Dr. H. Takács Marianna:

A Blaskovich múzeum
képzőművészeti gyűjteménye

Műtárgyak, elsősorban képek és szobrok gyűjtése mindennapi tevékenységnek számított a polgárosodás korától kezdve egészen a második világháborúig. Kellett hozzá természetesen anyagi lehetőség, szellemi érdeklődés, ~~társadalmi "kényszer"~~, a főnemesi, nemesi példaképek széles körben való terjedése. Az igényes otthonok festményekkel, szép bútorokkal, művészi fokon elkészített iparművészeti tárgyakkal való berendezése hozzátartozott az úri élethez. Ha még műértéssel, vagy műtárgyak iránti érdeklődéssel, jó ízléssel, művészeti körökben, műkereskedésekben és a fővárosban rendezett nagy árveréseken való forgolódás is jellemezte a kastély, kúria vagy palota lakóját, akkor az életmód fontos keretévé válik a szépen berendezett lakóhely.

Maga a társadalmi élet, mind a fővárosban, mind vidéken bizonyos kényszert is jelentett. Ami a vár kastély lovagtermében az ősök galériája, a flandriai, olasz vagy francia gobelinekkel teleaggatott ebédlőterem, az a kisnemesi, polgári otthonokban képekkel, szobrokkal berendezett szalón, úriszoba és a népesebb vendégsereget is magába fogadni tudó ebédlő. A képzőművészeti díszt először a családtagok arcmásai, a kastélyt, kúriát körülvevő kert egy-egy ügyesen megfestett jelentette látképe. Sokszor családtagok dilettáns próbálkozásai, vándorfestők fényképek után készített ügyetlen "alkotásai" is bekereteztetnek és a falakra kerülnek. Később megnő az "étvágy". Képeket, szobrokat vásárolnak, esetleg örökölnek, cserélnek, ajándékoznak és ajándékba kapnak. Ha a berendezés több generáción keresztül öröklődik, bővül, akkor a különböző felmenők és oldalági rokonok egyéni érdeklődése és ízlése megszabhat témaköröket, esetleg korszakot, melynek termékeit szívesen szerzik meg. Van aki vadászkalandjait örökítteti meg, kedves lovát, a ménes vagy gúlya jeles egyedeit festeti le. Mások úti emlékeket, esetleg

kortárs festők műveit vásárolják, dilettáns festegetők, rajzolgatók lapjait őrzik meg. Egyszer a téma a fontosabb, másszor az alkotó. Hatással lehet a szomszédok, barátok, pályatársak "mutatós" lakberendezése is arra, hogy mit és hol szereznek meg. Vannak, akik elsősorban egyházi témájú műveket vásárolnak, mások szívesen aggatják a falakra a görög-római hősök és hősnők történetét elbeszélő vásznakat. Háborúk, pénzromlás fenyegetése esetén nem zárható ki az sem, hogy értékmegőrzésként vásárolnak festményeket. Ebben az esetben vajmi kevés annak az esélye, hogy valódi, később pénzzé tehető művek is akadjanak a szakértőktől vásárolt darabok között.

A vidéki városok mellett a nemesi kúriák művészetkedvelő tulajdonosai körében sem volt ismeretlen a mecénási, művészetkedvelő tevékenység. Az otthonok díszítését sokszor divatos festők egyházi és világi tárgyú művei alkotják. Ma már alig-alig lehet fogalmunk arról, milyen is volt egy jó ízléssel összeállított interieur vidéki uraink házaiban. Már a második világháború alatt, szinte az utolsó pillanatban jelent meg mind Voit Pál "Régi magyar otthonok"(1), mind Bíró József "Erdélyi kastélyok"(2) című összeállítása. Mind Voit, mind Bíró munkája több szobabelsőt, kastélytermet, fogadószobát bemutat. Ezek a fényképek beszélik el a mának milyen is volt a magyar lakáskultúra, az élet és életforma az elmúlt századokban. Bíró József, aki maga is művészi igénnyel festett és rajzolt, megörökítette a nagyváradi családi otthon, édesapja gimnáziumi tanár volt, úriszobáját, mégpedig a századfordulón divatos bútorokkal, képekkel, vázákkal, szőnyegekkel berendezve.(3) Voit Pál pest-budai bútorokkal berendezett szalónokat mutatott be illusztrációként XIX. századi empire és biedermeier bútorokkal, képekkel, szőnyegekkel, berendezési tárgyakkal. Hogy kora ízléséről is fogalmat adjon a családi villákról is közölt a "legmodernebb" /1943-ban legmodernebb/ belső képeket.

. Bár akkor még bőven lehetett volna igazi példát találni fővárosi vagy vidéki otthonokban, a XIX. század szobabelsőit a az 1935-ben az Iparművészeti Múzeumban rendezett "Régi Buda és Pest Iparművészetének Kiállitás"-áh rekonstruált interieur-ökkel illusztrálta.(4)

A szép, kulturált otthon együttjárt az európai kulturkörbe való integrálódás iránti igénnyel. A magyar Alföld sem maradt ki ebből a törekvésből. Számos értékes, régi bútorokkal berendezett képekkel, iparművészeti tárgyakkal lakályossá tett nemesi-polgári otthont rejtettek a faluszéli, birtokközpontba épített vagy a község központjába igényes ízléssel emelt villaszerű lakások. És ilyen lehetett, ilyen volt a Blaskovich testvérek 1906-ban épült sarokbástyás-saroktornyos, konzervatív hagyományt tükröző kúrája is Tápiószelén.

Értékes adatok, részben a képzőművészeti gyűjteményt tudatosan gyarapító Blaskovich György és János feljegyzései, tanuskodnak az együttes keletkezéséről. Öröklések, oldalágak kihalása folytán a háborút- az első világháborút - követő pénzügyi manőverek, birtokeladásból származó pénzek értékének megőrzését célzó vásárlások eredménye a ma többszáz képzőművészeti tárgyat magába foga "Blaskovich Múzeum", mely azért szinte egyedülállónak mondható h zánkban, mert csaknem hiánytalanul megőrzött egy a "békebeli békében" keletkezett szépen berendezett együttest. Mert a magyarországi, de nemcsak magyarországi kastélyok, kúriák, nagypolgári otthonok lakóit, berendezését tönkretette a két világháború. Nem vitás, hogy ebben a második világháború és a megszállás eseményei vitték el a pálmát. Elkezdték a németek, folytatták az oros csapatok és kivette részét a rombolásban, fosztogatásban a helyi lakosság is. A régi tulajdonosok elmenekültek, elhurcolták, a politikai események folytán erőszakkal űzték el őket és a gazdátlan otthonok ebek harmincadjára kerx jutottak.

Igazi ritkaság az olyan, eredeti állapotában megmaradt gyűjtemény, mint a két Blaskovich fivér bátorságának és elszántságának

köszönhetően fennmaradt, a XIX. századi berendezési szokásokat megőrzött Blaskovich kúria.

A képzőművészeti anyag egyes darabjai csak igen nagy jóindulattal mondhatók különleges értéknek. Néhány XVI-XVIII. századi jeles európai festő nevével ellátott, de jobbára itáliai mesterek stilusát, iskoláját idéző festmény, ezek alkotják az egri patriárka-érsek, Pyrker János László hagyatéki árverésén szerezte meg 1849-ben az akkori hevesmegyei alispán, Blaskovich Gyula. A Blaskovich fívéreknek a gyűjteményről írt összefoglaló kézirata szép történetet költött a képek értékéről. Az "Adatok a képgyűjtemény történetéhez" címet viselő kézirat, melyet a múzeum adattárában őriznek, így kezdi a leírást.

"1836-ban, midőn Pyrker János László, velencei patriarka, egri érsek, a közel 2oo db-ból álló nagyértékű képtárát az akkor még nyilvános képtárral nem rendelkező magyar nemzetnek adományozta, a nemes lelkü érsek nem vált meg minden festményétől, hanem a legkedvesebb képeit /:tárgyaik szerint: Madonna a gyermek Jézussal /:1:/, Krisztus megkeresztelése /:2:/, Krisztus a kereszten /:3:/, Szent Péter apostol /:4:/, Bünbánó Magdolna /:5:/, Vesuv /:6:/ és Tengeri vihar /:7:// érseki lakosztályának díszéül élete végéig megtarotta, halála pedig 1847 dec. 2án Bécsben váratlanul következett be, hogy sem a hátrahagyott mütárgyait a nemzetnek hagyományozhatta volna. Igy esett aztán meg, hogy a jótékonyságáról és hazaszeretetéről híres főpapnak legkedvesebb képeit a kiváltságokat nem ismerő 48-as idők lázas izgalmában Egerben Pyrker egyéb hátrahagyott ingóságaival együtt elárverezték.

Pyrker 7 képét, Pyrker címeres lószerszámával, s néhány más emléktárgyával együtt Heves vármegye akkori alispánja: I. ebecki Blaskovich Gyula /:József fia:/ vette meg, s ezzel megvetette az alapját az itt leírt képgyűjteménynek."(5)

Az a megállapítás, hogy a Blaskovich-féle képgyűjtemény alapját a Pyrker gyűjteménynek a cs. és kir. kincstártól elrendelt árverésen vásárolt darabok vették meg, ma is helytálló. Az azóta megtalált árverési jegyzék azonban, melyben több mint 200 - sajnos azonosíthatatlan - festményt, rajzot, szobrot sorolt fel már csak a nagystílű életet élő, hatalmas jövedelmeiből a művészetekre igen sokat áldozó érsek csekély művészi értékről tanuskodó darabjait tartalmazta. Hiszen az érsek pénzügyi - végrendeletéből és levelezéséből, az érseki levéltárban fennmaradt iratokból tudjuk - az értékesebb darabokat megszerezte, kaptak és vásároltak a hagyatékból megyei urak, a kiterjedt birtokokat kormányzó jószágigazgatók és természetesen az egri klérus is. Maga az érsek, kinek csak 1966-ban jelent meg németnyelvű [illegible] című önéletírása, [6] a nagy hagyaték, az 1836-ban a Nemzeti Múzeumnak hagyományozott, de csak 1844-ben Pestre került 190 kép után még két egy, általa különösen értékesnek tartott festményt juttatott utólag a Nemzeti Múzeumnak. Elsőnek egy a főpap kezétől származó Anton Einsle 1846-ban festett mellképét /ma a Magyar Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokában, ltsz. 101/, egy "Antoni Antal /Correggio/" név alatt "Krisztus holtteste angyalokkal" című kisméretű palára festett képet /ma a Szépművészeti Múzeumban mint Felice Brusasorci /1539-1605/ verónai festő műve [7] ltsz.: 620/. Ez utóbbit valóban igen értékesnek tartotta az érsek. De arról, hogy az egri palotában vagy a bécsi házban őrzött képei "legkedvesebb"-ek lettek volna nem valószinű. Az évek óta sokat betegeskedő, fürdőről fürdőre utazó főpap igen részletesen rendelkezett javairól. Jótékonysága valóban számottevő volt, de hazaszeretete a magát tudatosan német írónak valló, a császári házhoz mindenkor rendkívül loyális férfiúnak nem igen emelhető ki.

Blaskovich Gyula alispán kétségkívül érdekes képeket szerzett meg az árverésen /az Országos Levéltárban fennmaradt jegyzéken

kézírással ott olvashatók a nevesebb vásárlókra vonatkozó feljegyzések. (8
~~/D.L. 1848/49. Min. Levéltár N-26. Egyházi Szakosztály 10. csomó 23. 9380/15 – 1051/1./~~ Mivel a képeknél közelebbi meghatározás /festőnév, téma/ alig fordul elő, nem tudhatjuk, hogy az árverésen vásárlók milyen művészi értékek tulajdonába jutottak. Bár a Pyrker palotából származó képek közül három, a Catena kompozicióihoz igen közelálló, de teljesen átfestett "Mária gyermekével", (9) a Marco Basaiti műveihez ~~igen~~ kapcsolható ~~közelálló~~, de restaurálások során ugyancsak megrongált "Szent Péter apostol", (10) valamint a Blaskovich tulajdonba az alig ismert németalföldi Gillis Neyts-nek, majd később Tintorettonak tulajdonított "Krisztus a kereszten" (11) valóban XVI-XVII. századi alkotások, ezeket az egyébként ítéleteiben igen sokat tévedő patriárka-érsek sem tartjatta értékes ~~alkotásoknak~~ daraboknak. Viszont az érsek által sokat támogatott, megbízatásokkal elhalmozott osztrák Joseph Danhauser 1829-ben festett "Krisztus megkeresztelése" (12) a művészre jellemző alkotás. Több képe került már a Nemzeti Múzeumba való ajándékozás során Pestre, /ma a Szépművészeti Múzeum Modern Képtárában, (13) ~~[illegible]~~ ~~154 B, 152 B, 151 B, 174 B, 150 B~~, (a 8. számon átadott "Nőarczkép" elveszett/, ővele készíttette el Pyrker az általa építtetett pompás egri székesegyház főoltárának képét. Nyilván ez a munkája kedves lehetett a főpapnak.

Ugyancsak XIX. századi osztrák festő művének tűnik a szokatlanul nagyméretű "Bűnbánó Magdolna", mely közel áll Friedrich Heinrich Füger /1751-1818/ modorához. (14) Az érsek szerette a korabeli tájképeket is. Az irodalomban felmerül, hogy a két nápolyi tájakhoz köthető festmény, a "~~Vihar~~ Vezuv" (15) és a "Tengeri vihar" (16) valamilyen kapcsolatban lehet a tájfestésben járatos Kisfaludy Károly működésével, esetleg valóban az ő

tulajdonában voltak a képek. Kétségtelen, hogy a budapesti Ernst Mûzeum 1922 évi XVIII. aukcióján 235. szám alatt kalapács alá került "Hajótörés", melyet Kisfaludynak tulajdonítanak a holdvilágos "Vezuv" másolata, vagy legalábbis ismerte Kisfaludy ezt a képet. Olaszországból több képet hozott haza Kisfaludy és a már idézett Blaskovich kézirat szerint: "... a megtakarított pénzén vásárolt régi képeket Bécsben épen akkor kényszerült eladni, midőn Pyrker a nagy magyar mecénás, ki Kisfaludynak költőtársa is volt, mint lilienfeldi apát, épen Bécsben fejtette ki gyűjtőtevékenységét. Igen valószinű tehát, hogy Pyrker volt az a titokzatos valaki, aki a Kisfalidy régi képeit, amelyek között lehetett a Kisfaludy által lemásolt két tájkép, s talán [a] "Bünbánó Magdolna" is, a mütörténészek szeme elől oly hirtelen és nyomtalanul eltüntette, hogy Jókay /!/ fantáziája is csak egy elképzelt dunai hajótöréssel tudta "Eppur si muove" cimű regényében megmagyarázni."[17]

Mindehhez csak azt kell az igazság kedvéért hozzátenni, hogy nincs arról biztos tudomásunk, hogy Pyrker már Bécsben vásárolt régi képeket. Az azonban bizonyos, hogy a festményeiért valóban rajongó és igen művelt Pyrker mecénás volt ugyan, de nem magyar képeket vásárolt. Gyűjteményében egyetlen magyar festő műve található: Markó Károly 1833-ban készült műve, mely Pyrker kedves könyvének az "Aus den Perlen der heiligen Vorzeit" /magyarul: A szent hajdan gyöngyei/ egy jelenetét ábrázolja fínom tájban.[18] Az érsek képeinek katalógusában a "magyar-fi"-ként emlegetett festő ezt a képet Pyrker egri időzése alatt készítette. Igy akarván hízelegni a főpapnak, aki arra volt büszke, ami gazdag életében voltaképpen a legkisebb érdeme volt: költői, méghozzá német nyelvű költői működésére. Joseph Danhauser öt képe is az érsek Rudolfiás c. eposzának jeleneteit illusztrálja 1825 és 1830 között festett vásznain.

A Blaskovich gyűjtemény első darabjai kétségkívül az Egerben bizonyos társadalmi és politikai szerepet játszó alispán ~~xxxxx~~ nevéhez kapcsolódnak. Már a Pyrker gyűjtemény történetével foglalkozó tanulmányomban is felvetettem azt a lehetőséget, hogy Blaskovich Gyula az árverésen kívül is szerezhetett meg műtárgyakat az érsek hagyatékából. Valószínűnek tűnik, hogy néhány svájci tájat ábrázoló metszet, valamennyi a zürichi Füssli cég kiadványa,[19] egykor az érsek tulajdonából került a Blaskovichokhoz. Lehet az is, hogy Michele Fanolinak Michelangelo Grigoletti festménye után készült metszete[20] és Johann Passininek Francesco Hayez kompozíciója után alkotott lapja[21], mindkettő a két Foscari, a velencei doge és fia történetét beszéli el, egykor Pyrker vagy a vele élő családtagjaitól kerültek végülis Tápiószelére. Velencei történeteket elbeszélő képek a XIX. század elején divatban voltak. Mint szeretett városa története iránt élénken érdeklődő személy vásárolhatott ilyen a patriarka is.

A családi képmások és trófea-képek zöme jelentéktelen, nem egyszer dilettáns festők, művészkedő családtagok munkája. Az első háború alatt és után, amikor Blaskovich György a pesti helyőrségi kórházban teljesített szolgálatot számos festmény és műtárgy birtokába jutottak. Volt olyan festmény, melyet jótékonysági árverésen nyert,[22] más darabok családi örökségként kerültek a fívérekhez. Több értékes, vagy inkább értékesnek vélt festményt vásároltak az Ernst Múzeumban rendezett aukciókon. Vásároltak több belvárosi régiségkereskedőnél is. A háború utáni években azonban anyagi problémáik lehettek is. 1919 és 1922 között több festményt és iparművészeti tárgyat adtak bizományba két budapesti régiségkereskedő /Kun Dániel utóda Kun Endre valamint Mezei Zsigmond/[23] "antikvárius"-hoz.

A múzeumi adattárban őrzött leltárak, listák, feljegyzések alapján az állapítható meg, hogy ezek elsősorban magyar festők mű-

vei, rajzok és néhány olajfestmény (Lotz Károly, Székely Bertalan, Than Mór, Szemlér Mihály, Böhm Pál, Nagy Zsigmond jelzett darabjai. A ma meglévő múzeumi anyaggal elég nehéz összevetni ezeket a hevenyészett listákat, de az valószínű, hogy kevés műtárgyat sikerült igy eladni. Míg 1915-ben és 1916-ban több festményt vásároltak, főként kisebb értékű szentképeket és portrékat, addig 1919-ben például a (Johann Christian Brandtnak) tulajdonított tájképet /ha ugyan nem egy másikról van szó, mely 900 koronáért volt árúba bocsátva/, Nagy Zsigmond ceruzarajzát, mely állítólag Leo Tolsztojt ábrázolja, egy Munkácsy portrét /a megállapított ár igen magas, 12.000 korona/ kívántak eladni. A nehezen kihámozható és még nehezebben azonosítható tárgyak közül egy nagyobb tételt 1923-ban Blaskovich György visszavitt Tápiószelére. Közben a gyűjteménybe több családi tulajdonból származó, jórészt dilettáns, vagy fénykép után (készült,) vándorfestők, rajztanárok "alkotása" került. Igy Blaskovich Malvine hagyatékából a Barabásnak tulajdonított, de bizonyosan más festőnek,/esetleg egy eredeti Barabás Miklós kép után készült másolata/ Máriássy Béláné Blaskovich Annát ábrázoló nagyméretű portréja. Emellett a hölgy férjét, Máriássy Bélát ábrázoló aquarell minden valószinűség szerint Barabás Miklós 1857-ben készült igen fínom alkotása, (24.) noha sem a Barabásról szóló munkákban, sem Barabás önéletrajzi írásainak egyik kiadásában sem szerepel. Került még a gyűjteménybe két ismeretlen festőtől származó tájkép, melyek valóban emlékeztetnek Claude Lorrain staffirozott tájaira, (25.) ugyancsak Blaskovich Malvine hagyatékából és néhány - inkább csak szobadísznek tekinthető - miniatür. Blaskovich Antal özvegyétől jutott végül is Tápiószelére ennek fiától származó - később körülvágott vászon, mely az adattárban őrzött feljegyzések szerint ebecki Blaskovich Pált "a gyors hajtásairól híres urkocsist abban a piros hajtókás ezüst pitykés spencerében áb-

rázolja, amelyben István nádort, s később Ferenc Józsefet híres ötös fogatával röpítette." (26) A Blaskovich Györgytől származó leírás szerint jelezve volt. A körülvágás miatt a signatura a vakkeretre van behajtva. Ez ma már nem látható.

Ugyancsak családi hagyatékként került az egri ellenzéki ifjúság egyik zabolátlan vezérének gróf Keglevich Miklósnak a képmása is, melyet korábban Barabás Miklósnak, később Györgyi-Giergl Alajosnak tulajdonítottak. (27) A képmás gyenge kvalitása sem Barabás, sem Giergl művére nem utal. Kétségkívül Barabás lefestette a grófot, ki sok borsot tört Pyrker érsek orra alá, a festmény abban segít, hogy alátámasztja az ábrázolt azonosságát. Ezt egyébként a kép története is megteszi: Keglevich Miklós ajándékozta Blaskovith Lászlónak. Birtokaik egymás közelében feküdtek. Ekkor még nem volt kúria sem Tápiószelén, a Blaskovichok Tápiószentmártonban laktak, ahol a család neve első ízben 1754-ben szerepel a nemesi összeírásban.

Sokkal közelebb állnak Barabás Miklóshoz azok a ceruzarajzok, melyek ugyancsak Blaskovich Lászlótól és leszármazottaitól jutottak a gyűjteménybe. Az egyiken Barabás Miklós kezeírásával /?/ ez áll: Néhai gróf Keglevich Miklós ágya Blaskovich László tulajdona. (28) Ugyancsak Barabás írását vélte felfedezni Blaskovich György abban a feliratban, melyet a "Néhai báró Brudern állvány szekrénye mostani tulajdonosa: Blaskovich László". (29) A Barabásnak tulajdonítható művek között kétségkívül a legvonzóbba a "Három szilfa", (30) mely "Három szilfa mintegy száz éves Blaskovich László tápió-szentmártoni kertjében" felirattal bír. Érdekessége, hogy a rajzot a "Természet" cimű folyóirat 1931-évi áprilisi számában leközölték a szilfáknak 100 évvel későbbi fényképével együtt. A jelzett rajz 1835-ben készült, ekkor a művésznek ott kellett járnia a szentmártoni birtokon. Nemrégiben tért vissza Barabás Itáliából,

még csak keresi a helyét a hazai - alig éledező - képzőművészetben. Arcképeket fest, egy Veronese másolatot állit ki a Nemzeti Casino nagytermében, ebben az évben készíti egy gyermeklányról, Sófalvi kisasszonyról fínom ceruzarajzát. Kezdik arcképmegbízásokkal megkeresni Pesten is, a magyar vidéken is és ismét szülőföldjén, Erdélyben. A Bánffyak, Telekiek, Wesselényi Miklós Ferenc jellemzésnek is beillő pompás képmásai mellett nem riad vissza attól sem, hogy divatrajzokat készítsen és igazán vonzó cégéreket fűszerkereskedők, virágboltok, fehérnemű üzletek részére. Ezt a tényt azért említjük itt meg, mert a múlt század harmincas-negyvenes éveinek okkal ünnepelt művésze Nagy József fűszerüzlete elé festett (31.) /ma ~~Magyar Nemzeti Galéria, ltsz.~~ a Fővárosi Történeti Múzeumban/ apróbb alakokkal straffirozott kétágú fájához akár ez, vagy egy ehhez hasonló természeti tanulmány lehetett a művész mintaképe. ~~A gyűjteményben levő többi~~ A többi rajzhoz Barabás Miklósnak tulajdonított ~~rajzokhoz~~ a Blaskovich testvérek feltehetően 1915-16 táján régiségkereskedőktől jutottak hozzá.

Van egy lista az adattárban, mely Blaskovich Györgynek 1915. október 15-ig feljegyzett vásárlásait sorolja fel. A tárgyak zöme iparművészeti, de azonosíthatók közöttük a gyűjteményben ma is meglévő képek. A legmagasabb árat egy Paolo Fiammingonak tulajdonított "Krisztus meggyógyítja az inaszakadtat" című minden bizonnyal a XVII. század elejéről származó festményért adtak /390 koronát/ (32.), a francia Nicolas Poussinnek tulajdonított "Mózes megtalálása" (33.) csak 250 koronáért került Tápiószelére, művészi kvalitása meg sem közelíti a nagy francia mesternek akár csak gyengébb műveit sem. Mivel Poussin és utánzói gyakran festették meg ezt a tárgyat, így kaphatta nevét az árverésen ez a kép is. Poussin ilyen tárgyú eredeti képét a drezdai képtár őrzi, egy régi másolata van a Szépművészeti Múzeumban is /ltsz.:696/. A vásárlási listában Guido Reni-nek elkeresztelt festmény valószínűleg

azonos azzal a Guido Reni után készült Beatrice Cenci-t ábrzoló festménnyel (34.), melyet később Angelica Kaufmann másolatának tartottak. Azonosítható még a jegyzékből a "Daniell" jelzéssel szereplő XVIII. századi északolasz vagy osztrák festőtől származó kegytárgy, mely álló keretben, mindkét oldalán egy-egy áhitatos jelenetet ábrázol (35.). Egy közelebbről meg nem nevezett Munkácsy képért 260 koronát fizettek 1915-ben, ma nemigen lehet tudni, hogy mely képet értettek alatta. Valószínűleg ez a kép is egyike azoknak, melyet 1919-ben a Mezei féle Bécsi utcai műkereskedésnek kínáltak fel eladásra, méghozzá 12.000 koronáért. Talán elkelt a kép, talán valamelyik ismeretlen képmásban lelhetjük meg a gyűjteményben (36.). 1919-20-ból való az adattárban őrzött másik lista, melyen egy Barabás portrait-ért kérnek 12.000 koronát, Szemlér Mihály egy-egy rajzát 300 és 400 koronára becsülik, Nem mindent sikerülhetett eladni, mert Nagy Zsigmond rajza, mely egy szerzetest /?/ ábrázol és itt is, a későbbi leltárakban is Tolsztojnak mondják az ábrázoltat, ma is a kuriában látható (37.).

A Pest megye műemlékei cimű topográfiai munkában Blaskovich György feljegyzéseivel ellentétben még további képeket is származtatnak Pyrker érsek gyűjteményéből (38.), noha bizonyos, hogy ezekhez nem Blaskovich Gyula, hanem Blaskovich György és János a műkereskedelemből jutott. Igy a Francesco Albani iskolájának nevezett "Bacchus és Ariadné"-t, melyet mint Antoine Coypel francia festő alkotását vásárolták (39.). Blaskovich György hosszú történetet talált ki a festő azonosítására. Felsorolja Albani különböző gyűjteményekben lévő ismert képeit és természetesen arra a megállapításra jut, hogy "a két amorett a mi képünkön szebb és tökéletesebb ábrázolás". Ebből arra következtet, hogy Albani müncheni és drezdai képeinél később keletkezett, sajátkezű alkotás. A régiségkereskedő szerint Velencéből a Contarini palotából került a

XIX. században Magyarországra.

Ismét regényszerű történetet kreált Blaskovich György egy igen gyenge kvalitású, erősen megbarnult, de kétségkívül régi festmény köré. Az 1650-es dátumot a kis táblán már nemigen lehet kivenni. Nem kisebb nevet "adományozott" Blaskovich György a képnek, mint Rembrandt van Rijnét, a holland festészet nagy óriásáét, noha a kép festőjeként a régiségkereskedő egy "Hymen" nevet adott meg. "A Vulcanus, Mars és Venus" (40.) című kép valóban azt a jelenetet ábrázolja, melyben a gyanútlanul szerelmeskedő Marsot és Venust a féltékeny férj, Vulcanus egy hálóba fogja, hogy így mozgásképtelenné téve a hűtleneket, az isteneknek bemutassa cselekedetüket. A jelenetet Ovidius "Átváltozások" című művének IV. fejezetében a következőképpen beszéli el: ~~"Primus adulterium Veneris cum Marte putatur~~

"... ő is igázta a vágy: vágyáról szólok a Napnak.
"Mars kéjelgését, mondják, legelőbb ez az Isten
látta Venusszal, mert mindent ő lát meg először.
Tettükön elszörnyed, tüsténti elmondja a férjnek,
Juno sarjának, s helyet meg a csínyt kibeszéli.
Veszti eszét és mit művész keze mível, a munkát
ejti le: sok vékony lánc-szálat kezd kalapálni,
s hurkokat és hálót, finomat, mit a szem sose láthat;
művénél lengébb lengő lenszál se lehetne,
...
Hitvese jött, meg a kéjelgő hős véle az ágyba,
s ekkor az elmés férj által kieszelt fonalakba,
hév ölelés közben lekötözve, belégabalyodnak." (41.)

Publius Ovidius Naso Átváltozások. Fordította Devecseri Gábor. Bp., 1982. 103.

A képen minden kétséget kizáróan egy kerevet látható, melyen fedetlen felsőtestű kibontott hajú nőt egy cseppet sem vonzó féri karol át. Jobbról idősebb férfi közeledik felemelt karral. Ez így meg is felelne a kép tárgyának. Blaskovich György azonban, hogy a képet Rembrandt művének fogadtathassa el e festő életéből vett történést

allegórikus ábrázolásnak fogja fel. Ehhez az kell, hogy Venusban Rembrandt későbbi élettársát, a képmásai alapján rendkívül vonzó Hendrikje Stoffelset, Vulcanusban pedig Gertje Dirkset, a korábbi házvezetőnőt vélje felfedezni. Rembrandtnak kétségkívül volt egy pere az 1650-as években Gertje Dirks ellen, ennek túlzott anyagi igényei miatt, mikor a festő házában helyét Hendrikje töltötte be. Mindez azonban nem elég ahhoz, hogy Vulcanusban az idős, féltékeny Gertjét lássa, és felhasználva a Rembrandt életrajzokból ismert történetet, az igen gyenge, megsötétedett táblában Rembrandt művét vélje felismerni.

A nagy holland mester munkásságát a Blaskovich gyűjteményben két XVIII. században keletkezett angol metszet képviseli. Richard Earlom /1742-1825/ egy turbános Önarcképét[42], honfitársa W. Pether egy rabbinus képmását[43] metszette rézbe.

Nem dönthető el teljes biztonsággal az igen fínom "Két veréb" című képnek az alkotója sem.[44] A Blaskovich gyűjteményben az olmützi születésű, Frankfurt am Mainben működött Georg Flegel /1563-1638/ nevén ismeretes. Flegel munkásságáról újabban elég sok publikáció jelent meg, szerepeltek képei kiállításokon is. Több képén az itt fellelhető, egymásba kulcsolt GF monogramm látható és az elmosódottan kivehető 163?-as évszám is beleillenék a közepes képességű csendéletfestő életrajzi adatiba. De Flegel asztali csendéleteket, bútordekorációnak is felhasznált ételekből, gyümölcsökből, üvegedényekből, keleti porcelánokból komponált müveket készített. Csak a nürnbergi "Germanisches Nationalmuseumban őrzött "Gyümölcs és édességek" cimű képén áll egy barackon az itt ábrázolt verebekhez hasonló madárka. A kép alján lévő moralizáló holland nyelven írt versezet[45] magyarázható volna ugyan Flegel németalföldi kapcsolataival, de közölt művei egyáltalán nem adnak fogódzót a Blaskovich gyűjteményben nevét viselő kép attribúciójához.[46]

A magyar történelem tragikus sorsú királynőjének, II. Lajos hitvesének nevét adományozták - félreértések és félreolvasások, téves okoskodások sorozata következtében - a Blaskovich fívérek a "Kalapos dáma"(47). című különös képnek. A kétségkívül régi, talán valóban XVI. századi, késő manierista modorra emlékeztető vászon az Ernst Múzeumban egy Barendt van Orleynek tulajdonított II. Lajos királyt ábrázoló képnek köszönhetően kapta az ábrázolt nevét. Szép Fülöp és Őrült Johanna leánya 1522-ben lett II. Lajos felesége. A mohácsi csata után elmenekült az országból, később Németalföld helytartónője lett. Mind leánykori, mind későbbi, mindég özvegyi ruhában ábrázolt képei alapján vonásait jól ismerjük. Nyilvánvaló, hogy ez az "eszményített" portré nem ábrázolhatja a királynét. Első pillanatra úgy tűnhet, hogy egy XIX. századi festő fantázia képét látjuk. Viszont a technikai vizsgálat, a régi vászon, a firenzei késő manierista iskolára jellemző színkezelés alapján Giorgio Vasari követői között kell a kép alkotóját keresnünk. A firenzei Medici házban szokásos volt ünnepségek, diadalmenetek, házasság kötések alkalmából díszes dekorációkat megrendelni az utcák, terek, fogadótermek dekorálására. Számos leírás számol be ilyen ünnepélyekről, fennmaradtak rajzok, vázlatok a fantázia kosztümökről is. Ez a fejkötővel kombinált különös kalap azonban sem a korba, sem a nemzetiségre nem ad eligazítást. Vasari diadalmenetein a nők rendszerint lenge öltözékben, mély nyakkivágással, gazdag ékszercsodákban mutatkoznak. Vannak hasonló ábrázolások az északi mestereknél és a francia manieristák között is, de ehhez a képmáshoz még csak hasonlót sem sikerült találnunk. Az árverésen a "Kalapos dáma" festőjeként Francesco Salviati /1510-1563/ volt megnevezve. Valóban ennek a mesternek a modorát hozhatjuk leginkább kapcsolatba a "Kalapos dámá"-val.

~~ábrázoló vászon mely talán háziöltárt vagy szerzetesi cellát díszített. A felhők között nőpkötő angyalkák iskolázott kézre, jó mintaképre vallanak.~~

Külön kell beszélnünk arról a minden bizonnyal a XIX. század első negyedéből származó képmásról, mely a képgyűjtemény szempontjából is igen jelentős szerepet játszó egri patriárka-érseket ábrázolja.(48) Igen eleven hatású mű, melyről úgy képzelhetnénk, hogy az érsek fiatalkori arcmása, tehát még a lilienfeldi időkben keletkezett. A képről Rózsa György, a Pyrker ikonográfia összeállítója joggal állapítja meg, hogy társtalanul áll az érsek képmásai között.(49) A fiatal, energikus vonású, élénk tekintetű Pyrker arcmásai közül leginkább arra a rézmetszetre emlékeztet, melyet a velencei származású, később Bécsben sokat foglalkoztatott Natale Schiavoni készített. Bár a tápiószelei képen az 1825-ben elnyert vaskoronarend is látható, inkább a lilienfeldi szerzetes, mint a velencei patriárka vagy egri érsek néz velünk szembe a festményről. Ezért tételezzük fel, hogy Schiavoni egy rajza volt a mintakép, talán ugyanaz, melyről a tükörképes metszet készült, ahol még nincsenek a díszes kitüntetések. Mivel megvizsgáltuk, hogy a képre nem később festették-e rá a kitüntetéseket, azt kell hinnünk, hogy magát a rajzot használta fel a festő, talán valóban Johann Baptist Lampi, valamikor a 30-as években, hogy ezt az igen jól sikerült, eredeti állapotában fennmaradt képmást már a patriárka-érsek rendjeleivel felékesítve megfesse. A kép először Ernst Lajos történeti gyűjteményének 1912-ben közreadott "Ideiglenes katalógus"-ában kerül említésre, ahol a IX. teremben a 24. szám: "Pyrker Bertalan /!/ az egri költő-érsek arcképe." Az 1939-es XX. évf. 1. rkv. sz. 176. szám alatt mint ismeretlen művész műve volt kiállítva, itt szerezhették meg a Blaskovichok.

A kiállított képek ismertetését még hosszan lehetne sorolni. A kiemelkedőbbekkel foglalkoztunk már. Most néhány érdekesség jön

sorra. Nem sok figyelmet szenteltünk eddig annak "Gyümölcs csendélet papagályokkal" című vászonnak, melyet Blaskovich György az adattárban őrzött levelezés szerint egy kárpitosnál vett észre. Megtetszett neki az élénk színezésű, különös festmény és bevitte a Szépművészeti Múzeumba, ahol felvinczi Takács Zoltánnak és a kitűnő restaurátornak Beer József Konstantinnak mutatta be. Utóbbi feltehetően több képét is restaurálta, hiszen azok zöme a körülményekhez képest kiváló állapotban van. Takács Zoltán - a levél szerint - Bogdány Jakab művének tartotta a képet, illetve ennek az eleddig nem különösen ismert magyarországi születésű /eperjesinek mondja az ottani ev. kollégium irattára/ [50.] V. Ö. H. Takács [illegible] adatok Bogdány Jakab és Stranover Tóbiás angliai működéséhez. Művészettörténeti Értesítő. 1988/3-4. 194-202./ művész hasonlótárgyú képei közé gondolta sorolhatónak. Mivel bizonyos, hogy a század első tizedében több hasonló festmény került a Szépművészeti Múzeumba, felvinczi Takács Zoltánnak, valamint Beer Józsefnek is volt alapjuk az attfibució megkockáztatására. Mivel mindketten ismerhették Bogdány szebeni származású, de kisebb tehetségű vejének Stranover Tóbiásnak a nevét, ezt a különben nem különösen jelentékeny képet inkább Stranovernek tulajdonították. Ennek a katalógusnak az elkészítése során, amikor a jelesebb képeket a falról levéve alaposabban megvizsgáltuk már feltünt, hogy a ragyogó kék szilvék és fügék, az ágon gubbasztó papagály eleven megformálása a képről sokkal jobb benyomást keltett, mint amikor azt 1960-ban a gyűjtemény összeírásakor láttuk. Külön meglepetést okozott, amikor a vakkeretbe beégetett K.K. gyűjtőjelet a palmettával megpillantottuk. Ez volt ugyanis a jelzése annak a festménycsoportnak, mely 1856-ban a budai vár képgyűjteménye selejtezése és árverésre bocsátásakor a képeken találtatott. Garas Klára fedezte fel azt a jegyzéket a bécsi ud-

véltár egyik eddig figyelemre nem méltatott tételében. Az 1848-ban a budai kamaraelnöki lakásból a Nemzeti Múzeumba beszállitott képek között Giorgione, Dürer, Tintoretto eredeti alkotásai is voltak. Ezek ma is a Szépművészeti Múzeumban láthatók. Ugyancsak Garas Klára állapította meg, hogy ezek egy része még Lipót Vilmos híres brüsszeli gyűjteményéből származik. Maradtak azonban szerte az országban is magánkézen ebből a budai árverésből származó képek, a többi között a Kilényi Hugó budapesti gyűjtő 1917-es árverésén egy Tiziano. A második világháború után is sikerült még néhány ilyen gyűjtőjegyű festményt megvásárolnia a Szépművészeti Múzeumnak. Magának az 1856-os árverésnek a jegyzéke sajnos eleddig nem került elő. De egy újabb, eddig lappangó darab - a K.K. beégetett jelzést eddig nem vették figyelembe - talán valóban a táj- és állatképfestő Bodgány Jakab egy korai vászna (51.) került elő most Tápiószelén. Bogdány Jakab Eperjesről Bécsbe ment, ahol egy-két esztendeig időzött, majd onnan Amszterdamba, ahol 1684-ben már feltűnt a neve. Nem lehetetlen, hogy ez a viszonylag kis kép a bécsi évek alatt készült és került az udvari gyűjteménybe.

A régi képek gazdag választékából csak azokat említeném meg, melyek némi művészi beccsel bírnak. Inkább kissé groteszk megformálása miatt szólnék arról a négy képről, mely talán ismeretlen francia metszet után "Favart Newton" bekarcolt névvel ellátva függ a jobboldali toronyszoba falán. Mind a négy bibliai - közelebbről Ószövetségi - tárgyú. Ábrahám történetével kettő: az Izsákot feláldozni készülő Ábrahám, (52.) majd a szolgálóleánytól, Hágártól született Ismael története (53.) a pusztában, Eliezer és Rebeka találkozása a kútnál, (54.) valamint Jákob és Ráchel (55.) a XVIII. század végén, kevés művészi érzékkel megáldott alkotó munkái. A Tintorettonak nevezett "Krisztus a keresztfán" (56.) egy késői kompozició, a müncheni Krisztus keresztrefeszítésének ihletésére ké-

szülhetett. Mind a csoportosítás, mind a figurák a XVI. század utolsó éveitől kezdve olasz és északi mesterek metszetei, másolatai segítségével gyorsan utat találtak maguknak a művészetek iránt érdeklődőkhöz.

A főként velencei egyházi gyűjteményekben és a nobili-k /a városi nemesség/ palotáiban megbúvó Tintoretto (modorában festett) képeknél hamarább terjedt el az ugyancsak velencei Bassano család, az öreg Jacopo és az igen foglalkoztatott műhelyben dolgozó fiai, Jacopo, Francesco, Giambattista, Leandro és Gerolamo életképszerűen komponált zsánere. Ószövetségi jelenetek idillikus bemutatása, Jézus születésének bukolikus felfogású jelenetei /Pásztorok hódolása, Háromkirályok hódolása, jelenetek szentek élettörténeteiből/ szinte mindenhová eljutottak, ahol a polgáriasodó ízlés szívesen látta a szent történetek mindennapivá lényegülő ábrázolásformáit. Blaskovich György is vásárolt 1915 előtt egy sötét tónusú kisméretű "Pásztorok hódolása" című képet, mely minden bizonnyal egy Bassano kompozició ihletésére készült.(57) A képen a rongyokba burkolt térdrehukló mezítlábas pásztor szinte fontosabb helyet kapott, mint a Mária térdén fekvő glóriás gyermek-Jézus.

Ismét velencei mester, Giovanni Battista Pittoni nevét ajándékozták a gyűjtemény tulajdonosai a kiállítás II. termében függő "Bűnbánó Magdolna"-t ábrázoló vászonnak.(58.) Az árverésen vásárolt kép minden bizonnyal a művészettörténeti irodalomban elmélyülten búvárkodnek köszönheti az attribúciót. Blaskovich György ajándékozta a velencei mesternek.

A régi vászon hátán "Agost Carracci F. Roma 1590" felirat volt azon a nem érdektelen "Krisztus siratása" című vásznon, mely az igen népszerű, sokat másolt és utánzott bolognai festőcsalád két legnépszerűbb tagjának Agostinonak és Annibalenak nevét viseli a kiállításon.(59.) Annibale Carraccinak két nagyméretű "Krisztus siratása" is ismert. A későreneszánsz modor és a téma adhatta az ötle-

tet már annak feltehetően a XVIII. századból származó feliratnak is, mely a neves mesterek művei közé sorolta a kétségkívül régi, jó képességű festőtől származó vásznat.

Már a Pyrker Képtárból származó festmények tárgyalása során említést tettünk az újabban Kisfaludy Károly sajátkezű képeinek elfogadott két itáliai tájat ábrázoló festményről. Az 1800-as években még mindég a kisméretű veduta /táj- és városábrázolás/ valamint a metszet és a kőrajz jelentette az úti emlékeket. Számos Alpokon túlról származó /a közismertté vált olasz szakkifejezéssel "oltramontani" = hegyeken túli/ német, osztrák, dán, norvég, holland és magyar festő készített ilyen munkákat. Néhányról több példányban, azonosan vagy kisebb-nagyobb eltéréssel is vannak mai ismereteink is. Ilyen annak a heidelbergi születésű August Kopischnak /1799-1853/ a "Vezúv kitörése" (60) című 1839-ben festett képe is, mely 1915 előtt budapesti árverésről került a Blaskovich gyűjteménybe. Kopisch életrajza ezt a vásznat nem ismeri, de említi két, ugyancsak a Vezuv kitörését ábrázoló festményét a berlíni udvari gyűjteményekben.

Kopisch nevére a világhírű német történész, Ferdinand Gregorovius itáliai vándoréveiről szóló munkájának abban a fejezetében bukkantunk, melyben - valamikor 1855 táján - egy Capri szigetén tett kirándulását beszéli el. Itt szól a ma már hazáján kívül alig említett August Kopischról, aki egy ifjú honfitársával, a festő Erns

Fries-el a sziget híres "Kék Barlang"-jába beúszott. Ekkortájt vált ismertté, hogy a sziklatömbök mögött szűk barlang nyílik. A helybeliek félelmetes, rossz szellemektől látogatott helyként emlegették. Gregorovius informátora, a Capri-i vendéglős, kisfiú korában volt tanúja a két festő kalandjának. Kopisch aki éveket töltött Itáliában Nápolyból többször is ki-

utazott és magával vitte az akkor népes északi festőkolónia több tagját is.(61)

Ugyancsak a XIX. század első negyedéből való a már futólag említett, feltehetően valóban Friedrich Heinrich Fügernek /1751-1818/ tulajdonítható, viszonylag nagyméretű "Bűnbánó Magdolna" című képe.(62) A későbarokk bársonyos, fellengzős modora, a francia klasszicizmus és a korszakot lenyűgöző antik emlékek ihlethették meg Fügert, aki a bécsi Képzőművészeti Akadémia tanára, sőt a császári galéria igazgatója lett. Bécsben őrizték egy nagyobbméretű, gazdagabban kidolgozott "Bünbánó Magdolna"-át ábrázoló képét, mely nyilván ennek az attribuciónak az alapját képezte.

Jobban tükrözi a kor édeskés stílusát Johann Baptist Lampi /1751-1830/ 1809-ben festett "Lucretiá"-ja(63) A római erényes asszony, Colatius hadvezér felesége, azzal vált híressé, hogy amikor férje távollétét kihasználva a király rokona Sextus Tarquinius erőszakkal magáévá tette, odahívott rokonsága előtt nyilvánosságra hozta a rajta esett gyalázatot. Kijelentette, hogy Sextus Tarquinius csak a testét tudta meggyalázni, lelke ártatlan. Nem akar azonban bűntetlen maradni. Ruhájából kardot rántott elő és átdöfte magát vele. A kor antikvitás iránti érdeklődésének hódolva Lampi több hasonló témájú képe közül egy Venus és egy Diana bécsi gyűjteményekben volt, talán még ma is fellelhető a háborúk előtti időkben.

A század közepének jellegzetességeiről vallanak a tetészetős képmások. Itáliában, közelebbről Firenzében festette a hivatásos csataképfestőként ismert Wilhelm Richter /1824-1892/ a talán báró Vay Henriket ábrázoló képeskét;(64) Ugyanebben az évben datálta az ugyancsak számos külföldi országban tanult és természetesen Itáliát-

mûve. A század közepén készült az ugyancsak Itáliát-

járt neves magyar festő Molnár József /1821-1899/ a munkásságában kissé szokatlan, de mindenképpen figyelemreméltó képecskéjét. A műfaj, a szemet megtéveszteni kívánó, idegen illúziót keltő, római domborművet idéző "Bacchus és amorettek" (65.) a szakirodalomban a francia "trompe l'oeil" elnevezésen néven ismeretes. Molnár úgy éri el ezt a hatást, hogy a fekvő Bacchust, a bor antik istenét, egy kecskelábú gyermek faunt és amoretteket márványdomborműnek megfestve és azt egy szalagcsokorral a falra aggatva mutatja be. Talán külhoni időzései alatt látott hasonló ábrázolásokat, melyekre a magyar művészetben alig van ismert példa. Németalföldi ihletés után főként a XVIII. században festettek hasonló motívumokat. A Szépművészeti Múzeumban bemutatott "Csendéletkiállítás. XV-XVIII. század" (66) négy "trompe l'oeil"-t is be tudott mutatni a magyar közönségnek. Legérdekesebb a francia J.Ch. Oudry 1786-ban festett hegedűs csendélete (67), a másik három is a XVIII. század utolsó évtizedeiben készülhetett.

A XIX. század második feléből több német és osztrák mester képe is került a gyűjteménybe, legtöbbje árveréseken bukkanhatott Blaskovich György szeme elé. Igen szerencsésen adja vissza a német Carl Reichert /1836 -1918 / Firenze egyik legszebb korareneszánsz kápolnájának, a Santa Croce templom udvarán megbújó Cappella Pazzinak genre-szerű felfogásban komponált pompás formáit. (68)

Inkább anekdotikus jellegű, a német festészetben egykor kedvelt, festő műhelyek titkaiba bevezető, alkotás az osztrák Hans Canon /1829-1885/ "Kálvária készítés"-e, (69) és párdarabja a "Szobrász műterem". (70)

A maga idejében népszerű témák közé sorolható konzervativ körökben - ne feledjük, hogy a XIX. század nyolcvanas éveiben a haladó művészek és művészetbarátok a francia impresszionisták működését kísérték figyelemmel - a történeti genre. Ilyen volt Munkácsy Mihály "Milton-ja, Benczur Gyula "Vajk megkeresztelése". Ezt az utat járta az alig ismert Leo Reiffenstein /1856-1908/ amikor lefesti Albrecht Dürert, amint Miksa császár ül modellt neki. (71.) Dürer kétségkívül dolgozott a császár számára. A festő mind Dürer, mind Habsburg Miksa arcvonásait korabeli ábrázolások alapján illesztette a kissé zsúfolt kompozicióba. A képen a jobb előtérben a névtárgyú képéről van tudomásunk jelzés és a dátum is: 1887 található. Reiffenstein több történet

Mielőtt rátérnénk a gyűjtemény tekintélyes részét kitevő, de nem kiemelkedő darabokkal képviselt magyar mesterek alkotásaira, röviden fel kell sorolunk azt a néhány régebbi képet is, melyek a kiállítás falain függve felkelthetik az érdeklődést, jóllehet mesterükről bizonyosat, vagy csak megközelíthetően bizonyo ítéletet sem tudunk mondani. Elsőnek talán az a minden bizonnyal a gyűjtemény legkorábbi darabjának tűnő ikont kell megmelítenünk mely Szent János evangelistát ábrázolja. (72.) Közelebbről nem meghatározható annak az inkább kegyképszerű, itt spanyolnak vélt, valamely talán a spanyol kolóniákról, ahol a szent József kultusz a XVIII. században igencsak virágzott, származó "Szent József a gyermek Jézussal" (73.) című rézre festett képecskének a mestere sem, mint ahogyan az ugyancsak XVIII. századi, nézetünk szerint talán inkább Paul Trogernek /1698-1762/, illetve körének, mind a sokkal brilliánsabb Franz Anton Maulbertschnek /1724-1796/ tulajdonítható térdelő szent (74.). Több képet neveztek a Blaskovichok a csataképfestő, lovasok, vadászok ismert ábrázolója,

(75)

August Querfurt bécsi, majd augsburgi mester művének. Az osztrák birodalomban igen kedvelt volt a műfaj, alkalmas nemesi otthonok falainak díszítésére. A Querfurt család nevét igen sok, modorukat, témáikat utánzó festmény "megnevesítésére" használták fel már az 1800-as évektől kezdve gyűjteményekben, árveréseken, régiségboltokban. Hasonló a helyzet az különben igen fínom tájakat alkotó Johann Christian Brand /1722-1795/ modorát utánzó tájképekkel is. A Blaskovichok tulajdonába is is került egy neki tulajdonított fínom kidolgozású karton: "Hegyi táj folyóval".(76) Érdemes megemlíteni a kevéssé ismert Georg Emanuel Opitz /1775-1841/ jelzett tájképét,(77) mely szép kiegészítője a fínom bútorokkal berendezett teremnek.

Nem különösen szerencsés kézzel válogattak a Blaskovich fívérek a kortárs magyar festők szemük elé kerülő alkotásaiból. Talán Lotz Károly "Gitáros hölgy"-e(78), Székely Bertalan /1835-1910/"Mátyás elfogatja Szilágyit" című vázlata (79), Szemlér Mihály /1833-1904/ érdekes "Férfifej"-e(80) és az 1854-ben a Pesti Műegylet kiállításán bemutatott "Hunyadi halála" című festményének vázlata érdemel említést.(81) A főként a tápiószentmártoni Blaskovich ménes kiváló egyedeit magyar és osztrák mesterekkel örökítették meg a tulajdonosok. Pállik Béla 1878-ban festette meg a világhírű kanca, a gyönyörű "Kincsem" és zsokéja képét,(82) akit" Vastagh György szobrász is megmintázott. Emil Adam, /1843-1924/ és Julius von Blaas /1845-1922/ is megfordultak ebben a minőségben a Blaskovich ménes közelében. Hogy az állatok iránti érdeklődés ebben a kisnemesi családban is élénken élt azt több lovakat, kutyákat, madarakat, oroszlánokat ábrázoló, művészi tekintetben kevéssé

jelentős rajz és festmény tanusítja. Vadászkalandról regél Rombay István vászna, mely Blaskovich György két lövésre három medvét leterítő bravúrját rögzítette az utókor számára.(83.)

A magyar anyag újabbkori legkiemelkedőbb alkotása az az 1901-ben Nagybányán készült remek, karakteres portré, melyet Réti István /1872-1945/ festett Nagybányán a fiatal jogászról, a múzeum egyik alapítójáról, Blaskovich Györgyről. Nem véletlen, hogy 1957-ben a Magyar Nemzeti Galériában rendezett Réti-kiállításon is ott volt az "Arckép napsütésben" a kölcsönkért festmények között.(84.) Maga Réti is megemlékezik barátjáról az 1954-ben megjelentetett "A nagybányai művésztelep" cimű könyvében.

A festmények és rajzok jó ízléssel történt elrendezése nem a kiemelkedő darabok vagy nagy mester-nevek révén érdemel figyelmet. A Blaskovich Múzeum érdeme az, hogy szinte egyedülálló emléke az egykor volt kulturált nemesi életformának. Megőrzése mind a Blaskovich fívérek, mind később az országos és helyi hatóságok együttes törekvése nyomán vált lehetségessé. A régészeti leletek a Kárpát-medencében élő szkíták emlékeit őrzik, A bútorok és festmények a művelt és érdeklődő alföldi kisnemesi otthont konzerválták egy hagyományokat csak igen nagy erőfeszítésekkel megőrizni tudó korszakban. Mára pedig ékes példája annak, hogy a második világháborút megelőző években a magyar Alföldön is voltak olyan színvonalú otthonok, mint amilyenek másutt, Közép-Európa szerencsésebb vidékein.

Jegyzetek

1. Budapest, 1943.
2. Bp. 1943
3. "Szobabelső". Olaj, karton 31 x 37.5 cm. Kiállítva az Országos Műemléki Felügyelőségen 1991-ben rendezett "Biró József /1907-1945/ emlékkiállitásá"-n 22 sz.
4. Régi magyar otthonok, i.m. 295-295. Néhány szép interieurt közölt Rados Jenő is "Magyar kastélyok" című úttörő munkájában. Bp. 1939 /második kiadás/
5. V.ö.: BM A 406-74, 1-30.
6. Johann Ladislaus Pyrker: Mein Leben. 1772-1847. Fontes Rerum Austriacarum. Wien, 1966.
7. V.ö.: Pyrker Emlékkönyv. Eger, 1987. Harasztiné Takács Marianna, A Pyrker Képtár a Szépművészeti Múzeumban. 205-300. Az Einsle-féle mellképről és a Correggió-nak nevezett "Krisztus holttestének angyalok általi levételé"-ről 277.
8. O.L. 1848/49. Min. Levéltár H-26. Egyházi Szakosztály 10. csomó 23. 9380/15 - 105/1.
9. Madonna a gyermek Jézussal. O.,v. 73 x 58.5 cm. Ltsz.: 67.522.1. A Blaskovich fívérek sokáig úgy hitték, hogy a kép Vincenzc Catena sajátkezű munkája. Ezt bizonygatja az adattár 3. oldalán Blaskovich György. Később azonban a levelezésben /1916. II. 24. Blaskovich György levele Blaskovich Jánoshoz/ rögzítik: "Ma voltam kint a Múzeumban. Hát bizony = Catena fuccs. Megnézte Térey, Beer, Takács. Egyhangú vélemény volt, hogy kései /Térey szerint 5o-60 éves, Beer szerint 18. századbeli/ másolat. Restaurálni sem érdemes, mert gyenge pictor műve." BM A 40-70.
10. Marco Basaiti köre: Szent Péter /?/ apostol. O., réz, 28.5 x 22 cm. Ltsz.: 67. 498.1

11. Ismeretlen festő, XVII. /?/ század: Krisztus a kereszten. O., v. 114 x 99 cm. Ltsz.: 67.531.1.

12. O., v. 49.5 x 27.3 cm. Ltsz.: 67.511.1. Jelzése Joseph Danhauser 1829.

13. Joseph Danhausernek a Pyrker Képtárral a Szépművészeti Múzeum Modern Képtárában elhelyezett művei az alábbi leltári számokon: 171B, 164B, 154B, 152 B, 151 B, 174 B, 150 B.

14. O.,v. 95 x 157 cm. Ltsz.: 67.529.1. Füger hiteles képei sokkal kvalitásosabbak, mint ez a kissé ügyetlen festmény. Korábban még a későbarokk modorában festett fínom kidolgozású képmásai és kompoziciói nagyobb formátumu művésznek mutatják. Pl. Szépművészeti Múzeum: "Betshabé a fürdőben" fa, 35.5 x 29 cm. ltsz.: 438. Készült 1786 előtt. Lehet, hogy amikor a festő, vagy valamelyik utánzója a klasszicista modorral próbálkozott előadásmódja szárazabb és laposabb lett.

15. A két tájat Gerevich Lászlóné Kisfaludy Károly sajátkezű munkáinak ismerte el. "Vezuv", o.,v. 65.5 x 84.5 cm. Ltsz.: 67.503.1.

16. Az előző kép párdarabja. O.,v. 63.5 x 83.5 cm. Ltsz.: 67.512.1. Ld. Blaskovich János cikke a Pesti Hírlap 1942.XII. 27. számába

17. BM A 407.74. 5

18. "Jelenet a Sz. Hajdan gyöngyeiből", ma: Magyar Nemzeti Galéria, ltsz,: 3076.

19. A Füssli cég kiadásában az alábbi látképek találhatók a Blaskovich Múzeumban: Bellaggio, Lago di Como, ltsz.: 67.466.1., Le chateau de Habsburg, színezett, ltsz.: 67. 467.1., Lausanne, színezett, ltsz,: 67.468.1., Bellinzona, ltsz.: 67.469.1., La Chute du Rhin, ltsz.: 67.470, Genève, ltsz.: 67.471.1,

20. Michelangelo Grigoletti után Michele Fanoli: "A két Foscari" rm. Ltsz.: 67.465.1.

21. Francesco Hayez után Johann Passini. "A két Foscari". rm. Ltsz.: 67.464.1. Francesco Hayez /1791-1881/ ünnepelt olasz festő. "A két Foscari" című képe a bécsi művészeti képtárba került. Itt készíthette Johann Passini a metszetet, mely a bécsi művészetpártoló egyesület 14.-ik sorshúzásának nyereményeként készült 1845-ben.

22. Pl. Engelhart Emil: "Lidó-részlet" O./?/, karton, 29.5 x 40 cm. Ltsz.: 67.500.1.

23. Munkánkban felhasználtuk az Adattárban fekvő "Történeti dokumentumok" 72.6.1., 17.7.1.,72.8.1., 73.131.1. valamint a BM A 407-74 1-2, 414-74 1-3 lapjait.

24. A Blaskovich fívérek - családi hagyományra támaszkodva - a tetszetős képmást Barabás Miklós eredeti munkájának tartották. Mivel nekem, noha nem vagyok speciális Barabás kutató, az a véleményem, hogy a jól komponált, de igen száraz kivitelű vászon nem lehet Barabás eredeti alkotása mind a festő két kiadásban is megjelent naplóit, illetve Emlékiratait /1902, 1944/, mind a rendelkezésre álló irodalmat /Hoffmann Edith: Barabás Miklós. Bp. 1950, Szvoboda D. Gabriella: Barabás Miklós.Bp. 198 mind a Művészeti Lexiconban Zádor Anna tollából származó adatokat áttanulmányoztam. Sem a Máriássy sem a Blaskovich család neve nem szerepel a megrendelők, megbízók között egyik forrásban sem. Megtévesztésül szolgálhatna a Művészeti Lexikonban a festő szülőhelyét tévesen megadó Márkusfalva /Felvidék/ a háromszékmegyei Márkosfalva helyett, ahol Barabás valóságban született. Mindezeket összefoglalva csak azt tudom megállapítani, hogy az ismeretlen XIX. századi festő egy eredeti Barabás mű /talán aquarell/ felhasználásával készítette el a rep-

rezentatívnak szánt alkotást. O.,v. 130 x 100 cm. Ltsz.: 67.528.1. Barabás Miklós: Máriássy Béla, aquarell, papír, 41 x 35 cm. jelzett, 1857. Ltsz.: 67.563 .1.

25. V.ö.: BM A 407-74. 13. "Tájkép pásztorokkal" o., v. 52 x 69 cm. Ltsz.: 67.476.1. - "Tájkép várrommal" o.,v. 52 x 70 cm. Ltsz.: 67.477.1.

26. O., v. 65 x 52 cm. Ltsz.: 67.571.1. Az idézet: BM A 407-74. 15

27. O.,v. 77 x 62 cm. Ltsz.: 67.564.1.

28. "Keglevich Miklós ágya", ceruza, papír, 24 x 22 cm. Ltsz.: 67.495.1.

29. "Báró Brudern állvány szekrénye", ceruza, papir, 24 x 22 cm. Ltsz.: 67.493.1.

30. Ceruza, papír, 32.5 x 24 cm. Ltsz.: 67.497. A további adatok: BM A 407-74. 16.

31. Hoffmann Edit: i.m. XIV. t. Készült 1838-ban. Fővárosi Történeti Múzeum.

32. O.,v. 58.5 x 79.7 cm. Ltsz.: 67.521.1.

33. O.,v. 52 x 42 cm. Ltsz.: 67.525.1. Mind a Drezdai, mind a budapesti /másolat/, mind a Poussinnak tulajdonított "Mózes megtalálása" /Musée de Quimper/ fekvő formátumú; még csak távoli rokonság sem köti őket, akár csak kompoziciós szempontból, a tápiószelei képhez. Mintaképét a kor francia festészetében sem sikerült felfedeznünk.

34. O., fém, 21 x 15.5 cm. Ltsz.: 67.510.1. A svájci származású művésznő ifjúságát Itáliában töltötte. Ott ihlethették meg az egyébként sokáig igen népszerű Guido Reni alkotásai.

35. Jelzése: "Danielli". o., fém, 17 x 13 cm. Egyik oldalán: "Jézust a templomban megtalálják szülei", másik oldalán: "Szent oltáriszentséggel". Ltsz,: 67.490.1.

36. Tört. dok. 72.6.1.

~~37. Bp., 1968. 100.~~

37. Vörös kréta, papír, 25.5 x 23.5 cm. Ltsz.:67.517.l.

38. Pest megye műemlékei. Bp., 1958. 190.

39. O., v. 100 x 125 cm. Ltsz.: 67.570.l.

40. O., fa, 19.5 x 15.8 cm. Ltsz.: 67.479 cm. A régiségkereskedő által megadott "Hymen" valószínűleg nem festőnév hanem a házasság=hymen, illetve a házasságtörténéssel kapcsolatos történetre utal.

41. Publius Ovidius Naso: Átváltozások /Methamorphoseon/, Bp. 1982. 103. Devecseri Gábor fordítása.

42. Rézmetszet, 47 x 34.5 cm. Ltsz.: 67.499.I. 540.l.

43. Rézmetszet, 47 x 34.5 cm. Ltsz.: 67.504.I. 544.l.

44. "Két veréb", o., fa, 23 x 26 cm. Jelezve GF összefonódott monogrammal. Georg Flegel több képét is jelezte így.

45. "Worden niet cenen pennig 2 musschen gegeven sein?
Math. Mochen ... geen sonder uven vader op eirde
Lucas Warom sorgst ghij dan vor dit leven onreim
sijt ghij niet in meerder dan de musschen allegedar veirde ?
Ghij sijt sorvuldig door kleeren eten en drincken.
Math. Anmerck /?/ die voglen welcke noch sayen, noch maien
Soo sijt dann geduldich, de Heere .. ons mel- ...
Den sijdworm oock spint draijent om ons te/?/ tailjen /?/

46. Magyarul:"Nem egy garasért adnak-é két verebet?
Mégsem esik le egy sem a földre atyátok akarata nélkül
Miért aggódol ezért a tisztátalan életért
Nem vagy-é több mindennemű tollú madárnál?
Ti töritek magatokat ruházatért, ételért, italért.
Nézzétek ezeket a madarakat, amelyek sem nem vetnek, sem nem aratnak.
Legyetek tehát türelemmel, az Ur ad nekünk gabonát ...
A selyemhernyó is szövi a fonalat ruházkodásunkra."

A holland szöveg a képre ráírva, a magyar nyelvű fordítás a tábla hátára ragasztott régi vásznon.

47. O.,v. 56 x 41 cm. Ltsz.: 67.553.1.

48. Osztrák festő XIX. század első fele /Natale Schiavoni eredeti rajzának, festményének felhasználásával/: Pyrker János László képmása nyakában a vaskoronarenddel. O.y v. 49 x 35 cm 68 x 54 cm. Ltsz.: 67.463.1.

49. Pyrker Emlékkönyv. I.m. 307.

50. H. Takács Marianna: Néhány adalék Bogdány Jakab és Stranover Tóbiás angliai működéséhez. Művészettört. Ért. 1988. 3-4. 194-202.

51. Bogdány Jakab /?/ 168[illegible] előtt. O.,pergamenre húzott vászon, 75 x 58 cm. Ltsz.: 67.519.1.

52. "Ábrahám megpróbáltatása", o.,v. 31 x 24.5 cm. Ltsz.: 67.542.1. Bekarcolt jelzés: "Favart Newton".

53. "Hágár a pusztában", o.y v. 31.5 x 26 cm. Ltsz.: 67.533.1.

54. "Eliezer és Rebeka", o., v. 31 x 24.5 cm. Ltsz.: 67.543.1.

55. "Jákob és Ráchel", o.,v. 31 x 24.5 cm. Ltsz.: 67.539.1.

56. O.,v. 114 x 99 cm. Ltsz.: 67.531.1. Régebben Gillis Neyts /1617-1667/ képének tartották, a Tintoretto attribúció valószínűleg Blaskovich Györgytől.

57. O.,v. 36.3 x 27.3 cm. Ltsz.: 67.5.14.1.

58. O.,v. 88 x 70 cm. Ltsz.: 67.527.1.

59. O.,v. 35 x 43.5 cm. Ltsz.: 67.513.1.

60. O.,v. 35x 48 cm. Ltsz.: 67.526.1. Jelezve: A. Kopisch 1839.

61. V.ö. Ferdinand Gregorovius: Wanderjahre in Italien. Dresden, 1854. 331.

62. O., v. 95 x 157 cm. 67.529.1.

63. O., fa, 24 x 19 cm. Jelezve jobbra lent: J.B. Lampi 1809. Ltsz.: 67.562.1.

64. „Huszárkapitány„/Br. Vay Henrik ?/, o.,v. 24 x 19 cm. Jelezve jobbra lent: W. Richter Florenz, 1852. Ltsz.: 67.546.1.

65. "Dombormű Bacchusal", o., karton, 25.5 x 31.5 cm. Jelezve a bal alsó sarokban: M.J. 1852.

66. "Csendéletkiállítás, XV-XVIII. század", Bp., Szépművészeti Múzeum. 77, 78, 79, 8o. számokon. A 78. szám: Sebastiano Lazzari /?/. "Trompe l'oeil festménnyel, rajzzal, fésűvel, levelekkel" reprodukálva a 24. táblán.

67. Jacques-Charles Oudry "Trompe l'oeil hegedűvel" /jelezve és datálva/ reprodukálva a "Válogatás magyar magángyűjteményekből" Bp., Magyar Nemzeti Galéria, 1981. 138 sz. 237.

68. "Cappella Pazzi Firenzében", o.,v. 50 x 41.5 cm. Jelezve Carl Reichert Florenz 186? /67vagy 68/. Ltsz.: 67.524.1.

69. Cans Canon "Kálvária készítés", o., v. 40 x 26 cm. Ltsz.: 67.547.1.

70. "Jelenet a szobrász műtermében", o., v. 4o x 26 cm. Jelezve Ltsz.: 67.549.1.

71. Leo Reiffenstein "Dürer Miksa császárt rajzolja", o., fa, 55,5 x 45 cm. Jelezve: Leo Reiffenstein 87. jobbra lent Ltsz.: 67.579.1.

72. Blaskovich György szerint: "Siennai iskola, XIV. század" fa, 62.5 x 42 cm. Ltsz.: 67.579.1.

73. O., fém, 22.5 x 18 cm.Ltsz.: 67.6.6.1.

74. "Térdelő szent", o.,v. 49 x 35 cm. Ltsz.: 67.520.1.

75. Pl. a 67.555.1, 67.556.1., 67.557.1. leltári számok

76. "Hegyi táj folyóval", o., karton, 22 x 24 cm. Ltsz.: 67.515.1.

77. Aquarell, papír, 11 x 15.5 cm. Jelezve: a jobb alsó sarokban: Opitz Ltsz.: 67.505.1. Vásárolták a Magyar Studió II. aukcióján.

78. O., lemezpapír, 16.5 x 13.5 cm. Ltsz.: 67.509.

79. o., v. 32 x 51 cm. Ltsz.: 67.561.1. Vázlat

80. Olaj, karton, 37 x 30 cm. Ltsz.: 66.548.l. Jelezve: Szemlér 845.

81. "Hunyadi János halála". o., v. 25.5 x 22 cm. Bekarcolt jelzés a bal alsó sarokban: Szemlér M. Bécsben 853/9. Ltsz.: 67.558.l.

82. O., v., 94.5 x 125 cm. Készült 1878-ban. Ltsz,: 67.650.l.

83. Rombay István "Két lövésre lőtt három medve". O.,v. 70 x 100 cm. Jelezve: Rombay István 1915. Ltsz.: 67.478.l.

84. "Blaskovich György arcképe". 26 sz.

A BLASKOVICH MÚZEUM FEGYVERGYŰJTEMÉNYE

A kis park által körülvett kisnemesi kúria az otthona a Blaskovich Múzeumnak.

A II.világháborút sértetlenül átvészelő, mind mennyiségében és minőségében figyelemre méltó gyűjtemény megérdemli, hogy részletesen foglalkozzunk vele.

A nagyapa nyomdokain elinduló Blaskovich testvérek tudatos műgyűjtése sok tárgyat eredményezett. (1.) A fivérek halála után ez a folyamat megszakadt ugyan, de azóta is volt olyan személy, aki féltve őrzött tárgyát a múzeumnak ajándékozta.

Az ismertetés hely hiányában nem térhet ki a fegyvergyűjtemény egészére, ezért a legszebb, legérdekesebb darabokról egy részletes körképet nyújt az olvasók számára.

A XVII.századi csinkapuska a legkorábbi és legszebb lőfegyvere a gyűjteménynek. (. kép)

Nyolcszögletes, végén enyhén megvastagodó csővel, amelyet réz célgömbbel és hengeres irányzékkal szereltek fel. Keréklakatos elsütőszerkezete kurlandi tipusú, mivel a kisméretű kerék, a tengelyre csavarodó lánc és a rugónyelv a lakatlemezen kivül helyezkedik el. A puska barnitott fából készült ágyazata csonttal és gyöngyházzal gazdagon berakott.

A motivumok apró vadakat ábrázolnak, kutyától űzött

nyúl többször előfordul. A fegyver tusán unikornist láthatunk, az itt lévő ülő mókus szépsége megkapó. Az állatok mellett főként sok makkot ábrázolt a készitő művész. A tárgy lakatszerkezete leveles virágokkal vésett s különösen a kovatartó érdekes, mivel emberi fejet formáz. A fegyver kis kalibere és a motivumkincse elárulja, hogy ezzel a Szilériában készült fegyverrel a főurak apró vadakra, madarakra vadásztak. (2)

A puskák közül még emlitésre érdemes 5 darab XVIII-XIX.századi, főleg gyöngyház és réz berakásos un. balkáni-török lőfegyver, amelyek 3 fő tipusba sorolhatók. (3)

A XVIII.századból származó zsebpisztolynak már a neve is elárulja, hogy kisméretű és főleg önvédelmi célra készült. (. kép)

Elsütőszerkezete kovás. Az irásimitációval diszitett sima furatú cső egykor célgömbbel volt ellátva. Az aranyozott ezüstből készült lakatlemez leveles indákkal diszitett. A kovatartó és a serpenyőfedél is hasonló módon van diszitve. A sátorvason és a markolatgombon virágmotivum van és szerecsenfej is feltünik. A sátorlemez bronzból készült és diszitetlen. A darab érdekességét növeli a markolatgomb felett elhelyezkedő cimerpajzs CA monog-

rammja. Az izlésesen faragott barna diófaágyazathoz töltővessző illeszkedik. (4.)

A most bemutatásra kerülő pisztolypár egyik érdekessége, hogy a kovás elsütőszerkezetet az 1820-as évek után átalakitották csappantyússá. (. kép)

A másik lényeges dolog a készitő mester. A tárgyak csöve sima furatú, célzóléccel és célgömbbel szerelt. A célzólécen JOH.(ANN) AND(REAS) KUCHENREUTER FECIT ezüsttel tausirozott felirat található. A pisztolypárt a Regensburgban működő neves mester készitette (+ 1795) a XVIII.század második felében.

A lakatlemezen szintén az ő neve tűnik fel vésett formában. Az aranyozott bronzból készült sátorvas, sátorlemez és markolatgomb központi figurája egy női portré, amit kagylók és indák vesznek körül. Barna ágyazatát szarulemez zárja, csakúgy mint a töltővesszőt, Az ágyazat mértéktartó faragása jól harmonizál a veretekkel és a csőfarnyúlvány indás, virágos diszitésével. A markolat közepén látható cimerpajzsban férfifej található. (5.)

A következő tárgy egy tercelorpár. (. kép)

A pisztolyok csappantyús elsütőszerkezettel vannak ellátva. A csövük huzagolt s damaszkolással készült, célgömbbel és irányzékkal szerelt. A csövön kétfejű sast ábrázoló jegy, valamint L és M betű van beütve.

A csőfar mögötti "szekrényke" felső részén vésett leveles virágok találhatók. Elsütőbillentyűjük sátorvas nélküli, felhajtható. Markolatuk simára csiszolt csontból készült. A fegyverek önvédelmi célból készültek, a zsebpisztolyok kategóriájába tartoznak, mivel az elsütőszerkezet a cső végénél kialakitott szekrényben helyezkedik el. Egy speciális tipust alkotnak, melynek neve tercerol. Ez a pár a XIX.század közepe táján Lüttichben készült. (6.)

A fegyvergyűjtemény legszebb kidolgozású pisztolypárja a (.) képen látható. A XVIII.század második felében készült kovás pisztolyt az 1820-as évek után átalakitották csappantyússá. Sima furatú csövén réz irányzék található. A szögletessé váló csőfar korsókból kinövő virágokat vésték, majd aranyozták. Vésett lakatlemezén P.VALET A LIEGE felirat található, ami a mestert és a készülés helyét árulja el. A sátorlemez, sátorvas és a markolatgomb aranyozott ezüstből készült, de az aranyozás ma már alig észrevehető. A veretek ismétlődő motivuma a posztamensen álló rokokó kagyló, amit rózsák és indák vesznek körül. A fegyver ágyazatát a csőfarnyúlványnál faragás ékesiti. A szarukupakos fa töltővessző a cső alatt helyezkedik el. (7.)

A tüzifegyvergyűjtemény gazdag és változatos

anyagának kiemelkedő darabja a céllövő pisztoly-készlet (. kép), amely csappantyús elsütőszerkezettel készült. A fegyverek nyolcszögletű, damaszkolt csöve huzagolt . A csőfaron gótbetűs tausirozás: J.ADAM KUCHENREUTER IN REGENSBURG, valamint beütött jegy, ami vágtató lovast ábrázol, alatta J A K betűkkel. A csövön célgömb, a csőfarnyúlványon állitható irányzék van. A lakatlemezt, sátorlemezt és az ujjtámaszos sátorvasat vésett, húsos levelű indák diszitik. Barna, fa markolatuk faragott, amit fém markolatgomb zár le. A pisztolypárt a csőfaron szereplő 1794-1869 között élt regensburgi mester készitette.

A fegyverek zöld posztóval bélelt barna fadobozban vannak elhelyezve. A dobozban hiánytalanul megvannak a készlet tartozékai: golyóöntő, folytásvágó, puskaporos palack és adagoló, irányzékállitó kulcs, kéziszoritó, golyótartó, csappantyútartó, töltővesszső, tisztitóvessző a kóctartóval, lőkúpkiemelő és egy csavarhúzó. (8)

Eddig kevés szót szenteltünk a balkán-török lőfegyvereknek, pedig számos darab található a gyűjteményben a XVIII-XIX.századból. Ezeknek az érdekessége, hogy a múlt században gyakran már elvesztik fegyver jellegüket s viseleti tartozékká válnak a

Balkánon.

Ifjabb Kirner József 1862-ben Liége-ben járva feljegyzi, hogy XVIII.századi minták alapján készülnek ezek a tárgyak Kisázsia, Afrika, Kelet-India, sőt Brazilia részére. (9)

A (. képen) szereplő kovás pisztoly egy jellegzetes darabja a fent elmondottaknak. Sima furatú, csöve csak a csőfarnyúlványon diszitett. A lakatlemezén kopott, alig kivehető felirat nyomai vannak. A fegyver sátorvas és sátorlemez nélkül készült. Fa ágyazatát kacskaringó, hullámvonalas bekalapált ezüsthuzalok és apró rézszögek diszitik. A felületet ezen kivül háromszög formájú gyöngyházlemezek ékesitik. A gömbös testű markolatgomb az ágyazathoz hasonló diszű. Ez a fegyver a Balkánon is jól ismert, de hasonló formájú spanyol-kovás pisztolyok a Kaukázus vidékén is vannak. (10)

Az eddig tárgyalt lőfegyverek kivétel nélkül elöltöltősek voltak, ami azt jelenti, hogy a puskaport, folytást, majd az ólomgolyót elölről helyezték a fegyver csövébe. (11)

Ebből következik, hogy a lőfegyverekhez sok kiegészitő tartozik, s igy a Blaskovich Múzeumban számos lőportartó, felporzó illetve patrontáska található.

Az egyik tengeri rák ollójából készült lőportartó a XVIII.század végéről XIX.század elejéről származik, (. kép)
Fenéklemezébe vizparti tájat vésett a mester. A bronz kiöntőcsaphoz lánccal rögzitett szájnyilásku-pak kapcsolódik. A felkötőgyűrűk között hasonló anyagú kagyló helyezkedik el. A tárgy mindkét oldalán múlt századi felirat van. (12.)
Egy másik hasonló korú darab laposra nyomott szaruból készült. (. kép) Aranyozott bronz fenéklappal és szájnyilással, egyik oldalon diszitett sávval. A lőportartót aranyozott bronzból készült, kardot, zászlót és sast ábrázoló hadi trófea ékesiti. (13.)
A balkáni-török tüzifegyverek jellegzetes tartozéka a töltéstartó /Fiseklik/ (. kép). Az ezüstözött vörösrézből készült tárgyon a hátsó lap kivételével filigrándrótból és apró gömböcskékből álló diszitemény találunk. Az előlap közepe kiemelkedik az alapfelületből és körülötte szirmos virágokat formáznak a filigrándrótok. A Fisekliket még a XIX.század végén is használták a bosnyák és albán katonák. (14.)

Az 1848-49-es szabadságharc idejéből származik egy nagyon ritka patrontáska, ami fából készült, bőrrel bevont és bronzveretes (. kép). A vállszij belső része sötét szinű bársonnyal bélelt. A vállszij elül-

ső felén a Kossuth címer található, ami két lánctaggal egy felette lévő fehér fémből készült halálfejhez kapcsolódik. A patrontáska előlapján bronz keretben egy nagy méretű halálfej látható. A darabot a Peter Giron által szervezett Német Légió egyik katonája használta. (15)

A fegyvertörténetileg és néprajzilag is fontosak a Blaskovich Múzeum szarvasagancsból készült XVIII--XIX.századi lőportartói, főként az un.népi változat. A (.) képen látható tárgy a fenti anyagból készült, adagolóval ellátott, s jellegzetes disze a forgórózsa. (16)

Búcsút intve a tüzifegyvereknek, térjünk rá a gyűjtemény vágófegyvereire, ami főleg szablyákból áll.

A (.) képen lévő szablya pengéjén kettős vájat fut végig, ami fokélben végződik. A penge felső részén, 3-3 csillagok között elhelyezkedő kezdetleges N betű van beütve. A fegyver markolata fából készült un. karabella formát követ, felső részén átfúrt, s itt egy bojtos csuklózsinór van átfűzve. Az ezüstözött réz keresztvas végei felé fokozatosan keskenyedik és lapitott gömb formában végződik. A keresztvas középpontjában egy szembenéző női mellkép látható. A fából készült hüvely fekete cápabőrrel bevont, a

torkolatveret babérkoszorús férfit ábrázol. A felkötőpánton és a saruvereten babérkoszorús női portré van. Ezeken a portrékon a készitő III.Károlyt (1711- 1740) és feleségét Erzsébet Krisztinát örökitette meg. Igy a darab valószinűleg a XVIII.század első felében készült. (17)

A két rézveretes Mária Terézia korabeli szablyának az érdekessége , hogy az egyik széles, a másik keskenyebb pengével készült, amit Nap, Hold és Csillag diszit. (18)

A gyűjtemény jelentős darabja a lemez hüvellyel ellátott un. Jurátus szablya, a magyar egyetemi ifjúság diszfegyvere, ami nagy számban szerepel az 1848-49-es szabadságharc idején. Ez a tárgy a honvéd-vadásztisztek egyik kedvenc oldalfegyvere volt. (19)

Az ötvösművészet legszebb termékei a diszszablyák. Magyarországon a XIX.század közepéig szinvonalas darabokat készitettek. A század második felében ez a fejlődés elakad, s az 1861-es országgyűlés utáni magyaros divatfelújitás főként a diszmagyarhoz van kötve.

A kiegyezés, a koronázás és főként a millennium időszaka semmi újat nem hozott s kevés kivételtől eltekintve: " Iparszerű műhelyeknek szerencsétlen módon választott, régi stilusfelújitó termékeit eredményezték." (20)

Az itt következő diszszablya ebből a korból származik. Pengéje a felső részén látható Salamon pecsét kivételével diszitetlen, fokéle alig észrevehető.
(. kép)
A markolat csontból készült un. karabella forma. A keresztvas egyik végén enyhén fel-, a másikon lehajlik. Mind a markolat és a keresztvas türkizekkel és igazgyönggyel diszitett (helyenként porcelánbetét van). A köveket tartalmazó tokot nem forrasztották, hanem a tok végén lévő szög segitségével erősitették a fegyverre. A bordó bársonnyal bevont hüvely veretei aranyozott ezüstből készültek, szirmos virágokat, haditrófeát ábrázolnak. Itt is megfigyelhetők a hasonlóan felerősitett féldrágakövek. A torkolatveret és a felkötőpánt középpontjában több kőből álló kör alakú diszitmény látható, ebből a s aruvereten három kisebb van. A szablya formája, kidolgozása jól igazolja a fent elmondottakat. (21)
A másik darab ivelt, igen széles pengével készült. A széles, aranyozott ezüstből készült keresztvas előrehajlik s gömb formában végződik. A keresztvas végei tátott szájú tarajos állatfejben végződnek, szájukban egy-egy türkizkővel. A felületet szirmos virágok és indák diszitik, ami jól harmonizál az itt alkalmazott fekete és kék zománccal. A minták között magas fogla-

lású, jelmondatokat, kisebb koránidézeteket tartalmazó pasztagyöngyök és türkizkövek vannak. A torkolatveret, a felkötőpánt és s aruveret anyaga és diszitése az előbbiekkel megegyező. (22)

A tanulmány állandóan visszatérő témája a balkáni-török fegyverek köre. A datálásukat megnehezíti az a tény, hogy még a XX.században is készültek. Az e század elején készült, albán férfiakat ábrázoló fényképeken e fegyverek számos változata tárul elénk. Természetesen ezeken a képeken a nemzeti viselet részeiként szerepelnek. Az Osztrák-Magyar Monarchia dalmát lövészzászlóaljait handzsárral szerelték fel. Ez a tény is jól mutatja e fegyver népszerűségét. (23)

A (.) képen látható handzsárt mértéktartó diszitése kiemeli a többi közül. Ivelt pengéje az alsó két harmadán "lángolt" kidolgozású. Markolata ezüstdróttal áttekercselt, felső része szétálló un. jatagán-handzsár markolat , amelyet vésett leveles virágok diszitenek. A markolat vékony ezüstlemez boritással csatlakozik a pengéhez. A hüvely famagja teljes egészében ezüstlemezzel boritott.

A hüvely középső részén halpikkelyt utánzó rész van, a felső egységén filigrándrót és szalagfonat fut, a fennmaradó felületet préselt virágok és indák diszitik. Főként a szekfű és rózsa fordul elő. A diszitet-

len penge érdekessége a sziv formájú beütött bélyeg. A tárgy kora a XVIII.század második fele, XIX.század eleje. (24.)

A török kések közül is számos darabot őriz a fegyvergyűjtemény. Az előző körhöz kapcsolódik a török-balkáni kés. (. kép)

A jellegzetes jatagánmarkolattal rendelkező, egyélű egyenes darab a XIX.század első felében készült.

A penge felső részén ezüsttel tausirozott apró "tüskék" láthatók. A hüvelye ezüstlemezzel boritott s préselt technikájú leveles virágokkal diszitett. A darab hátoldalán lévő diszes karikához ezüst övlánc csatlakozik. (25.)

Az itt következő tőr még keletebbre visz minket (. kép) A kindzsál a Kaukázus vidékén készült. Hasonló példányokat ismerünk Észak-Nyugat Kaukázusból és Dagesztánból. Kharbuk, Kubachi és Tiflisz is hires volt ezekről a tőrökről. A markolat és a tok ezüstből készült, amit gazdagon diszitettek niellóval. Rendkivül szépek a szirmos kis virágok, amelyek indák között helyezkednek el. A hüvely hátoldalán cirillbetűs SZ D monogramm, az 1891-es évszám és egy ötágú korona található. Itt a kés számára egy bőrtokot készitett a mester. A penge erőteljes hegyben végződik, s mindkét oldalán maratott latin felirat van, sajnos az egyik már alig kive-

hető, a másikon: ME ENBAINES SIN. HONOR olvasható. (26)
Főként Perzsiában volt ismert ez a görbe XIX.századi tőrféleség (.) kép. Hasonló darabokat Indiában és az arab világban is használtak. Pengéje erőteljesen ivelt , középen gerinc fut végig. Markolata keskeny, a végei felé fokozatosan szélesedik. A tárgy markolatának közepén és alsó részén széles, ezüstből készült sáv fut végig, a két rész között egy-egy nagyobb méretű rozetta található. (27)
A dolgozat elején szóltunk néhány szót a nemesi életforma egyik jellegzetes eleméről, a vadászatról. A (. képen) látható vadászkés a XIX.század elején készült, igen mives darab. Egyenes, egyélű maratott díszítésekkel, hadi trófeával diszitett hegybe futó pengével készült. Markolata szarvasagancsból van, középpontjában Diana elefántcsont alakjával. Markolatgombja lapos, levelekkel tagolt. A keresztvas kiteritett oroszlántrófeát ábrázol.
A markolat nyolcszögű, aranyozott bronz háritólemezén kutyák által marcangolt szarvast láthatunk. A hüvely bőrrel bevont, a torkolat-és saruveret aranyozott bronzból készült, s a felső részén kés számára kialakitott tok van. (28)
Az ütő-és sújtófegyverek közül kiemelkedő darab a XVI.század második feléből, XVII.század elejéről szár-

mazó csákányfokos (.) kép. Kovácsolt vasból készült, hosszú, enyhén ivelt és kanellirozott csőrrel. Négyszögátmetszetű, végei felé szélesedő foka rövid, tagolt nyakon ül. Hengeres köpűje előre és hátra kinyúlik és lándzsacsúcs formában végződik. A csákányfokost előszeretettel használták a huszárok, s a fegyver hatásfokát a MNM Fegyvertárának egyik korabeli hátvértje mutatja, amit egy hasonló darabbal zúztak be. (29)

Minden régi tárgy értékét növeli, ha tudjuk, hogy egy ismertebb ember birtokolta. A (.) képen látható balta (fokkal) Szentkirályi Móric(nak 1809-1882) Pest vármegye alispánjának tulajdona volt, aki a szabadságharc utáni években orvosi diplomát szerzett s gyakran ingyenes ambulanciát tartott a fővárosban. (30)

A balta fokozatosan szélesedő, egyenesen lecsapott él-lappal készült, ami nagyjából a nyak két oldalán helyezkedik el. Foka keskenyedik és egyenes levágással zárul. A köpű külső oldala zárt, két csavarral rögzitett a nyélhez. A köpű egyik oldalára a következő feliratot vésték: T.SZ.K.M. Fő. K.Úré. A másik oldalon az 1848-as évszám látható, és egy kezdetleges virágmotivum. A balta él-lapjára bronz védőtokot csavaroztak fel, amin felirat van: Bugaczi és Szentkirályi Móric JÁSZ-KUN FŐKAPITÁNY KORMÁNYBIZTOS 1848. (31)

A védőfegyverek közül egy XVII.századi vaskesztyűpárt emelek ki. A hasonló korú lovassági sisak is figyelmet érdemel. Hat keskeny bordás, félgömbalakú haranggal és felszegecselt, elől csúcsba futó ellenzővel, valamint arcélvédő pánttal szerelték fel. Nyakvértje rákozott és külön érdekessége, hogy feketitett. (32)

Végezetül még annyit, hogy az 1896-os millenniumi kiállitáson többek között 5 fegyverrel képviseltette magát a család. Ezek azonositása a szűk leirás és a képek hiánya miatt igen nehéz. Valószinűleg a 9.oldalon lévő török handzsár azonositható csak pontosan. (33)

A Blaskovich Múzeum fegyvergyűjteményében még számos érdekes harci eszköz található. A terjedelem szabta korlátok miatt csak egy válogatást tudtunk nyújtani az olvasó számára. Reméljük, hogy ez felkeltette az érdeklődését és arra ösztönzi, hogy személyesen is meggyőződjön e múzeum szépségéről és gyűjteményének gazdagságáról.

J E G Y Z E T A N Y A G

1. GÓCSÁNÉ MÓRÓ CSILLA: Tápiószele Blaskovich Múzeum. Tájak-Korok-Múzeumok Kiskönyvtára 386. Veszprém. 1990. 1-8.o.

2. Ltsz.: A.67.77.1. Hossza: 1.124 mm, csőh.: 390 mm, űm.: 8 mm.
   KALMÁR JÁNOS: Die Tschinke, oder Teschner Büchse FA 1958.(X.) 179-188.o. ; KALMÁR JÁNOS: Régi magyar fegyverek. Bp.1971. 206-208.o.

3. 1 db Rašak (A.67.25.1.) ; 2 db karanfilka (A.67.24. 1-2.) 2 db čibuklija (A.67.23.1. ; A.67.22.1.)
   Marija Šercer: Tursko Oružje, Zagreb 1983. 11-12.o.

4. Ltsz.: A.67.78.1. Hossza: 230 mm, csőh.: 125 mm, űm.: 11 mm
   KALMÁR JÁNOS: Régi magyar fegyverek Bp.1971.222-223.o.

5. Ltsz.: A.67.35.1-2. H.: 550 mm, űm.: 12 mm
   Ezt a pisztolypárt 1915.június 5-én Blaskovich György Pick Móric régiségkereskedőtől vásárolta; B.M. Adattára 190-72.
   Eugéne Heer: Der Neue Støckel. JOURNAL-VERLAG. 1978. I.kötet 650.o.

6. Ltsz.: 67.667.1-2. H.: 190 mm, csőh.: 90 mm,

űm.: 12 mm

KALMÁR JÁNOS: Régi magyar fegyverek, 223-224.o.

HEINRICH MÜLLER: Gewehre Pistolen und Revolver. Leipzig. 1979. 127.kép.

A tárgyakat Blaskovich György 1915.augusztus 7-én Marcell Elemértől vásárolta. B.M.Adattára 189-72.

7. Ltsz.: A.67.79.1-2. Hossz.: 400 mm, csőh.: 245 mm űm.: 14 mm

A pisztolyt készitő mester pontosan nem azonositható. A fegyvereket Belgiumban, Liége-ben készitették, a város flamand neve Luik, németül Lüttich.

8. Ltsz.: A.67.37.1-16. H.: 420 mm, csőh.: 275 mm, űm.: 12 mm

A doboz paraméterei: 475 x 310 x 74 mm. Eugéne Heer i.m. I.kötet 650.o.

9. TEMESVÁRY FERENC: A sárvári Nádasdy Múzeum fegyvergyűjteménye. Bp.1980. 133.o. 60.jegyzet

10. Ltsz.: A.67.31.1. H.: 405 mm, csőh.: 260 mm, űm.: 14 mm,

A darab párhuzama: Temesváry F.: Pisztolyok. Bp. 1988. 123-126.tétel

11. CSILLAG FERENC: A kézi lőfegyverek és a hadművészet Bp.1965. 25-26.o.

BALÁZS JÓZSEF - PONGÓ JÁNOS: Pisztolyok, revolverek. Bp.1977. 13-31.o.

12. Ltsz.: A.67.51.1. H.: 220 mm, Sz.: 84 mm, A felirat igy szól: "A múlt nem tér vissza! De a dicső múlt fénysugára még soká világit... "
A lőportartót a Blaskovich fivérek a M.Kir. Postatakarékpénztár 98./1941.június/ aukcióján vásárolták 25 pengőért. B.M.Adattára 193-72. Szintén tengeri rák ollójából készült a Teleki gyűjtemény egyik ötvöstárgya. Lásd.: Az Ernst Múzeum aukciói XXXI.(1926.) 158.tétel.

13. Ltsz.: A.67.57.1. H.: 227 mm, Sz.: 72 mm, Alte Handfeurwaffen. ARTIA. PRAHA. 1977. 118.o.

14. Ltsz.: A.67.32.1. Méretek: 100 x 100 x 28 mm
A gyűjtemény őriz még egy nem filigrándiszes, hanem préselt lemezű balkáni-török töltéstartót (A.67.33.1.) KARDOS ÁRPÁD: Nemes-Tacskándi Csergheő Ervin Fegyvergyűjteményének leirása. Bp.1899. 60-61.o.

15. Ltsz.: A.67.66.1. Méretek: 150 x 80 mm.
BŐHM JAKAB: A Német Légió szervezése és tevékenysége az 1848-1849. évi magyar szabadságharcban. HK 1970/2. 194-218.o.
A gyűjteményben az 1847-ben elhunyt Pyrker egri érsek monogrammját viselő patrontáska is van. Ezt a darabot valószinűleg Blaskovich Gyula vásárolta Pyrker János hagyatékából. Gócsáné Móró Csilla i.m. 1.o.

16. A.67.52.1. BORSOS BÉLA: Magyar vadász lőportartók. Corvina. 1982. 38-52.o.

17. Ltsz.: A.67.7.1-2. H.: 945 mm, Psz.: 30 mm.
A tárgyat a Blaskovich fivérek a M.Kir.Postatakarékpénztár 95. (1940.) aukcióján vásárolták, mint az 1421. tételt. B.M.Adattára 62-70. A fegyver sok hasonlóságot mutat III.Károly testőrjeinek szablyájával. Lásd.: Magyar hadtörténeti emlékek az ezredéves országos kiállitáson.
Szerk.: DR. SZENDREI JÁNOS Bp.1896. 813.o. 6965.tétel

18. Ltsz.: A.67.8.1., illetve A.67.6.1-2.

19. Ltsz.: A.67.10.1-2. CSILLAG FERENC: Kardok történelmünkben. Bp.1971. 80.o. LUGOSI JÓZSEF-TEMESVÁRY FERENC: Kardok Bp.1988. 226.kép

20. KALMÁR JÁNOS: A magyar kard művészete. Bp.1938. 58.o.

21. Ltsz.: A.67.74.1-2. H.: 1.000 mm, Psz.: 32 mm

22. Ltsz.: A.67.750.2. H.: 965 mm, Psz.: 43 mm
A tárgyat 1949-ben Bakó István ajándékozta. A gyűjteményben szereplő 67.174. leltári számú hasonló korú öv mintakincsében nagy hasonlóságot mutat ehhez a szablyához.

23. CSILLAG FERENC: Kardok történelmünkben. Bp.1971. 96.o.

24. Ltsz.: A.67.76.1-2. H.: 800 mm, Psz.: 35 mm
Marija Šercer: Jatagani. Zagreb, 1975.
KARDOS ÁRPÁD: i.m. 63.o. ; 71-79.o.

25. Ltsz.: 67.669.1. H.: 333 mm, Psz.: 20 mm
SAMMLUNG HENRI MOSER-CHARLOTTENFELDS.
ORIENTALISCHE WAFFEN UND RÜSTUNGEN.
Leipzig. 1912. XVI.t. 365.kép
Vaſaben Historische Aarboger XXXV. (1989.) 42-43.o.

26. Ltsz.: 67.666.1. H.: 545 mm, Psz.: 32 mm
Kabkazkoe Opyжue. Mockba é.n.

27. Ltsz.: 67.668.1. H.: 295 mm, Psz.: 50 mm
Sammlung Henri Moser-Charlottenfelds i.m. X.t. 230. tétel

28. Ltsz.: 67.659.1-2. H.: 650 mm, Psz.: 30 mm

29. Ltsz.: A.67.3.1. H.: 225 mm, Sz.: 95 mm
A fegyvert Blaskovich György 1915.augusztus 9-én Marcell Elemér régiségkereskedőnél vette. B.M. Adattára 189-72.
Heinrich Müller-Hartmut Kölling: Europäische Hieb- und Stichwaffen. Berlin.1981. 288.kép
A darab pontos párhuzama MNM Fegyvertár Ltsz.: 79.9914.

30. Révai Nagy Lexikona, Bp.1925. XVII.kötet 522.o.

31. Ltsz.: A.67.68.1. H.: 160 mm, Sz.: 105 mm Nyél h.: 725 mm, A baltatipológiát Darnay Kálmán a század elején dolgozta ki. Lásd.: TEMESVÁRY F.: A váci Vak Bottyán Múzeum fegyvergyűjteménye. Vác, 1984. 15-20.o.

32. A vaskesztyűpár leltári száma: A.67.44.1-2.
Ez a sisaktipus a magyar huszársisakból fejlódik ki s válik a lovasság kedvenc darabjává Európa nyugati felében is. A sisak leltári száma: A.67.43.1.
Blaskovich György 1915.augusztus 16-án Marcell Elemértől vásárolta.
KALMÁR JÁNOS: Régi magyar fegyverek Bp.1971. 276-279. o.
Heinrich Müller-Fritz Kunter: Europäische Helme. Berlin.é.n. 56-58.o.

33. 1896-iki ezredéves országos kiállitáson a Történelmi Főcsoport Hivatalos Katalógusa.
3506.tétel: török handzsár; 3620.és 3624.: egy-egy szablya, 6691. és 6697. tétel: egy-egy pisztoly.

RÖVIDITÉSEK JEGYZÉKE

B.M.	-	Blaskovich Múzeum
É.n.	-	Évszám nélkül
F.A.	-	Folia Archaeologica
H.K.	-	Hadtörténelmi közlemények
H.	-	A tárgy hossza
Ltsz.	-	Leltári szám
M.Kir.	-	Magyar Királyi
MNM	-	Magyar Nemzeti Múzeum
Psz.	-	A penge szélessége
T.	-	Tábla
Sz.	-	A tárgy szélessége
Üm.	-	Ürméret

Marika Babaházának anyagából. Nem is baj ez, mert mint a Babamúzeum szakleltárának elkészítője tudom, hogy az ottani anyag rendkívül vegyes és hullámzó színvonalú volt. Ennek fő oka a magánmúzeum személyes jellege, a gyűjtő egyéni ízlésének, sajátos világának tükröződése volt. A mostani kiállítás elrendezése, éppen a válogatásnak és a szakszerű bemutatásnak köszönhetően szellősebb, tagoltabb, a város központjában való elhelyezése miatt pedig minden bizonnyal még több látogatót vonz majd, mint a régi, Sas utcai múzeum.

Nagy öröm, hogy ez a történet, nemcsak a gyűjtemény, hanem a gyűjtő és családja számára is megnyugtató módon ért véget. Remélhetőleg a még aktív játékgyűjtők számára is megteremtődik majd a lehetőség, hogy ilyen méltó módon örökíthessék át gyűjteményüket az utókorra, mindenki örömére.

Tészabó Júlia

Móra Ferenc Múzeum

Szabó Géza 300 darabos éremkollekciót ajánlott fel a múzeum éremtára részére.

Az éremverde alapjait id. Szabó Géza (1895 – 1968) rakta le, aki 1930-ban szerzett ötvös mesterlevelet. Az ő ideje alatt öntött, vert és domborított érmek, plakettek, veretek készültek.

1984-től fia Szabó Géza a régi berendezéseken, gépeken indította újra a vert érmek készítését. Az általa készített érmék az eltelt évek alatt eljutottak az ország minden részébe, sőt a határokon túlra is. A folyamatos technológiai fejlesztések mellett még ma is meghatározó a szerszámkészítésben a kézi vésés, a kézműves munka, mely egyedivé teszi az itt készült érmeket. Az éremverdében az ország legjobb szobrászművészeinek tervei alapján készülnek a legváltozatosabb témájú érmek. Ez a műhely adta bázisát annak az új szobrászgenerációnak, akik a fenti technológia lehetőségét kihasználva teremtették újjá a magyar éremművészetet. A változatos képi- és formavilág és az évről évre fejlődő éremkészítés együtt segítette a magyar éremművészet újraéledését és virágzását.

Munkáját a szakma az Aranykoszorús Mester –, Szeged városa a Pro Urbe – díjjal ismerte el.

H. G.

Blaskovich Múzeum

Blaskovichok emlékezete – Egy köznemesi család mindennapi élete – címmel időszaki kiállítás nyílt a tápiószelei múzeumban 2002. május 24-én. A fotótörténeti különlegességeket is bemutató tárlatot a Blaskovich Múzeum megalapításának 50. évfordulója alkalmából a tápiószelei Blaskovich Napok nyitányaként szervezte meg a közgyűjtemény és a múzeumbaráti kör.

A kiállítás első része a Blaskovich család tagjainak eredeti fotóit egy enteriőrben adja közre. Megtaláljuk itt a múzeumalapító fivérek egy és ötéves kori fotóit 1884-ből, szüleikről készült felvételeket 1888-ból. A család 1887-től 1901-ig Nagybányán élt, így felvételeket láthatunk Blaskovich János gimnazista koráról (1900-1901), Blaskovich György önkéntes huszár és jogakadémista korából (1896-1889).

A Blaskovich család pénztárnaplójának bejegyzése szerint 1908-ban vásároltak fényképezőgépet. A kiállítás különlegessége és egyedisége, hogy az eredeti családtagokat ábrázoló műtermi fotókon kívül az összes felvétel az általuk készített üveglemezről vagy negatívról készült. Így eddig még nem közölt felvételeket láthatunk a család tiszaújhelyi, egy tipikus köznemesi família birtokáról és gazdaságáról, ahol 1901 és 1911 között éltek.

Blaskovich György (1878-1960) és János (1883-1967) a Felső-Tisza vidékéről 1912-ben Tápiószelére költözött. Igazi csemegének számítanak a múzeumalapító testvérpár által a tápiószelei kúriáról és kertről készített felvételek 1915-16-ból. Más felvételeken nyomon követhetjük a Blaskovich kúria berendezésének és környezetének alakulását is.

A kiállítás kedvelt része a gyermek és a felnőtt korú Blaskovich fivérek szórakozásának tárgyi emlékei. A múzeumalapító testvérpár és korán elhunyt leánytestvérük számos gyermekkori játéka mellett a felnőttkor tárgyai, vadászati emlékei is láthatók. A fivérek által 1908-tól az 1930-as évekig a Kárpá-

tokban készített saját vadászati témájú felvételeit is megfigyelhetjük személyes tárgyaik mellett.

A kiállítást *Dr. Gedai István* a Magyar Nemzeti Múzeum címzetes főigazgatója nyitotta meg.

A tárlat fő támogatója a NKA Fotóművészeti és Múzeumi Kollégiuma, Pest Megye és Tápiószele Önkormányzata volt, de sok-sok helyi és tápiómenti vállalkozás szponzorálta a bemutatót és a hozzá kapcsolódó ünnepi műsort.

A kiállítás 2003. február 28-ig látható.

G. M. Cs.

A gödöllői kastély mint koronázási ajándék

1867. június 8-ával nemcsak az ország életében kezdődött új korszak az Osztrák-Magyar Monarchia megalakulásával, hanem a gödöllői kastélyban is. A magyar állam 1.840.000 forintért megvásárolta, majd a királyi pár igényeinek megfelelően átalakíttatta. Igazi családias hangulatú otthonná varázsolták, ahol a királyi család, főleg Erzsébet királyné szívesen tartózkodott.

A koronázás 135. évfordulójára rendezett kiállításon a koronázási ünnepség mozzanatait mutattuk be, kiegészítve a gödöllői kastélyra vonatkozó érdekességekkel.

A koronázási ceremónia pontosan meghatározott szertartásrend szerint zajlott Budán és Pesten. A helyszín szokatlan volt, hiszen a magyar királyokat (kivéve I. Ferenc) eddig Pozsonyban koronázták. Az osztrák-magyar kiegyezés után mindkét nemzet a megbékélés felé hajlott, ennek jegyében június 8-át látványos ünnepségekkel akarták még emlékezetesebbé tenni. Ezek az emlékezetes pillanatok a kiállítás vezérmotívumai.

A négy *Székely Bertalan* festményvázlaton láthattuk a Koronázást a Nagyboldogasszony-templomban, az Aranysarkantyús vitézek felavatását a Helyőrségi templomban, az ünnepélyes Eskütételt a belvárosi templom előtt, valamint az ünnepélyes Kardvágást a koronázási dombon, a Lánchíd pesti hídfőjénél. Ugyancsak a koronázást jelenítette meg *Mészöly Géza* hat, kevésbé ismert ceruzavázlatán.

Az egy hétig tartó ünnepségsorozat június 5-én kezdődött. Június 8-án a koronázási menet 7 órakor indult a Budai Palotából. A menetben részt vettek a miniszterek, a zászlósurak, az arisztokrácia, a főpapok és az országgyűlés tagjai. A király magyar tábornoki egyenruhában lóháton, a királyné szintén magyar ruhában, nyolclovas díszhintóban érkezett a Mátyás-templomhoz. A templomban előre rögzítve volt minden előkelőség helye a kiállításon is látható alaprajz szerint. A ceremónia elején Ferenc József az oltár elé járult, ahol Simor János esztergomi érsek felkente a szent olajjal, a püspökök felsegítették rá I. Szent István palástját, majd az érsek a nádort helyettesítő gróf Andrássy Gyula miniszterelnökkel közösen a király fejére tette a Szent Koronát. Ezután következett Erzsébet királyné megkoronázása: az oltár előtt a Szent Koronával megérintették a jobb vállát. A szertartás alatt hallható volt Liszt Ferenc Koronázási Miséje (melynek zongorakivonatát láthatták a vitrinben). Majd a királyné visszatért a Palotába, a király pedig gyalog átment a Helyőrségi templomba, ahol az aranysarkantyús vitézek avatására került sor. Az eskütételre hosszú lovasmenetben vonult át I. Ferenc József és kísérete a Lánchídon és a Dunaparton Pestre a belvárosi templomhoz.

Végül az ünnepélyes kardvágásra a Lánchíd pesti hídfőjénél, külön erre a célra emelt dombon került sor, amelyet az ország számos vármegyéjéből, királyi városából, valamint a magyar történelmi emlékhelyekről (muhi, mohácsi csatatérről, világosi fegyverletétel helyéről stb.) származó földből építettek. A Lánchíd előtti kardvágásról így tudósított a Vasárnapi Újság: *„a királydombra felvágtató, ott a négy égtáj felé vágó király daliás alakja valami lovagkori varázst öntött a jelenetre".*

A kiállítás egyik érdekes darabja egy háromszínű posztódarab volt. A hozzá tartozó levél szerint *„I. Ferenc József ezen a pokrocon lovagolt a koronáztatása alkalmával, az esküténi fogadalmi dombra ahonnan a négyvágást tette".* Ez a koronázási domb vagy az eskü helyszíne is lehet, a forrás nem jelöli meg pontosan.

Bényi László

amíg élünk és gondolkodunk, addig az embernek mindig kell, hogy célja és tervei legyenek.

Ezt az igazi művészetre jellemző, embert szolgáló elkötelezettséget minden bizonnyal családi örökségként hozta magával. Rákosliget szülötte volt és szülei gondot fordítottak arra, hogy a XX. század első harmadában felcseperedő fiatalember, érzékeny legyen, tisztelje az embereket, és hogy szabad akarata szerint választhasson pályát. Bényi Lászlót sok minden érdekelte; tanult jogásznak, majd művészeti szabadiskolában pallérozta kibontakozó tehetségét. Emellett a művészképzés szervezett formájával is megismerkedett, és érdeklődése vezette el oda, hogy szakképzett művészettörténésszé is váljon. Mi, közvetlen kollégái a magyar múzeumügyért végzett korszakos jelentőségű munkája szerint tartjuk mesterünknek Bényi Lászlót, hiszen ő mutatta meg, hogy kell igazán mesterhez és korhoz illő monografikus kiállításokat rendezni, illetve hogyan kell egy ország, egy nemzet teremtő képességét dokumentáló tárlatot szakmailag hiteles módon megrendezni. Monográfiái példát adóak, a múzeumi kérdésben írott publikációi ma is forrás és eligazító értékűek. *Munkácsy Mihály, Rudnay Gyula, Koszta József, Paál László* művészetét nem ismerhetnénk úgy, ahogy most ismerjük, ha nem töri előttünk a megértés és feldolgozás rögös útját Bényi László. A múzeumok érdekében végzett szervező és muzeológiai munkája a nehéz időkben jelentett segítséget a maguk helyét kereső, formálódó intézményeknek. Olyan nagyszerű tettek kötődnek nevéhez, mint az 1958-as brüsszeli világkiállítás magyar pavilonja, ahol először kaptak nemzetközi megjelenési lehetőséget *Csontváry Kosztka Tivadar* művei, és ahol ma is példát adó módon kapcsolódott egybe a hagyomány és a korszerűség. Ezen a tárlaton *Csontváry, Derkovits* és *Egry* képek mellett *Domanovszky, Kerényi, Somogyi József* és *Ferenczy Béni* munkái is megjelentek. Nem volt véletlen az elért siker; a választás és válogatás tudatossága, a rendezés minősége segített megérteni nemzetközi relációban is alkotóink munkásságának színvonalát. Bényi László hivatástudatának lényegét éppen akkor érthetjük meg, és a ránk hagyott örökséggel akkor gazdálkodhatunk emberségéhez méltóan, ha megértjük az általa vállalt szolgálat lényegét. Nála nem versenyzett a művészi lét a másik alkotóhoz való viszonyban, hanem az első szakmai megnyilvánulástól kezdve, a 94 esztendő alatt egyértelműen a kultúra iránti alázat, az érték megbecsülése és az ember szolgálata jellemezte munkáját.

Pedig nem akármilyen festő volt Bényi László. A XX. századi magyar festészet jeles mestere, aki érzékenyen reagált a világ rezdülésére, s a ki a nagybányai hagyományokat megértve, azt továbbfejlesztve egy tematikában differenciált, koloritban pompázatos életművet hagyott maga után. Ahogy egyik méltatója írta: *„Bényi László az életigenlő szépség alkotó mestere. Színekben él, színek szenvedélyében, vonzásában, szorításában, ámulatában. Ha virágzó fáit nézem – elfelejtem a világ durvaságait… Festészete a nézőben összhangot, az emberben értéket teremt."* Karakteres egyénisége műveiben is jellegzetesen megnyilvánult, hiszen képein összetéveszthetetlenek művészetének sajátos jegyei. Ahogy egy másik méltatója jellemezte: „Bármilyen témához nyúl is, bárhol jár is – Dubrovnik-tól Kalotaszegig – mindig ezekhez a törvényszerűségekhez ragaszkodik, amelynek gyökereit a nagy magyar Alföldön mutathatjuk fel." Ő volt a XX. századi magyar ember életérzésének tájat, úti élményt, virágokat jelképpé emelő krónikása.

Tisztelt Mester, Kedves Laci!

Most, amikor még csak szokjuk azt a gondolatot, hogy gondunkat, bajunkat megvitatni nem tudunk hozzád fordulni, segítőkészségedet igénybe venni, keressük a szavakat. Szeretnénk méltóan megköszönni mindazt, amit kortársaidért muzeológusként és festőként tettél és szeretnénk megköszönni mindazt az örökséget, amit az utókornak hagytál. Búcsúzónkat Mátyás Ferenc költő barátod szép szavaival szeretnénk zárni, ígérvén azt, hogy emléked megőrizzük és remélvén azt, hogy egy más dimenzióból figyelmed továbbra is elkísér bennünket. Így szólt a költő:

„Kifeszített lélek vásznai ragyognak
szemem elé, akár versei Aranynak,
vagy Kodály zenéje – úgy csap rá szívemre
a színek mosolya, szolnoki parasztjaid árnya,
a Nyár, az Anyám virágai, a Tavirózsák,
a költészet tüzes virága, s az ahogy láttatod
a mediterrán emlékek mélyén a tengert,
a fehér pillanat-habokban a rettenet hajóját, -
a mintha illatok közt, földi édenedben
az a mindható élő Múzsa járna
melletted, s vonszolná magasabb egekbe,
ahol nincs se felhő, se árnyék, csak a fény -,
ecseted vonása alatt a holt anyag
járni kezd, föltámad, mint sötét egünkön
az az annyira várt, mindig késlekedő
száműzött meleg Nap."

Kedves Laci, nyugodj békében!

Bereczky Loránd

(A Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója a Farkasréti Temetőben 2004. április 27-én búcsúzott e gondolatokkal Bényi Lászlótól.)

A pályázók köre:
közművelődési, közgyűjteményi és kulturális intézmények
A pályázat célja:
Az óvodás, általános és középiskolás korosztály számára szervezett művészeti foglalkozások teremtsék meg a sajátos nevelési igényű (fogyatékos) gyermekek társadalmi integrációját, segítsék elő a sajátos nevelési igényű és ép gyermekek közös tevékenységét, mely által fejlődik személyiségük, empátiás-, befogadó-, kommunikációs készségük.
Pályázni lehet vissza nem térítendő támogatásra:
Olyan szabadidős, heti vagy havi rendszerességgel, legalább hat alkalommal megrendezésre kerülő, művészeti foglalkozások megvalósítására, mint kézműves foglalkozások, bábozás, mesefeldolgozás, drámajáték, zeneterápiás foglalkozások, népi kismesterségek tanítása stb., amelyek a pályázati célt megvalósítva ép és sajátos nevelési igényű gyermekek közös, szabadidős művészeti tevékenységét segítik elő. Integrált foglalkozás alatt a csoportban a sajátos nevelési igényű gyermekek 20-50%-os arányát értjük.
A program megvalósításának időszaka: 2004. november 1. – 2005. április 30.
A pályázati úton szétosztható keretösszeg: 10 millió Ft
A foglalkozások jellegének megfelelő támogatási összeg igényelhető, amely maximum 500.000 Ft lehet.
A támogatást a foglalkozás költségeire lehet felhasználni. Nem kaphat támogatást az a pályázó, aki nem tett eleget a 3402 kódszámú pályázati kiírás alapján kötött támogatási szerződésben vállalt kötelezettségeinek.
Benyújtási határidő: 2004. szeptember 27. (A beadási határidő a postára adás utolsó napját jelenti.)
Az eredményhirdetés várható időpontja: 2004. október 30.
Pályázati díj: 5. 000,-Ft
A pályázatok elbírálásáról minden pályázó értesítést kap.
Pályázni kizárólag a részletes pályázati feltételeket és tudnivalókat is tartalmazó pályázati dosszié kitöltésével lehet, ami **2004. június 28-tól** átvehető személyesen a Közalapítvány Titkárságán, igényelhető telefonon, postai úton, valamint letölthető a Közalapítvány honlapjáról (www.fgyk.hu).
A Közalapítvány címe, telefonszáma:
1054 Budapest, Báthory u. 10. I. emelet 105. sz. szoba, tel.: (061)302-3007, 302-3006, 473-0977

Tóth Egon, a kuratórium elnöke

Vendégbarát Múzeum / Muzeális Intézmény Díj 2004 – Javított felhívás!

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Turisztikai Hivatala a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumával együttműködve pályázatot hirdet a kitüntető cím és díj elnyerésére.
A pályázat beadásának határideje: 2004. november 30!
A cím és a díjkitűzés célja a múzeumok, muzeális intézmények kiemelkedő turistabarát tevékenységének, szolgáltatásainak elismerése. Átadására a 2005. évi Utazás Kiállításon kerül sor.
A cím és a díj elnyerésére a mellékelt űrlapon kell pályázni, amely a Turisztikai Értesítőben, a Múzeumi Hírlevél júniusi számában található meg, valamint letölthető az alábbi honlapokról: www.itthon.hu, www.gkm.hu, www.nkom.hu
A pályázati felhívás a Napi Turizmus és a Turizmus Panoráma internetes turisztikai hírlevelekben és országos napilapokban is megjelenik.

In memoriam...

Bényi László (1909 – 2004)

A család, a barátok, a munkatársak és a tisztelők nevében őszinte fájdalommal és mély megrendüléssel búcsúzom *Bényi László* festőművésztől és művészettörténésztől. Akik közvetlenül ismerték, tudják, hogy a fény és a jókedv, az emberek iránti szeretet emblémája távozott közülünk, hiszen Bényi László emberségével, művészetével, varázslatos személyiségével az élet és a humánum tisztelője volt. Szolgált és a mások megbecsülésében telt öröme; Ő maga élte és közvetítette a mindent beragyogó életörömet.

Bényi László majd egy évszázadot élt. A főleg durvaságairól és embertelenségéről elhíresült XX. század részese és tanúja volt. Környezetében az ő általa teremtett és az emberségéről, művészetéről adott példa jelentett mindenkor vigaszt és adott hitet, hogy a rosszal szemben létezik jó is. Történelmi tett volt ez a 94 esztendő, amelyből, a sors kegyelméből 93 szellemi frissességben és aktivitással telt el. Bényi Lászlótól tanultunk élni, remélni, tervezni, ő mutatta meg, hogy

BLASKOVICH Gyula gyüjtő

Pyrker János hagyatékából is vásárpl

KÓRÓ Csilla: Tápiószele, Blaskovich-Muzeum. Bp. : TKM, 1990 16 p.

8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

M.D.K.

BLASKOVICS

Budai ferencesek Temploma (kár-
térok u. 23.) szentélyablak
alatti falon Annuntiatio-fal-
kép Kriblevrel (1904.)

Budapest müe lékei II. Bp. 1962. 234.l.

M.D.K.

Blaskovits Mihály
festő

1910-ben Blaskovits szabadkai festőre bízták a templom belső helyreállítását.

Bachó Lajos: A gyöngyösi templomok története. 82 l.
A Ferencesrendiek templomának története.

M.D.K.

Blaskovits Mihály (rabadkai)
templomfestő

végezte a jásberényi ferencrendi kolostortemplom festésének helyreállítását.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XV évf.
jun. 5. sz. 2. old.

Blaskovich Mihály f e s t ő
XIX szd.

Religio I.fv. 48.sz.
Vegyesek 412 old.

FESTÉSZET XIX szd. önálló táblakép ? Blaskovich Mihály müve, szegedi Mátyás templom.

Religio 1900 I.fv. 48 sz.
Vegyesek 412.old.

Blashovits Mihály M.D.K.

(szabadhai) templomfestő

vállalta a keszthelyi r.k. templom restaurálásánál szükséges festési munkákat.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

jan. 14. sz. 2. old.

Blaskovich Mihály feestó, XIX szd.

a szegedi Mátyás templom szentélyének képei.

Religio I.fv. 48 sz.
Vegyesek 412.old.

megírva

Blaskovics Antal

szabadkai templom-festő, 1896-ban kifestette az alábbi templomot.

Dunst Ferenc dr

Emlékkönyv a restaurált kecskeméti r. k. templom felszentelése alkalmából. 1896. szept. 8. Kecskemét 1896. 45. l.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK
IGAZGATÓSÁGA
ÉPITÉSI ÉS PÁLYAFENTARTÁSI FŐOSZTÁLY
IGAZGATÓ.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK

Blaskovits Mihály

szabadkai templom-festő 1910-ben kifestette a gyöngyösi ferencrendi templomot. Eddig már ötven templomot festett ki. A festőnumka 8423 koronába került.

Dezséri Bachó László:

A gyöngyösi templomok története.

Gyöngyös, 1944. 82. l.

34. sz.

190

1009 szám.

csomag csat: és
1 bádog tok

A műemlékek orsz. bizottságához véleményének jelentése végett visszaküldetik.

Budapest, 1900 évi január hó 30 án.

A miniszter meghagyásából,

Blaskovics Mihály

szabadkai templom festő 1896-ban kifestette a keszthelyi rk templomot.

Bontz

222 l.

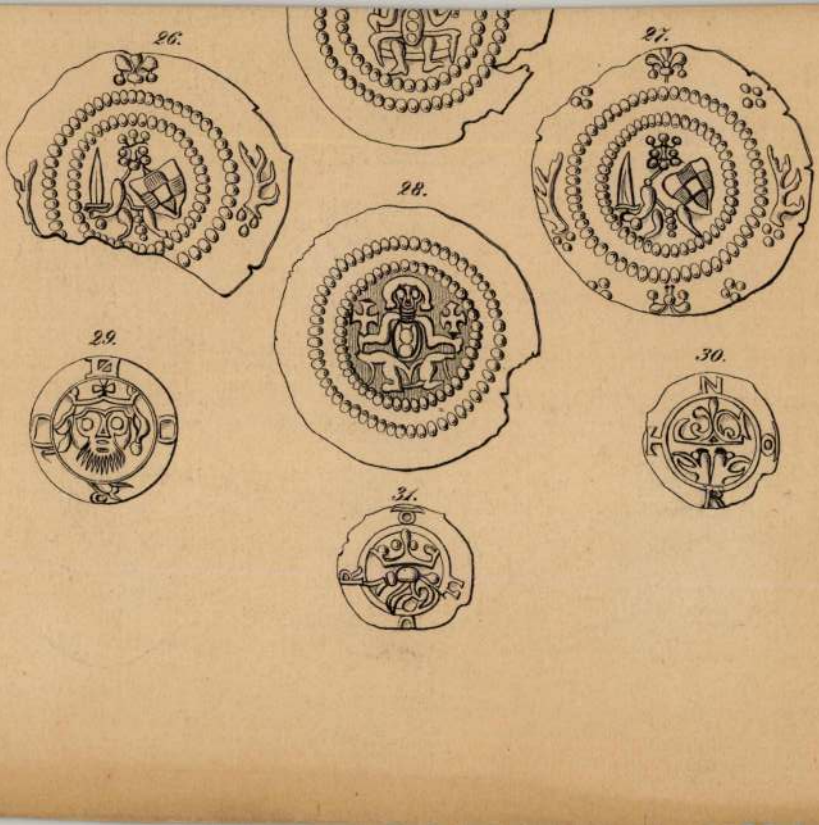
26.
27.
28.
29.
30.
31.

Blaskovics Mihály
perlő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 22., 8. sz.
(Ujdonságok. Millenniumi emlék.)

A tápiószelei Blaskovich Múzeum
szeretettel meghívja
Önt és kedves családját
1993. május 28-án,
pénteken délután 3 órára
Rejtett kincseink című,
a múzeum
raktárában őrzött képző- és
iparművészeti tárgyait
bemutató kiállításának megnyitójára.
A kiállítást megnyitja: **NOSZEDA TIBOR**
a Pest Megyei Önkormányzat
Művelődési Irodájának vezetője.
A kiállítás megtekinthető:
szeptember 19-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Akcident Nyomda, Cegléd

Maros Donka

MTA Művészettörténeti
Kutató Csoport
Budapest

Úri utca 49.

1014

Blaskovits Ferencné

szül. Lotz Mathilde

megirva

amerikai szárma-
zászi festőnő
+ 1923 Tata
laid okv.

Tatai Hitlap. 1923. fel. 24./3

Lykaközös

51, 52 l.

Budapesten 1893-
ban kiallitotta Ba-
rátnők c. Egyét.

Blaskovics Ferencné

özv. Lotz Matild

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 302.

M.D.K.

Blaskovich

"Az eltévedt gyermek" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1885. febr. 1. II. kötet 488-489. lap

MDK

Blaskovics Gizella, rajztanár

1907-ben oklevelet nyert.

Rajztanárok nyilvántartása. Ki tud róla?
Rajzoktatás. Fel.szerk.:Bán Tibor. 1941.jan.15.
II./XLIII./ évf. 1.sz.

Blaskovics Gizella

Közp. nyomt. XXVI. cs. 3. sz.

1907

Ki tud róla?

A Rajztanárok Egyesülete.

D. S.

BUDAPEST

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

1189 27
1927. dec. 30.

Blaskovits Gizella

1902/3 II.-1904/5

Ferbejszőmfőiskévk

69. l.

Yeitoku és Kanó Kó-i tanítványa. 1612-ben Jeyasu shógun szolgálatába lépett, kit 1614-ben az Osaka hadjáratba is elkísért. Utóbb Hidetada shógun szolgálatában működött Yedóban. Korának legünnepeltebb festője volt, kiben nagyatyja szellemét látták feltámadni. A nikoi Momoyama várkastélyt festményekkel díszítette (1616). A Bakufu hivatalos festője lett (1617). Műtermét 1621-ben a kajibashi kapu előtt építette fel. A Tannyu nevet 1638-ban vette fel, mikor szerzetessé lett. Igen sok régi remekművet vásárolt és a legkülönbözőbb motívumokat dolgozta fel. A K.-iskola újraalapítójának nevezik. Valójában azonban jobban tündöklött technikai tökéletességével, mint művészi érzésével. Legnagyobb értéke nem az erő, hanem a finomság.

K. 9. TSUNENOBU (papi néven *Yúhoku*), japáni festő, † 1713, 78 éves korában. K. 5. fia. 1674. a császári palota új épületei számára dolgozott.

K. 10. YEITOKU *(Shigenobu)*, japáni festő (1542—1590), a heroikus Toyotomi-korszak (1573—1602) irányító művésze. K. Shóyei legidősebb fia. Nagyatyja, K. 4. tanítványa. Először Oda Nobunaga, majd Hideyoshi szolgálatában állott. A Yuryaku- és Osaka-palota aranyfalait falfestményekkel díszítette. Hasonló munkákat végzett más daimiók számára is. Ilyenfajta tevékenysége közben hozzászokott a rendkívül széles ecsetkezeléshez és gyors munkához és elszokott a részletek elmélyedő megfigyelésétől. Nagy, színes díszítőjellegű alkotásain kívül, melyeket gyakran festett ellenzőkre, ismerünk tőle tusfestményeket is. Az ecsetvonások bátorsága ezeknek is különös varázserőt kölcsönöz, jelentősége azonban elsősorban a kábítóan színes, aranyos

Blaskovics Irén (Rózsahegy. 1870. –) : festő és Iparművész. 1899–1904-ig a budapesti Mintarajzistolában tanult. Főként virágokat ábrázoló festmények ~~szerepettel kiállításokon~~ mellett hímzéssel valamint rézdomborítással is foglalkozott

Blaskovich Irén
Chrysanthemum, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 32 l.

Pásztó /Bojár/ ~~17~~ 16

Mellette áll egy másik é
nélküli. Ezt a lakosság
A tanuk még az 1765 évi k
arra, hogy ez a ház Zolna
volt azon a helyen, amely
tonban nem emlékeznek, hc
kor hova tartoztak. Az ép
harminc lépésre van, keri
Ugy tudják, hogy a ház mi
hogy Pásztón a tanutétel
tokper 17o2-1721-ig ismét
gol. 17o2-ben ugyanis a h
kezét. Az aktákból az épü
A plébános 17o9 előtt kit
ganek jószágkormányzó sze
Ezt a körülményt az egri
bános 1748-ban vitássá te
kőből épült ház, amelynek

Blaskovich Irén

Virágok, vizf.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.

márc. 32 1.

Pásztó /Bojár/ 14

A folyosó földszinti nyug
vegboltozatos, kelet felé
gati szárnyon a lépcsőház
tos, a szárny végében hev
kaszra osztott helyiség,
az a rész, ahol az egykor
ky alaprajzának és a XVII
hasonlitása a kolostor és
elhelyezkedése szempontjá
lyeket csak a jövő ásatás
várostérképe bizonytalan
készült, az épületek egym
viszonya nem felel meg a
nik, hogy a templom és a
külön alaprajzon legalább
kolostorról alkotott képe
ku épület és ilyen a váro

MDK

Blaskovits Irén

Margitay E: A Mühely kiállitása. Magyar Iparművészet. 1908. évf. 347-349 l.

BLASKOVICH György gyüjtő

MÓRÓ Csilla: Tápiószele, Blaskovich-
Muzeum. Bp. : TKM, 1990 16 p. ill.

8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

A TÁPIÓSZELEI BLASKOVICH MÚZEUM

– Múzeum út 13. –

és a MÚZEUMBARÁTI KÖR

tisztelettel meghívja Önt

és kedves ismerőseit

a múzeum megalakulásának

40. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

szervezett

Blaskovich emlékünnepség

rendezvényeire

1992. JÚNIUS 12–21.

MEGHÍVÓ

BLASKOVICH család

1992. JÚNIUS 12. PÉNTEK

a Blaskovich Múzeum Baráti Körének
ünnepi közgyűlése
a múzeumban.

16 órakor
séta a katolikus temetőben,
koszorúzás a Blaskovich fivérek sírjánál.

17 órakor
köszöntőt mond:
Majoros Tibor
Tápiószele polgármestere

A Blaskovich család története
címmel
GÓCSÁNÉ MÓRÓ CSILLA múzeumigazgató
tart előadást.

1992. JÚNIUS 14. VASÁRNAP

15 órakor

BLASKOVICH EMLÉKÜNNEPSÉG
a tápiószelei múzeumban.

Emléktábla leleplezés
Megemlékezőt mond:
Dr. GEDAI ISTVÁN,
a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgató helyettese

Ünnepi műsor
a tápiószelei általános iskolások
és a nagykátai zeneiskola zenekarának
közreműködésével.

A Blaskovich család és a múzeum történetét
bemutató
kiállítás megnyitása
Megnyitót mond:
Dr. INCZÉDY JÁNOS
Pest Megye Önkormányzatának elnöke

1992. JÚNIUS 21., VASÁRNAP

16 órakor

ORGONAHANGVERSENY

a tápiószelei római katolikus templomban.

Közreműködik:
LEHOTKA GÁBOR
orgonaművész.

Belépődíj:
Felnőtteknek 50,– Ft,
gyerekeknek 20,– Ft.

BLASKOVICH János gyüjtő

MÓRÓ Csilla: Tápiószele, Blaskovich-
Muzeum. Bp. : TKM, 1990 16p. ill.

8	Csepreg	5/1989			
9	u. Lódiné	13/1989			
10		14/1989			
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

23-án Regős Júlia zongorahangversenye
30-án Elekes Zsuzsa (harmónium), km. Dagmar Wanke-Szendrey (ének)

Legújabbkori Történeti Múzeum
(175-7533/160)
előadás:
a *„Magyarok az Újvilágban"* című kiállításhoz:
17 órakor
12-én Magyarok az indiánok között
19-én Magyar értelmiségi emigráció az Egyesült Államokban
26-án Amerika-kép a magyar olvasók tudatában

(Díja: 50 Ft, nyugdíjasoknak, katonáknak, diákoknak 20 Ft, 14 év alatt ingyenes. Bérlet: 300, illetve 100 Ft.)

Magyar Mezőgazdasági Múzeum
(141-2011)
kézműves foglalkozás:
14–15.30 óráig
28-án Madzagszövés szövőtáblán
vetélkedő:
„Hónapforgó"
A májusig tartó vetélkedő havonta a múzeum más és más kiállításához kapcsolódóan várja az egyéni, csoportos és családos jelentkezéseket.
(A játékszabályok a múzeum aulájában vannak!)

Magyar Természettudományi Múzeum
(138-2122/60; 138-2728)

Természetbúvár-terem:
A Magyar Természettudományi Múzeumban közel 10 millió természeti tárgyat őrzünk, melyek 190 év munkájával kerültek ide. Ásványtani, kőzettani, földtani, őslénytani, növénytani, állattani és embertani gyűjteményeinek nagyobbik része Magyarországról, illetve Eurázsiából származik. Igen gazdagok a Föld többi tájáról származó anyagaink is. A magyarországi gyűjtemények kis töredéke, néhány ezer példány került állandó kiállításainkba, vitrinekbe, diorámákba.
A *Természetbúvár-terem* más. Itt a világ minden részéről érkezett kincsek találhatók. Kristályok, kőzetek, kavicsok, kövületek. Ménkűnagy tapló és mikroszkópikus gomba. Teknőc páncélja, elefánt agyara. Trópusi pillangó a maga légies szépségében, kitömött denevér a maga kedves rútságában. Óriásmolnárka és parányfürkész. Óriásbálna csigolyája, törpecickány koponyája. Az egzotikus látnivalók és mindennapjaink soha jól meg nem nézett tárgyai egymást egészítik ki. A múzeumi anyag őrzői a legszebb, legérdekesebb tárgyak közül válogatták ki, mindenki kedvére, a terem anyagát. Ami tartós, az megsimogatható, megfogható, megemelhető, tanulmányozható, a többi is közvetlenül, nyugodtan vizsgálgatható. Az egyik sarokban közadakozásból egyre bővülő könyvtárunk is segíthet kíváncsiságának kielégítésében.
A terem egyelőre csak csoportosan (15–30 fő) látogatható. Ha eljönnének, hívja fel a Közművelődési Osztályt (138-2728, 32 mellék) és beszéljük meg az időpontot. Az egyórás használati díj személyenként 25 Ft. A Természetbúvár-terem 8–16 óráig várja Önöket.

Néprajzi Múzeum
(132-6340)
hangverseny:
11 órakor
24-én a Pholnix Kórus Vass M. Katalin vezetésével
előadás:
„A lakáskultúra története"
17.30 órakor
12-én Az európai lakáskultúra a XV. században
26-án Az európai lakáskultúra a XVI. században
„A magyar nép hagyományos kultúrája"
11 órakor
17-én A *„ház"* öltözete
„Naptári ünnepek szokás- és hiedelemköre"
17.30 órakor
18-án Karácsonyi és újévi üdvözlőlapok, kis szentképek
nyugdíjasok szabadegyeteme:
14.30 órakor
13-án és **27-én** az I. évfolyam
6-án és **20-án** a II. évfolyam

FEJÉR MEGYE

Intercisa Múzeum, Dunaújváros
(25/11-315)
előadás:
„Biblia"-sorozat
17 órakor
13-án A tékozló fiú példázata
27-én Júdás
gyermekfoglalkozás:
14.30 órakor
5-én és **19-én** kosárfonás

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE

Jósa András Múzeum, Nyíregyháza
(42/15-722)
JAM Baráti Köre:
11-én Szabolcs-Szatmár-Bereg megye népművészete
JAM TKM Klub:
25-én Az iráni népek a sztyeppén és a Kárpát-medencében
Honvéd Hagyományőrző Egyesület:
17 órakor
12-én A II. magyar hadsereg a Donnál

VAS MEGYE

Szombathelyi Képtár, Szombathely
(94/14-096, 13-074)
9 órakor
23-án Dési Huber István rajzverseny

Szakgyűjtemények

Országunkban, főleg vidéki viszonylatban, elmondhatjuk, hogy aránylag kevés a műszaki, technikatörténeti múzeum vagy szakgyűjtemény. A nagyobbrészt az 1980-as években létrejött, főleg vállalati vagy szakiskolai tulajdonban levő muzeális gyűjtemények fej-

BLASKOVICH min. gyűjt.
Múzeum Hírlevél 1993/1

lődése is megtorpant, fennmaradásuk esetenként kérdéses, sorsuk bizonytalanabbá vált. E körülmények között biztató, pozitív jelenség a BAZ megyei Herman Ottó Múzeum kezelésében levő mezőkövesdi Mezőgazdasági Gépgyűjtemény eddigi fejlődése és jelenlegi helyzete.

E gyűjtemény több mint egy évtizedes fennállása óta rendkívül látványosan és eredményesen fejlődött. Az 1979-ben magánkezdeményezésre létrejött intézmény – ma a kevesek között – az ország egyik legnagyobb mezőgazdasági műszaki szakgyűjteménye.

A múzeum területe a korábbi és a jelenlegi megyei vezetés támogatásával 2650 m^2-re bővült, amelyen napjainkra egy környezetbe illő, színvonalas, nagyterjedelmű múzeumi kiállító épületegyüttes készült el. Ezek létrehozásának anyagi támogatói az alábbiak voltak. Felsorolásuk ma már történelmi tanulsággal is szolgálhat.

Herman Ottó BAZ Megyei Múzeumi Igazgatóság,
BAZ Megyei Tanács,
Országos Műemlékvédelmi Hivatal,
Váncsa Jenő mezőgazdasági miniszter,
Mátra-Bükki Idegenforgalmi Bizottság,
Mezőkövesd Városi Tanács,
Mezőkövesd Városi Önkormányzat,
BAZ Megyei Közgyűlés,
Jakab Gábor, Markdorf,
Pálffy Sándor, Baden,
Christián Strahm, Tobel,
Magyar Mérnökök és Építészek Világszövetsége svájci Tagozatának tagjai.

A múzeumnak jelenleg 160 db különböző erőgépe, közel 100 db nagyobb méretű technikai eszköze, több mint 1000 db kisebb műtárgya és jelentős korabeli szakirodalma, dokumentációs anyaga van. A múzeum építésével párhuzamosan létrehozott állandó kiállításon tapasztalható bizonyos zsúfoltság a gyűjtemény lenyűgöző gazdagságát tárja elénk.

Az egykor Kőrisfa u. 27. sz. alatt részben magánterületen működő Mezőgazdasági Gépek Gyűjteménye ez év folyamán teljes mértékben megszűnt, anyaga átköltözött a szomszédos Eötvös u. 30–32. szám alatti újonnan kiépült múzeumi területre. Az új múzeum már építése közben is szakaszosan hozta létre újabb és újabb kiállításait és folyamatosan fogadta látogatóit.

Hivatalos megnyitását ez év december elejére tervezzük. *Az intézmény nevét a megváltozott körülményeknek megfelelően Mezőgazdasági Gépmúzeumra változtattuk. Felettes szerveinktől kértük és várjuk az új múzeumi működési engedélyt és a névváltoztatás jóváhagyását.*

Hajdu Ráfis János
intézményvezető

Gázkészülék-gyűjtemény Sopronban

Példamutató kezdeményezés különlegesen szép (technika- és alkalmazástörténeti) eredménye látható az észak-dunántúli Gázgyártó- és Szolgáltató Vállalat Soproni Gázmű Üzemegységében. Varga Géza, az ÉGÁZ Soproni Üzemegységének vezetője – néhány lelkes munkatársa segítségével – nyolc évvel ezelőtt kezdte gyűjteni a városi gázszolgáltatás eszközeit, a Soproni Gázgyár (amely 1866–1986-ig üzemelt) történetének dokumentumait. A kitartó munka eredményeként értékes – technika- és alkalmazástörténeti – anyag gyűlt össze, melyből szépen berendezett kiállítás nyílt az üzem területén. Az Országos Műszaki Múzeum 1992. június 18-án kelt levelében védetté nyilvánította a gyűjteményt.

A gyűjtemény gondozásához és szakszerű nyilvántartásához felajánlotta segítségét a Magyar Olajipari Múzeum.

Tóth János

Kalendárium

Negyven esztendős a tápiószelei Blaskovich Múzeum

A múzeum alapításának gondolata már e század első felében megfogalmazódott a Blaskovich fivérekben, erről tanúskodik egész életútjuk. A Blaskovich Múzeum története két szálon is indult. Az egyik szál a Blaskovichok műgyűjtése, aminek kezdete a múlt század közepéig nyúlik vissza, és a nagyapa, Blaskovich Gyula (1806–1850) nevéhez fűződik. 1848 tavaszát írták még, amikor Heves megye alispánjaként festményeket és metszeteket vásárolt a néhai egri érsek, Pyrker János László hagyatékából. Miután testvéreitől – földért cserébe – megszerezte a családi „régiségeket", megteremtette a Blaskovich gyűjtemény alapjait. Gyula nevű fia (1843–1911) tovább gyarapította az öröklött anyagot, majd nyilvánosság előtt is szerepeltette a muzeális tárgyakat. Először 1889-ben a nagybányai történelmi kiállításon, majd az 1896-os Ezredéves Országos Kiállítás történelmi főcsoportjában mutatták be kollekciójának 21 legértékesebb darabját. Blaskovich Gyula halála után fiai; György és János – Tápiószelére költözésük után – tudatos munkával fejlesztették tovább az öröklött gyűjteményt. Ennek eredményeként értékes képző- és iparművészeti kincsekkel sikerült otthonukat gazdagítaniuk.

A tápiószelei Blaskovich kúria az idők folyamán egyre jobban elveszítette magánlakás jellegét. A tulajdonosok 1940-től rendszeresen fogadták és kísérték rajta végig az érdeklődőket.

A másik szál a múzeum történetében Blaskovich György (1878–1960) és Blaskovich János (1883–1967) régészeti tevékenysége. A fivérek amatőrként, de tudományos igénnyel foglalkoztak régészeti kutatással. Az ő kezdeményezésükre indítja a Magyar Nemzeti Múzeum azt az ásatást, aminek során Tápiószentmártonban, a sőregi út mellett emelkedő dombon előkerül a híres „aranyszarvas". Régészeti kutatásaik közben bukkantak rá a tápiószelei szkíta kori temetőre is, ahol a szomoráki és csíkosi határrészen a MNM régészei 1938 és 1953 között végeztek ásatást. A Nemzeti Múzeum szakemberei jól ismerték a Blaskovich testvérpárt, tudták róluk, hogy az általuk régtől fogva őrzött magángyűjteményt is a magyar nemzet számára kívánják felajánlani. 1934-ben megfogal-

mazott végakaratukat tíz év múlva, 1944. március 4-én a fivérek közjegyző előtt is megerősítették.

A nagy világégés befejeződése után sürgőssé vált a Blaskovich-gyűjtemény helyzetének hivatalos rendezése. Ennek érdekében a Nemzeti Múzeum főigazgatója a tápiószelei szkíta temető feltárásainak biztosítására megindította a kúria épületének, a hozzátartozó parknak és a „kis háznak" múzeumi gyűjtőhellyé nyilvánítását. Ez a folyamat 1947. május 10-én zárult le, amidőn megalakult a MNM tápiószelei ***MÚZEUMI GYŰJTŐHELYE***. Ennek átszervezésével jött létre 1952. március 21-én a ***TÁPIÓSZELEI MÚZEUM***, melynek vezetői – halálukig – a Blaskovich fivérek lettek.

Alapítói emlékére 1968-tól viseli a múzeum a Blaskovich nevet. Ezáltal a két történeti szál végleg egyesült.

„Nemesi kúria a XIX. században – Blaskovich gyűjtemény" című új állandó kiállítás 1969-ben nyílt meg, mely gyönyörű keresztmetszetben tárja elénk a köznemesi kúriákban folyó életet, a maga nemében páratlan gazdagságban őrzi a reformkori magyar nemesség legszebb hagyományait. Szobáiban az egykori élet elevenedik meg.

A tápiószelei Múzeum jelenlegi gyűjteményét a Blaskovich hagyaték képezi. 1967 után jelentősen csak a régészeti tár bővült (1978-ig) az akkori múzeumigazgató, Dinnyés István régészeti feltárásai nyomán. A képzőművészeti gyűjtemény nagyobb gyarapodása 1982-ben történt, amikor Patay Éva festőművész mintegy 70 képet adományozott a múzeum számára. Folyamatos bővülést csak a történeti dokumentációnál tapasztalhatunk, elsősorban a helytörténet és a családtörténet vonatkozásában.

A tápiószelei intézmény jelenleg 4732 régészeti, 1141 iparművészeti, 313 képzőművészeti, 364 természettudományi, 42 néprajzi, 119 történeti tárgyat és 4562 tétel történeti dokumentumot őriz.

A múzeum jelenkori működését meghatározó alapvető feladat a kulturális javak őrzése, ennek az örökségnek a gondozása, a kultúrateremtés, vagyis a tudományos kutatás és gyűjtés, végül pedig a kultúra közvetítése, a múzeumok anyagának és a kutatások eredményeinek közzététele.

A tápiószelei intézmény működésében egyaránt kapcsolódik a kulturális élet két szférájához: a tudományhoz és a közművelődéshez. Története során volt idő, mikor egyik vagy másik oldal javára billent a „mérleg nyelve". A múzeum jelenlegi működését e két irányvonal egyensúlya határozza meg. Tudományos tevékenységének produktuma – a néhány hónap múlva megjelenő – ***„Blaskovich Emlékkönyv"*** címet viselő kötet. Látványosabb terület a közművelődési tevékenység, amire ezidáig – helyi művelődési ház hiányában – fokozottabb társadalmi igény mutatkozott. A Blaskovich hagyatékból rendezett, történeti és természettudományi, néprajzi, ismeretterjesztő, valamint a kortárs képzőművészet mestereit és műhelyeit megismertető bemutatók tették változatossá az intézmény kiállítási profilját, 1967 óta 116 időszaki tárlat valósult meg, amiket a műfaji sokféleség, de a képzőművészet túlsúlya jellemzett.

Hagyományosan minden évben legalább egy Pest megyében élő alkotó bemutatkozására nyílt lehetőség Tápiószelén. A hivatásosok mellett a Tápió-mente amatőr- és népművészeinek alkotásait is megismerhette a nagyközönség.

A Blaskovich Múzeum közművelődési gyakorlatában fontos helyet foglalnak el a kiállításokhoz, a gyűjteményhez kapcsolódó különböző típusú és tartalmú múzeumi foglalkozások, mint a múzeumi órák, kézműves és ismeretterjesztő foglalkozások, pályázatok, vetélkedők, történeti játszóházak.

A felnőttek körében alkalmazott közművelődési formák közül kiemelkedik a Blaskovich Múzeum Baráti Körének megszervezése, mely 1985-től a mai napig eredményesen működik. Az évek során a múzeum környezeti adottságai miatt számos irodalmi, komoly- és népzenei rendezvényt szervezett.

A Blaskovich Múzeum tevékenységében a továbbiakban is fő feladat – a fivérek szellemiségéhez hűen – a magyar múzeumok e gyöngyszemét megőrizni, fejleszteni a célból, hogy a Tápió-vidék tudományos és kulturális központjává is váljék.

Gócsáné Móré Csilla

Az Illyés-évforduló programjai

január

22. Párizs * Párizsi Magyar Intézet
„Testvérek", a budapesti Nemzeti Színház társulatának bemutatója
Fotókiállítás „Illyés Gyula és kortársai" címmel

MÚZEUMPEDAGÓGIA

Elhangzott a Hajdúszoboszlón, az 1992. november 19–21-én rendezett VII. Nemzetközi Történész-didaktikus tanácskozáson.

Tisztelt Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim!

Tanácskozásunk témája a történelemtanítás megújítása és az ehhez rendelkezésre álló eszközrendszer. A történelemtanítás közismerten egyik fontos eszköze a múzeum. Feltételezhető tehát, hogy akik meg akarják újítani a történelemtanítást, azok a múzeumpedagógiát is fejleszteni kívánják. Sajnos azonban a valóságban szó sincs erről. A múzeumpedagógia az utóbbi években nemhogy fejlődött volna, hanem egyre inkább háttérbe szorult. Talán nem túlzok, ha azt mondom, hogy nagyobb válságban van, mint maga a történelemtanítás. A válságnak három okát látom. Az egyik, hogy mintha kezdene feledésbe merülni az, hogy a mai tanulóifjúság képezi a múzeumok jövendő közönségét. A másik, mintha arról is elfeledkeznénk, hogy a modern, elemző történelemtanításnak egyik alapvető forrásanyaga a múzeumokban, és csakis a múzeumokban található. Korszerű történelemtanítás tehát nem létezhet múzeumpedagógia nélkül. A har-

madik, annak a gondolatnak az eltűnése, hogy az iskola és a múzeum sok tekintetben egymásra utalt, egyazon dolog két részét képezi.
Mindezek következménye a múzeumpedagógia háttérbe szorulása, sőt kiszorulása egyes múzeumokból. Sorra bocsájtják el a múzeumpedagógusokat, vagy ha megtartják, más teendők ellátásával bízzák meg. Csökkennek a múzeumpedagógiára felhasználható anyagi eszközök, az erkölcsi megbecsülés, a figyelem hiánya tapasztalható. Az 1970-es évek lendülete e téren megtört, kevesebben vagyunk múzeumpedagógusok mint 10–15 évvel ezelőtt, és kevésbé kívánják meg e téren a profizmust. E folyamat első pillanatban értelmetlennek és szinte érthetetlennek tűnik. Az ember önkéntelenül keresi az okokat, ennek a felfoghatatlannak látszó képletnek a megfejtését.
Az első ok talán a dolgok alapvető tisztázásának hiányában rejlik. Soha senki nem tisztázta nálunk, mitől múzeumpedagógus valaki. Mi a múzeumpedagógus dolga, milyen képzettség, képességek és készségek kellenek hozzá. Két útja volt a múzeumpedagógusi karriernek. Egyik, amikor valaki tanári gyakorlatot folytatott és valami oknál fogva bekerült a múzeumba. A másik: amikor muzeológus volt, és valami oknál fogva múzeumpedagógiai munkakört bíztak rá. Olyanról nem tudok, aki mindkét képzettséggel rendelkezett volna. Az indítás pedig megszabta a múzeumpedagógus feladatainak értelmezését. Aki az iskolából indult, az az oktatást akarta szolgálni a múzeum segítségével. Aki a múzeumból indult el, az a múzeumi munkához használta fel az iskolai oktatást. Ez az értelmezési különbség azután tisztázatlanságokhoz, gyakran belharcokhoz vezetett. Ez pedig nem használt, hanem inkább ártott a múzeumpedagógia presztizsének, és ha választani kellett, a múzeumok vezetői inkább a pedagógustól, mint a muzeológustól szabadultak meg.
A másik ok nem látszik kevésbé súlyosnak. A rendszerváltás következtében az oktatás is befelé fordult, saját primer vagy primernek hitt problémáival volt vagy van elfoglalva. Legfontosabbnak a tananyag eszmei tartalma megváltoztatását látja. Figyelmét és energiáját a legalapvetőbb eszköz, a tankönyvek közötti csatározások és a tantervi vajúdások kötik le. Egyáltalán nem terjed ki a figyelme a múzeumokra és a múzeumpedagógiára, az itteni eredmények megőrzésére.
Ilyen körülmények között folytatja utóvéd harcait a néhány, még megmaradt – és némiképp magára maradt – múzeumpedagógus hivatása megőrzése érdekében. És kétségbeesetten próbálja bizonyítani, hogy mi is igazában a múzeumpedagógia a történelemtanítás és általában az iskolai képzés szempontjából.
A rendelkezésre álló 10–15 perc nem ad lehetőséget a kérdés bővebb kifejtésére. Talán abból származik a múzeumpedagógiával kapcsolatos alapvető félreértés, hogy mi általában egy múzeumpedagógiáról beszélünk, a valóságban azonban kettő van. Egyik, a szélesebben értelmezett, a múzeum és a nagyközönség egész kapcsolatrendszerét jelenti. Ez független az iskolai oktatástól és magában foglalja valamennyi korosztályt, a múzeumi anyag teljességének közvetítését, vizuális és auditív módon. A másik múzeumpedagógia a múzeum és az iskola kapcsolatára vonatkozik, és részét képezi az iskolás korosztályok képzésének. Ilyen és csak ilyen szempontból lehet eszköze a múzeum az iskolai történelemoktatásnak, és mi ennek művelését tekintjük hivatásunknak. A múzeum munkatársainak többsége pedig ezzel szemben nem elég megértő, hanem a múzeum egész tevékenységét helyezi előtérbe. És olyan időszakban, amikor az oktatás vezetőinek jórésze feleslegesnek tartja a múzeumpedagógiát, a múzeumpedagógusok kiszolgáltatott helyzetbe kerülnek. Sajnos, itt tartunk még, és félek, hogy mire az oktatás irányítói újra ráébrednek a múzeumpedagógia jelentőségére és fontosságára, a szakértői garnitúra jó része szétszóródik és mindent újra kell tanulni és kezdeni. Félek, hogy nem tudjuk magunkat megóvni az átmeneti időszaknak ettől a ránk nézve káros hatásától.
Azt hiszem, a helyzet, amit vázoltam, nem egészen ismeretlen külföldi kollégáink számára. Az sem bizonyos, hogy az igazság teljesen az én oldalamon áll. Ugyanakkor nincsenek kétségeim afelől, hogy jó ügyet képviselek.

dr. Koncz Erzsébet
múzeumpedagógus, B.T.M.

Múzeumpedagógiai műhely

Az MKM Közművelődési pályázatának támogatásával *„Múzeumpedagógiai műhelyt"* szervezett a Magyar Természettudományi Múzeum. A közművelőknek, muzeológusoknak szánt program címét több kritika érte; a sorozatcím talán *„Múzeumi közművelődési műhely"* lehetne. A műhelynek a szervezők szándéka szerint folyamatosan kellene működnie, esetleg másmás múzeum szervezésében. Idén ősszel a tárlatvezetés során szükséges kommunikációs készségekről volt szó. A résztvevők négy különböző múzeumban (Legújabbkori Történeti Múzeum, Magyar Mezőgazdasági Múzeum, Magyar Természettudományi Múzeum, Petőfi Irodalmi Múzeum) megtartott tárlatvezetést elemeztek, másik négy alkalommal pedig Szamos Erzsébet személyiség- és kommunikációfejlesztéssel foglalkozó szakember vezetésével végeztek gyakorlatokat.
A csoportban összesen 9 közművelő és 4 muzeológus vett részt az Aquincumi Múzeumból, a Legújabbkori Történeti Múzeumból, a Néprajzi Múzeumból, a Magyar Természettudományi Múzeumból és a Szabadtéri Néprajzi Múzeumból. A műhely iránt sokféle várakozást fogalmaztak meg a résztvevők. Valamilyen szinten szinte mindenre sor került, de az idő nagyon rövidnek bizonyult. Számos problémának csak a felvetésére volt lehetőség, ami esetenként vitákat váltott ki. Nagyon jó volt jó kollégákkal személyesebb kapcsolatot találni. Mindannyian úgy találtuk, hogy a munkát folytatni kellene. Kétféle konkrét elképzelésünk is van. Jó volna tárlatvezetések után foglalkozásokon is hospitálni és foglalkozások tervezéséről, kivitelezéséről hallgatni meg abban járatos szakembereket. A másik: egy nagyhírű angol kiállításszervező szakember (Dr. Roger Miles a The Natural History London Közönségszolgálati Osztályának

BLASKOVICH CSALÁD KIÁLLÍTÁSA
TÁPIÓSZELE

Megnyitó 1992. június 12. péntek 15 órakor

A tápiószelei Blaskovich Múzeum az ország egyetlen, a második világháborút berendezésében is sértetlenül átvészelő kúriamúzeuma. Hét szobájában nemzedékeken át gyűjtött, a haladó nemesség kultúráját és emlékeit bemutató enteriőrkiállítás látható.

A tápiószelei múzeum története két szálon is indult. Az egyik szál a Blaskovichok műgyűjtése, aminek kezdete a múltszázad közepéig nyílik visszsza, és a nagyapa, I. Blaskovich Gyula nevéhez fűződik. 1848 tavaszát írták még, amikor Heves megye alispánjaként festményeket és metszeteket vásárolt a néhai egri érsek, Pyrker János László hagyatékából. Miután –földért cserébe– megszerezte a családi "régiségeket", megteremtette a gyűjtemény alapjait. Fia, II. Gyula tovább gyarapította az öröklött anyagot, aminek 21 értékes darabja a budapesti millenáris kiállításon is bemutatásra került.

A másik szál a Blaskovich fivérek régészeti tevékenysége. Tápiószelére költözésük után (1912) amatőrként, de tudományos igénnyel foglalkoztak régészeti kutatással. Az ő kezdeményezésükre indítja a Nemzeti Múzeum 1923-ban azt az ásatást, melynek során Tápiószentmártonban egy szkíta kori fejedelmi sírból előkerül a híres "aranyszarvas". Régészeti kutatásaik közben bukkantak rá a tápiószelei szkíta kori temetőre is, ahol a MNM régészei 1938 és 1953 között végeztek ásatást. Az itt talált leletek biztosítására 1947-ben Múzeumi Gyűjtőhely került megszervezésre. Ennek állami, helyi múzeummá nyilvánításával 1952-ben megalakult a Tápiószelei Múzeum, aminek vezetője Blaskovich György és János lett.

Ezzel a két szál végleg egyesült. Alapítói emlékére 1968-tól viseli a múzeum a Blaskovich nevet. Állandó kiállítása: "Nemesi kúria a XIX. században – Blaskovich gyűjtemény" címmel 1969-ben nyílt meg.

Az emlékünnepség rendezvényeinek megszervezésével az a szándékunk, hogy jobban megismertessük azokat, akik a rohamosan változó világban mindig és mindenhol az általános emberi értékeket vallották és tartották magukénak. Általuk vezérelve tették közkinccsé szellemi és tárgyi világukat.

BLASKOVICH György gyűjt.

Szlovák fegyveres támadás

A sárosremetei határőrsöt csütörtökön tűzzel megtámadták Pénteken tüzérség lőtte a falut

Ungvár, április 21.
(Magyar Távirati Iroda.)

A szlovákok folyó hó 20-án, csütörtökön 21 óra 15 perckor a sárosremetei magyar határőrsöt tűzzel megtámadták, majd ma, április 21-én 6 órakor a községet tüzérségi tűz alá vették. A községet öt tüzérségi találat érte. Határőrörsünk a tüzet viszonozta. Veszteség részünkről nincs.

Értesülésünk szerint az illetékes hely intézkedett, hogy az eset sürgős kivizsgálása végett összekötő tiszt rendeltessék ki.

Elfogadta a főváros pénzügyi bizottsága a 114 millió pengős beruházási programot

A községi pótadó emeléséről csak a költségvetési tárgyaláskor határoznak

(Saját tudósítónktól.) A főváros pénzügyi bizottsága pénteken ülést tartott. A polgármester 114 millió pengős beruházó programját tárgyalták, amelynek végrehajthatása érdekében 50 százalékról 60 százalékra kellene emelni a községi pótadót. *Szendy* Károly elismerte, hogy a pótadó emelése a program szépséghibája, tulajdonképpen azonban nem történik más, mint a pótadó mértékének visszaállítása az 1926. évi színvonalra, amikor ugyancsak 60 százalék volt a pótadó. *A pótadó emelésére a 19 milliós légvédelmi kiadás fedezése miatt van szükség.* Ha a pótadót nem emelnék, fizetésképtelen helyzetbe jutna a főváros.

A beruházó programhoz elsőnek *Szőke* Gyula szólt hozzá, aki *helytelenítette, hogy 22 millió pengőért új városházát akarnak építeni. Amíg nyomortelepek vannak, addig nem szabad túlméretezni a városháza építését. Párkány* Frigyes elismerte, hogy a légvédelmi beruházásokat teljesíteni kell, de a kormánynak is viselnie kellene a kiadások egy részét. Alaposan meg kell gondolni azt, szabad-e a községi háztartást évi 10.5 millió pengős állandó új teherrel sujtani, mint amely összeg a 114 millió pengős beruházás évi terhe lesz. Az OTI-tól felvenni szándékolt kölcsönt a kislakások bérével nem lehet törleszteni, mert a kislakásos házak nem hoznak 5 százalékot. Mégis szükséges a kislakásépítkezés, *de szó sem lehet a 22 milliós központi városháza megépítéséről.* A Beszkár beruházási programját is kifogásolta *Párkány* Frigyes és kifogásolta, hogy amikor nem lehet tudni azt, vajjon a villamos lesz-e a jövő közlekedési eszköze, főleg a villamosvasút fejlesztésére fordítsák az előirányzott összegeket. *A villamos a városban idejét multa, az autobuszt kell fejleszteni!* Semmi szükség nincs a községi pótadó emelésére, ha csak a feltétlenül fontos beruházásokat hajtják végre. A háztulajdnosok a pótadóemelés terhét áthárítják majd a lakókra.

Harrer Ferenc azt fejtegette, hogy a beruházási program csak a szükségletek kimutatása, *a fedezetről azonban nem gondoskodtak. Feltétlenül meg kell oldani a gyorsvasút kérdését.* Helyeselte, hogy a Beszkár beruházásokra és az új városháza megépítésére végre sor kerül. *Cselényi* Pál sürgette a közmunkák megindítását, mert hiszen *a gazdasági életnek injekciót kell adni.* Sajnálja, hogy a Rókus-probléma megoldására most nem kerülhet sor. Ha máskép nem lehet megindítani a közmunkákat, akkor foglalkozni kell a pótadóemelés gondolatával.

Bánóczi László volt a következő felszólaló, aki azt mondotta, hogy *az állam a zsidótörvényjavaslattal megteszi az intézkedéseket a főváros gazdasági életének tönkretételére és a főváros most 114 millióval akarja felkurblizni a gazdasági életet.* A főváros megcsinálja a lehetőséget, hogy a lajgatás halkabb legyen. Általánosságban elfogadja az előterjesztést, mert munkát akar juttatni a keresztény lakosságnak, de a zsidó lakosságnak is, annak a rétegnek, — mondotta *Bánóczi* — »amelyet önök éjjel fojtanának meg«.

A jobboldalon Bánóczi e szavaira nagy zaj támadt, *Cselényi* Pál azt kiáltozta, hogy visszautasítja Bánóczinak ezeket a kijelentéseit. *Karafiáth* főpolgármester enunciálta, hogy ha Bánóczi kijelentése nem volna nyelvbotlás, akkor őt rendreutasítja. *Bánóczi László megjegyezte, hogy a rendreutasítást tudomásul veszi, mert kijelentése nem volt nyelvbotlás.*

A felszólalásokra *Szendy* Károly polgármester válaszolt. Megnyugtatta a bizottság tagjait, hogy a beruházó program részletei még a bizottság elé kerülnek. *Az autobuszközlekedés a villamosközlekedést nem pótolhatja, mert ehhez körülbelül kétezer autobusz kellene.* A földalatti megépítésére sincs remény, *300 millió pengőbe kerülne a földalatti megépítése.* A kislakásépítkezésekre nagyon előnyös kölcsönt kap a főváros. Kijelentette a polgármester, hogy *az új központi városháza nem palota, hanem munkahely lesz.* A mainak rendbehozatala is 10 millióba kerülne. Hangoztatta, hogy a beruházási javaslat nem politikai természetű javaslat.

A bizottság ezután *elfogadta a 114 millió pengős beruházási programot.* Kimondották, hogy a program részleteit a szakbizottság elé utalják megvitatás céljából. Elfogadták *Szőke* Gyulának azt az indítványát is, hogy *a pótadó felemelése kérdésében csak a költségvetés tárgyalása során döntsenek.*

A Beszkár beruházási programját vitatták meg ezután. *Révész* Mihály a közúti közlekedés egészére kiterjesztett programot kíván. *Harrer* Ferenc *sürgette a HÉV-kérdés megoldását* és azt kívánta, hogy a HÉV ügyeinek megvizsgálására küldjenek ki albizottságot. A polgármester válaszában hangoztatta, hogy *a HÉV-kérdés végleges rendezése ügyében készül a javaslat.* A bizottság elfogadta a Beszkár beruházási programját, majd az új központi városháza és üzemi székház felépítése ügyében készített előterjesztést is *Harrer* Ferenc hozzászólása után.

Az új beruházó programmal külön értekezleten foglalkozott a Zsitvay-párt is. *Dorner* Gyula beszámolt arról, hogy az egyes kerületekben milyen beruházásokat hajtanak majd végre. Nagyon kis összeg, mindössze 900.000 pengő jut a 114 millióból út- és csatornaépítésre. Ez nevetségesen csekély. Különösen a Szent Imre városban kellene sürgősen új csatornákat építeni, elsősorban a Bibic-telepen, ahol a házak hatvan százaléka csatornázatlan. Elhatározta a párt, hogy akciót indít az út- és csatornaépítési előirányzat felemelésére. Az akció irányítója *Dorner* Gyula és *Terbócz* Imre.

Ma hajnaltól kezdve féláron utazhat mindenki a Budapesti Nemzetközi Vásárra

Nagyszabású automobilkiállítást is rendeznek a BNV keretében

Mához egy hétre már javában áll a Budapesti Nemzetközi Vásár. Megnyitását április 28-ára, péntekre tűzték ki. Sokan lesznek azonban, akik már jóval ezen ünnepélyes megnyitás előtt érkeznek meg Budapestre, mivel a vásárigazolvány által *a belföldi közönség részére biztosított 50 százalékos utazási kedvezmény ma, szombaton hajnalban lépett már életbe.*

A BNV félárú menetdíjkedvezményének igénybevételére vonatkozó szabályokban az elmúlt évekhez képest változás nem állott be. A helyzet ma is az, hogy aki vásárigazolványt szerez, azt az indulási állomásnál lebélyegezteti és teljesárú jegyet vált Budapestre, az a vásár meglátogatása után és a vásárigazolványnak a vásár pénztáránál, majd a budapesti pályaudvarnál történt lebélyegeztetése után díjtalanul utazhatik vissza az eredeti indulási állomásra.

A vásár ez évben is két különböző belföldi utazási igazolványt bocsát ki. Az egyik a Budapesttől számított 80 km-es körzeten belül fekvő állomásokról elinduló utasok részére szól. Ennek ára 1.80 pengő. A belföldi vásárigazolványok második típusa az egész ország területéről szól. Ára 2.80 pengő. A vásárigazolványok árusítását ez évben is az iparkamarák, kereskedelmi egyesületek, az ipartestületek, számos község jegyzői hivatala, egyes biztosító intézetek vidéki kirendeltségei és a vásár tb. képviselői vállalták. Beszerezhetők a vásárigazolványok természetesen a menetjegyiroda összes vidéki fiókjainál és kirendeltségeinél is.

Értékes újítást jelent a vidékről érkező vásárlátogatók számára, hogy a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter *külön 33 százalékos menetdíjkedvezményt engedélyezett* mindazok számára, *akik vásárigazolvánnyal felszerelve, Budapestre érkezve, innen még egy külön utat kívánnak tenni bármely vidéki városba, vagy községbe.* A jövet és menet egyaránt rendelkezésre álló külön kedvezmény igénybevételéhez szükséges igazoló szelvényt a vásáriroda e célra létesített kirendeltsége díjtalanul adja ki a vásár területén mindazoknak, akik vásárigazolvánnyal érkeznek Budapestre.

Egyelőre csak röviden, egy szinte az utolsó percben történt elhatározásról számolunk még be. Az Automobilkereskedők Egyesülete elejtve az őszre tervezett külön automobilkiállítás gondolatát, elhatározta, hogy teljes erejével automobilkiállítást rendez a pénteken megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásár keretében.

Spanyol-
nyelvtan magyarok részére. **A kiejtés megjelölésével.**
Ára kötve P 8.—. Fűzve P 6.—
Kis spanyol nyelvtan (Hontí R.) P 2.80
Spanyol-magyar és magyar-spanyol szótár
Ára vászonkötésben P 6.—
Kapható: AZ EST
könyvkereskedésében, VII., Erzsébet körút 18-20

Hogyan süllyedt el a San Vicente spanyol halászhajó?

Gibraltár, április 21.

A *San Vicente* spanyol halászhajó a Spartel-fok magasságában hajótörést szenvedett. A Volta nevű francia torpedórombolónak sikerült a halászhajó *kilencfőnyi legénységét megmentenie.*

A *San Vicente* legénységének vallomása szerint a halászhajó Algeciras felé tartott, amikor a *Volta megállásra szólította fel.* A halászhajó eleget tett a felszólításnak s a torpedóromboló mellé állt. Egy hatalmas hullám azonban hozzávágta a halászhajót a romboló oldalához, mire *léket kapott és perceken belül elmerült.*

Szabad-e az orvosnak honoráriumot elfogadni a gyógyíthatatlan betegtől?

(Saját tudósítónktól.) Érdekes per-újrafelvételi kérelmet tárgyalt a büntetőtörvényszék *Gátay*-tanácsa. A per vádlottja egy orvos volt, akit az ügyészség csalás vétségével vádolt, mert egy betegétől, aki gyógyíthatatlan betegségben szenvedett, 400 pengő honoráriumot vett fel. Az ügyészi vádirat szerint *az orvos csalást követett el, mert a gyógykezelésért honoráriumot kötött ki magának, holott tudta, hogy a beteg menthetetlen.*

A törvényszék előtt az orvos azzal védekezett, hogy neki, mint orvosnak mindent el kell követnie a beteg életének megmentésére, még abban az esetben is, ha orvosi felfogás szerint a beteg menthetetlen. A törvényszéki orvosszakértők meghallgatása után *a törvényszék az orvost csalás vétsége miatt háromhónapi fogházra ítélte,* de a büntetés végrehajtását felfüggesztette. *A tábla felmentő ítéletet hozott, míg a kúria megállapította az orvos bűnösségét és háromhónapi fogházra ítélte, de nem mondta ki az ítélet végrehajtásának felfüggesztését.*

Az elítélt orvos a per újrafelvételét kérte, s így került az ügy ismét a törvényszék *Gátay*-tanácsa elé. A törvényszék ismertette az Igazságügyi Orvosi Tanács véleményét, amely arra az álláspontra helyezkedett, hogy *orvosi szempontból nincsen menthetetlen beteg. Becsületes orvosnak kötelessége legjobb tudása szerint mindent elkövetni, hogy a már-már gyógyíthatatlan beteget az életnek megmentse* és ha ezt megteszi, joga van a betegtől megfelelő orvosi díjazást kérni és elfogadni.

A szakvélemény alapján *a törvényszék az orvost felmentette a vád alól.* Az ítéletben az ügyész is megnyugodott s így az nyomban jogerőre emelkedett.

A kisiparosság ellenzi a Kisipari Hitelintézet önállóságának megszüntetését

(Saját tudósítónktól.) A Kisipari Hitelintézetet be akarják olvasztani a Községi Takarékpénztárba. A főváros pénzügyi bizottságának pénteki ülésén a polgármester erre vonatkozó előterjesztése napirenden is szerepelt, de a javaslatot levették a napirendről. Az elterjedt hírek szerint erre azért volt szükség, mert *a beolvasztásnak ezidőszerint jogi akadályai vannak.* Előbb ezeket a jogi akadályokat akarják elhárítani s csak akkor terjeszti ismét a polgármester a főváros pénzügyi bizottsága elé javaslatát.

A kisiparos társadalom egyáltalán nem örül a tervnek. Azt szeretné, hogy ha a Kisipari Hitelintézet megtartaná önállóságát. Erről *Tarr* Béla, a Lakatosipartestület elnöke a következőket mondotta a *Pesti Napló* munkatársának:

— A kisiparosság egyáltalán nem helyesli azt a tervet, hogy a Kisipari Hitelintézetet beolvasszák a Községi Takarékpénztárba. Mi a Kisipari Hitelintézettel és vezetésével a legmesszebbmenően meg vagyunk elégedve. *Ha nem volna ez az intézmény, akkor meg kellene teremteni, hogy a kisiparosság a kistételű hitelét meg tudja találni.* Ez különösen most fontos. Ott voltam az intézet születésénél és megállapíthatom, hogy altruisztikus missziót tölt be. Most is több mint tízezer iparos hitelellátását bonyolítja le. *Ez az egyetlen intézet, ahol a dolgozni akaró kézművesiparosság kistételű termelési hitelhez tud jutni.* Meg vagyok győződve arról, hogy a pénzügyi bizottság és a törvényhatósági bizottság számos tagja nem járul majd hozzá ahhoz, hogy a Kisipari Hitelintézetet beolvasszák a Községi Takarékpénztárba.

Tarr Béla a kisiparosság felkérésére *akciót indít* a törvényhatósági bizottsági tagok körében a Kisipari Hitelintézet önállóságának meghagyása érdekében.

Egy idegbajos féltékeny nő rémtettei

Hódmezővásárhely, április 21.

Kiss Imre hódmezővásárhelyi villanytelepi főgépész és felesége, született *Nagy* Ilona, között féltékenységből *szóváltás* támadt. A házastársak később nyugodni tértek. *Az asszony felkelt az ágyból és késsel kiszúrta férjének egyik szemét,* majd kirohant a tanyák közé. *Kiss* Imrét azonnal kórházba vitték, ahol a sérült szemét műtét útján eltávolították. Az asszony a tanyák között *egy kútba vetette magát.* Tettét észrevették, kiemelték a kútból és kórházba vitték. Kiss Imréné a kórházban *idegrohamot kapott,* vacsora közben megtámadta ápolónőjét és az annak segítségére siető két beteget, *akiket késsel összeszurkált. Kiss* Imrénét a kórház idegosztályán helyezték el, ahol az elmúlt éjszaka *fogaival felharapta karján az ereket és vérével értelmetlen mondatokat mázolt a falra.* A nagy vérveszteségtől legyengült állapotban találtak rá reggel. A szegedi *elmegyógyintézetbe szállították.*

A római Olimpiász

*

Mussolini legnagyszerűbb ötlete: az 1942. évi római kiállítás, melynek ezt a nevet adta: »A civilizáció Olimpiásza.« Ez lesz a világ legnagyobb és legértékesebb kiállítása, melynek sikere több mint valószínű. Emlékezzünk csak rá: a legutolsó párizsi kiállítás, pár évvel ezelőtt, bukással végződött és nagy sikert nem jósolok az e hónap végén megnyíló newyorki kiállításnak sem. A párizsi kiállítás tavasszal nyilt meg, de volt olyan pavillonja, mely még a kiállítás bezárásakor sem volt készen, mert az építkezést sztrájkok zavarták. A francia köztársaság mai szociális szerkezete olyan szabad mozgást enged a munkásoknak, hogy a »határidőre« tervezett vállalkozások sorsa mindig bizonytalan. A newyorki kiállítás pedig sokkal inkább nemzeti, mint nemzetközi és pénzügyi lebonyolítása, egy nagy gazdasági válság és nemzetközi feszültség idején, sikerrel nem kecsegtető dolog. Nincs is benne semmi újszerű, semmi érdekes. Ezzel szemben Mussolini három évet szánt az előkészületre, és ennyi idő alatt titáni dolgokat lehet létrehozni. Még fontosabb: hogy az egész művelt világ érdeklődését biztosító ötlet a kiállítás alapja. Mindenki tudja, hogy az emberiség legnagyobb értéke a civilizáció; minden nemzet büszke arra, amivel a civilizációt gyarapította, — a római Olimpiász tehát nem az olaszoké lesz, hanem az egész emberiségé. Csak mellékesen mutatok rá az ötlet politikai értékére: a népet ma kevésbé foglalkoztatja a dicsőség, mint a munka lehetősége, — képzeljük el, hogy az egyiptomi piramisok építésénél is nagyobb közmunkát és milliárdokra rúgó munkabéreket jelent a kiállítás felépítése, és mennyi munkabért fognak jelenteni a kiállított tárgyak!

Minél jobban öregszik az ember, annál jobban tudja méltányolni a testi erőt. A nemzetközi Olimpiász remek intézmény — betetőzése a mai sportéletnek. A közönség érdeklődését semmiféle sport nem kelti fel annyira, mint a labdarúgás és az atletika. Mióta az iskolában a német torna helyét nagyrészt elfoglalta a sport, azóta az emberiség jelentékenyen megjavult, — fizikai szempontból. Ez nagyon fontos ma, amikor a kor uralkodó eszméje a honvédelem. De bármilyen nagyszerűek is az ember fizikai erejének és ügyességének teljesítményei, ezek múló, röpke dolgok, — míg az utókor számára fennmaradó alkotások a szellem művei. A legnagyszerűbb atléta teljesítményeiből semmi sem marad az utókorra, de Homér vagy Shakespeare szellemi terméke késő évezredek számára is drága kincs. Mit tudom én, — talán világtörténelmi jelentőségű fordulat, hogy Mussolini nem a fizikai erő, hanem a szellemi erő felé irányítja az egész világ figyelmét...

Mi, magyarok, bizonyára szintén részt veszünk a római Olimpiászon, bár ma talán még senki sem tudja, hogy mivel fogunk részt venni? De nem kell aggódni: Magyarország is elég sok értéket adott az emberiségnek, — csak utána kell nézni. Nekünk valóban legalább három évre van szükségünk, hogy felkészüljünk a római Olimpiászra, mert mi általában lassúbb tempóban dolgozunk, mint a nyugati népek és az anyag összeszedésére nincsenek gyakorlott szakembereink. De hogy nagyon sok dolog van itt, amit Rómában be kell majd mutatni, az kétségtelen.

Némi tapasztalatokat már szereztem ezen a téren. 1921-ben magyar orvosi kiállítást akartam rendezni Amerikában. A terv meghiusult, mert nagyon kevés pénz állt volna rendelkezésre (a magyar államtól egy fillér sem), azonban akkor láttam, hogy nagyon sok olyan dolgunk van, amit a világ megbámulhat. Például magyar találmány a gyomorvarró gép, mely a műtét után néhány másodperc alatt zárja az egész sebet. Tudom, hogy ez a gép már a multé, — de talán csak azért, mert Magyarország kicsiny volt ahhoz, hogy a gép tökéletesítésével érdemes lett volna foglalkozni. Néhai Blaskovits professzor az általa feltalált szemészeti műtéteiről remek akvarelleket készíttetett a nővérével, aki művésznő volt. Liebermann Leónak nagyon szellemes szerkezetű műszerei voltak, melyek a műtéteknél az asszisztenst feleslegessé tették. Néhai Vajna Vilmos fogászati műszerei is zseniális találmányok voltak. Ertl tanár csontnövesztő eljárása is nagyszerű volt: ő fedezte fel, hogy a műtét után a csont pótlása a csonthártyától függ. De nem sorolom fel, hogy még mi mindent talált fel a magyar orvosi elme, — csak azt mondom, hogy alig van olyan terület, melyben az emberiség ismereteinek gyarapításában mi, magyarok jelentékeny részt nem vettünk volna.

Például Amerika nagy területeiről magyarok készítették az első térképeket a washingtoni kormány számára. Az indiánok életének legjobb tanulmányozója a magyar Haraszthy Ágoston volt. A régi Peru népéről örökbecsű feljegyzéseket hagyott hátra egy budai jezsuita, Ender; az Orinoco mentén századokkal ezelőtt élt népek nyelvét magyar hittérítők foglalták írásba; Ausztrália vad törzseinek szellemiségéről semmit sem tudna a világ a magyar Roheim nélkül.

A világ legelső jó villamos mozdonya magyar alkotás volt, az első porcellánhengermalom szintén.

Rengeteg kiállítanivalónk lesz. De például Bólyay *Tentamen*-jét hiába állítjuk ki, — hogy ez micsoda, azt meg is kell magyarázni a kiállítás látogatói számára, többnyelvű kiadványban, úgy, hogy mindenki megtudhassa, miről van szó? Az ilyen feladatok megoldása rendkívül nagy munka, és miután egészen mindegy, hogy aki ezt a munkát végzi, milyen világnézetű, szívesen belenyugszunk, ha kizárólag szélsőjobboldali emberekre bíznak is meg vele, — csak azt tartjuk fontosnak, hogy ott legyen Rómában minden, ami alkalmas arra, hogy nemzetünk tekintélyét gyarapítsa. Nem is kellene megvárni, míg Rómából megérkezik a felhívás a civilizáció Olimpiászán való részvételre, már is hozzá kellene látni az előkészülethez, mert minél több idő van e nagy feladat megoldására, a kitűnő eredmény annál biztosabb. Ha kicsiny nemzet vagyunk is, jogunk van arra, hogy az első sorba álljunk, és ezt a jogot nem érvényesíteni végzetes hiba volna.

Kain és Sachs részletes beismerő vallomást tett az öreg asztalos meggyilkolásáról

A boncolás megállapította, hogy Reich Márton halálát fulladás okozta

(Saját tudósítónktól.) A Vasváry Pál uccai rablógyilkosság tettesei, *Kain* István kárpitossegéd és *Sachs* József villanyszerelősegéd a csütörtök délutáni, egymásnak részben ellentmondó, eltérő vallomások után péntek délelőtt *részletes, pontos beismerő vallomást tettek.*

Az elmult hét közepén határozták el, hogy kirabolják *Reich* Mártont, akiről úgy hallották, hogy 500 pengőt őriz ruhásszekrényében. Már április 14-én, pénteken végre akarták hajtani tervüket, de ekkor nem mertek hozzáfogni a dologhoz.

Vasárnap délután azzal az ürüggyel tértek vissza öreghez, hogy két leányt hoznak a műhelybe. Reich szívesen fogadta őket, feketéztek, rádiót hallgattak, majd az öreg leült a dívány szélére, le akart feküdni egy kicsit aludni. Amint leült, Sachs jobbkezével hirtelen hátulról elkapta az öreg fejét, kezét rátapasztotta a szájára, a rádióról lerántotta a kendőt — amit már pénteken kiszemeltek erre a célra — és begyömöszölte a szerencsétlen ember szájába. Közben Kain az asztalos két lábát fogta. Sachs ráült Reich felsőtestére, Kain pedig a magával hozott zsineggel, majd a műhelyből hozott újabb spárgával megzsinegelte az öreget. A rendőrségen megkérdezték tőle, miért hurkolta úgy össze-vissza az öreget, erre csak anyit tudott mondani, hogy ő kárpitos és ösztönszerűen úgy kötözgette, ahogy a díványrugókat szokta kötözni.

Mikor az öreg már nem mozdult, kutatni kezdtek a lakásban, de nem találták az 500 pengőt. Elvittek 19 pengő 20 fillér készpénzt, azonkívül az öreg két gyűrűjét és zsebóráját. Az értéktárgyakat a Holló uccában eladták, aztán kóboroltak a városban. Amikor kedd délben meglátták *Az Est*-ben fényképeiket, öngyilkosok akartak lenni. Tervük azonban nem sikerült, végül elhatározták, hogy jelentkeznek. Azonban csak Kain ment a rendőrségre, Sachs meggondolta magát és inkább öngyilkos akart lenni. Kain jelentkezett a főkapitányságon és az ő útmutatásai alapján fogták el Sachsot.

Pénteken délben *Angyal* Lajos detektívfőfelügyelő vezetésével Kaint kivitték a Vasváry Pál ucca 9. számú házba, ahol helyszíni szemlét tartottak. Újabb vallomásában pontosan úgy mondta el a történteket, mint előzőleg a rendőrségen. Később visszakísérték a főkapitányságra. Itt Kain és Sachs előtt kihirdették, hogy előzetes letartóztatásba helyezik őket. Kain elmondotta, hogy már gyermekkorában elzüllött, rossz társaságba keveredett, apja a világháborúban elesett, özvegy anyja nevelte. Tőle lopott valami értéktárgyat és ezért az aszódi javítóintézetbe került.

Pénteken délelőtt érkezett meg *Orsos* Ferenc egyetemi tanár jegyzőkönyve, amelyet Reich Márton felboncolásáról készített. Eszerint az öreg asztalos halálát fulladás okozta attól a kendőtől, amelyet Sachs gyömöszölt az asztalosmester szájába. Megállapította a boncolás azt is, hogy az öreg hét bordája eltörött.

Szombaton Kain és Sachs átkerül az ügyészség fogházába és itt várják be a gyilkosság főtárgyalását.

Gyermekpuskával agyonlőttek egy tyúktolvajt

(Saját tudósítónktól.) Péntekre virradóra *Richter* János 27 éves bádogossegéd, szövőmunkás feleségével együtt éjféltájban tért haza Zalán út 4. számú házban lévő lakására. Észrevették, hogy nyitva van a tyúkól ajtaja. A férfi bement a lakásba, kihozta gyermekének flóbertpuskáját és a tyúkólhoz ment. A nyitott ajtón keresztül látta, hogy *odabent egy férfi áll, akinek kés villog a kezében.* Richter erre anélkül, hogy célzott volna, felmelte puskáját és *rásütötte az idegen emberre.*

A puskalövés után az ismeretlen férfi kiugrott az ólból, szaladni kezdett, de negyven lépés után *összeesett.* A házaspár utánafutott és *az asszony a kezében lévő seprűvel többször ráütött a földön fekvő ember fejére.*

Ezután rendőrt hívtak, aki lámpájával rávilágított a földön fekvő emberre, akinek *a száján vér buggyant ki.* Kihívta a mentőket, akik már nem tudtak segíteni, az ismeretlen ember *meghalt.* Igazoló írást nem találtak nála. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Richteréket előállították a főkapitányságra és mivel rögtönítélő bíráskodás van hatályban, értesítették a pestvidéki ügyészséget, ahonnan vitéz *Pokomándy* József vizsgálóbíró vezetésével bizottság ment a helyszínre.

A halott férfiról *ujjlenyomatot vettek fel,* ennek alapján megállapították, hogy az illető *Kiss Jenő 37 éves sütőségéd, aki nyolcszor volt büntetve, legutóbb két évi fegyházra és a főváros területéről örökre kitiltották.* Pestszentlőrincen az utóbbi időben több tyúklopás történt, valószínűleg Kiss is tyúkokat lopkodott.

Megállapították azt is, hogy Richter jogosan használta fegyverét, mert a tyúktolvaj kést szorongatott a kezében. A házaspárt kihallgatása után elbocsátották.

AZ EST

pünkösdi autobuszkirándulásai

I. Pünkösd Kassán és Bankófüreden.

Részvételi díj P 48.—

Programtervezet: **Indulás** május hó 27-én reggel 8 órakor a Vörösmarty-térről. Útirány: Gyöngyös—Miskolc—Kassa.

Érkezés Kassára 13.30 órakor. A Kassán lakók elszállásolása, utána ebéd a szállókban.

15 perc pihenő után továbbindulás Bankófüredre. (450 m fenyveserdőben.) Érkezés 14 órakor. Ebéd, elszállásolás.

Május 28—29 szabad rendelkezésre áll. Reggeli, ebéd, vacsora a szállókban.

Május 28-án fakultatív kirándulási lehetőség, megfelelő jelentkezés esetén Kassa—Krasznahorka—Rozsnyó—Aggteleki cseppkőbarlang.

Visszaindulás május 29-én Bankófüredről 16 órakor, Kassáról 16.30 órakor.

Érkezés Budapest Vörösmarty-térre 22.30 óra körül.

A részvételi díjban bennfoglaltatik: az autobusz, lakás, ellátás, adók, borravalók és poggyászbiztosítás P 100.— erejéig.

Egyágyas szoba igénylése esetén P 5.— felár fizetendő.

Utasaink Kassán a Schalkház és Palace szállókban (hideg-meleg folyó víz), Bankófüreden a Turista és Sportszállóban lesznek elhelyezve.

Csak útiköltség Budapest—Kassa és vissza útvonalra P 27.—.

II. Pünkösd Lillafüreden a Palota Szállóban.

Részvételi díj P 67.—

Programtervezet: **Indulás** május 26-án 14 órakor a Vörösmarty-térről. Útirány: Gyöngyös—Eger—Lillafüred. Érkezés 19 órakor. Elszállásolás a Palota szállóban.

Visszaindulás május 29-én 18 órakor a Palota szálló elől. Érkezés Budapest Vörösmarty-térre 22 óra körül.

A részvételi díjban bennfoglaltatik: az autobusz, lakás, ellátás, összes adók, borravalók és poggyászbiztosítás P 100.— erejéig.

Egyágyas szoba igénylése esetén P 5.— felár fizetendő.

III. Különjárat Wienbe.

Részvételi díj P 25.—

Indulás május hó 28-án reggel 7 órakor a Vörösmarty-térről.

Visszaindulás Wien Schwarzenberg Platzról május 29-én 18 órakor.

Érvényes útlevél hiányában egy, a kerületi rendőrkapitányság által kiállított **személyazonossági igazolvány** is elegendő.

Jelentkezési határidő: május 19.

Jelenkezés Az Est Utazási és Menetjegyirodájában, VII., Erzsébet-körút 18—20.

Blaskovits Ferencz, festő; szül. 1859-ben Bécsben. Tanulmányait a bécsi és müncheni képzőművészeti akadémiákon végezte s Benczúr Gyula, Setiz és Dietz voltak tanárai. Utóbb Budapestre jött s rövid ideig a Benczúr-féle mesteriskola növendéke volt. Az 1890-es évek folyamán Tatán telepedett le. A budapesti Műcsarnok kiállításain legelőször 1883-ban »Írja alá!« cz. képét állította ki. Leginkább táj- és genreképeket fest. 1891-ben a zágrábi műkiállításon dícsérő oklevelet nyert. Legjelentékenyebb műve, a Gyanús alku (1888), a millenniumi kiállításon is látható volt.

Ezredéves orsz. kiállítás. A képzőművészeti osztály képes tárgymutatója. Budapest, 1896. 89—90. l.

Blaskovits Ferenc

rk. szül. Wien 1859

1883–84-ben a
Benczúr mesteriskola
tagja.

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRÁBÓL

kölcsön vettem a következő munkát:

Szerző, vagy rendszó	cím, rész	darabszám	alak	kötés	jegy
Lajstromai	Pesti Műegylet összes 1853-tól 1864-ig	12	8		Hny. h. 4060 nr.

Kelt 1924. XI. 18.

Határidő 1925. II. 1.

Sajátkezű aláírás: Dr. Szentiványi Gyula

Állás: muzeumi m. titkár

Lakás: I. Horthy Miklós út 63

A kikölcsönzés tartama legfeljebb két hónap. (Lásd M. N. Múz. szerv. és szolg. szab. 53. §.)

Blaskovics Ferenc

festö

l.

Lykakörvös

101. l.

r die Fesstlegung der historischen Formwan
erischen Betriebes genügenden Masse. Von de
XIII. Jahrhunderts bis zu dem mit der tür-
von den ersten Keimen bis zu den letzten
llt sich hier für den ,der im lapidaren
t,ein ausdrucksvolles Bild von verhältniss

Blaskovics Ferenc

Bukt

1883. (ötri, II. sor.) „Irja alá!", óf

~~1896. mill. kiáll.: Ganús alkú~~
~~of~~

1889. Aradi kiáll: Ganús alkú, of
1890. Brassói kiáll: u.a.

1890. M. Szinészeti kiáll.
Kosztümtervek gr. Esterházy Miklós tatai szinháza részére, I-VII.

1896. mill. kiáll: Ganús alkú, of

---

ad, ~~hölgy~~ jobb kezében pávatoll legyezőt tart,
ad s uszályát apród viszi. Fejdísze lelógó fá-
ér, puffasztott ujjú ruhájának dereka sarkosan
sorokkal van ékesítve, sötétkék szoknyájának alja
s vidék. Felirata a kép alatt két-két sorban

Udvari Dáma
idöböl
gatische Hofdame
ittel Alter
ucher Edler Bikkessy pinxit
Bayer sculpsit.

74".

apnak 26·6 : 18·5 cm.

5 (szines)

iens Bewohner. Wien, Cappi 1816.

217/96 N° ~~[illegible]~~ 79.

Blaskovics Ferenc

Árverési csarnok aukció kat.

39. sz. 1927. okt.
2 interieur 68×54 cm.

40 sz. 1927. dec.
Husaink, olaj 18×12
Bevonulás, olaj 17×12

41. sz. 1928. febr.

Tanfo

189

Bajorország V. 262.

Blaskovics Ferenc

Ébredés, of
Toilette, of
XXVII. anke.

Postatakarékp.

1925. febr.

pénzküldeményével beküldeni szíveskedjék, mert nekünk is nagy fizetési kötelezettségeink vannak. Amennyiben az összeget már beküldte volna, szíveskedjék jelen levelünket tárgytalannak tekinteni.

Várjuk b. pénzküldeményét és maradunk különben készséggel szolgálatára

teljes tisztelettel:

BÉTA

IRODALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

bef,lap mell.

Blaskovits Ferenc

Szód

Benczúr kiáll. 21.1.

Kezdetben naturalista irány-
ban haladt, a mesterskolába
többnyire reneszánszkori ala-
kokból komponált életképeket
Később felhagyott a művészettel

Rúnák X. 53.

Blaskovits Henc

Lvod

Bencrúr kiáll-

2 i. l.

0

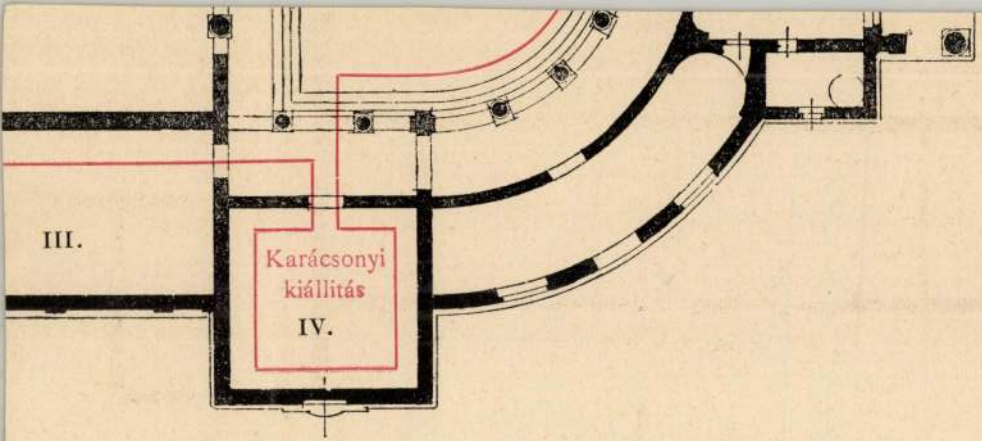

íbb a vörös vonalat követni.

Blaskovics Ferenc

Elismerő okl.

[Szedéves vrt. kiáll
közlemeni

Közlezrkiáll.

1268. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Blaskovics Ferenc

Egredéves orsz. kiáll.

A képzen. osit. képes
trn. Bp. 1896. 89-90. l.

haladó lovon ~~[illegible]~~ ábrázolt nemes ember, a ki vissza
árszárat Tartyá. Öltözete: kalpag vörös béléssel és
immel, atilla s nadrág piros posztóból s sarkantyus
zia és oldalán kard lóg. A ló takarója parduczprém
l hátter hegyes vidék. Felirata a kép alatt kéz-kéz sor-

r aus den
1710.

BLÁSKOVITS *Ferenc*, festő, * Bécs 1859, † Tata 1931 jún. 24. Bécsben és Münchenben tanult; 1883—84. a bpesti Benczúr-mesteriskola tagja volt. Az 1890-es években Tatán élt. Naturalista volt, s többnyire renaissance-kori alakokból komponált életképeket festett. Jelentékenyebb művei: „Írja alá!", A megzavart kártyajáték, Gyanus alkú stb.

K. G. I. 119. 1

2691

23. Domenico Zampieri (il Dominichino) után.

Sz. Bolognaban 1581. oktober 21-én.

Szent Jeromos.

Kalczisz
padon ül a sz
a melyen jobb
van. Feje kop
telen testét fek
nyugvó helyzet
nyerünk kilá
felhös.

Vászon fara ~~[illegible]~~ hurosra, r
~~Az kép~~
~~Nyoza 3~~
~~Foljósó~~

⊥nek levelet

∓a hegyek aljában

Foljósó 18.

Blaskovics Ferenc

1883/84 a Benczur fála festőiskola növendéke

Ferképrőmfőiskérk

6/1.

Képrem. Főisk. évk

573

Blaskovics Ferenc

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 302.

Lyka Károly (?)

Uchrolog

Blaskovics Ferenc

MAGYAR MŰVÉSZET
1931. 302 (B.F. Nekrolog.)

AJOUR MINTÁK

3.R

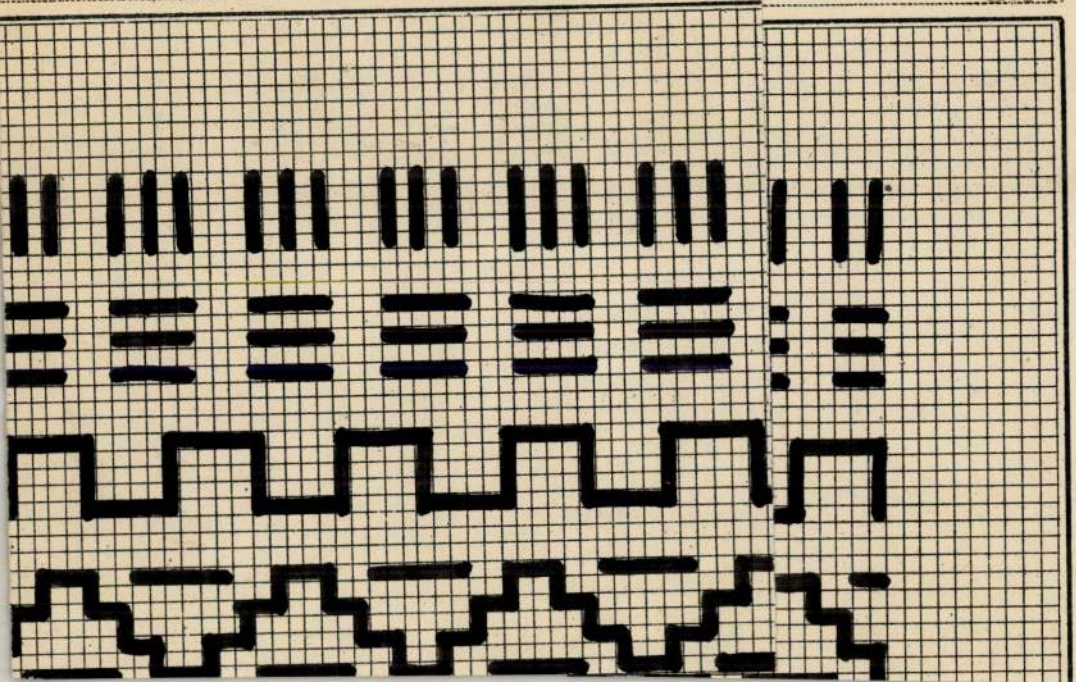

Blaskovics Ferenc

festő

1894-ben Esterházy Miklós gróf vendége volt tatai kastélyában

Lykaköröm

51. l. 52. l.

101

Fenti Münchenben végezte tanulmányait

Közösdéj és minőséget a tiáradvégen 1867-1896 Bp (1997)

Blaskovics Ferenc

Lyka München

54. l.

M. muvészet
Münchenben
Bp. 1951

POGÁNY MARGIT
PRODER LAJOS
SOMLÓ JENŐ
SZADA ISTVÁN
UJLAKYNÉ KARDOS KLÁRA
VÁGÓ SÁNDOR
MŰVEI

1928 FEBRUÁR HÓ

Blaskovits Ferenc

festő

Kosztümterek gróf

Esterházy Miklós

tatai szinháza részére

Kiállitva 7 festett

alak:

Magyar Szinészeti

Kiállitás a Város-

ligeti Müczarnokban.

Bp. 1890. 40. l.

Sz. 6086-1907.

Méltóságos
Br. Forste
a müemlékek ország

Van szerencsénk Mél
hozni, hogy
401. sz. alatt
kiséretében a
gör. kath. főeg

Blaskovits Ferenc

festőművész

meghalt 1931 június

24-én Tatán 72 éves

korában.

Pesti Hírlap 1931.

június 30.

(Halálozás.)

U. 3116.

A nagytekintetü,

Müemlékek. Országos Bizottságának.

Blaskovits Ferenc

festő

L.

Szudrey-kutatási

212. l.

46

Naplófőkönyv főösszege 46

Blaskovits Ferenc

cikk a Thieme-Becker

IV. 104. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Blaskovics Ferenc

P. G. A Műcsarnok ezredévi kiállításából. Vas. Ujs. 1896. 544, 547-l.

Blaskovics Ferencz : Gyanus alku.

Könyv

tivónyi Gyula

Blaskovics Ferenc festő (?)

Pesti Hirlap. 1884. máj. 20. 4

Művészeti osztündijak

BLASKOVICH Ferenc

Régi tatai festők. Kuny Domonkos Muzeum, Tatai Vár, 1986.dec.-1987.márc. rend.,bev. Bíró Endre. Tata, 1987

4. Blaskovich Ferenc (Boromisszáné Trojko Carla tulajdona)
   – Teveitatás
   olaj vászon 30 x 39 cm

A várszínháznál dolgozott Blaskovich Ferenc is. (1857–1931) Tatai tartózkodása alatt számos képet festett. Sajnos a művek nagyrésze elpusztult, vagy elkallódott.

MŰVÉSZEK ÉS MES

a 16–17–18–19. száz

a mai Szlovákia terü

Szlovák kutatók (Pavel Horváth, Viera Lux
Anna Petrová–Pleskotová) publikált levé
összeállította Bardoly Is

MTA Művészettörténeti Kuta
Budapest

UMELCI A MAJST

MDK

Blaskovits Ferenc festőmüv.

Benczur-isk. [redacted] tagja

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT.
B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921

MDK

Blaskovits Ferenc festő

(München)

„Lopott ló" c képét – öni tárlatról vinca-
utaritottak – kéri harácsonyi tárlaton kiállítani 1886.

MDK-A-L-1/1688.

M.D.K.

BLASKOVITS Ferenc festő

„Gyorus alku" (Munkácsy-hatás)

Légvári 1958. Q62.

M. D. K.

BLASKOVICS Ferenc festő

Gyomán élen 1886

Farkas Munkásrt. 463,

MDK

Blaskovics Ferenc, festő.

Irja alá! c. festmény.

(Dévabba főtek a kérdő- és felkiáltó jeles képeimek.)

Lyka Károly: Régi képeimek.

U. J. 1943 jun. 19. 722. l.

MDK

Blaskovits Ferenc MDK

Gyanus alku, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Blaskovics Ferenc MDK

Gyanus alku, repr.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Blaskovits Ferenc MDK

Gyanus alku, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

MDK

Blaskovich Ferenc

A "Segitség" emlék-album. Vas. Ujs. 1887. 34. sz. 568. l.

Blaskovics Ferenc MDK

A megzavart kártyajáték, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Blaskovits Ferenc, festőm.

455. Fürdőző nő. J.l.b. olf.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 3. rk. sz. 26.l.

MDK

Blaskovics Ferenc, festöm.

Gyamus alku. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képki áll. 189c.máj. Kat. 18.1.

MDK

Blaskovits Ferenc

Fürdőző nő, of.

Árv.Közl. 1929.jun. ~~jun~~.4.rk.sz. 16 l.

MDK

Blaskovics Ferenc, sz.Bécs, 1859. festőm.

Irja alá

Gyanus alku

Magy.Müvészet, 1931. 3o2. l.

Blaskovics Ferenc MDK

Irja elá! olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Blaskovits Ferenc MDK

Gyanus alku, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Blaskovics Ferenc

Gyanus alku, of.

Képzőművv. Társ. kiáll. Arad, 1889. 4 l.

MDK

Blaskovits Ferenc festő (München)

„Játék körben" c. képét KT-tárlatra küldi

1887.

MDK A-I - 1/1952.

Blaskovich-gyűjtemény

Vendégváró kúria – mindenki múzeuma

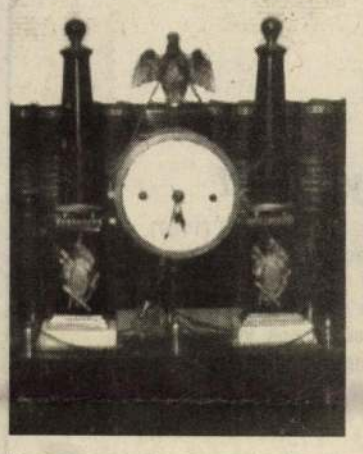

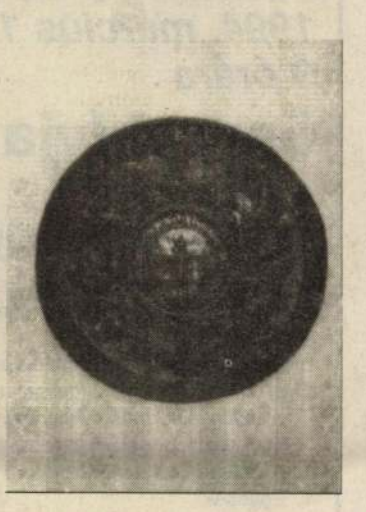

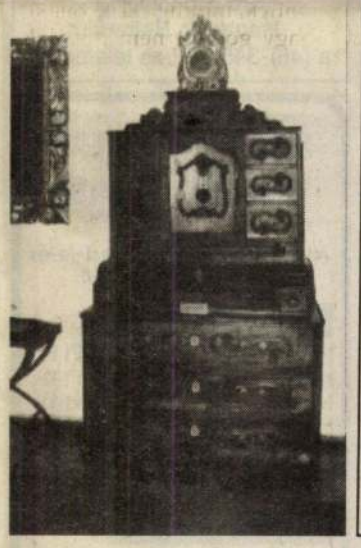

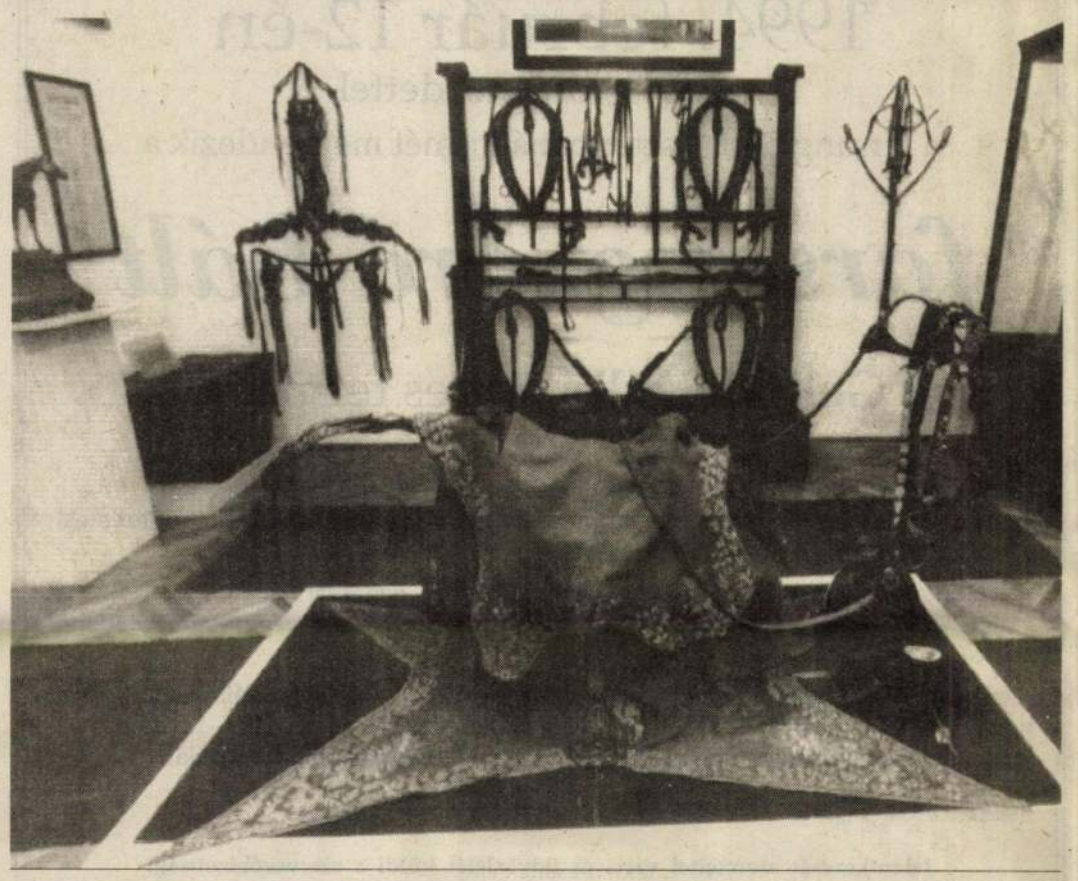

Az őspark lombjukat vesztett fáinak ölelésében apró nemesi kúria áll. Két sarokszobája kackiás toronnyal őrzi a változatlanságot a változó világban. *Krúdy* prémes bundás, csézán utazó vidéki táblabírái egykoron ilyen úri lakokhoz igyekeztek. Csaholó kopók fogták körül az érkezőt a kocsifeljárónál, csinos fehércseléd penderült elő a tűzhely mellől, a házigazda és vendége csendes pipaszó mellett diskurált a világ dolgairól, a kisasszony spinéten játszott és almák illatoztak az almáriumon.

Szinte várom, hogy elém toppanjon *Blaskovich János* tekintetes úr kis fehér szakállával. Szemügyre vegyen jóságos tekintetével, majd karonfogva körbevigyen a kúriában. Három évtizedet kellene hátrálnom az időben, hogy őt köszönthessem, e nemesi hajlék utolsó gazdáját. Már életében *mindenki múzeuma* volt a háza, amelynek gonddal válogatott, generációkon át féltve őrzött berendezését sikerrel átmentette az utókornak. Bátyja, *Blaskovich György*, haláláig jó társa volt ebben a nehéz küldetésben.

Tápiószelén – Nagykáta és Cegléd között félúton – áll a *Blaskovich Múzeum*, hazánk egyetlen kisnemesi kúriamúzeuma, amelynek falait nem rontották le, szalongarnitúráját, *Pyrker* egri érsektől származó festményeit, *Rákóczi* relikviáit nem hordták szét. Helyén áll a *Napóleon* korából származó kecses varróasztalka, a vitrinekben ötvösművészek formálta dísztálak, bécsi és japán porcelánok, ritka kőzetek, díszmagyarhoz tartozó mentecsatok, boglárok, forgók, pitykék. A fő helyen a fivérek által kezdeményezett ásatás különleges leletének másolata, a *tápiószentmártoni szkíta aranyszarvas*, amely valaha egy gazdag harcos pajzsát díszítette. Az eredetit a *Nemzeti Múzeumban* őrzik.

A *szentmártoni* Blaskovich-ménesből származó legendás *Kincsem* nevű ló serlegei, oklevelei, festményei egy egész falat betöltenek. A versenypályák e csodalénye *mind* az ötvennégy versenyét megnyerte, nemcsak itthon, hanem még a ködös *Albionban* is.

A vitézlő fejedelem hintajához tartozó díszes lószerszámok ugyancsak megtekinthetők, akár deli pár pisztolya. A fegyvergyűjtemény kanócos puskákból, török handzsárokból áll. A *pipatórium* remekbe formált tajtékpipái a tizenkilencedik század nemzetes urait emlékeztetnek, akik a méhesben vagy az ámbituson *Horatiust* olvasták, ékes latin nyelven.

A hely szellemét *Schlier Lujzi* néni eleveníti meg, aki futkosó kislányként került az udvarházba. A fivérek – látva nyílt értelmét – addig tanítgatták, amíg kiváló idegenvezető vált belőle. Korát meghazudtoló frissességgel, választékos szókinccsel és finom humorral kalauzolja az érkezőket. Ő bizony nyugdíjasként is nyughatatlan, pótolhatatlan „bútordarab", egy szertefoszlott életforma utolsó hiteles tanúja.

Tamasi Tamás
Fotó: Cser István

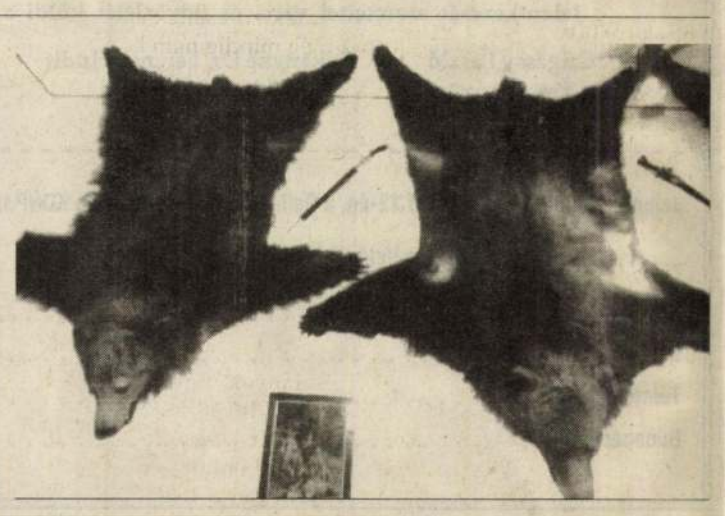

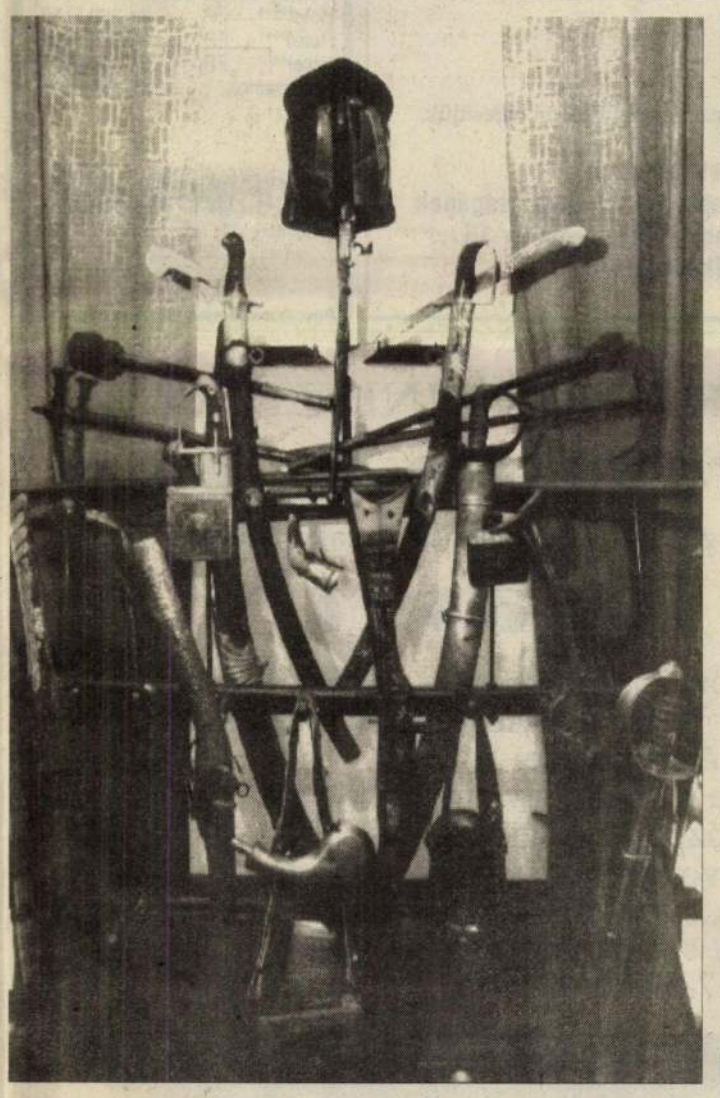

HIRDETÉS

A GÉV Építőipari Vállalkozói Részvénytársaság

igazgatósága értesíti a részvényeseit, hogy

1994. március 11-én (pénteken), 9 órára

összehívja

a társaság rendkívüli közgyűlését

A közgyűlés helye: Budapest X., Bihari út 16/B (1107), a részvénytársaság földszinti tanácsterme.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság beszámolója a részvénytársaság helyzetéről.
2. a) A tisztségviselők (igazgatósági tagok, könyvizsgáló, felügyelőbizottsági tagok) visszahívása és megválasztása.
   b) A tisztségviselők tiszteletdíjának megállapítása.
3. Az alapító okirat módosítása.
4. Egyebek.

A közgyűlésen minden részvényes, illetve törvényes képviselője vagy előírásszerű meghatalmazottja részt vehet.
A közgyűlésen való részvétel és a szavazati jog gyakorlásának feltétele, hogy a bemutatóra szóló részvények tulajdonosai a részvényeiket - ha a részvény pénzintézetnél van letétbe helyezve, az erről szóló letéti igazolást - legkésőbb **1994. március 11-én 8 óráig** letétbe helyezzék Vizy Miklós vagyonkezelési főmérnöknél (Budapest X., Bihari út 16/B I. em.).
A szavazójegyeket. ennek alapján vehetik át.
A részvényesek a közgyűlés napirendjével kapcsolatos írásos előterjesztéseket és határozati javaslatokat **1994. március 3-ától** tekinthetik meg az igazgatótanács elnökénél, illetve ezekről - kérésre - másolatot kaphatnak, a saját költségükre.
Ha a közgyűlés nem határozatképes, akkor a társaság igazgatósága a megismételt rendkívüli közgyűlést - változatlan napirenddel és helyen - **1994. március 18-án (pénteken), 9 órára hívja össze.** A megismételt közgyűlés, tekintet nélkül a megjelentek számára, határozatképes.

A GÉV Rt. igazgatósága

PÁLYÁZATI EREDMÉNYHIRDETÉS

Az ÉGSZI Gazdaságszervező Intézet balatonfüredi 3931. és 3933. hrsz-ú beépítetlen telkeinek értékesítésére pályázati felhívást tett közzé az Új Magyarország, továbbá a Népszabadság és a Veszprémi Napló 1993. augusztus 6-i, illetve augusztus 9-i számában.

A pályázat nyertese Lájer Tamás (Győr) egyéni vállalkozó lett.

Új MAGYARORSZÁG

POLGÁRI NAPILAP

Törődünk az Ön közérzetével!

MI A JÓ HÍRT IS MEGÍRJUK!

- Földárverés, kizárólag nálunk olvasható
- Kedden: az Állami Vagyonügynökség válaszol
- Szerdán: színes TELE Magazin, előfizetőinknek ingyen
- Csütörtökön: hol, mi, mennyiért kapható, beszámoló árkedvezményekről
- Pénteken: totótippek első kézből
- Szombaton: igényeseknek hétvégi Magazin

ÉS MÉG:

Hírmozaik a világ minden tájáról, s a hírek hátteréről! Szemtanúk 1956-ról! Vallási rovat a hitéletről! Nemzetközi versenykiírások kis- és nagyvállalkozóknak! Expó-fórum! Család, ifjúság, hölgyválasz és autósoldal!

Mindez egy lapban, hetente 128 oldalon, az Új Magyarországban!

ELŐFIZETŐKNEK HAVONTA CSAK 290 FORINTÉRT!

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem az Új Magyarország c. napilapot ..... példányban, és kérem az alábbi címre kézbesítsék:

Megrendelő neve: .....

.....

Címe: .....

.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 290 Ft
negyedévre: 870 Ft

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem.

.....
aláírás

A megrendelőlapot borítékban, az alábbi címre szíveskedjenek feladni:
Publica Rt., Budapest, Pf.: 199. 1410

Az ÉSZAKERDŐ Rt.
(Miskolc, Deák tér 1. 3501)
Miskolc-Hámorban levő garázsbázisa
(teljesen kozművesített)
10 M Ft + áfa irányáron

eladó

A 2794 m^2 alapterületű telken 956 m^2-es üzemcsarnok és 200 m^2-es szociális blokk van.
Szándéknyilatkozatot **1994. február 17-éig** fogad el rt.
A jelentkezők a licitálás időpontjáról értesítést kapnak.
A licitáláson való részvétel feltétele: 500 000 Ft bánatpénz letétele.
Érdeklődni lehet **Hegedűs Bélánál,** a (46)-345-433-as telefonon.

Válassza a *legjobbat,* ne a legolcsóbbat!

- vákuumos arctisztítás
- mikrotetoválás
- cellulit kezelés
- mûköröm
- szolárium

A *Naturella* exkluzív kozmetikában várjuk Önt!

1016 Budapest Hegyalja út 22.

182-0618

Próba apróban!

Hirdetését, 25 szóig ingyen megjelentetjük!

Feladhatja *levélben,* a mellékelt szelvénnyel.

Új MAGYARORSZÁG
Budapest, Pf.: 199. 1410
Próba apróban!

Elmondhatja *telefonon* (138-2369, hétköznap 7-től 20, szombat - vasárnap 9-től 13 óráig.)

Személyesen is, szívesen látjuk hirdetési üzletünkben. (Bp. VIII., Blaha Lujza tér 3.)

Jeligés hirdetést ingyen nem veszünk fel!

A

LANDESZMANN-

dosszié

Ez a kötet egy botránynak a krónikája. Nem értelmezés, hanem dokumentáció. Érvek és vélemények szétszálazhatatlan tömege, mely Magyarország második honfoglalásának súlyos, de szép történetét öleli át.

Az alábbi szelvényen 380 Ft-ért megrendelheti A Landeszmann-dosszié című kötetet.

MEGRENDELŐSZELVÉNY

Megrendelem önöktől **A Landeszmann-dosszié című kötetet.**

A könyv árát: 380 Ft-ot, a csomag átvételekor a kézbesítőnek fizetem ki (a Hírlapkiadó Vállalat átvállalja a postaköltséget).

Kérjük, hogy nyomtatott betűvel töltse ki:

Név: .....

Helység, irányítószám: .....

Házszám: .....

A megrendeléseket a beérkezés sorrendjében teljesítjük.

A megrendelőszelvényt a Hírlapkiadó Vállalat Kereskedelmi Igazgatóságának a címére (1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3.) szíveskedjék elküldeni.

SZUPERAJÁNLAT GÖRÖGORSZÁG

Nyaralás, 1994. május 1-je és október 31-e között.

KRÉTA		
Hotel*****	FP	44 805 Ft-tól
Hotel****	FP	39 485 Ft-tól
Hotel***	FP	33 815 Ft-tól
Hotel**	FP	29 950 Ft-tól
Panziók	FP	27 375 Ft-tól
Apartmanok		21 845 Ft-tól
KORFU		
Hotel****	FP	34 260 Ft-tól
Hotel***	FP	33 920 Ft-tól
Hotel**	FP	31 100 Ft-tól
Apartmanok		19 950 Ft-tól

COSMORAMA
Budapest VI., Nagymező u. 6. 1065
Telefon: 269-6709, 269-6710, 122-3012. Fax: 269-6711
Telex: 226-698

A Kereszténydemokrata Néppárt

XI., XII. és I-II. kerületi szervezetei

1994. február 12-én

este 7.30 órai kezdettel,

a farsang utolsó szombatján ismét megrendezik a

farsangzáró bált

a **Gellért Szálló** összes termében.

A részvételi díj: 2500 Ft/fő, mely összeg tartalmazza a belépődíjat, a vacsorát és a műsort. Az asztalfoglalás lehetőségének biztosítása végett kérjük, hogy részvételét az alábbi jelentkezési ív visszaküldésével jelezni szíveskedjék.

A jelentkezést kérjük **Dr. Grigássy László** (1117 Bp., Fehérvári út 17. Tel.: 181-2185) címére küldeni. Erre a szervezés adminisztratív lebonyolítása végett van feltétlenül szükség.

A meghívók – a belépődíj befizetésével egyidejűleg – a Gellért Szálló Galériájában vehetők át 1994. február 1–10-ig (a hét végét is beszámítva) naponta 14–18 óráig. A meghívók felmutatása a részvételt és a vacsora felszolgálását is biztosítja.

Budapest, 1994. január 15.

Jelentkezését szeretettel várja és üdvözletét küldi a szervezőbizottság:

Dr. Grigássy László	Dékányné Dr. Ferenczy Judit	Dr. Békeffy Magdolna
pártügyész, fővárosi képviselő	I–II. kerületi szervezet	XII. kerületi szervezet

Jelentkezem az 1994. február 12-én, a Gellért Szállóban tartandó KDNP farsangzáró bálra,

..... **fő részvételével.**

Név: .....

Cím: .....

Telefon: .....

Budapest, 1994 .....

A MUNKAÜGYI MINISZTÉRIUM

felvételre keres

két, szakvizsgát tett és munkajogi gyakorlatot szerzett

jogászt

Feladatuk, döntő mértékben, munkajogi kodifikációs tevékenység, jogszabálytervezetek véleményezése, jogszabályok értelmezése.
Az angol- és a németnyelv-ismeret előnyt jelent.
Bérezés: a központi közigazgatási szervezetek köztisztviselőire vonatkozó szabályok szerint.
A jelentkezők a szakmai önéletrajzukat a Munkaügyi Minisztérium személyügyi osztályára (Budapest V., Roosevelt tér 7-8.) küldjék el.

BLASKOVICH György i János műgyűjtő?

Kovács Margitnak köszönhetik

Megújult a Blaskovich Múzeum

A tápiószelei *Blaskovich Múzeum* negyvenedik születésnapját tartja a hét végén, és ez alkalomból többnapos emlékünnepséget rendeznek. A *Blaskovich-emlékünnepség* szervezője a *múzeum és a Múzeumbaráti Kör*. Pénteken, a temetőben megkoszorúzták a Blaskovich család sírját, és ünnepi közgyűlést tartottak.

A múlt század közepén egy úr földért, tehenekért magához válogatja a család „kincseit", majd vásárol egy nagy műbarát főpap hagyatékából. Pipagyűjteményt hoz össze (boldog XIX. század!), és leszármazottai nem az összegyűjtött holmi likvidálását, hanem annak megóvását tekintik feladatuknak. A harmadik nemzedék már nemcsak a megőrzést, hanem az egyre magasabb szintre emelt gyarapítást tekinti feladatának. A földszintes kúria lakói régészeti szaklapokat, külhoni szakirodalmat járatnak, és figyelmesen el is olvassák azokat. Így aztán nem tekinthető véletlennek, hogy a *tápiószentmártoni szkíta aranyszarvast* a *Nemzeti Múzeum* régészei *Blaskovich* János előzetes kutatásai és megfigyelései alapján tárják fel.

Később, a nagy viharok idején, egyszer a menekítést megtagadva, másszor a győztest meggyőzve álltak helyt a Blaskovichok. A környék mintakertészetét hozták létre, hogy jövedelemkiesésük ellenére se kelljen a féltett gyűjteményhez nyúlni, hanem épen átadhassák azt a magyar államnak, a magyar népnek. Blaskovich György és János úrként gondolkodik és végrendelkezik, amikor múzeumukat a közre testálja. Amikor majd arra lesz valaki kíváncsi, hogyan élt Magyarországon a szerény vagyonnal, de lelki kultúrával élni tudó vidéki úri ember, akkor ezt a tanulmányt az ő múzeumukban lehet lefolytatni. Több úri ház nem maradt meg ugyanis érintetlenül. Ha még falaival áll is egy-kettő, de berendezése valamennyinek megsemmisült. A „bácsik", mert így szólította és szerette a Blaskovich-fivéreket az egész környék, nyitott kapuval vártak mindenkit, aki „gyengéjükre" kíváncsi volt. Nincsen a vidékről olyan értelmiségi pályára följutó ember, aki nem itt került először kapcsolatba a régészettel, a szépművészetekkel. 1945 nyarán valószínűleg az ország egyetlen művésztelepe a Blaskovich-testvérpár nagyvonalúságának köszönhetően Tápiószelén működött.

Ezekre a „bácsikra" emlékezik most a baráti kör, és vasárnap emléktáblát leplez le a ház falán *dr. Gedai* István, a *Nemzeti Múzeum* főigazgató-helyettese, aki gyermekként itt kapott tudományos „hamuba sült pogácsát".

A *Blaskovich Múzeum*hoz kapcsolódó baráti kör 1985 óta működik. Két évvel ezelőtt még az is bizonytalan volt, milyen formában maradhat fenn a *Blaskovich Múzeum*, és a baráti kör munkásságának köszönhetően ma új cserép alatt, biztonsági berendezéssel ellátva, kívülről megújulva, bizalommal tekinthetnek az elkövetkező évek elé! Persze, a Pest megyei önkormányzat felelősségteljes gondoskodása is sokat segített a múzeum fennmaradásában és megújulásában. A megyei múzeumi szervezet bölcsen használja fel az egyes divatos, vagy forgalmas helyen levő, népszerű bemutatóhelyek *többletbevételét a kevésbé szem előtt levők támogatására*. A Pest megyei múzeumok sorsát manapság az teszi elviselhetővé, hogy élt még nem is olyan régen egy madárcsontú, törékeny keramikus asszony, *Kovács* Margit, akinek múzeuma *ma az ország leglátogatottabb kiállítóhelye*. Ez az *idegenforgalmi erőmű* termeli meg azt a többletenergiát, amiből jut a többieknek is fűtésre, villanyra, kiadványokra. Kár, hogy erről a művészektől túlzsúfolt kisvárosban, Szentendrén, annyira nem tudnak, hogy a minap a gyűjtemény meglétét, mint a kortárs bemutatók legnagyobb akadályát tüntették fel.

Kótai József

Tanévzárás

Tanároknak és diákoknak

Mindig ünnep volt, mindig ünnep marad. Visszatekintés az iskolaév munkájára, sikereire, szép és szomorú emlékeire is. Számvetés: sikerült-e megvalósítani a szeptemberi nagy nekigyürkőzésben megálmodott célokat?

Milyen volt ez az iskolaév? Olyan, mint az egész ország elmúlt tíz hónapja. Még mindig az átmenet, az újrarendezés, az átalakulás bizonyára izgalmas, ám nemegyszer elbizonytalanító gondjaival, régi és eddig még nem volt problémák megoldására tett erőfeszítéseivel.

Szomorú szívvel kell tudomásul vennünk, hogy körülöttünk „forr a világ bús tengere", forrnak az indulatok; esztelen mészárlás, gyűlölködés, menekülők tömegei. Iskolaév? Diákok százezrei számára sem hely, sem idő a tanulásra, szellemi gyarapodásra.

Láthattuk nyomorúságukat magunk is: sok ezer diák Magyarországon járt szükségiskolába, számukra bizonyára felejthetetlen időben, a félelem mellett a testvéri segítség örömeit is megtapasztalva.

Meggyőződésem, hogy idehaza a tanárok és diákok az eredményes munka örömével tekinthetnek vissza a most befejeződő tanévre. Az átalakulás, a gazdasági helyzet gondjai ellenére számos iskola ismeretkínálata gazdagodott; új tankönyvek, iskolatípusok és tantárgyak bővítették a választékot, s javultak a nyelvtanulás lehetőségei is.

Sok-sok személyes és intézményi kapcsolat született más országok tanáraival, diákjaival, s jelentősen bővültek az iskolán kívüli ösztöndíjas programok.

Közben – nehéz munkájuk mellett – egyre több nevelő kapcsolódott be a törvényalkotó folyamatba, az új közoktatási, szakoktatási és felsőoktatási törvény megvitatásába, alakításába. Egyre több diák, szülő és nevelő ismerte fel, hogy értékeik védelme, céljaik megvalósítása érdekében csak úgy léphetnek fel hatásosan a társadalomban, ha az azonos vagy hasonló gondolkodású és értékrendű, azonos eszméket valló pedagógusok egyesületeket, szövetségeket, kamarákat alkotnak, és bátran megfogalmazzák véleményüket.

A vélemények, értékek igaz és hiteles képviselete azonban csak úgy lehet eredményes, ha a más eszméket vallókat, a más véleményen lévőket is meghallgatjuk, ha elfogadjuk és tiszteljük a másságot.

A magyar társadalom, a nevelők és diákok többsége a nehéz viták során is higgadt tudott maradni, nem engedett a szélsőségeknek, harcolt az előítéletek ellen, a magyar történelmet jellemző türelmes és nyitott szellemiséget képviselte. A magyar nép, s benne a pedagógustársadalom, józanságával, segítőkészségével, az idegen embereket és eszméket egyaránt becsülő magatartásával ismét példát mutatott a világ számára.

Nehéz időben is békés évet zártunk. Köszönöm nevelőnek, szülőnek és diáknak egyaránt. Biztosíthatom róla valamennyiüket, hogy minisztériumunk a magyar oktatásügy javát kívánja szolgálni, s ennek a munkának a nehéz időkben ma még talán kevésbé látványos eredményeit a közeli jövőben érezhetően, és örömükre, tapasztalni fogják.

Az Önök munkája, kitartása számomra is biztatást jelent.

Budapest, 1992. június

Dr. Andrásfalvy Bertalan
művelődési és közoktatási miniszter

Brunszvik Teréz jóságóvodája

A Rózsák tere csendes sziget a főváros forgatagában. Itt áll az az 1877-ben felavatott épület, amelyben hazánk első óvóképzője működött, jogutódjaként a tolnainak, amelyet Festetics Leó építtetett birtokán. Ma szerb-horvát nemzetiségi iskola és a VII. kerületi önkormányzat óvodája kap otthont falai között. Az óvoda névfelvételi ünnepségre készülődik: mától ismét gróf Brunszvik Teréz nevét viseli. Brunszvik Teréz, Beethoven halhatatlan kedvese az óvodaügy megalapítója volt a Monarchiában. Édesanyja házában hozta létre az első kisdedóvót. Az első hazai óvóképző helyén működő óvoda hagyományairól, eredetéről névfelvételének alkalmából Simon Péternével, a Budapest Erzsébetvárosi Óvodavédő Egylet elnökével és dr. Romhányi Gáborné óvodavezetővel beszélgettem.

– A múlt században az *Országos Kisdedóvó Egyesület*, amely ezt az épületet adományokból felépíttette, több helyi-kerületi egyesületből állt. A *Budapest Erzsébetvárosi Óvodavédő Egyletet* az egykori terézvárosi egylet jogutódjaként hoztuk létre. Az 1877-ben tartott nagyszabású avatóünnepségen jelen volt *Erzsébet királyné* és a király, Ferenc József is. Az egyesület elnöke *Tisza* Kálmánné volt. Tiszteletbeli elnökei pedig *Batthyány* Lajosné és *Eötvös* Józsefné. Tagjai sorában olyan nevek is szerepeltek, mint *Jókai* Mór és *Blaha* Lujza. 1952-ben megszűnt itt az óvóképzés. Az óvoda azonban tovább működött, a képző gyakorlóóvodájaként.

Hogyan tárták fel az intézmény múltját?

– Néhány alapdokumentum a birtokunkban volt, sok után azonban kutatni kellett. Az 1874-ből származó vendégkönyvet a szemeteskuka tetejéről mentette meg az ötvenes években a pedellus. Jó néhány irat azonban valószínűleg sohasem fog már előkerülni.

(Féltett kincsként teszik elém a sötét borítós könyvet. A fekete tintával írt betűk tanúsága szerint megfordult az intézményben a magyar arisztokrácia nagy része: Almássyak, Andrássyak, Nádasdyak, Esterházyak... kézjegyükön kívül adományokkal is gazdagították az óvóképzőt. Pollack és Ybl együtt látogattak ide. A kalligrafikus betűk az idő előrehaladtával egyszerűsödnek, a fekete tintát kék váltja fel. '52-ben megszakadnak a bejegyzések.)

Régen magas rangú személyek fogták pártját az intézetnek. Most kiknek a támogatására számítanak?

– Igyekeztünk neves személyiségeket meghívni az egyesületbe. Tiszteletbeli elnökünk Judith de *Gérando*, Brunszvik Teréz franciaországban élő rokona, aki nemrég kapta meg a *Pro Cultura Hungarica* kitüntetést. Az egyesület tagjai között van például *Mensáros* László színész.

A gyerekek érezhetnek valamit a névfelvétellel járó változásokból?

– Beszéltünk nekik Brunszvik Terézről is. Magyaráztuk, hogy ehhez a névhez méltónak kell lenni és jól kell viselkedni. Hamar megtanulták az óvoda új nevét, és ha kérdezik őket, így mondják: *Budapest Erzsébetvárosi Gróf Brunszvik Teréz jóságóvoda.*

Milyen pedagógiai hagyományokat szeretnének továbbvinni?

– Az alapvető erkölcsi értékek hangsúlyozása mellett kezdettől fogva mindenkinek biztosítva volt hite gyakorlása. Szinte minden felekezet hitoktatója járt az intézménybe. *Sztankay* István édesapja görög katolikus lelkészként tanított itt, fia most egyesületünk tagja. Mint egykori óvodás is eljön, s részt vesz az ünnepi műsorban. Az épület felszentelésekor ökumenikus istentiszteletet tartottak, a névfelvételi ünnepségen erre ismét sor kerül. A nevelésről még annyit, hogy a birtokunkban van egy eredeti *Montessori*-harangocska. Maria Montessori Olaszországban az első volt, aki nő létére orvosi diplomát kapott. Pedagógiai kutatásokat végzett, s olyan módszert fejlesztett ki, melynek segítségével a gyermekek maguktól jönnek rá különböző törvényszerűségekre. Ezt a módszert is szeretnénk újból meghonosítani, megpróbáljuk házilag elkészíteni, amit lehet.

László Dóra

Megjelent a teljes Beszélő

Árnyékos múltunk Csittvári krónikája

Amikor évtizedekkel ezelőtt végre pont került egy sokévi munkát jelentő búvárlásom végére, amelynek főszereplője a két háború közötti korszak betiltott, kitiltott, perbe fogott, kerékbe tört magyar irodalma volt, és összeállt a kereken nyolcszáz oldalas kötet kézirata, éppen

Kassák Lajos

óbudai lakására mentem, hogy hangszalagra rögzítsem emlékeit. Társszerzőm, az irodalomkutató *Markovits* Györgyi kérését is tolmácsoltam Kassák mesternek – a megszólítás hagyományosan e régies, még a század húszas-harmincas éveiből származó formula volt –, hogy segítsen címet adni a Horthy-korszak üldözött irodalmát bemutató antológiának.

– Mi a máguk javaslata? – kérdezte jellegzetes akcentusával Kassák.

– Sok minden szóba került... A cenzúra szónak mindenképpen szerepelnie kell a kötet címében. Talán A cenzúra világa...

– Halvány. Sápadt a kifejezés! – csapott rá szavaimra a mindig kemény szavú mester. – Nem érzi, erőteljesebb kell? Rövid gondolkodás után rávágta: – *A cenzúra árnyékában*... Ez a jó, mivel szinte az egész életünk árnyékban telik el. Így lett a „keresztapja" Kassák e könyvnek. Ám mindjárt az is szóba került: mikor jöhet a folytatás, a Rákosi-kor, de még inkább a jelenidő, a Kádár-korszak hasonló krónikája?

– Azt mágá még meg fogja érni... – biztatott Kassák –, ha én már nem is, mivel az én éveimből arra már nem futja.

– Kétlem – válaszoltam lakonikus rövidséggel.

Kassák méregbe gurult (akkoriban nem kellett neki sok bosszúság hozzá). – Mit tud mágá a történelem kiszámíthatatlanságáról? – és néptanító módjára indulatosan felemelte mutatóujját és a levegőbe bökött. – És 1956? Amikor a pesti proli srácok puszta kézzel, benzinespáláckokkal mentek neki az orosz tánkoknák?... Mit tudja mágá, mikor kerül elő megint egy csapat, amelyiknek elege lesz a Kádárék sok disznóságából?

Lett egy csapat. 1981 októberében öt fiatal, inkább harminc, mint negyvenes éveiben járó értelmiségi, sokszorosított szamizdat-folyóiratot indít, *Beszélő* jelképes elnevezéssel. A periodika huszonhét száma (1981-től 1989-ig) egy XX. századi, modern „csittvári krónikaként" hűen tükrözi a Kádár-korszak utolsó évtizedét, furcsa haláltáncát, történelmi vesszőfutását. (A Csittvári krónika elnevezést – hallgass! csitt! – Jókai Mór használja az *Eppur si mouve*, az *És mégis mozog a föld* regényében, amikor diákhősei titkos „folyóiratot" szerkesztenek, és a többi között ezért is csapják ki őket a debreceni kollégiumból.)

Az egyik első szamizdat könyv (*Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz*, megírása 1973–74.) egy évtizeddel később keletkezett utószavában *Konrád* György így jellemzi az államhatalomhoz hűségessé vált értelmiséget: *„A püspök és az orvosprofesszor, a pártközpont osztályvezetője és a költő-szerkesztő, a főmérnök és a miniszterhelyettes, az újságíró és a belügyi tiszt ugyanannak a tágas, népfrontos, államcsaládias, Mi-tudatnak az előkelőségei. Szoktak elnökségi asztalnál ülni, árad rájuk az udvari kegy, felelősnek érzik magukat az ország sorsáért, tudnak mértéktartóan, politikusan fogalmazni, van közös stílusuk. A kommunista államkultúra stílusa..."*

Ebbe a már posványos állóvízbe (vagy ahogyan politológusok szeretik ezt enyhébben fogalmazni: a „lágy" vagy „puha" diktatúrába) dobta bele a kavicsot egy szerény kiállítású, a „mély"-konspiráció körülményei között keletkezett új szamizdat, a *Beszélő* első számának *Lapunk elé* című beköszöntője (írója *Kis* János filozófus – ekkor még név nélkül): *„Azt mondják, Magyarországon nem történik semmi. A nép örül, hogy békén hagyják a politikával; ráérő idejében családi házat épít, baromfit tenyészt, kontárkodik. Az értelmiség bezárkózott a kultúra kertjébe, a politikát maga is politikusokra hagyja. Az egyházak együttműködnek az állammal. A régi vágású reakciósok és polgári demokraták kihaltak, a kommunista mozgalom revizionistái soha többé nem tértek magukhoz 1956-os vereségükből. A hatalom néha megmutatja vasöklét, de látva, hogy senki sem rakoncátlankodik, sietve zsebébe teszi..."*

Új nemzedék, hideg fejű, de nyílt szívű értelmiségiek maroknyi csoportjának hangja ez, akik közül öten szerkesztőként, nevükkel és lakáscímükkel nyíltan vállalják a kockázatot (és a lapot). Megindul a szerkesztés a következő számokra is, egy pesti belvárosi fogorvosi rendelő várószobájában, egy jellegzetes józsefvárosi proletárház konyhájában, egy a Gellérthegy fái és bokrai közé rejtőző polgári lakásban.

A legelső szám cikkei mindjárt megadják a programot is: 1956, mint a történelem egyetlen *eligazító* pontja *(Első számunk* – tájékoztat a Beszélő tartalomjegyzéke – *megjelenése egybeesik az 1956-os magyar forradalom negyedszázados évfordulójával. Ebből az alkalomból közlünk egy kevésbé ismert dokumentumot, a Magyar Demokratikus Függetlenségi Front kibontakozási javaslatát, melynek egyik szövegezője*

Bibó István

volt.) Majd *Tétova zendülők* címmel az egyetemistákról, *A magyar katolikus másként gondolkodókhoz* címmel a hívő emberekről, *Hogyan sztrájkoljunk Magyarországon?* címmel a munkásokról tudósít. *Ilyesmi nálunk nem fordulhat elő* című írás a politikai pszichiátria embertelen eszközeit leplezi le olyan országban, ahol még az orvosok és jogászok is váltig állítják: nem Magyarországon történt...

A *Beszélő* első számának folyóiratzárója a Csehszlovákiában élő, több mint félmilliós magyar sorsát állítja reflektorfénybe, megtoldva a kisebbség történetének kronológiájával (1944–1981). Ezután kitekintés a *Robotnik* című lengyel munkáslapra (indult 1977-ben), a *Bibó emlékkönyv* bemutatása, végül *Állóképek a második nyilvánosságról* címmel a párizsi *Magyar Füzetek* és a hazai *szamizdat* kiadványok bibliográfiai adatközlése mellett a *Hétfői Szabadegyetem* és a *SZETA (Szegényeket Támogató Alap)* rendezvényei találhatók.

Lehetetlen tovább sorolni mind a *huszonhét* szám akár kivonatos tablóját. A teljes *Beszélő* közel háromezer oldalon, három vaskos kötetben most jelent meg, az *ünnepi könyvhétre*. Nem fakszimile kiadás, mivel az egykori nyomdai előállítás (sokáig egy, a visegrádi Duna-kanyarban fekvő, magányosan álló egyszerű parasztházban) kezdetleges volt, nem bírta volna el még a legkorszerűbb módszerekkel készített utánnyomást sem.

Eredeti *Beszélő*t kap tehát az olvasó, modernizált külalakban. Az is, akinek még megvannak otthon a ronggyá olvasott, törékeny példányok, de legfőképpen az, aki most ismerkedik, a *Beszélő*vel, árnyékos múltunk történelmével (jó lenne például *minden* középfokú iskolai könyvtár számára, nélkülözhetetlen segédkönyvként beszerezni!)

A kortárs elmerenghet a múlton: magam például felváltva mentem érte szegény jó

Krassó György

váltig figyelt Fő utcai lakásába, a bohémtanyába, ahol mindig legalább három-négy hazai és egy-két külföldi vitatkozott, tört lándzsát korunk kényes kérdései fölött – vagy *Kőszeg* Ferenchez, a belvárosi íróotthonba, amelyik, mint mostanában kiderült róla, szomszédos volt ama fogorvosi váróval, a *Beszélő* szerkesztőségeinek egyikével...

Régebben, talán még most is – suttogva és hangosan kimondva –, az a vád kísérte a *Beszélő* maroknyi és bátor csoportját, az ellenzékieket, vagy enyhébben fogalmazva, a másként gondolkodókat, az e szerepkörre önként vállalkozó, peremre szorított értelmiségieket, hogy „könnyű volt nekik", hiszen Kádárék, Aczél Györgyék hallgatólagosan megtűrték őket... Aki valamelyest ismerős a korszak, az utolsó kádári évtized elnyomó mechanizmusában, maga is rátapinthat az igazságra. Hiába próbálta a titkosrendőrség szemmel tartani, megfigyelni, leleplezni őket, alig-alig sikerült néhány esetben. A *Beszélő-csoport* – talán szabad már erről többet is tudni, még könyv, vagy politikai krimi, film is készülhet tevékenységükről – megtanulta és alkalmazta a konspiráció mindmegannyi eszközét.

Az viszont tény, hogy a hatalomnak érdekében állt elhallgatni tényekdésükből még azt is, ami véletlenül vagy szisztematikus nyomozásuk útján tudomásukra jutott. Két okból. Az egyik: „jól" állt a *félhomály* a „létező szocializmusnak". A másik: érdekükben állt hallgatni a Kádár mögött már egyre jobban felsorakozó, eszmeiség nélküli, fiatalabb évjáratú praktikus menedzservonalnak. A Nyugat előtt jó képet mutattak, az ellenzékről, a másként gondolkodókról, a szamizdat legizmosabb vállalkozásáról, a *Beszélő*ről (miközben lehetséges, hogy a kisebbeket, a gyengébbeket valóban sikerült elnyomni, háttérbe szorítani). A Nyugat változatlanul jó véleménye, még inkább, mind gyakrabban igénybe vett hitele mindennél erősebb érv volt számukra.

De mi lesz tovább, a teljes *Beszélő* alapos áttanulmányozása után? Maradjunk Jókainál, az *És mégis mozog a föld* utóhangjánál. Az 1867-es kiegyezés után a nagy mesemondó és ábrándos lelkű író ezt jósolta: *„...minden emelkedik az ég felé, házak, népek, szellemek..."* De jó lenne most, a rendszerváltozás után, közös erővel, az egész nemzet erőfeszítésével ezt az *„ég felé emelkedést"* a következő esztendőkben megvalósítani.

Tóbiás Áron

A Széchenyi Művészeti Akadémián

Az *MTA* felolvasótermében népes közönség gyűlt össze pénteken a *Széchenyi Művészeti Akadémia* első nyilvános felolvasóülésén, amelyet *Vas* István emlékének szenteltek. Levélben köszöntötte az első szélesebb körű összejövetelt *Konrád* György és *Mészöly* Miklós.

Megnyitóbeszédében *Domokos* Mátyás felidézte az akadémia megalapításának körülményeit, üdvözölte az ülésen megjelent *Kosáry* Domokost, az új testület életre hívóját. Vas István még élt, amikor először szóba került az akadémia megalapítása, és élt *Nemes Nagy* Ágnes is, aki *Babits* legjobb hagyományainak folytatójaként egész életével azt példázta, hogy a művészet gyakorlása nemcsak esztétikai, hanem erkölcsi kérdés is.

Hubay Miklós költői emlékbeszédében Vas Istvánt – *Lator* László szavával – „korunk koronatanúját" méltatta szép szavakkal. Azt a rendkívüli embert, aki egyvalamire volt büszke, arra, hogy „egyebe sem volt e világon", mint egy élete, egy halála.

Tiszteletbeli taggá fogadták Umberto *Albini* genovai klasszika-filológia-professzort, a magyar költészet lelkes hívét, *Hubay* Miklós, *Illyés* Gyula, *József* Attila, *Kosztolányi* Dezső, *Radnóti* Miklós, Vas István, *Weöres* Sándor fordítóját, egy kitűnő olasz nyelvű XX. századi lírai antológia összeállítóját. Ő is Vas István előtt tisztelgett.

Jovánovics György szobrász a Rákoskeresztúri temető 301-es parcellájában felállított emlékműhöz fűződő gondolatait mondta el *Térkép-szó 1–5.* című székfoglalójában. *Juhász* Ferenc részleteket olvasott fel – székfoglalóként – *Krisztus levétele a keresztről* című, most készülő 1956-ot idéző eposzából.

A soron következő ülésen Nemes Nagy Ágnesre emlékeznek az új akadémia tagjai.

(f. m.)

Magyar siker Párizsban

(MTI) „Magyarország felébresztette a bagnolet-i találkozót" – írta *Libération* a Párizs elővárosában vasárnapig tartó nemzetközi koreográfiai fesztiválról. A lap kritikusa az eddig bemutatott kortárs koreográfiák közül csak egy japán együttes és a magyar *Kovács* Péter Gerzson Tranz-Danz együttesének teljesítményét méltatja, és csak a magyarokról ír részletesen.

„A látványosság Magyarországról érkezett. Kovács Péter Gerzson fellelkesítette a terem közönségét három néptáncosával: élő zenére és egy színész szövegére adták elő szokatlan és különös programjukat. *Nagy* József (a Franciaországban jól ismert vajdasági koreográfus és táncos, aki Budapesten tanult) után most Kovács Péter Gerzson is azt bizonyítja, hogy igen nagy hatású a korszerű táncművészetben a visszatérés a népi forrásokhoz" – írja a lap kritikusa, Marcelle *Michel*.

ÁHZ: telt házak előtt Japánban

(MTI) A Japánban turnézó Állami Hangversenyzenekar pénteken befejezte tizenhét előadásából álló fellépéssorozatát. A nagy siker alapján várható, hogy az együttes 1995-ben, *Bartók* Béla halálának ötvenedik évfordulója alkalmából újabb koncertkörúton vendégeskedhet a szigetországban.

A zenekar a háromhetes körúton Tokióban, a Japán fővárost övező településeken, továbbá Osakában, Sagában, Kanazávaban és Ivakiban, *Kobajasi* Kenicsiro szülővárosában lépett föl, mindenütt telt ház előtt.

A koncertturnén *Bartók* Kékszakállújával aratták az együttes és a szólisták – (*Sass* Sylvia, valamint *Kovács* Kolos) – a legnagyobb elismerést.

AZ EGÉSZ VILÁG SPANYOLORSZÁGRA FIGYEL!
COSTA BRAVA

Tengerparti szállodában, erdélyes szobákban felnőtt és gyermekmedencével, teljes ellátással.
Repülővel: folyamatosan egész nyáron.
Egy hét: 26 900 forinttól!
Két hét: 39 700 forinttól!
Autóbusszal:
7 éj (10 nap) 20 400 forinttól!
14 éj (17 nap) 31 800 forinttól!

SRÍ LANKA (CEYLON) ELEFÁNTFESZTIVÁL
Két hét aug. 2-tól: 119 800,– Ft.

Jelentkezni lehet:

CARMEN AIR TOURS Spanyol–magyar Közös Vállalat
(1105 Bp., Szent László (Pataky) tér 16.
1570-566; 1570-419
1384-198; 1384-667
(94) 13-247; 25-302 vagy
ATLAS-HOLIDAY Utazási Iroda (Bp. V., Széchenyi u. 9.)
1111-060; 1530-252

1909

FELHÍVÁS

Felhívjuk valamennyi szerződéses partnerünket, hogy amennyiben 1992. január 1-jétől május 22-ig a

DÖHLER SZILAS Korlátolt Felelősségű Társasággal

bármilyen megállapodást, szerződést kötöttek, felhívásunktól számított 30 napon belül jogvesztés terhe mellett jelentkezzenek kerepestarcsai székhelyünkön Bálintffy Károly vagy Peter Kühn ügyvezető igazgatónál.

Telefon, fax: 06-28-70-040

Telex: 22-7631

1912

Kötvénytulajdonosok figyelmébe!

Mint ismeretes, a VIDEOTON Elektronikai Vállalat ellen 1991-ben felszámolási eljárás indult, így a VIDEOTON-kötvénytulajdonosok követelésének kielégítésére az állami garancia beváltásával nyílik lehetőség.

A kormány 80/1992. (V. 12.) számú rendelete úgy szabályozza az 1987. december 31. előtt kibocsátott lakossági kötvényekkel kapcsolatos állami garancia érvényesítésének tartalmát, hogy az állam a kötvénykibocsátók által a futamidő alatt – a kibocsátást követően – tett felajánlásaiért nem vállal garanciát.

A VIDEOTON Elektronikai Vállalat 1990-ben közzétette, hogy az 1987. június 15-én kibocsátott lakossági kötvényeire a kibocsátáskor vállalt 11 % alapkamaton felül a kötvény hátralevő teljes futamidejére évi 2 % kamatprémiumot fizet.

A nevezett rendelet ismeretében a felajánlott kamatprémium érvényesítésére nincs lehetőség; a kötvénytulajdonosok az 1992. június 15-én esedékes kifizetéskor kizárólag az esedékes törlesztőszelvény, valamint a 11 %-os alapkamat összegének felvételére jogosultak.

Egyben felhívjük figyelmüket, hogy valamennyi, az állami garancia érvényesítésével kifizetésre kerülő lakossági kötvény esetében az idézett rendelet kerül alkalmazásra.

1958

DUNABANK Rt.

■ **A Bajcsy-Zsilinszky Társaság,** a TIB és a TIT budapesti szervezete a korábbi évekhez hasonlóan idén is megemlékezik az 1956-os forradalom és szabadságharc mártírjairól. Kérünk minden jóérzésű embert, tegye félre vélt vagy valós sérelmeit, járuljon hozzá a nemzeti egység kialakításához, vegyen részt emlékünnepségünkön. Ünnepi beszédet mond: Tóbiás Áron. Közreműködik: Erős József és Torday Ferenc előadóművész. A megemlékezés ideje: június 16., 18 óra, helye: Kossuth Klub Budapest VIII., Múzeum utca 7.

■ **Az ünnepi könyvhét** öt napja alatt a Libri Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. 13,1 millió forint, Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése pedig hatmillió forint értékben adott el könyveket – tájékoztatta az MTI-t a MKKE pénteken. A könyvheti újdonságokat forgalmazó két terjesztőcég értékelése szerint a „kiemelkedően igényes választék iránt a korábbi esztendőknél nagyobb volt a vásárlói érdeklődés".

■ **Rókatetemet találtak** egy zsákban Budapesten, a XIV. kerületi Paskál–Egressy útnál lévő strand parkolójában június 4-én délután. A Fővárosi Tisztiorvosi Intézet pénteken kiadott közleményében kéri, hogy aki a rókát a parkolóban letette vagy a rókával valamilyen formában érintkezett, jelentkezzen munkaidőben a XIV. kerületi Tisztiorvosi Intézetnél. (XIV., Bánki Donát park 12/F, telefon: 183-0514, 183-3987). Munkaidőn túl a Fővárosi Tisztiorvosi Intézet központi ügyeletén várják a hívást. Telefon: 111-7817.

Rádió BRIDGE 102,1 FM

Állandó műsorok: 00.00–24.00-ig Zene, hírek, információk; 00.00–06.00-ig Kvakvarak – éjszakai műsor – beszélgessen velünk; 07.30, 11.30, 17.30, 21.30 Hírmagazin; 06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30 09.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30, 21.30 Traffipax-információk; 05.00–22.00-ig VOA NEWS EVERY HOUR ON THE HOUR (angol nyelvű hírek minden egész órakor). – Június 13., szombat: 09.00–10.00-ig Forintos percek (gazdasági műsor); 16.00–17.00-ig Slágerlistákról; 23.20–24.00-ig Willis Conover dzsesszműsora. – Június 14., vasárnap: 09.00–10.00-ig Forintos percek (gazdasági műsor); 16.00–17.00-ig Slágerlistákról; 22.10–23.00-ig Tardos Julianna és Keleti György műsora.

Ismét Nap Tv hétfőn reggel a Tv 2 csatornáján hírekkel, vallási rovattal, kulturális magazinnal, sporttal és külföldi jelentésekkel. Tervezett témák: Svéd kisfiú a Pető Intézetben – Rajt előtt a Suzuki gyár – Amatőr táncfesztivál – Szaporodnak a kamatperek? – Objektek, mobilok – A világ mundérban – Színházi magazin: Számkivetettek – Megalakult az SZDSZ Szociálliberális Platform – Tengiz rokkantjai – Kettévált a Bábszínház – Évforduló előtt... vendégünk Fónay Jenő, a Pofosz elnöke – Kinn, padon: Ifj. Fekete Gyula. A Nap Tv Kft. műsora. Producer: Gyárfás Tamás, műsorvezető: Juszt László, felelős szerkesztő: Kocsonya Zoltán, főszerkesztő: dr. Székely Ferenc. A műsor hívható a 272-8811-es és a 272-8812-es telefonszámokon.

A lottó nyerőszámai: 4, 19, 21, 49, 63.

■ **Borsod-Abaúj-Zemplén Budapesti Baráti Köre** idényzáró programként június 16-án, kedden du. 4 órakor Adytól Vörösmartyig című temetői sétát rendez dr. Nagy Károly köri titkár vezetésével a Kerepesi úti temetőben. Érdeklődőket szeretettel várnak.

■ **Enyhítsd a szenvedést** elnevezéssel a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat és a Magyar Vöröskereszt közös segélyakciót indított a 600 ezer horvát, 750 ezer boszniai, több ezer macedón, szerb, montenegrói és magyar hajléktalanná vált, szülőföldjét elhagyni kényszerült ember megsegítésére. Az egy héten át tartó gyűjtés bankszámlája: **MKB 203–29725–7052.**

■ **Az Operock,** a Magyar Állami Operaház és a Rock Színház igazgatósága közli, hogy június 12-től az Erkel Színházban elmaradnak a Nyakfelmetsző júniusra tervezett előadásai. A megváltott jegyek június 15-től 20-ig az Operaház szervezési osztályán (VI., Andrássy út 20.) hétfőtől péntekig, 10–17 óráig válthatók vissza.

■ **A nyári Aida-produkció** szervezői ezúton tájékoztatják a tisztelt közönséget, hogy a szfinx, melynek úsztatása június 6-án a rossz idő miatt elmaradt, új időpontban, június 20-án, szombaton este 21 órakor érkezik a Dunán Budapestre. A meghirdetett program változatlan. Az Aida-produkció igazgatósága sok szeretettel várja a magyar közönséget mindazokkal a látványosságokkal, melyekről már eddig is hallhatott.

Halálozás: Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett édestestvérünk, **TESZÁR LÁSZLÓ** ny. postafőfelügyelő hosszas szenvedés után, de mégis váratlanul elhunyt. Temetése az Óbudai temetőben június 18-án 14 órakor, engesztelő szentmise aznap 17 órakor a Batthyány téri Szent Anna-templomban. Boda Istvánné, Jánoss Imréné, Temesvölgyi Tibor (X)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **DR. CSERZY BÉLÁNÉ** szül. **BOGLYAS JULIANNA** hosszú szenvedés után május 27-én elhunyt. Temetése 1992. június 15-én, hétfőn 11 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család.(X)

Megtört szívvel tudatjuk, hogy **PEKARCSIK LÁSZLÓ** 1992. június 6-án rövid szenvedés után, életének 73. évében elhunyt. Végakaratának megfelelően csendben helyezzük örök nyugalomra. Gyászoló család. Tel.: 156-1594. (X)

Szomorú szívvel tudatom, hogy édesanyám, **DR. SZÉN ERNŐNÉ** sz. **BABITS ELVIRA** vasdiplomás tanítónő 1992. június 4-én elhunyt. Temetését a Rákoskeresztúri köztemetőben június 16-án fél 2 órakor tartjuk. Fia és a gyászoló család. (X)

A gyászoló család, az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Mélyépítési Tervezővállalat mély fájdalommal tudatják, hogy **TARJÁN LÁSZLÓNÉ** született **BYFF MAGDOLNA,** a volt Országos Vízügyi Hivatal nyugdíjas főmérnöke súlyos betegség után június 6-án elhunyt. Temetése 1992. június 23-án, kedden 17.15 órakor lesz a szerviták templomában, a Martinelli téren. Gyászolják: édesanyja, férje, leánya, fivére és a rokonság. (X)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **MAYER FERENC** szabómester 1992. május 28-án, életének 79. évében elhunyt. Hamvait 1992. június 16-án 11.45 órakor helyezzük örök nyugalomra a Farkasréti temető Hóvirág utcai ravatalozójából. Gyászoló család. (X)

Ezúton tudatjuk mindazokkal, akik tisztelték és becsülték, hogy édesapánkat, **CSÉMI KÁROLY** vezérezredest, nyugalmazott honvédelmi minisztériumi államtitkárt 1992. június 19-én 10 órakor csendben, családi szervezésben kísérjük utolsó útjára a Farkasréti temetőben. Csémi Mária és Csémi Klára. Minden külön értesítés helyett. (X)

Köszönetnyilvánítás: Mindazoknak, akik **DR. ERDŐS BÉLÁNÉ BOÓR PIROSKA** elhunyta alkalmából részvétüket nyilvánították, temetésén részt vettek, ezúton mond köszönetet a gyászoló család. (X)

Köszönetet mondunk mindenkinek, akik felejthetetlen jó férjemet, **DR. HABÁNY ENDRÉT** utolsó útjára elkísérték, együttérzésüket, részvétüket kifejezték. Felesége, dr. Habány Endréné, és leánya, unokái. (X)

Pákozdy Ferenc búcsúztatása

Pákozdy Ferenc költő, műfordító hosszan tartó súlyos betegség után, életének 90. évében elhunyt – tájékoztatta a Művészeti Alap irodalmi szakosztálya a távirati irodát. Temetése pénteken, végakaratának megfelelően, családi körben történt meg.

*

Pákozdy Ferenc 1903. február 16-án született. Az 1950-es években a Szépirodalmi, majd az Európa Könyvkiadó lektora volt. Első versei a Nyugatban jelentek meg, a későbbiekben publikált a Korunk című folyóiratban. Pákozdy fordításában ismerkedhettek meg a magyar olvasók a két legjelentősebb lengyel romantikus szerző alkotásával. Lefordította Witkiewicz Az ősök, és Slowacki Mazepa című drámáját. Tolmácsolta német szerzők gondolatait is, koreai, vietnami és orosz műfordításai gyűjteményes kötetekben jelentek meg.

■ **Az Icomos,** a Nemzetközi Műemlékvédelmi Tanács Magyar Nemzeti Bizottsága a közelmúltban a Kisalföld című Győr-Moson-Sopron megyei napilapnak ítélte a 100 ezer forintos fődíjat épített örökségünk védelméért közölt cikksorozatának elismeréséül. A lap munkatársai úgy határoztak, hogy a díj összegét felajánlják az oktatás és a városszépítés támogatására.

■ **Lenin helyén Penelopé.** Új műalkotás foglalja el Pécsett az eltávolított Lenin-szobor helyét: pénteken Darvas Iván színművész felavatta Bencsik István Kossuth-díjas szobrászművész Penelopé című köplasztikáját. A fehér szibériai márványból készült női torzót a művész tavaly nyáron faragta ki a szársomlyó-hegyi magyar–japán szobrászati szimpóziumon.

TÁRSASÁGI HÍREK

Várom vidéki migrén és lumbágós gerincpanaszos betegek jelentkezését a korábban közkedvelt, budapesti pihenéssel egybekötött mozgásgyógyászati kezelésekre. Napi 1200 Ft, az első tíz befizető 50 % kedvezményt kap vagy egy kísérőt hozhat. 160-6000.

19 éves lány várja kedves és intelligens budapesti fiatalok leveleit egy szuperjó baráti társaság létrehozásához. 1461 Budapest, Pf. 195.

A TELEVÍZIÓ ÉS A RÁDIÓ MŰSORA

SZOMBAT

1

6.30 A Reeggel 8.15 Korhatár nélkül 11.00 **Tévémagiszter** 12.30 Panoráma 16.05 **A CIPRUSMOCSÁR KÍSÉRLETE** 19.00 Rejtélyes randevú 20.00 Híradó 20.40 **Dallas** 21.40 Dedikált gyilkosság 23.10 **RED, HOT AND BLUE** 0.40 Késő esti híradó

2

6.00 Nap Tv 10.20 **III. magyarországi nemzetiségi és nemzetközi népzenei gála** 14.25. Ki tud róluk? 15.05 Az állatok védelmében 17.40 Knight Rider 18.40 **Hol fedezte fel Kolumbusz Amerikát?** 19.05 A nyúlpróba 21.41 **„A" Hofi, a hordó és az aranylemez** 22.25 Nyakfelmetsző

SCREENSPORT

9.00 **Spanyol labdarúgó-körkép** 11.30 **Női tenisz** 14.00 **Argentín labdarúgás** 15.00 **Golf** 19.00 **Női tenisz** 24.00 Brit Forma–2

TV 5

8.30 Falu a felhők között 11.00 Észak/Dél 13.00 Francia híradó 14.30 **Barátunk Maupassant** 17.10 **Videoklipek és zene** 19.30 Belga híradó 20.00 Thalassa 22.30 Karakterek

SAT 1

7.15 Gyermekmatiné 11.50 **Szerencsekerék** 15.00 **Stan és Pan-sorozat** 16.45 Látogatás a bochumi állatmenhelyen 17.15 **Kandi kamera** 18.45 Híradó 22.50 **Labdarógó EB 1992.** 5.35 Batman

PRO 7.

7.45 Kendőzetlen valóság 12.30 **M. A. S. H.** 13.20 Texasban felfordult a világ 19.10 Áldott team 20.00 Híradó 20.15 A Washington-ügy 22.00 Az utolsó lehetőség 3.25 Perry Mason

RTL

8.00 **Filmböngészde gyerekeknek** 9.25 Játékshow 11.00 **Csodálatos univerzum** 13.30 Amerikai gladiátorok 18.45 Híradó 20.15 Szerető a szekrényben 22.00 **Lazítsunk nevetve** 5.05 Power kapitány

KOSSUTH

4.30 Reggeli krónia 9.05 Családi tükör 9.35 Szombat délelőtt 13.05 **Népdalkörök pódiuma** 14.00 Hírek 16.00 168 óra 18.00 Esti krónika 19.05 **Sportvilág** 2.05 Rádiószínház – A zalameai bíró 22.00 Késő esti krónika 22.20 **Szombat esti popmix**

PETŐFI

4.30 Napindító 8.05 **Sportszombat** 11.05 **Athéntól Barcelonáig** 12.00 **Jó ebédhez szól a nóta** 15.05 Magunkat ajánljuk 18.00 **Sport** 19.00 Hírek 19.05 **Talpalávaló** 21.05 Késő őszi esti órán 21.45 Derű és szerelem 23.10 **Napforduló**

BARTÓK

6.00 **Muzsikáló reggel** 9.05 Társalgó 10.00 Hírek 11.11 **Romantikus francia operákból** 12.05 **A Bartók rádió kívánságműsora** 15.00 **Operaművész-lemezek** 18.00 Hírek 20.20 **Salzburgi ünnepi játékok – 1991.**

VASÁRNAP

1

7.30 **Hagyd aludni a mamát és a papát!** 8.40 **Vasárnapi turmix.** 11.10 Szentendrei nyári 14.25 Góól 16.05 Walt Disney bemutatja 18.00 **Labdarúgó Európa-bajnokság** 19.45 A hét 20.45. **Gallipoli** 23.35 Képújság

2

7.00 **Napra-forgó** 10.20 **A Tenkes kapitánya** 13.20 Európai katonák között 18.20 Delta 19.05 **Família Kft.** 19.40 **Hol fedezte fel Kolumbusz Amerikát?** 20.05 **Labdarúgó Európa-bajnokság** 23.00 Telesport

SCREENSPORT

10.00 **Táncverseny** 11.00 Ökölvívás 18.00 **Nemzetközi motorsport** 20.30 **Nemzetközi sportmagazin** 24.00 Ökölvívás Németországból

TV 5

10.15 A Lausanne-i zenekar hangversenye 12.05 **Európai helyzetkép** 14.30 **A montsoreau-i hölgy** 16.00 Hírek 18.50 **Európai városok kulturális naptára** 21.00 Francia híradó 21.30 **Filmklub: Unokafivérek** 23.00 Francia híradó

SAT 1

11.00 **Lövések a hegedűtokból** 13.05 A szív az adu 14.05 **Az Enterprise űrhajó** 20.15 Kék álarc 23.50 **Szögesdrót és útilapu** 0.20 **Óriások párviadala** 2.25 Teletext

PRO 7

8.35 A nílusi kígyó 14.05 **A vadállatok birodalmában** 16.45 Az elvetemült Lady 20.00 Híradó 20.15 **Siker derült égből** 22.25 Gyilkosság Lagunában 0.30 Az Angyal 1.35 ***Harry csodálatos büntetőbírósága*** 3.45 Világok háborúja

RTL

9.15 Szamuráj Pizza Macskák 11.10 **Művészet és küldetés** 13.00 Apám, a földönkívüli 13.30 **A Munster család** 15.20 Disney-filmparádé **Tron, avagy a számítógép lázadása** 22.35 Forma–1 1.25 **Sikoly az éjszakában** 4.35 Power kapitány 5.00 **Ifjúsági magazin**

KOSSUTH

9.05 ***Világóra*** 11.05 Gondolat–jel 12.00 **Déli krónika. Sport** 12.20 **Harminc perc alatt a föld körül** 14.35 **A Szabó család** 16.10 Művészlemezek 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 21.05 **A Rádiószínház bemutatja** 24.00 Hírek, időjárás, totó

PETŐFI

8.00 **Hi-Szen, a guruló madár** 11.08 Vasárnapi koktél 14.00 **Egy órában egy élet alain Delon** 15.00 Hírek. Időjárás 16.00 **Poptarisznya** 21.15 **A rádió dalszínháza** 22.30 Dzsessz 23.00 Hírek. Időjárás

BARTÓK

9.05 Zenekari muzsika 11.05 **Európa hangversenytermeiből** 15.13 **Operarészletek** 18.35 A Körhintától a XXI. század nyitányáig 22.04 **Közvetítés a Madách Kamarszínházból** 0.05. **Híres zenekarok felvételeiből** 2.00 Hírek, időjárás

A KERAVILL olimpiai akciójában most SAMSUNG TELEVÍZIÓK és VIDEÓK
3000 Ft árengedménnyel, amíg a készlet tart.
Visszanyerheti készüléke árát
vagy öné lehet az olimpia autója!
„Forródrót": 111-0601

Tempus

BLASKOVICH György és János

KÓTAI József: Megujult a Blaskovich Muzeum. = Magyar Nemzet, LV.évf.139.sz.1992. junius 13. 11. p.

mértékű volt, hogy az emlékanyag egymással való összevetéséből semmiféle bizonyossággal kimutatható műhelykapcsolatokról, netán "kézről" nem elemezhető ki biztos stilusösszefüggés; 3./bizonyosan tudni, hogy ezúttal a mester, vagy szállító nevét nem várhatjuk közvetlenül a fő forrásokból, az elszámolásokból, mivel Flandriai Margitnak, aki megajándékozta urát a szép, ezüst talapzatos arany kereszttel, nem volt külön számvitele. Saját tekintélyes jövedelmeiről nem tartozott elszámolással, sőt újévi ajándék céljára - nyilván magának a hercegnek, hiszen a család kölcsönös ajándékozásait is ő állta - rendszeresen kapott ezer aranyat, melynek ellentétele sohasem jelenik meg a hercegi számvevőszék irataiban.

II.

Maradt tehát a megközelités másik, áttéles módja: milyen tipusu

Blaskovich Irén
Csendélet, vizf.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904. márc. 32 l.

Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém
„... illő hozományokkal felszerelve..."
Kiss Ilona magángyűjteményének textíliái
rendező: *dr. S. Lackovits Emőke*
(december 31-ig)
„Veszprémi művészek és mecénások a századelőn"
(előreláthatólag 1995-ben is látogatható)
Vármúzeum, Veszprém
„Népi fazekasközpontok Veszprém megyében"
(szeptember 30-ig)

MÚZEUMI SÉTÁK

HADTÖRTÉNET

Országos Széchényi Könyvtár, Budapest
„Ember az embertelenségben"
VI. 28–XI. 30.

1994. június 28-án volt 80 esztendeje annak, hogy ama szarajevói pisztolylövéssel elkezdődött a XX. század első nagy világégése, az I. világháború.
Az elmúlt 80 évben visszaemlékezések, ezredtörténetek és egyéb monográfiák, tanulmányok sokasága jelent meg a *„nagy háborúról"*. Emlékkiállítást, tárlatot ritkán szenteltek neki, s ezek, ha voltak is, inkább a hadtörténeti eseményeket mutatták be. A fentiekre tekintettel – 1994. június 28-án – az Országos Széchényi Könyvtárban nyíló rendhagyó kiállítás az eddigiektől eltérő módon az I. világháborút a katona, a szenvedő ember és a hátország szemszögéből kívánja bemutatni. A kiállítás apropóját az évfordulón kívül az adta, hogy a múlt évben fejeződött be az Országos Széchényi Könyvtár I. világháborús fotógyűjteményének restaurálása. A restaurálás munka során fény derült arra, hogy ezek a fényképek olyan információkat közvetítenek az I. világháború szenvedő hőseiről, amelyeket semmilyen leírás nem pótolhat. Ezért gondolta a könyvtár, hogy ezeket a fotókat egy nagyszabású kiállítás keretében mutatja be a nagyközönségnek. A fotókon kívül a Hadtörténeti Múzeum és más kölcsönző intézetek tárgyi anyagait is kiállítjuk (többek között: egyenruhák, fegyverek, kintüntetések, rendjelek, mindennapi használati tárgyak, egyházi gyűjteményekből tábori lelkészi egyenruha, vándoroltár, a könyvtár gyűjteményéből eredeti I. világháborús plakátok és aprónyomtatványok, könyvek, melyek az I. világháborúról szólnak, illetve kéziratok, melyeket a világháború idején élt nagy költőink, íróink hagytak ránk, valamint képzőművészeti alkotások.)

KÉPZŐMŰVÉSZET

Csók István Képtár, Székesfehérvár
Ujházi Péter festőművész
VIII. 27–X. 16.

Ujházi Péter festőművész legutóbbi, 1986. évi fehérvári gyűjteményes kiállítása óta eltelt közel egy évtized – tematikailag és műfajilag egyaránt – rendkívüli színességet mutat munkásságában.
A kiállítás egyik meghatározó része az 1970-es évek elejétől napjainkig folyamatosan készített dobozaiból áll.
E szintézisértékű művek – melyekben korábbi festői tapasztalatait és szobrászi próbálkozásait összegzi – a *„dobozban"* egy új műfajra találtak, s bátran mondhatjuk, hogy a festőművész e műfaj hazai meghonosítója.
Művészetében új fejezetként tarthatjuk számon a Nadapon készült ún. *„impresszionista"* képeket. E művein részben kicsit nosztalgikus jelleggel tér vissza a festő a természeti környezetbe, részben szó van talán a modern művészet nyitányaként mejelenő impresszionizmus e századvégi újraértelmezéséről is. A kiállításon szerepelnek még olyan, Ujházi művészetét jellegzetesen meghatározó, állandóan visszatérő motívumokat hordozó művek, mint a labirintusos, piramisos vagy kocsmai képek, a talált tárgyakat felhasználó és műtárggyá emelő applikációk, kollázsok, montázsok és a szintén új műfajként jelentkező könyvművészeti alkotások is.

KÖZLEKEDÉSTÖRTÉNET

Közlekedési Múzeum, Budapest
„Királyi vonatok - Udvari utazások"
VII. 8–XI. 3.

A kiállítás a Habsburg-uralkodóház utazásaival foglalkozik. Bemutatásra kerülnek Ferenc József és Erzsébet királyné járművei: a hintók, a vasúttársaságok udvari termeskocsijai. A korabeli fényképek, a jellegrajzok, a metszetek mellett a rendkívül elegáns szalonkocsik belső berendezésének megmaradt darabjai is láthatók. A Tiszavidéki Vasút termeskocsijának bútorzata, fából faragott ütközője és a millenniumi udvari vonat dísztáblái mellett több, díszes termeskocsi gázlámpa is bemutatásra kerül.
Különleges ritkaságot jelent az a XVIII. századi ún. Erzsébet szalongarnitúra, amely a királyné Nyugati pályaudvari várótermében volt. Ferenc József és Erzsébet közösen először 1857-ben jártak Magyarországon. A nagyszabású körútról számtalan litográfia, emléktárgy, vers, festmény maradt fent.
Ferenc József 1880-as galíciai körutazását lengyel művészek 19 db vízfestményben örökítették meg. A krakkói Nemzeti Múzeum tulajdonában álló festményeket a magyar nagyközönség először tekintheti meg.

Blaukreuz gyűjtemény
Múzeum Hírl. 1994/9

A kiállítás 16 hazai és külföldi múzeum anyagából állt össze; kb. 250 db eredeti tárgy és ábrázolás mutatja be a szépséges Sissy és Ferenc József császár utazásait.

RÉGÉSZET

Blaskovich Múzeum, Tápiószele
Blaskovich György és János régészeti munkássága
V. 13–IX. 23.

A Tápió-vidék keleti részén az emberi élet régmúltját őrző régészeti emlékek kutatásában Blaskovich György (1878-1960) és Blaskovich János (1883-1967) munkássága kitörölhetetlen fejezetet alkot.
A tápiószelei múzeumot alapító Blaskovich testvérpár négy évtizedet átfogó régészeti tevékenységének eredményeiről ad ízelítőt a jelen kiállítás. A tárlat anyagát a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti gyűjteményéből Dinnyés István, a ceglédi Kossuth Múzeum régésze állította össze. A Blaskovichok pályaívét időrendben követő kiállításon bemutatásra került a fivérek régészeti munkásságának korai szakaszát fémjelző tápiószentmártoni szkíta aranyszarvas (1923) galvanomásolata, valamint az 1920-30-as években folytatott feltárások leletei. A Blaskovich testvérek kutatómunkájának eredményeként 1938 és 1953 között a Magyar Nemzeti Múzeum régészei által feltárt tápiószelei szkíta kori temető, valamint a tápiószelei múzeum vezetőiként 1952-től szervezett ásatások, leletmentések anyagainak jelentősebb darabjai kerültek még bemutatásra a tárlaton.
A múzeum jelen kiállításával is emlékezni kíván arra a testvérpárra, akik nemcsak a nemzedékeken át gyarapított műgyűjteményüket hagyták a magyar nemzetre, s ezzen egyedülálló példaként megőrizték a magyar köznemes tárgyi környezetének emlékanyagát, hanem régészeti feltárásokat szervező tevékenységükkel jelentősen gyarapították a Kárpát-medence szkíta és szarmata kori lelet- és ismeretanyagát.

Gócsáné Móró Csilla

MÚZEUMI PROGRAMAJÁNLAT

szeptember

BUDAPEST

Bartók Béla Emlékház
(176-2100)
hangverseny:
18 órakor
26-án Emlékhangversenyek Bartók Béla tiszteletére
Lantos István (zongora)
Új Budapesti Vonósnégyes:
Kiss András (hegedű),
Balogh Ferenc (hegedű),
Bársony László (mélyhegedű),
Botvay Károly (cselló)
Bartók: II. Vonósnégyes
Mikrokozmosz VI. füzet
Szonáta (1926)
VI. Vonósnégyes
30-án Új Haydn Vonósnégyes:
Horváth János (hegedű),
Sárosi Péter (hegedű),
Porzsolt György (mélyhegedű),
Magyar Gábor (cselló)
Haydn: d-moll (Quinten Qartett) op.76.No.2.
Mozart: C-dúr (Dissonanzen Quartett) K.465
Beethoven: C-dúr (Razumovszkij Quartett) op.59. No.3.

Közlekedési Múzeum
(142-0565/63)
tárlatvezetés:
11 órakor
3-án Magyarország közlekedése a XIX. században I.
4-én Magyarország közlekedése A XIX. században II.
10-én Utak, hidak, járművek az ókortól a XIX. századig
11-én A gépkocsi születése
17-én Az alsóvezetékes villamos
18-án Repülőgépmotorok a Repülési Múzeumban
24-én 1:25 léptékű modellek a városi közlekedési kiállításon
25-én Közutak a Kárpát-medencében
nyugdíjas klubfoglalkozás:
14 órakor
14-én A hídépítés története

Magyar Mezőgazdasági Múzeum
(142-0573/79)
„Pásztortáska"
óvodásoknak és kisiskolásoknak:
10-11 óráig
16-án és 30-án A csikósról
részvételi díj: 40,- Ft

megirva

Blaskovics Irén

szül. Rózsahegyen 1870

Rk.

1899/900 I.-II. vendéglát

Szerdahelyi György Alajos, egyetemi tanár
arckép. III. 115.

Blaskovics Irén

festőnő

L.

Szendrey - Szentiványi

212. l.

Blaskovics Irén

1899/900 – 1903/4

Ferkápzőmfőiskénk

1932-33. 6 f. l.

Blaskovics I r é n, festőnő Budapesten. 1899—1904-ig a budapesti mintarajziskolában végezte tanulmányait. Virág- és csendéletképeivel 1903 óta szerepel vidéki (Szeged stb.) kiállításokon.

Mintarajziskolai értesítők. — Kiáll. tárgymutatók.

Blaskovich Ferenc

1905. őszi kiáll. Pozsonyi Képzőművészeti Egyesület.

Erdei virágok, vsz. 125 K

Barabás - Füredy
Vidéky - ~~Lob~~ "

Blaskovits Frein

l.

Müvészi Ipar

1906 - 109. l.

Blaskovich Ireń
iparmüvész

l.

Müvészi Ipar
1906. 91. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Blaskovich Viktor

épitész

Pozsonyból, XIX. 7

Blaskovich Viktor, építész. Pozsonyból, 1841-ben a rézmetszők szakosztályát látogatta.

lásd Fleischer Bécs 32. l.

DOSZKÁR JÁNOS és FERENC

B. U. É. K.

IRODA: IV. VERESS PÁLNÉ-U. 40
TELEFON: 117-04.
IPARTELEP: IX. MÁRTON-U 3/b
TELEFON: JÓZSEF 853.

megint

Blasskovits Viktor

Baumeister

geb. in Pressburg

15 J. alt.

1841—42.

1842
15
1827

Bécsi akadémia
Ujházy

Kölcsey Ferenc sakktáblája

II. 205.

Ø Blasovich Károly

1879/80 I – vendéglátogató
Ferdi akar lenni. Adat nincs
Kimaradt –

Csermi Béla dr. II. 227

Pjaskowitz J.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1881.

Jószai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis 1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

Blaskovits Irén

Első munkakiállítás. Művészi Ipar 1906, 109 l.

BLASKOVICS Jakab órás. Egerben a Hibay Károly u. 1.sz. ház tulajdonosa 1830-51 között. /Hrsz. 493./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

BLASKOVITS Jakab egri órás mester. A megyeházán „a nagy ambitusi óra" egy évi karbantartásáért 1846-ban dijazást kap.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Blaskovits József,csizmadiam.

A peremartoni,csajági és balatonfőkajári egyesült csi
csizmadiacéh ifjúságának cserépkorsója.Feliratból:"..
Oreg Bejáró Blaskovits József...Palota Mező Városában
készült Tsillag Sámuel Méheliben...1823."Veszprémi
Bakony Múz.Lsz.C-21.Függelék:48. 195.o.

Nagybákay Péter: Veszprém és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Blaskovics Tamás, csizmadiam.

A peremartoni külső csizmadiacéh cseréplkorsója. Fel: Blaskovics Tamás... 1770. Készitette Miller Mihály ösku. L.18,18/a.kép. Veszprémi Bakony Múz. Lsz. C-7. Függelék 23. 194.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprémi Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.

Blaskovics Irén

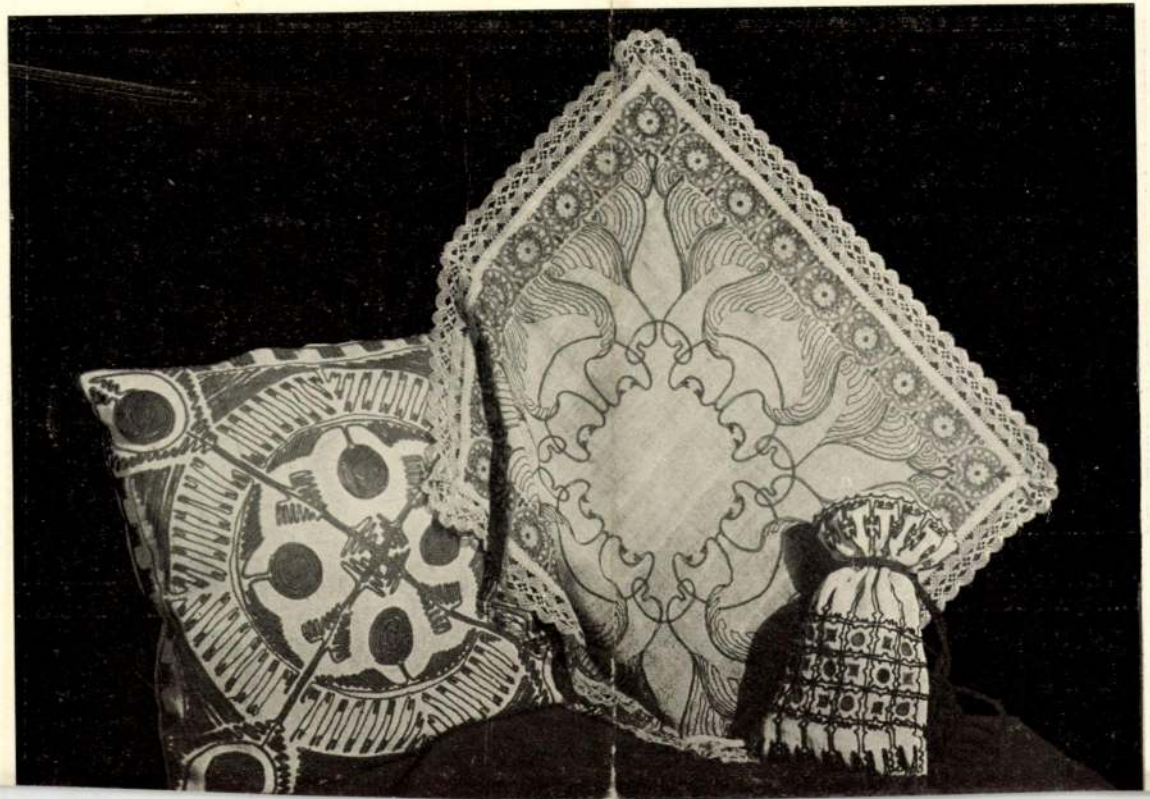

11
Karácsonyi vásár

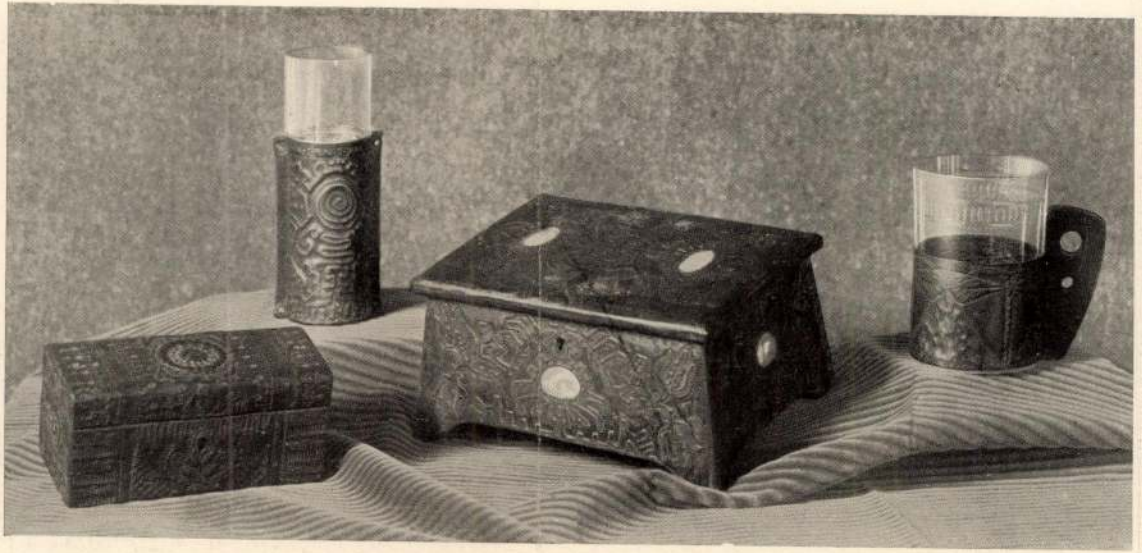

7. BLASKOVICS IRÉN:
TÁRGYAK DOMBORÍTOTT RÉZBŐL.

7.

USTENSILES
EN CUIVRE REPOUSSÉ.

Magyar Iparművészet
1911. 12. f.

Blaskovich Iréń

Applikácios terítő, serverte és készítette fenti. Repr.

Magyar Iparművészet

1906. 120-l.

Applikácios bőrfárna. Repr. u.o

1906. 136-l.

Flaskovich Ivan

Applikacia Kerilo, pervote a kerilette fenko Popr.

Maggar Tjarmunnet

1906. 120.l.

Applikacia Borfar-ma. Popr. u. o.

1906. 136.l.

BLASS –
BLATTNER GÉZA

Blass Antal

(Antal) Blaas, Blaaz, Blas, Toneh. Blasz

ötvös

L.

Szendrey - Szentiványi

212. l.

1931 október

			6600	—
ének. hb				
met	2340 – P	per. m.	1·80	
	3003 – "	" "	1·65	
el	1140 – "	" "	0·95	
	6483 – P			
	194·49 "		6288	51
			12888	51

englische Gruss farbig gemalt, XVII. Jh.

1528. OSZLOPOS TALAPZAT, ónix

1529. SZEPLŐTELEN SZÜZ MÁRIA Alabaster. Italienisch, XVIII.

1531. NYEREG, LÓSZERSZÁM ÉS gazdag ékkődisszel, boglárokka tással. Magyar, XVII. sz. v. – Arabeskendekor, Schmuckstein Silberstickerei. Ungarisch, E.,

1532. SZOBORTALAPZAT, zöld má XIX. Jh.

1533. FÉRFI- ÉS NŐMELLKÉP, vi Wachsrelief, ein Mann und Fra

1534. TENGERI TÁJKÉP, csont, ar Wien, A. XIX. Jh.

1535. ZENÉLŐ LÁDIKA, fekete fa, darauf ein Silberschweinchen.

1536. PIÉTA-SZOBOR talapzaton, s Deutsch, 1694.

ztus keresztelésének jelenetével. Német, XVII.sz.
aufe Christi darstellend. Deutsch, XVII. Jh.

l, középrészén dudoros boglár vörös zsinórzattal.
ldetem Kupfer beschlagen, in der Mitte eine Bockel,
n.

keretben. Osztrák, XVIII. sz. — Christuskopf,
. Jh.

onzverettel, kagylóidomu. Osztrák, XVIII. sz. —
ldete Bronzebeschläge, muschelförmig. Österreich,

másával. Olasz, XVIII. sz. — Ovale Camee, Achat,

zott fa, balkarján a gyermek Jézus. Spanyol,
d vergoldet. Spanisch, XVI. Jh.

ezés nyomaival, lába alatt félhold. Német, XVII.
Spuren von Vergoldung. Deutsch, XVII. Jh.

a, részben aranyozva. XVIII. sz. — Zwei Engel-
VIII. Jh.

fa dombormű. Délnémet, XV. sz. — Die heilige
zrelief. Süddeutsch, XV. Jh.

Magiszer

Blass Gottried

porcellán festő

Fischer Ignác porcellán

l. gyárosnál

Az 1885. 94. l

J.Blass

Lovak a mezőn

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat Szegeden rendezett kiállítás 1876, katalogusa

J.Blass

Lovak a mezőn

Orsz.Magyar Képzőművészeti Társulat Szegeden rendezett kiállitás, 1876. katalogusa

Blastik József M.D.K.

B p. XVI. ker. Szakorvosi rendelőintézet berendezése Gábriel Frigyessel.

Építész: Sarkadi Sándor

Magyar Építőművészet 1963/2. 16 .l.

MDK

Blass Julius

I.Ferenc József arcképe, szén

Erzsébet kir.né arcképe, szén

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952

Blass Károly

Az "Október-novemberi műtárlat" c. kritika, a Művészet c. rovatban kiemeli a művész öt kartonját, melyeket az egyház részére készített: Pál megtérése, Máris üdvözlése, Jézus születése, Mária koronázása és Jézus átadja Péternek a pásztorbotot.

Családi Lapok, Pest. 1854. II. félév.
8. sz. 387-388. lap

M. D. K.

BLASS Károly festő (BLAAS)
1815 - 1894.

Fóti templom 3 oltárképe 1~~855~~ (Szekt György, római szent Franciska 1849., Mária szeplőtelen fogantatása 1850)

Szentélyfreskók 1851

Nagycenk, Széchenyi I. kegyúri templomának oltárképei 1862.

Nagycenk főkapu kimellájá fölött Salvator mundi domboromű vasja

Ybl Ervin: Ybl Miklós 21., 122., 23., 29., 128.,

Blass Mátyás

ötvös legény

megírva

L.

Szendry - Szentiványi

212.1.

	3.	Kifizetem a világítási felszerelés
	2.	Fizetek üzleti és raktárbért 4 hó
3	3.	Vásároltam üzleti könyveket,
		tatványokat és irodai felszerelést
5	12	A Magy. kir Postatakarékpenz-
		tárra fizettem mint törzsbetéte
		5000 drb befizetés ürlapért.
		2 drb 60 lapos csekkfüzetért
8	25	Vettem forg. adó bélyeget
9	28.	Szállítási költség
11	31	Fizetekalkalmazottaimnak
12	31.	Kisebb költségek a hó folyam

1968 FÉB. 3

„...az én hazám fekete föld...“

Fotoművészeti kiállítás Veszprémben

1021

A képek, amelyeknél megrendítőbbeket csak lázálmában láthat az ember, ott sorakoznak a Bakonyi Múzeum emeletén. Horthyék Magyarországa szól hozzánk: *idegtépő, segélykérő hangon beszélnek a magyar fotoművészek alkotásai a huszonöt éves rémuralom magyar valóságáról.*

József Attila verseiből kilépnek a csenevész proletárgyermekek, hogy ezen a borzongató képeken testet öltsenek, anyjuk szoknyáját rángigálják: enni kérjenek. A munkát, a kenyeret követelők kaszabolásáról, megkardlapozásáról, bebörtönzéséről szólnak a dokumentumok, kegyetlen egyértelműséggel, a leleplezés és a tragikum fényeivel. Akárcsak József Attila versei, Derkovits Gyula vásznai, gyűlöletet szítani, dühöt kirobbantani tudnak és akarnak ezek a képsorok.

Fölhevülve a magyar fotoművészek képeinek értékétől, a lezajló, egymást követő tragédiák iszonyatos tempójától — mint a tragédiákat túlélt szemtanuk is — úgy érezzük: vállalkozni tudnánk a tárlatvezetésre. Ennek a képekkel bemutatott világnak szimbólumait is ismerjük, testünkben, idegeinkben hordjuk konzekvenciáit.

Magatartásunkra már az első kép előtt (*Bass Tibor: Tört hegedűvel*) az elkomorulás a jellemző. Mintha disszonáns zene szólna, annak a hatása alatt dermedünk meg *Kálmán Kata Kenyérevő gyerek* című portréja előtt. A fül, a két félelmetesen kitágult szem, a homlokon a koravénség, a kiéhezettség ráncai és a kéz: benne a kenyér...

Ennek az anyanyelvhez nem kötött művészetnek a legmagasabb színtjén — jegyezzük meg a nevüket — hivatott mesterektől származik a híradás. Kálmán Kata Somogy megyei zsellérasszonyának már csak a vádló tekintete tiltakozik a halál ellen, kiégett arcára a feketét fejkendőt különben már rá lehetne teríteni. Gyári munkása dacoló, mindenre elszánt férfiarcot tükröz.

Langer Klára az *Elhagyott gyerek*-kel, de még inkább az *Arató asszony*-nyal és a *Bányász családja* című életképével, a *Gond* című asszony-portréval ér el megdöbbentő hatást. A legtöbb képpel szereplő fotoművészek: *Escher Károly, Gönci Sándor, Bass Tibor, Tabák Lajos* és *Lengyel Lajos*. Ebben a sorrendben Escher a *Kilakoltatva*, *A vak koldus*, a *Mezítlábasok*, Gönci a *Kimerülve*, a *Szemüveges*, a *Labdaszedő*, Bass a *Torzó*, a *Proletárcsalád*, Tabák a *Szociális berendezésünk magaslatán*, a *Másnak aratnak*, a *Magánút, tilos az átjárás*, Lengyel pedig a *Népkonyha*, az *Uszít a sajtó* és a tárlatnak plakátot is adó *Utak* című képével vés nehezen kitörölhető élményt emlékezetünkbe.

Kovács Anna Munka nélkül, *Bruch László Kulizó*, *Bojár Sándor Eucharisztikus körmenet*, *Haár Ferenc Zsibárus asszony*, *Bergmann Teréz Proletárgyermekek*, *Szőllősy Kálmán Őrségváltás*, *Kurász Judit Pihenés*, *Anya gyermekével*, *Sugár Kata Proletárasszony*, *Kallós Oszkár Főúri vadászat* című képével képviseli a vádat.

A magyar fotoművészek állásfoglalása *egyértelmű*. Annak számít a főúri világot leleplező ismeretlen mesterek képanyaga is. Még egy futó pillantást vetünk Escher Károly *Terror* című képére, Gönci Sándor *Proletárgyermek bölcsőben* című alkotása előtt a legyekkel belepett, sírástól kimerült, tejet nem adó ujját habzsoló csecsemőtől búcsúzunk. Ennek az iszonyatnak a bemutatása *kötelező volt. É. Takács Margit* avatott rendezése arra figyelmeztet, hogy „az én hazám fekete föld” című kiállítás képeinek sikolyát érdemes meghallgatni. Kötelesség is

CSERHÁT JÓZSEF

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ
(VESZPRÉM)

Közvetlen kapcsolat a piaccal

A Badacsonyi Állami Gazdaság, Dunántúl egyik legjelentősebb bor, gyümölcs és szaporítóanyag termelő mezőgazdasági üzeme, ebben az évben megváltoztatta termékeinek hagyományos értékesítési módját. „Felmondtak" azoknak a vállalatoknak — Ültetvénytervező Vállalat, MÉK, Állami Pincegazdaság —, melyek termékeik zömét felvásárolták. A gazdaság vezetőinek, közgazdászainak ezt a lépését az indokolta, hogy számításaik szerint a régi felvásárlási rendszerben *nem részesülnének kiváló minőségű árujuk arányában az új piaci mechanizmus előnyeiből.* Gondot okozott eddig, hogy nem tudták követni termékeik útját.

A Badacsonyi Állami Gazdaság most közvetlen kapcsolatot teremt a hazai és külföldi piaccal. *Össztermék mennyiségükre bizományi, illetve kockázati értékesítési szerződést kötöttek.* Belkereskedelmi és exportáló szervekkel vállalatokkal egyeztek meg árujuk közvetítésében, a minél kedvezőbb piaci lehetőségek felkutatásában oly formában, hogy *közösen vállalják a kockázatot és arányosan osztoznak a nyereségen.* Az új gazdasági mechanizmus adta lehetőségeknek megfelelően ebben az évben az új értékesítési formában 16 ezer hektoliter bort, 250 vagonnyi gyümölcsöt és 3 millió szőlő- és gyü-

Pén[illegible]

Beszélgetés a Beruházás[illegible]

A beruházási rendszer reformjának is az egyik legfontosabb jellemzője a vállalati önállóság növelése. Ez alapvetően megváltoztatja az egyes építkezések finanszírozásának rendjét. Erről beszélgettünk a Magyar Beruházási Bank Veszprém megyei fiókjának igazgatójával, Kiss Józseffel.

— Hogyan határozná meg a változás lényegét?

— A beruházások finanszírozásában kialakított új rendszer lényege az „ingyenes" pénzjuttatás részbeni, vagy teljes megszüntetése, a döntési jogok és anyagi felelősség decentralizálása, a beruházások lebonyolításával összefüggő adminisztráció egyszerűsítése. Az elmúlt években a vállalatok, intézmények majdnem teljes egészében állami költségvetésből építkeztek, bővültek, gyarapodtak anélkül, hogy visszatérítési kötelezettségeik lettek volna. A nagyobb, bizonyos értékhatárt meghaladó beruházásokat központilag hagyták jóvá, míg a kisebbekre az irányító hatóságok összevontan kapták meg a keretet és saját belátásuk szerint osztották el az irányításuk alá tartozó vállalatok között. Ez a mechanizmus nem ösztönözte a beruházókat az alapos, átgondolt, gazdaságos fejlesztésekre, és nem biztosított megfelelő önállóságot sem. Így aztán a vállalatok csak a közvetlen termelési problémákra fordították figyelmüket, míg az ezzel összefüggő fejlesztési kérdések háttérbe szorultak.

— A beruházások régi mechanizmusa sok gazdaságtalan építkezéshez vezetett. Hallhatnánk erről néhány megyei példát?

— A gondatlan előkészítés és a gazdaságtalanság szinte már klasszikus esetei, sajnos megyei specialitás, a szennyvízderítők és csatornarendszerek elhibázott kivitelezései. Ezek egy része hozzá a bekötő csatornákat, mivel a program-jóváhagyás ehhez már nem biztosított pénzt. A derítő — így a tervezett kapacitásnak csak töredékével üzemel. Az erőltetett költségcsökkentés ezzel pazarlássá válik.

— Úgy tudom, a beruházások jó része a forint „megfogásával" sem dicsekedhet.

— Valóban. Éppen az említett régi mechanizmus következtében a beruházások többségét az „alátervezés" jellemzi. Alacsonyabb költségeket terjesztettek a hatóságok, irányító szervek elé a ténylegesnél — a jóváhagyás érdekében. Az építkezés során aztán kiderült, hogy lényegesen többe kerül a tervezettnél, dehát akkor

BLASSEK, Mathias, fúvóhangszerkészítő Pozsonyban

M.B. Blasinstrumentenmacher-Lehrling † 19 éves korában, Pozsony, 1844 aug. 23. (1844, 639 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Blassy Zoltán szobrász

a Stúdió Galéria évi szeregszemléjén szerepelnek művei, érmei.

Sosonci Miklós: Stúdió 75.

Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 21.

átutalás megírva

Blasy

orgonaépítő mester
Besztercebányán
1521-ben.

l. Balázs alatt.

láid

Ipolyi Arnold: Besztercebánya város műveltségi ~~tör~~ ~~tenéti~~ vázlata. Századok 1874. (Könyvtáramban)

és láid

Péter magyar orgonaké-szítő csomagjában
Horváth Henrik cikkét

V.

96.

magyar

Blasy Sixtus

kőmives

a XVI. században a győri vár építésén dolgozott.

Bedy Vince

adalékok a győri vár történetéhez

Győri Szemle

1941. 184. l.

Blasy Sixtus Kőmüves

Győri Szemle 1941. 184.

A győri ipar történetéről

BLASY Eöthweös

Emlitve:.-17.-1622."Rest.1620.In cellario Blasy Eöthweös,Valentinus pénzvereő". 27.old.

PÁSZ PÁL: Adatok a nagybányai pénzverő alkalmazottairól 1630-1660 25.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó,Bpest. 1958

megírva

Blatfuss János

építőmester

XV. ~~XVI.~~ sz.

Krakó

l.

Arch. Ért

1918–1919.

140. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK

Bláthy OTitusz

Kinevezések. Épitő Ipar-Épitő Müvészet 1918. szept. 21. 252 l.

O Blatke Frigyes

1901/2 a Stróbl féle szobrászati iskola nö-
vendéke

Terképszőmfőiskérk.

69. l.

jában (Kinkakuji) befejezte az Oguri Sótan-féle mennyezetképeket. Egyébiránt többnyire kínai jellegű tusfestményeket készített, leginkább tájképeket.

K. 2. MINENOBU, japáni festő, † 1708, 47 éves korában. K. 9. második fia. A császári udvarnál dolgozott. Ő alapította a K.-iskola Kobikichó ágát.

K. 3. MITSUNOBU, japáni festő, † 1608. 44 éves korában. K. 10. legidősebb fia. Óda Nobunaga, Hideyoshi és Tokugawa Yeyasu szolgálatában dolgozott. Ő volt a K.-iskola Nakabashi ágának alapítója.

K. 4. MOTONOBU, japáni festő, K. fia, † 1559. A K.-iskola legjobban méltányolt tagja. Nőül vette Tosa Mitzunobu leányát és a K.- és Tosa-iskolát bizonyos mértékig egyesítette. Festményeit Kínában is ismerték. Művészetét atyjától tanulta, de szorgalmasan tanulta Ma Yuan, Hsia Kuei, Muchi, Chien-shun-chü és más kínai festők műveit is. Ashikaga, Yoshimara és Yoshimitsu shógunok udvari festője volt. Alkotásai közül tussal festett tájképei a leghíresebbek, melyek közül sok igen tekintélyes méretű.

K. 5. NAONOBU, (papi néven *Jitekisai*), japáni festő, K. 7. Takanobu második fia. 1630-ban Yedóba hivatott, hol a *bakufu* számára dolgozott.

K. 6. SANRAKU (családi nevén *Kimura*), japáni festő, † 1635. 77 éves korában. *Hideyoshi* pártfogoltja volt. Emlékszerű díszítőirányban dolgozott. Szorgalmasan tanulmányozta a Sung- és Yüankorszak kínai művészetét. Fejlődéstörténeti jelentősége leginkább abban van, hogy a Yeitsten-féle színgazdag emlékszerű irányt a történelmi festészet hagyományos elemeivel párosította és ezáltal az utóbbiba új életet vitt (l. *Kyó-Kanó*).

K. 7. TAKANOBU, japáni festő, † 1618. 48 éves korában. K. 10. második fia. A császári udvarban, mint a yedokoro igazgatója működött és kiszorította onnan a Tosa-iskolát. Ő volt a K.-iskola Kobikichó ágának

Blatnica vára

Blatnica vára, Turócmegyében, Mosóc közelében hegyfokon áll. Terjedelmes romjai mutatják, hogy jelentékeny erősség lehetett. A tatárjárás után a jeruzsálemi templomos lovagrend építtette, a XIV. sz. elején Donch zólyomi ispáné; később különféle családok kezén találjuk. A XVI. sz. közepén a Révayak kaptak rá kir. adományt s kihalásukig bírták. A XVIII. században pusztult el. VARJÚ E.

Gutenberg Lex. VI.
250. l.

Blatnica vára

Ernyey József: Blatnica vára és urai. Hadtört. Közl.

1922 – 23. 14 – IV. füzet.

A Révayak egyik régi várának történetét és pusztulását írja le.

Blatnica vára

a gagyeri völgy felől

Dörre Tivadar rajza

Repr.

Om V. 337. l.

HEGYESD

Várrom

Mezriczky Péter: Végy régi vár a Balaton vidékén. VU 1869, 590 l.

Blatnica vára

Turóc vm
megvállt

Dienes Adorján
Regélő romok
Rozsnyó, 1940.
489. l.

Blatnica vára

Varjú: Magyar vára

Blatnica D. oddala

Turóc m.

Blatnica vára

Turóc vm.

1 képpel

Janota I.

57–57. l.

SZAKCSOPORT

ALCSOPORT

KOR

SZÁRMAZÁSI HELY

MÉRET

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Blatnica vár

Turócz vm

l.

Hadtört. Közl.

1914. 593. l.

1862 november 6-án.

08 márczius 21-én.

sé balrafordultan ülve és
. Mélyen kivágott ruhája
aranyboglár tartja, fehér.
zőke, szeme barna. Hátratett
évei pedig kissé előrehajlók.
. Jelzése fölül jobbra:

1 cm.-- Lelt.sz.4640.--Ér-
ztávné ajándéka 191[illegible] május
vétetett 1914 október 3-án

Blatnicza Turóc

vársom

Könyötsi 1887.

1) alapraji

2) nyugati és déli oldal

leírás.

1912.

Bodafalva Kenczlernél

16.

17.

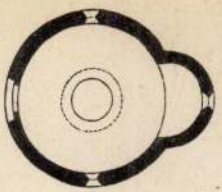

18.

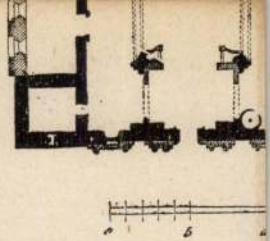

20.

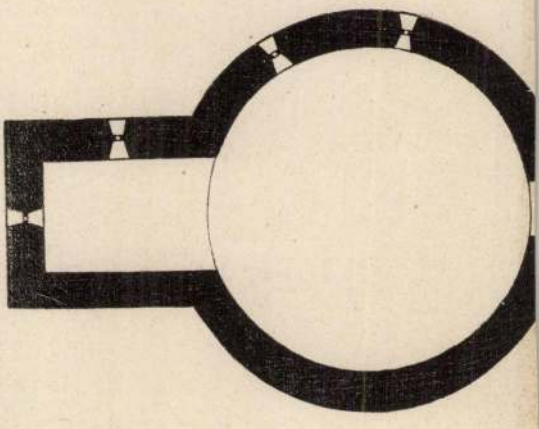

21.

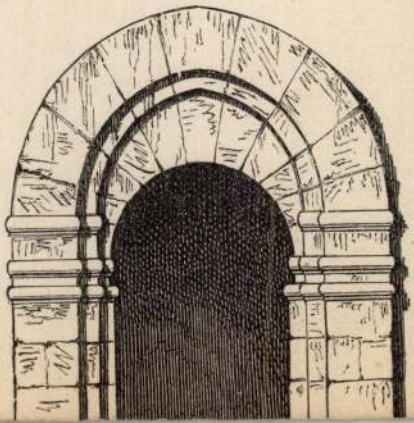

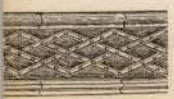

36.

Blatnica vára

l. Könyöki

400, 401. l.

15-én.

~~1400.~~
229

g. Fr.:

ranort 1865. augusztus 23-án.)
l.

n alatt balra van a (két lobogóval díszített) képesláda, a mely
inek magyarázata felett az össze-
yermekek nevetnek. ~~Ládáját két~~
batyú mellett a földön ül~~ve~~ és bús-
nsztja meg. Balra két leány nézi
fiú ágaskodik, hogy lásson vala-
ra kapaszkodik; jobbra pedig
tak, többen a felfordított kádra
l egy férfi fiát emelte föl és
lő gyermekének magyaráz, mi
czlit szopogatja. Szemköit a
ékre nyerünk kilátást. Alól
~~övege~~ ez: „Waldmüller 1847."
6: 92·5 cm.
gyüjteményből.

91

M.D.K.

Dr. Blatt Gézáné

Teritőterve népmüvészeti motivumokkal a lap kézimunkamelléklete számára.

Szinházi Élet. Bp. 1933. január 22-28. XXIII. évf. 5. sz. Kézimunka-melléklet.

M.D.K.

Dr. Blatt Gézáné

Zsebkendő-tartó kézimunkatervét hozza a lap kézimunkamelléklete.

Szinházi Élet. Bp. 1933. márc. 19-25. XXIII. évf. 13. sz. Kézimunkamelléklete.

BLATTER Ferenc

GÁT Eszter: Pest-budai zongorakészitők. = Tanulmányok Budapest Multjából XXIII. Bp., 1990 167.p.

Blattfus, Hans

1486-ban Kassáról telepedett át Krakkóba.

Marosi Ernő: Tanulmányok a kassai Szt.Erzsébet templom építéstörténetéhez III.
Művtört.Ért.1971.4.sz.261-291.l.

284.l.

Ø Blattner Alajós

l. Ságüvegesipar

283.1.

Blattner András, építész

L: Eltér Ishán.

—: Szövetségi kérek

Magyar 10–12

Építőművészet Bp. 1983 83/4

Blattner Géza

Blattner Géza: Vízbenézők. A Belvedere kiállításából

Uj Idők. 1924. XXX. 4. szám

BLATTNER GÉZA báb

21. oldal

MAGYAR HÍRLAP | 2008. JANUÁR 19., HÉTVÉGE

szerkeszti: Dippold Pál, e-mail: dippold.pal@magyarhirlap.hu

A BAJOR GIZI SZÍNÉSZMÚZEUM kedden két órakor Blattner, a modern európai színjátszás atyja címmel Blattner Gézára, az Európa-szerte elismert bábművészre emlékezik egy, a maga nemében egyedülálló kiállítással. *(mh)*

Ø Blattner Emánuel

üvegesm.

l.

Ságüvegesipár

218. l.

1900. évfolyam. XXXIV. kötet. XV. és XV

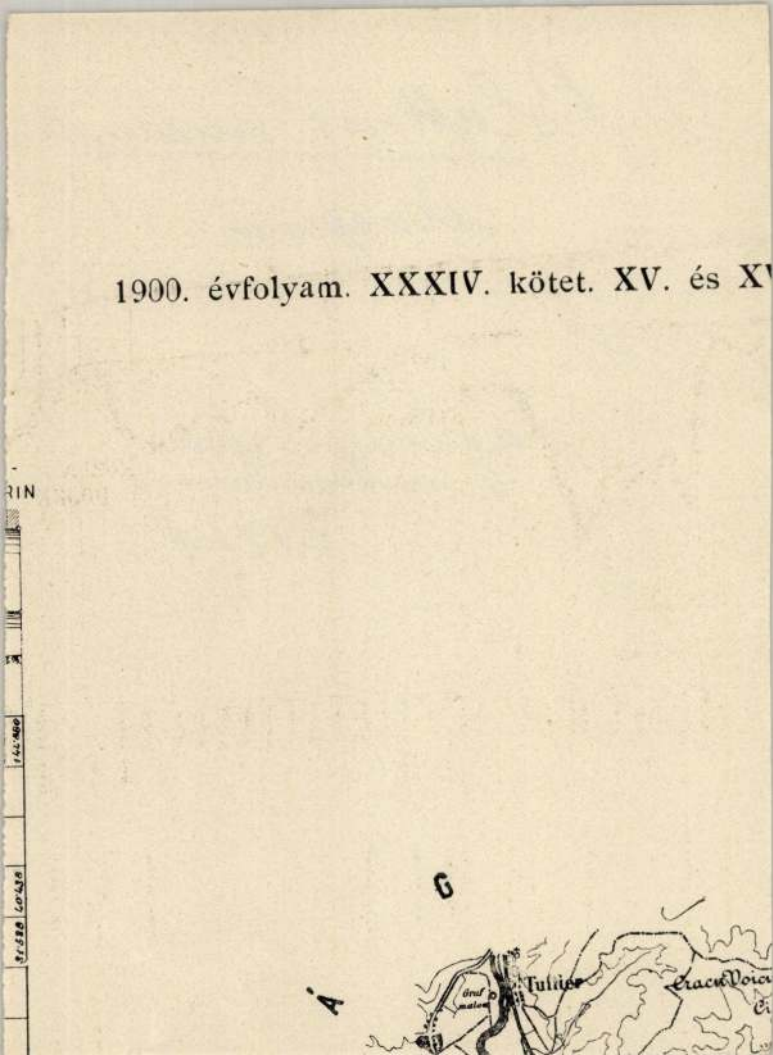

Ø Blattner József

ünvegesmester

Debreczenben

XIX. st

Sági ünvegesipar

218. l. 283. l.

Ø Blattner József

l. üneges XIX. sz.

Ságüneges-sipar

283 l.

Blattner József

pesti üveges m

1.

Sagüvegesipar

218. l.

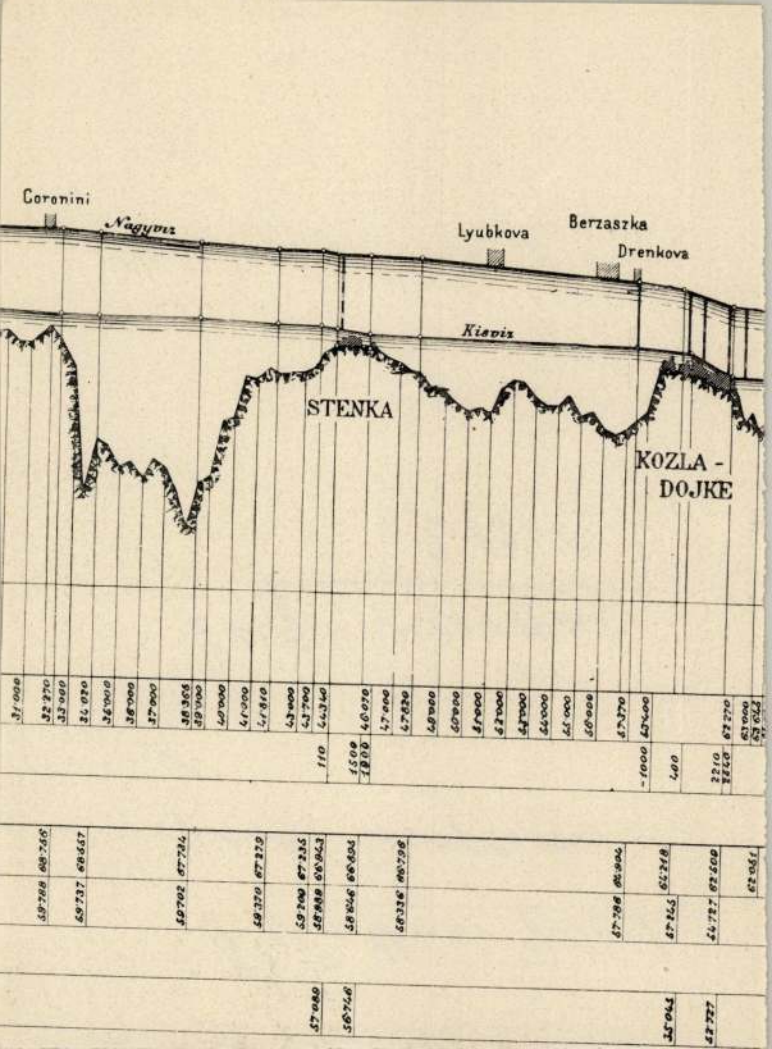
Coronini
Nagyviz
Lyubkova
Berzaszka
Drenkova
Kisviz
STENKA
KOZLA - DOJKE

Blattner József

Debrecen 1803

l.

Ságúnegesipar

261 l.

331. Rieser: Madonna.

Méret!

Csúcsos felső záródással

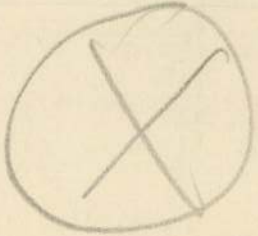

102 x 66

Blattner József

1827

d.

Ságüvegesipar

260-l.

212. Schüchlin belsőt meg-
nézni.

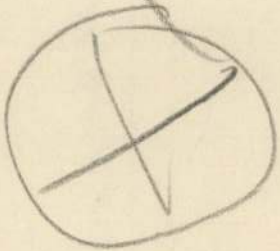

Nincs

M. D. K

BLAU Aranka Vestő

Derkovits Gyulánné: Mi Retten Bp. 1954. 83. l.

megírva

Blau, körajzoló

Berlin XIX. sz
Második fele

Kossuth Lajos bu-
csuja a hazától
Orsovánál
Fenti szines körajza

Lantos X-ik aukció
1934. 621. sz

O Blau Béla

festi

l.

Bán Béla

Rudnay Ta-
nitrány

Blau nevén csak
a főiskolákon
szerepelt.

575 / 1903 [illegible] 1903. [illegible] 22.

BUCHHANDLUNG

VASMUTH

ARKGRAFENSTR. 35.

Telephon Amt I, No. 2177.

BERLIN W. 8, Datum des Poststempels.

zur Erhaltung der Baudenkmäler
Dr. Czober
Budapest

ns, Ihnen beifolgend unser

Blau Béla

1928/29 – 1929/30

Ferkéjszőmfőiskévk

1932-33. 69. l.

Blau Béla

grafikus

1925–27

Érmisk 1930. 81 l.

Blau Ernő

bérházak Bpest

Tér és Forma, 1933 VI. 339

Blau Ernő

épitész

Bérház a Wahrmann-
utcában

Tervezte fenti:

Tér és forma.
1933. 339. l. (Uj bér-
házak Budapesten; kép-
pel és alaprajzzal.)

9. sz. Vénus

Blau Ernő

építési

a Erődi-Bodnár

205. l.

113. *Ricci, Sebastiano:*
Jézus születése.

Szignálva jobbra lent görög betűkkel. „Joannes Baptista de Rositis Foroliviensis pinxit theo toco — in luogo di Dei Genitrice." Tőle balra: 1507.

A Bertinelli-gyüjteményből

E mesternek mindössze még két képe ismeretes a forlì-i Városi Képtárban és a Velletri-i Spirito Santo-templomban.

Maszlaghy II., 84. szám. — Venturi: Storia dell'arte italiana. VII. kötet, II. rész, Milano, 1913., 92. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 3. lap. — Gerevich: A prímási képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916.,

M.D.K.

Blau Gyula (miskolci) építész

terve „különös dicséret-
ben" részesült a miskolci
izr. hitközség iskola épü-
letére kiirt pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp.1895. XVI.évf.
ápr. 2. sz. 3.old.

Blau Gyula (miskolci) vállalkozó M.D.K.

hosszú vitába keveredett Debrecen építésügyi hatóságaival, akik a városháráza kiírt versenytárgyalás alapján vele már meg is kötötték a szerződést, de azután minden indokolás nélkül levették az ügyet a napirendről. A belügyminiszter, leiratában helytelníti az dolgot, a vállalkozók fel vannak háborodva Blau Gyula 60 000 frt. kártérítést követel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

szept. 22. sz. 2. old.

Blau Gyula, építész M.D.K.

részére a „Fejér hajó" fogadó terveinek elhészítéséért Ungvár városi körgyűlése 500 frt-ot szavazott meg.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV évf.

febr. 6. sz. 1. old.

megirva

Blau J.

órás Pest

XVIII. n. vége

vrod

Pritz. 53. C.

1273. Velenczei

A XVI. százac

Sforza Pallavicini.

Térdig van ábrázolva, kiss
néz. Kinyujtott jobb kezében p
baljával pedig kardjának kosár
Rövid haja ősz, bajusza és k

szemöldöke és szeme barna. Öltö
lér, arany- diszítésű vért mellv
kabát és szűk nadrág. Előtte,
sisak és a háttérben balról emb
irata fölül jobbra öt sorban:
MAIORIS. COPIAR. SER[I]. DOM[I]
NA[O] OBIIT. 1585.«

Vászon, méretei 136 : 114·5 cm.
8000 K. — Nemes Marczel ajándéka 1
— Állagba vétetett 1910 május 4-én
elfogadta az 1910 julius 25-iki 2423 el
— Bejelentetett 1911 márczius 13-á

Blau János György

sargarézönto 1815

lásd

Sopronihemle

1942.150.1

emelkedett, sőt csökkent. Hovatovább
ulturális feladatot képező műem-
okozni. Tisztelettel kérem tehát
sok szervezéséről, illetve a je-
lehetővé a hatályos műemlékvédelmet.

Rendelkezésre áll:
ztviselők.

havi 250 pengő
egy VI.f.o.állás a Nemzeti Muzeum
státusában
egy VII.f.o.állás a Nemzeti Muzeum
státusában

BLAU Józef reimer

Csákvári, E. Tartuf

Sisa = MÉrt 1997/1-2. 25[66].

orler Miklós: A modern építészet történeti együttesekben és műemlékekben. > 201

1564. HORLER Miklós: Ráckeve múltja és egyénisége. = Ráckeve'83. Szerk. Polónyi Károly. Bp., BME, 1984 37-49. ill.

1565. HORVÁTH Lajos: Foghíjbeépítés a Várban, Budapest I. úri u. 26-28. = Magyar Építőművészet, 1978, 6. 30-33. ill.

1566. HULYÁK Anna: Esztergom műemléki belváros rehabilitációjának kérdései. = Településfejlesztés, 1985, 1. 52-59. ill.

1567. HULYÁK Anna: Esztergom műemléki belváros rehabilitációs részletes rendezési tervének előzményei. = Műemlékvédelem, 26 (1982) 177-182. ill.

Ihrig Dénes: Településeink infrastrukturális fejlesztésének műemléki vonatkozásai. > 201

1568. JOÓB-F. Tamás: Nem emlék: élő valóság - Sopron. = Városépítés, 1977, 1. 10-13. ill.

1569. B. KISER Anna: Falukép védelme a fővárosban. Békásmegyer. = Műemlékvédelem, 29 (1985) 209-214. ill.

1570. B. KAISER Anna: Az ókori és a középkori város maradványai Óbudán. = Műemlékvédelem, 29 (1985) 183-189. ill.

1571. B. KAISER Anna: Régészeti emlékek bemutatása

BLAUMANN, Johann építész

1773-1784 Kolozsvári dolgozott

AH 1995/1. 97.
98.

megírva

Blau L.

Pönicke & Sohn lipcsei könyvnyomda kőrajzolója

Tőle A kassai székesegyházat és a pesti Lloyd-épületet ábrázoló litografiák a köv. folyóiratban

Der Bote von und für Ungern Kassa, 1833. évf.

A fenti litok Lipcsében készültek –

Blau L.

litogr. Leipzig 1854.

l,

Bildz Porträt

1012.4,

Metszet

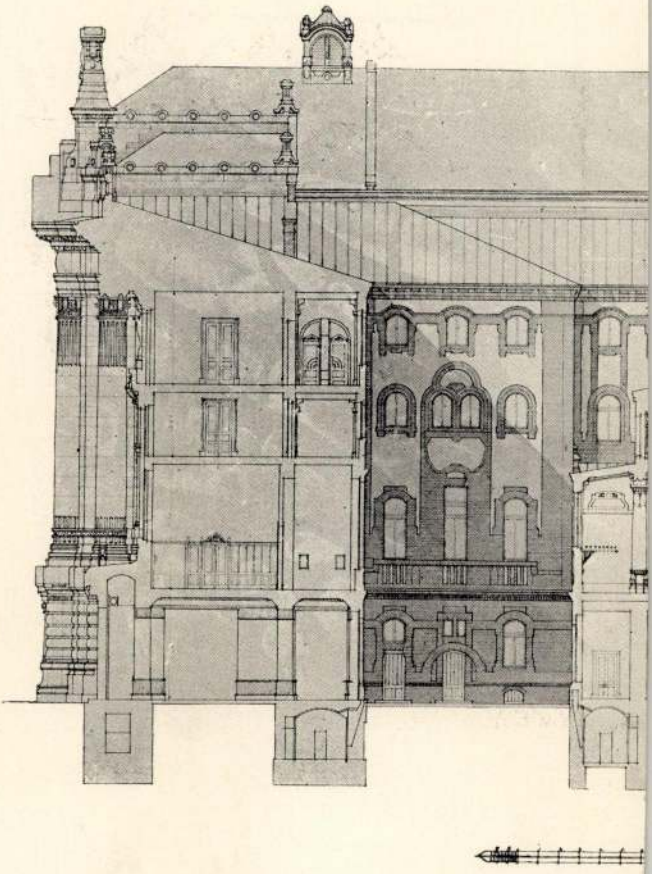

A budapesti árú- és értéktőzsde.

Blau Lipót

festő

Szántóról (Hont m.)

1828-ban 21 éves.

Blau Lipót, festő, Szántóról (Hont m.), 21 éves korában, 1828 máj.-ban iratkozott be és 1830 végéig a tört. festészet és rajz szakosztály hallgatója volt.

lásd

Fleischer Béla 32. l.

DOSZKÁR JÁNOS és FERENC

B. U. É. K.

IRODA: IV. VERESS PÁLNÉ-U. 40.
TELEFON: 117-04.
IPARTELEP: IX. MÁRTON-U 3/b
TELEFON: JÓZSEF 853.

megirva

Blau Leopold

21 J. alt. Szentesen (?)
wülclett.

1828

Bècsi akadèmia
jh zy

28
21/7

Krisztus születését ábrázoló márvány-
a szentantali templom
oltár Rép., ~~Középkori magyar~~

Kulajd. V. 163.

Blau Tinq.

Ø Blattner Gyula

arangérmes üveges m

l:

Ságüvegesipar

2 B - l.

rnök- és Építész-Egylet Közlönye.

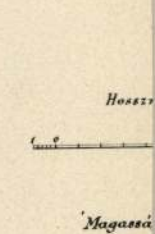

Folytatólagos távolság	a föly
	a cs
	a
Nagy	
Kis vi	
Duzzasztó	
Csatorna	
Gátlás	

oldova

Kelet

hó | nap

Tárgy

Blau, Tina festő
Nagy Zoltán: Az alföldi tájkép
Puszták Népe, Hódmezővásárhely
1947, jun. sz.

Bevétel

korona | fill.

Kiadás

korona | fill.

Rigler J. E r.-t. 1904. VII m. sz. 02793.

	Folyó szám	Kelet		Tárgy	Bevétel		Kiadás	
		hó	nap		korona	fill.	korona	fill.
				II				

MDK

Blau Tina

Táj folyóval

Táj parasztházzal

Részlet a bécsi Práterből

Ernst Muz. lo. aukc. 1920. jan. 6 l.

febr.

MDK

Blau Tina , 1847-1916.

Tájkép

Zuidersee mellett

Kivágott erdő

Táj a Lech kötnyékén

Ernst Muz. lo. aukc. 192o. jan. 6 l.

febr.

MDK

Blau Tinky festő

„Körelgő vihar" a képét KT-tárlatra küldi 1874.

MDK-A-I-1/671.

MDK

Blau Tina, 1847-1916

Tájkép

Ernst Muz. 19. suk. 1922. máj.

12 1.

BLAU TINA /1845./

Alföldi táj.
Tutajok a Tiszán.
Falu vége.
A Zagyva partja.

KTáre. 1927/28. téli kiáll. 8-9.oldal

MDK

Blau Tina, festőm.
1845-1916

Tájkép. - Olf. Jelz.

Tiszamenti táj. " "
Illusztrálva a III.táblán.

Árv. Csarn. 1937.okt. 83.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 18.l.

MDK

Blau Tina, festöm.
1845-1916

Tájkép. Olf. Jelz.

Ár.Közl.1937.4.rk.sz. 18.1.

MDK

Blau Tini bécsi festőnő

Fővárosi Lapok, 1875. I. 637. o. A Mütárlaton.

ROK

Glen Tint Decal Company

Trustees Deed, 1879. L. 637. p. 1 Middlesex.

MDK

Blau Tina

A szolnoki művésztelep. P.H. 1928 évi nagy naptára.
74.l.

MDK

Blau, Tina, festő.

33. Tiszamenti táj. Repr. III.

" A XIX sz. külföldi képei közül, felhivjuk a figyelmet a Magyarországon is sokat dolgozott T.Bl. e képére."

Közlöny. 1937. okt. rk.sz. 8.1.

Blau Tina, festőm.

Olajfestmények:

88.	Tutajok a Tiszán.	Mgt.
93.	Falu vége.	"
95.	A Zagyva partja.	"

Szolnoki magyar és osztrák festők.
Képzőm. Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 9.l.

MDK

Blau Tina, festőm.
szül. 1845

Olajfestmények.

74. Alföldi táj. Mgt.

Képzőm. Társ. 1927-28. téli kiáll. Kat. 8.1.

Szolnoki magyar és osztrák festők.

MDK

Blau,Tina Bécs

Farkas Z: Az Alföld festői. Nemz. Ujs. ~~1935~~
1943. márc. 7. 19.l.

MDK

Blau, Tina festő

A nagyhírű tájképfestőnő a magyar falu utcait, az Alföld árnyas tanyait nagy sikerrel festette.

Dr.Némethy József: Szolnok és művészete.

Evk KMT 1929. 26.1.

Tina Blau
osztrák festőművésznő

A szolnoki művésztelepen kiállítás keretében ünnepli 25. évi jubileumát.
A nemrég elhunyt művésznő – Heinrich Lang bajor festő felesége – Szolnok és környékét sokszor művében örökítette meg.

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 27.

Blau Tina.

osztrák festő

A Műcsarnok téli tárlatán a szolnoki műrésztelep 25. éves fennállásának, ünnepi kiállításán a Szolnokon dolgozó, illetve festett tájképei szerepelnek.
(emlétve.)

Pesti Hirlap, 1927. dec. 18.

Tina Blau.

A zolnoki művésztelep fennállásának 25. éves jubiláris kiállítása alkalmával a Képzőművészeti Társulat igazgatósága felkéri azon gyűjtőket, akiknek tulajdonában a Szolnokon működött külföldi művészalkotása van, bocsássa a Műcsarnok rendelkezésére, a kiállítás tartamára.

Magyarság, 1927. Nov. 23.

Τίτλος Έλεγχου.

Διαγραμμάτ. Μέτ. Νόν. 23.

Blau Tina.

osztrák festő

A lücsarnok téli tárlatán szerepel műre, melyet Szolnokon festett.

Nemzeti Ujság, 1927. dec. 18.

Herrn Dr. Hans Kohn
14

Blau Tina.

Munkája szerepel a Műcsarnok téli tárlatán, ahol a szolnoki művészek retrospektív kiállítást alkotnak. Az osztrák művész Szolnok és környékén festette műveit.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Plan Tina

Mindenfajn, reszpel a Nüsasnak
tli tárlatan, ahol a polnolei mü-
sérek sztorpelets-leállítart alleotnak.
Ch ortsak nüsés solnak és leösnyékén
detette nüsét.

Pesti Vapló, 1927. dec. 18.

MDK

Blau Tina

Tutajoka Tiszán

Falu vége

A Zagyva partja

KMTárs. 1927/28. téli kiáll. kat. 9.l.

Blau Tina festő

Magyar Művészet, 1927

607-611.o.

Rózsaffy Dezső: Szolnok jelentősége a magyar művészetben.

B l a u Tina festő
/München/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"
Illusztráció: 338.

Önálló táblakép - Tájkép

B l a u Tina :
Cigányputri

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"

Müpártolók

K o h n e r Adolf
/Blau Tina: Tutajok a Tiszán/

M Ű V É S Z E T
XII. évf. 1913.
335-343.
"Osztrák művészek Magyarországon"

Önálló táblakép - Tájkép

B l a u Tina:
Zagyvapart/1873/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"

Önálló táblakép - Tájkép

B l a u Tina:
Tisza partján./1873/

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"

Önálló táblakép - Tájkép

B l a u Tina:
Tutajok a Tiszán
/Köhner A. tulajdona/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"
Illusztráció: 338.

Önálló táblakép - Tájkép

B l a u Tina:
Szolnoki tér/1873/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"

Önálló táblakép - Tájkép

B l a u Tina:
Szolnoki részlet /1873/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák müvészek Magyarországon"

Önálló táblakép - Tájkép

B l a u Tina:
Szolnoki utca

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
335-343.
"Osztrák művészek Magyarországon"

Tina Blau

Mücsarnok

1927/28 tél. Szak 74, 88, 93, 95

Blau Tina

Karika agyagból, őskori VIII. 93.

MDK

Tina Blau, festőnő.
1845-1916

Falu vége. Olf. Repr.

Rózsaffy Dezső: Szalmok jelentősége a magyar Művészetben.
Magyar Művészet. 1927. 6o8, 61o.l.

Tina Blau.

A Szolnoki Műrészeti Egyesület 25. éves fennállása alkalmából a műrésztelepen kiállítást rendez, melyen műrei szerepelni fognak a kolónia régi mesterei műrei között.

Esti Kurir, 1927. szept. 20.

Tina Blau.

A zolnoki művésztelep 25. éves fenn-
állásának jubiláris kiállításán
képei szerepeltek, mert mint idegen
művész, hosszú éveken át festette a
Tisza, Zagyva és a környék részeit.

Nemzeti Ujság, 1927. szept. 20.

Tisza Blau

A palmyri mürsértelep 25. éves jeszcze-
állásának jubiláris Viálltásán
hogy rosepeltek, mert mint adegen
mürsén, hovná óreken át jestette a
Tisza, kappa és a kisugék sérett.

Vennecti Ujság, 1897. rezel 20.

Tina Blau, festöm. MDK

Pettenkofen köréhez tartozó osztrák piktorok közül a szolnokiak között találjuk néhány művét.

br. Kohner Adolf gyüjteményéből.
Képzőművészet. 1929. 15. sz. 14.1.

Tina Blau, festőm. MNK

szerepel a kiállításon művével.

A Műcsarnok téli tárlatáról. -

Képzőművészet. II. évf. 6. sz.

Tinablan asztrák festő.

A Szolnoki Magyar Múzeumban látható a művésztelep előtörténetét, melyen szerepelnek művei: „Tutajok a Tiszán" c, (említve)

A Közvizlés alakítói

1975. VIII. 19. 16-17 Kossuth, /11/ – Vué –

Tineblau osztrák festő

A Szolnoki művésztelep története 1851-ig nyílik vissza illetve 49-el kezdődik, mikor az debrecen visszavonuláskor az osztrák hadsereggel August von Pettenkofen hadifestő kereszttül ment Szolnokon és annyira megfogta a város hangulata, hogy 51-ben lejött festeni az ottani életet. Több osztrák festő követte őt.

A közizlés alakítói.

1975. VIII. 19. 16-17 Kossuth (11)-Vné –

MDK

Tina Blau, festöm.
szül 1845.

Heinrich Lang felesége tájkép és virágfes tö.
Szolnokitartózkodása idején készült:
A szolnoki utca. Es még vagy husz ottani képe,
ma szolnoki polgárok tulajdonában.

dr. Rózsaffy Dezsö: Külföldi müvészek Szolnokon.
Szolnok a müvészetben. Emlékkönyv/ifj.Gonda Béla/ a
25 éves jub.emlékére. 1927.szept. 13.-19.1.

MDK

Tina Blau, festőm.

bár idegen művész, de hosszu éveken át festette a Tisza környékét.

Hyba: Fényes ünnepség keretében nyilt meg a szolnoki művésztelep jubiláris kiállitása. - Szolnok.

Nemzeti Ujság. 1927. szept. 2o.

MDK

Blau Tina
Falu vége, repr.

Némethy J: Szolnok és müvészete. Képzm. Társ. évk. 1929. 35 l.

Blau, Tina osztrák festőnő
1844 - † 1916

a bécsi Kunsthistorisches Museum
és több más nagy képtár őrzi képeit.
1970-ben emlékkiállítása volt Bécsben.

Karácsony Emmy: Virághegy, Kriterion Bukarest 1974

177. old.

Tina Blau osztrák festő

A szolnoki tájnak első felfedezője és hangadója August von Pettenkofen, osztrák festő. Osztrák festőtársai szinten megszerették e tájat, így a művész is.

Bényi László: Szolnok, a művész-város.

Petőfi Népe, 1945. szept. 26.

Blau, Tibor

Die Szolnoker Malerschule

78 Wechselausstellung der Österreichischen Galerie

Szolnok, Budapest, Bécs, Graz 1975-76

Österreichische Galerie und Collegium Hungaricum

Wien

BLAU, TINA

Park

O. fa 10 x 20

30. Művészeti Képszakció
1973.

T. Blau festő

1853-ban elsőként Pentekofen arzt-rák festő alkotott szolnokon, majd T. Blau és O. Thoren követte őt.

Mártonvölgyi László: Centenáriumi emlékbeszéd helyett.
Irodalmi szemle, 1974. 2. 174. old.

Tina Blau, osztrák festő

Első felfedezője és hangadója a szolnoki tájnak a múlt század közepén az osztrák festő August von Pettenkofen volt, őt követtek osztrák festőtársai.

Dalgazók Lapja (Komárom), 1975. szept. 21.

Tina Blau osztrák festő

Első felfedezője és hangadója a szolnoki tájnak August von Pettenkofen volt a múlt század közepén. Osztrák festőtársai utána jöttek e tájra, köztük a művész is.

Bényi László: Szolnak a műveszváros. Hajdúbihari Napló, 1975. szept. 24.

Tina Blau osztrák festő

A múlt század közepén a szolnoki táj első felfedezője és hangadója August von Pettenkofen volt. Utána jöttek, felkeresték Szolnokat osztrák festőtársai is.

Bényi László: Szolnok, a műrészváros.

Békés m. Népújság, 1975. dec. 14.

Blau, Tina (1845-1916)

„Mocsaras táj"

o. fa 9,3 x 6,7 cm J. l. b.: Tina Blau

(Szerelt) Szalnok.

Védett.

Kikiáltási ár: 6000 Ft.

BÁV 46. Képaukció katalógus, Bp. 1978. szeptember

Blaumann, Johann Eberhard

nevét és erdélyi munkásságát említi

Entz Géza recenziója D.Nagy Margit: Renaissance és barokk Erdélyben c.könyvéről.
Művtört.Írt.1971.3.sz.258-259.l.

MDK

Blaumann János

Kampis Antal: Az ujabb magyar szobrászat. A szépmüvészetek könyve. Bp. 1940.

492.1.

megnéz

Blau Tina

Blau *Tina*, osztrák festőnő, *1845, †1916. Korának legjobb bécsi tájképfestői közé tartozott, motívumait főkép az odavaló Praterből vette, de vannak magyar (szolnoki) tájképei is.

Uj Idők Lex.
IV. k. 959 l.

kálataira

7. A tác-fövenypusztai rom

nemkülönben a területnek kisaját

8. A gönci pálos kolostor

9. Limes-kutatásokra

10. Kisebb jelentőségü müem

tatarozási segélyeire és előre ne

11. Topográfiai és egyéb mü

12. Fényképgyüjtemény gyara

13. Propaganda célokra felh

és nyomtatványokra

14. A könyvtár gyarapitásár

15. A könyvtár katalogizálá

16. Leltározásra

Bátor vagyok tisztelettel m

nem foglaltatik az esztergomi kir

Nagyméltóságu Vallás- és Közoktat

Thieme - Becker.

IV. 106.

Thiemo - Ekeskus,

Ty, Iak.

S1 - S1.

213. l.

$$\int x \cdot \cos x \, dx$$

$$= x \sin x + \cos x + C$$

Blaů, Tina

1845–1916

Falú vége c. olaj-
báró Kolmer Adolf tulajd.

Repr.

Rózsaffy Dezső: Szolnok
jelentősége a magyar mű-
vészetben.

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 607. C.
610. l.

a törökök elleni harcokban Szatmárnál elesett. Nagyilosvai Ilosvay Mária.

elhalt fiatalon.

lak.: Csarodán. Végr.: 1720. Homokszentiványi Keresztes Mária (János—Báncsy Zsófia l.).

IV. Zsigmond
† 1703.

VI. Ferenc
† 1758. Rátóti Gyulaffy Mária (György—Kende Éva l.)

1. Nagybossányi és Ferenc. 2. ns. Komár

VIII. Ferenc
†1800. lak.: Piskolt, kir. udvarnok, II. József tanácsosa. Csemniczei Csemiczky Mária, (Gábor—Kubinyi Johanna l.)

Krisztina
Fáji Fáy Dániel, (István—Tussay Anna f.)

Bóra
Pazoni Elek Sándor.

Klára
Kisbosvai Berhelyi András, (Imre—Miklovits Julia f.) szül. 1745. X. 8. Esk.: 1781

I. Lajos
1760—1831. Beregi főispánhelyettes, gr., cs. kir. kamarás, Lipótrend lovagja. Lak.: Kisréde. Kacsándy Teréz. Esk.: 1787. IX. 1.

Zsuzsánna
Giczei Diószeghy Dániel (Sámuel—Csomaközy Zsuzsa f.). Született 1752.

I. Károly

Polixéni
ns. Dobozy L
1769—1842

N.
kiskorban meghalt.

III. Lajos
1809.—1840. Domahidi Domahidy Antónia Antal—Tiszaujhelyi Veronika l.). Szül.: 1819. Esk.: 1839. VI. 16.

Bo
† 1885. Ebec
renc (Tam
Vinnai Drav
b. t. t., tem

Borbála
nemes Vasady Lajos.

XIII. Ferenc
született: 1844. 1. Kölcsei Kend
(Gusztáv—Skultéti Teréz) Czégé
XI. 4. Genua, 1906. IV. 2. Esk.: 18
Elváltak: 1870-ben. 2. Csicseri Orr
(Péter—Kürti Csabay Antónia l.) s
1836. † 1864.

Rózsaffy D.

Cseřnák mübétnek

Magarországon. Mův. 1.

1913. 338, 343. l.

Blaů, Tina

ostrak festů
mgh. Bécs 1916 okt 31.

Revai XX. 23. l.

Petrovics E.

Kohner Adolf
Zgjitemine
MM. 1929.
304. l.

~~Tout à coût~~

~~1920, 21, 22~~

Blau Tina

U. 2093

meghalt Beisben
71 éves korában 1916.
oktoberében.

Pesti Hirlap
1916. nov. 1.
(Halálozás.)

Vegyes

d. 1.

1 kőt. folio

Forster

Gyula

III. Béla magyar király emlékezete.

Dicsőségesen uralkodó utódja, I. Ferencz József császári és apostoli királyi legmagasabb segélyével, a magyar kormány megbízásából szerkesztette —

Pallas lex.

III. 370. l.

Blau Tina

Nód

Nemethy József dr.

Szolnok és univerzite

Évk KMT. 1929. 26 l

Méltóságos – Nagyságos Uram!

Az őszi szezon küszöbén mély tisztelettel értesítem, hogy a legújabb angol és francia divatlapok és vele együtt — nagy választékban — a szövetujdonságok is megérkeztek. Magyar, angol és egyéb külföldi szövetek saját raktáramon és mintatömbökben szíves rendelkezésére állanak. Nagyon örülnék, ha megtisztelne ez alkalommal is nb. érdeklődésével. A legnagyobb figyelemmel, műhelyem teljes felkészültségével várom szíves megrendeléseit.

Teljes tisztelettel

Blau Tina

(L.b.: Béki muzeum-katalogu-sok.)

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 238

~~1927. 607~~, 610 Rózsa

~~1929. 304~~ Petrovics

Nagy-Hőflein.

Az [illegible] köz
münket, a háttérben szőlőhegy
jobbra ketten ásnak és kapáln
gon, mely fölött mértani fela

NAGY HEFLAN

fölül balra: 109.

Rm., mér. a rl.

92-92-8

Blaů Tina

Lang Heinrich
csataképpfestő fele-
sége

l.

Lykakőrönség

78. l.

és lenvétel
a tárad végen. 1867-96

(1947)

Csatkai Endre

Steinacker károly soproni biedermeyerkori festő

Sopron, s.d. 4° pp. 6.

Estr. „Uj Sopronvármegye"

Lázár - Rózsaffy:

Szobrok a művészetben.

Bp. 1913.

Lantos R.T. X. aukció
katalogusa. 621. Sz.

(Kossuth Lajos. Der
Ungarn Abschied vom
Vaterlande. Kossuth búcsúja
Orsovánál. Sz. könyvnat. 4-ra.
kiadta Felgner, Berlin

Blau Tina
Letrajzát lásd
+ 1916.

Kronfeld Dr. A.:

Führer durch die fürstlich Liechtenstein'sche Gemäldeglaterie in Wien.
Wien, 1925
228. l.

MŰVÉS

1885/86-IKI ELSŐ ÉVFOLYA

TART

SZÖVEG:

Az olvasóhoz ... ...
A művészi ipar a felvidéken. MYSKOVSZKY V.-
A nürnbergi és az antwerpeni tárlatok tanúlsá
Az iparművészeti muzeum indiai tárlata I. UH
Az orsz. magyar iparművészeti muzeum legúj
Diszkancsó ... ...
A képzőművészeti társulat képtárlatának ügye
Az építészeti oktatás a műegyetemen ... ...

ÉSZI
R

IŰVÉSZETI MUZEUM

RSULAT KÖZLÖNYE

MAGYAR KIR. MINISTERIUM

Blau Tina

l.

L.

Hevesi Oest

156, 255 l.

Tek.

Europa lap és

könyvterjesztő vállalat

Budapesti

Hevesi, L.:

Österreichische Kunst des XIX. Jahrhunderts Leipzig, 1903.) Köppel

156, 255. l.

Hesse, L.

Gesammelte Schriften

Bd. XIX. Jahrbuch

Leipzig, 1902.

156, 255.8

Blau Tina

Blau *Tina*, osztrák festőnő, szül. 1845 nov. 15-én Bécsben. Finom, hangulatos tájképeket festett, amelyek motivumait szívesen meritette a bécsi Práterből. A hetvenes években Szolnokon élt és sok tájképet festett ott. EBER L.

Gutenberg Lex. VI.
250 l.

ETERNA könyvkötészete készítette

Blau, Tina

Látogatás Tina Blaunál. Irta ifj. Gonda Béla. Világ február 8.

(1914.

(~~Művészet 1914. 285. l.~~)

LÖBL DÁVID ÉS FIA · BPEST
1875
ÓU 26

Blau Tina

l.

Forum

1934. 212. l.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. 1928. Buda

Béla: A német elektromos gazdálkodásról .. 35
luminiumgyártásról 51
fenő: A németbirodalmi vasút különválása a erkehr-Deutschlandtól 83
Dezső: A német műegyetemek hallgatóinak száma 5
—: A 8 órai munkaidő eredménye a francia vasútaknál 5
—: A 8 órai munkaidő reviziója 19
—: Automobilstatisztika 23
—: A research-mozgalom Amerikában és Angliában .. 55
—: A hartfordi higanygőzerőmű 90
—: Kísérletek különböző útburkolóanyaggal 94
Seereiner A.: A gazdaságosítás vagy takarékosság üzleti elve a gyárüzemekben 64
Sch. J.: A természeti szépségek védelme 44
Theiss Ede: Bajorország energiagazdálkodásának legújabb kialakulása 74
—: Románia energiagazdálkodásának statisztikai adatai 75
—: Az Egyesült Államok ipari fölényének okai 83
—: Olaszország energiagazdálkodása az 1926. és 1927. évben 87
—: A világ villamosáramtermelése 91
Trájber István: Német geodéziai szabványosító bizottság 34
Váczy-Hübschl Kálmán: Vác város vízellátása 55
V. B.: Hűtőkocsik és hűtőházak Franciaországban 90

4. Közlemények az érdekeltség köréből.

Adóbevallások elkészítésének könyve 36
A Falu ünnepi száma 8, 24
Allgemeine Rohrleitung A.-G. 76
Általános Kereskedelmi Bank ingatlan osztálya 88
Angol csiszoló áruk 71
Automatatelefon 32
Bőrművek R.-T. szíjai 72
Brown Boveri & Cie A. G. 51
Budapest Székesfővárosi Közlekedési R.-T. közgyűlése 47
— üzemében álló vasutak 47
Budapesti általános tenyészállat-, termény- és gépkiállítás 20
Budapesti török követség értesítése 84
*Cotel Ernő*nek „A hengerlés alapelvei" c. könyve megjelent 92
Csillag védőjegyű kazánkőpor 96
Duna keresztezése nagyfeszültségű villamosvezetékkel.. 32

Blau, Tina

iród (Ż: A 40 éves)

Farkas Szolnoki Mü-
vés-
telep

Szépmüvèszet

1942. 227. l

BLAU, *Tina*, osztrák festő, * Bécs 1845. † 1916. Schindler tájképfestő tanítványa. Képei között több magyar tárgyú is van. Legismertebbek a bécsi Prátert ábrázoló lírai hangulatú festményei, amelyek erőteljesek, mentesek a bécsi szentimentalizmustól. Egyik főműve: Tavasz a Práterben (Bécs, Moderne Galerie).

K. G. I. 119. l.

[I mester e képen tobbnyire élőnemélyeket örökitett meg. Jogy balra a Caliari

24. Paolo Veronese utan: V. Károly.. A

(Sz. Veronaban 1528-ban. † Velencében 158

2692

A kánai menyegző (Ja

A fehér terítővel

Fejét díszfény övezi, körítőse helyet, kinek gloriától kör lássja szürke. A jó nyérokon s tálakon külön fordult ~~egy~~ bvedő- ~~kutya~~ áll a zenészek játszanak, ki egyike fekszik. Az apsa szerecsen visz inni valót a kének nézi a pohár ta ~~A~~ kának a nyitott érkeben a fotalatók va kozik. ~~A~~ oplopai kaszt a párk balra pedig folul ~~egy~~ k látszik, kupolaszerű közelében

Vászon, mérete ~~Másolta: Br~~ ~~Vét. 1881. Ar~~ ~~M. kép. 402.~~ ~~Ty sza 279.~~ ~~Jogos 24.~~

[tanítványok és

[közül a bőgőt Tiziano Vecelli, a cellot Paolo Caliari, a fuvolat Jacopo Bassano s a hegedüt Tintoretto, kezeli és a kiknek közelében

[szobrokkal díszitett

A Oldalt a ~~[illegible]~~ épületek dóriai s korinthusi

Jogos 8.

Das geistige Deutsch-
land. Leipzig, 1898.

Böttcher, F. v.:

Maler des 19. Jahrhunderts. I. 1.

Do Theilen, Fr. 1.

Multiplicanden Theilen Fr. 1.

Blau Tina

KÉPZŐMÜVÉSZET.

** **Blau Tina halála.** A magyar müvészetnek is gyászhir az a bécsi táviratunk, mely Blau Tina halálát jelenti. A müvésznő neve elválaszthatatlan annak a nemzetközi müvészkolóniának emlékétől, mely a mult század utolsó harmadában Pettenkofen Ágosttal Szolnokon élt és dolgozott. Szolnokon, de hazánkban egyebütt is, sokan őrzik Blau Tinának — akkor Lang Henriknének — szines, finom levegőjü magyar tájait és mindig izléses virágcsendéleteit. Mikor a szolnoki müvésztelep néhány évvel ezelőtt fennállásának tizedik évfordulóját ünnepelte meg, az emlékező kiállitáson az első szolnoki müvésztelep mestereinek alkotásait is kifüggesztette. Köztük szerepeltek Lang Henriknek, a neves müncheni csatafestőnek állattanulmányai és mellettük hitvesének mindig finom, mégis izes kis vásznai. Blau Tina jó negyedszázaddal tulélte férjét (ki 1891-ben halt meg), mint a hogy müvészete is tulélte kortársainak legtöbbjéét. Alkotó erejét csodálatosképpen matróna-koráig megőrizte frissnek. Ugyszólva halálának órájáig tudott dolgozni és müvészit alkotni. Festett oeuvrején felül értékes alkotása életének müvésznők számára alapitott bécsi iskolája, melyet husz évig vezetett s melynek igazgatásáról csak tavaly mondott le. A modern osztrák müvészetben Blau Tina müködése a plein-air törekvéseinek hőskorát képviseli. Mint a mi Szinyeink, magától érzett a kornak szellemére, és mintakép, tanitó, utbaigazitó nélkül festette meg képein a napfényben fürdő, szinekkel pompázó természetet. Életének és müködésének ez történi jelentőséget ad.

1916 XI/2.

Az Ujság 1916. nov. 2.

NIRSCHY EMILIA

a M. Kir. Operaház első primabalerinájának

Tánczakadémiájában

V., Sas-utcza 8. **Telefon 57—97.**

a beiratások megkezdődtek. Beiratkozni lehet naponta november hó 1-éig d. u. 5-től 6-ig. A tanitás leány- és fiugyermekek részére a ritmikus torna és az összes szalontáuczokban október 15-ikén kezdődött meg. Külön kurzusok elfogadtatnak. — Prospektust kivánatra küldünk.

Uraságí lakás

a Városligetben, vagy a budai oldalon 1917 május 1-ére kerestetik. Ajánlatokat »Uraságí lakás« jeligére Blockner hirdetési irodájába, Semmelweis-utcza 4. kérek. 44760

MATTONI FELE

GIESSHÜBLER

természetes égvényes SAVANYÚVIZ.

Blau Tina

Irod
z
B. K. M. A művésztelepek
jelentőségéről.
A Kéve könyve
1928. 62. l.

Budapest székesfő

447 szám
1936 - XIII.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Or

R Ajánlott | Budapest 4
Bp. 4 | 3716/d

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
DÍJ ÁTALÁNYOZVA

Blau Tina

Aukciók

Ernst Muz. (1935.) XLVIII. a.

Alföldi falu, Tutajok a Tiszán, of. – 1936 máj. LIII. a.: Tehenek a Tiszában, of. – 1937 LV. a.: Tiszapart, of. – Árv. Csarnok. 1936. nov. 6. rk. a.: Tiszaparti részlet, of. – 1937, okt. 83. a.: Tiszamenti táj, of. – Lantos R.T. X. a.: kossuth bú-csúja Cersovánál, színes könyomat, 4-r. (kiadta Felgner, Berlin)

Bleu Tuna

Dark Red

Forest Rum

Fontosabb magyarországi ~~...~~
művei:

„Strasse in Szolnok", „Donau bei Szob".

Irod:

Das geistige Deutschland, Leipzig, 1898. —
F. v. Bötticher, Malerw. d. 19. Jh. I. 1. —
L. Hevesi: Öst. K. des XIX. Jhs. Leipzig 1903. —
Ab. —
Th-B. IV. 106. —

Blau-Lang Tina

Nagy Zoltán jegyzete

Kossúth Lajos. Der Ungarn Abschied vom Vaterlande. (U.ez francián) K. bincsúja a hatától Orsovánál. Gez. u. lith. v. Blau. Druck v. A. Felgner in Berlin. Lúcs Königsm. 4°. (Nappon érdekes lap)

Lantos X. A. – 621 –

Blau-Lang Tina, osztrák táj- és virágfestőnő. Kül. 1845. XI. 15 Bécsben. Schäffer tanítványa, tanulmányutat végez az Alpokban, Magyarországon, Olaszországban és Hollandiaban. 1869–73. Münchenben Lindenschmidt tanítványa. Becsbe visszatérve nagy hatást gyakorolt rá Schindler a nagy osztrák tájfestő. 1883. feleseje lett Heinrich Lang állatfestőnek, akivel Münchenbe ment, s ott lakott férje haláláig 1891-ig. ~~Fontosabb~~ Azután ismét Bécsbe jött. Kedvenc témája volt a Prater. – ./.

Blau Tina *(Lang Henrikné)*, osztrák festőnő; szül. 1845 nov. 15-én Bécsben. Az 1870-es években egy ideig Szolnokon élt, s jobbára itt készítette magyar tájképeit. A budapesti Műcsarnok 1877. évi kiállításán Részlet Szolnokról cz. olajfestményével szerepelt.

Hevesi, Ludwig: Österreichische Kunst des XIX. Jahrhunderts. Leipzig, 1903. 156, 255. l. — *Lázár Béla dr. és Rózsaffy Dezső:* Szolnok a művészetben. Budapest, 1913. — *Pallas Nagy Lexikona.* III. 370. l. — *Rózsaffy Dezső:* Osztrák művészek Magyarországon. *Művészet.* 1913. 338, 343. l.

Blau Tina

(1845 - 1916)

Almásy-Telki XIII. 1944

35, Erdőben. dupp.

HEREND 100 ÉVES

Blau Tina

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1877. nov. kiáll.: Részlet Svájcból, 200 ft.

1877. dec. kiáll.: Részlet Magyarországból, 200 ft.

Blau Tina

Magyar Művészet
1925. 238
1927 607, 610

Római bronzmécses VI. 276.

Blau Tina

Mutsarnok
1927/28. téli Eiák 74, 88, 93, 95

Ø

Karkötő ezüstből, erdélyi

VIII. 61.

Blau Tina

+ 1916

U. 2093

~~Ath-dülö Vesseren VIII. 196.~~

4327

Belau Nicolaus B. f. 1684–1747.

Belágh János, ö. XIX.

Belányi Viktor, f.

Belényesi György, med. XVIII.

Bella, Stefano della, r. vm. 1610–1664.

Bellaágh József, é. r. XIX.

Beller Ferencz, ö. XVIII.

Beller Péter, vésnök, XIX.

Bellingen, Joannes, van. vm. XVIII.

Bellony László f. 1871–.

Bemmel, f. 1833.

Benac Péter, é. XV.

Benck János, sz. XIX.

Bencovich l. Benkovics.

Bencze Ferencz, f. 1874–.

Benczúr Béla, f. 1854.–.

Benczúr Gyula, f. 1844–

nuár hó 22.-én.

A miniszter rendeletéből:

dr.Balogh László s.k.

miniszteri tanácsos.

miniszteri tanác

A kiadvány hiteléül:

Bátonyi

min.shiv.igazgató h.

Ezen irat eredetije elküldetet
jegykiadó C.osztályának 6304/I
fsz.28./

Bpest, 1944 II.16.

Árverési Közlöny 1937
OKI. vk. 7.

Blau Tina

33. *Blau, Tina:* Tiszamenti táj.

539. *Schön József:* Női képmás.

Blau Tina

szül 1845

d.

Magyar Studio II.

31. l.

Az istentiszteletet
után, of

Ø

meg a festést, először csak egy fejet szürkében, a [illegible]dikat pedig már szinekkel. Azután vásznat alapoztam és a harmadik képemet erre festettem. A negyedik olajfestésű arcképet már pénzért készitettem el."

1829 augusztusáig tartózkodott B. Kolozsvárott. Közben azzal is biztatták, hogy ösztöndijat szereznek számára, s igy annál türelmetlenebbül várta, hogy Bécsbe kerüljön, s a képzőművészeti akadémiára beiratkozhassék. Vágya végre teljesült s augusztus ~~20-án~~ ban a kolozsvári kereskedők Pestre és Bécsbe induló karavánjával Szabel Menyhért örmény kereskedő kocsiján Pestre utazott, honnan gyorskocsin folytatták utjokat Bécsbe. Az osztrák fővárosba érve, felvé-

Ernst Museum aukciói
XLVIII/a. Báró Kohner
Adolf gyűjteménye
Bpest 1934.

IDEGEN FESTŐK

PEINTRES ÉTRANGERS

Bastien-Lepage, Jules, (1848—1884)

***1.** Halottak napján. (Le jour des morts).
Vászon. (Toile). — 46×55 cm.
Jelezve lent balra: (Signée en bas à gauche): *J. Bastien-Lepage.*

Vétetett a Galerie Arnot cégtől Bécsben. — Kiállitva: Műcsarnok, 1919 (Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása). — Képben közölve: Magyar Művészet V. 314. old. Petrovics Elek „Báró Kohner Adolf gyűjteménye" c. cikkéhez.

Acquis à la Galerie Arnot à Vienne. — Exposé: Műcsarnok, 1919 (Palais des Beaux-Arts, Budapest, Exposition des oeuvres d'art socialisées). — Reproduit: Magyar Művészet (L'Art Hongrois) V. p. 314. Alexis Petrovics: „Collection du Baron Adolphe Kohner".

Blau (Blau-Lang), Tina, (1845—)

***2.** Alföldi falu. (Village de la puszta).
Vászon. (Toile). — 26.5×44.5 cm.
Jelezve lent balra: (Signée en bas à gauche): *Tina Blau.*

Vétetett a H. O. Miethke cégtől Bécsben. — Kiállitva: Ernst-Múzeum, 1916 (Német és osztrák mesterek és magyar követőik); Műcsarnok, 1927—28 (Szolnoki magyar és osztrák festők kiállitása).

Acquis à la Galerie H. O. Miethke à Vienne. — Exposé: Musée Ernst, 1916, (Maîtres allemands et autrichiens et leurs émules hongrois); Műcsarnok 1927—28 (Palais des Beaux-Arts, Budapest, Exposition des peintres hongrois et autrichiens de Szolnok).

3. Tutajok a Tiszán. (Trains de bois flotté sur la Theiss).
Vászon. (Toile). — 21×32 cm.
Jelezve lent balra: (Signée en bas à gauche): *T. Blau.*

Készült 1873-ban. — Vétetett a H. O. Miethke cégtől Bécsben. — Kiállitva: mint a 2. kat. sz. kép. — Képben közölve: Művészet, 1913. 338. old. Rózsaffy Dezső „Osztrák művészek Magyarországon" c. cikkéhez.

Peint en 1873. — Acquis à la Galerie H. O. Miethke à Vienne. — Exposé: Voir No 2 de notre catalogue. — Reproduit: Művészet (L'Art) 1913. p. 338. Didier Rózsaffy: „Peintres autrichiens en Hongrie".

Blot, Maurice, (1753—1818)

4. „Le Verrou".
Szines rézmetszet. (Estampe en couleur).
(D'après) H. Fragonard után.

V. ö. (Voir) Portalis—Béraldi No 4.

Bonnard, Pierre, (1867—)

***5.** Anya gyermekével. (Mère avec son enfant).
Fa. (Panneau). — 33×42 cm.
Jelezve és keltezve lent balra: (Signé et daté en bas à gauche): *94 Bonnard.*

Vétetett a H. O. Miethke cégtől Bécsben. — Kiállitva: Műcsarnok, 1919 (Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása). — Képben közölve: Magyar Művészet V. 317. old. Petrovics E. „Báró Kohner A. gyűjteménye" c. cikkéhez.

Acquis à la Galerie H. O. Miethke à Vienne. — Exposé: Műcsarnok 1919 (Palais des Beaux-Arts, Budapest, Exposition des oeuvres d'art socialisées. — Reproduit: Magyar Művészet (L'Art Hongrois) V. p. 317. Alexis Petrovics: „Collection du Baron Adolphe Kohner".

Bonnard, Pierre, (1867—)

*6. Reggeli. (Déjeuner).
Vászon. (Toile). — 53.5×61 cm.
Jelezve fent jobbra: (Signée en haut à droite): *Bonnard.*

Készült 1908-ban. — Vétetett a Bernheim Jeune cégtől Párisban. — Kiállitva: Műcsarnok, 1919 (Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása). — Képben közölve: Gustave Coquiot, Bonnard. Paris, 1922. („Une salle à manger", 1908); Magyar Művészet V. 317. old. Petrovics E. „Báró Kohner A. gyüjteménye" c. cikkéhez ; Léon Werth, Bonnard. Paris, 1933. Pl. 18. („Les poires").

Peint en 1908. — Acquis à la Galerie Bernheim Jeune à Paris. — Exposé: Műcsarnok, 1919 (Palais des Beaux-Arts, Budapest, Exposition des oeuvres d'art socialisées). — Reproduit: Gustave Coquiot, Bonnard. Paris, 1922. („Une salle à manger", 1908); Magyar Művészet (L'Art hongrois) V. p. 317. Alexis Petrovics: „Collection du Baron Adolphe Kohner", Léon Werth, Bonnard. Paris, 1933. Pl. 18. („Les poires").

Bonnefoy, F., működött a XVIII. század második felében. (Travailla dans la deuxième moitié du XVIIIe siècle).

7. „The Wood Boy".
Szines rézmetszet. (Estampe en couleur).
(D'après) Th. Barker után.

V. ö. (Voir) Thieme-Becker IV. 308.

8. „The Strou (straw) Girl".
Szines rézmetszet. (Estampe en couleur).
(D'après) F. Weber után.

V. ö. (Voir) Thieme-Becker IV. 308.

Boudin, Eugène, (1824—1898)

*9. Tengeri kikötő. (Vue du port).
Fa. (Panneau). — 20.5×36 cm.
Jelezve lent balra: (Signé en bas à gauche): *E. Boudin.*

Vétetett a Galerie Arnot cégtől Bécsben. — Kiállitva: Műcsarnok, 1919 (Köztulajdonba vett műkincsek kiállitása).

Acquis à la Galerie Arnot à Vienne. — Exposé: Műcsarnok, 1919 (Palais des Beaux-Arts, Budapest, Exposition des oeuvres d'art socialisées).

Brangwyn, Frank, (1867—)

10. Szent Miklós templom Dixmuydenben. (Église St. Nicolas à Dixmuyden).
Rézkarc. (Eau-forte).

V. ö. (Voir) Catalogue of the etched work oFa f r Bngwyn. London, 1912. No. 117.

Braque, Georges, (1881—)

*11. Zöld almák pohárral. (Verre et pommes vertes).
Vászon. (Toile). — 24×32.5 cm.
Jelezve lent balra: (Signée en bas à gauche): *G. Braque.*

Vétetett 1930-ban a berlini Alfred Flechtheim cégtől.

Acquis en 1930 à la Galerie Alfred Flechtheim à Berlin.

Carolus-Duran, Émile Auguste, (1838—1917)

12. Hölgy a tengerparton. (Dame sur la plage).
Fa. (Panneau). — 8.5×18 cm.
Jelezve és keltezve lent balra és jobbra: (Signé et daté en bas à gauche et à droite): *Carolus Duran 96, Trouville.*

Vétetett dr. Sonnenfeld Zsigmond gyüjteményéből Budapesten.

Acquis à la Collection de M. S. Sonnenfeld à Budapest.

Blaudius
Blaxius

O. Blauenfels

1781

l.

Eperjessy 1929

42 l.

Pozsony. Blaučensteiner Antal,
kőmívesegéd, 1772.

Pressburger Zeitung
1772.

Blaučensteiner Antal Kőmívesegéd,

1772. Pozsony.

Pressburger Zeitung

1772,

BLAUENSTEIN, Anton, pozsonyi könü-
vesegéd

A. B. Maurergesell, 7 hetes fia meghalt. (1768,
35. vrám, 41)

—

A. Blauensteiner, Maurergesell, 40 éves feleségé
meghalt. (1772, 39. vrám, 41)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M. D. K.

BLAUHER János kályhamester

A sültöri kastély egyes szobái számára kályhákat érít. 1762.

Valkó Arisztid: A fertődi (eszterházi) kastély művészei, mesterei 135. l. művért. 1953. 1-2. 4.

Blauher
bécsi kátyhás

l. Biró Erdkast

105. l.

M.D.K.

Johann Eberhard Blaumann

építőmester

műve a kolozsvári Bánffy-palota, s az ugancsal Bánffy család részére Gernyeszegen épült később Jelehi-kastély.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina, 166. old.

Blaumann Eberhard Johann

Tervezte a kolozsvári Bánffy palo-
tát.

B. Nagy Margit: Renaissance barokk
Erdélyben, Bukarest, 1970.

168 l.

Glaumann Johann Eberhard

jó munkalehetőség reményében Nürnbergből vándorolt be Erdélybe és Szebenben telepedett le, ahol 1756-ban „mint kőműves és kőfejtő" nyert polgárjogot.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

204.

Blaumann Johann Eberhard

1770-ben városi építőmesternek alkalmaz-
ták. Bánffy György nevezett mesterre bízta
Kolozsváron építendő házának megtervezé-
sét, ki 1773 vége felé készítette el annak rajzát.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdély-
ben, Bukarest, 1970.

2041.

Baumann Johann Eberhard

Az építkezés munkájáért 12.000 lejnyi forintot kapott aranyban, 200 veder bort és 50 köböl búzát. Bánffy adta az összes építőanyagot s a napszámos munkáról is gondoskodott.

B. Nagy Margit: Renezánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

2057.

Johann Eberhard Blaumann

Magyarországon tevékenykedő nem magyar származású mesterek.

Fülep Lajos: Magyar művészet, Budapest, 1971.

1457

Blaumann Johann Eberhard

A kolozsvári Bánffy palotán kívül mások is folytatott tevékenységet; dolgozott a bonchidai kastélyon, ő építette a kolozsvári minorita templomnak a XIX század elejéig meglevő tornyát is.

D. Nagy Margit: Renezánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

205.

Pfaumann Johann Eberhard

1786-ban 53 éves korában halt meg.
A kiadások szerint nemcsak építész volt, de kőfaragáshoz és stukkódíszítéshez is értett. A Bánffy palotán ő faragta az utcai és udvari homlokzat főpárkányait.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

205 l.

Hermann Johann Eberhard

Továbbá a szalagfonatos attikát, a balusztrés mellvédű ablakokat, a kapu alatti pilasztereket, valamint a szabadon álló oszlopokat. Együtt dolgozott Hermann Gottfrieddel.

Gy. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

207 l.

M.D.K.

Johann, Eberhardt Blaumann, szobrász. épitész

Kolozsvárott épitette a Bánffy-palotát és agernyeszegi kastélyt. Az erdélyi barokk müvészet kiemelkedő emlékei. 444.o. Fiatal korában Nagyszebenben szobrászkodott. 457.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Johann Eberhard Blaumann

építette a kolozsvári Bánffy-palotát és
a gernyeszegi Bánffy-kastélyt

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századig.
Bp., 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

132. l.

Blaumann, Johann Eberhard építész — D.K

Kolozsvár, Bánffy-palota

Kampis Antal :A képzőművészetek története 653.1.
A Kultura Világa Bp. 1963.

Blaumann, Johann Eberhard -1- MDK

württembergi származású nebeni polgár
és „Stadtbaumeister"
XVIII. sz. 3. negyedének legjavából erdélyi
mesterei.
Vele épített Bánffy György kolozs-
vári palotáját. 1773

Biró József: A kolozsvári Bánffy-palota
Cluj 1935

28.

Blaumann, Johann Eberhard -2- MDK

éssiti 1776-tól a bonczhidai Bauffy kastély miatkazát 1783-ig

1784-ben késnél el a belsőudvar homlokzatának portálejával

Bíró József: A bonczhidai Bauffy-kastély
Cluj 1935

28-29.

Blaumann János MDK

építén és nohán

Bauffy György kolozsvári főtéri palotájának (alakkötetétel 1773) terveője és építésvezetője (repr 20) 1780-84 ben átépíti a helvenes években épült Minorita tpl homlokzatát. (repr 23)

Brió József: Kolozsvár képekben Bp 1941

18.0.

— 1. — M. D. K.

BLAUMANN, Johann Eberhard

szobrász és építész

Szül. 1733 a württembergi Böblingenben

megh. 1786. Erdélyben

(!) 1755-ben került Nagyszebenbe

(!) 1754. Nagyszeben, ev. templom, D. v. Glockner-epitaficum

1759. ho. S. v. Dobosi-epitáficum

Aggbózy: Borokk szobr. — . Bp. 1959.

/. I 173.

 M. D. K.

BLAUMANN, Johann Eberhard
szobrász és építész

1768. Nagyszeben, ev. templom, P. B. v. Sachsenfels-epitáfium

1770. Uo. M. Cz. v. Rosenfeld-epitáfium

1780 körül. Kolozsvár, Bánffy-palota szobordisze

1781-körül Zsibó-, Wesselényi-kastély, középpavillon, déli homlokzat, erkélyek, Mars szobor

Agghósy: Barokk ./. Bh. 1959. I. 173. l

M. D. K.

BLAUMANN, Johann Eberhard

1784. ~~Boroc~~ Borchida, Bántfy-kastély, udvari erkély

Agghóry: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 173. l.

Johann Eberhard Blaumann M.D.K.

építés

a kolozsvári Bánffy-palota s' a
gernyeszegi Kastély építője

Kampis hagy. műv. Bp. 1960, 444.

M. E. Blaumann kolozsvári M. D. K..

Nagyszebenben és Kolozsvárott dolgozott.

Kampis, Magy. műv. Bp. 1960 457

M.D.K.

Johann Eberhard Blaumann épitém

A kolozsvári minorita templom vala mint a Bánffy palota tervezője. Mindkettő barokk.

Balogh J.: Ungarische Kunstdenkmäler im heimgekehrten Siebenbürgen. 1941.

12.

Johann Eberhardt Blaumann építész Würtembergből származik. M.D.K.

A kolozsvári u.n. „balalachinos" Bánffy palotát építi Bánffy György megbízásából.

dr Kardoss György: A magyar barokk és zopf építészet rövid összefoglalása. 1952. Mérnöki Továttképző Intézet előadás-sorozatából M. 19 20. l.

Blaumann, Johann Eberhard épitész MDK

A kolozsvári Bánffy-palota tervezője.

235.o. 57.jegyzet.

Debreczeni László: Az 1953- évi kolozsvári müemlék-összeirás épitéstörténeti eredményei.

KelemenEml. 219-248.o.

SI. 1733. Böblingenben (Württemberg)

Blaumann

Johann Eberhard

épitém + 1786

febr. 5

Naptrebenben

l.

Arch. Ert.

1934 11[illegible]. l.

117. l. 118.

5

Béró

Kőművés és kőfarajó vándorút is során tredélyben terül és Naptrebenben teleptik le, ahol 1756. nyer polgárjogot.

Másap hágasodik: Dániel Anna Marie ev. lelkész lázát 1769 felkéj farjan.

Élete utolsó éveben

1785. kérvényel fordult az erdéki udv. kancelláriához, k kamarai építésszé nevezzék ki

---

Stiluskritikai alapon (Biró) Atiboi Wetterbeg kastély középsőpavillonjának déli old-ról épitek ezkér az ő nyúvel, a déli homlokzat kiépit-ben is rene van, mars-tuhon is tóte való

A nagatrebeni magistratus 1776 nov. 9. ülésén elesapte városi épitőmesteri állásából, „mivel állandóan más ürelő szolgálatában dolgozik"

Gontmaradványok Erdőben VIII. 144. egy lett

Bánffyak épitése, 18. szi erd-i mesterek 3. gener.-i vezérálakja

megrva

Blaumann Johan Eberhard

Kolozsvári Bánffy-palota 1773-1785.

Kolozsvári minorita templom 1780-84.

Balogh Kolozsvár

35.l. 36.l.

34.l. 89-90. kép

92. kép

Balogh J: kolozsvár műemlékei. Bp 1935

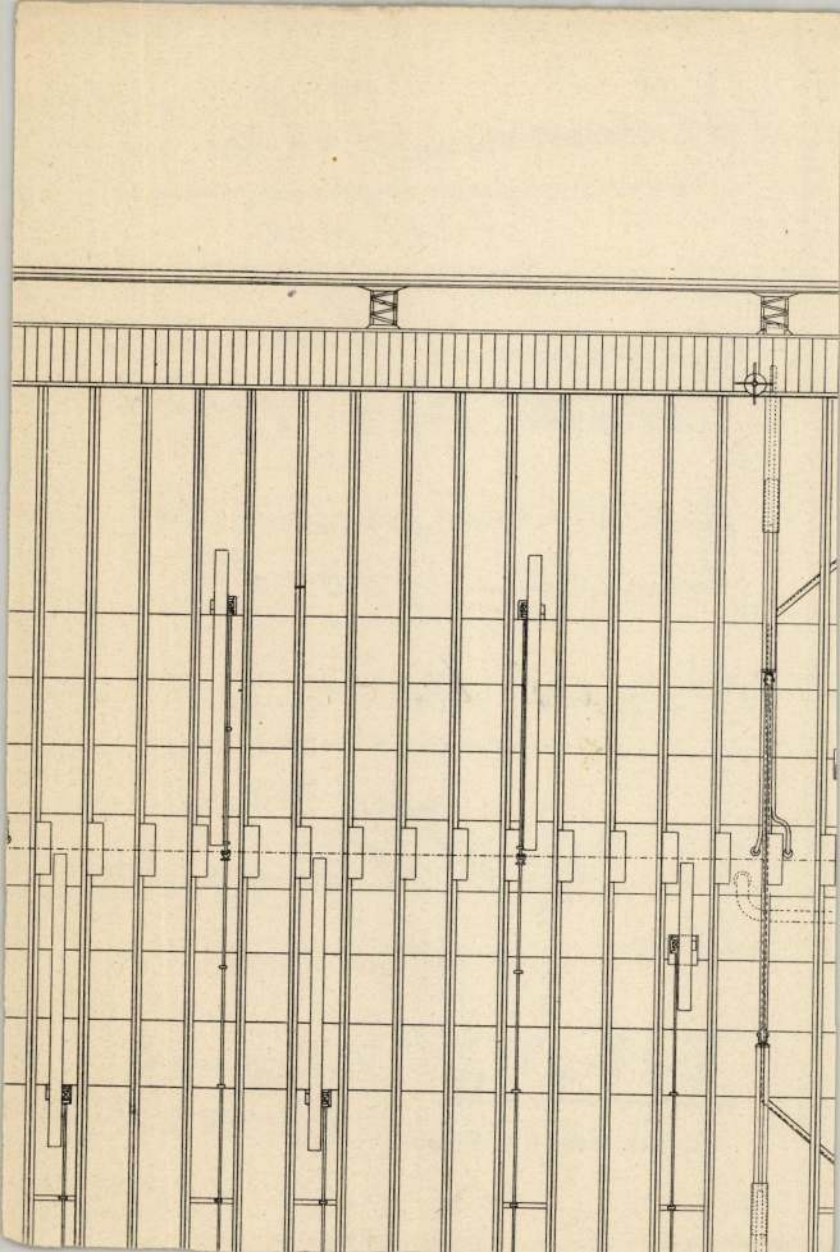

Blaumann Johan Eberhard

épitéz

Kolozsvári Bánffy-palota és minorita templom

Balogh Jolán:

Erdély hazatérő műemlékei. Pásztortúz.

1940. 513. l.

ı az emlékek befalazását, vagy
zítését, ha lehetett, elkerültük,
és vizsgálat elé akadály ne

ızoleumhoz csatlakozó falára
alagfonatos és palmettás farag-
ivumnak és stílusnak a század

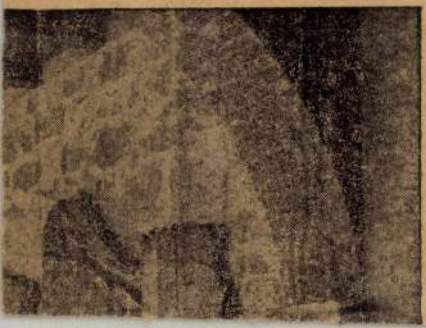

Blaumann Johann

Eberhard

1773–1785

Balogh Zoltán:

Kolozsvár művelődése.

Szépmüvészet

1942. 10. 5. l

Blaumann, Johann Eberhard

rod
2

Balogh Zoltán dr.

Kolozsvár műemlékei.

Művészeti kalauz
Kolozsvár 1942. 53. l.

ZSÓTER MIHÁLY

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Blaumann Johann Eberhard

1733 – 1786,
nagyszebeni szobrász

1. J.:
Bielz Portrkatalog der
257. sz. Siebenbürger
Sachsen.

~~Hermannstadt~~ 1936

Archiv B. 49. Heft 1.

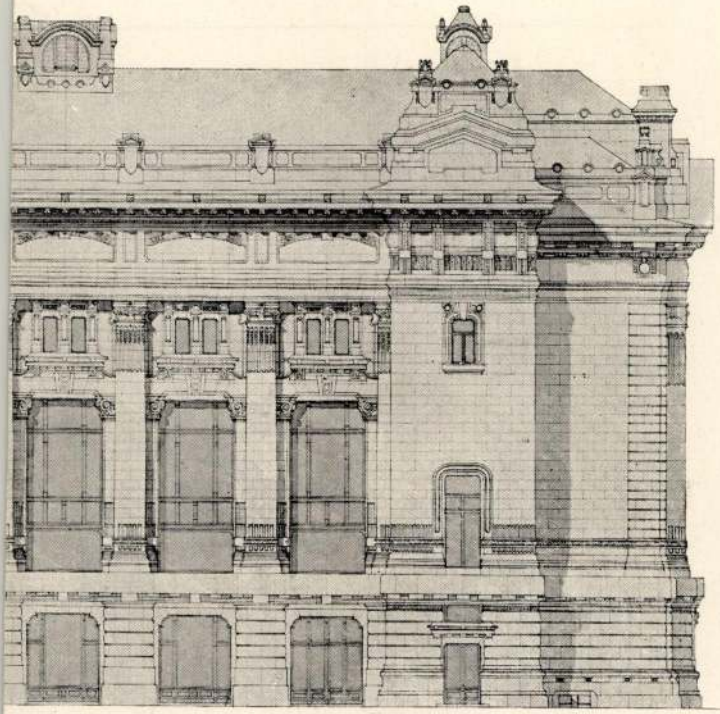

Homlokzat a Zoltán-utcában.

Blaumann J. E.

épitész

Kolozsvári minorita

templom

Kolozsvári Bánffy-

palota

l.

Bierbejtőrt

208, 209. l.

Bierbauer V.

A m. épitészet tört

Bp 1937

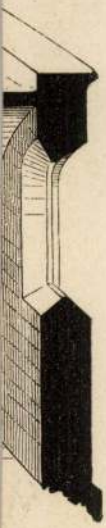

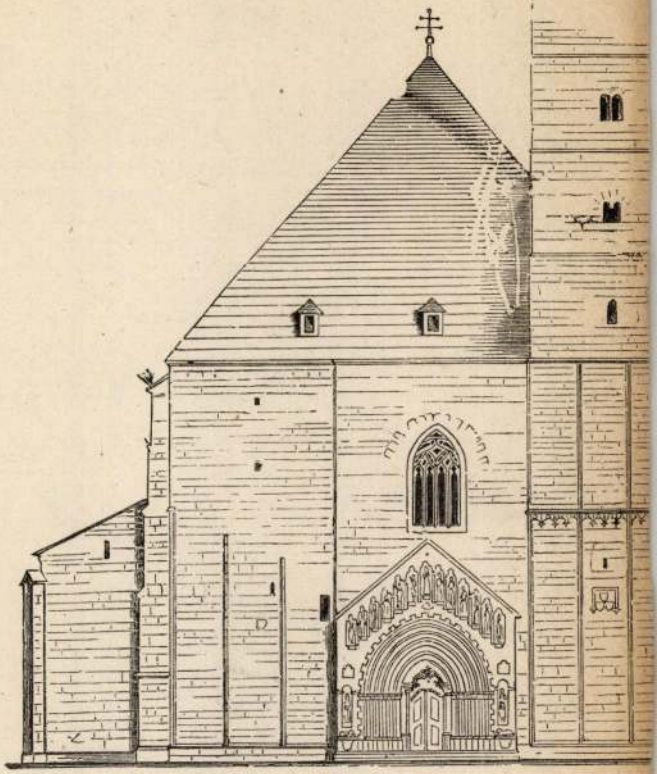

2.

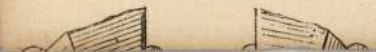

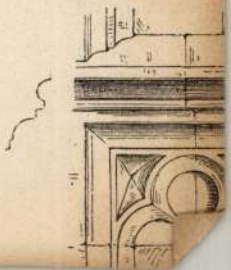

Blaumann E.

irod

2

Bierbauer Virgil dr.

A Kolozsvári művészeti lelek építészeti kiállításáról.

Tér és Forma

1942. 100. l.

Jézus szülei Egyiptusba futnak.

608 Carlo Maratti utánzója.

Blaumann, Johann Eberhard

építész

irod

Biró József: A kolozsvári Bánffy-palota és tervező mestere, Johann Eberhard Blaumann. Erdélyi Múzeum 1933. 38. k. 10-12. sz. 446-463. l. és Erdélyi Tudományos Füzetek 63. sz.

képekkel és alapraj-jal

Művészlexikonból Littamya

Kövesherö ivelet.

4, 5, 6, 7, 8.
9, 10.

35, 36, 37, 38, 39.

Bíró J.:

Két kolozsvári főúri barokk palota. AÉ.

1934. 115, 117, 118. l.

(képpel)

Blaumann

épitéri

l.

J.:A

Biró gerinyenegi

Teleki-
kastély.
1938

22. l.
44

.lra haladó parasztleány a kezeiben
Haját simára fésülte. Jobbkarján hol-
te: virágos és rojtos vállkendő, melyet
g érő bő ujakkal, kék kurta szoknya,
isnya és czipő. Jelzése alól jobbra:

5 cm.
lat téli tárlatán az 1902: XII. 20-
(907/902).

Blaumann (Eberhard) János

épületei

l.

Biró József

Kolozsvári képes-
könyv Bp. 1940. 18,
19. l. ↑

(31. l. 20. t. Officina
~~31. l.~~ 23. t.

Blaumann Eberhard

János

l.

J. (ily)

Biró Erdmüvésete

Bp. 1941 131, 132, 134. l.

Blaumann Eberhard

Janos

épitést XVIII-n.

lásd okv

Biró József:

A zsiboi kastély.

Bp. 1942. 10. és

köv. Cl.

Gerevich emlékrów

1942. 178 ~~[illegible]~~ 183, 188. l.

142. l. (kép.) 87, 88, 91, 92. l.

(Parisis) oszlopfő 150
OZORA (Tolna m.) avar sírlelet 9
ŐRALJABOLDOGFALVA (Sântămăria-Orlea, Hunyad m.) ref. templ. 42, 44
— apszisa 31
— kapu 91, 101, LXXXVIII 3
— torony 41
ŐRISZENTPÉTER (Vas m.) r. kat. templ., kapu 99 LXXXVIII 1
— torony 41
ŐSKÜ (Veszprém m.) temető-

PÁDUA S. Sofia, oszlopfő 146 káp., alapr. 33
— S. Sofia, oszlopfő 146
— S. Giustina, szobrászat 173
— miniatúrafestészet 233
— egyetem 230
PALERMO székesegyház, kettős oszlopok 88
— Cappella Palatina, mozaik 221
— normann motívumok 153
PÁLOS-rend 67, 69, 122—123

Blaumann, Eber-
hard János
épitéz

l. 7.
Bird Erdélyi kastélyok

Bp (1943) 61, 64, 71,
91, 110 l.

Blaumann János

építész

Kolozsvári Bánffy-palota.

Biró József:

Erdély műemlékeinek sorsa a bécsi döntés után. Kolozsvár, 1943. 11. l.

Nagypágos

Szen

Dr. ing. BIERCAUER VIRGIL épitéz
Budapest, II. Zárda-utca 57.

Blaumann Johann
Eberhard

vöd
Csabai István

Egy tér életrajza

Szépmüvèszet
1942. 111. l.

Szépmüvészet

Blaumann Janos Eberhard

Gód
2

Entz Géza: Kolozsvár
későbarokk és ujklasszi-
kus házai.
Kolozsvári Szemle
1943. 113. l.

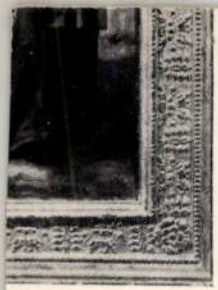

Blaumann

Portale a bonchidai kastely belsőudvari homlokzatan feutitot -

Repr

Erdélyi Múzeum

1935. 144. l.

mellett

Blaumann, Johann

Eberhard

ivád

I.

Genthon Erdélymúvérete

24. l.

Kny. a Tört. Erdély-ből

1936

elnök

atásügyi m. kir. Minisztériumnak

B u d a p e s t .

Blaumann, Johann Eberhard

kolozsvári Bánffy-
pálota 1774–1785–
kolozsvári Minorita-
templom 1782–1784.
bonchidai Bánffy-kastély
udvarihomlokzatának
két kapuzatának terve
fentstől.

Genthon Istvánni:
Erdély műemlékei.
Szépművészet
1940. 8. l.

Blaumann Johan Eberhard

épitész és
nobrán

l. A.

Hekler M. M. Tört.

132, 169, 184, 185. l.

A m. művészet tört.

1934

Ujvidéki tanonczotthon népkrt.

VII. 290

Blaumann, Johann Eberhard

l.

A.

Hekler Ung. Kunst-geschichte. Berlin 1937

105, 110, 115

ÉSI RÉSZV.-TÁRSASÁG

ÓI-UT 52 B. SZ.

A Klasszikus Regénytár
Abonyi Lajos művei
Báró Eötvös József művei
Eötvös Károly művei
Rákosi (Sipulus) művei
főképviselősége.
Kiváló festmények reproductiói diszes keretben

Magyarországi postatakarékpénztári számla 7969. sz
Osztrák postatakarékpénztári számla 859.373. szám.
TELEFON-SZÁM 25—96.

Budapest, 1906 szeptember 30.

GYULA urnak

BUDAPEST

Blaumann

a bonchidai Bánffy-
kastély udvari homlok-
zatának portáléját épitette.

Kampis Antal
Szaradok 1936. III. l.

Blaumann János

nobrán

Kolozsvár

irod

Z

A: Az

Kampis ujabb m. nobrá-

trat.

492. l.

~~Kmp~~ a trépuinvérelés

kényvé ~~[illegible]~~

Bp 1940

Kmp. is.

Blaumann Johann

Eberhard

épitéz.

Lásd

z

Kaposy János

Magyar Művészeti

akadémia terve a

XVIII. században.

Bp. 1941

8-l.

3894. Horty Béla:
Sz. Mezőkászonyon 1869

Alkony.

~~Az alkonyati világ~~
rét erdő foglalja el, nyug közép
szeli, a melynek vizében a
itt-ott kövek hevernek. Jel
kel: »Horty Béla«.

Vászon, méretei 59.7
Vétetett az 1909:VII
K-án (1180-909).-- Kifizet
tára.-- Elszámoltatott 190

Vét 77511-909

Blaumann Johann
Eberhard

vrod
3

Lux Géza dr :-

Kolozsvári képek -
Magyar Épitőmüvészet
1942. 143. l.

a korszellem döntő fontosságú átalakulá
hogy Szent László alakjának alkalmazásáv
meghatározta, világosan lemérhetjük a n
erősebb térfoglalását a kor szellemi életébe
ha tudjuk, hogy a pénzen látható ábrá
forgalomban — a pénz értékének és jóság
Szent Lászlónak ezt a szabadabb, életköz
közepén egy hierarchikusabb, bizony
(CNH 64/A). Az egész alak beállítása fr
fény hangsúlyozottabb lett. Köpenye vá
kézben tartott alabárd függélyes iránya m
kötöttségét. Ezek a változások részben a
hoz gazdaságpolitikai okokból való vissz
fejlődés fentebb jelzett ütemébe, ahol
reálisabb, a pár évtizeddel későbbi győri l

Míg a Nagy Lajos-kori aranyfori
beáramlását mutatják, a garasok ezzel el
világát tükrözik mind erősebben. Külö
Dalmácia visszafoglalása után. A dénáro
a Szent László ábrázolás, mint az aranyf

Blaumann Johann

Eberhard

Biró József Könyvének ism.

Magyar Művészet

1934. 159–160. l.

PIERRE LOT: VI

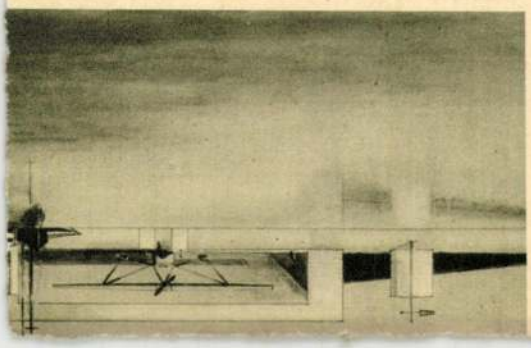

tést várja, hogy úrnőjét a csatornán vigye. Legfurcsább talán az egész pülőosztagban egy aluminiumvázas ngora. Schubertet játszanak rajta, fémlábakkal és vitorlázó pedállal áll a jövőbe. Nincs több köze az iatikához, mint az „éléphant colos-i"-nak volt a Montgolfier fivérekhez. e a korszellem őt is a levegőbe emeli. Egyáltalában: az egész francia menlitáshoz nagyon közeljár ez a pehelylyú művészet. Az életnek kecses, nnyedén kiformált mozgása, a volvezetés élanja, a merész kezdés ikaszi öröme — ez a repülőlélek és a ll lélek közös vonása. A gyermekek iskolában rendszeresen ápolják az ronautikát, legalább a rajzórákon. áz meg száz színes gyermekrajzot tni itt, amint ujjonganak a piros és k léghajókon, amint balkónról nyujgatják a saját képesfelüket a repülőpek után, amint hitelesen megfestik óceánrepülők diadalmenetét a vásházára, aláírva büszkén: „Én láttam ostes és Bellonte urakat." A gyerme-

Blaumann Johann Eberhard

Írod

Makkai László:

Városunk barokk emlékei.

Pásztortúz

1935. febr. 15.

AZ ERDÉLYI SZÉPMÍVE

CZINCZÁ

MENE

című egykö

Megragadó egyéni történet,
erdélyi esem

Kapható a *Pásztor*

—

FEKETE

SZÁNTÓ GYÖRG

Blaumann Johann
Eberhard

l.
Mak Vásár Kolozsvár

75 l
154 l.

Makkai - Vásárhelyi:

Kolozsvár. Egy m.
város ezer esztendeje
kvár, 1942

150 K utalványoztatott, hatályba
hogy ezen összeget f. évi januá
haváhan, a visegrádi erdőgondno
molás kötelezettsége mellett fiz
naplójában kiadáskép számolja el

A hivatalos má

fő igazg

Blaumann Johann Sebastian

a kolozsvári minorita templom helyreállítása

1779—1782

Lód

Maksay Albert:
Kolozsvár. Erdélyi Városkalauz. Bp. 1936.
31. l.

35

legórikus alakok alkotják. Munk
s hamarosan a megye, majd pedig
Felirat e

PH. 1935 ápr. 27

(s.l.: Erdélyi mü-
Történész 2 könyve)
(Bíró)

PH. HT

Blaumann Eberhard János

---

vród

Rados Jenő = Kolozsvári
műemlékek. A m. kir.
állami felső építőipar-
iskola 1941–42. évi
szünidei felvételei.
[Bp. 1943. 6. l. (Képpel)

~~és az ide szabott~~
~~táblák~~

38, 39, 40. t.

Blaumann >

< Johann Eberhardt

später

Roth, Victor < >

Korrespondenzblatt

1915. 19 – 20 l.

Land Okv

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Blaumann Johann

Eberhardt

Epitett

wod

2

V.

Roth Siebenbürgische Altäre.

Studien zur Deutschen Kunstgeschichte. 137. l.

wod Strassburg

2 1916.

---

u.a.: ~~Korrespondenzblatt des Vereins für sieb. Landeskunde 1915.~~

~~19. l.~~

Europa Film,-

Könyv, Lapterjesz

Könyvkiadó RT

Bp.

Rothermere u

Blaumann

nagyszebeni szobrász
és épitész, a Kolozs-
vári Bánffy-palota
mestere.

irod

Roth, Viktor. Die
deutsche Kunst in
Siebenbürgen. Berlin
1934.

Tsm.

os Bizottsága
dre-u. 10.

Blaumann

Vörös

Tér és Forma

1940. 144. l. (Új könyvek Erdélyről.)

8.

E S Z T Ö
Ö D Ö N
ZÖVETSÉGÉNEK ÉS
-SZÖVETSÉGÉNEK
S - L A P J A

Blaumann, J. E

Blaumann *Johann Eberhard*, erdélyi szobrász és építész, *1733, †1786. A szebeni ev. templom számára szép epitáfiumokat faragott a XVIII. sz. 2. felében. Építészeti főműve a kolozsvári Bánffy-palota (1773—1785), négyszögű oszlopos udvarral és homlokzati szobrokkal. 1784-ben a kolozsvári minorita-templom homlokzatát építette s ugyanekkor dolgozott a bonchidai Bánffy-kastélyban is.

Uj Idők Lex. IV. k.
960. l.

74684

Blaumann,
Johann Eberhard
építész

Biró József: A kolozsvári Bánffy-palota és tervező mestere.
Erdélyi Múzeum
1933. 446–463. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Blaumann Eberhard János

vvod

J.

Radoskolozsvári mennelékek.

6. l. 40-tabla

A m. áll. felső építő-iparisk 1941-42 évi tanúdai felvételei.

Bp. 1942

Kedves Egy

Felesigemel egy

mives irdeklödés

Vénsigesen Buldjú

Sok neveletet és

Blaumann Eberhard

Janus

építészés nobrász

l. okv.

Gerevich Emlékkönyv

178, 179. l. 180. l.

181. l. 182, 183, l. 188. l.

142. kép.

Biró

0

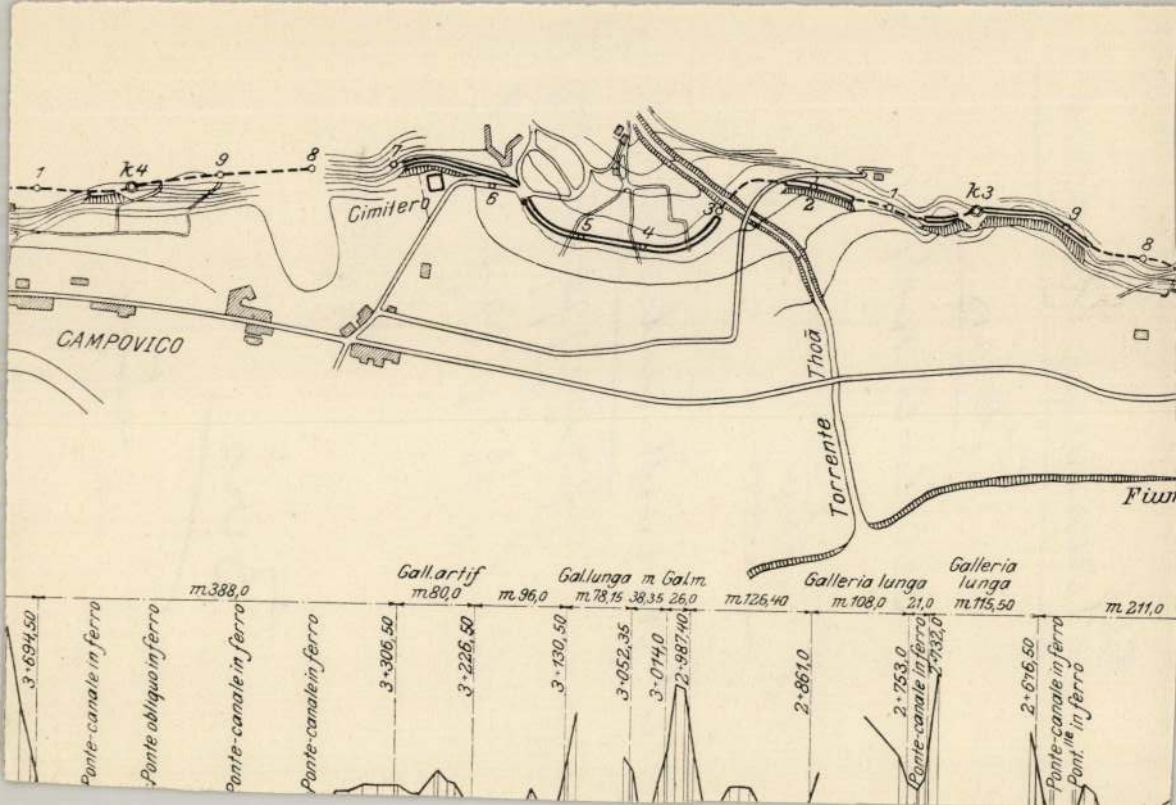

CAMPOVICO
Cimitero
Torrente Thoã
Fiu
k4
k3
Gall. artif
Gal. lunga
Gal. m
Galleria lunga
Galleria lunga
m 388,0
m 80,0
m 96,0
m 78,15
38,35
26,0
m 126,40
m 108,0
21,0
m 115,50
m 211,0
3+694,50
Ponte-canale in ferro
Ponte obliquo in ferro
Ponte-canale in ferro
Ponte-canale in ferro
3+306,50
3+226,50
3+130,50
3+052,35
3+014,0
2+987,40
2+861,0
2+753,0
Ponte-canale in ferro
2+732,0
2+676,50
Ponte-canale in ferro
Pont.lle in ferro

Bíró József: A kolozsvári Bánffy-palota és tervező mestere Johann Everhard Blaumann.

(Kny. Erdélyi Múzeum)

8°, 5K, 20L, Kolozsvár, 1933.

Blaumann J. E.

Blaumann, Johann Eberhard

Magyar Művészet

1934. 159, 160.

Blaumann

Johann Eberhard

Biró József dr.

A kolozsvári Bánffy-palota és tervező mestere, Johann Eberhard Blaumann.

Erdélyi Tud. Füzetek 63 sz.

Cluj-Kolozsvár 1933. 446-463. l.

képekkel és alapr.

Ugyemlékszem, hogy különlenyomat az Erdélyi Muzeumból

MOB Kut. 3530.4

Buenos-Ayres h. n. V. 17.

Blauman Johann Eberhard

Bánffy-palota

Kolozsvár

vrd

Maksay Albert:

Kolozsvár, Erdélyi

Városépek. Bp.

1936. 35. l.

Blaumann Johan Eberhard

Kolozsvárn Bánffy-palota

cvod

Hekler M. M. Tort

132. l.

~~Pityke bronzból, öskori VII. 95, 106~~

Blaumann,

Johann Eberhard

l. Heckler Ung

110-P.

D

A

173297/3

1916. szám.

A beadványokban
erre a számra kell hivatkozni.

A bíróság a z.191

itélet alapjá

ennek 1910. január

a) 32 K 90 f eddig felme

felmerülő költség erejéig K

Blaumann,

Johann Eberhard

l

Hekler Ung

115.l.

Ø

nár hó 21 napján dél~~után~~

~~butor~~ Könyvek, butor

mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni

dő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését

észükre foglalás korábban eszközöltetett volna, s ez a

ejelentéseiket az árverés megkezdéseig nálam irásban

ág tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik

ár hó 31 napján

Kevés Gyula

kir. bir. végrehajtó.

VI., Gyar-utcza 10. szám

RÁSBIROS VÉGREHAJTÓ GYULA

Blaumann Johann

Erhard

epitest

irod

2

Hekler M M Tort

169. l.

D

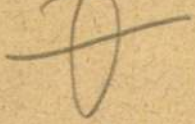

Székesfehérvári régi városi árvaház

IX. 117.

Blaumann

ejtér

l.

Birógerugyszegi

44. l.

Ø

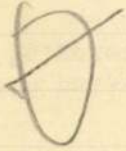

10784.

állra vetett palástban, csokorra
s keretbe helyezett tojásdad medail-

INCEPS

ET ORIENTIS
r.

n.
ri temporis, Coloniae. Lib. VI.

Blaßmann Eberhard János

Rados Jenő - Kolozsvári emlékei.

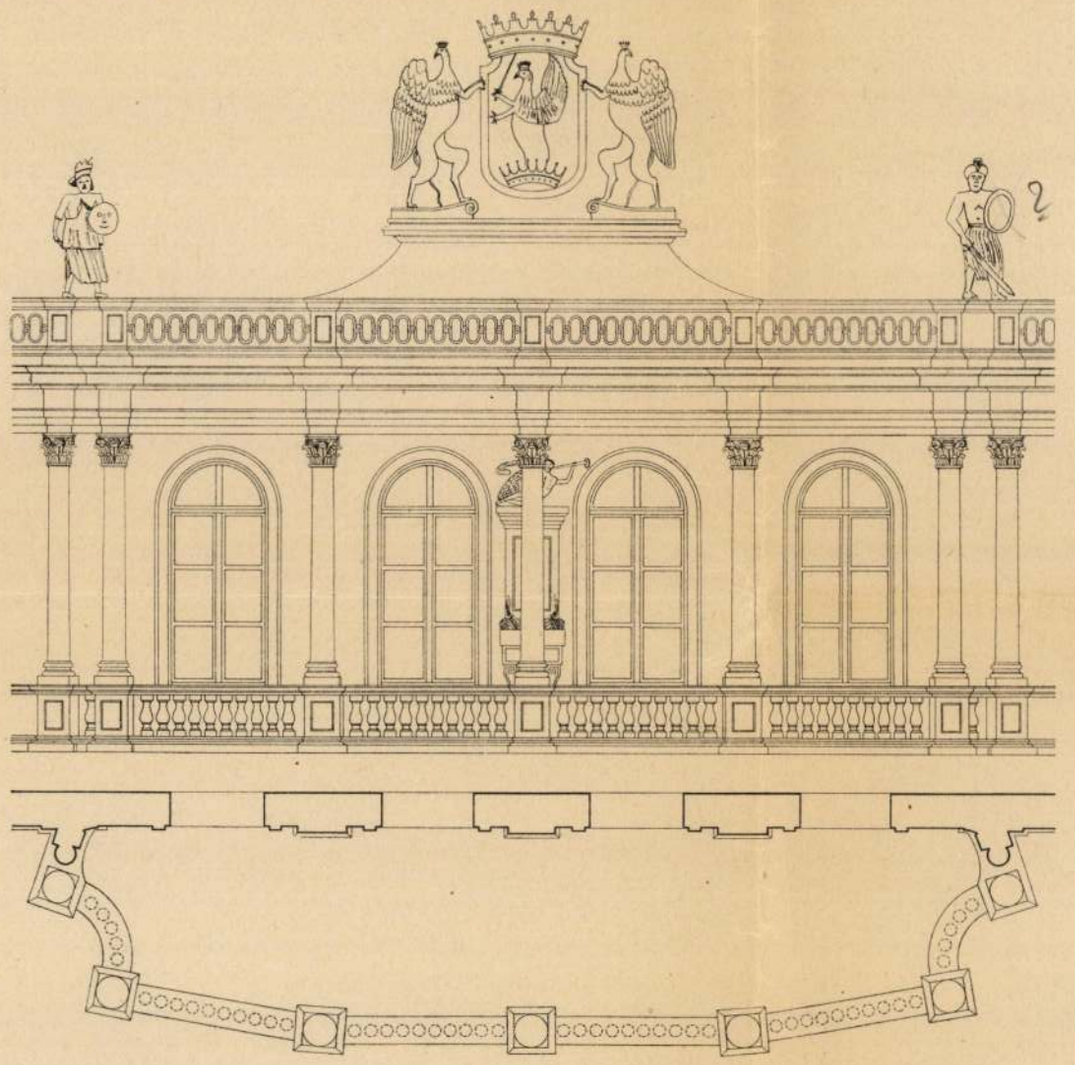

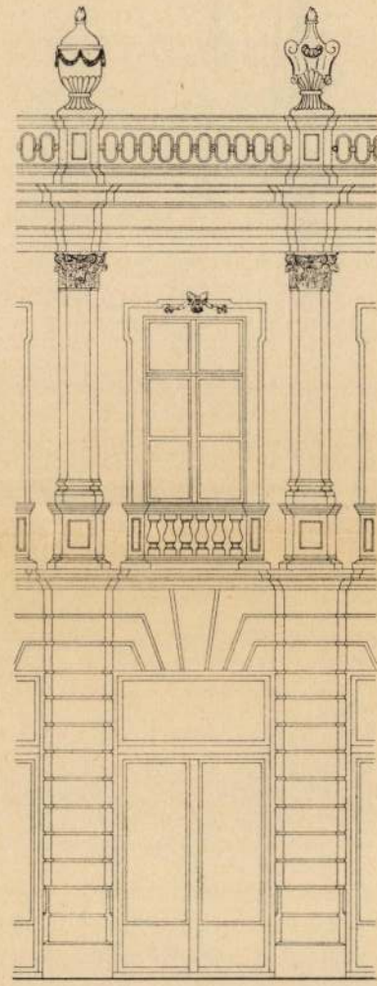

A Bánffy-palota középerkélye és egy tengelyhallása.

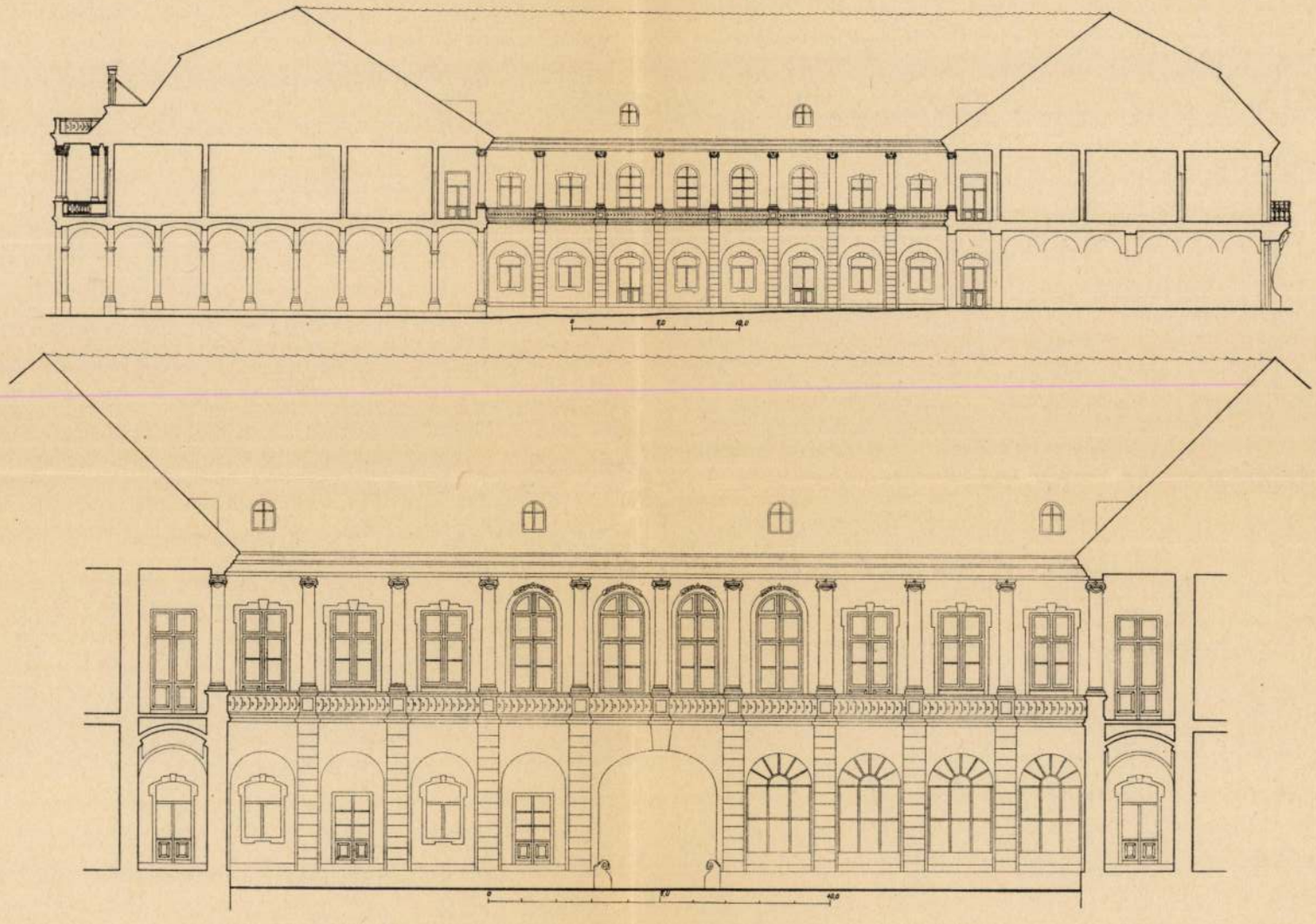

A Bánffy-palota hossz- és keresztmetszete.

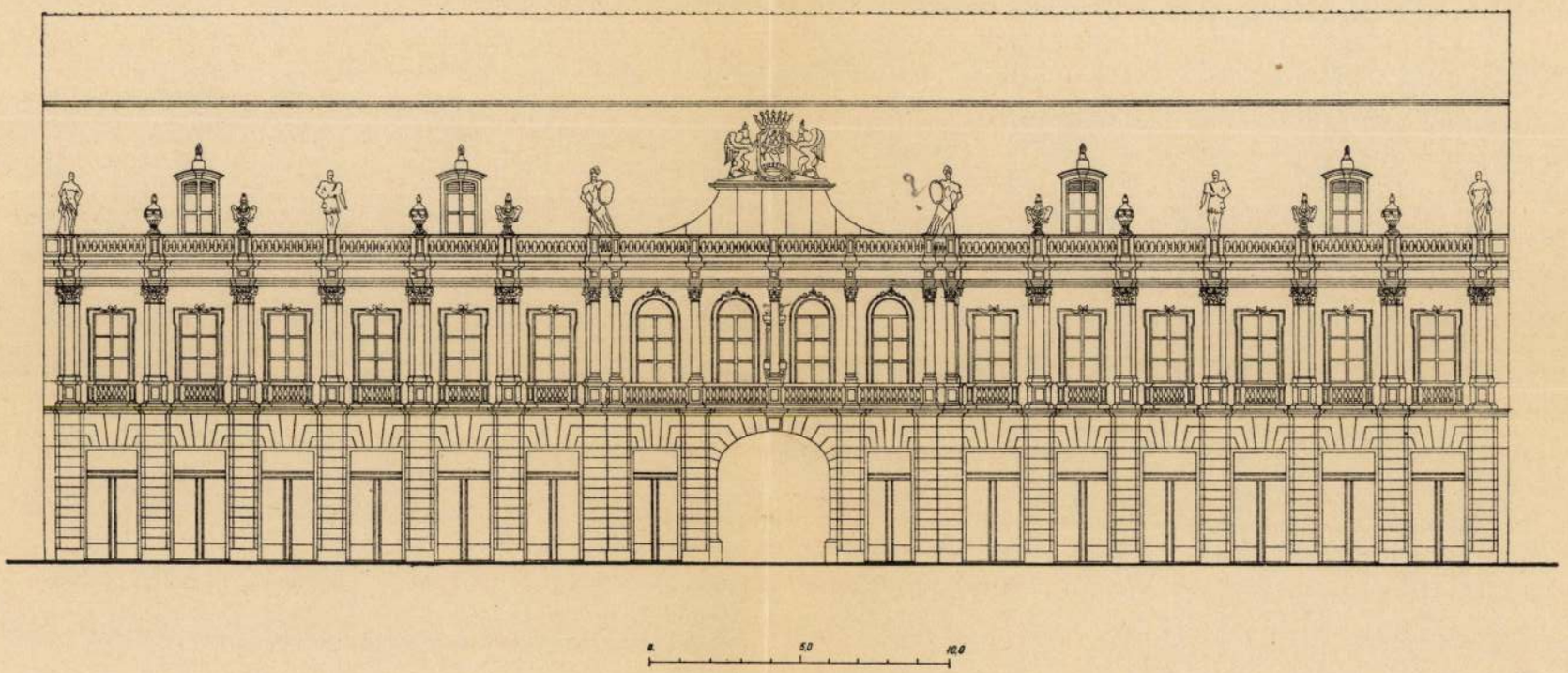

A Bánffy-palota főhomlokzata. (Blaumann J. E. műve 1773—1785.)

UJ KÖNYVEK.

— **Horváth Jenő: A Szent szövetségtől a Népszövetségig.** *Horváth Jenő* egyetemi tanár, a diplomáciatörténet legkiválóbb magyar művelője, nemrég megjelent tanulmányában *(A Szent szövetségtől a Népszövetségig. A modern világ története 1815—1920)* igen jól sikerült, pragmatikus összeállitásban közli a diplomáciai világ eseményeit a bécsi kongresszustól (1815) a párizskörüli békék létrejövetéig. Horváth Jenő ebben a rendkivül nehéz, igen nagy tudást és éles itéletet igénylő tudományágban uttörő munkát végzett. A hatalmas diplomáciai anyagból, az aktáknak roppant tömegéből szürte le azokat a tényeket, amelyek az emberiség sorsát irányitották. Kezdi a legujabbkor legnagyobb eseményével, a bécsi kongresszussal és annak eredményeivel. Bemutatja a Szent szövetség korát, majd kifejti az európai helyzet alakulását az 1848-iki forradalmakig, azután bemutatja a két nagy nemzeti államnak: a Németbirodalomnak és az egységes Olaszországnak kialakulását az 1848—1871 közötti időszakban. Megkapóan ismerteti Horváth Jenő ezután a fegyveres béke korát, amely az 1871-iki frankfurti békétől a nagy katasztrófa kitöréséig tartott. 1901-ben a diplomáciának a legujabb kora kezdődik, amely a világháboru előtti nagy szövetségrendszerek kialakulására vezetett. Mélyrehatóan kifejti végül a békeszerződések hibáit és belső ellentmondásait. A rengeteg eseményt Horváth Jenő egy aránylag kis könyvben foglalta össze, de előadása mégsem zsufolt, seholsem bonyolult, hanem világos, folyamatos és könnyen érthető. Minden olvasó, aki a diplomáciai élet nagy eseményeit Horváth Jenő előadásán keresztül a bécsi kongresszustól a párizsi békékig átélte, meg fogja érteni a jelen tragédiáját. A könyvet mind a tanuló ifjuság, mind a nagyközönség haszonnal forgathatják. *(B—a—l.)*

— **Erdélyi mütörténész két könyve.** Biró József mütörténész két könyve fekszik előttünk. Az egyiknek cime: *„A kolozsvári Szent Mihály-templom barok emlékei“*, a másiké *„A kolozsvári Bánffy-palota és tervező mestere, Johann Eberhard Bauman“*. Erdély sok megpróbáltatáson állment földje még mindig számos fel nem tárt szellemi kincset rejteget. A magyar középkor, az erdélyi fejedelmek kora, sőt a XVIII-ik század végétől számitható ujabb lendület egymásután gyarapitották Erdélynek épitészeti és általában müvészi kincseit. A magyar mütörténelem aránylag uj tudományág, amely nem tudta összes feladatait egyszerre elvégezni: Erdélyt épenséggel elhanyagolta. Napjainkban *Gerevics Tibor* foglalkozott a XV. századi *Kolozsvári Tamással*, az első magyar képtáblafestővel; ugyanő hangsulyozta a barok müvészetének magyarországi vonatkozásait. Gerevics nyomában kezdte meg kutatásait *Biró József*, aki a modern mütörténész teljes felszerelésével oldja meg feladatát. A kolozsvári főtemplom ugyanis 1697-ben leégett, ugyhogy ujra kellett épiteni és berendezni. Az összes érdekeltek egyesitett áldozatkészségének és szorgalmának köszönhető, hogy ez a barok felszerelésü kolozsvári templom ma egyik legdiszesebb tára a magyar barok müvészetének. Szerző minden mütörténeti és személyi adatnak utánajárt, ugyhogy a magyar mütörténelem pontosan meghatározott müemlékek és müvészek egész sorozatával lett kutatása nyomán gazdagabb. Ugyanezt mondhatjuk másik füzetéről, amelyik a kolozsvári Bánffy-palotáról szól. Ez a ház volt a XVIII. század végén ujjáépitett Kolozsvár első palotaszerü háza, amelyet mindenki megcsodált, történelmileg és esztétikailag azonban csak Biró méltatta, aki mesterét is megtalálta *Baumann János* személyében. A Szent Mihály-templomról szóló könyv *Hirschler József* pápai prelátus áldozatkészségéből, a másik füzet az *Erdélyi Muzeum Egyesület* kiadásában jelent meg Kolozsvárt. *(s. l.)*

— **Balás Károly: Pénzügytan.** *Balás Károly* budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemi nyilvános rendes tanár *Pénzügytanának* második kötete jelent meg a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda szép nyomásu, világos beosztásu, izléses kiállitásu kiadásában. Az áradók, illetékek, egyedáruságok pénzügyi jelentőségét és tudományos jellegét fejti ki ebben a kötetében Balás Károly, foglalkozik ezenkivül a közháztartások rendjének magasabb, főleg erkölcsi szempontjaival. Mint a szerző minden munkája, ez a Pénzügytan is jóval meghaladja az általános jelentőségü „tankönyv“-ek fogalmát. Igaz, hogy az anyag előadásában, a rendszer felépitésében, a fogalmak megvilágitásában didaktikai alaposság hatja át az egész müvet. Mégis nemcsak *tananyagot* ad, hanem általános szemléletében, megállapitásaiban, politikai szempontjaiban *világnézetet* is. Az a legfőbb érdeme, hogy elmélkedni, gondolkozni tanitja meg olvasóját, akár általános érvényü igazságokat sorakoztat fel, akár saját elgondolásait, nézeteit, elveit támassza alá finoman csiszolt logikai érveivel.

— **Magyarosan.** A *Magyar Tudományos Akadémia* nyelvmüvelő folyóiratának áprilisi száma, amelyet a nyelvmüvelő bizottság megbizásából *Szinnyei József* közremüködésével *Zsirai Miklós* szerkeszt, most jelent meg. A magyar nyelv tisztaságára ügyelő kitünő folyóirat uj számában korszerü cikkeket irtak *Zolnay Gyula, Csengery János, Csüry Bálint, Nagy J. Béla, Techelt József, Pais Károly, Takács József* és mások. Ebben a számban közlik a nyelvjavitások első sorozatát, amelyeket egyhangulag fogadott el az Akadémiában tartott sajtóértekezleten a budapesti napilapok képviselete.

— **Helyreigazitás.** Csütörtöki számunkban szemelvényt adtunk a Kossuth Lajosról német nyelven irott és most megjelent munkáról. Megállapitjuk, hogy a müvet *Otto Zarek* irta.

— **Az Erdélyi Helikon** első két cikke az Erdélyi Muzeumegylet főnnállása 75. évfordulója alkalmából kegyes megemlékezés alapitójáról, gróf *Mikó Imréről*, az első magyar kisebbségi politikusról. Gróf *Bánffy Miklós* szines szicíliai utjáról számol be. Kiemelkedő a szépirodalmi prózából *Kovács György* novellája, a versek közül pedig *Szemlér Ferenc* gyermekkori viziószerü visszaemlékezései, egyebek közt a betörő ellenség előli menekülésről szóló. **Gondos és érdekes a magyar és román folyóiratszemle.**

— **Dr. Fábián Gáspár: Küzdelmeim és alkotásaim.** A szerző *Benvenuto Cellinire* hivatkozik, akinek az volt a nézete, hogy minden embernek, aki valamely derekas munkát végzett és már negyven éven tul van, kötelessége életének folyását elbeszélni. Fábián Gáspár, a kitünő épitőmüvész, ötvenéves korában irta meg és adta ki ezt a könyvet; amelyben irásban és képben beszámol alkotásairól. Joggal panaszolja, hogy a magyar épitőmüvészetről alig tud a nagyközönség valamit, hogy nincs magyar épitőmüvészről életrajz, annyira, hogy nemcsak a közönség, hanem még a pályatársak is néha bizonytalanul állanak egy-egy ismert középület előtt és fogalmuk sincs róla, hogy ki épitette azt. Ha ezt a könyvet végiglapozzuk, magunk is megdöbbenünk az ötvenéves épitőmüvész alkotásainak tömegétől. A szebbnél-szebb templomok egész sorát látjuk, mindezeknek koronájaképpen pedig a székesfehérvári Prohászka Ottokár emléktemplomot, amelynek bizonyára kevesen tudják, hogy olyan óriási a kupolája, mint a konstantinápolyi Hagia Sofia, a firenzei dóm, vagy a berlini dóm kupolája. Templomok, kórházak, iskolák, plébánia-épületek, kulturházak végtelen sora látható e könyvben és talán akkor mondjuk a legnagyobb dicséretet erről az önéletrajzról, ha megállapitjuk, hogy távol áll minden hiu dicsekvéstől, mert aki ennyit alkotott, annak nemcsak joga, hanem kissé kötelessége is élete munkásságát ilyen áttekinthető, érdekes formában közreadni.

— **Amit nem tudnak a Rákócziakról.** *Kerekesházy József* most megjelent tanulmányában Rákóczi fejedelem családjáról közöl néhány kevésbbé ismert adatot. Megemlékezik Rákóczi *harmadik* fiáról, Rákóczi Lipót birodalmi hercegről, azután I. Rákóczi György két köznemes rokonáról: Kapy Gáborról és Kerekesházi Kerekes Andrásról. Olaszországban ma is él egy nemzetség, amely a herceg Rákóczi nevet használja. Ilyen adatokat sorol fel a szerző munkájában, amelyek éppen most, mikor a nemzet a fejedelem halálának kétszázadik évfordulójának emlékét készül megünnepelni, nagyon időszerüek.

— **Magyaros ifjusági ruhák.** A *Magyar Izlés Könyvei* sorozatban, amelyek a magyaros közizlés, szellem és öntudat fejlesztését tüzték ki céljukul, most jelent meg *Ferenczy Ferenc* könyve a Magyaros ifjusági ruhákról, *Haranghy Erzsébet* és mások rajzaival. A könyv ismerteti a magyaros öltözködési mozgalom célkitüzéseit és eddigi munkáját és kitünő divatlapot nyujt azok számára, akik érdeklődnek a mozgalom iránt.

FŐVÁROS.

Nincs még közös ellenzéki lista.

A délután folyamán az a hir terjedt el, hogy a közös ellenzéki lista elkészült, sőt ilyen lista — az összes nevekkel — nyilvánosságra is került. Éjjelre kiderült, hogy ennek a listának nincs gazdája. Nem igaz, hogy teljes volna a megegyezés, annyira nem igaz, hogy a késő esti órákban

a Friedrich István vezetése alatt álló Keresztény Ellenzék bejelentette a szabadelvü-demokrata csoportnak, hogy nem óhajt közös listán szerepelni és önállóan fog indulni.

Lehet, hogy a Keresztény Ellenzék visszatér az ellenzéki pártszövetségbe, e percben azonban ennek akadályai vannak.

Az igazoló választmány ülése.

Az igazolóválasztmány dr. *Csilléry András* elnöklésével ülést tartott, amelyen *Szvoboda Endre* főjegyző összeférhetetlenségi ügyeket ismertetett. Összeférhetetlenségi bejelentések történtek *Koós Jenő*, dr. *Petzrik Jenő* és *Hufnagel Imre* bizottsági tagok ellen. A bizottság az összes bejelentéseket visszautasitotta.

Dr. *Csilléry elnök* azután beszámolt arról a belügyi rendelkezésről, amely *a törvényhatósági bizottság ujjáalakitásáról szól*. Közölte a választmány tagjaival, hogy mivel egy korábbi belügyi rendelet ugy intézkedik, hogy a főváros területén a törvényhatósági szavazási eljárás két napon keresztül tart, a választást junius 2-án és 3-án bonyolitják le. A választmány ezt követően döntött a tizennégy választói kerület választási bizottságának kijelölése iránt. Az ülés értekezletté alakult át és közel háromnegyedórás tanácskozás után hirdette ki *Csilléry András* a döntést.

Az I. választókerület választási bizottságának elnöke dr. *Nagy István*, h. elnöke *Takách Gyula*, II. választási bizottság elnöke *Lédeczy Sándor*, h. elnöke *Tasnády-Kovács József*, III. kerület elnöke *Kocsán Károly*, h. elnöke dr. *Pólya Antal*, IV. választó kerület elnöke dr. *Meizler Károly*, h. elnöke dr. *Gunszt Lajos*, az V. kerület dr. *Horváth István*, h. elnöke dr. *Kártsoke Alajos*, a VI. kerület elnöke dr. *Nagy Mihály*, h. elnöke dr. *Walter Károly*, a VII. kerület elnöke *Ocskay Rudolf*, h. elnöke *Szemerjay Petrán Tibor*, VIII. kerület elnöke vitéz dr. *Vajthó Tivadar*, h. elnöke *Szalóky-Mészáros Gyula*, IX. kerület elnöke dr. *Stéger Béla*, h. elnöke *Héger Arthur*, X. kerület elnöke *Viczián István*, h. elnöke *Zilahy-Sebes Andor*, XI. kerület elnöke *Herglósz István*, h. elnöke *Czeitler Károly*, XII. kerület elnöke *Frits Béla*, h. elnöke *Dominits Gyula*, XIII. kerület elnöke vitéz *Harcánfalvy Lajos*, h. elnöke *Zakariás Árpád*, XIV. kerület elnöke *Ajtay-Kovács József*, h. elnöke *Hamvasy István*. Az igazoló választmány ezenkivül minden egyes kerületi választási bizottságba négy rendes és négy pótlagot választott.

A névsor ismertetése után *Farkas Zoltán* tilta kozott amiatt, hogy az elnöki és alelnöki helyekre szociáldemokrata pártállásu egyéneket nem választottak meg. Orvoslást kért, a bizottság többsége azonban az elnöki előterjesztést tette magáévá.

Dr. *Csilléry András* beszámolt ezután

az 1930. évi törvényhatósági választói névjegyzék kiegészitési munkálatainak lefolytatásáról.

Közölte, hogy a rendelkezésre állott két hét alatt rendkivül nagy munkát végeztek és ennek eredményeként el is készült a pót névjegyzék, amely a lehetőség szerint minden változást magában foglal. Arra való tekintettel azonban, hogy május elsején ujabb nagyobbarányu költözködések lesznek, előfordulhat, hogy egyes választók mégsem fogják megkapni szavazójegyeiket. Ezzel a lehetőséggel előre kell tehát számolni, viszont az igazolóválasztmány hivatala az államrendőrséggel és a postával karöltve mindent elkövet, hogy minél kevesebb ilyenirányu panasz fordulhasson elő. Bejelentette *Csilléry András* azt is, hogy a nagyobb pártoknak a törvényhatósági választókat magukban foglaló névjegyzéket és pótnévjegyzéket az igazolóválasztmány hivatalból rendelkezésre bocsátja.

Diószeghy János megnyugtatást kért, hogy kiegészitő-e a névjegyzékek lefolytatott kiegészitése, vagyis

nem történhetik-e valamilyen illetéktelen manipuláció a bolettákkal?

Azért aggodalmaskodik, mert értesülése szerint az előállitott szavazójegy-szelvények technikailag nem a legjobban sikerültek.

Az elnök azonnal kijelentette, hogy a lakcimtudakolás teljesen megnyugtató módon, kétszeres nyomozással történt és a pótnévjegyzékekben minden felvilágositást megad az igazolóválasztmány. Kifejtette azt is, hogy

az esetleges boletta-hamisitás ellen célravezető, alapos intézkedést tett

és meggyőződése szerint semmiesetre sem fordulhat az elő, hogy bárki is visszaélhessen a szavazójegyszelvényekkel. Felfogása szerint a választók orosz-lánrészének ki lehet kézbesiteni a szavazóigazolványokat, azok szavazójegyeit pedig, akik időközi meg-állapitás szerint elköltöztek Budapestről, a hatóság maga veszi őrizetébe. A szavazójegyek kézbesitése postán történik meg és gondoskodni kiván arról, hogy a kézbesités negyvennyolc órán belül az összes választók részére befejezést nyerjen.

A Keresztény Ellenzék önállóan indul.

A Keresztény Ellenzék Friedrich-párt csütörtök délután megtartott nagyválasztmányi ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a községi választásoknál *más pártokkal nem megy együtt, hanem minden kerületben önállóan vesz részt a választási küzdelemben.* Ezek szerint tehát a lapokban megjelent listakombinációk minden komoly alapot nélkülöznek.

— **Sipőcz főpolgármester jelentést tett a miniszterelnöknek.** Gömbös Gyula miniszterelnök tegnap délután öt órakor kihallgatáson fogadta dr. *Sipőcz Jenő* főpolgármestert. A kihallgatás során a főpolgármester a kormányelnök elé részletes jelentést terjesztett a főváros időszerü összes kérdéseiről.

— **A polgármester aláirta az Elektromosmüvek és a Gázmüvek uj vezérigazgatóinak szerződéseit.** A főváros két nagyüzemének, az Elektromos- és a Gázmüveknek vezetésében ma jelentős esemény történt. Szendy Károly polgármester ma aláirta a két üzem uj vezérigazgatóinak szerződéseit és holnap a szerződéseket jóváhagyás végett felterjeszti a felsőbb hatósághoz. A vezérigazgatói szerződések tulajdonképpen nem jelentenek változást az Elektromos- és Gázmüvek eddigi vezetésében, mert a két üzem uj vezérigazgatója *Plósz Pál*, illetve *Véssei Ede* lett, akik az előző vezérigazgatók halála óta eddig is mint megbizott üzemvezetők állottak e két nagyüzem élén. Előrelátható volt, hogy végleges kinevezésük is megtörténik, noha időközben más személyi kombinációk is felmerültek, ezek azonban csak ideig-óráig voltak forgalomban. *Plósz Pál* huszonhárom éve működik az Elektromos Müveknél és 1927 óta tölti be a helyettes vezérigazgatói, illetve üzemvezetői tisztséget, mig *Véssei Ede* harminckét évvel ezelőtt lépett a főváros szolgálatába és három éve vezeti a Gázmüveket. A két uj üzemvezérigazgató szerződése hat évre szól.

— **Kis pártok a választásokon.** Mint velünk közlik, az ugynevezett „független frontharcosok“ is résztvesznek a törvényhatósági választásokon. A frontharcosok először az 1930. évben lezajlott törvényhatósági választásokon vettek részt a politikai életben. Annakidején nyolc törvényhatósági bizottsági tagot választott a főváros polgársága az ellenzéki frontharcos párt részéről. Ez a párt megszünt, mert a megválasztott nyolc bizottsági tag közül hét belépett a kormánypártba, csupán *Perley Lajos* szervezkedett tovább az ellenzéki oldalon. Az ellenzéki frontharcosok most *Független Frontharcos, Munkás és Polgári Párt* név alatt listát állitanak a főváros minden kerületében. A párt vezetősége igen nagy gondot fordit a jelöltek megválogatására, mert ugy párthűség, mint rátermettség tekintetében mindenképen alkalmas jelöltek kerülhetnek fel a párt listájára.

A *Dénesfay-Dinich Vidor* országos elnöklete alatt álló *Kispolgárok és Munkások Nemzeti Pártja* elhatározta a törvényhatósági választásokon való részvételét. A párt, mely a VI., X., XIII. és XIV. kerületekben indul, ma hosszabb pártprogramot adott ki, melyben ismerteti célkitüzéseit; a kispolgárok és munkások életnivójának feljavitását, munkaalkalmak megteremtését.

SZŐRMEMEGÓVÁS
biztositással
nemes rókák, sikkes pelerinek
legolcsóbban
MÜLLER GYÖRGY IV., Petőfi Sándor-u. 6.
Telefon: 89—5—34.

Utazás az Északi fokhoz és a norvég fjordvidékre

Hatezer kilométeres tengeri utazás az éjféli nap országában.

I. utazás julius 5-től julius 23-ig,
II. utazás julius 22-től augusztus 9-ig.

Mindkét utazás programja teljesen azonos. Budapesttől Brémáig vasuttal, onnan pedig a Norddeutscher Lloyd „Sierra Cordoba" 11.500 tonnás luxus kirándulóhajójával végig a norvég fjord-vidéken az Északi fokig. Részvételi dij Budapesttől Budapestig az összes költségekkel:

III. osztályu vasutjeggyel 88 P és 290 márka, összesen 523 P.
II. osztályu hajójeggyel 41 pengővel több.

Jelentkezési határidő az I. utazásra május 18. (Már csak néhány hely van!) A II. utazásra junius 8. Felvilágositás és jelentkezés kizárólag a **Hungarian Tours Pesti Hirlap utazási irodájában (V., Vilmos császár-ut 78. és Erzsébet-körut 1).**

A Magyar Nemzeti Bank 136. számu engedélye alapján.

UTAZÁS • ÜDÜLÉS

A Pesti Hirlap utazási irodája és az idegenforgalom.

öt év munkája a magyar idegenforgalomért.

Most öt éve kezdte meg működését a „Hungarian Tours Pesti Hirlap Utazási Irodája" és ha visszatekintünk az elmult öt esztendő idegenforgalmi eseményeire és a magyar idegenforgalom rohamlépteivel való fejlődésének utjára, a nehéz munka felett érzett megelégedéssel állapithatjuk meg, hogy a végzett munkánk eredményes volt és ennek az irodának a működése a fejlődésben levő magyar idegenforgalomnak egyik hatalmas és legszilárdabb oszlopa lett. Ezt félreérthetetlenül és határozottan bizonyitják azok a számok és adatok, amelyek a *Pesti Hirlap* utazási irodája ötéves működésének eredményeit foglalják össze röviden az alábbiakban:

Az iroda első tevékenységi területe volt — és lesz is mindig — a hazai nyaraló- és fürdőhelyek forgalmának támogatása. Állandóan és rendszeresen foglalkoztunk a hazai nyaralások és hétvégi kirándulások szervezésével s *a mai napig 872 személy nyaralását tettük lehetővé* átlagosan háromhetes időtartammal *Kőszegen, Hévizfürdőn, Hajduszoboszlón és a balatoni fürdőhelyeken.* 42 hétvégi kirándulást rendeztünk kizárólag hazai helyekre s ezeken a kirándulásokon 2022 utas vett részt.

A külföldre vezetett társasutazásainknak szinte legendás hirük van és tulzás nélkül állitható, hogy a Magyarországból külföldre inditott társasutazások történetében összehasonlithatatlanul magas szinvonalat képviseltek a *Pesti Hirlap* irodájának utazásai már a legelső alkalomtól kezdve.

A legnagyobb sulyt azonban már a megnyitás pillanatától az idegenforgalomra fektettük, mert tudtuk és éreztük, hogy Magyarországnak és Budapestnek joga van a komoly idegenforgalomhoz, biztosan tudtuk, hogy ez az idegenforgalom meg is fog születni és a hatalmas fejlődés sem maradhat el, de jól tudtuk azt is, hogy tul az idegenforgalom rendkivüli nemzetgazdasági, társadalmi és kulturális jelentőségén a miáltalunk létrehozandó idegenforgalom szervesen bele fog kapcsolódni a *Pesti Hirlapnak* a revizióért folytatott munkásságába.

Rövid idő alatt kiépült a ma már egészen különleges jelentőségü külföldi hálózatunk elsősorban Olaszországgal, Franciaországgal, Angliával, Svájccal, Belgiummal és Hollandiával, ahonnan csakhamar megindult a rendszeresen megszervezett társasutazások egész sora Magyarország felé, legtöbbnyire olyan utazási irodák részéről, amelyek azelőtt jóformán nem is foglalkoztak Magyarországgal. *1931 elejétől a mai napig az általunk megszervezett külföldi társasutazásokkal összesen 4003 idegen jött Magyarországra.*

A legjelentősebb és egyben a legnagyobb horderejü kezdeményezésünk azonban

a nemzetközi cserevonatok eszméje és megszervezése volt.

Most három éve annak, hogy az első tárgyalások eredményre vezettek és hogy ezt az addig teljesen ismeretlen kezdeményezésünket a *Pesti Hirlap* egyik szobájában összeült társaság *„cserevonat"*-nak keresztelte el. Az elmult három év alatt ez a keresztülvitt ötlet *47 cserevonatot eredményezett.*

Három év alatt 36 különvonattal 10.121 külföldit hoztunk Magyarországra és ugyanezen idő alatt 11 különvonattal 3742 magyar utast vittünk külföldre.

A külföldről hozzánk hozott utasok nemzetiség szerint a következőkép oszlanak meg: *angol* 2641, *francia* 1027, *olasz* 4472, *svájci* 1981.

Ezzel a mozgalmunkkal megvalósitottuk azt, ami a magyar idegenforgalomnak és a gazdasági életnek a legfőbb törekvése kell hogy legyen: *háromszor annyi külföldi utast hoztunk be Magyarországra, mint amennyit a cserevonatainkkal kivittünk.* De még ennél is kedvezőbb arányt mutatnak a társasutazásainkra vonatkozó adatok, mert 4 év alatt 4003 személyt hoztunk külföldről Magyarországra, mig ugyanezen idő alatt alig 500 magyart vittünk ilyen társasutazások keretében külföldre. Cserevonat-utazásainkkal kapcsolatban a külföldi napi és képeslapokban *több mint ezer cikk jelent meg Magyarországról és Budapestről, több mint 40 ezer plakátunk hirdette Budapest szépségeit és látványosságait a külföldi utazási irodákban, pályaudvarokon és idegenforgalmi központokban.* Kétségtelenül megállapitható, hogy a nemzetközi cserevonatainkkal kapcsolatos propagandának igen jelentékeny szerepe van abban, hogy a Magyarország felé irányuló idegenforgalom örvendetes fejlődést mutat már az egyéni és kisebb társasutazások terén is.

A nemzetközi cserevonataink beláthatatlan sikerét igazolja az is, hogy ez a szerényen, a *Pesti Hirlap* egyik kis szobájából elinditott kezdeményezés ma már Európa csaknem minden államában megvalósult és ma már az a helyzet, hogy minden európai államban és az államok között a cserevonatok egész sora bonyolitja le az idegenforgalmat.

A cserevonat-utazásokkal kapcsolatban egyik igen számottevő tevékenysége irodánknak, hogy az ideérkező külföldieknek estélyek keretében mutassuk be a magyar zenét, dalt és a népművészetet és igy megismertessük őket azokkal a szellemi és más kincseinkkel, amelyekhez az átlagos kiránduló Budapesten nem is juthat hozzá. Pedig éppen ezek azok a tényezők, amelyek alkalmasak arra, hogy meggyőzzék őt, hogy igenis érdemes hosszabb időt is eltölteni Budapesten és Magyarországon.

Jelentősen egésziti ki munkánkat a külföldi ujságiróknak és az idegenforgalom külföldi vezető embereinek rendszeres meghivása Magyarországra. Ennek az eredményét az ujságcikkekből összeállitott hatalmas gyüjteményes albumaink mutatják és igazolják azok a sokhelyütt élvezhető rendkivüli kedvezmények és könnyitések a magyar idegenforgalom érdekében, amilyenekre még csak rövid pár év előtt nem is gondolhattunk.

Ezek a számok és adatok a jelzőkövei a *Pesti Hirlap* utazási irodája ötéves működésének és emlékeztessék ezek a számok és adatok az illetékeseket arra, hogy mit jelent a magyar idegenforgalom számára ennek az iparágnak a szabadsága és önállósága, más oldalról viszont mennyire szükséges ennek az iparnak a szigoru ellenőrzése. Az idegenforgalmat elsősorban az utazási irodák, a szabadon fejlődő idegenforgalmi ipar biztositják, s ennek a különféle propagandaszervek legfeljebb csak kiegészitő részei lehetnek — amint az egész világon igy is van — s ha Magyarországon a kötelességét ellenőrzés alatt hiven teljesitő idegenforgalmi iparnak biztositani fogják azt a szabadságot, amelyet az idegenforgalomra sulyt helyező minden más államban megadnak, akkor fog csak igazán belépni Magyarország is azoknak az államoknak a sorába, ahol az idegenforgalom a joggal várható és követelhető arányokban tud fejlődni.

Hotel Auguszt Abbazia

Első kategoria. Szobákban hideg-meleg folyóviz. — Lift, központi fütés. — Felvilágositást nyujt fenti szálloda és Auguszt cukrászda, Budapest, I., Krisztina-tér 3, szám.

Máriabesnyő fejlesztése. Máriabesnyő községfejlesztő (szépészeti) bizottsága a lakosság minden rétegének bevonásával már több értekezletet tartott, melyeken az az egyhangu elhatározás alakult ki, hogy Máriabesnyőt az eddiginél sokkal nagyobb lendülettel kell igazi kellemes üdülést és szórakozást nyujtó nyaraló- és üdühellyé fejleszteni. Máriabesnyőt a természet adta szép magaslati fekvése, rendkivül egészséges levegője és szép kirándulásokat nyujtó környéke teszik alkalmassá arra, hogy Budapest környékének egyik legszebb és ugy a hétvégi kirándulásokra, mint hosszabb nyaralásra és üdülésre alkalmas helye legyen. A községfejlesztő bizottság már meg is kezdte annak a programnak a végrehajtását, amely Máriabesnyőt kiemeli a mai elhanyagoltságából és minden tekintetben használható és rövidesen igen látogatott nyaraló-, üdülő-, kiránduló- és télisporthellyé fejleszti.

Filléres hajóutazás Bécsbe és Pozsonyba. A MFTR május 3-tól 6-ig kedvezményes hétvégi filléres társasutazást rendez Bécsbe és Pozsonyba. A hajó május 3-án 17 órakor indul Budapestről és május 6-án 23.45 órakor érkezik vissza Budapestre. Egységes menetdij oda-vissza: 12.80 P. Összköltség: menetdij, hajón hálással és az összes étkezésekkel, borravalóval együtt 39 pengő. A Bécsbe utazáshoz két rendőrhatóságilag láttamozott fénykép elégséges, utlevél nem kell. A vidékről jövő utasok 33%-os vasuti kedvezményben részesülnek. Menetjegyek kaphatók a Pesti Hirlap utazási irodáiban: V., Vilmos császár-ut 78. és VII., Erzsébet-körut 1.

Országos idegenforgalmi fényképpályázat. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács és a Külkereskedelmi Hivatal országos fényképpályázatot hirdet oly képekre, amelyek Magyarország megismerésére nézve vonzóerőt jelentenek. A jeligével ellátott pályázatok határideje 1935 október 1. A felvételek az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanácshoz küldendők be. (II., Lánchid-u. 1. Kereskedelemügyi Minisztérium.) A pályadijak értéke 3500 pengő. Pályázati feltételek az Idegenforgalmi Tanácsnál, a M. kir. Külkereskedelmi Hivatalban és a különböző fényképszaküzletekben rendelkezésre állanak.

Társas hajóutazás a Felső-Dunára és az Al-Dunára. A MFTR május 11-től 18-ig társashajóutazást rendez a Felső-Dunára Passauig, egynapos salzkammerguti autobuszkirándulással, részvételi dij 68—148 pengőig. A salzkammerguti autobuszkirándulás külön költsége 22 schilling, utlevél nem szükséges, elég 2 fénykép. II. Az Al-Dunára a Kazán-szoroson és Vaskapun át május 22-től junius 2-ig. Kirándulási lehetőség van Konstantinápoly megtekintésére, vagy várnai, Feketetengerparti fürdőhelyen való üdülésre, esetleg egy romániai körutazásra, Bukarest megtekintésével. A hajóut részvételi dija 36-tól 167 pengőig. Szabályszerü utlevél szükséges. Jegyek és részletes felvilágositás a Pesti Hirlap utazási irodáiban: V., Vilmos császár-ut 78. és VII., Erzsébet-körut 1.

Balatoni hajójáratok. A Balatoni Hajózási Részvénytársaság Siófok—Balatonfüred—Tihany, valamint Balatonboglár és Révfülöp között a tavaszi hajójáratok menetrendjét junius 22-ig bezárólag meghosszabbitotta. Fonyód—Badacsony között április 25-től május 11-ig bezárólag rendszeres uszályvontatás mellett alkalmilag személy- és áruszállitást is bonyolit le.

VERSILIA RIVIERÁJA

(Viareggio, Lido di Camaiore, Forte de Marmi, Marina di Pietrasanta.)

Toszkánában (Itália, Róma felé vezető uton)

Fejedelmi 20 km. hosszu strand. Terjedelmes fenyvesek a tengernél, 2000 m. magas hegységek lábánál. — Sport. — Elegancia. — Junius—szeptember főszezon.

50 % vasutjegykedvezmény.

Közelben **Montecatini Terme** hires fürdőhely. **Firenze, Pisa, Siena** városok csodálatos művészetükkel. — Információ: **MOVIMENTO FORESTIERI, FIRENZE** által.

SZINHÁZ ÉS ZENE.

Németh Mária mint Traviata.

(Felvételünk a Képes Pesti Hirlapban.)

Vannak tipikus operai szerepek, amelyekre a hangfajták megszokott osztályozása kényelmesen alkalmazható. A Traviata cimszerepe nem tartozik ezek közé. Jóllehet sok évtizedes gyakorlat az ékitményes magas szopránok kizárólagos hatáskörébe utalta, kétségtelen, hogy a „kaméliás hölgy" az opera-szinpadon is drámai alak maradt. Söt Verdi zenéje az eredeti szindarab bágyatag érzelmességét a végzettragédiák pátoszával tüzesiti át. Verdi korunkbeli ujjátértékelésének jellemző tünete, hogy ezt a tragikus elemet egyre bátran kihangsulyozzák a Traviata-előadások. *Failoni* — aki pénteken nálunk először vezényelte a müvet — kétségtelenül ennek a felfogásnak hive és levonja legszélsőbb következtetéseit. A benső müvészi igazság erejével győzött meg bennünket, amikor tempóban, dinamikában, szinezésben felfokozott drámai lüktetést juttatott kifejezésre. Csak természetes, hogy a népszerü müsoropera uj zenei beállitását épp most vállalta, amikor a cimszerepben *Németh Mária* hösi szopránja először szólalt meg. Ünnepelt müvésznönk igazi müvészi becsvággyal és felelősségérzettel merült el a számára mégis csak ujszerü feladatban. A megoldás a legmerészebb várakozást is kielégitette. Az első felvonás kettősében és nagy monologjában a koloraturás részek hagyományossá vált kibővitéseit elhagyta, csak azt énekelte, amit Verdi megirt, de azt azután tökéletes technikával és tökéletes átérzéssel. Igy anélkül, hogy a szerep drámai egysége ellen vétett volna, frenetikus hatást ért el. A továbbiakban jelenetről-jelenetre jobban lenyügözte a közönséget megjelenésének izléses pompájával, játékának és énekének kifejező szépségével. Diadalmas sikerének méltó részese volt *Rösler Endre*, Alfréd ragyogó hangu és intelligenciáju alakitója, valamint *Palló Imre*, a melegszavu, melegszivü Germont. *Rékai András*, a rendező, a második császárság divatját jó izléssel vonultatta fel a szinpadon.

Iv.

BLAUMANN, Johann Eberhardt epitet

- Kololowai, Bauffy-palota terveiye, de nem birogithatá, hogy a magyarban Brukenthal palotát ö terverte

AH 1996 177. szk. és ll

gyes tud. hitotósít hogyan
mósra, ezt méri

n inf. hordozót => alatu-
méri.

i:

OFORD szóródási törvény

törvénysorüséggel fordulno
inf.-ot bizonyos dokumen-
dontrét fai. pl.)

Blaunka Sámuel M.D.K

orgonakészítő

1870 ben készítette a mándi fatemplom orgonáját Szatmárt.

Gilyén Nándor: A mándi fatemplom. Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 192

Baumann János Eberhard

a kolozsvári Bánffy palota tervezője.

Lexikon der Musik, Leipzig, Veb. E.A.

Seemann Verlag I. 1967. 775 l. 459 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

magirea

Blauweber

l. Bloweber

testerem. & fiu neve Róbert.

Whose son this boy? I am the son of my parents. Whose daughter this girl. She is daughter her father and mother. Thomas is only son of they parent. The children of Thomas uncle are his cousin. She name of thei & boy is Róbert.

2d

Blaxii Andrea (Jakobus)

aronos Chimentivel

laid

az utóbbi

cédulái körött.

Dietrich, Chr. W. Ernst.

Kapuból kijövő nagy csorda.

Rk.

K. 18. —

183 x 264 mm.

Blaxii, Jacobus

lásd

Brsolt III. 404

Neue Edl 1914 ~~Ist~~ März 9

Chimenti Camiccia 1431 ben
született s Magyarországra Eöl-
tözvén csak 1479-ben tert vissza
rövid időre Firenzébe, a Jacobus
Blaxii Andreae nem mivel
kiséretében, aki mar szülen
regebben volt Mátyás király
szolgálatában. A Eit mester
ekkor több legnainlot, asztalost
szerződtetett Budára egy évre
ki ráf szolgalatan

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Blaxius, Jacopus

(nálam Blaxii Jacopo)

Helyesen Jacopus, Blaxius fia, farsobrász

J-be kell áttenni.

Laid a megirásmál

Andrea di Firenzet.

Blazeek A.-
Blazsovszky

Blazeck Anthon

Modelliener

1778/9

l.

Schirek Holitsch

115 l.

Blazek Mária festő

Nincs megemlítve.

„A pécsi és mohácsi képzőművészek kiállítása."

Dunántúli Napló. 1957. XI. évf. nov. 19.4.l.

Blaževič Péter *(Pietro di Biasio)*, festő. A XVII. század első felében Dalmáciában született. Életrajzi adatai ismeretlenek s csupán azt tudjuk róla, hogy a század 70-es éveiben Ninben élt. Egyetlen ismert képe a nini szent Anzelm templom részére készült és szent Antalt ábrázolja, kinek a Mária ölében ülő Jézus liliomot nyújt. A fellegekben több angyal látható. A kép alsó sarkában a művész saját képmását is megörökítette. Ugyanitt látható a festő czímere, ami nemes származását tanusítja. A képet következőkép jelezte: »Pietro di Biasio Pictor. 1673.«

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 33. l.

MDK

Blázi János, [építész?]

hemélygéphoczi-garázs terve díjat nyert.

—: Hír

8

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

le. D. K.

BLÁZI János építész

Lakóépületek födémpályázata
(megvétel)

Magyar Építőművészet 1953. 1/2. 02. 80. l.

Blázy Imre

1879/80. I. I. nakonťák
nül. Selmeczbányán 1861
febr. 4. Rk. Újvidéken
1879-ben vejerte a 6 gimn.
Kilépett.

Cserni Béla dr. II 238.

BLÁZY János épitész M.[illegible].K.

részvétel a pályázaton / III. dij/

Társtervező: Szabó Arpád, Mészöly András, [illegible]itz László

Kihirdették az uj kiá liátsi csarnok tervpályázatának eredményét.

[illegible]agyar Nemzet 1962. szeptember 27. 7.1.

Blazy Kálmán

1917/18

Fertőszömfőrítést

1932-33. 69. l.

Fénykép Milyné

Képzőművészeti Főiskola

Blaziczek Lajosné rajzot a csepeli „Kemény alfréd" munkásképzőművészeti főiskolan.

Fénykép
Rózsa Gy-és Helkai A.

magisza

Blazsek Ágost

szőv. kertészeti
főfelügyelő
szül. 1864. febr 26.

Lásd

Gulyás Magyar Irók

III. k 579. h.

Pourma Henriette.

Veres Sándor és felesége.

Előri Szabó József.

SERLY MAGYAR ZENE- ÉS ÉNEKKARÁNAK ELSŐ ÉNEKESEI.

Kalmár fényképei után.

puha kerevetek nyujtózkodnak. A falon lándzsák és fegyverek csoportja díszeleg. Ezt a csinos, művészi pavillont Baumann Bernát építész tervezte és építette föl méltólag a Littke-czég jó hírnevéhez.

A PÉCSI ROBBANÁS.

Pécsről, a Dunán-túli országrész szép városából borzalmas szerencsétlenség hirét vitte szét julius 30-án a táviró az egész világba. A Széchenyi-tér legnagyobb épületében, az ódon városházában, melyet ép most készülnek újjá átépíteni, a sarokhelyiségben emberemlékezet óta fűszerkereskedés volt, arról is nevezetes, hogy ott volt Pécsett a legnagyobb rakéta- és tüzijáték-raktár. A híres pécsi szőlőhegyeken képzelhető sem volt szüret a nélkül, hogy a szüretelők estenden a vendégek mulattatására egy sereg békát, golyóhányót és csillagszórót ne gyujtottak volna. De sok vadász is lakja a nagy erdőségekkel környezett várost, így nagy keletje volt a puskapornak is, melyből az üzlethelyiség jelenlegi tulajdonosa, *Köszl* János, a hatóság tudtán kívül, mint a vizsgálat megállapította, vagy 70—80 kilogrammot tartott raktáron, a nagy Wertheim-szekrényében rejtegetve, a hol cognac-készletét is tartotta, melyből maga igen gyakran hörpintett, kiválóbb vevőit s a levélhordókat meg-megkínálta; de oda szokta letenni az égő szivarját is, mikor puskaport vagy cognacot vett onnan elő. Négy nappal a szerencsétlenség előtt is 5 klgr. puskaport vásárolt a város puskaportornyából, ily úton is félre akarván vezetni a hatóság éber figyelmét. Köszlnek a robbanékony anyagok iránti szenvedélye idézte elő a nagy szerencsétlenséget.

Épen közgyűlésre készült a város. A Széchenyi-téren lévő piaczon nyüzsgött a reggeli vásárra beözönlött parasztasszonyok, kofák és vásárló cselédek tömege. A tér sarkán épen *Aidinger* János, kir. tanácsos, polgármester haladt lassú léptekkel hivatala felé. Ekkor dördült el a szörnyű robbanás *Köszl* János üzletében úgy, hogy az egész piaczot és környéket megreszkettette. Csörömpölve váltak, omlottak össze az üzlet vastag tükörablakai, füst tört elő az üzlet kirakataiból és ajtajából, és mintha a végitélet órája érkezett volna, ropogó rakéták és a puskapor által vele robbant üveg-, fa- és kőtárgyak röpködtek szerteszét a széles piaczon, megsebesítve mindenkit, a kit az a pusztító, égő förgeteg útjában talált. Háromszor, de lehet, hogy négyszer is ismétlődött a robbanás, mindig új meg új veszélylyel fenyegetve azokat, a kik a szerencsétlenség szinhelyéről el nem menekülhettek. Mikor a puskapor, dinamit, rakéták és lehetséges, hogy még más robbanékony anyagok mind elpattogtak, a tűz vette át a további rombolást. Hatalmas lángoszlopok csaptak ki az üzletből, nyaldosva a városház első emeletét is. Eddig csak jajveszéklő, siránkozó, vérző és vonagló embereket láttunk, mint valami pusztító ütközet után, ha széjjelfoszlik a puskapor fellege. A szerencsétlenség borzalmas következményeit csak akkor láttuk a magok teljességében, mikor a vízsugarak eloltották a tüzet és az üzletbe hatoló tűzoltók elővonszolták a felismerhetetlenségig összeégett két hullát. Az egyik az üzlet egyik inasa, a másik pedig egy 13 éves leányka volt, ki vásárolni volt a boltban. A sérültek száma meghaladta a kétszázat. Sok parasztasszony ott hagyta holmiját, sőt pénzét is a piaczon, rohanva futásnak eredt vérző sebével s meg sem állt a falujáig. A sulyosabban sérülteket nagyrészt mindjárt ott a piaczon, a Szentháromság szobra alatt kötözték be az orvosok; sok sebesült az irgalmas barátok közeli kórházába siettett. Ott 80 sebesültet kötöztek be, kik közül többeket már kórházakba kellett elvinni, a hol három, ú. m. két szobaleány és egy munkás felesége nem sokára meghalt. Emberélet tehát azonnal csak öt esett áldozatúl; de sokan voltak, a kik egyes testrészeiken kisebb, vagy nagyobb csonkulásokat szenvedtek. Aidinger János polgármester maga sulyosan megsérült; 50 sebet állapítottak meg rajta az orvosok. Csak erős szervezetének köszöni, hogy életben maradt és már gyógyulófélben van. Ludwig Ferencz orvos, ép kocsijáról akart leszállani, mikor a robbanás történt. Ő is, kocsisa is sulyosan megsérült. Nagyobb sérülést szenvedett Oberhammer Antal rendőrfogalmazó is. Azonnal megindult a szigorú vizsgálat, mely a robbanás keletkezésének okát nem tudta ugyan kideríteni, de annyit megállapított, hogy legalább 50 kilogramm puskapor robbant föl, és így Köszl János ellen, ki maga is sulyosan megsérült, megindítják a bünvádi eljárást.

Képeink a helyszinét a robbanás után fél órával mutatják.

AZ EZREDÉVI ÜNNEPÉLYEK.

Az ünnepélyek legnagyobb része lezajlott már, a kiállitás fele is elmult. Három hó alatt másfél milliónál többen látogatták napi jegyekkel a kiállítást, a nagyon kedvezőtlen időjárás mellett is az állandó jegyű látogatók száma is sok ezerre megy.

Augusztus 6-ikán megalakult a nagy biráló testület. A jury, mely itélni fog a kiállítók munkái fölött. Még az egyes szakcsoportok szerint való alakulás van hátra, a mi egy-két nap alatt megtörténik, aztán rögtön megkezdik működésüket.

A kiállítási jury. Augusztus 6-ikán alakult meg a kiállítás nagy juryja, mely az egész kiállítás fölött itélni fog s megszavazza a kitüntetéseket, elismeréseket. A kinevezett és választott jury-tagok elnökévé a kormány *Wekerle* Sándort nevezte ki. Az ő elnöklete alatt történt a megalakulás. Választottak két alelnököt: *Matlekovics* Sándort és *Thék* Endrét, aztán megállapították az ügyrendet. *Wekerle* elnök az ülés elején mondott beszédében a jury feladatát igy jellemezte: «Komoly és igaz munkát követel tőlünk birói tisztünk és a közügynek is nagyobb szolgálatot teszünk, ha kis világot sikerült vetnünk a jövő utjaira, mintha esetleg meg nem érdemelt fénysugarakat akarnának hinteni a jelenre».

A munkakiállítás dijai. Az iparos-segédek és inasok érdekes kiállítása rövid időn bezárul. Még e hónap közepéig marad nyitva s addig alkalma van a közönségnek a magyar ipar igazán nagy reményekre jogosító ifjú nemzedékének munkáit megtekinteni. A bezárás előtt azonban még nagy napjuk lesz a kiállítás résztvevőinek: a dijak ünnepélyes kiosztása. Az ünnepélyek csarnokában nyilvánosan fogják kiosztani a dijakat, aranyakat, szakműveket díszes kötésben és okleveleket. Különösen a szakművek kiosztása járt nagy előkészítő munkával, mert nemcsak a versenyző szakmájára, de korára és tudására is tekintettel kellett lenni. A vidéki kiállítók díjait a helyi bizottságoknak küldik meg s azok fogják ünnepélyesen kiosztani.

SERLY ZENEKARA ŐS-BUDAVÁRÁBAN.

A kik csupán szórakozást keresnek Budapestnek ma legdivatosabb és mondhatni, legkedveltebb mulatóhelyén, Ős-Budavára terein, talán nem is gondolnak arra, hogy az ős-budai Szent-György-téren működő zene- és énekkar minő hazafias szolgálatot teljesít napról-napra. A nélkül, hogy hirdetett feladatúl tűzte volna ki, a magyar nemzeti zene irodalmát ismerteti meg velünk. A zsibongó sokaság gondjait elverni megy az ódon színű épületek kávés tornáczaiba, az árnyékos nyárfák alá s egykedvűen hallgatja az ismeretlen dalokat; de aztán megmeglepve kapja föl néha a fejét. Egy-egy édes visszaemlékezés vagy a teljes ismeretlenség érdekessége kapja meg figyelmét. Vajjon mi az, a mit Serly játszat?

Csak rá kell pillantani a látogatónak a műsorra, hogy csodálkozva lássa a magyar dalok és zeneszerzemények hosszú sorát, melyeket két század teremtett s ugyanez a két század nagy részben el is felejtett. *Serly* Lajos, a zenekar mestere, a kit egy hosszú küzdelem sem birt kiábrándítani eszményeiből, most a naponként hullámzó tarka sokaságot csábítja a nemzeti zene iránti tiszteletre, melyre az ország városainak zártkörű társaságait Káldy tanította: a történeti magyar zene méltó megbecsülésére. Az ezredévi ünnepnek egyik jelensége ez is. Nem szabad tehát méltányolatlan hagynunk az érdemet. Serlyét, hogy eszményi lelkesedésétől buzdítva, a régi magyar dalok előadását berendezte s Ős-Budavára igazgatóságát, hogy erre tért nyujtott neki.

Nem első kisérlete ez Serlynek. Néhány évvel ezelőtt a maga koczkázatán zenekart szervezett, melylyel a klasszikus zeneszerzemények mellett a magyar zeneirodalom gyöngyeit akarta bemutatni. A főváros, sajnos, hosszú huzavona után határozta el, hogy anyagi támogatásban részesíti a vállalatot akkor, midőn a zenekar már feloszlott. Serly kénytelen volt támogatás híján magánvállalkozónál, kávéházi teremben játszani; zenekarát, mely elé oly szép czélt tűzött, nem becsülték annyira sem, mint egy katonazenekart. Kénytelen volt még báli zenélésre is vállalkozni, hogy zenekarát a jobb jövő reményében fentarthassa. De hiába. Elúszott vagy 10,000 forintja, s a vége az lett, hogy a derék vállalkozás megbukott. Csak az idén támadt föl újra, midőn Serlynek sikerült szerződésre lépnie Ős-Budavára vállalkozóival.

Serly Lajos mint zeneszerző is jó nevet vívott ki; de tehetsége eddig nem talált arra az elismerésre, melyre már jóval kisebb képességek szert tettek. Talán azért, mert önálló gondolkozású, szókimondó ember, a ki dalaiban is, valamint véleménynyilvánításában az igazságot tartja szem előtt. A külföldön, a merre járt és működött, mint az ottani nyilatkozatok bizonyítják, mindenütt elismerés fogadta.

Egy időben, közel négy esztendeig, karmestere volt a népszinháznak. Azelőtt a kolozsvári nemzeti szinháznak volt karmestere; előbb pedig már a külföldön, a többi közt Berlinben működött. Miután a népszinháztól távozott, ismét külföldre ment. Münsterben rendkívül szives közönségre talált. Később tanulmányainak kiegészítése végett húzamosabb ideig élt Párisban, a hol több zeneszerzeménye jelent meg. De honvágya ismét visszahívta s ebbe az időbe esett nagy reménynyel és öntudatos czéllal megkisérlett, de a mostoha viszonyok közt vállalkozása, a fővárosi zenekar nem sikerült. És a székes fővárosnak még ma sincs zenekara. Ha nagy gyakorlaton van a katonaság, egyáltalában nem lehet közhelyen orchestrális zenét hallanunk.

Serlyt mostani működésében ismert jónevű énekesek támogatják, kik közt a régi daloknak legjobb előadói: *Veres* Sándor, azután *Előri Szabó* József, a nők közt *Pourma* Henriette, a kolozsvári nemzeti szinház egykori tagja, *Demjén* Mari, *Veres* Sándorné és *Serlyné* soubrette-énekesnő. Képünkön a zenekari emelvényen Serly Lajos magyar ruhában látható, körülötte Pourma Henriette, Serlyné, Veres Sándor, Veresné, Előri Szabó József; az előtérben az énekkar.

A magyar ruhába öltözött kar külsejével is kellemes hatással van mindjárt az első pillanatban. E hatást még emeli környezete. Midőn megzendülnek a törökös izlésű, arabs feliratokkal tarkított sátorban a régi szép dalok hangjai, melyek visszavarázsolják lelkünket a bánat és sanyaruság, szenvedés korába, a mikor fájdalmas jajba tört ki a török igázta magyar, a kurucztól sanyargatott labancz: abba az időbe képzeljük magunkat, mikor egész világra fénylő villámlásokkal vetette fényét a magyar vitézség;

Kalmár fényképe után.

SERLY LAJOS.

erre gondolunk, mikor itt ránk tekint a sok hiven másolt régi budai épület, piacza Budavárának, dicsőségünk sirjának és újjászületésének.

Serly sorra megismertet bennünket dalköltészetünk legjobbjaival, Tinódi Sebestyén, Czinka Panna, Verseghi, Horváth Ádám, Podmaniczky Lajos báró, Tormássy János, Hajniss, Lavotta, Bihari, Hulényi János, stb. régi nótáival, kivétel nélkül az újabb dalköltők legjobb szervezményeivel. De nemcsak a dalokban gyönyörködtet bennünket; ambicziója, hogy a feledékenységbe merült régi magyar operairodalom gyöngyeit is világosságra hozza a lomtár homályából. Mert ha kezdetlegesek voltak is első dalműveink, annyi szépség volt bennük, hogy ódon foglalatukból érdemes azokat kitördelni s egyenként bemutatni kétségkivül érdemes munka; megvárhatja az elismerést. Meg is kapta ezt már többfelől úgy itthoniaktól, mint külföldi vendégektől; így például közelebb a párisi «Temps» czikkirója is elragadtatással nyilatkozott Serly zenekaráról.

Sz. J

A HÓDOLÓ DISZMENETBŐL.

Lapunk előbbi számaiban a hódoló díszmenetről közlött képeink sorát ma ismét szaporítjuk két érdekes fényképi fölvétellel, melyek egyike gr. *Csáky* Zenó szepesi főispánt, másika br. *Gerliczy* Ferencz főrendiházi tagot ábrázolja.

Gr. *Csáky* Zenó a zászlóvivő főurak egyike volt. Ő Kumania zöld zászlaját vitte, melyen a czímer: arany mezőben álló fekete oroszlán, kiálló vörös nyelvvel s föltartott farkkal; a czímer egyik felén a fogyó hold, a másikon hatágú vörös csillag látszik. A gróf díszruhája új készítésű volt, de XVI. századból való ékszerekkel volt díszitve, melyeken ma is világosan olvasható az 1590 évszám. A lova pompás szerszámát ezeknek az ékszereknek hű utánzataival ékesítette Link budapesti ékszerész. A pompás hímzésű lótakaró nagyon régi s eredeti keleti készítmény. A lovat részint vezető, részint kisérő négy csatlósnak a ruházata szintén XVI. századi szabású s gr. Eszterházy Pálnak 1650-ből fönmaradt képe után készült. Az öltözet részei voltak: sastollas medvekucsma, vörös dolmány, melynek kurta újjából hosszú fehér lobogós ingujj nyúlt ki; a szintén vörös nadrág kurtaszárú saruba volt szorítva. Minden csatlós vállán párducz kaczagány volt átvetve, melynek farka a földig ért.

Br. *Gerliczy* Ferencz régibb divatú pompás díszruhában ült szintén gyönyörűen szerszámozott lován, melyet két XVII. századi öltözetű apród vezetett. Nagy értékűek voltak a báró ékszerei, úgyszintén remek tokú kardja és jobbjában tartott ősi buzogánya. A báró a törvényhozás tagjai közt lovagolt.

KÉT PAVILLON AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁSBÓL.

A kiállításnak egyik oldalsó részében, árnyas fák lombjai alatt húzódik meg szerényen a *bosnyák ház*. E keleti stylű, lapos tetejű épület egyik érdekes látványossága a sikerült bosnyák kiállításnak. Egy jobbmódú boszniai ház hű képmása ez, barátságos nyitott lépcsőzettel és folyosóval. A fatornácznak már a felső rácsozata és díszítése is magára vonja a figyelmet; igazi érdekességét azonban a ház belső berendezésében találjuk. Az épület földszinti részében a szerajevói állami szövő-iskola növendékei, bosnyák nemzeti öltözetű leányok eredeti keleti minták után szőnyeget szőnek. Az emeleti helyiségekben mutatják be a bosnyák parasztszobát, e mellett egy bosnyák bég (földesúr) szobái vannak berendezve. E szobák mennyezetei bámulatos kézi munkái a bosnyák asztalosságnak és faragásnak. A férfi szoba (szelamlik) mellett a női szoba (háremlik) van, s e két szoba között az előszoba (divanhand). A bosnyák házban jól mintázott életnagyságú alakok mutatják be a bosnyák népéletet: a menyegzőt, a családi otthont és a szövőmunkát. A kiállítás ezen érdekes részének rendezésében Hörmann Konstantin kormánytanácsosnak vannak nagy érdemei. Az épületet Blazsek Ferencz tervezte.

Másik képünk egy várkastélyszerű épületet mutat, mely az iparcsarnok mellett áll. A toronyszerű középrész magasan emelkedik ki az árnyas kertből: fedetlen lépcsőzetén régi várlépcsőhöz hasonló kanyarodással egy nyitott tágas tornáczra jutunk, a honnan igen szép kilátás nyilik a kiállítás főútjain nyüzsgő sokaságra. Belső berendezése művészi izlésű. Bátran ellakhatnék benne bármely főúr, olyan dús keleties beendezésű. A *Littke-féle pezsgőgyár pavillonja* ez a csinos épület, a hol a magyar gyártású pezsgőt mérik ki csinos felszolgáló leányok. Nagyon hivogató az érdekes váracskának már előtte elterülő csinos kis kertje is, melyben részint födetlenül, részint csinos ernyők alatt asztalkák és ülőhelyek vannak a pezsgőt áhító vendégek kényelmére. A várszerű épület alsó földszinti helyiségeinek ives ablakain beszürődő napsugár egy barátságos szalonba világit be, mely mellett szabad tornáczon kedves pihenő fülkéket választanak el egymástól a keleti függönyök. Az első-emeleti torony-szoba pedig mintául szolgálhat akár egy kelet-indiai úri lakás berendezéséhez, hol a tarka szőnyegeken ébenfa asztalok s hatszögletű székek mellett

AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁSBÓL. — Littke pezsgős pavillonja. Weinwurm fényképe után.

kereskedelmi miniszter nejének, mint a kiállítási népkonyha védnökasszonyának kezeihez *háromszáz* forintot tett le a népkonyha céljaira.

Egyházi ünnepélyek. Augusztus havában két fényes egyházi ünnep szövődik az ezredévi ünnepélyek sorozatába.

Augusztus 15-ikén, Nagyboldogasszony napján szenteli föl a herczegprimás a budavári *Mátyás*-templomot. A templomot három évvel ezelőtt, 1893 aug. 15-én adták át rendeltetésének, de ez alkalommal csupán megáldották, mert nem volt még teljesen kész. Miután most már minden részében elkészült s az oltárokat is mind felállították, a templomot felszentelik. A szertartás reggel 8 órakor kezdődik s 12 órakor ér véget. A szertartásnál több megyés püspök fog közreműködni, a kik az egyes oltárokat külön is felszentelik.

Augusztus 20-án Szent-István-napját a szokottnál is fényesebben ülik meg. A főváros minden plebániájából külön proczessziók indulnak kora reggel Buda-várba, hol a szertartások 7 órakor kezdődnek. A körmenet, mely eddig a várbeli templom és Mátyás-templom közti utat tette meg, most a nagy mise után az egész várat megkerüli; ugyanis az országház-utczán át a helyőrségi templomnál az uri-utczába kanyarodik, s s tovább a Szent-György téren keresztül visszatér a Szent-Zsigmond-kápolnába. A budavári plébániahivatal felhivja azokat a testületeket, egyleteket és vallásos társulatokat, melyek a körmenetben résztvenni ohajtanak, hogy e szándékukat e hónap 15-éig jelentsék be, hogy a körmenetnél való elhelyezésük akadályt ne szenvedjen.

A pannonhalmi ünnep. Az ezredévi emlékművek fölavatásának sorában most a pannonhalmi emlékmű alapkövének ünnepies letevése következik. A hires apátság területén *augusztus 26-án* lesz az ünnep, melyen a kormány részéről *Wlassics* Gyula közoktatási miniszter jelenik meg. A minisztert s az ünnep többi résztvevőit külön vonat viszi, mely e hó 25-én, délután indul a keleti pályaudvarról Győrbe, hol a vendégek elszállásolásáról gondoskodnak. A különvonat másnap reggel megy Pannonhalmára, s onnan még az nap estére visszatér. Az ünnepre most küldte szét a meghivókat a közoktatásügyi miniszter.

A Vaskapu megnyitása. A szept. 26—27-iki ünnepélyek sorozatát a Vaskapu megnyitását a kereskedelmi miniszter részleteiben is megállapítván, megküldötte az érdekelt hatóságoknak.

A király *szeptember 26-án* délután 3 órakor érkezik udvari különvonaton *Orsovára*, a hol a pályaudvaron az egybegyült méltóságok fogadják. Ott lesznek a közös-, az osztrák- és a magyar miniszterek, az osztrák parlament két házának tiz-tiz és a magyar képviselőház és főrendiház körülbelül 25—25 tagból álló küldöttsége, a bukaresti és belgrádi követek, a turnseverini és galaczi főkonzulok, az orsovai török konzuli ügynök, a temesvári katholikus és szerb püspökök, a karánsebesi román püspök, a lugosi püspöki helynök egyházaik képviselőivel, a közös hadsereg, a honvédség, Krassó-Szörény és a szomszéd törvényhatóságok küldöttei stb. A királyt Krassó-Szörénymegye főispánja Jakabffy Imre üdvözli, mire a király válaszol. Ezután következik a bevonulás kocsikon Orsovára, hol ő felsége az erdészeti épületben fog lakni. Rövid pihenése után a király a küldöttségeket fogadja. *Szeptember 27-én* csendes mise lesz az orsovai katholikus templomban. 8 óra 20 perczkor érkezik a *szerb király*, 15 perczczel később érkezik a *román királyi pár*, kiket királyunk a pályaudvaron fogad. A királyi vendégek és kiséreteik az «I. Ferencz József» nevű gőzösre szállanak, a többi vendégek pedig különhajókra. Ezzel kezdetét veszi a csatorna behajózása a parton felállított ágyu üteg üdvlövései közt. *Dessewffy* csanádi püspök püspöktársai segédletével beszenteli a csatornát, mire a király a Vaskaput megnyitottnak jelenti ki és kezében a kereskedelmi minisztertől átnyujtott aranyserleggel, rövid felköszöntőt mond a mű sikerére. Délután 3 órakor a királyi vendégek kiséretükkel *Herkules-fürdőre* kocsiznak, hol hatkor a gyógyteremben udvari ebéd lesz. Esti 9 órától a felségek rövid időközben induló különvonatokkal elutaznak.

Tüzoltó kongresszus. Az augusztus 15., 16. és 17-ikén tartandó országos kongresszus rendkivül népes lesz s eddig mintegy hatezer résztvevő jelentkezett.

A műcsarnok képes tárgymutatója. Vaskos nagy kötetben jelent meg a műcsarnok katalogusa, 151 oldalra terjedő szöveggel és 140 képpel. A könyv bevezetése a magyar művészet dióhéjba foglalt történetét ismerteti s a műtárgyak megjelölése mellett a kiállító művészek rövid életrajzi adatai is föltalálhatók, a mi kétségkivül érdekesebbé teszi a tárlat áttanulmányozását. A katalógushoz mellékelt nagy számu kép tiszta nyomású. A tárgymutató legközelebb német és franczia szöveggel is megjelenik. Ara 1 frt. Mai számunkban öt képet közlünk e képes tárgymutatóból.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«Magyarország vármegyéi és városai» czímmel nagyszabású monographia indult meg dr. *Sziklay* János és dr. *Borovszky* Samu szerkesztésében. A munka egyes részei külön kötetekben és képekkel gazdagon diszítve jelennek meg egy egész sereg állandó munkatárs közreműködésével az «Apollo» irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál. Az első nagy kötet *Abaúj-Torna vármegye* és *Kassa sz. kir. város* tüzetes leirását foglalja magában. Ennek czikkeit nem kevesebb mint harmincznyolcz iró szolgáltatta, a nagy vállalat terve szerint gondosan kiterjeszkedvén a történeti, föld- és néprajzi, képzőművészeti, hadügyi, közművelődési, közgazdasági állapotok, nemkülönben a megye természeti sajátságainak körülményes és alapos ismertetésére. Minden czikkhez számos szövegközi és külön kép is van mellékelve. E valóban hézagot pótló vállalat ha teljesen elkészül: olyan encyklopediája lesz benne Magyarországnak, a melyben a hon- és népismeret kérdéseire nézve részletes fölvilágositást fog találni az olvasó. A vállalat kötetei megrendelhetők akár egész sorozatban, akár kötetenként. Egy-egy díszes kötésbe foglalt kötet ára 6 forint.

A Budapesti Szemle augusztusi kötetének közleményeit *Munkácsi* Bernáttól «Budenz József emlékezete» nyitja meg, annak a részletes emlékbeszédnek első része, melyből a szerző a tud. akadémia decz. 16-iki összes ülésén csak egyes helyeket olvashatott föl nagy terjedelménél fogva. Nyomról-nyomra kiséri Budenz nyelvtudományi működését. A füzet további közleményei:

«A XVIII. század franczia irodalma» *Faguet* Emil e czímmel megjelent nagy franczia művének bevezetése *Haraszti* Gyula fordításában. Majd Nagyiványi *Fekete* Gyula «A csavargó és koldus gyer-

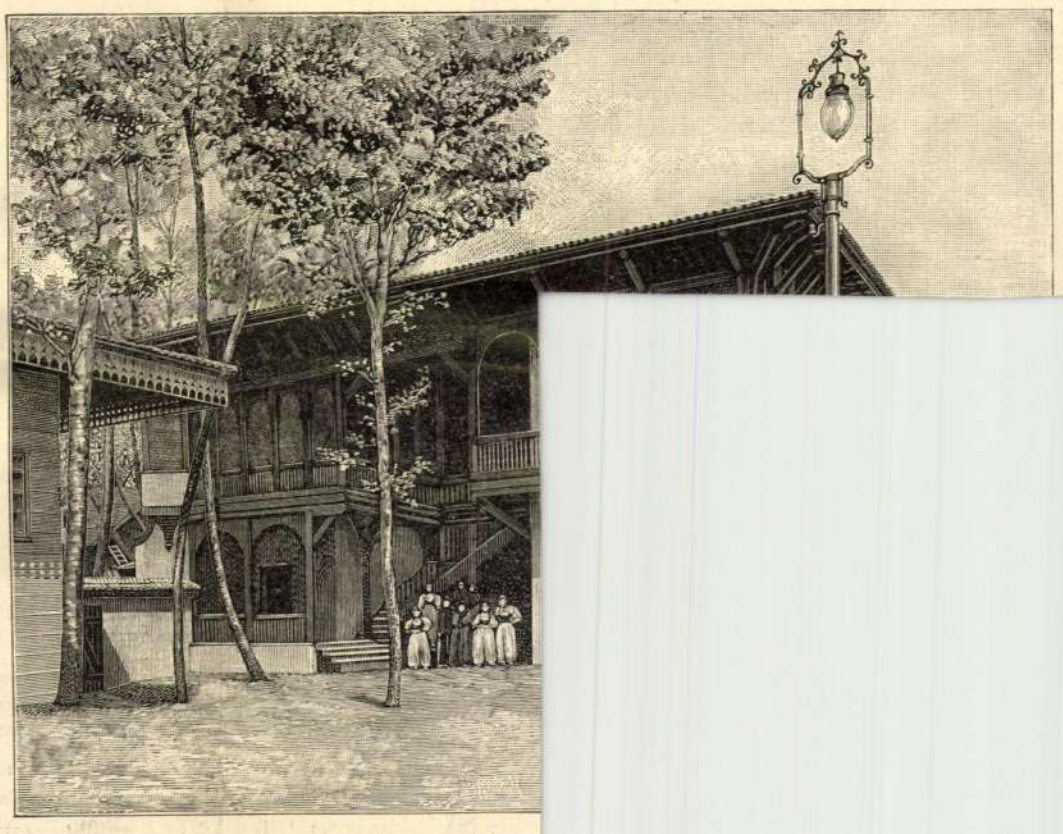

AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁSI

mekek neveléséről» értekezik külföldi példákat és statisztikai adatokat idézve. «Bernhardi emlékiratai» czím alatt Bernhardi német diplomatának emlékirataiból az 1848/49-iki évekre vonatkozó följegyzések olvashatók, még pedig a magyar szabadságharczra vonatkozók. Bernhardi akkor Szent-Péterváron orosz diplomacziai szolgálatban állt. «A két Goncourt» czímen *Salgó* Ernő alkalomszerűn közli a Goncourt testvérek irodalmi emlékiratainak ismertetését, épen mikor a két testvér közül a második, Goncourt Edmond is meghalt e napokban. A szépirodalmi közlemények közt egy angol regény kezdődik: «A férfiak forradalma», irta *Besant Walter*, fordította Hegedűs Pál. A szatirikus regény azt a társadalmi állapotot festi, mikor a férfiak helyét a nők foglalják el. *Lévay* Józseftől «Áldás» czimű szép költemény, s Da Vigny Alfréd «A farkas halálá»-nak czimű nagyobb költeménye *Zemplényi* Árpád sikerült fordításában egészíti a szépirodalmi részt. Az «Értesítő» rovat a kiállítás történeti csoportjának katalogusáról, Vargha Gyulának «A magyar hitelügy és hitelintézet története» czimű művéről (Pólya Jakabtól), Szentessy Gyula verses kötetéről, Högyes Endrének a hazai orvosi oktatásügyről és a budapesti orvosi egyetem orvosi karáról tett jelentéséről, stb. ad ismertetést. A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

«Tűzzel-vassal a Szudánban» czímmel s *Jankó* János fordításában számos képpel is élénkített díszes két kötetben adta ki az Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat a hősiessége, hosszú fogsága és csodálatos megmenekülése folytán világszerte nagy hírnévre emelkedett *Slatin* pasa emlékiratait, melyeket az eredetileg német származású szerző, ki egyiptomi ezredes és régebben Darfur tartomány kormányzója és parancsnoka volt, I. Ferencz József császár és királynak ajánlott legmélyebb hódolattal. Az épen olyan nagy műveltségű, mint vitéz Slatin Rudolf pasa rendkivül érdekfeszítő élénkséggel beszéli el afrikai élményeit, melyek fölöttébb tanulságos olvasmányúl szolgálhatnak úgy általában a művelt közönségnek, mint az érettebb ifjúságnak. A térképekkel is világosított s csinos vászonkötésű két kötetes munka az Athenaeum kiadóhivatalában füzve 6, kötve 8 forintért rendelhető meg. Lapunk más helyén bő kivonatokat és képeket is közlünk a derék munkából.

Pályázat ódára. *Nagy-Kőrös* városa az évezredes nemzeti ünnepen, a honfoglalás emlékére, a tetétleni Árpád-halmon oszlopot emel, s fölállításának ünnepélyén elszavalandó ódára pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1896 augusztus 20, a pályanyertes mű jutalma 10 drb 10 koronás arany. A pályaművek idegen kézzel leirva, jeligével és a szerző nevét rejtő jeligés levéllel ellátva Nagy-Kőrös város polgármesteréhez, Póka Kálmánhoz küldendők. Az ünnepély augusztus 30-án tartatik meg.

Verne Gyula összes művei illusztrált kiadásából a Franklin-Társulat a 44—47-ik füzeteket adta közre. A 45-ik füzetekben végződik «*Servadac Hektor kalandos utazása a naprendszeren át*» s a 46-ik füzettel megkezdődik «*Dél csillaga, a gyémántok hazaja.*» György Aladár fordításában, ötvenkilencz képpel. Egy füzet ára 20 kr.

A szegedi Dugonics-társaság évkönyve. A szegedi Dugonics-társaság harmadik *Évkönyve* Békefi Antal főtitkár szerkesztésében jelent meg, 250 lapra terjedő tartalommal. A társaság állapotáról szóló jelentés szerint 125 a tagok száma. A könyv 18 irdalmi dolgozatot közöl, költeményeket, elbeszéléseket, ismeretterjesztő közleményeket.

A PÉCSI SZÉCHENYI-TÉR FÉL ÓRÁVAL A ROBBANÁS UTÁN. — Pátz Hermin fényképe után.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyarországi Kárpát-egyesület aug. 2-án tartotta XXIII. közgyülését *Ó-Tátrafüreden* Fischer Miklós elnöklete alatt mintegy 70 tag jelenlétében.

Az elnöki jelentésből kitűnik, hogy az egyesületnek a lefolyt évben 7773 frt bevétele és 6444 frt kiadása volt. Jövő évi előirányzata 8487 frt bevétel és 8390 frt kiadás. Magoknak az osztályoknak kiadása is több ezer forintra rug. Egyike a legnépesebb osztályoknak a sziléziai osztály, mely csupán idegenekből áll s melynek 700-nál több tagja van. Az egyesületi muzeum 15.330 tárgyat, a könyvtár 5200 kötetet foglal magában, mult évi bevétele 708 frtra rugott. Az egyesület e nyár folyamán teljesen felépíti a Zöld-tónál a menedékházat, mely vendéglői helyiségből és 4 vendégszobából áll és 4500 frtba kerül. Utépitesekre 800 frtot forditott. Kulturális kiadásai: évkönyvre domborművű térképekre, pályadijra 2700 frt. Az évkönyvön kivül az egyesületnek közreműködése mellett még két kalauz jelent meg, az egyik német nyelven is, melyek a Szepesség, főleg a Magas-Tátra természeti szépségeit ismertetik. A közgyülés jegyzőkönyvi köszönetet és elismerést szavazott *Fischer* Miklós ügyvivő alelnöknek és *Danhauser* Rezső muzeumi őrnek azért a nagy munkáért, melylyel az ezernél több tárgyat magában foglaló kiállításnak létesitése járt. Aug. 18 án a király születésenapja alkalmával felavatja az egyesület a Gerlachfalvi csúcsra felállított milleniumi emléktáblát; ez alkalommal Tátra-Füreden nagyobb ünnepélyt rendez, melyre meghivja Szepesmegye törvényhatóságát, a testvéregyesületeket stb. A közgyülés táviratilag üdvözlé gróf *Csáki* Albint, mint az egyesület tiszteletbeli elnökét. A jövő évi közgyülés helyéül *Barlangligetet* tüzetett ki.

MI UJSÁG?

A király az őszi hadgyakorlatokon. A király a magyarországi őszi hadgyakorlatok második felében részt fog venni és szept. 19-ikén *Csáktornyára*, majd *Zala-Ujvárra* megy, a hol öt napig Festetics Jenő gróf kastélyában fog lakni. *Beck* báró vezérkari főnök szállása szintén ott lesz. A kastélyt ez alkalomból teljesen átalakították. *Ottó*, *József* és *Rajner* főherczegek szállásait is előkészítették már. A király kiséretét és udvari személyzetét a tágas Zrinyi-kastélyban szállásolják el. A miniszterek, főispánok és a küldöttségek tagjai Csáktornyán lesznek elszállásolva. A király ott tartózkodásának idejére Csáktornya és Zala-Ujvár között táviró- és telefonösszeköttetést létesítenek.

Stefánia özvegy trónörökösné Angliában. Stefánia özvegy trónörökösné Spaaból aug. 4-én délután Londonba érkezett, s az osztrák-magyar nagy követség személyzete fogadta és kisérte az «Albemarle» szállodában levő szállására. A főherczegasszony másnap *Cowesbe* utazott és onnan a rendelkezésére bocsátott admiral-yachton Spitheadba, hol megszemlélte a flottát. A londoni osztrák-magyar nagykövetség tengerészeti attachéját *Jedina* lovag sorhajókapitányt, a főherczegasszony Angolországba való időzése alatt, a főherczegasszony mellé osztották be. Az angol földön való időzés nincs meghatározva, valószinü, hogy a főherczegnő Skócziába és Irországba is ellátogat. Stefánia főherczegnő e hó 5-ikén este a Wight szigetén fekvő Rydeba utazott és pénteken meglátogatja az angol királynőt Osborneban.

Berzsenyi-szobor. Szombathelyen Berzsenyi Dánielnek, Vasmegye nagynevű szülöttjének szobrát a városház előtti parkban állítják föl. Az alapozási munkálatokat már megkezdték s remélik, hogy a szobor leleplezési ünnepélyét ez év október havában megtarthatják.

Hősök emléke. Szegeden szép ünnep volt e hó 5-ikén. A Szeged-Szőregh közötti csatában 1849 augusztus 5-ikén elesett honvédek emlékére közadakozásból emelt szoborművet leplezték le tengernyi közönség jelenlétében.

A szobornál ez ünnepélyen a városi hatóság, a 48-as honvédek egyesülete, a városrészi népkörök és többi egyesületek és társulatok zászlóik alatt testületileg jelentek meg. Az ünnepélyt aszegedi dalárda nyitotta meg a hymnusz eléneklésével. *Fluck* Ferencz szoborbizottsági elnök, 48-as honvédtiszt, hatásos emlékbeszédet tartott, mely után a koszorukkal elborított szoborról a lepel lehullott. *Lázár* helyettes polgármester Szeged város nevében a szobrot átvette, azután *Szávay* Gyula szavalta el szép alkalmi költeményét, végül a polgári dalárda a szózatot énekelte. A szoborm magas gránitoszlop, tetején ágyugolyón kiterjesztett szárnynyal turulmadár, a talapzaton bronz babérkoszoruval. A szobor felirata: «*A szabadságharczban 1849. augusztus 5-én Ujszeged-Szőregh alatt elesett honvédek emlékére. Csatájuk a védelmezett népjog csatája volt.*»

Házasság. *Dr. Katona* Lajos, II. ker. főgymnáziumi tanár, lapunk munkatársa, a múlt július hó 30-án tartotta egybekelését *Thuránszky* Irén úrhölgygyel, a vizivárosi tanitónőképző intézet igazgatójával.

Művész-ünnep. A «Nemzeti Szalon», képzőművészek és műpártolók egyesülete, augusztus első felében nagyobb ünnepélyt rendez az egyesület és részben a hirlapirók nyugdijegylete javára. Az ünnepély II. Rákóczy Ferencz és társainak hajókon megérkezését ábrázolja Konstantinápolyba, hol a szultán fogadja vendégeit s tiszteletükre fényes ünnepségeket rendez. Mint a programmból látható, az ünnepély Konstantinápoly mulatóhelyen fog lefolyni az esti órákban s kiállítása páratlanul fényes lesz.

* **Szerencsétlenség.** Komáromból irják nekünk: A folyó hó 1-én 5—6 óra közt duló vihar Komáromegyében is érezhető volt. *Bálvány-Szakállas* községben *Ferenczi* József komárommegyei nyug. állatorvost, ki a vihar közeledtére a nagy-topolyai fasorban kocsiján hajtatott, a szél által derékon eltört fa agyonütötte.

Blazsek Ferenc

Az amatőr képzőművészek Sárbogárdon megrendezett kiállításán a zsüri numkáját egyik harmadik díjjal jutalmazta.

Szabó Lajos: Amatőrök sikere.

Fejérmegyei Hírlap, 1975. ápr. 12.

Blazsek Ferenc képzőművész (Csákvár)

a KISZ által rendezett mártélyi ifjúsági képzőművész táborozáson vett részt. A zárókiállításon két alkotása szerepelt: egy plakáttervés egy csendélet.

(említve)

Fejér Megyei Hírlap, 1975. aug. 24.

Blazsek

Blazsek Ferenc és Szabó Zoltán
amatőr művészek alkotásaiból nyilt tárlat
Székesfehérvárott IV.5-én.

Magyar Hirlap 1977/8o/1o

Blaskek Ferenc, építész M.D.K.

terverte az ezredéves kiállítás bosnyák-herce-govinai épület-csoportját.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XVII. évf.
jun. 23. sz. 4. old.

Dr. Blazsek József (Szolnok)

Virágcsendélet

Képzőművészek Országos Kiállitása a Nemzeti Szalonban (Péter Imre)
Művelt Nép 1952 dec

Blazsek György

IV. éves építészhallgató

Magyar Építőművészet 1969. 1. sz. 46. l.

Blazsek Gyöngyvér, belső építész

Óvoda bútorokat tervezett.

— : (— szöveg — fénykép —) 2.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 24.

Blázsek Gyöngyvér

Bútorterve szerepel a Férjekben rendezett Formatervezési Kiállításon

Népszava 1972 november 10
2. old

D. Blazsek Gyöngyvér

A Fészek Klubban febr. 24.-én „Csak tiszta forrásból" címen mű-lik a Pécsi Tervező Vállalat Ifjúsági Irodájában dolgozó fiatalok kiállítása, melyen részt vesz munkájával.

Képes krónika.
1973. febr. 24. TV. 18.25 /11/ K Gyné

D. Bíró Gyöngyvér
építész

Méltatás

---:Anyanyelvünkön beszélünk-e építészetünkben?
Művészet, 1973. szeptember - 13. oldal

D. Blazsek Gyöngyvér

Deák László, Jankovics Tibor, Kistelegdi István, Nyári József, Oltai Péter, Csete Ildikó, Orosz János festőművész és Csete György építész, valamint a felsorolt építészek munkája "A mindenség mutogatója" c. alkotás, mely Kondor Béla emlékére készült és a Fészek Klubban került bemutatásra.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 9.
XVIII. évf. 6. sz. 13. lap.

D. Blazsek György építész

A Fészek Klubban „A mindenség mutogatója" kiállításon vett részt.

Papp Géló: Kiállítások . . .
Művészet, 1974. augusztus - 35 lap.

D. Blazsek Gyöngyvér

"Kisérletünk Pakson" cimmel, a "Vita az építészetről" c. cikksorozathoz a Pécsi Tervező Vállalat Ifjuségi Irodájának építészcsoportja nevében hozzászólnak : Csete György, D. Blzsek Gyöngyvér, Deák László, Dulánszky Jenő, Jankovics Tibor, Kistelegdi István, Kovács Attila, Nyári József, Oltai Péter és Pálfi Miklósné, a paksi atomerőmü lakótelepének építésztervezői.

A cikket lásd: Major Máté nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 15. XIX. évf. 46. sz. 5. lap.

Blazsek

A cikk mellett a lakótelep tervrajzát is hozza a lap.

D. Blazsek György, építész

Kiállít a Jelenek klubban. (Gy.)

—: A Jelenkor krónikája 287-288.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974, március 3.

Blaasek Gyöngyvér

Papírbritonokkal szerepelt a tartaton Blaasek Gyöngyvér.

Fekete Judit: Főiskolás tárlatvezetők.
Művészet,1975.október - 38.oldal

D. Blazsek György, építész

L: Csete György

_: E számunk ... 4.

Látóhatár, Bp. 1978. jún.

Blazsek Gyöngyvér, építész

L: Kozma Lajos

Lánez S.: Képzőművészeti krónika 699-703.

Jelenkor, Pécs, 1978. jút.-aug. XXI/7-8.

Blazsek Gyöngyvér, belsőépítész

Első ízben dolgozik Zalaegerszegen a belsőépítészművész alkotógárdája. — Blazsek Gyöngyvér ősi boronafa szisztéma, ács-szerkezetnek a kapcsolódásaiból összeépített térformák, amik különböző funkciókat biztosítanak, belső terepet lehet belőle kialakítani. (említve).

Művészeti Magazin.

1978. aug. 15. Televízió 20.55 M.

Blaisel György

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Kecskemét, jún – júl.

Blazsek Gyöngyvér belsőépitész

Réber László gyermekkönyv-illusztrációi a debreceni DOTE Galériában megtekinthető december 21.-ig,
Lisziák Elek: "Le Journal" c. kiállitása az ujpesti Gyapjuszövőgyár Kulturotthonában november 25.-től,
Schmal Károly grafikus kiállitása a Helikon Galériában december 9.-ig,
Blazsek Gyöngyvér belsőépitész kiállitása a zalaegerszegi Göcseji Muzeumban látható,-közli a kulturális eseményeket tudósitó rovatában a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 24.
XXIII. évf. 47. sz. 8. lap.

(1. oldal!)

Blazsek Gyöngyvér

építén.

„Hajléz" c. a Pécs Csoport Ziállítása a Budapest Kiállítóterembe.
Balassa Zsuzsanna cikke.

Művészet
88/6

Blazsek György, építész, iparművész

Pr. Szabó Ernő: Hajlék.

A Pécsi csoport tagjai „Hajlék" címe, mottója kiállítást rendezett. A csoport tagjai: Csete György, Blazsek György, Deák László, Dulánszky Jenő, Jankovics Tibor, Kistelegdi István, Kovács Attila, Nyári József, Oltai Péter, törekvései, választott példaképei – pld. Lechner Jenő, Kós Károly – valóban építészetünk legjelentősebb alakjai közé tartoznak.

Budapest folyóirat, 1988., 3., 4-old.

Blazsek Gyöngyvéi, vyrovnüvén

L: Makovecz Imre

Vadas J: Félájultan 13.

Élet is Irodalom. Bp. 1983. szept. 23 XXVI/38

Blazsek György vér

belsőépítén

Kiállítás Zalaegerszegen a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban.

Petőfi rádió
„Térkép és útvarató"
1982 IX. 10.

BLÁZSEK Gyöngyvér építész

Művtört.Ért. 1989 1-4 182-183.

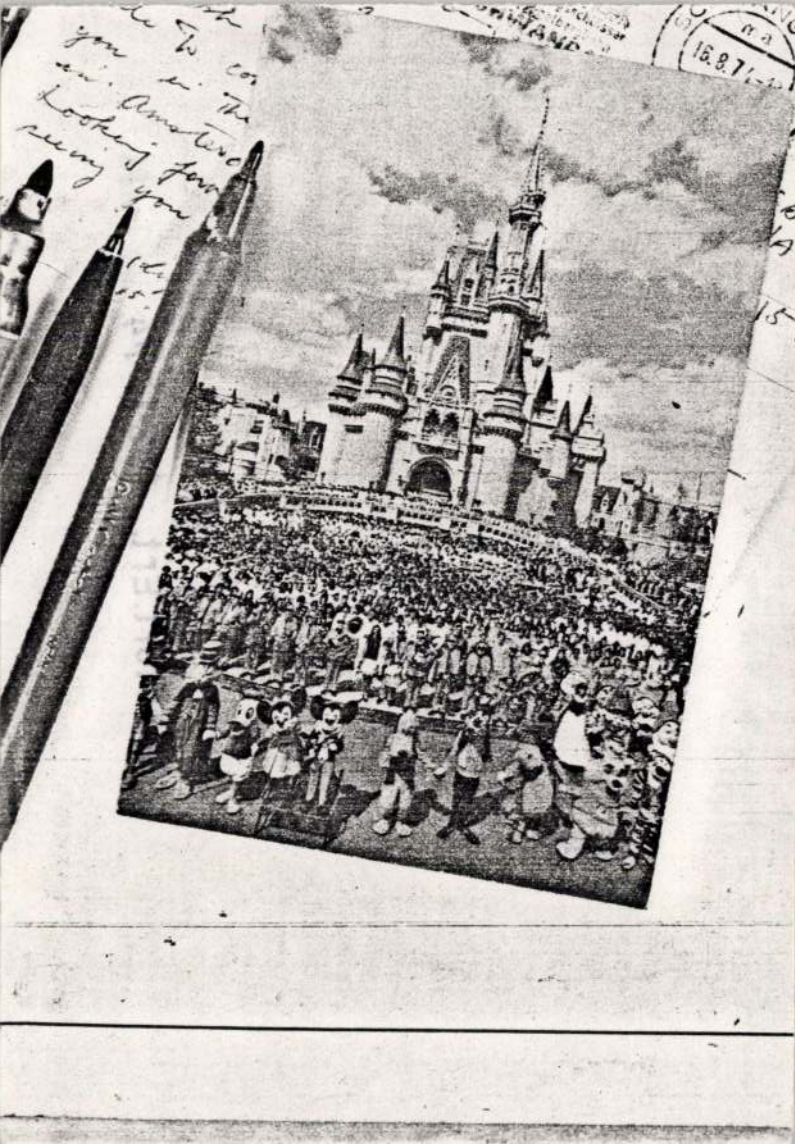

Blazsek Gyöngyvér : Magyar Nemzet, 1987. V. 22

Magyar forma nem volt, hanem lesz

Blazsek Gyöngyvér kiállítása

LECHNER ÖDÖN egykori manifesztumának címét idézik *Blazsek* Gyöngyvér belsőépítész most kiállított és korábbi — a *Csete* György által vezetett egykori Pécsi Ifjúsági Irodában készült — munkái: „magyar forma nem volt, hanem lesz". A Fényes Adolf Terem kiállítása egy műhelymunka fázisait dokumentálja. Egyetlen megbízást, a *zalaegerszegi Arany Bárány Szálloda* rekonstrukcióját, s hozzá tartozó, előcsarnok, a söröző és bár belsőépítészeti kialakítását — de kialakulását is — körüljárhatjuk a bemutatott vázlat- és tervanyag, a fotók és néhány tárgy segítségével.

Az Arany Bárányt ismertem már a rekonstrukció előtt is. Nevén kívül nem őrzött meg szinte semmit a régi, talán szebb napok hangulatából. Most, a megújulás után — divatos kifejezéssel élve — egyéni arculatot kapott. Blazsek és legfontosabb munkatársainak — *Pelényi* Gyula (építész), *Csete* Ildikó (textil), *Deák* László (grafika), *Balikó* József (asztalosművezető) — teljesítménye imponáló.

Blazsek Gyöngyvér betekintést enged abba a folyamatba, ahogyan a tér és benne a tárgyak képzeletében megszületnek. „Hosszú utat tettem meg, melynek eredményeként ma már teljesen egyértelmű számomra, hogy a házak, a tárgyak is élnek, éreznek, ők is lények, emberből fakadó testvérek" — írja e kiállítása kapcsán.

EGY RÉGEBBI TÁRLATA magyarázó szövegével: „Kötelességünk a romlással szembeállítani azokat a támpontokat, melyekbe Erőt az Ősképekben rejlő egyetemességből, tartalmakat a jelenkori viszonylatainkból tudatosan építünk." Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a pszichológia újabb kutatási eredményei, a kollektív tudattalan rejtett jelképeiből kifejtett ősi tapasztalatanyag tudatosan beépül Blazsek munkáiba. A skicceken a tenger alatti lények vázát prenatális emlékképek követik, majd a kemencesut és egy népmeséből ismerős házikó gádoros tornáca. Mellettük a konkrét belsőépítész-terveken, a megvalósult tárgyak fotóin felismerhetjük a vázlat-formákat. Az ezeket az asszociációkat ébresztő formák a kellemes térérzetnek nem is annyira mágikus, mint inkább szükséges kellékei.

A söröző söntése egy faluvégi kurta kocsma kármentőjét idézi. Felette a galéria és körülötte a boxok részleteiben ősi mítoszok madáremberének tollaira, talán Fehérlófia sörényére vagy egy régi szűr virágmintás hímzésére, mézeskalácsszív vásárfiára ismerhetünk. A kandeláberhez, falikarhoz, virágtartóhoz készült rajzos „tervelőtteseken" ősi napszimbólumot, a nyomott textileken az életfa indáit, leveleit, termését láthatjuk. A katalógusban Blazsek a fenti motívumok ismétlődő ívű rajzát kiemeli és az emberi arc lényeges vonásaiként mutatja be.

NEM LEHET ELFELEDNI a vonalak hasonlóságát Lechner Postatakarék épületének kerámia ornamentikájával. Az oszlopfőkön, tetődíszeken feltűnő sárkánymotívum *Róheim* Géza kutatásaival igazolódik később. A fény elrablásáról szóló kelet-európai népmesékör elevenedik meg Blazseknél is. Egyedi fényforrásai metszetükben a napot elfedő felhőre, nézetükben a napot elrabló sárkányra utalnak. És ha már szörny, miért ne lehetne éppen üvegszálas polyészterből? Mert amúgy szinte minden „élő fából" épült. Jelképes tehát Blazseknél az anyagok használata is: a sárkány, az éjszaka ura „holt műanyagból" készült.

Mindezek a részletek a bemutatott műhelymunka tanulságai. A valóságban ezek a szimbolikus formák rejtetten érvényesülnek: az Arany Bárányban, magában semmilyen didaktikus szándékot nem érezni.

Időszerű és örvendetes a kiállításnak Lechner munkásságát folytató motívuma, amely egy sajátos magyar építészeti formanyelv mai létrehozhatóságának reményét kelti.

Szegő György

csütörtökön ünnepélyese
nyitotta a Magyar Keres
Kamara dublini irodáját.
cze Pétert fogadta Seamu
nan ír kereskedelmi és
tatási miniszter. Megb
folytatott John *Coyle*-lal,
Kamarák Szövetsége el
Padraic *White*-tal, az Ipar
tési Hatóság vezérigazga
valamint Liam *Connellan*
Ír Iparszövetség vezérig
jával.

Jean *Jipguep*, a Nem
Távközlési Egyesület főti
lyettese május 18. és 20.
Budapesten megbeszélések
tatott *Valter* Ferenccel, a
Posta elnökhelyettesével
közlési világszervezet és
gyar postaigazgatás együt
désének továbbfejlesztési
ségeiről. A főtitkárhelyett
gyalt *Bognár* Sándor ipa
niszterhelyettessel, a Kül
nisztérium képviselőivel.

tők látogatásai

itt — *Bereczky* Loránd főigaz-
gató kíséretében — megtekin-
tette a Kassák Lajos-emlékki-
állítást. Délután az Országos
Széchényi Könyvtárba látogatott
el. *Juhász* Gyula főigazgató is-
mertette a közgyűjtemény tevé-
kenységét, a tudományos és a
kulturális életben betöltött sze-
repét. A látogatás befejezése-
ként Óvári Miklós tájékoztatást
adott a körzeti pártalapszerve-
zetek titkárainak, vezetőségi
tagjainak és a pártcsoportbizal-
miaknak időszerű politikai kér-
désekről.

van: dúsgazdagnak hiszik őt, a lakásmizéria krőzusának — csak úgy duruzsolnak, búgnak szegények a készülék kagylójába, ő meg hol kegyes, reményt megcsillantó, hol szigorú, fensőbbséges, hol meg (ha nem elég alázatos, hizelgő, könyörgő a jelentkező hangja!) könyörtelenül kurta: „már tárgytalan, kérem, elkésett!" — és lecsapja a kagylót...

Azt sem merem mondani róla, hogy lakásszédelgő. Csak éppen arra vágyik — ő, akinek semmije sincsen, ő, aki már senkitől sem várhat semmit —, hogy naponta néhány percre úgy érezze: mindenki az ő kegyeit keresi. S ezért az élményért, ha vagyona volna, talán naponta szétosztaná közöttünk.

DIURNUS

1983. II. 9.
Televízió, 18.05.
Izlesek és pofonok.

Blazsek Gyöngyvér, ipari mivész.

- Most ismerkedjünk meg Blazsek Gyöngyvér papirbutoraival. Az ötlet 10-11 éves. Készitsünk butort kartonból, papirlemezből, ez tulajdonképpen egy nagyon erős fajtája annak a hullámpapirnak, amelyekből a televizió és a hütőgép dobozai készülnek. A Csepeli Papirgyár vállalta is, hogy elkésziti a butor protótipusait. Ez nagyon olcsó lett volna, és gyerekeknek kiválóan alkalmas, hiszen elég erős. Körülbelül egy ülőke annak idején 50 forintba került volna. A dologból azonban még sem lett semmi. Aztán egy idő után ujra elővették a dolgot. Nézzük meg most filmen a Hét cimü müsor felvételében ezt a gyerekbutort.

- Ezt a butort ebből a kartonlemezből gyárilag előre kiszabják, lapfelületekben szállithatják haza és otthon lehet butort képezni belőlük. Blazsek feltételezése szerint akkor kétféleképpen készülhetett volna ez a butor, igy naturan, mint ahogy a filmen látjuk, amiben a gyereknek az öntevékenységére alapozva festéssel számolt, hogy a gyerekek maguk csináljanak mindenféle mintákat, diszeket a butorokra rá, ahogy ők elgondolják, vagy pedig pöttyös, vagy kockás változatban, virágos változatban a boltba eleve igy lehet megvásárolni.

- Ezután a szokásos menetrendben alakultak a dolgok. A papirbutort a butor kereskedelem nem kivánta forgalmazni, mondván, hogy ez nem butor, hanem papir. Forgalmazza tehát a PIÉRT, a Papiripari Kereskedelmi Vállalat. Hogy a PIÉRT miért nem forgalmazta, azt mondta, hogy butor hogy kerül a papirboltba butor. 1981-ben a HÉT riportjának hatására ismét elővették ezt a dolgot, előkerült Blazsek Gyöngyvér papirbutora és csodákcsodája addigra már a Csepeli Papirgyárban müszaki kollektiva megtervezett egy másik gyermekbutort és mondták, hogy ők inkább ezzel kivánnak foglalkozni. Nos ebből, ami szakértők szerint a papirbutornak egy rontott változata volt, ebből sem lett igazán üzleti siker. Igy alakult aztán, hogy az első magyarországi tervezésü papirbutor ötletes, kedves, játékos és olcsó butor végülis papir maradt.

Blazsek Gyöngyvér, iparművész

8 Blazsek Gyöngyvér–Csete Ildikó–Kun Éva: Kollektív iparművészeti munkák (fotó Wolf)

Művészet, 1984. jan. 9. old

2

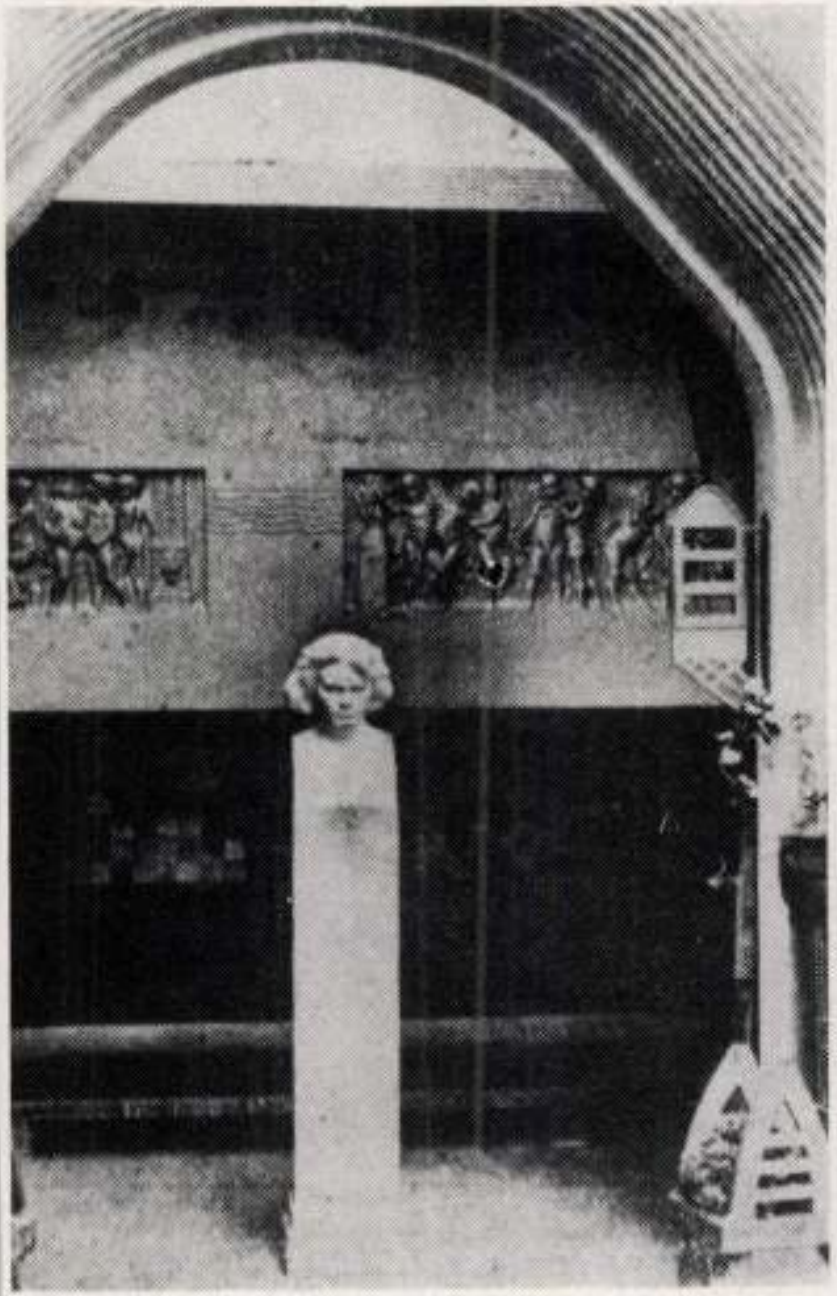

3

4

Rideg Gábor

Lény-bútorok és „lelkes" tárgyak

Látogatóban Deákné Blazsek Gyöngyvér belsőépítésznél

A műfaj szabályai szerint az alcímben műterem–látogatást kellett volna feltüntetnem, ám inkább a tényekhez ragaszkodom, mintsem a merev szabályokhoz, ugyanis a háromszintes, Tarló utcai családi lakás kis dolgozószobáját a legjobb indulattal sem lehet műteremnek titulálni. A kis szoba, a terjedelmes rajzasztallal (helyesebben az asztallal, amelyen Blazsek Gyöngyvér rajzol) éppen elegendő hely egy szellemi műhely számára. Nem tudom, nem kérdeztem, hogy a Deák család hány éve lakik ebben a lakásban, de az bizonyos, hogy tizenkét éve, amióta szellemi szabadfoglalkozású belsőépítész Blazsek Gyöngyvér, hasonló körülmények között, ekkora vagy még kisebb „műteremben" dolgozhatott.

Deákné Blazsek Gyöngyvér

Blazsek Gyöngyvér munkái közül sokat és már régóta ismerek, de csak most vagyok először a műhelyében. Személyesen is régen találkoztunk. Egymással szemben ülve, beszélgetés közben pergetem az emlékezetemben, hogy milyen régen is. Mielőtt e párbeszédekkel átszőtt írás olvastán bárki is megütközne a dialógusok tegeződő stílusán, el kell mondanom, hogy nem a tömegkommunikációban, mindenek előtt a tévé–műsorokban újsütetűen meghonosított közvetlenkedésről, hanem régi ismeretségről van ezúttal szó. Mindketten Szolnokon nevelkedtünk, és anélkül, hogy a dátumot elárulnám, annyit mondhatok, hogy egészen kicsi kislány kora óta ismerem a művésznőt.

– Azt nem is tudom, milyen minőségű a Szolnokhoz fűződő kapcsolatod; itt is születtél, vagy csak itt nevelkedtél?

– Nem, Debrecenben születtem, de már egészen kicsi koromban Szolnokra költözött a család. Én szerettem Szolnokon élni, nagyon szép gyerekkorom volt itt.

– Voltaképpen mikor végezted el a főiskolát, mármint az Iparművészeti Főiskolát? Ha jól tudom, ott diplomáztál a belsőépítészeti szakon.

– Először a Budapesti Műszaki Egyetemen az építészmérnöki szakot végeztem el 1968–ban. Akkor még tanított az egyetemen Pogány Frici bácsi, aki egyben az Iparművészeti Főiskola főigazgatója volt. Az egyetem után ő csábított át a belsőépítész szakra, ahol még újabb három évig tanultam. 1971–ben kaptam meg a belsőépítészi diplomám. Ha jól számolom, éppen húsz éve vagyok a pályán.

– Tekintsd úgy, hogy most ennek apropójából beszélgetünk. A beszélgetés célja pedig nem más, mint hogy ez alkalomból szeretném a tevékenységeddel megismertetni a Jászkunság olvasóit. Talán néhány munkádról fotókat is tudunk közölni, a szemléletesség kedvéért. Kezdjük tehát a bemutatást.

Először magát Blazsek Gyöngyvért szeretném idézni. Az 1987–ben a Fényes Adolf teremben rendezett műhely–kiállításának katalógusában találtam önvallomásának ezt az előbbiekhez illő részletét:

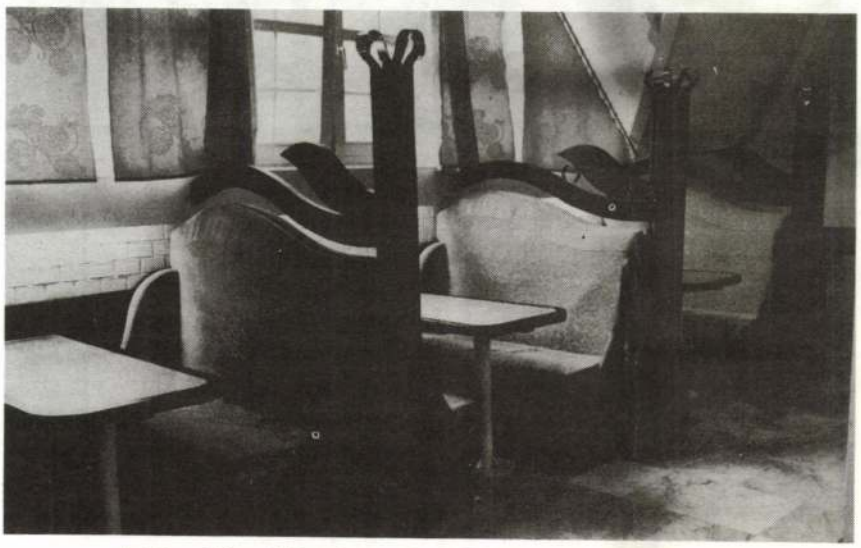

A Kauri fagylaltozó a szolnoki Széchenyi városrészben

BLAZSEK Gyöngyvér
Jászkunság 1991.5. XXXVII évf.

„Gyermekkoromban sokat ültem a Tisza partján, a szandai réten az ég alatt, és rajzoltam fákat, növényeket, teheneket, emberi arcokat, kezeket, köveket. A művészet vonzásában éltem. Az összegyűrt papír redőiben szenvedést láttam, a szélfújta papírlap mozgásában a repülve vonagló elvágyódást csodáltam. A zöld palackba zárt fényes folyadékról azt hittem, tenger. Nem szívesen rajzoltam házakat, bútorokat, élettelennek, érzéketlennek tűnő használati tárgyakat. Hosszú utat tettem meg, melynek eredményeként ma már teljesen egyértelmű számomra, hogy a házak, a tárgyak is élnek, éreznek, ők is lények, emberből fakadó testvérek..." És egy másik idézet, attól a Csete Györgytől, aki köré csoportosult egy fiatal építész–tervező csoport a hetvenes évek elején a Pécsi Tervező Vállalat Ifjúsági Irodájában, és aki az Ifjúsági Iroda erőszakos feloszlatása után a szellemileg továbbélő és megújuló Pécsi Csoport természetes vezetője:

„Blazsek Gyöngyi... letagadhatatlan, hogy építész is, nemcsak belsőépítész. Amit csinál, monumentális, erő feszül benne. Belsőépítészeti együttesei szinte feszegetik a belső teret..." (Részlet Sulyok Miklósnak Csete Györggyel készített interjújából, amely a Hajlék című, 1987–ben a Budapest Kiállítóteremben megrendezett építészeti kiállítás katalógusában olvasható.)

Egy album méretű francia nyelvű képzőművészeti könyvben lapozgatok: témája az európai „építészeti design", fejezetbeosztása egy–egy európai nagyvárost jelöl. A mi térségünkből csupán Budapest neve szerepel a könyvben Gerle János építészeti szakíró, a magyar organikus építészetről és építészeti designról írott – a szerző egyéb munkáit ismerve –, feltehetően szakavatott tanulmányával. A magyar fejezet bevezető, egész oldalas képe Blazsek Gyöngyvér munkája – kis geográfiai „csúsztatással" –, a zalaegerszegi Aranybárány Szálloda bárjának részlete.

Az ágas–bogas műanyag oszloplámpatestek színükkel, szinte hajladozó „csápjaikkal" egy mély–tengeri világot idéznek. Nem véletlen, hiszen a természeti előkép nem egy életfává stilizálható szép lombú tölgyfa, hanem egy tengeri csőállatka, amelynek már a nevéből is kiderül, hogy nem lehet növény, és egy meglehetősen szokatlan élettér lakója.

– Téged, miként a Pécsi Csoport valamennyi alkotóját, a szakkritika az organikus építészet, illetve az organikus építészeti design kategóriájába sorol. Egyetértesz ezzel a minősítéssel?

– Amennyiben az organikus világon nemcsak az élő természetet értjük, hanem a csillagok világát és a sejt–létezés mikrokozmikus csodáját is. Ezek ugyanúgy hozzátartoznak az ember organikus létezéséhez, mint a fák, a virágok, a madarak vagy a tengerfenék fövenyébe kapaszkodó virágállatkák.

– Jellegük szerint te magad hogyan csoportosítanád a húsz év alatt készített munkáidat?

– Az egyik nagy csoport az építészethez kapcsolódó, jobbára közösségi funkciójú munkák: oktatási, művelődési intézmények, szállodák, üzletek belső terei, de van ezek között néhány egyéni megrendelésre készített magánlakás–berendezés is.

– Véleményed szerint Magyarországon már kialakult az a tehetős réteg, amely nagyon leegyszerűsítve – a pénzéért ízlést vásárol, azaz szakemberrel rendezteti be a lakását?

– Igen. Nemegyszer dolgoztam már ilyen megrendelésre. Csak még zömében nem a testükre szabott „ruhát" akarnak vásárolni, hanem valamiféle mutatós jelmezt, amolyan státusz–szimbólumot. De visszatérve az előbbi kérdésedre, munkáim másik nagy csoportja az egyéni kísérletek, vagy másképpen a bútorterveim.

– Ezekre az általad egyéni kísérleteknek nevezett munkákra kivétel nélkül a rendszerszemlélet a jellemző. Említhetem akár az első kísérletet, a papír gyermekbútorokat, vagy az egyik legutóbbi pályázati munkádat, a lény–bútorokat.

– Valóban, én soha sem egyedi tárgyakat terveztem, hanem tárgycsaládokat. Ezeknek a terveknek szakmai sikere volt, de a gyártásuk mindig elmaradt, arra való hivatkozással, hogy nem lehetne nagy sorozatban gyártani, nincs rá elég kereslet.

– A papír gyerekbútor–rendszerrel „megelőzted korodat". Talán most újra fel kellene az ötletet eleveníteni. Gondolom, a kihasználatlan kapacitással, az eladhatatlan alapanyag–gyártással bajlódó papírgyárak talán most kapva kapnának rajta, és a kereslet is nagyobb lenne azok körében, akik a fa gyerekbútorokat már nem tudják megfizetni. A lény–bútorok pedig talán egy képzeletbeli skála másik végén helyezkednek el. Ezek az emberi test arányrendszerét, formarendjét leképző tárgy–lények kis sorozatban, exkluzív igényeket elégíthetnének ki, hiszen anyaguk olyan nemes fa, mint a fehér

Gyermekkönyvtár Túrkevén

kőris, a gesztenye– vagy a diófa. Különben is megfigyelhető, hogy minden munkádban milyen gondosan ügyelsz az anyagok kiválasztására. Csupán egy példa: a zalaegerszegi Aranybárány Szálloda recepciójában az oszlopok csukott bimbóra emlékeztető fejezete fehér jávorfából készült, az oszloptesteket borító cararai márvány erezete fa mintázatára emlékeztető, míg a pult fehér márványburkolatának mintázata szórtabb, vibrálóbb.

Blazsek Gyöngyvér egyik első – még pécsi tervező korában készített – és talán legismertebb alkotása a Tolna megyei Építőipari Vállalat Fadd–Domboriban épített üdülőjének belsőépítészeti munkája. Az épületet Jankovics Tibor tervezte. Ez az objektum fejezi ki talán a legbefejezettebb, legkomplexebb módon mindazt, amit az organikus építészet és ezen elül a Pécsi Csoport képvisel. A töretlen és feltétel nélküli team–munkát az építész, a belsőépítész, a textiltervező (Csete Ildikó) és a kerámikus (Kun Éva) szellemiségében rokon, formalakításában analóg tevékenységében. Sokat idézték, reprodukálták a nevezetes kétnemű – férfi és női –, a szó legszorosabb értelmében vett „tárgyi embert" mintázó székeket, amelyek gondolati folytatása a zalaegerszegi szálloda sörözőjének vagy a keszthelyi Helikon szálloda éttermének a bútorai.

A teljesség igénye nélkül még megemlítek néhányat Blazsek Gyöngyvér munkái közül: a vesszőből fonott bútorcsaládot, amelyet az ARTEX pályázatára készített, vagy a legújabbat, a svéd IKEA áruház–lánc számára most készülő gyerekbútor– és térelemrendszert, a másik csoportból a zalaegerszegi és a keszthelyi teljes szálloda–rekonstrukciók mellett feltétlenül említést érdemel a pécsi nevelési központ belsőépítészeti terve, a Nádor sörözö felújítása, a hortobágyi Nemzeti Park egyik fogadóháza belső terének kialakítása, és hogy a szűkebb pátriát ki ne hagyjuk: Szolnokon ő tervezte az Árkád Üzletház belső tereit (építésztervező a férje, Deák László volt), egy Széchenyi lakótelepi fagylaltozót és a városi gyermekkönyvtárat. A megyei könyvtár egyébként a művésznő leghűségesebb „honi" megbízója. Blazsek Gyöngyvér megbízásainak hosszú listájából azonban az is kiderül, hogy rá is érvényes az a régi mondás, mely szerint senki sem próféta a saját hazájában.

– *Az alatt a tizenhárom év alatt, mióta visszaköltöztem a városba, úgyszólván tudomásul sem vették, hogy élek. Ez nem elsősorban a megbízások, hanem az érdeklődés hiányában mutatkozott meg.*

– Tudom, hogy míg funkcionált, rendszeresen részt vettél a zalaegerszegi belsőépítészeti, majd később a játszótér–programot hirdető alkotótelep munkájában. Valamelyik egerszegi játszótéren most is áll néhány játékod. Játsszunk el a gondolattal: ha a városi önkormányzat most úgy döntene, hogy a Tiszaligetből valóban gyermek– és ifjúsági paradicsomot varázsolnak, és erre pénz is volna, vállalnád–e, ha felkérnének: tervezz egy olyan játszóteret, amely méltó az előbbi programhoz.

– *Igen, boldogan, megengedve, hogy ez valóban csupán játék – már hogy felkérnének –, a rideg tények ugyanis mást bizonyítanak. Most tudtam meg, hogy zajlik a városban egy utcabútor pályázat, természetesen a részvételem és az eddigi tudomásom nélkül. Arra is kíváncsi vagyok, ki fogja majd elbírálni a beérkezett pályaműveket. Gondolom, ngyon sok ehhez értő szakember van a városban, de úgy tűnik, én nem tartozom közéjük.*

– Mint ahogy én sem. – Utólag ehhez a kissé keserűre sikeredett, párbeszédben előadott „mesejátékhoz" hadd fűzzem hozzá: úgy látszik, Szolnok jól megvan Blazsek Gyöngyvér tehetsége és e tehetség kamatoztatása nélkül is, mint ahogy Blazsek Gyöngyvér is boldogul – Szolnokon élve – a város nélkül is. Legfeljebb legközelebb is Párizsban publikálják majd a Budapesten vagy valamelyik dunántúli nagyvárosban készített munkáit. De az is lehet, hogy hamarosan az IKEA bútorkatalógusából értesülhetünk róla, hogy Svédországban nagy sorozatban gyártják gyerekbútorait.

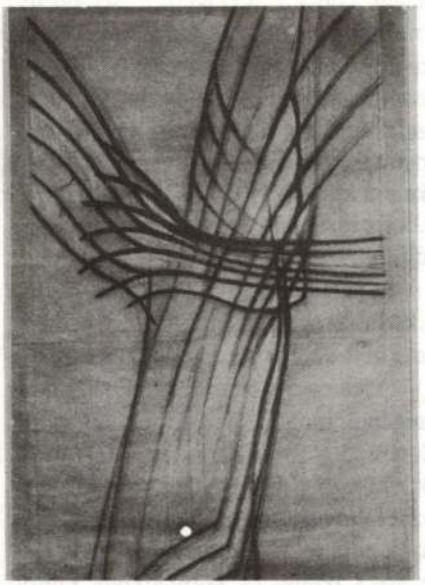

A szamotreki Níké üvegbe maratható jellé lényegül – tanulmánysor a tervezői absztrakcióhoz

Kása Csaba

Kísérlet a katolikus egyháznak az államszocializmus rendszerébe való integrálására 1950–1951-ben

(Folytatás az előző számból)

A megállapodás után

Érdemes áttekinteni, hogyan értékelte a megállapodást az egyház és az állam propagandaszinten, illetve valójában

A püspöki kar körlevelében a tárgyalások megkezdésének okaként a szerzeteseket érintő „intézkedéseket" jelölte meg, céljaként pedig, hogy sorsukon enyhítsenek, és az őket még fenyegető rendszabályokat elhárítsák. Leszögezték, hogy az állam és az egyház viszonyának általános rendezése a „res maiores" körébe tartozik, amiről tárgyalni a Szentszék illetékes. „Ellenben súrlódásokra alkalmat nyújtó egyes kérdésekről tárgyalni a Püspöki kar hajlandónak nyilvánította magát." [39] A megállapodásnak a békés együttélést kell biztosítania a két fél számára – állapítja meg a körlevél –, és egyúttal közvetve elismeri a tárgyalások – legalábbis az egyházra nézve – sikertelenségét. Ugyanis a célként megjelölt témában nem sikerült semmiféle eredményt elérni: „Fájdalmasan érint azonban bennünket az a tény, hogy a szerzetesrendek működésének megvonását nem tudtuk megakadályozni. Itt meg kellett elégednünk a tiltakozással, és e tiltakozásunkat ez alkalommal megújítjuk."

A hatalom részéről adott értékelés szerint az egyes pontokon a következőket kell érteni. Az első pont szerint a püspöki kar állampolgári kötelességének megfelelően támogatja az államrendet és az alkotmányt, „ebből következően az egyházi törvények szerint eljár azok ellen az egyházi személyek ellen, akik népköztársaságunk törvényes rendje és kormányunk építőmunkája ellen fordulnak". [40] A második pont lényege, hogy a püspöki kar határozottan elítél minden, bárhonnan jövő, a társadalmi rend ellen irányuló felforgató tevékenységet, tehát a saját soraiból jövőt is, és nem engedi a hívők államellenes politikai célokra való felhasználását. A harmadik pont a népi demokrácia „alkotó munkája, nemes céljai" melletti állásfoglalás, külön kihangsúlyozva a szövetkezetesítés jelentőségét. A következő pont kapcsán pedig azt emelte ki a kommentár, hogy a békemozgalom támogatásának kimondása azért fontos, mert még eddig nem írta alá a püspöki kar a stockholmi békefelhívást. Összességében pedig azt remélte, hogy az egyház „a megállapodás szellemében bekapcsolódik a hazánkban folyó építőmunkába és a békemozgalom tevékeny támogatásába". A jövőre nézve pedig el kell érni, hogy a „katolikus tömegek még fokozottabban kapcsolódjanak be az építőmunkába, hogy népünk egysége még jobban megszilárduljon. A megállapodás a békét és építést akarók kezében hatásos eszköz népünk, alkotó munkánk, béként ellenségeivel szemben." Vagyis az „új társadalomtól" idegenkedő katolikus tömegek meggyőzését és bekapcsolását pontosan az ezt ellenző főpapokra osztja ki. A püspöki karnak ki kellett mondania a papi békemozgalom támogatását, azaz nyilvánosan elismerni hiteles katolikus tényezőnek, amely pedig a későbbiekben továbbítja a hatalom propagandáját a hívők felé. Más kérdés – és megválaszolása túlmutat ezen dolgozat keretein –, hogy ez mennyire volt hatásos?

A választ arra a kérdésre, hogy a hatalom valójában hogyan értékelte a megegyezést, hogyan sikerült azt elérni, és melyek a további céljai, azt az MDP Központi Vezetőség Titkárság 1950. szeptember 23–i határozatából tudhatjuk meg. [41] Ebben a megállapodást a június 1–i KV határozat végrehajtásának jelentős lépéseként értékelik. Tehát ez is része az egyház elleni küzdelemnek. Konkrétan azért vált szükségessé, mert a KV határozata után a „klerikális reakció fokozta tevékenységét: fellépett a szerzetesrendekkel kapcsolatos intézkedések ellen, pásztorlevelekkel, háborús rémhírekkel, csodák híresztelésével, folytonos misézéssel és körmenetekkel komoly szabotáló tevékenységet fejtett ki a termelés vonalán, különösen a mezőgazdaságban. Pártszervezeteinket ez nagyrészt készületlenül érte, de adminisztratív rendszabályokkal és részben tömegmozgósítással nemcsak visszavertük a klerikális reakció támadását, hanem a tárgyalások útjára kényszerítettük a püspöki kart". A megállapodások aláírásához vezető út fontos állomásaként értékeli a papi békemozgalom megszervezését. Sőt, ezt a KV határozat következményének tekinti, mely „növelte befolyásunkat a vallásos dolgozók körében, szervezeti és elvi platformot adott a klérus megbontására, két tűz közé vette a püspöki kart, s így meggyorsította a tárgyalások sikerét".

Magát a megállapodást a párt sikerének tekinti. „Szembe kell szállni azzal a nézettel, hogy az egyezmény megkötésével lényegében 'mindkét fél egyformán engedett'. Az egyezmény a kormány részéről az egyházakkal szemben évek óta folytatott politikának a leszögezését jelenti... míg a püspöki kar részéről – legalábbis formálisan – nyilvános szakítást jelent eddigi politikájával." A párt további egyházpolitikájának megértése szempontjából rendkívül fontos része a határozatnak

ÉPÍTÉSZET — BELSŐÉPÍTÉSZET, N° 10.

— műhelymunka —

A Műcsarnok meghívja Önt

BLAZSEK GYÖNGYVÉR

belsőépítész

kiállításának megnyitására

A FÉNYES ADOLF TEREMBE

(Budapest VII.. Rákóczi út 30.)

1987. május 7-én, csütörtökön du. 17 órára

Megnyitja:

CSETE GYÖRGY

építész

A kiállítás 1987. május 31-ig tekinthető meg

Zalai Nyomda 87 1345

Blazsek Gyöngyvér iparművész
Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 99-old.

Blazsek Gyöngyvér rajza

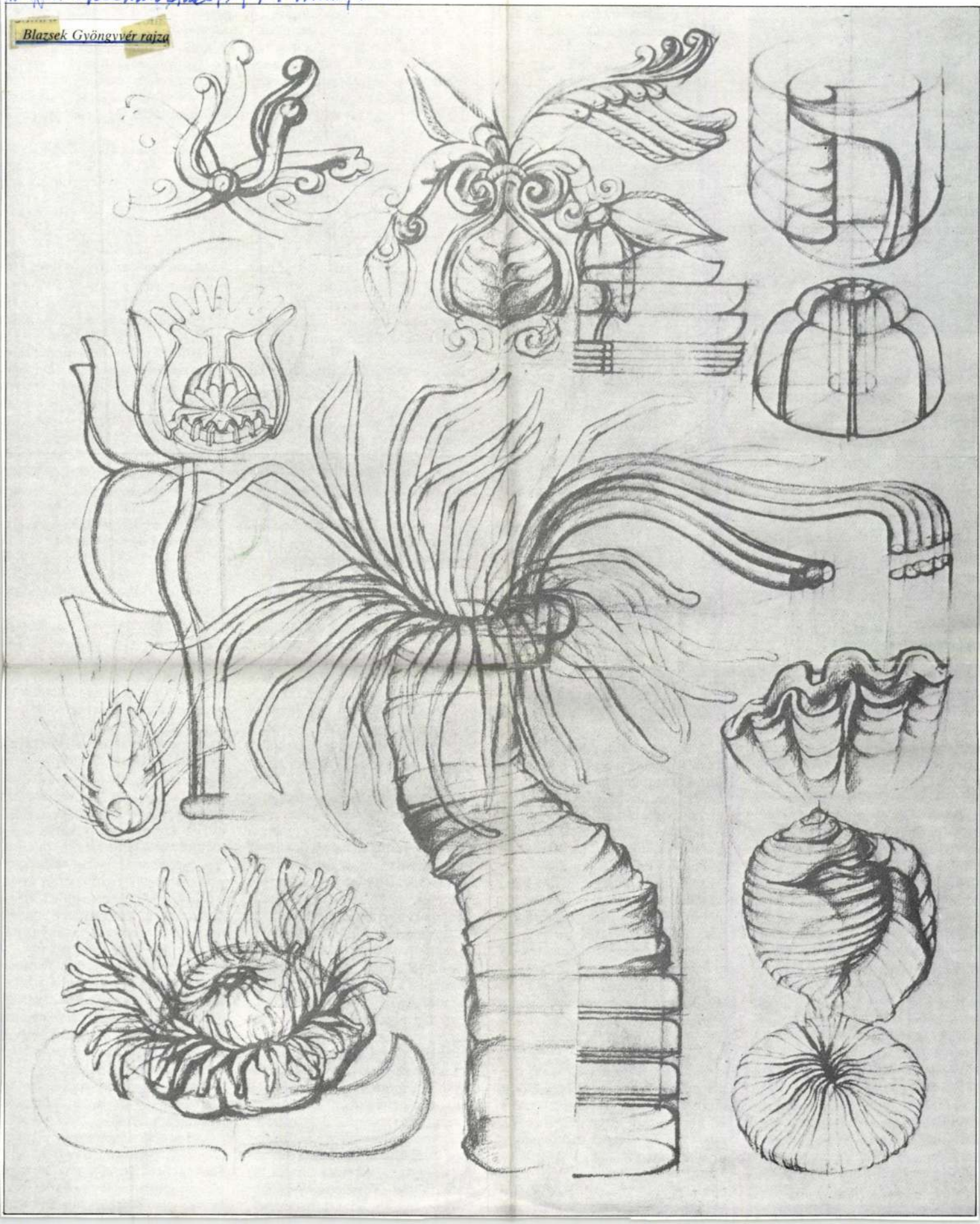

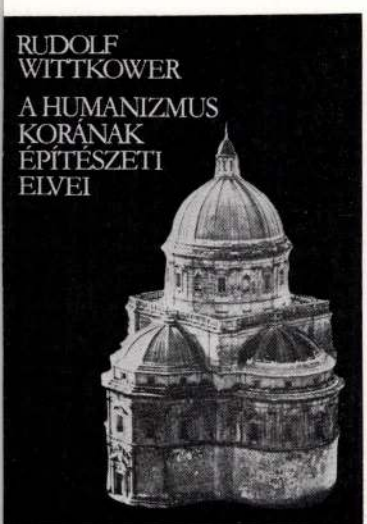

Rudolf Wittkower: A humanizmus korának építészeti elvei
Fordította Tatai Mária
Budapest, Gondolat, 1986

Híres, sőt immár klasszikus mű. Magyar kiadását messze megelőzte hírneve, amelyet több angol és más nyelvű kiadása is megerősít. Első kiadását (1949) követő kedvező visszhangja, amely magát a szerzőt is meglepte, arra mutat, hogy a benne megfogalmazott problémák és a kínált megoldások újszerűek voltak. Talán nem túlzás azt állítani, hogy azok közé a művek közé tartozik, amelyek bizonyos kérdésekben átformálták a gondolkodást. Olyan mű, amelynek mondanivalója közkinccsé lett. Nem egy, ma már általánosan elfogadott nézet eredetét fedezzük fel Wittkower könyvének lapjain, és ha vannak megállapításai, amelyekkel ma már nem érthetünk egyet, a mű ma is változatlanul érvényes és időszerű.

Ma, csaknem negyven (!) évvel az első kiadás megjelenése után, azt a kérdést kell elsősorban feltenni, hogy melyek a könyv vitathatatlan értékei, és mi az, ami az eltelt idő alatt már meghaladottá vált, amit ma másképpen ítél meg a tudomány. Úgy véljük, ennek nem az a legjobb módja, ha két kategóriába soroljuk a könyv alapvető megállapításait: a még elfogadhatókéra és a már meghaladottakéra. Helyesebbnek látszik, ha követjük a könyv gondolatmenetének fő irányát, és ehhez fűzünk esetleg kritikai kommentárokat. Így az olvasónak is lehetősége nyílik a fentiekben alapvetőnek mondott kérdésben állást foglalni (esetleg éppen a recenzens véleményével meg. Ez a körülmény — úgy tűnik — nem csupán a könyv szerkezetén, hanem a tematikán, sőt a koncepción is nyomot hagyott.

Az első és a negyedik fejezet az 1450 és 1580 közötti itáliai építészet egészére érvényes két elméleti kérdéssel, a centrális alaprajzú templom szimbolikájával és a harmonikus arány problémájával foglalkozik, míg a második és harmadik *Alberti* és *Palladio* építészeti alapelveivel. E tematika látszólag egyenlő részletességgel fogja át az egész reneszánsz periódust, valójában azonban a hangsúly az első és az utolsó „nagy humanista építészre" (Wittkower kifejezése), Albertire és Palladióra esik. E választás persze nem önkényes, mivel Palladio 1570-ben megjelent traktátusa műfajilag sok rokonvonást mutat az 1450 körül keletkezett (és 1485-ben kiadott) Alberti-féle művel, és a két mű közötti időszakban nagy megtorpanások, műfajbeli átalakulások mentek végbe. *Bramante* feltételezett traktátusa mindeddig nem került elő, és közvetlen követőinek, elsősorban *Peruzzi*nak, sincsenek vitathatatlanul autográf, az alberti hagyományt folytató elméleti művei. Mindenesetre vitathatatlan, hogy a 16. század első negyedében nem keletkezett jelentős teoretikus mű, és *Serlio* 1537-ben napvilágot látott traktátusával ugyan nagy hatású, de az eddigitől műfajilag teljesen elütő műfajtípus jelentkezett. Ebben a kifejezetten gyakorlatias célokat követő (nagyon népszerű és iskolát teremtő) műben ugyan kimutatható a korra jellemző elvek megléte, azonban korántsem olyan gazdag interpretáció kíséretében, mint az Alberti művét deklaráltan követő palladiói építkezés. Ha tehát Wittkower a reneszánsz építészeti elvek legteljesebb korabeli elméleti kifejtését tartotta legfőbb választási szempontnak, akkor ez a választás méltán esett az első és az utolsó nagy összefoglalásra (*Vincenzo Scamozzi* Ideáját Palladio művéhez képest visszalépésnek tartja).

Jóllehet nyilvánvaló, hogy Wittkower nem a másfél évszázados teóriatörténet megírására vállalkozott, az általa követett szerkesztési módszernek mégis vannak zavaró következményei. A két említett alak részletes megrajzolása elhomályosítja, mellékszereplővé teszi a korszak többi nagy teoretikusát és építészét. Nem sikerül továbbá megrajzolni a közöttük lezajlott kétségtelen fejlődést. Az a látszat alakul ki, mintha Alberti és Palladio tevékenysége között szinlett volna szembenézni, amelyek a 15. század első felében felmerültek. Wittkower könyvében a reneszánsz szellemét leginkább megjelenítő építészeti formák módszeres interpretálására törekszik. Mint a Warburg-iskola képviselője, a formák által hordozott szimbolikus jelentéseket kutatja mély erudíció és nagy tudományos apparátus segítségével. Azt is mondhatnánk, hogy az általa a korra alapvetően jellemzőnek tartott centrális templomalaprajz és harmonikus arány mint „szimbolikus formák" szerepelnek (az *Ernst Cassirer* által használt értelemben), mivel olyan vizuális jeleknek tekinti őket, melyek szellemi jelentéstartalmat hordoznak. Ugyan nem explicite, mint *Panofsky*, mindazonáltal ő is hasznosította a cassireri fogalmat az építészettörténetben.

Abból a felismerésből kiindulva, hogy egy adott korszakban mély hasonlóság fedezhető fel a szellemi produktumok különböző műfajaiban, Wittkower arra törekszik, hogy kimutassa az építészeti formaalkotásban meglevő bölcseleti alapelveket. Elemzései alapján a körforma magasztalása, amely a reneszánsz kor építészeinek írásaiban minduntalan felbukkan, egy új tökéletesség-felfogással magyarázható, amelynek háttere egy platonikus kozmogónia. Eszerint Isten a világegyetem középpontja, de egyben végtelen határa is, ennél fogva a körforma fejezi ki legtisztábban egységét és egyben végtelenségét. Istennek gömbként, illetve körként való megjelenítését hermetikus források és *Plótinosz* örökítették a reneszánszra, amelyeket *Nicolaus Cusanus* és *Marsilio Ficino* egyaránt felhasználtak. Az eszményi templom a maga kör alaprajzával mint mikrokozmosz képes megjeleníteni az isteni makrokozmosz tökéletességét. Wittkower a kör alaprajz reneszánszbeli vallásos és filozófiai jelentésének interpretálásában jelentősen támaszkodik Cassirernek egy másik művére, mégpedig a Nicolaus Cusanusról írt monográfiára *(Individuum und Kosmos in der Philosophie der Renaissance)*. Ennek alapján bizonyítja be, hogy Cusanus filozófiája a platonikus eszmék és a tiszta matematikai módszer reneszánszbeli hagyományának egyik forrása.

A körhöz, azaz a legtökéletesebb geometriai idomhoz hasonlóan az épületarányok is a kozmikus arányokat tükrözik vissza. Ficino *Platón* Timaiosz dialógusa alapján fejtette ki azt a nézetét, egyes méretei e számok, illetve számviszonyok felhasználásával készülnek, mint ahogy ez *Francesco Giorgi* szerzetesnek a könyv Függelékében közölt „memorandumában" vagy Palladio villáinak méretezésében egyaránt megnyilvánul.

Miként a kor filozófiájában általában, az építészeti gondolkodásban szintén megvan Platón hatása mellett Arisztotelészé is. A reneszánsz egészére jellemző a természet iránti csodálat: a természet minden alkotását tökéletesnek tekintették, szinte azonosnak vették a szintén tökéletesnek tételezett Istennel (Wittkower idézi Alberti tömör megállapítását erről — 19. o.) csaknem önkén következik ebből az az építészetre vonatkoztatott követelmény, hogy a természeti formák és törvények modellként tekintendők az építészeti formák és arányok számára. A későbbiekben a természetutánzás alapelvvé vált a művészetelméletben, és azonosították Arisztotelész mimézisz-elvével. Amiko tehát az építészetteoretikusok szövegeiben azt olvassuk, hogy az építészet (a többi művészethez hasonlóan) a természet utánzója, tulajdonképpen a szerzők ezt az átértelmezett arisztotelészi elvet visszhangozzák.

Tulajdonképpen a természet utánzás elvével függ össze az antropomorfizmusé, amely az építészeti gondolkodás fontos princípiuma. Az építészeti formaalkotás és arányteremtés modelljeként tekintett idealizált emberalak Vitruvius művéből került a reneszánsz gondolkodásba. A körbe és a négyzetbe rajzolt emberalak első sorban a centrális alaprajzi formák szimbolikus jelentését gazdagította, ez azonban nem kizárólagos. Wittkower egy Francesco di Giorgio-rajzon mutatja be, mint szolgált a vitruviusi figura az ún. összetett típusú templom (amely a hosszházas és a centrális elrendezés egyesítése) emberi arányok és formák szerinti alakítására. A későbbiekben aztán a vitruviusi el és séma jelentése olyannyira kibővült, hogy a nagy kiülésű latinkereszt alaprajzban szinte már Krisztust helyettesítette: ez látható *Pietro Cataneo* egyik rajzán az 1554-es *I quattro primi libri*-ben.

Amint látjuk, lényegi összefüggés van a 15—16. századi filozófia és építészetelmélet között. Ezt az összefüggést azonban nem az építészetteoretikusok filozófiai műveltségében, gondolataik elmélet mélységében kell megállapítani Wittkower, amikor a traktátuso

1983. szeptember 24.

1021

A tervezés értékteremtés

Országos iparművészeti kiállítás a Műcsarnokban

„A tervezés értékteremtés" — ez a gondolat foglalja egybe annak a tárlatnak az anyagát, amelyet a Művelődési Minisztérium megbízásából a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének egyetértésével rendeztek a Műcsarnok kiállítási termeiben. Háromszázhúsznál több művész, majdnem 90 vállalat és intézmény szerepel a kiállításon.

Az iparművészet komplex jelenléte a Műcsarnokban azt jelenti, hogy azon nemcsak a tárgyakat, hanem tervezésük menetét, előtervét, felhasználási módjukat, létrehozó technológiájukat is bemutatják. Az „Épített környezet" témájában így szerepel együtt például a lakástervezés a hozzá kapcsolódó berendezésekkel, használati tárgyakkal, a kórház épülete a belsőépítészeti megvalósítással, a tervezett műszerekkel és formaruhákkal, piktogramokkal, a szálloda belsőépítészete a tervezett textíliákkal, információs jelzésekkel, faldíszítő egyedi alkotásokkal és formaruhákkal, stb. Ezek az egymással harmonikus egységben lévő művészi tevékenységek vannak hivatva bizonyítani a tervezés szerepét, értékteremtő voltát.

A Műcsarnok három középső termének anyaga ezeket a gondolatokat járja körbe: sok rajzi és technológiai információval vezet el a megvalósult tárgyig. Bemutatva, hogy egy-egy elképzelés, terv milyen utat tesz meg, milyen változásokon megy keresztül, esetleg olyan kompromisszumokkal, amelyek esztétikai értékének nem válnak mindig hasznára. A kiállítás másik nagy együttese az egyedi kézműves iparművészeti tárgyaké. Valamennyi műfaj: textil, belsőépítészet, ötvösség, divattervezés, kerámia, porcelán és üveg szerepel. Az utóbbi három évben megvalósult művekben mérheti le a látogató, hogy a tervezőművészek milyen tartalmi és formai utakat választottak, milyen szakmai kérdésekkel foglalkoznak.

A harmadik nagy egység az iparművészettel foglalkozó intézményrendszerek bemutatása. Az Iparművészeti Múzeum bemutatja gyűjtési, feldolgozási, publikálási tevékenységét; konkrét tervezett tárgyai a múlt századtól napjainkig adnak képet gyűjtési munkájukról. A Design Center szemléltető módon számol be működési területeiről: szakkönyvtár, dia- és fotótár, tervezők nyilvántartása, szaktanácsadás (tervezőközvetítés, termékfejlesztési konzultáció), sokirányú oktatás, előadások (tervezők, ipari és kereskedelmi szakemberek, valamint különböző szintű iskolák tanulói részére).

Az iparművészképzést az Iparművészeti Főiskola anyaga szemlélteti. Kétféle tárgy tervezési folyamatának végigkísérése, illetve a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola műfajok szerinti tagolásában mutatja be az első, illetve a negyedik év végén elért eredményeket.

Blazsek Gyöngyvér: Fonott bútorok

Az Ipari Formatervezési Tanács az ipari formatervezés állami irányítása és koordinálása, az ipari termékek színvonalának növelése és az érte felelős intézmények együttműködésének javítása érdekében dolgozik.

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus sokrétű tevékenységéből azokat a programokat, feladatokat szemlélteti, amelyek szorosan az iparművészethez kötődnek: különböző pályázatok. Veszprém és Cegléd városközpont arculatterve, a Lenin Kohászati Művek Kombinált Acélművének színdinamikai tervezése, országos utcanévtábla-rendszer kialakítása, egészségügyi információs rendszerek (ORFI, Országos Kardiológiai Intézet, Délpesti, Kecskeméti, Veszprémi, Kerepestarcsai Kórház, Ipari Textilbiennálesorozat Szombathelyen, Szilikátipari Formatervezési Triennále-sorozat Kecskeméten, stb.

Az Artbureau feladata a kortárs magyar művészet megismertetése külföldön, bekapcsolódás a nemzetközi műkereskedelembe, kapcsolatrendszerek kiépítése megfelelő szintű külföldi partnerekkel. Eredményeiket kiállítási katalógusok, plakátok, fotók, illetve külföldön megjelent kritikák illusztrálják.

A Generalart új intézmény. Közvetítő, értékesítő tevékenységet vállal itthon és külföldön, önálló kiállításokat szervez, vállalkozási tevékenységet végez „kulcsra kész" átadásig, minden művészi tevékenységet szervez, illetve közvetít, a művészek érdekeit szolgálva.

Az Iparművészeti Vállalat 1954 óta dolgozik. Termelői, értékesítő tevékenységet folytat. Évente számos kiállítást rendez, pályázatokat ír ki más szervekkel, többféle módon támogatja a pályakezdő fiatalokat. Jelentős exporttevékenységet folytat. Sokat tesz a hazai tárgykultúra fejlődéséért, igyekszik összeegyeztetni az esztétikai, művészeti érdekek terjesztését a gazdasági és piaci követelményekkel.

Mi a célja ennek a rendezési elvnek? Lehetőség szerint olyan közeget kíván biztosítani a tárgyaknak, amelynek célját szolgálják. Érzékeltetni kívánja a tervezési munka sokrétűségét, folyamatainak összefüggéseit; ezzel is segíteni szeretné egy-egy tárgy elmélyültebb megközelítését, megértését. Az iparművészeti tervezésnek az új gazdasági körülmények következtében egyre jelentősebb szerep jut, főleg a gyári termékek előállításában. A társadalmi igény egyre inkább az esztétikus megjelenésű, szép tárgyak felé fordul, s a külföldi értékesítési lehetőségeknek is elengedhetetlen feltétele a színvonalas megjelenés.

Ez a bemutatási forma arra is jó lehetőséget teremt, hogy megnövekedjen az érdeklődés az iparművész tervezők munkássága iránt azok részéről, akik hasznosítani tudják mindazt a művészi-szakmai értéket, amelyet létrehoznak. Létrejön talán egy olyan fórum is a kiállítás keretében, amelyen tervezők, kivitelezők, megrendelők és forgalmazók személyesen beszélhetnek gondjaikról, lehetőségeikről. Ezek a találkozások, kapcsolatteremtések meghatározó jelentőségűek lehetnek a továbblépésben, a harmonikusabb együttműködés erősítésében, az iparművészet gazdagodásában.

BARANYI JUDIT

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

veznek a mi véleményünk-

(Chesterton)

iiba születik az igazságból.
vele!

(Voltaire)

de ne is álljunk meg!

(Goethe)

őrzi az idő romjait és csil-
makat.

(Jerzy M. Wasik)

lealacsonyodunk az ellenfél

(Seneca)

Elektromos töltésű lábnyom

A műanyag szőnyeg, illetve a műanyag lakkal bevont padló meg a rajtuk járók cipőtalpa súrlódnak egymáshoz. A súrlódás következtében a két felület feltöltődik elektromossággal, éppúgy, mint amikor műanyag fésűt selyempapírral dörzsölünk. Angol kutatók — a szőnyegipar megbízásából — azt vizsgálták, hogyan lehetne csökkenteni a szőnyegek elektromos feltöltődését. Kísérleteik közben kidolgoztak egy módszert, amellyel az elektromos töltések láthatóvá tehetők a szőnyegen, vagy a padlón. E célra gyártott műanyag golyócskákkal szórják be a kérdéses felületet, s a golyócskák a töltés helye felé gurulnak, annál nagyobb számmal, minél nagyobb a töltés. Végül is tökéletesen kirajzolják a cipőtalp formáját, még kopásának jellegzetességeit is.

Kedvező körülmények között az elektromos töltésű lábnyom több nap elteltével is rekonstruálható, s ezért a bűnügyi hatóságok is érdeklődnek az eljárás iránt.

A tea termesztése

Képünkön azt látjuk, amint a teacserjét hajtásdugványokkal szaporítják: a hajtásdugványok készítését és azok fóliacsövekbe helyezését.

Jelenleg a Föld lakosságának legalább fele teaivó. Ebben annak is szerepe van, hogy a trópusokon és Kelet-Ázsiában ivóvízként fogyasztják, hogy elkerüljék a forralatlan vízzel terjedő trópusi fertőzéseket.

A teanövény örökzöld cserje, vagy kistermetű faj, de a tealevél nyeréséhez a növényeket rendszeresen nyesik. A teacserje termesztési területén igen sokféle a termesztés és a feldolgozás. Teaültetvény magról vagy hajtásdugványról telepíthető. A magvakat háromtól harminc napig melegen tartott nedves zsákrétegek között előcsíráztatják, majd a csírázó magvakat megfelelően előkészített ágyásokba ültetik. A magoncokat fél-másfél évig itt gondozzák, rendszeresen öntözik és árnyékolják, majd a megerősödött csemetéket a teaültetvényen végleges helyükre telepítik.

Gondos munkát igényel a hajtásdugványokkal történő szaporítás is. A szaporításra kiválasztott egyedeket a dugványok elkészítése előtt fél évvel visszavágják. A dugványokat a fejlődő új hajtások fásodott részéből készítik. Egy-egy dugvány egy csomóból, az ott eredő levélből, a hónaljában lévő rügyből és az ezekhez tartozó rövid hajtásrészből áll. Az elkészített dugványokat azonnal szaporítóágyásokba helyezik, tápanyagokban szegény, laza, homokos és savanyú talajba. A hajtásdugvánnyal szaporított teacserjét fél—egyéves korában ültethetik a végleges helyére.

A következő feladat az ültetvényekbe kihelyezett növénykék formálása. Sorozatos nyeséssel vagy az ágak vízszintes helyzetbe rögzítésével kialakítják az ún. szedési felületet. Közben a teacserje trágyázást és gondos gyomirtást is igényel. Az így elkészített ültetvényről az első számottevő termés a harmadik évben takarítható be.

A termesztési folyamatban a legtöbb munkát a tea szedése igényli, ezért egyes országokban, például a Szovjetunióban és Indiában gépi szedésre alkalmas telepítésekkel és megfelelő szedési asztalok kialakításával gyorsítják ezt a munkafázist. A fejlődő országokban azonban még sokáig a kézi szedés lesz az elterjedtebb, mivel a gépesítés rendkívül költséges, ezenkívül ott ez munkanélküliséghez vezetne.

Őszi dal

Vízszintes 1. Paul Verlaine Őszi dal című versének első négy sorát idézzük. (Zárt betűk: Ő, A, N, A, S.) Folytatás a függőleges 16. és a vízszintes 59. számú sorokban.

VÍZSZINTES: **1. Az idézet első része.** 13. Havasszépe, örökzöld díszcserje. 14. IV. László Árpád-házi király előneve. 15. Fontos innivaló. 16. Az osztrák és a japán autók jele. 17. Műveltetőképző, -tet párja. 19. Lehetőség. 20. Háziállat. 21. Nagy edény. 23. A jókedv jele. 26. Mázol. 27. Másol. 29. Kiporol. 30. Zeng, visszhangzik. 31. Jövendőt mond. 32. Félig rostos! 33. Üldözésre betanított vadászkutya. 34. Számtani műveletet végez. 35. Üzemi étkezőhely. 37. Lakatosszerszám. 38. Szervíroz. 40. Citália. 42. A svéd és az osztrák rész. 5. ... bator. 6. Konyhakerti növény. 7. Német helyeslés. 8. Zakó egynemű betűi. 9. Mezopotámia legrégibb ismert népe. 10. Ilyen eső is van. 11. Lokomotív ... 12. Ramazuri. **16. Az idézet folytatása (zárt betűk: N, N, B, O.)** 18. Például: tanulságot. 22. Őrölt gabona. 24. ... díj; menetdíj. 25. Rakja. 26.

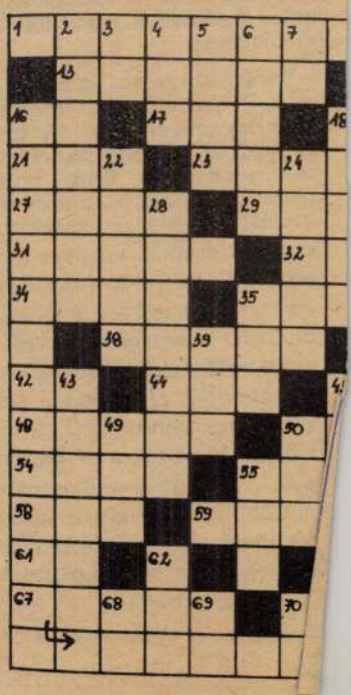

zulmánoknak
ük

kaparintsa az Es-

k, hogy a háború
z igazság, de ezút-
k és Nagy-Britan-
k magukat a ha-
és az Irak elleni
ban. Vegyük pél-
tábornoknak, az
zérkari főnöksége
ntését, hogy Bag-
szent ünnep, a

MARABU RAJZA

ajtott bombázásá-
600-1600 iraki elit
át megölni. Ha-
z amerikai közle-
mekalapjának, az
artózkodó megbí-
ival. E jelentések
ségi főiskolát
2600 tonna rizs
, és 300-ezer
cül az iraki fő-
colák és kórhá-
ól is beszámol-
ik a 600–1600
az ameri-

kaiak állítólag megsemmisítettek. Talán valamennyien éppen kórházban feküdtek az influenzajárvány miatt...

Mint Magyarországon élő angol állampolgár, nagyon elkeserített a magyar kormánynak az angol–amerikai Irak-politikát támogató, gyorsan közzétett álláspontja. Lehet, hogy a „világrendőrök" érdeke az iraki olaj távol tartása a piactól, de ez semmiképpen sem magyar érdek. A szocialista éra alatt Magyarországnak kiváló kapcsolatai voltak Irakkal, amiből a Mol Rt., az ország legnagyobb és legfontosabb vállalata még most is profitálhatna. Az Irakot sújtó szankciók feloldásával mintegy nyolc százalékkal több nyersolaj kerülne a világpiacra, ami nagyon jövedelmező szerződéseket jelenthetne. Mégis, ahelyett, hogy Franciaországgal, Oroszországgal és Olaszországgal együttműködve Magyarország a szankciók feloldására törekedne, inkább gondolkodás nélkül csatlakozik az angol–amerikai vonalhoz. Annyit jelentene tehát Magyarország NATO-tagsága, hogy az országnak ezentúl szolgaian támogatnia kell mindent, amit a „világrendőrök" csinálnak? Ha az amerikai légierő úgy határoz, hogy holnap bombázni kezdi Kubát, mert Castro egy „gonosz diktátor", a magyar kormány azonnal támogatná az akciót? Sajnos, figyelve a magyar politika jelenlegi szolgai viszonyát Washington felé, erre a kérdésre valószínűleg igen a válasz.

Az a szomorú tény, hogy a szankciók 15 millió iraki állampolgár életét tették tönkre. Amerikának és Nagy-Britanniának nincs joga ezért Szaddám Huszeinre hárítani a felelősséget. Nem túl divatos ma ezt mondani, de a Ba'ath-rezsim 1991-ig olyan életszínvonalat nyújtott az irakiaknak, amelyet az ország sok szomszédja méltán irigyelt. Az arab világban Iraknak voltak a legjobb kórházai, ott voltak a legjobb egyetemek és legműködőképesebb infrastruktúra a térségben. 1991-ig az iraki gyermekek leggyakoribb egészségügyi problémája a túltáplálkozás volt. Most tömegesen halnak éhen.

Az iraki nép büszke és vendégszerető, ahogy azt bárki, aki valaha is az országba látogatott, tanúsíthatja. Eleget szenvedtek. Azonnal fel kell oldani a szankciókat. Eljött az ideje, hogy Anglia és az Amerikai Egyesült Államok ne találjanak többé cinkos támogatásra a nemzetek közösségében, és Irak-politikájuk annak legyen minősítve, ami: csalásnak erkölcstelenségnek, amely egyedül önző gazdasági érdekeken alapul.

Neil Clark

Budapesten tanító oxfordi nyelvtanár
(Najmányi László fordítása)

Csendes figyelmeztetés

MARSOVSZKY ÁKOS

Sokan sok mindent mesélnek arról a bizonyos megemlékezésről és verekedésről, de egyikük sem volt ott a Várban. Én viszont ott voltam az elejétől a végéig. Úgy tűnhet: a verekedés a „nagy téma", a Várban nem történt semmi különös.

Pedig az, ami ott folyt, maga volt a döbbenet!

A felületes szemlélőnek is feltűnhetett az a fegyelem, a rendezett viselkedés, a katonás rend, a dobszó kíséretében a Váron való végigmenetelés. Ezek a fiúk még a levegőt is parancsra vették, nagyszámú saját rendezősereggel érkeztek, amelynek tagjai a biztonsági őri feladatot is ellátták. Minden sarkon, várfokon ott álltak, és amikor valaki egy hógolyóval eltalálta a vonuló menetet, rögtön elkezdték keresni a tettest. Feltűnő volt, hogy mindenkiről fotó készült, aki nem hozzájuk tartozott, és őket figyelte, fotózta. Mintha saját titkosszolgálatuk volna.

Hogy kerültem én oda? Dokumentumfilmet forgattunk itt ismerősömmel, de senki sem akart nyilatkozni nekünk. Barátom leszólította a Magyar Nemzeti Arcvonal jogászát, aki elmondta, hogy tilos bárkinek is nyilatkoznia a felvonulók közül, kizárólag a vezetőség beszélhet a sajtóval. Így ünnepeltek a félkatonai magyar szélsőjobb erők a Várban. Nem hinném, hogy ez a kevés magyar résztvevő, az ország különféle részeiről maga a magyar neonácik összessége! Inkább arról van szó, hogy a kiválasztott emberek jöhettek el ide. Tartani nem ettől a tömegtől kell, hanem azoktól az emberektől, akik közöttünk járva szervezik országszerte a nyilas erőket.

Továbbra is válaszra váró kérdés: miért nem tett semmit a Nemzetbiztonsági Hivatal? Miért nem tartóztatták fel a külföldi skinheadeket a határnál? Szerintem – a történtek ismeretében – a válasz elég prózai. Ha ezt a pár fiatalt nem engedik be az országba, akkor hogyan figyeljék meg a páneurópai fasizmus magyarországi szerveződését? Hiszen pont Alkai Zsolt, a Magyar Nemzeti Arcvonal prominens vezetője nyilatkozta, hogy ennek a rendezvénynek a célja Európa ifjúságának egybeforrasztása az új és szebb jövő érdekében.

Nos, ez az új és szebb jövő, ami ellen minden demokratikus erőnek, jobb és baloldalnak egyaránt küzdenie kell! Nem pedig azon veszekedni, hogy most ki a felelős mindezért, és a rendőrség szakszerűen lépett-e fel, vagy sem. A pártok rutinszerűen tiltakoztak, a kormány háza tájékán is elhangzott: szigorítani kell a jogszabályokon. Az ügyészség is szorgalmazná a pontosabb törvényi felhatalmazást, mert ennek hiányában ma meg van kötve a keze. Ám úgy tűnik: a nagy nekibuzdulás hamar kifulladt. Hiszen alig egy héttel a szomorú, ám tanulságos „vári nagyjelenet" után a Fidesz alelnöke (amúgy: a nemzetbiztonság első számú vezetője) már feleslegesnek ítélt minden szigorítást. Így ma csupán az a módosító indítvány él, amely az MSZP parlamenti képviselője

POKORNY SZILÁRD

Ki merre lát

Asszem mára az maradt
Hogy elmondjam, mennyire
Bár a bölcs az hallgatag
Nem mond semmit semmire

Nyilván az lesz, hogy megint
Bámuljuk a hasadást
Aztán, hogyha ránk tekint
Elmegyünk, ki merre lát

Pokorny Szilárd (1975), JATE újságíró szakos hallgatója, kötete még nincs.

Meglepő tárlatok

Tíz szolnoki építész közösen állította ki munkáit februárban, a Tisza-parti Galéria étteremben. Ez eddig nem túlságosan érdekes hír. Az viszont már inkább, hogy ezúttal nem a megálmodott házaik tervrajzait, homlokzati skicceit, netán makettjeit tették közszemlére, hanem „intimebb énjüket" mutatják meg rajzaikkal, festményeikkel, akvarelljeikkel.

Blazsek Gyöngyvér szolnoki belsőépítésznek, valamint Fülöp Attilának és Pintér Lászlónak, a Galéria étterem tulajdonosainak ötlete volt, hogy ha már jó ízléssel felújítanak egy családi házat, és ott a gasztronómiai gyönyörök kedvelőit fogadják, az ízek mellett vizuális élvezeteket is kínálnak a betérőknek.

– Azt találtuk ki – ebben a szolnoki építészegylet és a megyei építészkamara volt a segítségemre –, hogy ezek a kiállítások mindig hordozzanak magukban valamilyen meglepő motívumot – mondja a belsőépítész. – Sok olyan embert ismerünk, aki kiválóan műveli civil szakmáját, emellett szépen rajzol, fotózik, kerámiázik. Így az első, az építészek rajzaiból nyílt kiállítás után a következő hónapokban lesznek majd tárlatok orvosok, ügyvédek, mérnökök rajzaiból. Tervezik, hogy a szolnoki Waldorf-iskola diákjai a gyereknapon mutatkoznának be, és készül egy tárlat elhunyt szolnoki festők eddig rejtve maradt hagyatékából is. Szobrászok, építészek, festők útinaplóiban is rendkívül eredeti vázlatok lelhetők fel, ezekből is összeállítható egy kiállításra való anyag. Bizonyára sokan kíváncsiak régi képeslap- vagy borcímkegyűjteményekre – effélékből szintén kaphatnak ízelítőt. Karácsonykor pedig rendhagyó módon kinyílna a galéria, és módot adnánk az alkotóinknak arra, hogy személyesen árusítsák a munkáikat – ilyesmire a tárlatokon nem lesz lehetőségük.

Doros Judit

Csodagyerek

Baráti Kris

A Zeneakadémián ma este Kovács János vezényletével a MÁV Szimfonikusok adnak koncertet. Ravel és Csajkovszkij művei mellett felcsendül Saint-Saëns Hegedűversenye, amelynek szólistája a mindössze húszesztendős Baráti Kristóf.

– Egy dolog a versenyen való megmérettetés, a többiekhez való összehasonlítás, és más dolog egy bizonyos színvonal elérése, amelyet az ember kitűz maga elé. A versenyeken derült ki, hogy voltak olyan hiányosságaim, amelyekhez elkel a segítség: kifejezetten előadásbeli, gyakorlásbeli jó tanácsok. A versenyek után találkoztam jelenlegi tanárommal, Edvard Wulfsonnal. Több mint egy éve tanulok nála Párizsban.

– A hazai közönség csodagyerekként ismerte meg. Mert hogy az volt, vagy még most is az?

– Csodagyerek sok és sokféle van. De nem az számít, hogy gyerekként ki mit és milyen gyorsan „reszel". A nehéz csodagyerekből csodafelnőtté válni. A győztesek, a versenyek díjazottai gyakran esnek például abba a hibába, hogy elkezdenek szaladgálni a fellépések után. Közben el lehetőséget, megl lődéstől. Magar versenygyőztest, tet ad egy évben, tatlanná kezd vál szülni. Az összev lönféle programo szólistát.

– Magától isme

– Egyrészt a ta hogy előbb építse Bizonyos darabok nem lehet kihagyn a koncertezést, n ezt a darabot még még várjunk kic kell lenni, ha az er di a karrierjét.

– A repertoár vagy a nemzetköz tározó?

– A nemzetkö mesterek, zenek annyira a közön Szerencsére, a h pertoárja nem o zongoristáké. Vis hogy mindent tuc Beethoven heged

Az ifjú hegedűművész Budapesten született, de gyermekkor tötte, ahová zenész szülei hivatásuk szólította. Baráti Kristó mét Budapestre került, hogy Szenthelyi Miklós növendékel előkészítő – különleges tehetségek – osztályába járjon. Kö nyezni a világ legrangosabb zenei megmérettetésein. A pár második helyezést ért el, a brüsszeli Erzsébet királynő v versenyzőként megkapta a közönségdíjat és a harmadik he

Gyerty

Márai az egyik leg

A monarchiabéli idők szelei lengedeznek mostanság Itáliában. Legalábbis ami az irodalmi élményeket, a könyvsikereket illeti. Előbb a bécsi Joseph Roth, majd Musil vette le a lábáról a belle époque nosztalgiáját kereső itáliai olvasókat, legújabban pedig Márai Sándorért élnek-halnak az igényes letteratura hívei. Az éppen tíz évvel ezelőtt elhunyt szerző a teljes itáliai ismeretlenségből bukkant fel, és *A gyertyák csonkig égnek* című regénye ez idáig több mint százezer példányban kelt el.

Az elmúlt esztendő legolvasottabb külföldi szerzőinek listáján Márai a harmadik helyen áll, igaz, csaknem féléves előnyt adott az őt megelőző Sepúlvedának és Follettnak. A *Braci* (Gyertyák) ugyanis csak május közepe táján került a könyvesboltokba, de így is szoros versenyben maradt az elsőségért. A milánói kiadó szerint Máraihoz hasonló sikerrel az elmúlt években csak Thomas Mann, Gombrowicz, Canetti, Kundera, Kadaré és Berberova dicsekedhetett, de mindegyiküket jó ismerték már az olvasók.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ 31.

JÖVŐ MÉRNÖKE
Blazsek Gyöngyi

1021

Variációk egy témára

Blazsek Gyöngyi II. éves építészhallgató rajza és Kocsis József felvétele: Erdő

(BME Fotokör felvétele)

Szekeres Béla

…ék az 1965-ös budapesti Uni-…ersiaderől? — Bár kissé szok-…ványosnak hangzik, de most valóban így lesz: *az eddigi leg-nagyobb főiskolai világbajnok-ság.* A magyar versenyzőknek nehéz dolguk lesz. Elsőízben vesznek részt Universiadén az USA főiskolás sportolói, s ez eléggé megváltoztatja az erő-viszonyokat. Bizony nagyon kell igyekeznünk...

Heimann Júlia

…siade előtt

népek barátságáért, a békés egymás mellett élésért.

A magyar sportvezetők és sportolók a múltban is nagy figyelmet szenteltek az Universiade versenyeinek, s az azokon való részvételnek, eredményes szereplésnek. Nagylétszámú versenyzőgárda harcolt a helyezésekért, *1957-ben Párizsban, 1959-ben Torinóban, 1961-ben Szófiában, majd 1963-ban Porto Allegrében is.*

Az utolsó találkozó hozta a legnagyobb sikert küldöttségünknek. A 19 megszerzett aranyérem és számos helyezés fejlett főiskolás sportéletünknek bizonyítéka volt. Egyben igazolta, hogy az eredményes magyar sport minden olyan feltétellel rendelkezik, amely e nagyjelentőségű világverseny zavartalan, jó lebonyolításához szükséges.

Az MTS és a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sporttanács ilyen előzmények után látott hozzá a versenyek előkészíté-

(Folytatás a 6. oldalon)

…lapját bevenni, s… 1:1-re alakult az eredmé…

A harmadik negye… *Pócsai* állt be *Dercsény…* lyett. Erősen rohamozot… műegyetemi csatársor. *Ba…* párosan kiállt. Végre …

L…

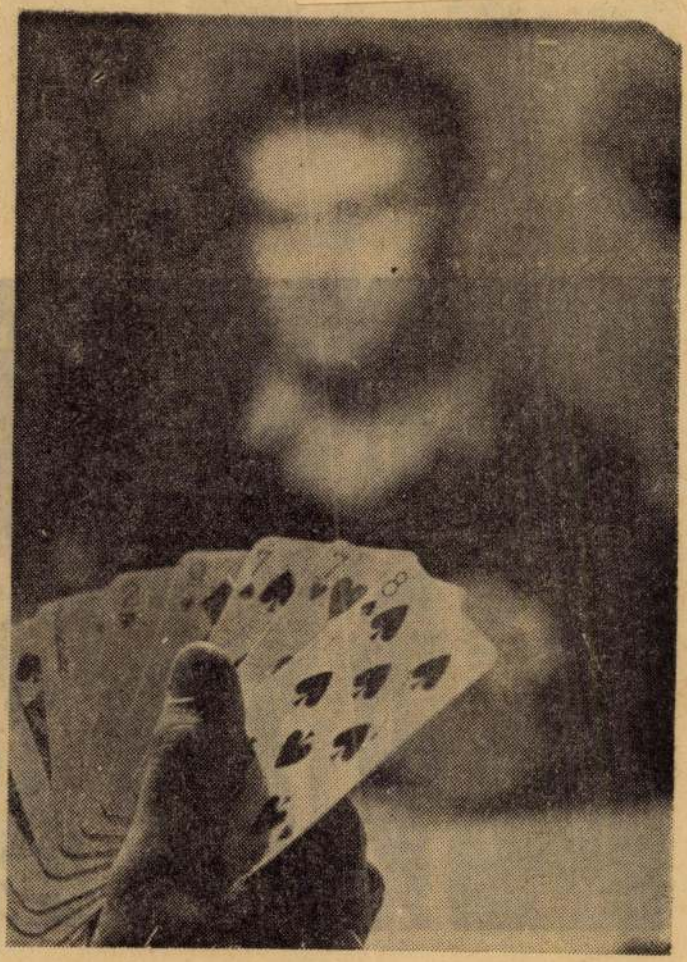

(BME Fotokör — Csendes Csaba)

BLAZSEK Gyöngyvér

BLAZSEK Gyöngyvér:Munkámat dijazták, de utána senkit sem érdekelt : Hozzászólás a kamara bútortervezési pályázatához. = Ipari Forma, VIII. évf.2.sz. 1984 26 - 27.p. ill.

BLAZSEK Gyöngyvér

Tevevey Noémi díj 1994.

MDK

Blattner Géza, festöm.

Garage. Olf. J.l.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 46.l.

Blattner Géza, festőm
Paris

Az Ume alapitó tagja.

Az UmE I.bp.-i kiállitása.-Nemz. Szal.1928.febr.

Blattner Géza

MDK

Bucsu, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Blattner Géza MDK

Bucsu, olf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

Blatthuer Géró

Mértaties.

Merei Otto: Párizs és az itthon rovriásában.

Művészet, 1978. május - 4 lap.

MDK

Blotlner Béla, [bábművész]

Magyar származású [olasz] bábművész, az Arc-en-ciel Bábszínház megalapítója, a Nemzetközi Bábművész Szövetség alelnöke. Magyarországi látogatása során 74 éves korában váratlanul elhunyt. Debrecenben temetik el.

— : Hír

12

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. júl. 30.

Blattner Géza
A hid, olaj

Arverési Közlöny, 1936. márc. 2. rend.sz.
31 l.

MDK

Blattner Géza

Szajnaparti halászok

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 16 l.

MDK

Blattner Géza

Halászok hazafelé

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 16 l.

Blattner Géza

Tamás Galéria. Modern magy. grafika XI. 1929. szept.

MDK

Blattner Géza

Tengeri strandfürdő, vizf.

Apály, vizf.

KUT tav.kiáll. N.Szal.375.kiáll. 1927. ápr.

Blattner Odza

Tengord strandfuruð. vist.

Apðlý. vist.

MDK

Blattner Géza, festö

Paprikamalom belseje.
Hálóvivök.
Önarckép.
Voloskai táj.
Kubikusok.
Osztéria, Szines kréta.
Komp. " "
Voloscai ucca Vizfestm.
Három vizfestmény.

x.

Belvedere XXIX. kiállitás. -Csoportkiállitás. Bp. 1924. okt. Katalogus.

x. U.itt. már szerepelt egész gyüjt.-el.

Blattner Géza.

Kiállitotta müveit a Belvedere 1924-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Blattner Géza.

-Ume- néven részt vett a Kut 1926-ben rendezett harmadik kiállitásán.

Bende J:
A Képzőművészeti egyseületek története,kézir

Blattner Géza.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat

MDK

Blattner Géza

Utcarészlet, of.

Vincennesi tó, "

Árv.Közl. 1929.jun. jun.4.rk.sz. 16 l.

M.D.K.

Blattner Géza.

Festőművész kiállitása megnyilt.

Napló.

Magyar Nemzet.1961.aug.13. 8.old.

M.D.K.

Blattner Géza.

Franciaországban élő festőművész kiállitja müveit a Kultur kapcsolatok intézetének termében.

Napló.

Magyar Nemzet.1961. aug.11. 4.old.

Blattner Géza

Kiállít

EK. 1929. IX. 25.

Blattner Géza

Kiállít

PN. 1929. IX-25.

Blattner Géza

Kiállít

BH. 1929. IX. 25.

Blattner Géza

Kiállít

Est 1925 sept 25

Photo Peter

Mosel

25 Aug. 1913 B.F.

Blattner Géza

Kiállít

Ujság 1929. IX. 24.

~~Blatt~~ Blattner Géza

Kiállítás Debrecenben

Dr. Biró A.: Jelentés a Déri M. 1961. évi munkájáról

I debreceni Déry M. évkönyve 1960/61. A. l.

>rgy ut 41), készpénzfizetés ellenében
9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá
Ebben az esetben a kért könyvet pós

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
>rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs
Központ

MDK

Blattner Géza festőm.

KUT 1927. II. 2.sz. 4. l. képek

MDK

Blattner Géza,festőm.

456. Vincennesi tó. J.1.b. olt.

457. Utcarészlet. J.1.j. "

Árverési K.zlöny.1329.évf. 3.rr.sz. 26.l.

Blattner Géza festö.

Népszava.1924.I.15. 6.l.

Blattner géza festő

Pesti Hirlap. 1923. jul. 14. 9

Faust-bábjáték

Blattner Géza.

8 órai Ujság.
1929. I. 23., 7.
(:Hír:)

Blattnek géza festő

Szut: 1893, Debrecen.

35 éve él Franciaországban.

Kiállítása volt a Kultusz kapcsolatok Intézetének.

10 n.

Vigilia, 1961, 626 old

Blattner Géza MDK

Boulogne sur Seine

Házak Boulogne sur Seineben

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

MDK

Blattner Géza
festő

Párizsban élő debreceni festőművész
kiállítási anyagot küld Debrecenbe.

Mozaik
Népszava 89 évf. 29 sz. 1961 febr 3.

Blattner Géza, festő

„A művészi bábjáték hazai megalapítója".

„Síremlékét a debreceni köztemetőben jún. 24-én leplezték le."

— :o Síremlék 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jún. 24.

Blattner Géza, festő bábművén MDK

Párisban élő festőművén, Hollóry Simon egykori tanítványa, az európai bábművészet úttörő mestere.

1919-ben hazajött Magyarországra és hat évig dolgozott itthon.

Papp Zoltán: Paul Valerytől vettük át az aranyérmet 8.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. aug. 28.

mak

Blattner Géza

Kiálci Lása (II. 12-26.)

Béres A. Jelentés a Déri Muzeum 1960-1961 évi munkajaról

Déri Muzeum Évkönyve Debrecen 1962 17. l

Blattner Géza
festőművész

Salon des Indépendants kiállítása - Párizsban -
Képével szerepel —

Ujvidék
1929. I. 27

Blattner Géza.

Műve szerepel a KUT tavaszi kiállításán, a Művészeti Szalonban.

Ujság, 1924. ápr. 17.

Blattner Géza.

Munkáját szerepel a KUT társasági kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Budapest, 1927. ápr. 14.

Blattner

festőművész

KUF kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szere-
pel.

R e g e e l
19[illegible].I.7.

Blattner Géza

Festőzüvász

KUT Kápsőzüvászok Uj Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - [illegible]ével szerepel.

Esti Kurir
1930.1.8.

Blattner Géza

festőművész

KUT Képzőművészek Uj Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Jó munkákat állítoz ki.

Nemzeti Ujság
1929.I.6.

Blattner Géza

festő

Kenderáztatás c. Épe

repr

Ajtay Miklós dr: A

Párisi Magyar Akadémia

Könyvtára. 1. sz. Tanul-

mányköteg. Páris, 1927.

103. l.

Viselet.

Női és gyermekruha.

A hölgyek egyike kala
derekú ruhát alján bársonysza
kötőt és ruhát magas derékkal
kalapot, bársony atillát és z
nyal szegélyezve. A teremben
látszik. Felirata:

DIVATKÉ
Melléklet a Pesti hölgy
MONASZTERLY ÉS KUZ
PESTEN.

legalól balra: [illegible] Ny. Rohn és
jobbra: Pest, Novembe

Kny., mér. 1 .6: 21.1 cr

Blattner Géza

pesti

l.

Lex Magyár

70. b. l.

Marconi I. 72.

MTL

Érkezett 1905 máj. 29.

247/1905 sz. (Békéscsaba, 1905 máj. 25.)

A békéscsabai műv. egyl. elnöksége 1904. évi rég. és néprajzi kiegészítő jelentésének beküldésére halasztást kér.

(Válasz VI. 17. e. i. 49.)

Blattner Géza

A KUT 1927-es kiállitásán részt vett.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965
192-197.l.

Blattner Géza

Uj Idők. 1924. jan. 20. XXX. 4. sz.

Blattner Géza: Vízbenézők. A Belvedere kiállításából

Blattner Géza, bábtervező

l. Bródy Vera

P. Szűcs Juliana: Vitéz László utódai 7.

Népszabadság, Bp. 1978 július 15.

15. **BLATTNER GÉZA**
(Debrecen, 1893 – Debrecen, 1967)
Szántóföldek
Olaj, vászon karton 28.5x35. Jelezve lent jobbra:
Blattner

85. Müvészi Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

Blattner Géza
bábművész

Blattner Géza a kísérletező, a formai és technikai megujulásokat, lehetőségeket kutató és közvetítő alkotóműhelynek, a kísérleti sinkarnak eszméjét valósította meg.

Belitska Scholtz Hedvig: Bábtörténeti ki állítás...
Művészet, 1974. augusztus – 26 lap.

Blattner Géza
bábművész

A két világháború között, Blattner Géza, Bicky Béla és Rév István bábmunkássága határozta meg a bábtörekvéseink arculatát.

Belitska Scholtz Hedvig. Bábtörténeti kiállítás.
Művészet, 1974. augusztus - 26 lap.

Blattner Géza

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban bemutatott vázlata szerepel.

PH. 929. X. 6.

Blattner Géza.

Párisban, a „Grand Palais" - ban, az 1928. évi őszi tárlaton egy képe szerepel.

Magyarország, 1928. Nov. 9.

Blattner Géza.

Párisban, a Grand Palaisban, az 1924. évi Szalon kiállításán egy képe szerepelt.

Ujság, 1924. Nov. 11.

M.D.K.

Blattner Géza

Párisban élő magyar festőművész kiállitja müveit a debreceni Déri muzeomban.

Három magyar kiállitás külföldön.

Magyar Nemzet 1961.febr. 14. 5. old.

Blattner Géza
festő

HDK

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében tartott kiállítását. — Morgalmas kis bretagne-i kikötő c. litográfia, „Valencay-i hétvégén" c. akvarellje.

F. J.: Blattner Géza kiállítása
Művészet, 1961. december — 37 l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Mutatóba és ajándékba három képét hozta el a (debrecen) Déri Múzeumnak, és szeretné, ha a télen (1960-61) Debrecenben mutatkozhatna be gyűjteményes kiállításával. (A cikk mellett reprodukcióban bemutatott két műve külön cédulán feltüntetve.)

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960 5. sz. 99 l.

M.DK

Blattner Geza festőművész

Több mint 75 bab-darabot szerzett. Pontot tett 40 évi bábjátékos munkásságának végére, hogy hátralevő életét a festészetnek szentelhesse. Jövőre (1961) ötvenesztendős érettségi találkozójára feleségét és kislányát szeretné elhozni Debrecenbe.

Módy György: Debrecentól Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 99. l.

01DK

Blattner Géza festőművész

Saját házában kis kiállító termet is berendezett; itt mutatja be újabb és újabb termését. Témáiban hulyet kap a visszaemlékezés Magyarországra, Debrecenre, de elsősorban a francia vidéki tájat, az egyszerű emberek, parasztok, halászok, proletárok életét ábrázolja.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 99. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Bábjátékos működése közben állandóan festett is; elsősorban akvarellekkel és grafikákat készített különleges technikával, pergamenre rajzolva tussal és békapárával. Néhány évvel ezelőtt Boulogne sur Seine-ben telepedett le saját kezűleg épített házában.

Módy Gyögy: Debrecentől Párizsig és vissza.
Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 98-99. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Valencay-ból Párizsba visszatérve új-
játeremtette bábszínházát. Állandó
helyiséget nem tudott szerezni. Mun-
kájában magyar származású második
felesége segítette. Több francia, angol,
német és olasz nyelvű szakmunkája je-
lent meg munkásságáról.

Nódy György: Debrecentől Párizsig
és vissza.
Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 98. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

(–) Valençay-ban cukorbeteg felesége inzulinhiány miatt meghalt. A felszabadulás ünnepén bábegyüttese Louis Aragon alkalmi balladájának színpadi változatát mutatta be. Valençay-ban újból intenzívebben kezdett festeni. Párizsba való visszatérése előtt kiállítást is rendezett itt festett műveiből.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, [redacted] Debrecen, 1960. 5. sz. 98. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Amikor a német csapatok elfoglalták Párizst, két nap mulva már [redacted] kereste a Gestapó. Házmesterük figyelmeztetésére a család órák alatt elhagyta Párizst és Valençay-ban talált menedéket. Itt Blattner két új rúnpadot épített és az ide vetődott [redacted] Csáky József szobrász és [redacted] annak [redacted] lánya segítsé-[redacted] gével tartotta elő adásait.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 98. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

1930 elején nyitotta meg Prisme elnevezésű kísérleti színpadát. A Grimm meséjéből írt Petit Tailleur című pantomimot itt adta elő. A közvetlen háború előtti korszakban adta elő Henri Heraut: Grand Mur c. szatiráját. Babszínháza kimondottan Hitler- és náciellenes darabokat is bemutatott.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 98. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Bábszínháza 1937-ben a párizsi világkiállításon Az Ember Tragédiáját, valamint Jung: Thanatos le Passager [redacted] című misztériumjátékát mutatta be. A bábszínház megkapta a világkiállítás színpadi szekciójának aranyérmét, melyet Paul Valéry nyújtott át.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 98. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Ő ihlette sikerre a Seltour című pantomim játékot. Ekkoriban tett először kísérletet arra, hogy vitamegbeszélésekkel egybekötött kép- és szoborkiállításokat rendezzen. (Többek között ő mutatta be a közönségnek Földes Lenke szobrait Maurice Raynal műkritikus.)

Módy György Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 98. l

MDK

Blattner Géza festőművész

1934 telén Rolf de Maré táncművészeinek összes helyiségeit rendelkezésére bocsátotta. Blattner itt reprezentációs találkozókat és bemutatókat rendezett, amelyen a marionett-játékosok csakis táncszámaikkal léptek fel. Blattner itt mutatta be az Egyszer egy királyfi ... népballadát, Ábel Frigyes díszletével. A díszletek, kosztümök tervezésében és a bábok mozgatásában Kolozsvári Zsigmond és felesége segítettek neki.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 98. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

munkássága vezette meg alapját az első párizsi nemzetközi kábítószer kongresszusnak. 1931-34 között a párizsi Montparnasse-on volt színháza. 1932-33-ban Isadora Duncan testvére, Raymond támogatta.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.
Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 97. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Francia nyelvű bábjáték műsorával Theatre de Marionnettes Arc-en Ciel elnevezéssel 1929. okt. 28-án mutatkozott be a párizsi Le Journal színpadán. A műsorban Fried Tódor és Tóth Sándor festőművészek közreműködésével több pantomim került színre, valamint Balázs Béla: A halász és a hold ezüstje-nek francia változata.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 97. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Barátjával, Vértes Marcellel és a többi franciaországi haladó magyar művésszel dolgozott együtt, több kollektív kiállítást is rendeztek. Visszatért a kubizmushoz.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 97. l.

MOK

Blattner Géza festőművész

Nem tudott beleilleszkedni az ellenforradalmi rendbe. 1925 szeptemberében kiment Franciaországba. Párizsban iparművészeti műhelyt alapított. Párizsból küldte képeit a KUT kiállításaira. 1927-31 között rendszeresen állított ki a Salon des Artistes Indépendants-ban és a Salon d'Automne-ban.

Módy György: Debrecenből Párizsig és visszáig.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 97. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

1921-ben Művészi Bábjátékok névvel saját igazgatásában két festőtársával járta Budapestet és a vidéket, hogy ismertesse a bábjáték lehetőségeit. 1919-1924 között többek között Balázs Béla két művét, A halász és a hold ezüstjét és a Fekete korsót, valamint Neogrády László Ludas Matyiját és a Kosztolányi Dezső által feldolgozott A lovag és kegyese c. mesejátékot vitte szinre.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.
Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 97. l

MDK

Blattner Géza festőművész

1919 márciusában két festő társával, Wallershausen Zsigmonddal és Detre Sándorral megalakította a Wayang Bábjátékok című bábszínpadot Rónay Dénes igazgatásában. A Belvárosi Színházban mutatkoztak be. Az együttes a proletárforradalom mellé állt és aktuális mondanivalójú játékokkal mutatkozott be.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96-97. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Fiatalkori munkásságából csak a gyűjtők tulajdonába került képek maradtak meg; a többi budai lakása romjai alatt pusztult el a háborúban. Kedvelt festői Van Gogh, Cézanne és [redacted] Gauguin voltak.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96. l.

404

Blaubner Géza festőművész

1922-ben a pécsi művésztelep megalakulójaként Gink Istvánnal és Rudnay Gyulával állított ki. Első egyéni kiállítását 1924-ben rendezte Budapesten.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96. l.

MDK

Blattner Géza festőművész

Debrecenben született 1893. febr. 15-én. Már diákkorában humoros, szatírikus rajzokat készített. 1910-1914-ig München-ben tanult, Hollósy Simon iskolájában. Egyidőben elvégezte a Münchení Állami Iparművészeti Iskolát is. 1920-ban állított ki először a Műcsarnokban.

Módy György: Debrecentől Párizsig és vissza.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96. l

HDK

Blattner Géza festőművész

Párizsból hazalátogatott Debrecenbe. Hamarosan évvel ezelőtt látta utoljára szülővárosát; több mint tíz éve nem volt Magyarországon. Francia állampolgár. (A cikk végén vázlatos életrajz.)

Mády György: Debrecentől Párizsig és vissza. – Beszélgetés Blattner Géza festőművésszel.

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. 96–99. l.

MDK

2

Blattner Géza [festőművész]

Kenderáztatók. tusrajz pergamenen, 1925. és Nanbeki tájkép. akvarell, 1936. – repr.

(Adatok a Tartalom-ból.)

Alföld, Debrecen, 1960. 5. sz. [2.], 97., 99. l.

M. P. K

BLATTNER Géza festő

a művészi magyar bábjáték jelentős úttörője

A Tanácsköztársaság alatt a Rónai Dénes vezette Irodalmi Bábszínház díszlet- és bábtervezője volt. Franciaországban él, műveiből kiállítás Kult. Kapcs. Int.

Magyar Nemzet 1961. aug. 11. 4-e.

M. D. K

BLATTNER Géza festő

A Párisban élő magyar származású
művész kiállítása szülővárosában
Debrecenben

1925-ben költözött Franciaországba

Három magyar kiállítás Külföldön,
nárési magyar festő tárlata Debrecenben
Magyar Nemzet 1961. febr. 14. 5. l.

-1- M.D.K

BLATTNER Géza festő

Hollósy Simon tanítványa

Hosszú ideje Párizsban él, most 68 éves

Kiállítása a Kult. Kapcs. Intézetében

Első kiállítása 1920. Budapest-en és

1924-ig rendszeresen kiállít, de a festé-

szet mellett foglalkozik a művészi bab-

tólikkal

Magyar Nemzet 1961. aug. 13. 9. l.

./.

 M.D.K

BLATTNER Géza festő

1925-ben mert ki Párizsba – még 10 évig kiállít, azután minden figyelmét a bábozás pli fordítja – Bábszínházat alapít, munkatársa volt Vertes Marcel is. – 3 éve abba hagyta a bábszínházat és visszatért a festészethez

Magyar Nemzet 1961. aug. 13. 9. l.

./.

 M. D. U

BLATTNER Géza festő

„Hetivásár Kanterbon"

„Valency-i hetivásár"

„Matracújítók a tajnán" tolvaji

„Csacsifogat"

Önarchés

Gg. A. Blattner Géza Miallitása

Magyar Nemzet 1961. aug. 13. 9. l.

Blattner Géza

Született Debrecenben 1893. febr. 15-én, meghalt ugyanott 1967. jul. 27-én, festő és bábművész. Mint Hollósy Simon tanítványa ismerkedett meg a bábjátékkal Münchenben.

Hont Ferenc - Staud Géza: Szinházi kislexikon, Budapest, 1969.

671.

Blattner Géza

Állandóan kísérletező, új tartalmakat és formákat kereső művész volt. Mindenféle bábtechnikával és formai megoldással próbálkozott.

Hont Ferenc - Staud Géza: Szinházi kislexikon, Budapest, 1969.

671

Blattner Géza

Játszott marionettekkel, billentyűs bábukkal (zsák) keztyűs és pálcás bábukkal. Művelte az árnyjátékot is. 1925-ben Párizsba ment.

Hont Ferenc - Staud Géza: Színházi hislexikon, Budapest, 1969.

671

Blattner Géza

Született Debrecenben 1893. február 15-én. „Festő", grafikus. Tanulmányai: Hollósy Simonnál Münchenben. „Első" tárlata Budapesten 1920-ban.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

3341 44 l.

Blattner Géza

Később bábszínházat állított fel, majd 1924-ben Párizsban telepedett le. Jól ismert akvarell festő. 1961-ben Budapesten volt tárlata.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l. 44 l.

2.-es sz. cédula. M.D.K.

Blattner Géza

Szinre vitte Bábszinházában "Az ember tragédiáját" amivel igen nagy sikert aratott. A párisi lapok hosszu hasábokban számoltak be az előadásról, amely "...komoly müvészi eseménynek számitott."
A szöveg melleti képek az egyes előadott darabokból Blattner Géza bábjait ábrázolják:
Cervantes: Don Quijote
Az ember tragédiája: a Római szinből Péter apostol
Az ember tragédiája: az Egyiptom szinből a rabszolgahajcsár.

Birkás Tibor: „Az ember tragédiája" Párisban bábszinpadon.
Szinház és Mozi. Bp. 1948. szept. 15. I. évf. 5. sz. 8. l.

Blathner Géza.

Párisban, a „Grand Palais"-ban, az 1924. évi őszi tárlaton, egy kelpe szerepelt.

Nemzeti Újság, 1924. Nov. 9.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Blattner Géza

1965 SZEP - 3.

Magyar Nemzet

1024

— **Blattner Géza**, a Párizsban ~~élő~~ neves magyar festőművész, a nemzetközi bábművészeti szövetség vezetőségi tagja csütörtökön a fővárosi népművelési tanácsadó szakembereivel és a hazai bábművészet művelőivel találkozott a szakszervezetek Egressy Gábor Művelődési Házában.

tatást, hanem jellegzetes sa-
játosságukat, az intim benső-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1982 AUG -5.

Blattner Géza

— **Eltemették Blattner Géza festőművészt.** Debrecenben nagy részvéttel temették el a 74 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt Blattner Géza párizsi festőművészt és bábművészt. Néhány nappal ezelőtt érkezett szülővárosába, Debrecenbe, s ott ragadta el a hirtelen szívhalál.

Blattner Géza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1962 NOV 9

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

tarka

Az Állami Bábszínház

fennállásának tizenötödik évfordulója alkalmából november 24-e és december 2-a között megrendezésre kerülő Ünnepi Hétre 14 országból több mint negyven vendéget várnak. Az UNIMA (a Nemzetközi Bábművész Szövetség) elnökségének 15 tagja látogat el Budapestre. Az angol, francia, belga, német, cseh, lengyel, svájci, román, bolgár és jugoszláv báb-szakemberek és művészek között egy érdekes magyar származású vendége is lesz az eseménysorozatnak. Hazalátogat Blattner Géza, Párizsban élő festőművész, aki egykor Magyarországon bábelőadásokat tartott. Meghívták Szergej Obrazcovot és Ludwig Kraftot, a világhírű müncheni bábmúzeum igazgatóját is.

IVÁN GYERMEKKORA Uránia (VIII.) h4, 6, f9. Május 1. (II.) n10, n12, f2, Dózsa (XIII.) n4, f6, 8, Munkás (X.) h4, 6, f9, Táncsics (XXI.) n4, f6, 8. HÁTHA MÉGIS SZERELEM (szovj.) Szikra (VI.) n10, n12, f2, Vörös Csillag (VII.) 4, n7, h9, Bartók (XI.) n4, f6, 8. ELMENTEM A NAP UTÁN Művész (VI.) h4, 6, f9, Vörösmarty (VIII.) h9, h11, 1, Bartók (XI.) h9, h11, 1, Május 1. (II.) h4, 6, f9, Alkotmány (IV.) n4, f6, 8, Hunyadi (XIX.) n4, f6, 8. BALLADA A KATONÁRÓL Szikra (VI.) 8—9-én h4, 6, f9, Sport (XIV.) 9-én n4, f6, 8, Világ (XVI.) 11-én n4, f6, 8, Rákóczi (XXI.) 10-én f4, h6, 8. EMBERI SORS Szikra (VI.) 10-én h4, 6, f9, Sport (XIV.) 10-én f4, h6, 8, Világ (XVI.) 8-án f6, 8, Rákóczi (XXI.) 9-én f4, h6, 8. TISZTA ÉGBOLT Szikra (VI.) 11—12-én h4, 6, f9, Sport (XIV.) 11-én n4, f6,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FILM SZINHÁZ MUZSIKA
1967 AUG 4

A FESTŐ HALÁLA

Blattner Géza, a magyar származású párizsi festőművész, bábművész, az Arc-en-Ciel bábszínház alapítója, a Nemzetközi Bábművész Szövetség disztagja, magyarországi látogatása során 74 éves korában váratlanul elhunyt Debrecenben. Blattner Géza az utóbbi években majd minden nyáron hazalátogatott Magyarországra, festményeiből kiállítást rendezett a Kultúrkapcsolatok Intézete Budapesten és Debrecenben. Debreceni születésű volt, Párizsban született lányát hozta haza, hogy részt vegyen a debreceni nyári egyetemen. Képünkön: Blattner Géza a budapesti Bábszínház előtt.

Sofia a starlett, egy reklám-felvételen, amely 1954-ben készült

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI NÉPÚJSÁG

Debrecenben nagy részvéttel temették el a 74 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt Blattner Géza párizsi festőművészt és bábművészt. A temetésen a Művelődésügyi Minisztérium, az Állami Bábszínház és az Unima (Nemzetközi Bábművész Szövetség) nevében Szilágyi Dezső, az Állami Bábszínház igazgatója, a sírnál Német Antal esztéta vett búcsút az elhunyt művésztől.

Balsiker

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Blattner Géza

NÉPSZABADSÁG

1957 AUG 5.

1021

Eltemették Blattner Géza festőművészt

Debrecenben nagy részvéttel temették el a 74 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt *Blattner Géza* párizsi festőművészt és bábművészt.

Néhány nappal ezelőtt érkezett szülővárosába, Debrecenbe, ahová lányával együtt látogatott haza s ott ragadta el a hirtelen szívhalál. A több évtizede Párizsban élő festőművész 1961-ben nagy sikerrel mutatta be alkotásait a debreceni Déri Múzeumban rendezett tárlaton.

A temetésen a Művelődésügyi Minisztérium, az Állami Bábszínház és az Unima nevében *Szilágyi Dezső*, az Állami Bábszínház igazgatója, a sírnál *Németh Antal* esztéta vett búcsút az elhunyttól.

ru az

al

A fővá
tekben a
akkor a
meg az
mölcsfél
gülbaba- és nyári rozsaburgonya 3,20, főzőhagyma 3,—, fejes káposzta 2,80, kelkáposzta 4,40, zöldbab 6,40, juliskabab 6,40, kovászolni való uborka 2,40, salátauborka 1,40, tölteni való paprika 4,00—4,80, paradicsom 1,80—2,60, főzőtök 1,—, sárgarépa (cs.) 0,60—1,00, petrezselyemgyökér (cs.) 0,80—1,40, tengeri cső 1,—, sampinyongomba 40,—, nyári nemes alma 3,60—4,80, egyéb 2,—, nemes körte 4,40—5,80, nyakas, szarvas és egyéb 3,20, ringló sermina 4,80, egyéb 3,80 vörösszilva 3,80, csabagyöngye szőlő 11,20, ananász sárgadinnye 3,—, egyéb 2,60, görögdinnye 3,40, sárgabarack 3,80—6,00, őszibarack 3,40—10,00 forint kilogrammonként.

A szakemberek véleménye szerint a zöldségfélékből általában és összességében nem érjük majd el a tavalyi színvonalat. A szántóföldön termelt zöldség nem tud

Blattner Géze
festő

Literatura, 1931.
okt. sz. 204. l.
(„Unima" – (párizsi bábjáték egesület, amely-nek ezek mysterem-töje B. G. volt) –)

(Union Internationale des Marionettes)

SACRARIO DEI MARTI

Blattner Géza
festőművész

— **Magyar művészek a párizsi „Függetlenek" kiállításán.** A Grand Palaisban most nyitották meg a Salon des Independants kiállítását, amely a „Függetlenek társaságának" 40. kiállítása volt. Az idei Salonba még az eddigieknél is nagyobb számu képet küldtek be ugy a francia, mint a külföldi művészek. Az utóbbiak között magyar művészek is szép számmal szerepeltek, igy Blattner Géza két kompozíciójával, Nemes József tájképpel és női akttal, Bertalan Albert két figurális munkájával, Jaritz Józsa, Korda Vince, Fried Tivadar, Gombos Lili, Földes Lenke képekkel és az állandóan Párizsban élő Timár Imre egy öregasszonyt ábrázoló vásznával és egy tengeri tájképével. A kiállítás megnyitásán megjelent báró Villani Frigyes párizsi magyar követ is.

Pesti Hirlap
1929 I. 23

87
26

Blattner Géza

művészetéről, munkásságáról szóló Genthon-cikkek, tanulmányok felsorolása:

Kovács Éva: Genthon István megjelent műveinek jegyzéke. - Művtört.Ért. 1970.4.sz.253-258. l.
253. l.

Blattner Géza.

festőművész

Müve részelt az UME első
bécsi kiállításán.

Nemzeti Ujság, 1924. jan. 14.

Blattner Géza
festőművész

— Magyarok a Salon des Independents kiállításán. *Párisból* jelentik: A *Grand Palais*-ban most nyitották meg a *Salon des Independants* kiállítását, amely a „Függetlenek Társaságának" 40. kiállítása. Az idei Salonba még az eddiginél is nagyobbszámu képet küldtek be ugy a francia, mint a külföldi művészek. Az utóbbiak között magyar művészek is szép számmal szerepeltek, igy *Blattner* Géza két kompoziciójával, *Nemes* József tájképpel és női akttal, *Bertalan* Albert két figurális munkájával. *Járitz* Józsa, *Korda* Vince, *Fried* Tivadar, *Gombos* Lili, *Földes* Lenke, képekkel és az állandóan Párisban élő *Timár* Imre egy öregasszonyt ábrázoló vásznával és egy tengeri tájképével. A kiállitás megnyitásán megjelent *Villani* Frigyes báró párisi magyar követ is, aki érdeklődéssel tekintette meg a kiállító magyar művészek munkáit.

Uemzeti ujság
1929 I. 23

7+

Blattner Géza.

Az Uj Művészek Egyesületének bécsi kiállításán, - melyet a Künstlerbund Hagen termeiben rendeztek, - műveivel szerepelt.

Magyarság, 1928. jan. 18.

MDK

Blattner Géza

Herczeg G.: Vaszary János és az - Ume kiállitás a Hagen-szövetségben. /Bécsi levelek/. Ujság 1928. jan. 15. 6.l.

M. D. K.

BLATTNER Gíza festő

Párizsban élő debreceni származá-
sú festő
alkotásaiból kiállítás Deb-
recenben

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) febr. 2. sz. 7. l.

Blattner Géza, festő

MOk

A Franciaországban élő magyar festőművész
műveiből aug. 11-én kiállítás nyílik
a Kult. Kapcsolatok Intézetének kiállítási
termében.

8.1

– : Hír

Bp. 1961. aug. 11.

NÉPSZABADSÁG

M.D.K.

Blattner Géza

"A magyar származásu párizsi festőművész, bábművész, az Arc-en-Ciel bábszinház alapitója, a Nemzetközi Bábmüvész Szövetség disztagja magyarországi látogatása során 74 éves korában váratlanul elhunyt Debrecenben".-adja hirül a "Vasárnaptól - Vasárnapig" c. rovat. A müvész az utóbbi években minden nyáron hazalátogatott festményeiből kiállitást rendezett Budapesten és Debrecenben. Debreceni születésü volt. Fényképét bemutatja a lap.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. aug. 4.
XI. évf. 31. sz. 23. lap

ll. D. K.

BLATTNER Géza festő

35 éve Párizsban élő magyar származású festő és bábjátékos.

Budapesten előadásokat tartott a Bábszínházban és Drámaművészeti Intézetben

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 186. sz. 4. l.

1.-es sz. cédula.

M.D.K.

Blattner Géza

„Európai hirü bábjátékos". Több mint 20 évet töltött Párisban. Az első háboru után került ki és mivel egy szót sem beszél franciául bábszinházat alapit, ahol bábjaival pantomimeket és más némajátékokat ir, rendez, játszik. Több mint két évtizeden át szinháza Páris egyik legkedveltebb szórakozóhelye. 1940-ig a német megszállás idejéig több mint hetven darabot mutatott be szinházában, melyek között klasszikusokat is szerepeltetett:a "Szentiván-éji álom", A "Képzelt beteg",„Don Quijote", Louis Aragon és Balázs Béla bábjátékai kerültek bemutatásra.

Birkás Tibor: "Az ember tragédiája" Párisban bábszinpadon.
Szinház és Mozi. Bp. 1948. szept. 15. I. évf. 5. sz. 8. l.

MDK.

Blattner Géza, festő

4 több évtizede Párizsban élő festőművész néhány napja érkezett szülővárosába, Debrecenbe. 64 tragikus hirtelenséggel meghalt 74 éves korában. (1961-ben kiállítása volt a Déri Múzeumban.
Debrecenben temették el.

— : Eltemették Blattner Géza festőművészt

12

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. aug. 5.

Blattner Géza.

Párisba kapott megbízást kiállításának rendezésére mint az UME tagja.

Nemzeti Újság. 1928. nov. 11.

Blattner Géza, festőművész

Koffán Károly a háború előtt több mint hat évig Párizsban élt. Erre az évekre köthető, hogy Blattner Géza munkatársaként marionett-figurákat készített és az 1937-es Világkiállításon aranyérmet nyert figurákkal (emlitve).

Gotba Mária: Koffán Károly kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában.
Testi Műsor, 1980. jún. 4. 6 l. old.

MDK

Blattner Géza

Dioszeghy M.: A magyar fajankó müvészi feltámadása Budapesten. B.H. 1936. ápr. 12.

M.D.M.

Blattner Géza
festő

„Nyomor Negyedének" c. képe.
„Rue Saint Vincent" c. képe.
„Alvó cica" (grafika)

F.é.: Blattner Géza kiállítása.
Művészet 1961. december — 37 l.

Blatner Géza, festő

MDh

Debreceni születésű művész. Képei most érkeztek meg franciaországból. A gyűjteményt a debreceni Déri Múzeumban mutatják be.

–: Röviden

6.l

NÉPSZABADSÁG, 1961. jan. 26.

BLATTNER Géza

LŐRINC László: Egy hajdani szivárvány színei : Blattner Géza párizsi bábszínháza. = Művészettörténeti Értesítő, 40, 1991, 1-2. 17 - 29. p. ill. F

1752-ben dolgozik, mint → Valner egri kőművesmester legénye.

PROSCH (FLÖSY) Ferenc (János) komáromi, illetve dunaalmási kőfaragómester. 1769-ben elvállalja az egri jezsuita templom főoltárának elkészítését vörösmárványból (OL Kam. Aeta. Jes. Irreg. fasc. 1.—/48—49.) és az oltárrácsot szürke-márványból. (OL Kam. Acta Jes. Irreg. fasc. 1. 1—31.) 1770-ben szerződést köt az egri jezsuita rektorral, hogy vörös almási márványból ajtókereteket készít és azt Pestig elszállítja. (Uo.) 1771-ben szerződésileg ígéri a jezsuita főoltár márványainak Egerbe szállítását. A bogdányi templom főoltárát szintén ő készíti.

PRUCKNER Mátyás egri kőműves. Nevét az 1775. évi adóösszeírásból ismerjük.

PRUKMAYER Ulrik egri kőművessegéd mint → Szantner András egri kőművesmester legénye Nyárádon dolgozik 1752-ben. Az egri adóösszeírás 1761. kötetében még találkozunk nevével.

PRUNNER Adalbert egri rézműves és ötvösmester. Egerben 1738-ban a város IV. negyedének 4. fertályában mint vagyontalant írják össze és az 1740-i adóösszeírásban is szerepel. A telekkönyvek szerint a Markhot Ferenc u. 2—4. sz. ház (hrsz. 896, 897, 898., ún. Herner-ház) lakása 1735—38 között. Meghalt Egerben 1740. szeptember 4-én, 40 éves korában.

PRÜKL József osztrák kőművessegéd. 1752-ben Egerben dolgozik → Valner egri kőművesmester legényeként.

PRÜNDL György Ausztriából való kőművessegéd, aki Egerben 1752-ben → Valner egri kőművesmester legényeként dolgozik.

Blatner Géza

festő

Nemzeti Szalon

1926. márc. ápr. (Ernst)

1. Halászok harafelé
Szajnaparti halászok

B l a t h n e r G é z a .

1927. KUT tavaszi kiáll. (N.Sz.)

2. Tengeri strandfürdő, vizf.
Apály, vizf.

~~1928. UME kiáll. (N.Sz.)~~

~~Vitorlások, vizfx graf.~~
~~Árusok, vizfx graf.~~
~~Kikötő, I.II. graf.~~

1929. KUT kiáll. (h.o.)

3. Savoyai tájkép, vizf.
Mosónők, vizf.

Ombt

Blattner Géza

1920-21 Téli:

Búcsú, of

1929 ősi (M. Vízf. és Pastell festők Egy)

Boulogne sur Seine
Házak " " " - ben) vízf.

F a férfiak

rolva, Kalap, de
batra ~~mese lovat~~ (vissza nézve ~~kenyéket~~ és a
nyal Liner bal kezében ~~ugyis~~ ezüst orlet
li jobb kezét kártatette. ~~A férfi~~ Oltsetse F: Kalap
Zese nyakkendő; melegítő, mely alól inge ki-
nadrág kék pruszlótól, ~~III~~ bojtos csizma, ~~Azaz~~
kis fökötő oralagokkal, vállkendő, rövid ujju
ing

Blattner Géza

Erdélyi hadikiáll. —
~~[illegible]~~ 1917-18.

Pihenő orosok, of
20 db háborús melltű
(iparműv. mikr.)

Viselet:

Turóczmegyei leány és
Körülöl ~~A~~ a leány ~~balra~~ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ mindkét kezét fokos
~~[illegible]~~ jobb ke
A leány fejdiszéröl fr
újjai rövidek, ruha-dereka k
(zöld) kendöje ~~[illegible]~~
szélek, kék ujjasa és na
vállra vetetten hordja és
A háttér hegyes vidék
Két sorban
balról: Ein Mä
aus
jobbról: Turoz
és egy o
alól balra: „Heinb
jobbra: „Carl F
s legalól Középütt: „
Reimetnet, merétei a rés
Metfette: Beyer K.
5020
Bikkessy J.: Pannoni

Blattner Géza

Irod festő

Literatura

1929. 162. l.

Gomai J.:

Ezt csinálják a m. piktorok, szobrászok, iparművészek Párizsban.

Kölu bákszínek kongr
Liège 1930
Vhiall

Zoltán
Urnak

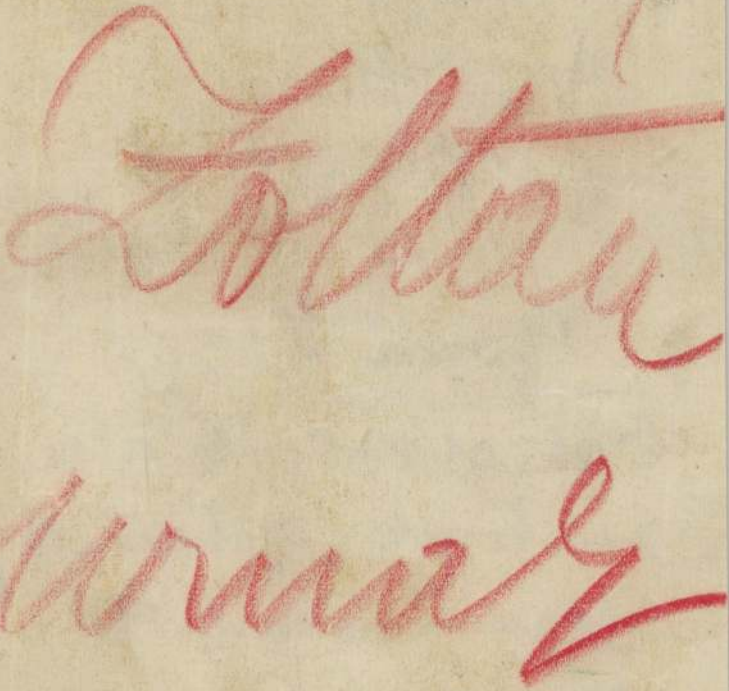

Blattner Géza

Halászok hazafelé.

c. képe repr.

V.:a

Karczagmagyállam élete

lapszám nincs.

1937

Blattner Géza

l.

Magy Ipam

J. 74/c. sz. (Budapesti). — 1932. XI/19. 6

1944. 51 l.

Hlaváts E:

A nemzeti bábszínház.

Összesen . . .	16 P 06 fill.
Erre fizetett:	P fill.
	P fill.

nében felhívjuk járulékkivetési ztosítási díjakat, valamint e fizetési

. . . . . .

6 fillért a fizetési meghagyás való hivatkozással fizesse be.

7:XXI. tc. 20. § 8. bekezdése és az I. rendelet 1. és 2. §-ai értelmében özadók irodájára hajtjuk be.

189. §-a, illetőleg az 1928:XL. tc. zólamlás adható be.

. . . . . .

aláírás.

Kiss Lajos

a figyelmeztetjük, hogy a nyíllal jeltozáson kívül a korábbi időszakra ak fizetési meghagyással kirótt beés öregségi bizt. járulék, késedelmi tb. címen fennálló hátraléka . . . .

	20 P 08 fill.
özö hátralék után kirótt esedékes ni pótlék	P 60 fill.
s betegségi és öregségi biztosítási ka ezen fizetési meghagyás kiállítása teljesített fizetések betudása után .	36 P 74 fill.
etbiztosítási járulék, késedelmi pótén fennálló hátraléka	P fill.
s tartozása a fizetési meghagyás kinapjáig teljesített fizetések betudása	P fill.

Járulékkivetési időszak.

Blattner Géza

erőd

2

Gyomai Imre:

A párisi magyar festők munkássága.

Erdélyi Helikon

1930. 250. l.

semmi adat

7 MÁRCIUS 10

EK

HENRY MURGER
REGÉNYE

SZEREPLŐ

LIAN GISH

PLL 1929 Jan. 22

Blackwood Teresa, 116,

Brandt Otto, 46,

Brooksley, 43, 92, 100, 124, 172

P.N. 1929 jan. 23

(M. művészek a párizsi Salonban)

endőrül valo
ryar
Edler Bikkessy pinxit"
er sculpsit"

Borgmann Pál, 48.
Brandt Otto, 140
Brodsky 19, 100, 124, 128, 135.
Bruck M. 22, 51, 132

Bürony Rupert, 71,

i a réilapnak 27 : 18·4 cm.

?.

24 (sine).

ns Bewohner. Wien, Cappi 1816.

217/96 № 78.

Blattner Géza

a magyar bábjáték egyik megteremtője, jelenleg Párisban él s most készül emlékiratait kiadni.

Rádió bemondás
1943. márc. 6.

I. TEREM.

Művészeti Könyvtár Szerkeszti Koronghi ooo

Blattner Géza

festő

stud. Debrecen 1893.

Réval XX. 23. l.

XXI. 160. l.

M. Szemle

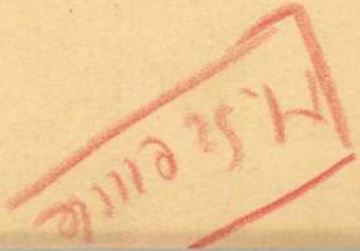

legszebben és leggazdagabban
tipografizált és kiállítot
könyvet, mint könyvnapi
ajándékot viszi a könön-
ség elé.

Nyugvarjasi

Blattner Géza

festő és ipárnuvési

Irod

Révai XXI. 160. l.

0

Blattner Géza

Laid
Vámossy Klára

A harai kábjáték
Bp. 1941. 41. l.
42.
45. l.
44, 46. l.
47. l.
55. l.

Blattner Géza

Új Magyarság

1943. ápr. 22.

Blattner Gézának, a Franciaországban élő magyar festőművésznek neje, szül. *Sulyok* Helén Valenciayben elhunyt. (Minden külön értesítés helyett.

abilità, la decorazione ferrarese. L'influenza esercitata da Francesco di Castello sulla miniatura budense si manifesta più intensamente appunto in questa imitazione della decorazione ferrarese. Ritroviamo altre analogie nel frontispizio del codice corvino Aristea di Monaco (Staatsbibl. Cod. Lat. 627), su singoli fogli del codice Kálmáncsehi di Vienna, ed persino nel Messale corvino vaticano (Bibl. Vat. Cod. Lat. Urb. 110), eseguito dopo il 1488. Lo stile della bottega budense assimila ed applica largamente anche un altro motivo decorativo, molto caratteristico per Francesco di Castello: il nastro ornato di groppi e di fogliette che si snoda fra le due colonne del testo, e qualchevolta lungo la decorazione marginale esterna del foglio. Tale elemento decorativo appare pallidamente anche nella miniatura lombarda, nella forma di linea o di decorazione a foglie piatta, ma mai nella misura del Breviario Kálmáncsehi di Budapest il quale si riattacca decisamente alla decorazione della Bibbia di Borso. Il nastro è l'elemento decorativo preferito di Francesco di Castello: lo ritroviamo su ogni foglio miniato del codice di Budapest, sia tra la decorazione lombarda più semplice, sia tra le ricche decorazioni marginali brillanti d'oro. Esso disenterà uno dei motivi preferiti, largamente

Blattner Géza

Blattner *Géza*, festő és iparművész, *1893. Főkép művészi bábjáték-alakjaival tűnt fel itthon és Párizsban, ahol eredeti technikájú iparművészi tárgyakkal is szerepelt (transzparensek).

Uj Idők Lex.

IV.K.959/

kálataira

7. A tác-fövenypusztai ro
nemkülönben a területnek kisajá
8. A gönci pálos kolostor
9. Limes-kutatásokra
10. Kisebb jelentőségü müe
tatarozási segélyeire és előre n
11. Topográfiai és egyéb m
12. Fényképgyüjtemény gyar
13. Propaganda célokra fel
és nyomtatványokra
14. A könyvtár gyarapitás
15. A könyvtár katalogizál
16. Leltározásra

Bátor vagyok tisztelettel
nem foglaltatik az esztergomi ki

Nagyméltóságu Vallás- és Közoktat

Blattner Géza

bábszínháza 1922
nyarán Pécsett működött.

Nikpkiáll.

Nikelszky G: közlése

~~Pécsi kiállítások~~

~~Mérvid.~~ Pécs, 1948

8. április 2.

Budapest, 194

országos Bizottsága,
s t .
-----

számlánkat és egy megrendelő leve-
visszaküldeni szíveskedjenek.
k és vagyunk szolgálataikra min-

teljes tisztelettel

„FIGYELŐ"

Blattner Géza

festő

Belvedere

1924. január

Koll. Enáll.

Életrajz, 100 mm.

okv. felh.

D

...ra, állva. Középütt elválasztott paró-
...ira omlanak, szemöldöke barna, szeme
...eberetvált. Jobb kezét csipőjére támasz-
...Vértbe van öltözve s a nyakába vetett pi-
...det viseli; nyakkendője fehér, vállra vetett
...ek s oldalán kard lóg. A háttérben jobbra

...méretei 138: 104 c/m.

...z sorban:
...fi ab Erdőd
...z Regni Hunga-
...us 1. May 1657. de-
...732"

...itásra engedtetett át (39/96), hon-
...pra (416/96).

Blattner Géza

Kut 1929. jan kiáll.
2 visfertm.

festő Párisban
Ume 1928 febr. kiáll.
4 grafika.
Ume alapító tagja.

Fábián Erzsébet, bűbájos szemény

IX. 181.

Blattner-Geia

Ferto

Donáti u. 2.

Miesarnik

1920-21

Paleolith Kalcedon nyilkő V. 180

Blattner Géza

Munkavisz
1920–21. teli kiall. 379

6

Sir, germaikori V. 189.
— keltakori V. 189.

Blattner Géza

d. 1943 dec.

Árv. Csarnok 110. anke.

1944 febr Gal.

" " 111. " "

1944 máj

" " 112. " "

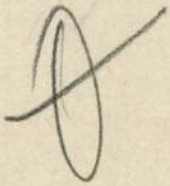

Sörégi: Hortobágy

Blattner Géza

Árverési Csarnok

41. sz. - 1928 febr. -

RAHÓ (Gömör)

Várhasztály

Kp: Gömörmegyei vázlatok. VV 1866, 349 l.
(képe 349 l)

Blattner Gerá

Elektr. koll

Belvedere

1924 jan.

Blattner Géza

festő

l.

Józsefer délyi kiáll

49. h

0

Blattner-Géza

13. *Blattner* Géza: *Savoyai tájkép* (vizf.) 200 pengő.
14. *Blattner* Géza: *Mosónők* (vizf.) 200 pengő.

Nemzeti Szalon 1929. jan.
Kat.

0

KÉPZŐMŰ

KÚT

Blattner Géza

Andrássy út 71.

Műcsarnok

1929. őszi kiáll. 385–386.

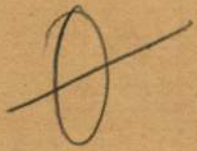

Blattner Géza

festő

Művészeti Lexikon 83. l.

Herzogenbusch ostroma 1603-tan a pro-
testánsok által (rézmetszet) III. 122

megrova

Blattner Géza

festő és iparm

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
409. /1926. szám
Érk.: 1926. év október hó 16.

Blattner Géza

Uszály c. képe
repr.
Kut 1927. 2. sz.

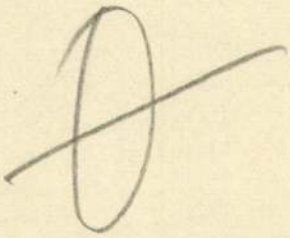

Blattner Géza MDK

Bucsu, olf.

Műcsarnok 1920-21. Téli kiállitás

MDK

Blattner Géza

Savoyai tájkép. Vizf.
Mosónők. "

Nemzeti Szalon 1929.jan. Kut.Kiáll.Kat.

MDK

Blattner Géza, festöm.

A hid. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 31.l.

LÓKY TAMÁS:

Disputa

Álmok és realitások mottó alatt jelentette meg a JATE és a Tiszatáj Alapítvány azt a „kevés, de annál jelentősebbet kimondó", különböző műfajú és igényű hozzászólást, amely Fried István „Közép-európai változatok" című vitaindító töprengéseire reflektál.

Az 1992 tavaszától egy éven át tartó ankétra beérkező írásokat közreadó Tiszatáj e téren komoly hagyományokkal bír, „kelet-közép-európai érdeklődése a hazai és nemzetközi divatnál jóval korábbi", ezt jelzi az az immár több kötetrnyi írás, amely a folyóiratban eddig napvilágot látott, s amelynek száma minden bizonnyal a jövőben tovább fog gyarapodni.

A most kiadott brosúra szerzői közül „Fried professzor elsősorban a művelődés, az irodalom, a többiek viszont inkább a politika szemszögéből tekintettek ugyanarra a jelenségre", egybehangzóan a címadó tanulmány megállapításával: „A Közép-Európa-ábránd nem kizárólag politikai tartalmú, ámbár jórészt politikai indíttatású." Majd így folytatja: „S ez az ellentmondás feloldhatatlannak tetszik."

Összefűzi a megjelentetett írásokat, hogy szerzőik hívei ennek az ábrándnak, közös az a viszony, amely köztük és a vizsgált problémák között vibrál. Mintha a Közép-Európának, vagy saját maguknak föltett kérdésekre nem tudnának akármilyen választ, válaszokat válaszként elfogadni. Szívügyük a téma, nyilván ezért is nyúltak a toll után. Meglehetősen sokat tudnak e régióról, de sokat is várnak tőle. A dolgok jóra fordulásába vetett erős hittől kezdve, a halovány és irracionális reménykedésen át a rezignált lemondásig terjedő érzelmek fénye és árnyéka játszik a szövegeken. Talán erre figyelnek föl a szerkesztők is a mottó megválasztásakor: amíg ezek az álmok és realitások nem találkoznak, megszabadulni egyiktől sincs mód.

Egy olyan nemzedék nevében írnék, amelyhez aligha tartozom, arról, hogy hogyan vélekedik ez a nemzedék, amelyről tehát nem sokat tudok, közép-európai álmokról és realitásokról. Úgy képzelem, ez a nemzedék — ha egyáltalán létezik — mit sem sejt arról „a legalább százötven éve elhangzó bölcsességről", amelyet jelen kötet is bizonnyal gyarapít, ellenben éppen e kötet mintha tudna a mit sem sejtő nemzedék létéről. Csöppet sem volnék meglepve, ha e látens nemzedék egyáltalán nem vélekedne sehogysem Közép-Európáról, a kötet szerzői rátalálhatnak azonban képükben azokra, akikben a feloldhatatlannak tűnő ellentmondások feloldódnának. Kiderül, használható-e a teljes inkompetenciából fakadó távolság, mint távlat, hoz-e szerencsét a szűz kéz, ha már a szükségből kell az erényt kovácsolni.

Ami a térséget illeti: tetszőleges két dolog mutat egymástól különböző és egymással hasonló vonásokat. Minél több ilyet szemlélünk — véletlenszerű választás esetén — annál kevesebb, valamennyi elemre kiterjedő hasonlóságot és annál több különbséget fogunk tapasztalni. Lesz a dolgok közt sok különbség, és lesz bennük sok hasonlóság. Ez az, amivel már nemegyszer sikerült valamit kezdeni. Hiszen ki ne emlékeznék? Ez az elképzelt nemzedék nem emlékszik. Nem is írnék, ha emlékezne. Sorsdöntő jelentősége van: mikor, mennyit és hogyan beszélünk hasonlóságról illetve különbözőségről. A közös vonás, mely bennünk, e régió lakóiban van, közösséget teremt, a köztünk levő különbség közénk állhat. Közös vagy megkülönböztető jegyek felmutatása, különösen, ha nem egyenlő arányban történik, politikai tett (lehet), és alighanem az aktuális politikai helyzetből veszi indíttatását. Így nem dőlt el e hasonló országok különböző sorsa, vagy e különböző népek hasonló sorsa. Dülöngél, és ez aligha annak a függvénye, hogy „Közép-Európa akarja-e önmagát", mint inkább európai, ázsiai(?) nagyhatalmak politikai, gazdasági érdekeié és az ezeket szolgáló propagandáé.

„Mai életünk átpolitizáltságának sokadik jeleként említhetjük" a közelmúltban a Magyarországi Francia Intézetben tartott *Alexis de Tocqueville és az amerikai demokrácia* című konferenciát, körülbelül egy időben azzal a beszélgetéssel, amelyet a három talán legismertebb kortárs magyar prózaíró részvételével a Goethe Intézet rendezett, szintén a demokrácia és rendszerváltás témakörében egy-két hónappal az 1994-es választások előtt. Nehezen tudnék különbséget tenni politika, kultúrpolitika és kultúra, de legalábbis kulturális élet között, amelynek intézményes — legális vagy illegális — rendszere nélkül kultúra bajosan tud fennmaradni. Szó esik továbbá kötetünkben „Közép-Kelet-Európa-divat"-ról, sőt „Monarchia-divat"-ról, melyek ugyan már nem divatosak, azonban nem titok, hogy üzlet van bennük, egy üzletág alakítja és változtatja őket ugyancsak ismert módszerek alkalmazásával. Hasonlóképp nehéz félreérteni, mit vár tőlünk a világpolitika, amikor — és ezt minden rosszallás nélkül mondom — a Soros Alapítvány Amerikából a Kelet-európai Nyelvek Iskoláját támogatja, ösztöndíjakat folyósít a régióval foglalkozó tanulmányok megírására, majd létrehozza a Közép-európai Egyetemet.

Hagyományok felélesztésére és továbbfejlesztésére történik kísérlet, melyek gyökerénél két birodalmat találunk: a Habsburgokét és a nemrég levitézlett szovjetekét. E két hagyományteremtő erő talán megoldja az elnevezés problémáját is. A kínálat túlontúl bőséges: Kelet-Európa, Közép-Európa, Közép-Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa. Ha el akarunk igazodni, tanácsos a fülünkre hallgatni. Közép-Kelet Európa Kelet-Európa középső részét jelöli, tehát a térség országait elsősorban Kelethez köti, majd mintegy a kulturális Kelet-Európának földrajzilag középső részén kell tovább keresgélnünk. Kelet-Közép-Európa almája viszont a hagyomány szerint egy nyugati fától esett ilyen messze, Közép-Európa keleti szélére.

Hogy kerül ide ez az alma? Nem lesz érdek nélkül való megvizsgálni; csak egy rövid kitérő erejéig. A magyar koronázási ékszerek a hagyomány szerint Rómából származnak, a korabeli Nyugat központjából, az államalapító Szent István király kapta Szilveszter pápától, a nyugati egyház fejétől. Valójában viszont a koronázási ékszerek között található mai, aranyozott ezüst országalmát Károly Róbert készíttette az Árpád-ház kihalásakor eltűnt, színarany eredeti mintájára, amely azonban III. András idejéből való, de ennek is meglehetett az előzménye, elődje — akár Szent István kezében. Ráadásul az általunk ismert országalmát váratlan módon a keleti pravoszláv egyház kettős keresztje díszíti. Igaz, hogy a Nyugat sem Rómát jelenti jó ideje, nem a nyugati egyházat, hanem a nyugati társadalmat, gazdaságot, tőkét — esetleg kultúrát, és talán éppen azóta, hogy szintén nem vallási áhítatból a pápát is elköltöztették Avignonba.

Ha tehát legalább részben ugyanazok a népek egy nyugati központ köré szerveződnek birodalmi formába, (Bécs) - Kelet-Közép-Európához fognak tartozni, ellenben ha ez a központ távol esik, keletre (Moszkva), akkor Közép-Kelet Európa népei sokasodnak. Az említett látens nemzedék ezért hajlana arra, hogy a két hosszabb elnevezést (Közép-Kelet, Kelet-Közép) történelmi fogalomként kezelje, mely egyszersmind az alájuk rendelt államok intézményes kulturális és gazdasági kapcsolatainak irányát is megmutatja, tehát realitás. Ezzel szemben a két rövidebb elnevezés (Közép és Kelet) a régió gondolkodóinak dédelgetett álmát illetve rémálmát hivatott megidézni. Álmok és realitások mezejére oszlik Közép-Európa címere.

VÉGEL LÁSZLÓ:

Via Kelebia

Közép-Európa hagyománynosztalgiája

1992 áprilisában *Jacques Derrida* egy floridai tanácskozáson drámai és nagyon személyes hangú vallomást tett a többkultúrájúságról, a többnyelvűségről, amelyre szüntelenül rávetül annak a gyanúnak az árnyéka, hogy *egy nyelven beszél, és az sem az övé.*

Közép-Európában aligha akadna jelentős alkotó, aki ilyen kendőzetlenül tárná fel a nyelvi és identitásbeli zavart, hiszen azon nyomban a kulturális incestus gyanújába keveredne. Holott ebben a régióban sokkal többről van szó, mint Derrida esetében: egy *kollektív traumá*ról. Mi Közép-Európában mindannyian egy nyelvet beszélünk, és az sem a miénk.

A mi traumánk éppen a hagyomány. A közép-európai hagyomány ugyanis par excellence a modernizáció terméke. Túl közeli hozzánk, ahhoz, hogy visszatérjünk hozzá. Szüntelenül önreflektált, újraíródó és problematikus, egyszerűen azért, mert a modernizáció is csonka és bizonytalan volt. Ennek a jellegét egészen pontosan leírta *Ernest Gellner:* Közép-Európában valójában a modernizáció lendítette be még a nacionalizmust is. De nemcsak azt, hanem az egész múltalkotási folyamatot is. Valójában tehát mindannyian a hagyomány egérfogójában vagyunk, s ennek nevezhető a modernizmusunk is.

A probléma szerintem ezért nem az, hogy ellentétben áll egymással a kettő, hanem az, hogy megtévesztően átfedik egymást. A modernizmusunk múltra orientált. A hagyomány pedig nem autonóm, politikailag fragmentálódott.

Ebben a helyzetben tárulkozik fel a „via Kelebia"-paradigma. Magát a helyzetet a következőképpen írnám le: magyar író vagyok Jugoszláviában. Két élet és két kultúra, két valóságrendszer és két fogalomrendszer között „utazom". Naprólnapra tapasztalom azt a jelenséget, amelyet Derrida leír: a nyelv egy olyan világ megtapasztalása, amelyben nem élek. Egy olyan hagyomány elsajátítása, amelyet nem a saját jelen-mintáim alakítanak ki. Ezért van az, hogy a peremirodalmakban általában nagyon erős és szívós, s leginkább mesterkélt a hagyományközpontúság: ezt nevezném hagyománynosztalgiának. *A hagyományhiány lesz a hagyományépítő energia.* Ez egészen nyersen és durván jelképezi azt az állapotot, ami Közép-Európában domináns: minduntalan újrateremtik a hagyományt, s ennek következtében egy átpolitizált, instrumentalizált hagyományelvűség-ideológia születik. A hagyományhiány, a „via Kelebia" -állapot valójában ennek a törekvésnek a fonákja. Leleplező tükre.

Gaál József rajza

Megkockáztatom a hipotézist: ez az etnikai peremjelenség valójában a legtisztább közép-európai jelenség is. Pontosabban: a közép-európai kisebbségek testesítik meg legtisztább formában Közép-Európát. Ugyanaz a szerep hárult rájuk, ami Kundera szerint a II. világháború előtt a zsidókra. Csakhogy az összekötő idegszálak sokkal radikálisabban vannak széttépve, ám ezt félünk kimondani, nehogy rádöbbenjünk saját sebezhetőségünkre. A nemzeti kultúrák „megtűrik" ezt a kultúrát, politikailag rokonszenveznek vele, de szellemileg másodlagosnak, puszta következménynek tartják. Holott a közép-európai diskurzus éppen itt kezdődik: a peremen, a többkultúrájúságban, a polifóniában.

S most visszatérnék a kezdeti gondolatomra: mi Közép-Európában mindannyian — külön-külön — egy nyelvet beszélünk, ami nem a miénk. Csak egy *babiloni kontextus*ban találnánk rá a nem-neurotikus nyelvre, identitásra. Hatalmas identitászavar tombol a régióban, amely gyakran nagyon mély, fájdalmas, ugyanakkor szörnyűséges és — háborúhoz is vezethet. A soknemzetiségű államok véres összeroppanása azért következett be, mert az identitástudat ezekben a legsebezhetőbb, a legcsonkább, nem alakultak ki rugalmas keretek a hagyomány újraalkotására. Nem kívánom elítélni vagy kárhoztatni azokat a szellemi technikákat, amelyek az új keretek kialakítását kizárólag nemzeti koordinátákban határozzák meg. Ha azt mondjuk, hogy hagyomány, akkor kizárólag nemzeti hagyományra gondolunk. De tudnunk kell, hogy ez napjainkban megkérdőjelezi a közép-európai diskurzus kialakulását. A jelen pillanatban minél többet beszélünk Közép-Európáról, az annál kevésbé létezik. Tíz évvel ezelőtt utópikus terv volt, mára viszont kiderült, hogy ez egy diffúz rendszer, amely az analógiák rendszertelen egymásmellettiségére épít. Közép-Európa megtorpant a modernizáció előtt, s a nemzeti azonosságválságba menekült. A modernizáció nyelve pedig megrekedt a nyugati diskurzus átültetésénél.

A mi európaiságunk azonban nem lehet nyugati típusú. Valójában akkor találnánk meg a mi nyelvünket, ha sok nyelven beszélnénk. Ha másért nem, akkor ezért az új Közép-Európa-gondolat szülőhelye a közép-európai kisebbségek nyomorúságos vidéke.

Hozzászólás a magyar PEN Club által október 12-14 között szervezett Hagyomány és modernség földje a XX. században: Közép-Európa *c. konferencián.*

MÁS

Olaszországi évek

November 12-étől 27-éig látható a Vigadó Galériában (Budapest, V., Vigadó tér 1.) Mitsui Sen szobrászművész Olaszországi évek című kiállítása.

„1969-1976-ig Olaszországban, Pietrasantában dolgoztam. Ez az időszak nagyon termékeny periódusom volt, reggeltől estig csak a munkának élhettem. Pietrasanta jelentős kőfaragó központ, a világ híres kőbányáiból szállítják ide a köveket. Válogathattam a szebbnél szebb kövekben. A kövek a természet fontos alkotói, munkáimban a kövek lelkét igyekeztem életre kelteni.

A szobrok ebben az évben kerülhettek Magyarországra. Ezen a kiállításon a kisebb méretű plasztikák egy részének bemutatására van lehetőség, a nagyobbakról fényképek adnak ízelítőt.

Kérem, fogadják olyan jó érzéssel, mint ahogy készítettem őket .

(Mitsui Sen)

Blattner Géza Galéria

A Budapesti Bábszínházban (Budapest, VI., Andrássy út 69.) lévő Blattner Géza Galériában *Mese-bábok, bábmesék* címmel *Ambrus Imre, Bródy Vera, Koós Iván, Orosz Klaudia és Ország Lili* kiállítását tekinthetik meg az érdeklődők.

Az Ezeregyéjszaka varázsa, a népmese naiv költészete, a görög regevilág európai kultúrákat meghatározó szelleme, a mai nagyvárosi gyerek és a dzsungel állatai között felnevelkedett kisember magányossága ugyanúgy b á b j á t é k b a n tárult az ámuló gyerekszemek elé, mint saját életük egértörténetben elbeszélt problémái.

Bábok, ezerszínű, gombaszemű, százféle anyagból varrt, festett, faragott vagy kasírozott fejű, egyszerűen kézre húzható, vagy bonyolult technikájú bábok meséltek, élték, játszották a víg és szomorú, furcsa vagy groteszk históriákat.

Farkasok, medvék, tigrisek, macskák, egerek, királyfiak, királylányok, haramiák és hősök, gonosz boszorkák, jó tündérek, varázslók: mindegyik figura más.

És mégis, mind megegyezik abban, hogy magán viselve alkotója művészi személyiségének kézjegyét, a bábjátékos kezén lelkesül át, elevenedik holt anyagból élőlénnyé.

Ezek a bábok itt, ha kilépnének a üvegszekrényből, értő játékos kezében ma is, holnap is életrekelhetnének újra, hirdetve a mese és a bábszínház halhatatlanságát és a magyar bábtervező művészek tehetségét, odaadó munkáját.

Lázár Magda

Ketten

Ez a címe az Óbudai Társaskör (Budapest, III., Kiskorona u. 7.) legújabb sorozatának. A november 18-án 19 órakor kezdődő est két főszereplője *Iván Ildikó* operanénekes és Görgey Gábor író. Közreműködik: *Oberfrank Péter* zongora. Házigazda: *Vinkó József.*

Defa-dokumentumfilmek

November 22-e és december 13-a között a Goethe Intézet (Budapest, VI., Andrássy út 24.) filmsorozatot indít a Defa dokumentumfilmjeiből. A vetítések 18 órakor kezdődnek, és szimultán fordítással kerülnek bemutatásra.

A volt NDK hétköznapjairól szóló dokumentumfilmek a 70-es és 80-as évek nemzetközi filmfesztiváljain mindig sikert arattak. Az ország viszonyait ismerők őszintének és társadalmilag pontosnak ítélték ezeket a filmeket, s a keletnémet nézők is hitelesnek látták őket. Hogy volt ez lehetséges olyan országban, amelyben a cenzúra átfogóan működött és a párt folyamatosan irányította a filmprodukciókat? Ehhez a kérdéshez kapcsolódik művészeti, szociológiai és politikai-stratégiai szempontból a volt NDK immár lezárt kultúrtörténetének egyik legérdekesebb jelensége.

Rét Galéria

November 18-án nyílik a Rét Galériában (Budapest, XI., Törökugrató u. 9.) *a Czabán György „Kórokozó"* által szerkesztett *„Képek egy családi archívumból"* című kiállítás. Bevezetőt mond Pálos György tanár úr. 21 órakor diszkó és K.V.B. filmek. (D.J.: Czabán)

„Én is lehetnék János Vitéz.

Voltam művész, nevelőtanár, ablakpucoló, rutinozó, és készítettem vagy ötven filmet. Szeretem a családomat, a skót whiskyt, a zenét — főleg a dzsesszt —, a tengert. Jelenleg munkanélküli vagyok.

Van két gyermekem, némi sörpocakom, és szeretek utazgatni.

Legbüszkébb a labdarúgó tudományomra voltam. 37 éves vagyok, legmagasabb iskolai végzettségem: okleveles közgazda.

Szerveztem klubot, fesztivált, egyesületet, alapítványt, vezettem osztályt, autót, klubot stb... Vannak tisztségeim, barátaim, adósságaim és egy előrehaladott gerincmeszesedésem.

Nem értem a hosszú tévé sorozatokat, és ha újra kezdhetnék mindent, akkor szakácsnak mennék vagy pedikűrösnek. Köszönet a Gazdagréti Közösségi Háznak a kiállítás megrendeléséért, melynek azt a címet adtam: Képek egy családi archívumból"

Czabán György Kórokozó

Hangverseny

November 18-án este fél 8 órai kezdettel *Ránki Dezső* zongoraestjére kerül sor a *Várszínházban* (Budapest, I., Színház u. 1-3.)

Mestermű Galéria

A veszprémi Mestermű Galériában (Veszprém, Kossuth u. 17.) Raffay Béla szobrászművész alkotásait tekinthetik meg az érdeklődők. A kiállítás november 25-éig látható.

Raffay 1944. október 25-én Sopronban született. 1954-től Budapesten élt, itt végezte el a képzőművészeti gimnáziumot. 1967-ben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán. A szobrász szakon kapott diplomát. Mestere Somogyi József. 1975-ben Salföldre költözött, azóta ott él és dolgozik. 1989-től tagja, egy ideig céhmestere volt a Veszprémi Művész Céhnek. 1992-től a Magyar Alkotóművészek Egyesületének tagja. Munkái megtalálhatók dunántúli városok, települések közterein, hazai és külföldi köz- és magángyűjteményekben.

Pécsi Galéria

November 27-éig látható a Pécsi Galériában (Pécs, Széchenyi tér) hat krakkói képzőművész, *Adam Malek, Adam Panasiewicz, Piotr Panasiewicz, Marcin Surzycki, Krysztof Tomalski és Joanna Vysocka* kiállítása. Nyitva hétköznap 12-18 óráig, szombaton 10-18 óráig, kedden szünnap.

Vigadó Galéria

A Vigadó Galériában (Budapest, V., Vigadó tér 1.) november 27-éig látható *Jovián György* festőművész és *Pápai Lívia* textilművész kiállítása.

Szerkesztői üzenetek

E héten válaszol:

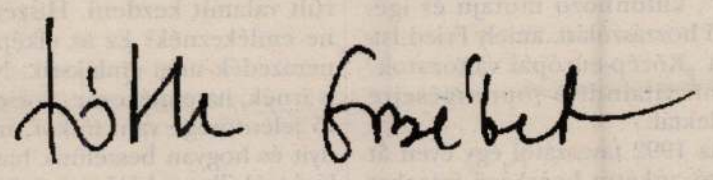

T.G. BUDAPESTI OLVASÓNK Méray Tibor cikkéhez fűz megjegyzéseket:

„Ha jól emlékszem, Méray Tibor már szóvá tette egyszer, hogy Csoóri-kultusz uralkodik a Duna TV-ben. Jelenlegi írásában más oldalról közelíti meg a kérdést. Nemtetszését fejezi ki, mert Horn Gyula az MVSZ elnökét *Csoóri Sándor barátom*nak nevezte, sőt kétszer is csak Sándornak szólította. Ezt egyszerűen nem értem. Miért baj az, ha Magyarország egyik legnagyobb íróját *barátom*nak nevezi Horn Gyula, aki köztudottan Magyarország legnagyobb (élő) miniszterelnöke? Nem inkább örülnünk kéne ennek? Persze csak akkor, ha örülni tudunk annak, hogy végre békesség kezd lenni ebben az országban. Most, hogy az MSZP és az SZDSZ győzött, és az MSZP végre rendet fog itt rakni, a TV-ben és a rádióban már meg is tette. (Van fogalma Méray Tibornak, micsoda Győrffy Miklós-kultusz van a magyar TV-ben? Győrffy éjjel, Győrffy nappal, egyszerűen nem bír lejönni a képernyőről, esetleg arra a kis időre, amíg átszalad a rádióba.) Nincs is azóta egyetlen Chartatüntetés, végre helyreállt a rend. Nincs veszélyben a sajtószabadság. Erre jön ez a Méray, az isten tudja honnan, talán Párizsból, és belecsinál az egészbe. A cikk további részét nem is olvastam el, sőt az ÉS-t sem, pedig a kedvenc újságom. Egyáltalán, miért van szükség ilyen ostoba cikkekre?"

— Nem tudom. Talán, hogy a gyűlölet parazsa ki ne hunyjon. Hogy melegedhessenek az emberek. Egyébként sajnálhatja, hogy nem olvasta tovább a cikket, a vége felé ugyanis utalás történik a szerb elvtársakra is. Ennyit a békességről.

B. SZABÓ DEZSŐ BUDAPESTRŐL küldte el néhány versét a szerkesztőségbe.

Az egyik költemény egy éjfélkor is nyitva tartó hentesről szól, példamutató tömörséggel. Íme:

a hentes

a hentes
kezét törteli
döglegyeket hesseget a húsról

üveges-szemekkel méregeti
a pult mögötti csendet

éjféli forgalom

hentes
hús
magára hagyva

Érdekelne, hogy létezik-e ez a hentes, vagy csupán a költői képzelet szülötte. Éjjel-nappal nyitva tartó közért ugyanis van már minden utcasarkon, de hentesről eddig még nem hallottam. Jó lenne tudni a címét, mert van egy ismerősöm, aki örökös időzavarban szenved, és néha éjfél körül jut el odáig, hogy valamit főzni is kéne. Bár, ha a döglegyekre gondolok... Talán inkább hagyjuk. Versei egyébként biztatóak.

LÁZÁR ERVIN, BUDAPEST

Kedves Ervin, nagyon várom a megígért verset, az se baj, ha a Vacskamatival íratod meg, csak küldjél már valamit, mert nyakunkon a karácsony. Köszönöm.

DUKAI TAKÁCH JUDIT, BUDAPEST

Érdekel. Várom.

Blattner G.

Wulf. Niall

~~1929~~ 1937

Paris : 1927, 1928, 1929, 1931

Fiume : 1927.

Bécs (Hme) 1928

~~Paris : 1931 (m. reprez.)~~

~~1927 -~~ 1929 Salon des Indép.

New York 1939

...ult lovon van ábrázolva, (vissza néz, jobbjában
pálczát tartja s baljával a kantárszárat fog-
...körül fehér tollak, díszítik, kerek gallérja réteges,
...talárja) bő ujjú, casulát Magyarország czi-
...ja és sarkantyus csizmája aranyhimzésű
...ja sarkaban a magyar czimeri látható koroná-
...nak vidék. Felirata a kép alatt két-két sorban:

...r Koronázási.

...nere Herold

...garische Wappen=
...ld

...: 65.

...réz lapnak 27·3 : 18·2 cm.

(szinc).

...Pannoniens Bewohner. Wien, Cappi 1816.

W7/91 N° 72.

Aukciók Blattner Géza

Árv. Csaru.

1928 febr. 41.
Kisvárosi utca
Vincennesi tó | of.

1929. 3. rk.
Utcaraszlat, of

1931. 2. rk.
Garage, of

1936 márc. 2 rk.
A bíd, of

1943 dec. 110.
Mosónők, virf.

...örete:

... ábrázolt ~~...~~ férfiú szemlélhető, a ki) jobbjával mutat ~~...~~

...ltörete: kalpag kócsagforgóval, zöld palást szegély mellett aranyhímzéssel s elől piros betét-~~...~~; piros nadrág s kék topán ...d nagy keresztjét nyakláncon ~~...~~ ~~...~~ Felirata a kép alatt két-két sorban:

Magyar
"Keresztese"
...es Ungarisch
Ordens"
...64".

...lapnak 26.9: 18.3 cm.
Beyer K.

(...).

...ens Bewohner. Wien, Cappi 1816.

217/96 No 71.

Blattner Géze

Tamás Gal.

1929. szept-okt. Modern m. grafika. XI. kiáll.

Golyójátékosok, kr. r.

, kissé jobbra néző ~~[illegible]~~ férfi lei furulyán játszik és a
rész. Öltözete: katimás kalap, kék ing felgyűrt
ig zsinórással, katisnya és fűzött bocskor. A hát-
l, legelő nyájjal és jobbról ebédet főző juhászszal,
everi a bográcsot, s a kinek közelében afszony áll.
Két-Két sorban
äffer auf den Hordenschlag
„Turotzer Comitat"
Vár Megyei
si Juhász.
bricher Edler Bikkessy pinxit
rl Beyer sculpsit.
4 „67"
reilapnak 27: 18·3 cm.
K.
g (szines).
moniens Bewohner. Wien, Cappi 1816

27/96 № 73.

A Szlányi K.

Kakambo kapitány és társai. Lantos Mag

I. évf. II. (545-49. l.

Viselet:

Turóczmegyei juhász

Egy ~~et~~ balról álló e
ki mellett kutyá here
újjakkal, szűk nadr
tér sik terület akolla
ki térdreereszkedre k
Felirata a kép alatt

Blattner G.

Ez báb játékos
emlékei.
Rádio előadás
1940 jul. 26

1

balról: „Em
aus der
jobbról: „Turótz
Hava
salól balra: Hein
jobbra: Ca
s legalól középü
Rézmetszet, méretei a
Metsiette: Beyer
50
Bikkessy J: Par

Blattner Géza

l.

Déry 1927

23. I

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

BLATTNER *Géza*, festő, * Debrecen 1893. Münchenben tanult s 1918 óta Debrecenben és Budapesten működött, 1925-ben Párizsba költözött. Első kollektív kiállítása 1924. volt (Belveder). Művészi látására a groteszk realizmus jellemző: leginkább L. van Walckendorch majdnem karrikatúrává sikerült figuráinak szelleme árad képeiből. Kísérletet tett a művészi bábjáték Magyarországon való meghonosítására. Újabban iparművészettel is foglalkozik és kézzel festett sajátságos lámpaernyőket készít.

1 re

150/95

észeti Muzeumban helyeztetett el. (480 97)

E. G. I. 119. l.

Velenczei iskola a XV. századból:

Két pár consol:

Az oroszlánfejben végződő
fölül sima, gazdag virágleve
mellső ~~[illegible]~~ része szőlőfürtökbe
közőtt szőlőt csipkedő madár

Mészkődombornü, mére
~~Velencze XV. század.~~
Ara ~~700.– lira~~ Ara

226

Ltfa: /3

4625
7
323,75

4 dr

148
95

Blattner Géza

Kül Debrecen

1927 – 29. Párisban

Kiállított képei felsorolva.

EdDict. I. 145. l

Budapest, 1937. augusztus hó.

lt Cim!

mására hozni, hogy intézetünk

a HORTHY MIKLÓS KÖRTÉREN

XI., HORTHY MIKLÓS-UT 51. SZÁM ALATT

UJ FIÓKOT létesitett, mely

HORTHY MIKLÓS-UTI FIÓK

TELEFON: 268-638

néven f. év szeptember hó elején kezdi meg működését.

Uj fiókunk üzletköre a banküzlet minden ágára kiterjed.

A pécsi müvésztelep kerti ünnepélye

Piktorok kabaréja és egyéb huncutsága a szemináriumi szőlőben

Pécs, augusztus 8. — A Pécsi Müvésztelep *aug. 12-én, szombaton délután* a pécsi mübarátok köre és Pécs város előkelő társadalma részére diszes és tréfás kerti ünnepséget rendez, mely mint már előre is jeleztük minden várakozáson felül állónak igérkezik.

Az ünnepség délután 5 órakor kezdődik a *Bálicsi-dülő 4. sz. alatt* levő szemináriumi szőlő ősrégi fákkal benőtt hires parkjában. A lomb füzérekkel és virágokkal diszitett park festői hatását fokozni fogják a különféle szinü szafléc, zászlóval dekorált girlandok, lampionok, tréfás, karikaturákkal tarkitott plakátok. Lesz tombola, karikadobás, szittya nyilazás, dühöngők konyhája, anyakönyvvezető, jósnő, karikatura rajzoló, világposta, konfetti, szerpentin stb. stb. minden ugy és olyan, ahogy és amilyen Pécsett még nem volt. Különös és páratlan hatásunak igérkezik a Bi-Ba-Bo cimü *Blattner* Géza festőmüvész által kitalált és szabadalmaztatott bábjáték, mely jellegzetes és régi magyar darabokat mutat be káprázatóan festői hatások keretében.

A próbák már javában folynak, a szereplők a telep müvészei és müvésznői lesznek. Ehhez kapcsolódik a kizárólag a telep müvésztagjai és fiatalsága által összeállitott és előadandó kabaré, mely este 7 óra után a vacsora ideje alatt kezdődik s a tánc megkezdéséig fog tartani szakadatlanul. Itt lesz minden, ami a bohém festők körében előadható s kacagtató: néger tánc, ének, zene, gitárral kisért tréfás versek, gyorstalpalás, bohóckodás, árnyképek stb. stb.

A kabaré után az évszázados rezgő nyárfák alatt pazar kivilágitásu szabad téren Pécs legjobb zenekara rézendit a nótára s elsőnek a Pécsi Müvésztelep nótája csendül föl:

„Város végén avas vella
Mégis itt a müvésztanya stb."

Ezután az ősz cigányvajda adja meg a tempót a nótákra — versenghet a pécsi fiatalság, vajjon ki birja tovább ropni a csárdást.

Igen kedves lesz az egyes felállitott sátraknál a nyereménytárgyak, mindenütt a pécsi telep kiváló müvészeinek és vendégtagjainak müvészi munkáiból fognak állani ugy, hogy a jó nyilazó vagy a boldog nyerő akár egész muzeumot nyerhet össze képekből és ajzokból. Ezek mind eredeti sajátkezüleg aláirt mütárgyak lesznek.

Ezeken kivül lesz még elrejtve egy pár oly huncutság és látványosság s, melyeket a rendezőség nem akar elárulni, hogy igy meglepetés legyen a pécsieknek. Ilyen lesz Susanna a fürdőben Csók István és Botticelli után. Természetesen ez csak felnőtteknek lesz.

Tüzijáték természetesen és „fontaine lumineuse" ha lesz viz a patakban.

Egyszóval mint fennebb irtuk minden lesz, amit még Pécsett nem láttak a piktoroktól. Az egész mulatság igen intim és zártkörü lesz, csak a meghivottak részére rendezi a telep rendezősége. Belépődij nincs, az önkéntes adakozások melyek a müvésztelep javára befolynak, remélhetőleg várakozáson felül honorálni fogják a fáradhatatlan, munkában komoly, tréfálkozásokban utolérhetetlen fiatal müvészek fáradozásait.

Gondoskodás Baranya ellátatlanjairól

Munkáért gabona

Pécs, augusztus 8. — A kormányzó és a kormány azzal az életrevaló üdvös tervvel foglalkozik, hogy *az országnak vidéki ellátatlan lakosságát megfelelő munka ellenében gabonához juttatja.* Tervezi pedig ezt ugy, hogy a gazdák az utjavitási munkálatok elvégzésére gabonát adnak, miáltal a közmunka alól mentesülnének, viszont az ellátatlan dolgozni akarók a télire való gabonát ekként megszerezhetik. Az elv ugyanis az, hogy akár az önhibájukon kivül, akár saját nemtörődömségükből ellátatlanul maradt falusi kisemberekről gondoskodás történjék, de nem ingyen, hanem munka utján. *A városiakra nézve külön akció utján történik intézkedés.*

Ennek az eléggé nem méltányolható komoly és szép tervnek Baranyában való keresztülvitele érdekében *Fischer* Ferenc dr. főispán ma délután értekezletre hivta össze Baranyavármegye nagy és kisgazdáinak, valamint a malmoknak képviselőit és más érdekelteket.

Az értekezlet előtt *Fischer* főispán kifejtette azt a mindenképen hasznos célt, amely közmunka révén kiván gondoskodni a falusi ellátatlanokról. A főispán a járási főszolgabirák utján bekérte az egyes járások ellátatlanjairól szóló kimutatást. E szerint *gabonával ellátatlan van járásonkint a családtagjaikkal együtt*

a pécsváradiban	650
a baranyaváriban	508
a pécsi járásban	1627
a hegyháti járásban	2500
a mohácsi járásban	782
a siklósi járásban	1283

A szentlőrinci járásból még nem érkezett jelentés. Ezeknek száma azonban még redukálódik. Az ellátatlan munkásoknak gabonával való ellátását ugy képzeli, hogy *a gazdák nem holdankint, hanem a cséplési eredményekhez képest kilónkint buzát adnának.* E buzából azután az álamépitészeti hivatal fizetné azokat az ellátatlanokat, akik munkára, igy *a közutak épitésére és javitására válkoznak. Ingyen, vagyis munka nélkül senki sem kaphat buzát. Tekintettel arra, hogy Baranyában 110.000 hold volt buzával bevetve olyan mennyiség jönne össze, hogy abból az esetleg rászoruló és itt dolgoztatott más megyebeli munkások is részesithetők,* illetve elláthatók lennének. *20 mázsát mentesitene* mindenütt, csak ezen felül történne progresszive kiadás.

A jelen voltak nagy érdeklődéssel hallgatták a főispán fejtegetéseit.

Visnya Ernő hozzászólásában a méltányosság elvét kéri érvényesiteni. Szily Tamás kérdi kapnak-e a gazdák ellenértéket. A főispán válaszában kifejti, hogy a gazdáknak az ezuttal hozandó s hangsulyozza alig számottevő áldozata ellenértéket talál a megjavitandó közutakban és a közmunka alól való mentesitésben.

Schmidt Lajos (Mohács), *Éva* József, *Balás Sándor*, Tyószits Sándor, *Stein* Lajos dr., *Fischer* Béla főjegyző szólaltak még fel.

Azértekezlet végül Faller József javaslatára elhatározta a központi bizottság megalakitását, amely ki fogja jelölni járási szerveit. A járási bizottság veti ki az egyes községekre a beszolgáltatandó gabonakontingenst és megállapitja az ellátandókat. A gabonakontingenst az egyenes adók arányában a község minden lakója viseli foglalkozásra való tekintet nélkül. A központi bizottság azonban meg fogja állapitani azt a létminimumot, amelynél az adózók még nem kötelesek a gabonabeszolgáltatásban részt venni.

A központi bizottság tagjai az alispán, a Baranyavármegyei Gazdasági Egyesület részéről Förster Jenő gazdasági tanácsos, igazgató, a nagybirtokosok részéről Tyószits Sándor, a kisgazdák részéről pedig Éva József és Faller József.

Augusztus havában a járási bizottságok is megalakulnak és szeptember elején a falvak ellátatlanjai már megkapják gabonajárandóságukat.

PARK-MOZI
Szerda-csütörtök, augusztus 9 10.
Budapestet megelőzve!
Szerencse fiai
Alaskai történet 7 felvonasban.
Vadászkirándulás Bohózat.
Kedvező időben az esti előadások a pazar nyárihelyiségben!
Előadások: 6 órakor számozatlan jegyekkel a teremben, 8/48 és 1/2 10 órakor számozott jegyekkel a nyári helyiségben. Telefonelőjegyzés: fél 9—10-ig, azonban csakis a számozott jegyekre (8/48 és 1/2 10 órára.) — Nappali pénztárnyitás 10 órakor.
Figyelem: A kerti előadásokra a számozatlan jegyek csak kedvező időben az esti pénztárnál lesznek kiadva. — Ezen jegyek a teremben nem érvényesek. Kedvezőtlen idő beállta esetén vissza nem válthatók

ROBINSON CRUSOE
AMERIKA LEGNAGYSZERŰBB FILMREMEKE.

HIREK

— **Lyka Károly, a képzőmüvészeti főiskola rektora Pécsre érkezett.** Lyka Károly a képzőmüvészeti főiskola rektora hétfőn délután megérkezett Pécsre s itt marad családjával őszig, a Müvésztelep bezáró, bemutató kiállitásáig. Ez idő alatt sem pihen, hanem igen tevékeny kulturmunkát kiván végezni a Telep körében: sorozatos müvészettörténeti előadásokat és esztetikai értekezéseket fog tartani, melyeket vetitett képek kisérnek. Részletes programmot legközelebb adunk tisztelt olvasóinknak. Mindenesetre hálával vehetjük már előre is ezt a páratlan kulturténykedést s köszönettel adózunk azon lelkes és áldozatkész pécsi müpártolóknak, akik mint jó házigazdák oly önzetlenül tették lehetővé lejövetelét. Lakása a telep közelében levő egyik festői szépségü, vadregényes villában van.

— **Baranyavármegye uj gazdasági felügyelője.** Baranyavármegye gazdasági felügyelőjévé Lukács Ivánt nevezte ki a földmivelésügyi miniszter, aki már elfoglalta pécsi hivatalát. Lukács Iván iskolai tanulmányait Pécsett végezte s igy széles körben ismert. Helyettese Tiborcz Elemér, aki eddig közmegelégedésre ideiglenesen vezette a hivatalt.

— **Csurgó uj főszolgabirája.** Somogyvármegye törvényhatósága tegnapi közgyülésén Csurgó főszolgabirájává Haán Lajos nagyatádi szolgabirót választotta meg.

— **Pécsre helyezett alezredes.** Wallandt Ákos alezredest Kaposvárról Pécsre helyezték át.

— **Eljegyzés.** Tóth Gizike és Boros János jegyesek.

— **10 korona lesz szombattól kezdve a villamosjegy.** A Pécsi Villamos Vasuti Részvénytársaság Igazgatósága aug. 7-én igazgatósági ülést tartott. Tárgysorozatán első sorban az alkalmazottak béremelése szerepelt. Tekintettel arra, hogy aug. 16-tól a vasut személyzete az állami kedvezményes lisztellátásban tovább nem részesül, de a közszükségleti cikkek nap-nap utáni drágulása szükségessé tette, hogy az igazgatóság az alkalmazottakat kárpótolja, illetve a mai viszonyoknak megfelelő drágasági segélyt nyujtson. Ezen ujabb tehervállalás és a vasut üzemének fentarthatása szükségessé tették a viteldijaknak ujabbi felemelését és pedig aug. 12-től (szombattól) a villamos vasuton a következő viteldijak lépnek életbe: a rendes vonal vagy átszállójegy ára 7 korona helyett 10 kor., a katona és gyermek vonal vagy átszállójegy ára 5 korona helyett 8 korona, a vasuti vonalon és az éjjeli járatok jegyára 10 korona helyett 15 korona lesz. A bérletjegyek árai is ennek megfelelően állapittattak meg és pedig: a rendes havi bérletjegy ára 350 korona helyett 500 koronában, a tisztviselő és munkás havi bérletjegy ára 200 korona helyett 300 koronában, a tanuló havi bérletjegy ára 120 korona helyett 200 koronában, a rendes évi bérletjegy ára 5000 koronában, a tisztviselő és munkás évi bérletjegy ára 3000 koronában és végül a 20 darabos kedvezményes tömbjegy ára 180 koronában állapittatott meg.

— **A pécsi orvosi díjak.** A Pécs városi orvosi kar augusztus 7-én gyülést tartott, melynek tárgya az elviselhetetlen drágaság folytán az orvosi díjazás ujabb megállapitása volt. Az orvosi kar beható megbeszélés után amellett, hogy tisztességes megélhetését biztositsa, a közönség érdekeit és anyagi helyzetét élénken szem előtt tartva, a következő határozatot hozta: 1. Az általános drágaságra való tekintettel elhatározta a pécsi orvosi kar, hogy egyelőre az orvosi rendelés dija az orvos lakásán 200—600 K, a beteg lakásán pedig 300—600 K. Éjjeli látogatás dija ennek kétszerese. Nem vagyonos tisztviselők és más szegényebb sorsuak — mint eddig is — megfelelő kedvezményben részesülnek. 2. A háziorvosi dijak a közölt rendelési és látogatási dijak arányában emelkednek. 3. A háziorvosi dijak félévenként utólag fizetendők, a folyó év első feléről tehát már most esedékesek. 4. Orvosi dijazás a kezelés befejezte után 8 napon belül fizetendő, mely időpont elmulasztása esetén a fizetés napján érvénybe levő orvosi dij az irányadó. Hosszabb kezelésnél a honorárium három hónaponként fizetendő. 5. A konzilium dija 500—1500 K, mely a kezelő orvos részére is fizetendő.

— **A füszerkereskedőket** felkérik, hogy az üzletükben kifüggesztendő értesitő-táblácskákért a Kereskedők Testületénél jelentkezzenek.

— **Áruminták díjtalan bemutatása.** A pécsi kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a m. kir. kereskedelmi muzeum Budapesten hivatalos helyiségeiben a rendelezésére álló vitrinekben árumintákat óhajt díjmentesen bemutatni. Az érdeklődők, akik árumintáikat ki akarják állitani, forduljanak ez iránt közvetlenül a m. kir. Kereskedelmi Muzeum igazgatóságához (Budapest, V., Akadémia-u. 3.).

— **Előállitott csavargók.** Az államrendőrségre előállitották Tobak Erzsébet, Gödöli Józsefet és Onderecski Erzsébetet. Mindegyikük lakás és foglalkozás nélkül csavargott, amiért őrizetbe vették őket és meginditják ellenük a kiutasitási eljárást.

— **Vidákovich Lajos dr.** vármegyei tiszti főorvos rendel gyermek és belbetegek részére délelőtt 8—9 és délután 2—5. Tüdőcsucshurut, tuberculosis, scrofulotikus, szem, mirigy és csontlobok, orbánc, rheumatismus, asthma Basedow stb. elleni oltások. Mátyás Flórián-u. 3. Telefon 11-73.

— **Felhivás!** Az áll. rendőrségnek tudomására jutott, hogy a m. kir. posta és távbeszélő hálózatának országos szaknévsorára házról házra járva előfizetéseket gyüjtenek azon ürügy alatt is, hogy abban az esetben, ha nem eszközölnek előfizetést a névsorra, akkor a posta kikapcsolja a telefonállomásukat. Minthogy a postaigazgatóság kijelentette, hogy az illető előfizetés-gyüjtés magán vállalkozás, melynek a postával semmi összeköttetése, nyilvánvaló, hogy csalásról van szó. Az áll. rendőrség tehát felhivja azokat, akiket ily módon becsaptak, jelentsék be a városházán II. em. 60. ajtószám alatt.

— **Halálozás.** Lelkes Károly pécsi füszerkereskedő (Felsővámház-utca) a harctéren szerzett betegségben, hosszu szenvedés után 45 éves korában aug. 7-én meghalt. Az elhunytat felesége szül. Keil Ilona, testvérei: Lelkes Mária férj. Peer Mihályné, Lelkes Márton, Lelkes Ferenc és a kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése ma volt Kaposváron.

Özvegy Spitzer Edéné ma 59 éves korában meghalt. Temetése augusztus 9-én délután 5 órakor lesz a siklósi családi sirboltban. Fia Spitzer Károly, három férjezett leánya és a rokonság gyászolják.

— **A közalkalmazottak nemzeti szövetségének pécsi és baranyai szervezete.** A közalkalmazottak nemzeti szövetsége átiratot intézett a Pécsett müködő összes közalkalmazottakhoz azzal a felhivással, hogy Pécsett és Baranyavármegyében is alakitsák meg a Kansz. baranyavármegyei szövetkezetét. Eme átirat következtében tegnap összejöttek a hivatalok vezetői és elhatározták, hogy f. évi szeptember hó első felében egy ünnepi, a Kansz. vezetősége által megállapitandó napon alakuló nagygyülést fognak tartani, melyen meg fognak jelenni a Kansz. kiküldöttei is és ahol megalakulnak az összes szakkörök, csoportok és választmányok. A nagygyülés napját a vármegye összes lapjai közölni fogják, addig is a hivatalfőnökök a taggyüjtés iránt saját hatáskörükben intézkednek.

— **A Bálics—pécsi szőlősgazdák részvénytársaságának részvényei** elkészültek. Az igazgatóság felkéri a részvényeseket, hogy az ideiglenes részvényigazolványok ellenében részvényeiket a Pécsi Kereskedelmi és Iparbanknál sürgősen vegyék át, mert a kicserélés határideje e hét végén lejár.

— **A vidéki testnevelési tanfolyamok.** A napokban, mint már jeleztük, Baranyában több helyen megkezdődtek a testnevelési tanfolyamok. Hasonló tanfolyam nyilt Barcson és Szigetváron is. A barcsi tanfolyamnak Kapácsi Károly főhadnagy, a szigetvárinak Tiszai Béla és Dávidházy János a vezetői.

— **A Természetbarátok TE.** pécsi csoportja augusztus 21-én, hétfőn este fél 7 órakor hivatalos helyiségében a Hajó szálloda nagytermében rendkivüli közgyülést tart a következő müsorral: A menedékház épitése és helyének megállapitása.

— **A Pécsi Dalárda** a nagy hőség miatt szeptemberig nem tart próbát.

— **A felszabadulás emlékünnepe Szigetváron.** Augusztus 20-án, a felszabadulás évfordulóján Szigetvár is ünnepel. Délelőtt 9 órakor a Zrinyi-szobor előtt tábori mise lesz. Beszédeket mondanak Bencze Ernő katolikus és Rázsó János ref. lelkész. Délután a sporttelepen nagy népünnepély lesz.

— **Incidens az ujdombóvári állomáson.** Tegnap éjjel Tormási Gyula fiatalember és Mühl Lajos az ujdombóvári állomás éttermének fizetőpincére összeszólalkoztak, mert Tormási egy kaposvári urileánnyal szemben kihivóan viselkedett. Az ittas Tormási revolvert rántott a fizetőpincérre, de Molnár Vilmos pécsi máv. ellenőr és Bányi Sándor detektiv ártalmatlanná tették a fiatalembert.

— **Butorvásárlók és butorkereskedők** ne mulasszák el acélsodrony ágybetét szükségletüket a Julián-lakatos és bádogos üzem és sodronyfonó, szitaáru gyárnál Pécs, Szigeti országut 87. Telef. 10-66. beszerezni. Költségvetés díjmentes.

— **Mielőtt ingatlant vesz, nézze** meg Hunwald bank, Király-u. 17. kirakatát, hol mindenféle ingatlanok adás-vétele elő van jegyezve.

— **Szeplője, májfoltja nem lesz** ha Éden-crémet használ. Kapható: Éden-parfümérie, Szinház mellett.

— **Legfinomabb** angol szövetek, legdivatosabb öltönyök csak **Fáynál**, Ferenciek-utca.

— **Pécs modernül berendezett kalapgyártó üzemében** Kertész Ferenc-cég, Király-u. 42. (Joglyceum épület) óriási választék a legdivatosabb kül- és belföldi gyártmány kalapokban, valamint sapkákban. Ugy uri, mint női szalma és filc kalapok átalakitásai legujabb formákra 3 nap alatt elkészülnek. Telefon 9-65.

Selyemszoknya
lakkcipő eltörpül a szépség mellett, szépséget pedig egyedül csak a ZÓRA liliomtej crém, pomádé és szappan ad. Bársonyos üde arcbőrt nyer használata által. Szeplőt, májfoltot, pattanást eltüntet. Hatása csodás.
Használati utasitás
teljesen ingyen.
Kapható egyedül a REMÉNY patikában Pécsett, Majláth-tér.

A bevonulás évfordulója

A népünnepély programmja

Pécs, aug. 8. — A pécsi jótékony nőegylet a bevonulás emlékére aug. 20-án délután pont 4 órai kezdettel nagyszabásu, nemzeti jellegü ünnepélyt rendez az e célra átalakitott vásártéren a következő müsorral:

1. Lovasbandérium. Rendezi: Feniczy Ignác dr., vezeti Kamilli Károly.
2. Parasztlakodalom. Rendezi: dr. Feniczy Ignácné.
3. 4 ökrös aratószekér. Rendezi: Schmitt Elekné.
4. Virágos bicikli korzó. Rendezi: Geltch Frigyesné. (Jelentkezőket a társadalom minden rétegéből még elfogad a rendező.)
5. Hazánk cimere. Rendezi: Berta Antal.
6. Öt csodaszép mesekocsi. Rendezi: dr. Reéh Dezsőné.
7. Fejedelmi virágos kocsikorzó, melyet elsősorban a Dunagőzös áldozatkészségéből mutathatnak be. A Dunagőzöstől hat fogat vonul fel.
8. 6 ökrös magyar leányszekér. Rendezi: Schmitt Elekné. Ezen kivül még lesz ingyen mozi, kutyakiállitás (megnevezések még elfogadtatnak), karikadobás, jósnő, beszélő papagály, konfetti, szerpentin, müvésztelepi vásár, este 8 órakor pedig Weidinger rakétagyáros mutatkozik be Pécsnek legszebb rakétáival. Beléptidij felnőtteknek 50 K, katonák, gyermekeknek 30 K. A jövedelem 10 százalékát az elesett hősök emlékére fordítják. Katonazene, bőséges étel-ital, sok-sok ülőhellyel és gyors kiszolgálással. A belépőjegyet mindenki láthatóan köteles viselni.

—

Sport

(:) **Uszóverseny Baján.** A Bajai Sport Egyesület 1922. augusztus 20-án a felszabadulás évfordulóján rendezett ünnepély keretében uszóversenyt rendez. Versenyszámok: 1. 50 m. gyermekverseny 14 éven aluliak részére. 2. 50 m. kezdők versenye, azon uszók részére, akik nyilvános versenyen még dijat nem nyertek. 3. 100 m. háton uszás. 4. 100 m. melluszás. 5. 100 m gyorsuszás. 6. 400 m. távuszás. 7. 100 m. női uszóverseny. 8. 100 m. junior verseny. Azon uszók részére, kik nyilvános versenyen még I. dijat nem nyertek. 9. 3x50 m. gyorsuszó staféta. Vizi pólo hetes csapatoknak. Nevezések legkésőbb augusztus 16-ig beküldendők Henerári Imre BSE. intéző cimére Baja. Dijazás: Elsőknek ezüst, második és harmadiknak bronzérem. Nevezési dij: Egyéni számokban harminc korona, csapatversenyekben kettőszáz korona. A verseny kezdete d. u. 4 és fél óra. Vidéki versenyzők a versenyen saját költségükön vesznek részt.

(:) **Az MLK. délnyugatmagyarországi kerülete** a f. évi julius hó 30-án megtartott közgyülésén a bizottsági beosztásokat a következőkép eszközölte: Intézőbizottság. Elnök: Breuer Béla. Rendes tagok: Baranics Kálmán, Polgár József, Krebsz Mihály. Póttagok: Gyenes József, Steindl József. Fegyelmi bizottság: Elnök: Vásárhelyi Mihály. Rendes tagok: Scholcz Ervin, Parill Hubert, Jost Béla. Póttagok: Déri Gyula, Simonyi Oszkár. Felebbviteli tanács. Elnök: Schuller Zoltán dr. Rendes tagok: Istók Jenő, Steindl József, Mörcz Mátyás, Szamohil István, Mihajlovics Tivadar, Vlasics Oszkár. Póttagok: Dombóvári Ödön, Világosi József. A bizottsági ülések a következő napokon tartatnak meg: Intéző bizottság: Minden hét szerdai napján d. u. 6 órakor. Fegyelmi bizottság: Minden hét csütörtöki napján d. u. 6 órakor. Felebbviteli tanács: esetről-esetre lesz megtartva. Minden bizottsági ülés a Pannonia szálloda alsó helyiségének belső termében lesz megtartva. Az intéző bizottság ülése a mai napon a fentjelzett időben és helyen már kezdetét veszi.

ARANY EZÜST BEVÁLTÁS
JÓKAI-TÉR 9. BEUER EKSZERÉSZNÉL.

Sikfestés

A festészet egy rendelkezésére álló siklapon, vonallal és szinnel ábrát jelent. Ez mindenki előtt egyértelmü és világos. Aminthogy minden irányu festészet mindenki előtt egyértelmü és világos, mig művészetet jelent. Kérdés, meddig jelenti. A válasz erre mindig és mindenkor más. Mig tárgyi szépet fedeznek fel benne, vagy elragad, vagy hatásos élményt szolgáltat, vagy élvezetet nyujt és igy tovább. Sohasem a művészeten magán dől el azonban a vélemények ellentétessége, hanem azon, melyik fentemlitett vonatkozást teszi a szemlélő a művészi hatás egyedül érvényes ismertetőjegyévé. A független tárgyi szépséget követelők szembekerülnek az egyéni élvezetért rajongókkal. A káprázatost keresők azokkal, akik a gondolatbaejtőt várják. Pedig mindig a művészetről van szó és mindig az egy művészetről, aminhogy mindenkiben egyaránt van érzék a művészet létezésének egyértelmü felismerésére. A szakadás csak akkor áll be, mikor mindenki a maga személyének egyoldalu meglátó szkémáját igyekszik általánossá erőszakolni. Ezzel kételyt támaszt afelől a művészet felől, melyet maga kétségtelen megérzett, mint ahogy a többi is megérezte, bármily eltérő szinben is jelezte azt. Nem a magunk szemüvege teszi a művészetet, sem a másoké. A mü, ha szabadon hatni engedik, ellenállhatatlan véleményt vált ki magával szemben. És itt van a művészetnek általában minden emberben, művészben és szemlélőben egyaránt vert gyökere. Minden művészet ugyanis, mely bizonyos jelenségekkel szemben ellenállhatatlanul arra késztet, hogy határozott állást foglaljak, arra indit, hogy véleményt mondjak, hitet tegyek, szóval bizonyos tények hatását a magam tapasztalásán keresztül itéljem meg. A művésznél ez alkotásban, az alkotás kényszerében s az alkotás örök aktualitásában

BLATTNER GÉZA: USZÁLY

A KUT tavaszi kiállításából

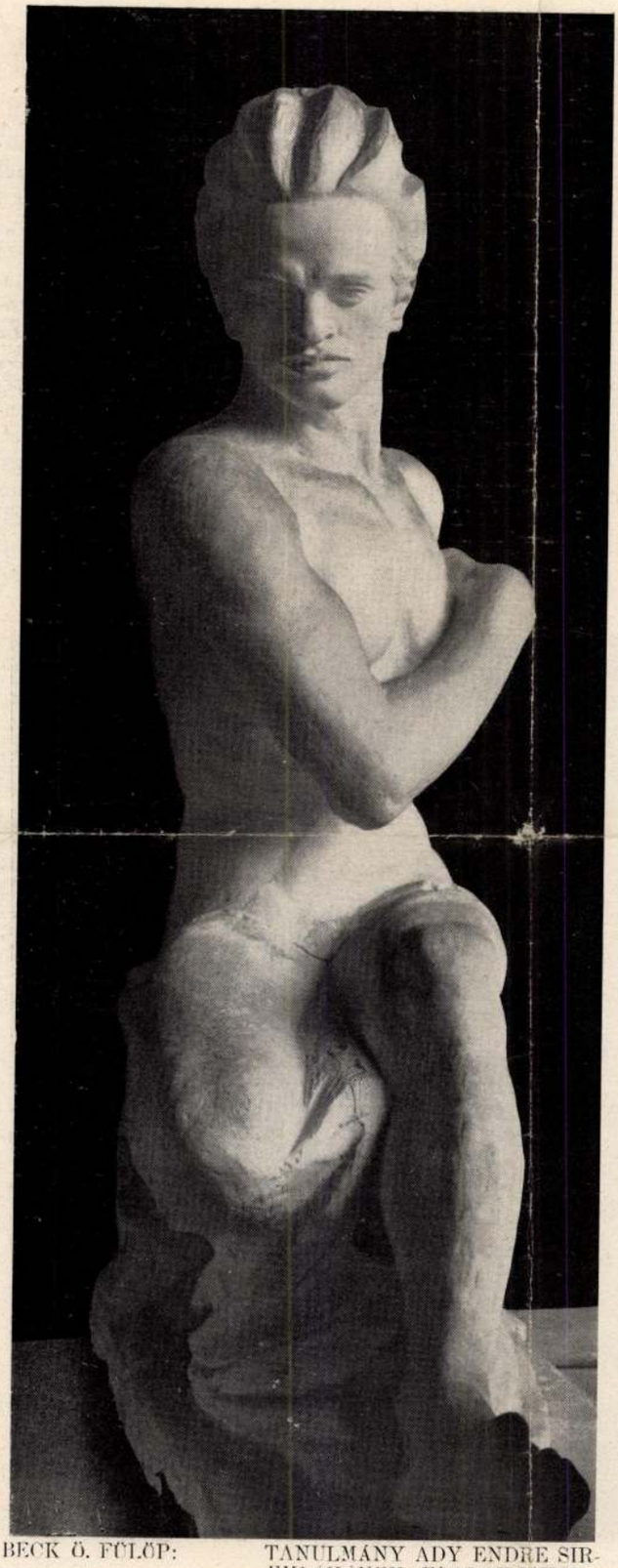

BECK Ö. FÜLÖP: TANULMÁNY ADY ENDRE SIR-EMLÉKÉNEK FŐALAKJÁHOZ
A KUT tavaszi kiállításából

nyilvánul meg. A szemlélőnél itéletben s az itélkezés szükségének érzetében. A művész nemcsak önmaga, de az egész világ fölött mond itéletet, mikor művét határozott megjelenési formába szerkeszti. A ránk ható világnak az a tulajdonsága tehát, mely arra kényszerit, hogy a belénkvetitett világképre magunkszerkesztett kivetülésben reagáljunk, végső gyökere annak, amit műalkotásnak, műszemléletnek, végeredményben művészetnek nevezünk. A művészet fogalmának erre a közbevetett reviziójára szükség volt, az egyetlen művészet állandó aktualitásának megmentése érdekében.

Térjünk vissza az első meghatározáshoz. A festő siklapon, vonallal és szinnel ábrát alkot. A festészetnek ez a legkimeritőbb definiciója azonban látszólag hiányos. Semmiféle utalással sem bir ugyanis az ábrázolás tárgyát illetőleg. Az ok igen egyszerü. Ha ezt a meghatározást ugyanis elfogadtuk, nem vitatható többé az ábrázolás tárgya sem, mint a művészet anyagával pontosan elhatárolt terület. A dolog meglehetősen nyilvánvaló. Az egyes művészetek önállóságának jogát, az anyagban rejlő lehetőség különlegessége biztositja csak. Az anyag különleges formalehetőségein keresztül jut szemléletbe a mű tárgya. Az anyagban rejlő lehetőség meghatározó ereje vonja meg a művész számára a

DERKOVITS GYULA: VIRÁGOK
A KUT tavaszi kiállításából

Kut. 1927. II. 2.

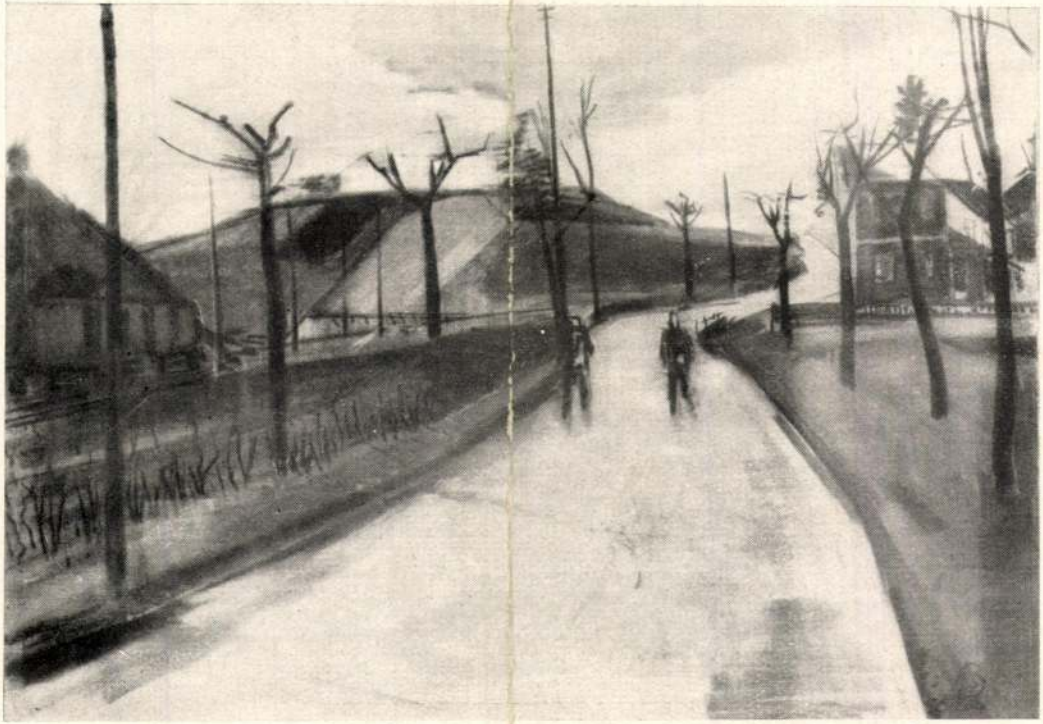

Bernáth Aurél: Országut

Dr. Ártinger Imre tulajdona

Blattner Géza: Halászok hazafelé

Nemzeti Szalon 1929. jan

— (Egy vásárpénztári igazgató titokzatos eltünése.) Jelentettük annak idején, hogy *Szántó* Miklós nyug. vásárpénztári igazgató december 23-án délután eltünt Rózsa-utca 35. I. emelet 11. szám alatti lakásáról. Az igazgató akkor azzal távozott, hogy kávéházba megy és azóta semmi életjelt nem adott magáról. Mivel a rendőrségnek az a gyanuja, hogy Szántó büncselekmény áldozata lett, a főkapitányság ma hivatalosan közli az eltünt igazgató személyleirását. E szerint Szántó Miklós karcagi születésü, 48 éves, róm. kat., nős, kerekarcu, őszes haju, kopaszodó, fekete szemöldökü ember, eltünésekor fekete, bársonygalléros télikabátot, szürke zakkóöltönyt, fekete füzős cipőt és keménykalapot, sötét drapp kamáslit viselt. Aranyóra volt nála, platinaláncca! és Mária-éremmel és ujján bevésés nélküli jegygyürü. A család a nyomravezetőnek 10 millió korona jutalmat tüzött ki. Aki felvilágositást tud adni az eltünt igazgatóról, az jelentkezzék a főkapitányságon, *Risztics* rendőrtanácsosnál II. em. 128-as szobában.

— (Az Ébredők Egyesületéből.) Az *Erzsébetvárosi, VII. kerületi szervezet elnöksége* tudatja a szervezet tagjaival, hogy az uj esztendőben e hó 7-ikén, hétfőn este pont 7 órakor tartja meg az első kultur-estét a *Murányi-utca* 10. sz. iskola tornatermében, melyen *Lengyel* Károly c. ker. vezető, *Kágyi* Aladár dr. ügyész és *Borbély* Gyula középiskolai tanár, szerkesztő tart előadást. *Ybl* Miklós lovag hosszas betegségéből felépülve, már ezen az estén meg fog jelenni, hogy az elnöklést átvehesse.

— (Hivatalos élelmiszer-átlagárak.) A miniszterelnökség sajtóosztálya közli, hogy a központi vásárcsarnokban a közvetlen fogyasztók részére történt eladásnál kialakult átlagárak a következők: Marhahus: elsőrendü eleje 12000, másodrendü 8800, elsőrendü hátulja 15000, másodrendü 11000, gulyáshus 5600—12000, borjuhus: elsőrendü eleje 14000, másodrendü 12000, elsőrendü hátulja 20000, másodrendü 15000 pörkölt 9000—12000; sertéshus: eleje 16000, comb 16000, karaj 17000, háj 14800, *zsir* 14800, olvasztanivaló szalonna 13600, tepertő 11—13000; birkahus: eleje 10000, hátulja 13000; *tej* 1500, tejfel 4500 tehénturo 2400, tömbvaj 27000, főzővaj 24000, *tojás* 1000, sárga burgonya 500, rózsa 700, fehér bab 2200 tarka 2500, fürjbab 3000, lencse 3800, borsó 3400, mák 1600, vegyeszöldség 1200, vöröshagyma 180, fokhagyma 800, fejeskáposzta 900, kelkáposzta 1200, alma 4—12000, dió 8000, félbarna kenyér péknél 1570, viszontelárusitóknál 1640, *barna* péknél 1450, viszontelárusitóknál 1500, zsemlye 135, viszontelárusitóknál 145 korona.

Elhiszi Ön valakinek, hogy

8X1=6

Ugye-e nem! Pedig mi bebizonyitjuk Önnek, hogy ez is lehetséges.

1 nagy palack valódi

DIANA SÓSBORSZESZ

tartalma körülbelül annyi, mint 8 kis palacké és mégis kevesebb mint 6 kis palack áráért már vásárolhat 1 nagy palackot.

1 kis palack ára......... 1.30 ⊙ korona
1 nagy palack ára..... 7.40 ⊙ korona

Jelenlegi szorzószám: 3700

Sárga, zsiros **tehénbőrbakancs**

kipróbált erős minőségben kapható minden mennyiségben

58.500 kor.

Mindenfajta fin. cipők nagy választékban. Olcsó árak! Postai megrendeléseket pontosan eszközlök

Kiss H. ciponagykereskedő Wikse a.13 (Dohány-utca sarkán)

Férfi boxcipő........... 70.500.— K, amerikai forma

— (Kötelező katolikus egyházi adó.) A fővárosra, mint kegyurra hárul többek közt az a feladat, hogy gondoskodnia kell a főváros területén lévő katolikus templomok fenntartásáról és a lelkészek eltartásáról. A főváros terhei azonban oly nagyok hogy ilyen nagymérvü ujabb megterhelést nem tudna vállalni. A kommün idején a katolikus hivek már rendszeresitették az önmegadóztatás elvét s most ismét az a gondolat merült fel, hogy a fenti célra *kötelező egyházi adófizetést* kellene bevezetni. Az ügy megvitatására *Mészáros* János érseki helytartó értekezletet hivott össze a központi városházára, amelyen résztvettek az egyházi hatóságok, a főváros, a közoktatásügyi, pénzügyi, igazságügyi és belügyminiszteriumi kiküldöttek, valamint a fővárosi egyházközségek központi tanácsának képviselői. A megbeszélés három pont körül forgott: 1. Van-e joguk az egyházközségeknek hiveiket megadóztatni? 2. Időszerü-e ennek a módszernek bevezetése? 3. Mi volna a módja a kötelező adózási rendszer bevezetésének, ugy azonban, hogy az nagyobb ellenkezést ne keltsen. Az értekezleten igen sokan szóltak hozzá a kérdéshez és egyhanguan megállapodtak abban, hogy sürgősen elkészitik az adófizetési szabályzatot és azt bemutatják az illetékes tényezőknek.

— (Müegyetemi beiratások.) A Müegyetemen az 1923/24. tanév második félévére a beiratások január 7-ikétől 19-ikéig tartanak. Az előadások január 21-ikén kezdődnek. A tandij 180.000 korona, a vagyontalan köztisztviselők gyermekei, valamint a hadiárvák részére 45.000 korona. Laboratóriumi, mérési, illetve szemináriumi dij a vegyészmérnöki osztályban 25.000 korona, a mérnöki és gépészmérnöki osztályban 20.000 korona, az épitészi osztályban 15.000 korona, a közgazdasági osztályban pedig 10.000 korona. Az egész vagy féltandijmentességre jogosultak egész vagy fél laboratóriumi dijmentességet is kérhetnek.

— (A Szent Gellért-Egyesület ünnepsége.) Az Országos Szent Gellért-Egyesület január hó 7-én este pont 7 órakor a Szent Gellért Gyógyfürdő hangversenytermében a székesfőváros jubiláris ünnepségeivel kapcsolatos *Kultusz Hétfőt* rendez. Az ünnepélyen a Budai Dalárda énekszámai után az elnök a székesfőváros védőszentjéről tart előadást. Beszélni fog még *Breyer* István dr. pápai prelátus, h. államtitkár, *Zilahi Kiss* Jenő alpolgármester és *Haller* István dr. v. kultuszminiszter, nemzetgyülési képviselő. A müsor müvészi számaiban *Petry* Mór, *Szathmáry* István, a Petőfi-Társaság tagjai, *Balázs* Árpád dalköltő, *Karácsony* István, az Operaház karnagya és számos müvész és müvésznő fog fellépni.

— (Csend ül a Volga vizén...) Az orosz emigránsok külföldön a legkülönbözőbb foglalkozással biztositják maguknak a létfenntartás minimumát. Az egykori cári udvar hires szépsége, Radziwill hercegnő, mint kabarémüvésznő szerepel a párisi Chat-Noir-ban. A Tolnai Világlapja eheti száma az egykor irigyelt hercegnő fényképét mutatja be olvasóinak, egyéb sikerült képek keretében.

Kivonat a hivatalos lapból

A *Budapesti Közlöny* január 5-iki száma a következő *hivatalos közleményeket* tartalmazza:

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 14700. VI. 2.—1923. sz. rendelete az Országos Gazdasági Munkáspénztár részére járó dijaknak, valamint a pénztár által kifizetendő segélyek szabályozásáról szóló rendelet módositása tárgyában. — A m. kir. földmivelésügyi miniszter 122300. IX. A—1923. sz. rendelete a tejipari üzemvezetők szakvizsgája tárgyában.

x (Brilliánsait, ékszereit, régi ezüsttárgyait, hamisfogat) 5—20%-kal drágábban értékesitheti. Magyar arany-, ezüstpénzek beváltása legmagasabb tőzsdei árfolyamon. Hartenstein, Rákóczi-ut 9.

x (Siessen), mert csak *rövid ideig* tart a *leltárkiárusitás Del-Ká*-nál, Erzsébetkörut 28.

x (Készpénztőkéjét) a legbiztosabban és legjövedelmezőbben gyümölcsözteti hetikölcsön utján a *Róth-Bank* hitelosztálya Budapesten, Vilmos császár-ut 45. Alapitási éve: 1906.

x (Brilliáns, aranybeváltás: Üllői-ut 3.)

SZINHÁZ és MŰVÉSZET

N. A.

• (Blattner Géza kiállitása.) Az uj magyar festőgeneráció nagytehetségü tagjai között különös értékszámba jönnek azok, akiknek alkotásai magyar talajból nőnek fel. A *Belvedere* vasárnapi kiállitásán bemutatkozó *Blattner* Géza festményei ebbe a kategóriába tartoznak. Rajtuk keresztül egy sajátságos, kiforrott egyéniségü piktort ismerhetünk meg, aki tul minden tanuláson, igazi festői intuicióval önmagából bányászta fel a képeiben megmutatkozó értékeket. Müvészi látására valami groteszk reálizmus a jellemző: az életet akarja adni, de nem a naturalizmus eszközeivel, hanem a témák karakterisztikusságának erős felfokozásával odáig, ahonnan *Daumier* is nézi az életet, anélkül azonban, hogy hogarthi programelvekkel rontaná alkotásainak tiszta festőiségét. Képtémája: az ember, a maga furcsaságával, a konvencióktól nem érintett ember, amelyik nyersen és ösztönösen éli az ő primitiv életét. A cigány, a koldus, az uteagyerek, munkások — ime ezek festői ábrázolásainak tárgyai. Ha nem lennének olyan szépen komponálva képei és szinei sem olvadnának azokba a kitünően megoldott harmóniákba, a holland zsánerképfestők lelki rokonának lehetne Blattnert nevezni. Talán leginkább L. van *Valckenborch* majdnem karrikaturává sikerült figuráinak szelleme árad ki képeiből, mely rokona *Teniers* és *Breughel* emberszemléletével. Blattner müvészetére jellemző olajképei közül a hegedüjét hangoló cigány, a debreceni polgárok csoportképe, a részeg paraszt és a ház elé kitelepedett cigányok a legerőteljesebb festői alkotások. Grafikájában talán még hiánytalanabbul domborodnak ki müvészi sajátságai. Pergamentre festett tusrajzai a középkori fametszetek primitiv erejével hatnak. A magyar festészetnek értékes gyarapodását jelenti Blattner Géza bemutatkozása. Az üres formalizmusba tévedt keresők mellett ő egyike azoknak, akik egységes életszemléletet hoznak festészetükkel, meggazdagodásánl a magyar piktura nekilendülő fejlődésének. *(N. A.)*

• (A Nemzeti Szalon csoportkiállitása.) A Bardócz, Udvary Pál, Kotász, Ripszán, Ringer Erzsébet és Teles Giza müveiből álló csoportkiállitása iránt az érdeklődés állandóan növekszik. A tárlatot pénteken megtekintette *Andrássy* Gyula gróf, a Nemzeti Szalon elnöke is és ez alkalommal melegen gratulált a jelenlévő müvészeknek a kiállitás magas müvészi nivójához. A tárlat január hó 31-ig nyitva marad.

• (A Lorántffy Zsuzsánna Egyesület.) január 13-án, vasárnap délután 6 órakor a Református Teológia Akadémia dísztermében (IX., Ráday-utca 28.) jótékonycélu hangversenyt tart. *Ravasz* László dr. püspök beszédet mond. *Balázs* Árpád magyar dalait énekli hegedükisérettel és *Szotyori-Nagy* Joli zongorakiséretével. *Ritter* Olga hangversenyénekesnő énekel. *Szabadi* Adrienne gordonkázik, *Sebestyén* Andorné zongorán kiséri.

• (Németh Antal felolvasása.) Ma, vasárnap délután 5 órakor tartja meg *Németh* Antal, a *Magyarság* belső munkatársa felolvasását a Zeneakadémia kamarazenetermében *Szinházi »kulturánk« mérlege* cimen. Jegyek kaphatók: *Bárd F. és Fia, Zipser és König, Szinházi Élet, Harmos, Ma Este, Kultura* és a *Zeneművészeti Főiskola portásánál.*

• (Észt-estély a Zeneakadémián.) Január hó 22-én a Zeneakadémián az énekkar a revali ünnep müsorából fogja bemutatni a legszebb számokat. *Molnár* Imre dr. kiváló dalénekes az észt dalirodalom gyöngyeiből ad elő. Az Egyetemi Énekkarok fölkérésére az est keretében *Spur* Endre dr., a revali dalosünneppel egyidejüleg megtartott nemzetközi ujságiró-kongresszus magyar résztvevője vetitett képekkel kisért előadásban fogja tájékoztatni a budapesti közönséget a mai Észtországról. Jegyek a rendkivül érdekesnek igérkező előadásra *Rózsavölgyinél* kaphatók.

• (Paul Ernst-matiné a Vigszinházban.) Rendkivül érdekes vendége lesz jövő vasárnap, e hó 13-ikán, matiné keretében a *Vigszinháznak*. Paul *Ernst*, az uj német irodalom egyik legnevezetesebb egyénisége, aki regényeivel, szinmüveivel, de különösen esztétikai tanulmányaival a legelsők sorába jutott. *Demetrics* cimü szomorujátéka a legelőkelőbb irodalmi dijat nyerte meg. *Der schmale Weg zum Glück* cimü regénye két évtized óta egyike a legtöbbet olvasott és egyuttal legjobban vitatott müveknek. *Die selige Insel* cimü regénye is nagyon elterjedt. Legnagyobb sikereit azonban müvészeti essayival érte el, amelyek az egész kulturvilágban ismertté és becsültté tették nevét. Általánosan elismert tény, hogy *Weg zur Form* cimü kötete a maga nemében egyike a legtökéletesebb irodalmi alkotásoknak. A matinén *Osvát* Ernő tart bevezetőt, amely után felolvassák Paul *Ernstnek* egy magyarra forditott mesternovelláját. Ezt követik részletek a kitünő vendég legujabb verses müvéből. Végül Paul *Ernst* tart egyórás előadást a modern drámáról. A matiné fél 11 órakor kezdődik. A jegyek árusitását vasárnap kezdik.

• (Fazekas Klári) nagytehetségü, fiatal zongoraművésznő 15-iki estélyén Beethoven-szonátát (Fisz-dur) és Rondot, Bach—Taussig: Toccata és Fuga és Mendelssohn, Chopin, Szendy, Bartók, Dohnányi müveit adja elő. (Koncert.)

2 attrakció az Omnia müsorán. Nem emberek, hanem bámulatosan idomitott állatok játszák az

Akár az emberek...

cimü 5 felvonásos házassági tragikomédia összes szerepeit. Az idomitás és a filmrendezés csodája.

Korda Sándor monumentális filmremeke:

A holnap titka...

Misztikus történet 6 felvonásban. Irta: Vajda László. Főszereplők: Corda Mária, Werner Krauss, Friedrich Kühne.

Az előadások kezdete vasárnap 4, 3/4 6, 1/2 8, 1/4 10, hétfőn 1/2 5, 1/4 7, 8 és 3/4 10 órakor.

Nagy nemzetközi

női boxmérkőzések

Budapest bajnokságáért

továbbá világvárosi

tánc és variete!

müsora

Tabarinban

VIII., Rákóczi-ut 63. Telefon: József 21-16 sz.

Kezdete fél 10 órakor

Ma és holnap záróra reggel: 5 órakor!

Szénásy Gyula ideálszép Crepe de Chine-jei még a régi ismert olcsó áron vásárolhatók

Kristóf-tér 4

Blattner Géza

• **(A Menyasszonyháboru)** regényes, tréfás történetét, ragyogó muzsikáját a *Városi Színház* szerdán és vasárnap délután ismétli *Kolbay* Ildikóval, *Nagy* Izabellával, *Palló* Imrével, a színház ünnepelt vendégeivel és *Sziklaival, Hortival, Gábor* Ernővel, a három kitűnő kómikussal. Kedden *Tosca*, csütörtökön *Traviata*, szombaton a *Sába királynője* kerül szinre *Pogány* György vendégfelléptével. Pénteken a *Nürnbergi baba* és a színház hatalmas mimodrámája, a *Hasis* van müsoron *Ptasinszky* Pepivel, *Dalnoky* dr.-ral és *Tarnay*-val, vasárnap este *Faust*-ot adják *Nasta* Mihály dr. vendégfelléptével.

• **(A Városház jövő hetének müsorán)** a nagysikerü *Kék postakocsi* szerepel minden este, kivéve a szombat estét, amikor *Harsányi* Rezső vendégfelléptével *Földes* Imre szinmüve, a *Ferike* kerül szinre, ezuttal először a *Városházban*.

• **(Móricz Zsigmond uj vigjátéka a Renaissance-Szinházban.)** Nagy müvészi esemény készül a *Renaissance-Szinházban*. *Móricz* Zsigmond, aki hosszu évek — a *Sári biró* — óta nem irt egész estére terjedő darabot, uj vigjátékot irt *Buzakalász* cimmel. A nagy irónak, aki eddig tulajdonképpen csak tréfás dolgokat, idilleket irt meg szinpadra, ezuttal hatalmas, a regényiró Móricz nagy, átfogó erejéhez méltó témát visz a szinpadra. A *Buzakalász* szerelmi története mögött hatalmas problémák viharzanak; az egész magyar élet — tehát politika is — és minden... A *Renaissance-Szinház* az illusztris szerzőt megillető ambicióval és gonddal készül *Bárdos* Artur igazgató vezetésével erre a nagy premierre. A férfiszerepben mutatkozik be *Tárai* Ferenc, a Kolozsvári Szinház hősszinésze, aki olyan nagy sikerrel szerepelt az összel a budapesti Nemzeti Szinházban. A női főszerepet *Simonyi* Mária játssza.

• **(Ma, vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a Lila ákác a Renaissance-Szinházban.)**

Az idény leghatalmasabb kalandortörténete!

Halálfejü vámpirok

Filmregény 2 részben 15 felvonásban!

Mindkét rész egy előadásban a

Tivoliban

• **(A Vigszinház jövő hetének)** irodalmi és müvészi eseménye a *Szabóky Zsigmond Rafael*-nek, *Szomory* Dezső uj szinmüvének szombati bemutatója lesz. Hétfőn a *Király*-t adják (7½ órai kezdettel), a hét többi estéjén pedig a *Szabóky Zsigmond Rafael* bemutatójáig — kivételesen 8½ órai kezdettel — megismétlik a kabarét, amelynek minden eddigi előadására utolsó helyig elővételben kelt el minden jegy. Most vasárnap délután *Az orvos dilemmája*-t adják, jövő vasárnap délelőtt *Paul Ernst-matiné*, délután pedig a *kabaré-müsor* kerül szinre.

• **(A Renaissance-Szinház változatos müsort ad)** a jövő héten. Hétfőn, szerdán és pénteken a szinház komédia-ujdonsága, a *Farkasok az éjben...*, a főszerepekben *Simonyi* Mária, *Törzs* Jenő, *Tőkés* Anna, *Harsányi* és *Sugár*, kedden és vasárnap este *Szép* Ernő mulatságos pesti története, a *Lila ákác*, *Törzs* Jenő, *Hadházy* Kamilla, *Bérczy*, *Harsányi* és *Várnaival*, csütörtökön és szombaton *Csergő* Hugó nagysikerü darabja, *Az első hajnal*, *Törzs* Jenővel, *Simonyi* Máriával, *Maklárryval* és *Harsányival* kerül szinre. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal *Crommelynck Csodaszarvas*-a, *Törzs*, *Tőkés* Anna és *Maklárryval* szerepel a müsoron.

• **(A Fővárosi Operettszinház)** jövő hetét is egymagában a *Pompadour*, *Fall* Leó szenzációs operettje tölti be. Vasárnap délután a *Három grácia*-t, *Lehár* páratlansikerü revüoperettjét játsszák.

• **(Péchy Erzsi a Vigszinházban.)** A *Vigszinház* kabaréja kedden és szerdán *Péchy* Erzsi föllépésével gazdagodik. Bécsi nagy sikerei után ezuttal lép fel először Budapesten az ünnepelt primadonna, aki több dallal fogja gyönyörködtetni a hallgatóságot. Egyebekben megmarad a nagyszerü, változatos müsor: *Medgyaszay* Vilma magyar sanzonjai, *Fedák* Sári és *Halmay* Tibor francia és angol nótái, *Gaál* Franciska versei, *Tanay* Frigyes sajátszerzeményü nótái, amiket maga énekel és hegedül, *Ferenczy* Károly kupléi, *Békeffy* László konferansza, *Pártos* Gusztáv színészimitációi. Szindarabokban lépnek fel *Gazsi* Mariska, *Gombaszögi* Frida, *Góthné Kertész* Ella, *Makay* Margit, *Varsányi* Irén, *Góth* Sándor, *Hegedüs* Gyula, *Kertész* Dezső, *Lukács* Pál, *Szerémy* Zoltán, *Tanay* Frigyes. Az egyes számok előtt

• **(Művészek Szövetkezete—Rózsavölgyi hangversenyei):**

Komor Vilmos III. kamarazenekari estjén, mint rendesen, most is Budapesten még nem hallott ujdonságok szerepelnek, igy Polaci gyönyörü szimfóniája a XVIII. századból. Kardos bájos Virágsuite-je és Debussy világhires Petite Suite-je. A beteg Eisenberger helyett Beethoven Esz-dur versenyét *Keéri-Szántó* Imre adja elő.

Kalivoda Olga (ének) és *Kürschner Emánuel* (hegedü) együttes hangversenye január 10. (Z. ⅓9.) Hanák Árpád zongoramüvész közremüködésével.

Jalovetzky Vilma dalestéje január 12.

Haydn Évszakok oratóriumának ismétlése népszerü helyárakkal január 13.

Bécsi filharmónia január 14. és 15.

Keleti Lilly zongoraestéje január 16.

Münzer Lipót bécsi zongoramüvész estje január 19.

Tarnay Alajos szerzői estje január 20.

Förstner Magda táncestélye január 20.

Sándor Renée zongoraestje január 23.

Kereszty Jenő II. orgonaestje jan. 24.

Szedő Miklós dalestéje január 26.

Madary-Kreybigné Sohner Margit dalestéje január 31.

Harnischfeger Teri ária- és dalestéje február 2. A december 11-ére váltott jegyek érvényesek.

• **(Fodor hangversenyei.)** Jegyiroda IV., Váci-utca 1. Telefon 88—61.

Lóner-vonósnégyes kamaraestje január 8. (Minden jegy elkelt.)

Zádor Jenő dr. szerzői estje *Basilides* Mária és *Turán-Hacker* Mária közremüködésével január 11.

Hochn Alfred zongoraestje január 12.

D'Albert Eugén zongoraestje január 15.

Sárossy Mihály dal- és gitárestje *Neiret* Irén közremüködésével január 17.

Hubay és D'Albert Beethoven-szonátaestje január 19.

Bárány Sziszy egyetlen hegedüestje január 20.

Gonda István zongoraestje január 25.

Engel Mina zongoraestje január 29.

Ferrari Albertina II. hegedüestje február 15.

Pethes Alfrédné Owyl Margit zongoraestje február 7.

G. Gosztonyi Teri és *Bálint Alice* szonátaestje február 8.

• **(Zsigmondyné Kabos Ilonka és Kerpely Jenő)** zongora-gordonka-szonátaestélye a zenei évad egyik szenzációja lesz. Müsoruk: Brahms: C-moll, Protti: F-dur (először) és Beethoven: D-dur szonáta. Az est iránt óriási az érdeklődés. (Koncert. Z., fél 9.)

• **(Kurz Zelma)** egyetlen hangversenye január 23-ikán 8 órakor lesz a Vigadóban. Jegyek Zipser és König, Andrássy-ut 4. és Kókai könyvkereskedésében. (Nemzetközi.)

• **(Lukács György dr.)** v. b. t. t., nyug. vallás- és közoktatásügyi miniszter a *Népegészségről* tart előadást 13-ikán, vasárnap d. e. 11 órakor az *Uránia*ban. Az előadást vetitett képek illusztrálják.

• **(A »Koncert« közleményei.)** (Jegyiroda: Váci-utca 30. Ráth könyvkereskedés. Telefon: 36—18.)

Keéri-Szántó Imre hangversenye ma, vasárnap ½6-kor a Zeneakadémiában.

B. Szepes Lonna táncestélye *Gáspár Marianne* szavalómüvésznő közremüködésével jan. 11. (V. ½8).

Káldor Boriska táncmüvésznő Chopin-estje jan. 13. Bevezető előadást *Balassa Emil* iró mond. (V. 6.)

Roeckel Claira hangversenyénekesnő és *Ritter Anna* zongoramüvésznő két tehetséges fiatal müvésznő érdekes müsoru együttes estje jan. 15. (Z. ½9.)

Fazekas Klári zongoraestélye jan. 15. (Z. ½9.)

Zs. Kabos Ilonka és *Kerpely Jenő* gordonka-szonáta-estélye jan. 17. (Z. ½9.)

Hir Sári zongoraestélye jan. 27. (Z. 6.)

Kállay Lili táncestélye, táncosoportja közremüködésével jan. 27. (V., ½6.)

Frankl Rózsi zongoraestje febr. 1. (Z. ½9.)

Medgyaszay Vilma sanzonestje febr. 19. (Z., ½9.)

• **(A Kamarában Steinach tanár)** világhirü megfiatalitási kisérletei külön előadásban nőknek fél 4 és háromnegyed 7 órakor, csak férfiaknak 5, fél 9 és 10 órakor.

• **(Az Uránia Steinach-filmjét)** nők és férfiak együtt meg nem nézhetik. Az *Uránia* külön előadásban mutatja be azt a nőknek és külön a férfiaknak. Az előadások kezdete *nők* részére fél 4 és háromnegyed 7 órakor, a *férfiak* részére 5, fél 9 és 10.10 órakor.

• **(Fővárosi Nagymozgóban)** közvetlen a nagy szinházak után kerülnek bemutatásra: a *Sejk*, a *Steinach-film*, az *Árvák a viharban*.

• **(A Steinach-film előadásai az Urániában):** *nők* részére fél 4 és háromnegyed 7 órakor, a *férfiak* részére pedig 5, fél 9 és 10.10 órakor kezdődnek.

3-ik sikeres hét!

Orion-film!

D.W. Griffith

Árvák a viharban

Prolongálva!

Kizárólag a Royal-Apollóban

Jegyek elővételben egész hétre kaphatók!

Előadások:
hétköznap délután 6 és ½9 órakor, vasár- és ünnepnapokon délután 4, ½7 és 9 órakor

SVÁNYVIZ

...ruvíz. Borral, ...gesebb **üdítő** *ital. — Gyógyhatásáról kérdezze meg orvosát.*

Mindenütt kapható

Katsinka Kornél

Utódai

gyermekruha-különlegességek üzlete IV., Párizsi ucca 1. (Váci ucca sarok)

Leltározás

előtt

január 15-ig

nagy

occasio

eladás

Szőrmekabátok

Leány-, fiú-télikabátok és felöltők

Fiú-, leányka- és bakfisruhák

Táncruhák

Játszóruhák

Baby-ruhák

Gyermekfehérneműek

Bakfiskalapok

Kötött- és mackó-garnitúrák

a legfinomabb kivitelben

		Operaház (7, ½8)	Nemzeti (7, ½8)	Városi (7, 7)	Városi (3, 7)	Vig (3, 7)	Király (3, ½8)	Magyar (3, ½8)	Belv. Szinh. (8)	Főv. Op. Sz. (½8)	Diana (3, ½8)	...Sz. (½4, ½8)	Andr.-u. (½4, ½8)
Vasárn.	d. u.	–	Karács. álom	Alarcosból	A kis lord	Az orvos dilem.	A bajadér	A vörös malom	A buta ember	Három-grácia	Szépassz. kocs.	Lila ákác	Aljas gazember
	este	Lakmé	Hadifogoly	Menyasszonyh.	A kék postak.	Szilv. kabaré	Mézeskalács	A vörös malom	Nem csalom	Pompadour	A rózsalány	Farkasok az éj.	Aljas gazember
Hétfő	este	–	Cyr. de Bergerac	Orfeusz a pok	A kék postak.	A király	Mézeskalács	A vörös malom	Nem csalom	Pompadour	A rózsalány	Farkasok az éj.	Aljas gazember
Kedd	este	Trubadur	Stuart Mária	Tosca	A kék postak.	Szilv. kabaré	Mézeskalács	A vörös malom	A nagy baritop.	Pompadour	A rózsalány	Lila ákác	Aljas gazember
Szerda	este	Varázs uvola	Balatoni rege	Menyasszonyh.	A kék postak.	Szilv. kabaré	Mézeskalács	A vörös malom	Nem csalom	Pompadour	A rózsalány	Farkasok az éj.	Aljas gazember
Csütörtök	este	Hamlet	A nők barátja	Traviata	A kék postak.	Szilv. kabaré	Mézeskalács	A vörös malom	Nem csalom	Pompadour	A rózsalány	Az első hajnal	Aljas gazember
Péntek	este	Manon	A vén gazemb.	Nürnb. b., Hasis	A kék postak.	Szilv. kabaré	Mézeskalács	A vörös malom	Tavasz ébred.	Pompadour	A rózsalány	Farkasok az éj.	Aljas gazember
Szombat	este	Diana, Bajaz.	A vén gazemb.	Sába királynője	Terike	Szabóky Zs. R.	Mézeskalács	A vörös malom	Nem csalom	Pompadour	A balga szüz	Az első hajnal	Aljas gazember
Vasárn.	d. e.	–		–	–	P. Ernst-matiné	–		–	–	–	–	–
	d. u.	–	Tannhäuser	John h.	Vasgyáros	Szilv. kabaré	János vitéz	A vörös malom	A jégcsap	Három grácia	Szépassz. kocs.	A csodaszarvas	Aljas gazember
	este	Karenin Anna	A vén gazemb.	Faust	A kék postak.	Szabóky Zs. R.	Mézeskalács	A vörös malom	Nem csalom	Pompadour	A balga szüz	Lila ákác	Aljas gazember

Közismert **Világ Edényáruházban** üveg-, porcellán- és zománcedényeket

VIII. ker., Népszínház ucca 29. szám alatt szerezheti be legolcsóbban

Ebédlőkészletek legnagyobb választékban. * Áruink minősége felülmulhatatlan! * Áraink olcsósága utolérhetetlen!

tönszerűen folytatták a dicsőségesen elbukott elődök munkáját, — ezt a munkát csak fanatizmussal, rajongással lehetett megcsinálni s hogy ha sok harcnak, küzdelemnek, keserűségnek volt és talán lesz is oka ez a fanatizmus, a *KUT* új kiállításán bemutatott művészi eredményekért most

BLATTNER GÉZA: HALÁSZOK HAZAFELÉ

Kut 1926. I. évf. 2. sz. 3. lap

már talán ezeknek a harcoknak keserű emlékét el lehet felejteni. Mert ez a kiállítás bizonyság volt reá, hogy a *KUT* művészetmentő hivatást teljesít. Talán ezért is készültek úgy a *KUT* tagjai erre a kiállításra, mint ünnepi eseményre, amelyen a sok-sok harc, gáncs és küzdelmek után nemcsak mi és nemcsak a közönség, hanem ők maguk is kiérdemelt örömmel, jóleső érzéssel örvendhettek az örvendezőkkel. Valósággal Ver Sacrum-a volt ez a kiállítás a progressziv magyar művészetnek, melynek ünnepi felvonulására nemcsak a fiatalok jöttek el, akik eddig külön-külön elszórtan jelentkeztek, nem is mindig alkalmas miliőben, a nyilvánosság fóruma előtt, hanem eljöttek azok az „öregek" is, akik progressziv és harcos szellemben tán még a fiataloknál is fiatalabbak. Színek ragyogtak ezen a kiállításon és formák beszéltek, ezek a színek és formák más-más egyéni jegyben fogantak ugyan, de az eredőjük és végső konzekvenciájuk egységes és közös volt: az együvé tartozás, a közös progressziv művészi hitvallás alapján.

1021

BÁBUK FELÉLESZTŐJE

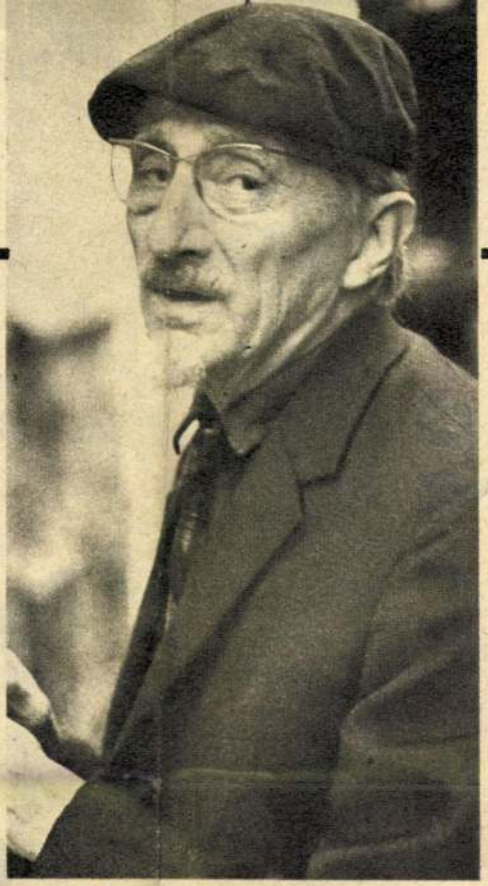

Blattner Géza 1965-ben (Fotó: Koffán)

Csipkerózsika álmát alussza Európában a bábjátszás, ez az ősi művészet, a huszadik század elején. És egyszer megérkezik az elvarázsolt kastélyba a királyfi, — fiatal, csillogószemű debreceni festőművész képében —, homlokon csókolja és feléleszti.

A »királyfi« ma már hetvenhárom esztendős. Ha nem lenne némi rosszallás a hasonlatban, leginkább Don Quijotehoz, a Búsképű Lovaghoz hasonlítanám. Szikár, magas, ősz és kis kecskeszakálla van.

Blattner Gézát úgy tartják számon Európa-szerte, mint a modern bábjátszás megteremtőjét. 1925 óta Párizsban él és most hazalátogatott, hogy a magyar bábosoknak beszámoljon közel félévszázados működéséről.

— Az első világháború alatt ismerkedtem meg a német népies bábjátékkal. Hőse Kasperl volt, amolyan beleváló legényke. Mint tősgyökeres debreceninek, eszembe jutott, hogy van nekünk — nekünk debrecenieknek is — ilyen legénykénk, akivel semmiképp nem vallanánk szégyent: Ludas Matyi!

— A háború után alakult Magyar Gyermektanulmányi Társaságnak javasoltam: neveljük, szórakoztassuk a gyerekeket bábjátékkal. Bemutattuk a Ludast, azután Kosztolányi Dezső, Balázs Béla játékait: A fekete korsót, A könnyű embert. De magunk is átírtuk és írtunk darabokat.

— Hat teljes műsorom volt már, színpaddal (díszlettel), bábokkal együtt. Ekkor vidéki pedagógusokat biztattam fel, hogy diákjaikkal tanuljanak be egy-egy darabot. A »színpadot« kölcsönkapták. Bábjaim Szeged, Kaposvár, Szekszárd iskoláiban pendliztek. (Ma úgy mondanák: »tájoltak«). Azonban nem tarthatott sokáig, beleszólt, akadékoskodott a tanfelügyelőség, ettől pedig a pedagógusok kedve is lelohadt.

— És az Ön kedve is?

— Akkor mentem ki Párizsba. Egy darabig nem is foglalkoztam a bábokkal — megnősültem. Egyszer egy plakátra lettem figyelmes: Bábjátékos kongresszust hirdettek és meghívtak rá mindenkit, aki kedvet érez hozzá. Magyar munkatársakkal kezdtünk dolgozni, akkor már nem zsákos bábukkal, hanem zsinóros marionett figurákkal. Csak este tudtunk próbálni — hiszen valamiből élnünk is kellett. De megérte! 1929 szeptemberében elnyertük az első díjat. Balázs Béla egyik meséjét adtuk elő, »A halász és a hold ezüstjé«-t. Persze, akkor még nem tudtam jól franciául, így azután pantomimmel pótoltuk a beszédet.

— Az első díj mit eredményezett?

— Megnyitottam az első saját színházat! A Montparnasse-on. Ez úgy történt, hogy hirdettük a darabot és kértük, hogy akit érdekel, jöjjön be és írja be magát egy könyvbe. Az előadás előtt azután küldtünk neki egy meghívót. Természetesen ingyen.

— Ez volt az igazi közönségszervezés! Sokat költött a színházára?

— Amit ráköltöttem, abból életem végéig nyugodtan élhetnék. De nem sajnálom. Egyszer Münchenben, a »zsibogón« vettem egy feketerojtos selyemsálat. Később bábut öltöztettem bele, és nagy sikere volt. Újra Münchenbe kerültem a bábuval és a sállal; turnéztunk. A helybeli múzeum igazgatójának elmeséltem a sál történetét. Megvette és most a múzeumban őrzik. Értékes lett a sál, mert értelme lett a létének. Így az ember is...

— Párizsban felnőttek »játéka« volt a marionett?

— Igen! Hamarosan irodalmi színház lettünk. A sajtó is felfigyelt ránk. Eredeti darabokat adtunk elő, eredeti zenével. Közönségünk a francia értelmiségből került ki. Szerették a vaskos humort, a találó szimbólumokat. Az 1937-es világkiállítás 450 személyes színházat biztosított számunkra. Ekkor dolgozott velem többek között Koffán Károly. »A halál misztériuma« volt az egyik darabunk. Arról szólt, hogy a halál lejött a földre, mert megunta odafenn. Itt fellázadnak ellene mindazok, akik belőle éltek: a generálisok, a hóhérok, a sírások és — mindazok, akik meg akarnak halni.

— És hamarosan eljött 1939, a halál visszament az égbe, a generálisok készülődni kezdtek. Mit csinált a háború alatt?

— Még előtte történt: Bátorhangú darabot adtunk, amely elsősorban a nácizmus ellen iródott. Az egyik szereplő, gúnyosan úgy szólította meg benne az istent: Mon Führer!

Azután a megszállás következett. Néme-

KÉPES VILÁG

MOSZKVA. A tusinói légiparádén az idén újabb repülőgéptípusokat mutattak be. Ezek közül való a képünkön látható. E szuperszónikus lökhajtásos gép pilótafülkéje a légbeszívó orr felett helyezkedik el ▶

BUDAPEST. Dózsa Imre, Operaházunk fiatal szólótáncosa, első ízben táncolta Bartók »Csodálatos mandarin«-jának főszerepét. A fiatal táncos partnere Kun Zsuzsa volt

(Fotó MTI — Keleti Éva)

(MTI — KÜLFÖLDI KÉPSZOLGÁLAT)

Blattner Géza 1937-ben

(Fotó: Müller Miklós)

tek jöttek értem. El kellett tűnnöm. Egy kis faluba menekültünk a feleségemmel. A bábuimat is vittem magammal és amikor a falut felgyújtották, kimentettem őket a mezőre...

A háború után feleségemmel ketten folytattuk tovább a bábjátékot, egészen 1958-ig, de közben, hogy valamiből élhessünk lámpaernyőket készítettünk.

— És a festészet? Úgy tudom Ön festőművészként kezdte, mint Hollósi Simon tanítvány.

— Párizsban ötezer festő él. Egyre nagyobb vásznat fest be, aki ki akar tűnni. Nem álltam közéjük tülekedni. Azért természetesen festek. Két éve itthon is volt kiállításon a Kulturális Kapcsolatok Intézetében.

Búcsúzunk. Blattner Géza Romániába indul, ahol a nemzetközi bábjátékos kongresszuson nemcsak hazánkat és Franciaországot képviseli majd, hanem egy kicsit egész Európa huszadik századi bábművészetét.

Torday Aliz

1965 JKT 27
ORSZÁG VILÁG
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

lamennyi tájan ... nével fogadták a hírt, hogy ... eltörte a lábát. A világhírű sportoló barátjával motorkerékpáron tért haza, s az őszi esőtől felázott úton a jármű – amelyet barátja vezetett – megcsúszott. Brumel lába a motorkerékpár alá került és szárkapocs-, valamint sipcsont-töréssel szállították a moszkvai Szklifoszovszkij Intézetbe, ahol megoperálták. A balszerencsében is szerencsének mondható, hogy Brumelnek nem a „felugró" bal lába tört el, hanem a jobb, amellyel átlendült a lécen és ledobbant.

Persze, most világszerte találgatják, hogy a csodálatos magasugró – aki a sokszor elátkozott „kétkerekű motorparipa" száguldásának áldozata lett – gyógyulása után tovább versenyezhet-e? – Avagy Valerij Brumel nemcsak a lábát, hanem sport-karrierjét, a további fejlődés lehetőségét is kettétörte? ... Nem. A moszkvai kórházból biztató hírek érkeznek.

Látogassuk meg mi is a betegágyon fekvő világrekorder szovjet sportolót.

N. F.

ovjet—amerikai
ikus« magassá-

yul!

(MTI – KÜLFÖLDI KÉPSZOLGÁLAT)

KÉPZŐMÜVÉSZET

Blattner Géza képkiállitása a Belvedereben

Vélnéd boszorkányok kavargatják a bográcsot, amire kikoplalt garabonciás deákok meresztik dülledt szemüket. Ott tolakodnak a sátorponyvát kinyomva a hivatlan vendégek és már mennek a sátor mögött nagy garral a maguk külön három cigányával elnyomva a háziak mulatságát. Kibuggyan a virtus, beszakad a magyar feje, hogy két mázsa buzáért bevarródjék. Mindez már nincs rajta a képen, de a festő — aki azelőtt saját bábszinházával tevékenykedett — apróra elmondja minden képének eseménydus történetét. Nem a festőiség érdekli Blattner Gézát, hanem a jellem, nem a fejárnyék, hanem a rajz.

Keresztül-kasul magyar, debreceni származás. Ennek dacára dekadens piktor, ami azt teszi: furcsa izlése van. Nem délceg magyarokkal van fantáziája telitve, hanem a hóbortos népséget kegyeli. Ahogy a Nagyerdőn mulató részeget mutatja, igy duhajkodik Hübele Balázs. Imádja a torzképet. De az ő torzképei nem karrikaturák, mert komikumát nem az áldozat rovására forditja, hanem szimpátiát kelt iránta. És minden furcsaságuk mellett némi bájjal ruházza fel őket. Szinezése is különössége mellett, finom.

Ritka, eredeti tehetség Blattner Géza.

Bardócz Lajos képei a Nemzeti Szalon csoportkiállitásán.

A grafikájával, főleg plakátjaival ismert és értékelt nevet szerzett Bardócz Lajos ezuttal táblaképeivel szerepel az erzsébettéri Szalonban.

Tömegjelenetek foglalkoztatják képzeletét: tarka vásárkép, buja, karneváli zenebona. Nyüzsgő kavarodásban az egyes alakok fel-

Blattner Géza olajfestménye: Lakzifőzés Debrecenben

MAGYAR ERZSI
New-Yorkban készült fényképe

BLATTNER GÉZA

festő gyüjteménye

MEGNYILIK JANUÁR 6-ÁN

Nyitva hétköznap 9–3 és 4–6
Vasárnap és ünnepnap 9–1

1924 JANUÁR

BELVEDERE

Művészeti igazgató: Fónagy Béla

„GLOBUS" BUDAPEST.

NYOMTATVÁNY

IV, VÁCI UCCA 11/B
FÉLEMELET TEL. 171-56

a Szépművészeti Múzeum
lek. igazgatósága
V.
Arénaút 41.

BELVEDERE

MŰVÉSZETI IGAZGATÓ: FÓNAGY BÉLA

XXIX. KIÁLLITÁS

A BELVEDERE UJ HELYISÉGÉNEK

SZERVITA TÉR 3, FÉLEMELET

MEGNYITÓ KIÁLLITÁSA

RÉSZTVESZNEK AZ EDDIG KIÁLLITOTT MŰVÉSZEK:

Blattner Géza, Bokros Birman Dezső, Boromisza Tibor, Bornemisza Géza, Cser Károly, Csorba Géza, Czóbel Béla, Derkovits Gyula, Diener-Dénes Rezső, Egry József, Gádor István, Holló László, Jándi Dávid, Kmetty János, Molnár C. Pál, Pap Géza, Perlrott Csaba Vilmos, Réth Alfréd, Schönbauer Henrik, Schönberger Armand, Szenes András, Szigethy István, Szobotka Imre, Varga Oszkár, Walleshausen Zsigmond

MEGNYILIK 1924 OKTÓBER 5-ÉN

Nyitva hétköznap 9—2 és 4—6, vasárnap és ünnepnap 9—1

MINDEN SZOMBATON 1/2 5-KOR FÓNAGY BÉLA MAGYARÁZÓ VEZETÉSE

GLOBUS, BUDAPEST.

NYOMTATVÁNY

BELVEDERE ★ BUDAPEST ★

IV, SZERVITA TÉR 3

FÉLEMELET TEL. 171-56

KÉSZPÉRZZEL BEZRÉNTESÍTVE
924 OKT. -1.
C
BUDAPEST 72

Ny.

Szentwányi Gyula ús

N.

Aréna út 41.

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE
ÉS A MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

BLATTNER GÉZA

FRANCIAORSZÁGBAN ÉLŐ MAGYAR FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA

1961 AUGUSZTUS 11-ÉN, DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

CZIFKA PÉTER

művészettörténész

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN
BUDAPEST V, DOROTTYA UTCA 8

Fk. Dr. Rozványi Márta — 6957 FNyV 1

A BELVEDERE EDDIGI KIÁLLÍTÁSAI

1. KŐRÖSFŐI-KRIESCH ALADÁR emlékkiállítása
2. SZOBOTKA IMRE festő és VARGA OSZKÁR szobrász
3. ZOMBORY LAJOS festő
4. KMETTY JÁNOS festő és CSORBA GÉZA szobrász
5. PATKÓ KÁROLY festő és SCHÖNBAUER HENRIK szobrász
6. BORNEMISZA GÉZA festő
7. WALLESHAUSEN ZSIGMOND festő és GÁDOR ISTVÁN szobrász
8. KÁDÁR BÉLA festő (grafikák) és CSER KÁROLY szobrász
9. BEER KÁROLY RICHÁRD festő
10. SCHEIBER HUGÓ festő
11. RÉTH ALFRÉD festő
12. DERKOVITS GYULA festő
13. EGRY JÓZSEF festő
14. PERLROTT CSABA VILMOS festő és CSORBA GÉZA szobrász
15. JÁNDI DÁVID festő és SCHÖNBAUER HENRIK szobrász
16. RÉVÉSZ-FERRYMAN FERENC festő
17. FÉMES-BECK VILMOS † szobrász és PAP GÉZA festő
18. SCHÖNBERGER ARMAND festő és BOKROS BIRMAN DEZSŐ szobrász
19. ÚJ FESTŐK ÉS SZOBRÁSZOK. Csoportkiállítás
20. RÉGI MAGYAR MESTEREK
21. MOLNÁR C. PÁL festő
22. SZIGETHY ISTVÁN festő és G. LÁZÁR ILONA szobrász
23. HOLLÓ LÁSZLÓ festő és BATÓ VIOLA iparművész

Globus, Budapest.

BELVEDERE

IV, VÁCI UCCA 11/B FÉLEMELET

TELEFON 171—56

BLATTNER GÉZA

FESTŐ

BELVEDERE BUDAPEST

XXIV. KIÁLLÍTÁS

1924. JANUÁR

NYITVA HÉTKÖZNAPON 9—3 ÉS 4—6, VASÁRNAP ÉS ÜNNEPNAPON 9—1

ÁRA 600 KORONA

BLATTNER GÉZA

született 1893-ban Debrecenben. Művészi tanulmányait Münchenben Hollósynál kezdte, ugyancsak Münchenben az iparművészeti főiskolán is tanult (1911—1915). 1914-ben hosszabb ideig Párisban tartózkodott. 1918 óta felváltva Budapesten és Debrecenben él. 1922-ben a pécsi művésztelepen dolgozott. Gyűjteménnyel most először szerepel.

KÉPEK

1. Fűzfák 3,000.000
2. Homokbánya 2,000.000
3. Sulykolók 1,800.000
4. Cigány 2,000.000
5. Lakzifőzők 1,800.000
6. Gyümölcsszedők 600.000
7. Erdő 600.000
8. Kanyargó utak 1,000.000
9. Kisvárosi ucca 1,000.000
10. Gyermekportré 1,200.000
11. Vizbenézők I. 1,000.000
12. Faluvége 1,000.000
13. Estefelé 1,500.000
14. Öreg asszony 1,000.000
15. Debreceniek 3,000.000
16. Pihenő munkások 1,000.000
17. Horgászó fiu 500.000
18. Tájkép 500.000
19. Ház előtt 2,000.000
20. Kendertilolók 1,500.000
21. Part alatt 700.000
22. Vizbenézők II. 800.000
23. Golyózók 500.000
24. Két gyerek 400.000
25. Kis homokbánya 400.000
26. Hegyoldal 400.000
27. Délben 500.000
28. Hegyvidék 500.000
29. Kisváros 800.000
30. Dolgozó család 1,000.000
31. Festő 600.000
32. Önarckép 1,500.000
33. Részeg paraszt 1,500.000
34. Álló gyerekek 400.000
35. Falusi táj 400.000
36. Bástya 1,000.000

GRAFIKÁK

37. Szénhordó, tusrajz pergamenten 250.000
38. Házaspár, tusrajz pergamenten 200.000
39. Kis állomás, tusrajz pergamenten 250.000
40. Aszfaltozók, tusrajz pergamenten 250.000
41. Kompozició, tusrajz pergamenten 200.000
42. Tájkép, tusrajz pergamenten 200.000
43. Tájkép, tusrajz pergamenten 200.000
44. Bábjáték, tusrajz pergamenten 250.000
45. Díszletterv Georg. Kaiser: Reggeltől éjfélig c. drámájához, tusrajz pergamenten 250.000
46. Díszletterv Georg Kaiser: Reggeltől éjfélig c. drámájához, tusrajz pergamenten 250.000
47. Szakácsnő, tusrajz pergamenten 150.000
48. Handlé, tusrajz pergamenten 150.000
49. Kompozició, tusrajz pergamenten 200.000
50. Játszó gyerek, tusrajz pergamenten 200.000
51. Gyerekek lugasban, vizfestmény 150.000
52. Táj hiddal, vizfestmény 150.000
53. Debreceni táj, vizfestmény 200.000
54. Festő, vizfestmény 150.000
55. Kártyázók, vizfestmény 150.000
56. Svábhegyi táj, vizfestmény 200.000
57. Gellérthegy, vizfestmény 160.000
58. Uccagyerekek, vizfestmény 120.000
59. Kert, vizfestmény 180.000
60. Folyópart, színes tus 150.000
61. Sajóparti táj, színes tus 200.000
62. Kislány, pasztell 150.000
63. Cigánylány, pasztell 200.000
64. Ülő gyerek, pasztell 120.000
65. Szőlőkert, színes kréta 120.000
66. Pécsi ucca, színes kréta 120.000
67. Park, színes kréta 150.000
68—80. Grafika 120.000
81—90. Grafika 100.000
91—100. Grafika 80.000

A grafikák ára keret nélkül értendő.

A kis szőnyegek a Mekka szőnyeg rt. munkái. Eladók.

Blattner Géza

irod.

Esti Kurir. 1929 jan. 23. (Magyar művészek a párizsi szalonban.)

Pester Lloyd 1929 jan. 22.

Résztvett a Salon des Independants kiállitásán. 2 kompozicióval.

Pesti Napló 1929 jan. 23.

birkányaj köti le figyelmünket.
hér madár röpül. Az égbolt felhő

Vászon, mér. 81.7 : 84.8

Jd. b. Wodianer Albert hagyo
Átvétetett az Országos K
leltári szám alatt kezeltetik.

616

Wj lels 616

február 24-én + ugyanott 1690. február 12-én.

thró leányait.

azon pásztorok egyikét fenyiti meg,
atásában meggátolják. Bozontos haja,
a szőke, felemelt jobb kezében kam-
a földön fekvő és jajgató pásztor
ete: piros köntös, kék lepel, barnás-
al és sarú, mig a megfenyitettnek
a kék. Mögötte a négy pásztor közül
kiabálva menekül. Jobbra a kuton in-
a, részint megrémülve, részint karör-
Köztük a kibontott hajú ~~szőke~~ Szefora
gris bőrében, melyet derekán kötött kö-
aba fehér szallagot font, ~~és~~ rövid uj-
visel. Testvérei közül egy térdel,
ettő kezeit csapja össze, egy vizes
ezét szemei fölé tartva a menekülőkre
ot és összetört cserépedény fekszik.
a el a kuttal és vizmedenczékkel, a
melyek felé pásztorok közelednek jó-
llal és tornyokkal megerősitett vá-
lző oszlop és a kazal táján legelő

Wodimer Alb. h. 1892 dec. 3

Blattner G.

Irod
2

Forum. 1933. 154, 155. l. (Dr A. F.: Über Marionetten Theater, képpel.)

fenti a párisi
Arc en Ciel színház
igazgatója

DIE BAUKUNST

DER PLAN DIESER BÜCHERREIHE

umspannt das gesamte Gebiet der Baukunst vom Altertum bis zur neuesten Zeit, ebenso die europäische Entwicklung wie den näheren und ferneren Orient. Hervorragende Baukünstler, einzelne bedeutende Bauwerke oder örtliche und zeitliche Gruppen, bestimmte Entwicklungsprobleme der Baukunst werden in Einzeldarstellungen behandelt werden. Damit soll einerseits wissenschaftliche Neuarbeit geleistet werden, andererseits in kritischer Zusammenfassung der vielfach zersplitterten Einzelforschung für den Kunsthistoriker wie für den Baukünstler und künstlerisch eingestellten Laien ein Überblick über den Stand unserer geschichtlichen Erkenntnis geboten werden. Wir hoffen, so manche empfindliche Lücke dabei schließen zu können. Entbehren doch bedeutende Baukünstler einer biographischen und kunstgeschichtlichen Einzeldarstellung. Über Bauwerke von allgemeiner europäischer Bedeutung, wie z. B. die Peterskirche in Rom, fehlen zusammenfassende Darstellungen, die der neuesten Forschung entsprechen. Wichtige Probleme können erst durch ihre gesonderte Behandlung volle Klärung finden. Als letzten Zi[illegible]

Blattner Géza

Blattner *Géza*, festő, szül. 1893-ban Debrecenben. 1925-ben Párisban telepedett le. 1924-ben rendezett kollektiv kiállításán igen egyéni, megkapó realizmusával keltett feltűnést. Iparművészettel is foglalkozik és kísérletet tett a művészi bábjátéknak Magyarországon való meghonosításával.

ÉBER L.

Gutenberg Lex. VI. k.

250 l.

tanára

ÉBER LÁSZLÓ dr.

a Műemlékek Orsz. Bizottsága nyug. előadója, művészettört. író

GYŐRY TIBOR dr.

h. államtitkár, a bpesti Pázmány Péter tud.-egyetemen az orvostörténelem c. rk. tanára

HANKISS JÁNOS dr.

a Tisza István tud.-egyetemen a francia nyelv és irod. ny. r. tanára, Debrecen, a Commission Internat. d'Histoire Littéraire Moderne tagja

HORVÁTH CYRILL dr.

a bpesti Pázmány Péter tud. egyetemen a régi magyar irodalomtörténetc. ny. rk. tanára, tanker. kir. főigazgató, a M. Tud. Akadémia r. tagja

zeneszerző, zeneíró, a Zeneművészeti Főiskola tanára, a Zene (a Székesfőv. Népműv. Bizottság hiv. lapja) fel. szerkesztője

SOÓS LAJOS dr.

a M. Nemz. Múzeum Állattárának osztályigazgatója, az Állattani Közlemények szerkesztője

polyáni **TUZSON JÁNOS dr.**

a bpesti Pázmány Péter tud.-egyetemen a növényrendszertan és növényföldrajz ny. r. tanára, a Növényrendszertani és Növényföldrajzi Int. és az Egyetemi Botanikus Kert igazgatója, a M. Tud. Akad. lev. tagja

WESZELY ÖDÖN dr.

az Erzsébet tudományegyetemen a pedagógia ny. r. tanára, Pécs

A munkatársak névsorát lásd az első három kötetben.

BLATTNER Géza (1893. febr. 5- 1967. júl. 2

SzL 1994. 98-99.

Felelős kiadó: Dr. Káldy Zoltán
MAGYAR HIRDETŐ

Az ünnepély rendje:
Megnyitót mond
Dr. KÁLDY ZOLTÁN püspök-elnök
A múzeumot köszönti
WEÖRES SÁNDOR Kossuth-díjas költő
Közreműködik:
Bitskey Tibor színművész,
ifj. Fasang Árpád és Fasang Zoltán
zeneművészek,
a Lutheránia énekkara
Weltler Jenő karnagy vezetésével

Blattner Géza

Sz. Kürti Katalin: A debreceni művészkör története

Művészet, 1982. június

BLATTNER Géza

Sz. Kürti Katalin. Hollósy debreceni tanítványai Técsőn. = Holmi, 4, 1993, 3. 33-36.

ill.

TÓTH Sándor: A riporter-fam
1985. szeptember 22. 6., il
.i.Fery Antal:;.i.Tóth Sánd

Filieri, Alonso

kiáll. Alonso Filieri, Neli
Bp., Józsefvárosi Galéria,
Művirágok : Kamarakiállítás
Magyar Nemzet, 1985 július
.i.Filieri, Alonso:;.i.Comm
Nelio:;.i.Bán András:;

Fillenz István

GYÁRFÁS Péter: Fény-árnyék-
István grafikuművésszel. =
115., ill.
.i.Fillenz István:;.i.Gyárf

filo [MIHÁLYFI Ernőné]

BODNÁR János: filo [beszélg
május 11. 24-25., ill.
.i.Mihályfi Ernőné:;.i.filo

Blattner Géza
debreceni festő

* **Debreceni festőművész sikere Párisban.** Debrecenből irják, hogy a debreceni származásu *Blattner* Géza festő, aki ezidőszerint Párisban tartózkodik, ott a „Salon De La Société Des Artistes Independants“ kiállitásán ugy a közönség, mint a kritikusok részéről nagy elismerést aratott. És pedig éppen a debreceni vonatkozásu, főként vásári zsánerképei tetszettek nagyon.

Magyarság. 1926. ápr. 4.

EGY HAJDANI SZIVÁRVÁNY SZÍNEI
(BLATTNER GÉZA PÁRIZSI BÁBSZÍNHÁZA)

„A magyar bámulatos népnek bizonyult. Már ismertük a fiatal Kolos-Varyt, a minoszi szörnyek szenvedélyes festőjét, (André) Kertészt, aki Man Ray-vel megújította a fényképészetet és Blattnert, a bábost, aki szárnyaló bábuiban a legmodernebb költemények tündéreinek megtestesítésére tesz kísérletet" — írta 1931-ben egy neves francia kritikus, rácsodálkozván egy újabb magyar felfedezettre, egy bizonyos Alexandre Maraïra.[1]

A három magyar képzőművész közül, akik korábban népük tehetségét képviselték a franciák előtt, ma Blattner Géza festő és bábművész a legkevésbé ismert. Ő annak a párizsi *Arc-en-Ciel* bábszínháznak a vezetője volt, melynek alkotó köréhez tartozott a fentnevezett Kolozsvary Zsigmond, s előadásairól a legtöbb képet éppen André Kertész készítette. Igaz, a bábosok jól ismerik nevét, Magyarországon díjat neveztek el róla, a külföldi kézikönyvekben pedig mint ismert személyiséget futólag a világ legnevesebb bábosai között sorolják fel.[2] Egy angol szerző egyenesen a legforradalmibb bábművésznek nevezte.[3] Hasonlóan sokra értékelték — mint majd alább kitűnik — a kortárs kritikusok is. S mégis, ellentétben Obrazcovval és a többiekkel, tevékenységének jóformán semmilyen irodalma sincsen. A hozzá hasonlított Márai Sándor azóta nemzeti klasszikus lett, s műveit megőrizte a nyomtatott betű. Blattner előadásai viszont örökre elmerültek a harmincas évekkel együtt. Az alábbiakban a fennmaradt források alapján megkísérlünk felidézni ezekből annyit, amennyit ma lehetséges.

I. Előzmények. 1919—1925

Az Arc-en-Ciel gyökerei a századelőre nyúlnak, azokba az időkbe, amikor az Európában középkori atavizmusnak, gyermeki és vásári olcsó szórakozásnak tartott bábjáték váratlanul a művészek pártfogására lelt. A szimbolizmus és avantgárd alkotói a költészet, a festészet és a zene felől egyszerre kezdtek a művészeti ágakat elválasztó falak bontásához, s középen nem a kor népszerű színházában találkoztak össze — melynek verbalizmusa és naturalizmusa teljes tagadása volt annak, amit akartak —, hanem az opera, a kabaré, a tánc, a film, a tervek „papír"-színházai — és nem utolsósorban a bábszínház területén. Számos festő fordult szerte Európában hosszabb-rövidebb ideig a bábozás felé, a leghíresebbek közül Utrillo, Maillol, később Paul Klee, Kandinszkij, Schlemmer, hogy a kifejezetten bábokkal hírnevet szerző művészeket ne említsük.[4] Nem maradtak el mögöttük a költők sem, Magyarországon például többek között Balázs Béla, Kosztolányi Dezső és Karinthy Frigyes fejtegette a bábszínház felsőbbrendűségét a színész színházával szemben.[5]

A század elején (1910-ben) jött létre az első hazai művészi bábszínház Rónai Dénes fényképész műtermében, s ez idő tájt (1912-ben) találkozott Blattner Géza, Hollósy Simon iskolájának növendéke München kiváló bábszínházaival, s kezdett maga is hasonlóval kísérletezni. Rónait és Blattnert a háború hozta össze, s 1919 tavaszán már meg is csinálták közös bábszínházukat, a Wayang játékokat Budapesten.

Rónai ekkor már túl volt filmrendezői próbálkozásain, az ő nevéhez kapcsolja a művészettörténet a kor legjobb filmesztétikai írását, melyben a filmnek a színház irodalmiasságától eltérő, vizuális jellegéről értekezett.[6] Ez annyira új volt akkor, hogy még az írást közlő szerkesztők is elhatárolták magukat tőle.

Blattnert[7] a festészet felé is valószínűleg a humor, a groteszk iránti hajlam vezette, első művei a debreceni bolhapiac vásárlóiról és árusairól készült karikatúrák voltak, s későbbi kiállításain is „vicces ecsetvonásaival szórakoztatta" nézőit.[8] Pesten a KUT és az UME kiállításain szerepelt, s bár az akadémizmussal szemben a modernekhez húzott, képei élete végéig nem közelítették meg bábművészetének formai merészségét, a századelő impresszionizmusát vitték tovább. Szereti a tájakat, de mindig emberekkel együtt, szívesen fest például halászokat, horgászokat, akik nézete szerint valójában maguk is halak által mozgatott bábuk. Fest cigányokat és koldusokat, lagzit és verekedést, munkásokat és utcagyerekeket, francia és magyar falusiakat, s mindezen pasztell, tus grafikák, vízfestmények okkal emlékeztették méltatóját Daumier-re rajzos, humoros stílusukkal.[9]

Blattner és Rónai Dénes is a képzőművészet felől közelített a bábszínházhoz, melyet hasonló módon, elsősorban látványművészetnek tekintettek. Rónai a Wayang játékok műsorfüzetében világosan leszögezte: „Alakjaink nem bábuk, (hanem) művészien megrajzolt és festett figurák, részei, foltjai a színpadi képkompozíciónak. (...) Minden naturalizmustól ment, stilizált kép a mi színpadunk."[10] Ehhez a nem annyira drámai, mozgalmas cselekményű, inkább „költői" és dekoratív, szecessziós színpadhoz dolgozta ki Blattner a maga sajátos „wayangjait". Ezek lemezből kivágott, festett síkfigurák voltak, melyeket az asztalszerű színpadon csúsztattak, tagjaikat pedig oldalra kivezetett zsinórokkal mozgatták. A jávai vajanghoz ez a bábu csak sík formájában hasonlított, mozgatási technikája eltért attól.

Blattner munkáját két munkatárs segítette, maguk is egykori Hollósy-tanítványok. Közülük fontosabb szerep jutott Cselényi-Walleshausen Zsigmond expresszionista festőnek, aki saját metszeteivel illusztrálta modern hangvételű regényeit, s maga is kezdettől fogva a művészeti ágak kapcsolatát kereste. Később szelídebb posztimpresszionista képekkel szerepelt számos kiállításon, s miután 1934-ben végleg Párizsban telepszik le, Blattner egyik legfontosabb munkatársa lesz.[11] Besegített Detre-Dittmann Szilárd is, aki később Párizsban nemcsak Blattnerrel bábozik együtt,

váry Zsigmond, Fried Tivadar és Marie Wassilieff festőket, Huszár Imre szobrászt. A. Tóth Sándor festő és rajztanár, Blattner sógora 1928-ban érkezett Párizsba, s itt azonnal bekapcsolódott a bábszínház munkájába, melynek 1932-es hazautazásáig második embere volt, de később otthonról is küldött ki bábokat, terveket. Festészetében is megnyilvánult remek humorérzéke, az egy-két könnyed vonással telibe találó portrék, lendületes vonalú, gömbös-csöves kubizmussal vászonra vagy papírra dobott szellemes párizsi életképek mestere volt.[14] Egyszerű és mulatságos bábfiguráit nem csak az Arc-en-Ciel számára készítette, hazatérve maga is bábszínházat vezetett. Kolozsváry 1926 óta élt Párizsban, s rövidesen az ottani magyar festészet kimagasló alakjává vált. Ez időben expresszionista, később szürrealista képeket állít ki odakint és idehaza. „Nagyon nagy érzékenységű festő, csodálatos lírájú kolorista — írta róla francia méltatója 1984-ben. — Ez a törékeny megjelenésű, kedves ember erős volt a festészetében."[15] Bábjai az Arc-en-Ciel legmerészebb és legsikerültebb darabjai közé tartoznak.

Fried Tivadar festőként ismeretlen idehaza, de remek stilizált bábui eredeti tehetségről tanúskodnak. Az orosz Marie Wassilieff nem véletlenül keveredett a magyar társaságba. A Montparnasse neves figurája volt, „dinamittal töltött, apró termetű derék asszony", aki étkezdét nyitott a szegény művészek számára, s „végül mindenki ezen a bá-

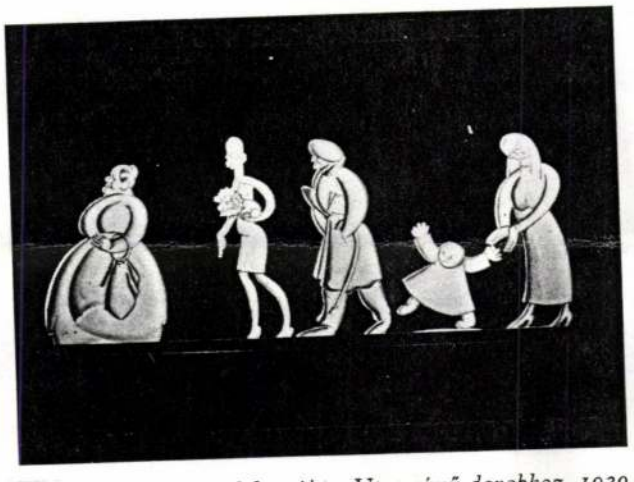

3. *A. Tóth Sándor síkfigurái az* Utca *című darabhoz, 1929*

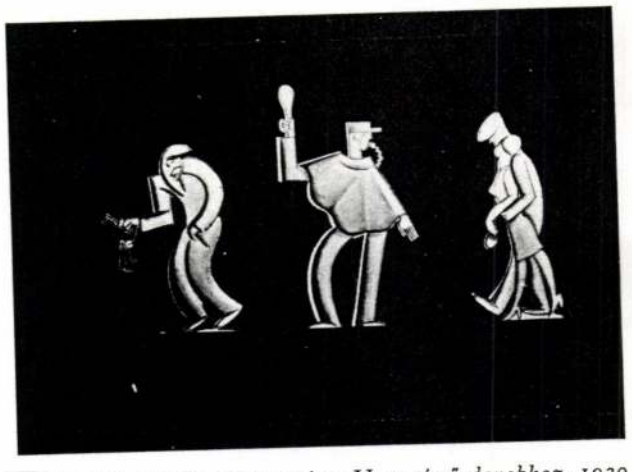

4. *A. Tóth Sándor síkfigurái az* Utca *című darabhoz, 1929*

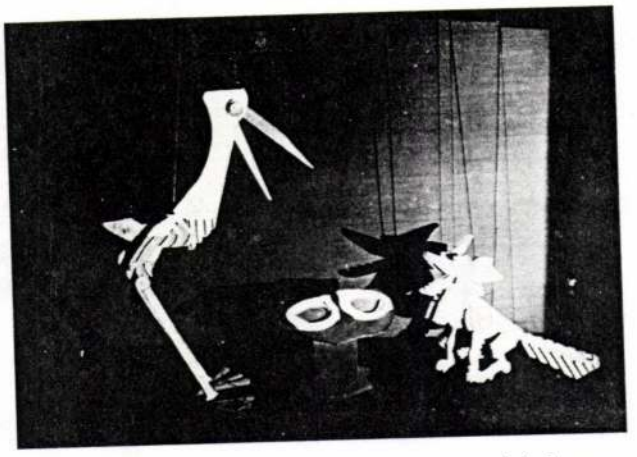

5. A róka és a gólya, *Fried Tivadar marionettjeivel, 1929. Fotó: André Kertész*

rátságos, meleg helyen vacsorázott, a Picassóhoz hasonló jómódú művészek éppúgy, mint a Soutine-féle csavargók." Lehetett, ugyanis Marie „sokat keresett bőrből és szövetből készült mulatságos babáival."[16] Ezek után a magyar bábosokkal kialakult kölcsönös rokonszenv érthető, Blattnerék is kaptak a bábokká lett babákból, ahogy ennek nyomán később Gaston Baty bábszínházába is dolgozott.

Valamennyiüket egyazon „idő" és „mozgás" utáni vágy vezette a statikus képzőművészetek irányából a dekoratív bábjáték felé, akárcsak annak idején Rónaiékat, s miközben részben eltérő stílust és szemléletet képviseltek, sikeresen tudtak együtt dolgozni egy többszólamú színház megteremtésén. A vezető szerep most is Blattneré volt, aki a „csendes" évek után a hazai technika és szemlélet megújításával, továbbépítésével folytatta a bábozást. A Montparnasse-on, egy ismert műteremházban rendezték be a kétszintes, felső és alsó színpaddal egyaránt ellátott színházat, melynek az Arc-en-Ciel, vagyis a Szivárvány nevet adták.[17]

Ebben az időben a francia zeneszerzők és művészek nem foglalkoztak a marionettekkel, ettől a színház egy másik pólusa vonzotta el őket: az opera és főleg a balett. Ugyanaz a szándék vezérli Picassót, Braque-ot, Leger-t és a többieket az orosz és svéd balettegyütteshez, mint Blattnerékat a bábokhoz — festői látványszínházat szerettek volna csinálni. Úgy tűnik, a bábszínházat így sem kerülték meg, a táncosokat ugyanis, hogy a díszlet világába kellőképpen beilleszkedjenek, olyannyira körülépítették, hogy nem felöltöztetett embereknek, hanem belülről mozgatott bábboknak tekinthetőek. A tényleges francia bábszínház azonban az új idők ilyen törekvéseitől tejesen érintetlen maradt. Nem hogy avantgárd bábszínház nem létezett, de az igényes tradicionális bábszínházak is elszigetelten, szűk gyerekközönség előtt játszottak. Éppen ez indította 1929-ben bábkedvelők egy csoportját arra, hogy felelevenítsék és megismertessék a régi bábos hagyományokat, s csehekkel együtt megalakítsák a bábosok nemzetközi szervezetét, az UNIMÁ-t. Még ugyanebben az évben rendeztek Párizsban egy nemzetközi bábos kongresszust.

A kongresszus és előadásai önmagukban is meglepetést okoztak a jó bábszínházaktól elszokott Párizsban, de különösen váratlanul érte a nézőket az egyetlen avantgárd együttes, az Arc-en-Ciel. Már a programban meghirdetett ars poetica is új hangot ütött meg, amikor leszögezte, hogy a színház szándéka „szakítani a bábnaturalizmussal, mely

6. Kolozsváry Zsigmond (S. Kolos-Vary) figurái a Divatbemutató *című előadás feltehetően két különböző változatához, 1929—1930*

éles ellentétben áll a báb mechanikus jellegével."[18] Az előadás csak fokozta a meglepetést. Hát lehet ilyesmit? Bábelőadások szöveg nélkül, zenére? Kesztyűs-verekedős guignol és részletekig élethű marionett helyett mozdulatlan síkfigurák, afrikai babák, fa- és drótkonstrukciók elvonulása? „Először láthattuk, hogy a bábuk saját művészetet teremthetnek, s nem csak az életet utánozzák"[19] — írta egy kritika. „Az Arc-en-Ciel valami nagyon új, nagyon különleges és nagyon sikerült"[20] — lelkendezett egy másik, s e három minősítés szinonimái váltakoztak közép- és felsőfokon a legtöbb méltatásban.

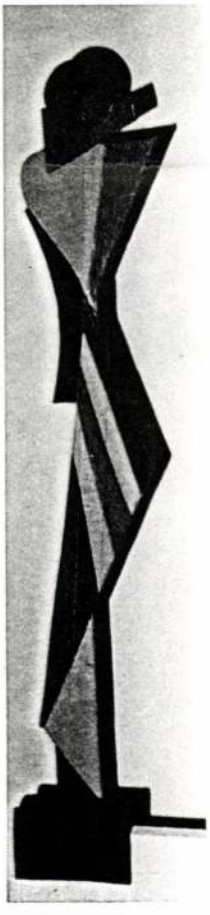

7. Kolozsváry Zsigmond (S. Kolos-Vary) figurái a Divatbemutató *című előadás feltehetően két különböző változatához, 1929—1930. Fotó: M. M. S.*

Igazi kísérleti előadás volt ez, az egyik szám esetében a dramaturgia, a másiknál a mozgás vagy világítástechnika volt meglepően újszerű, de valamennyi esetében a bábuk és díszletek formája, a látvány egésze. A hazai dekoratív irányzathoz kapcsolódva — esetenként párbeszédek vagy bármi cselekmény nélküli — látványfolyamatok voltak.

A leghagyományosabb szám a magyarországi *A halász és a hold ezüstje* felújítása volt. Balázs Béla műve a szimbolista líra és a groteszk humor szerencsés keveréke; Huszár Imre remek figuráival az utóbbira helyezték a hangsúlyt.[21] Teljesen más viszont a *Meztelen házassága,* melynek „szereplői" Wassilieff által bőrből és fából készült humoros „afrikai" szobrocskák voltak, *Az utca* felvonuló járókelői pedig sajátos félúton helyezkedtek el a vászon és a színpad között: „gömbökből", „hajlított csövekből" „hullámlemezekből" összerótt figuráikat A. Tóth Sándor szinte kivágta a festményből, és statikus síkfigurákként vonultatta el a nézők előtt. Fried Tivadar *A róka és a gólya* című játékának marionettjei már ugyanezt háromdimenziós figurákkal oldották meg, gömbölyített formák helyett szögletesekből építve fel a fa gyerekjátékokra emlékeztető állatokat.

Az előadás három legérdekesebbnek tűnő száma Picasso kubista képeit és „jelmezeit" idézte. Sőt, Kolozsváry *Divatbemutató*jának kilenc fennmaradt, remek figurája a konstruktivista szobrászat felé közelített; ezek egyszerre voltak groszteszk divatkarikatúrák és síkidomokból, rongyokból és drótokból összeállított vonuló építmények.

A szobros darabokkal ellentétben, éppen a mozgás adta a fő témáját Blattner *Táncosnők* című párosának. Az otthon kidologzott lapos figurákat alkalmazta, de ezúttal áttetsző, krémszínű, gépalkatrészszerű formákból állította össze, melyek hátulról kapták megvilágításukat, s az ízületeknél egymással érintkező lapok a rétegek számának megfelelően különböző árnyalatokat adtak ki. A két figura zenére mozgott, labdával és karikákkal játszott — a kritikák szerint nagyszerűen. Hasonló technikával készült a *Szívek ha találkoznak,* a maga görcsösebb, marslakószerű figuráival.

Ilyen szemléletű, jellegű bábszínház ebben a korai időszakban nem csak Párizsban volt ismeretlen. Talán a cseh Richard Teschner látvány-bábszínháza állt hozzá a legközelebb, mely szintén szöveg nélkül, zenére mozgatta arc nélküli, pazarul öltöztetett és világított bábuit. Blattner nem tagadta, hogy nagy benyomást gyakoroltak rá Teschner előadásai, amelyeket 1925-ben Bécsen átutazva látott.[22] Az Arc-en-Ciel 1929-es előadásának világa azonban nem annyira ezzel a dekoratív szecessziós színházéval rokon, mint inkább a fentebb említett balettszínpadokéval, melyeknek szcenikai hatása tagadhatatlan. Ám most a kockák és csövek arra a színpadra kerültek át, ahol valóban otthon érezhették magukat. Hiszen nagyon kérdéses, mennyire segítette elő a balett sajátos testnyelvének érvényesülését, hogy a táncosokat bedobozolták. Mindenesetre a balettosok nem sokáig viselték ezeket a kosztümöket, a bábszínház színpadán viszont — a színház jellegéből következően — hamar teret hódítottak a későbbi években-évtizedekben a kubista-konstruktivista formák, s jelen vannak a mai napig.

Hogy éppen magyarok hozták létre ezt a színházat a nem éppen konzervatív Párizsban, az talán magával az

8. Kolozsváry Zsigmond (S. Kolos-Vary) figurái a Divatbemutató *című előadás feltehetően két különböző változatához, 1929—1930*

emigráns léttel magyarázható. A Párizs és Budapest közötti távolság azokat válogatta ki ide, akik a leghatározottabban akartak szakítani a konvencionálisabb stílussal. Ezeket az embereket aztán az idegen környezet, sok esetben a nyelvi kitaszítottság egymás felé hajtotta. Újító képzőművészek lelkes együttműködéséből közös festmény vagy szobor nemigen születhet, de színház, ahol a különböző alkotók tárgyai együttesen „felléphetnek", annál inkább. Ez a színház pedig a tágabb értelemben vett bábszínház. S éppen a magyarok között volt egy olyan kimagasló tehetségű művész, aki ezen az úton korábban már megindult, s aki köré csoportosulni lehetett.

Az Arc-en-Ciel, 1929-es feltűnésével, egy baráti kör közös időtöltéséből valódi, működő színházzá vált. A Montparnasse szívében találtak otthonra, egy műteremben, majd Isadora Duncan festő testvérének Akadémiájában játszottak rendszeresen. Közben alkalmanként a legkülönbözőbb helyeken léptek fel, a kis modern színházaktól kezdve festészeti akadémiákon, nyári táborokon keresztül szabadkőműves-páholyokig mindenütt, még egy ócska folyami hajón is. Előadásaikat gyakran a művészeti ágat népszerűsítő bábtörténeti kiállítással és bemutatóval kötötték egybe.

A repertoár a harmincas évek elején újabb „avantgárd" darabokkal bővült, ám ezekről nagyon keveset lehet tudni.[23] Jobban ismertek az ezekben az években megerősödő groteszkebb irányzat előadásai és bábui. Valamennyit marionettel játszották, s középponti szerepet kapott bennük a bábmozgás humora. Különleges helyet foglal el ezek között A. Tóth Sándor kis „preabszurd" darabja, a magyar csalimese ötletéből készült *A vak vadász* (1930). A lekerekített, tömzsi, tagolatlan fadarabokból összerótt vadászfigura egyszerre volt mulatságos és ijesztő nagy orrával, s a vak szemet jelző kék árkokkal. Ez a cím által is érzékeltetett kettősség jellemezte a kis, zenére készült pantomim cselekményét is: a vadász, valahányszor lelőtte a villogó szemű baglyot, az mindig hirtelen feléledt, vidáman villogni és táncolni kezdett újra.

9. Szívek ha találkoznak. Blattner árnyjátéka. Bemutató: 1926. Fotó: André Kertész, 1931

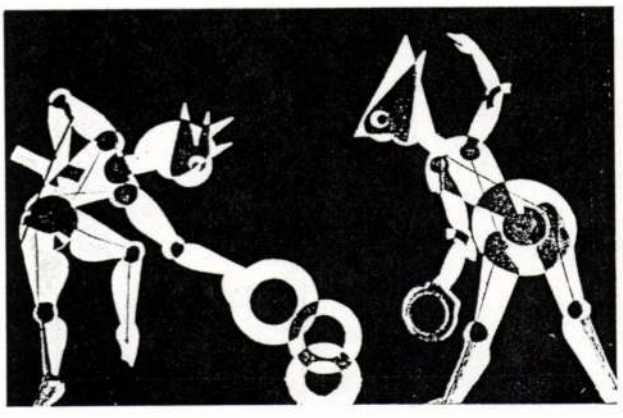

10. Táncosnők. *Blattner árnyjátéka, 1929. (A jobb oldali figura: M. M. S.)*

A marionett-tánc fontos szerephez jutott az *Aranylakodalom* (1932) című produkcióban is. Egy kurta jelenetből állt — az öreg házasok elkészíttetik esküvői ruhás fényképüket —, amit rengeteg képtelen bábos ötletből építettek fel. A fotós lábának nagyujja például külön mozgott a lyukas cipőben, a fényképezőgépből az adott pillanatban kirepült a „kismadár", maga a gép pedig önálló életre kelt, s pókszerű, hosszú, összecsukható lábaival fergeteges táncot lejtett. Több visszaemlékező is úgy említi fel ezt a fényképezőgép-táncot, évtizedek múlva, mint a színház működésének egyik legkimagaslóbb teljesítményét.[24]

Hasonló siker volt a *Banjo úr és a pelikánja* (1932) című kettős, melyet Blattner a társulathoz csatlakozó új munkatárssal, Abel Frigyessel, a kimagasló tehetségű színésszel, zeneszerzővel, íróval együtt adott elő. 1934-ben egyik vegyes programban történt előadásáról így írt egy kritikus: „Az előadás legmaradandóbb pontját Blattner G. bábui jelentették. Ez a nagy fiú, aki ki tudja melyik országból érkezett dúlt tekintetével és kócos hajával, azzal a fantáziára és képtelenségekre való hajlammal rendelkezik, amivel eddig egyedül álltak a rajzfilmesek. A Banjo és a pelikánja, ha lehet így mondani, egy kézzel fogható tünemény. A pelikán belépése, tetőtől talpig piros flitterben, amerikai ritmusra táncolva, kopogtatva a csőrével és riszálva a hátsóját, Walt Disney legjobb darabjait idézte."[25] Gyakran háromszor is megismételtette velük a közönség.

Ehhez hasonló marionettdarabok egész sorát mutatták be, melyekben a mozgásnak mindig kiemelt szerep jutott, s humoruk mélyén esetenként némi baloldali politikai tartalom is meghúzódott.[26]

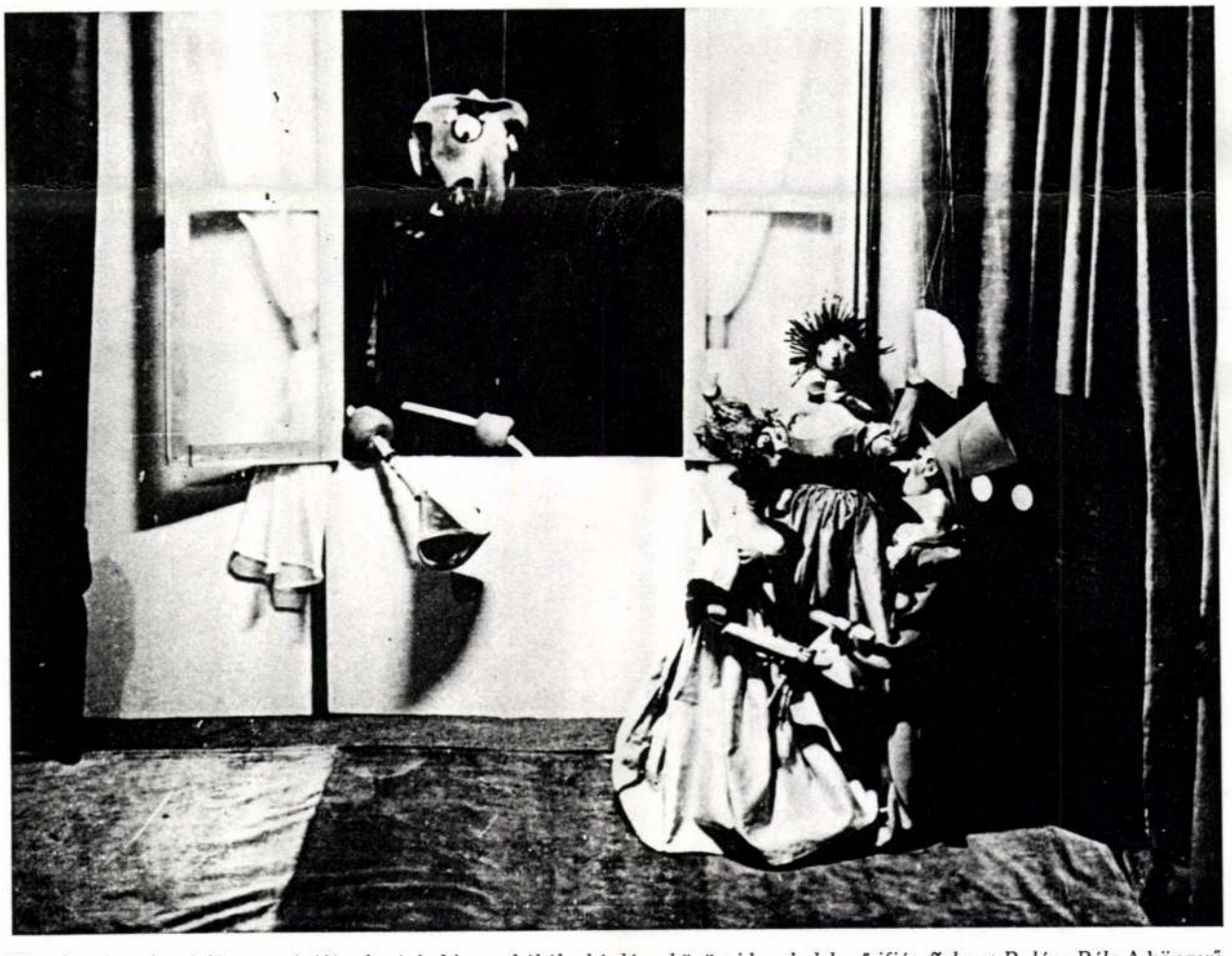

11. A sötét ember óriás porszívójával szívja ki a szobából a két lány között ide-oda lebegő ifjút. Jelenet Balázs Béla A könnyű ember *című bábjátékából, Blattner marionettjeivel, 1930*

12. Benjo úr és a pelikánja. *A Blattner-marionett jelenete, 1932*

III. A nagy korszak. 1934—1940

A harmincas évek folyamán az Arc-en-Ciel, az ismert párizsi színház nemzetközi tekintélyre is szert tett. „A két legmodernebb kísérlet a bábjátékban nyilvánvalóan az olasz Podreccáé és a magyar (!) festőé, Blattneré" — szögezte le már 1932-ben egy francia kritika.[27] A sajtó java része nagyon elismerő volt, többen a bábművészet megújításáról és újjászületéséről írtak az Arc-en-Ciel kapcsán, de akik a hagyományokkal és a nagyközönséggel való szakítást rótták is fel, azok sem tagadhatták meg az eredetiséget, művészi-technikai színvonalat illető elismerést.

1929 óta fokozatosan alakult ki közönségük szűk, de nagyon hűséges köre a Quartier Latin és a Montparnasse diák- és művész- lakóiból. 1939-ben a társulat végre egy állandó, viszonylag nagy (120 férőhelyes) befogadó helyiségre lelt, s közben a csapat tovább bővült, erősödött. A stabil mozgató bábos maghoz Abel Frigyesen, Blattnernén és az egykori hazai munkatárs, Walleshausenen kívül Koffán Károly festő csatlakozott. Az idős mester örömmel idézte föl emlékei közül azt a pillanatot, amikor a Grande Chaumière mulatóban megismerkedett Blattnerrel, s hívására betársult a színházhoz. Meglepően hamar beletanult a bonyolult marionettek mozgatásába, s nagy örömmel játszott velük. Ám, jóllehet csodálta Blattner bábos fanatizmusát, nem követte ezen az úton, pár év után otthagyja a bábozást, mert — mint mondta — „nem akarta, hogy elnyelje".[28] Wassilieff, Detre, Fried, Kolozsváry, A. Tóth csak alkalmilag, tervekkel társult, s hasonlóképpen időszakosan, egy-két produkció erejéig kapcsolódott hozzájuk számos más magyar művész is. Így például Kiss Vilma festőnő, aki kosztümöket, díszletterveket készített, s akitől szintén nem volt idegen a drámai műnem; a negyvenes évek elején maga írta rajz-mesefilmet készített[29] vagy Olcsay-Kiss Zoltán szobrász, aki az itteni indíttatásra Magyarországon az első bábfilmeket készíti.[30] Aztán Juhász Jenő impresszionista festő és Prinner Antal szobrász, festő, rajzoló, író, okkultista filozófus, aki mindemellett „textiltervező volt, s az ő rajzai után nyomták a divatos párizsi selymeket, de kikerült kezei alól sok drámia hangulatú csendélet is", s „kerámiákat készített Picasso mellett, akivel mindig jóban volt".[31] A bábszínház szempontjából igen érdekes Rajk István személye, aki Medgyes Lászlónak Adolphe Appia szellemében működő szcenikai iskolájában tanított, Párizsban. Itt a diákok az Arc-en-Ciel indulásával egy időben, annak modern szemléletével rokon bábelőadásokat is csináltak, s az egyikhez (Übü király) éppen Rajk készítette a bábukat.[32] De bekapcsolódott a munkába a párizsi szobrászat két magyar kiválósága: Beöthy István és Csáky József is.

Ez az időszak a többi francia társulattal való együttműködés kora is. Alig valamivel Blattner után, a harmincas évek elején, sorban öt olyan jelentősebb művész bábszínház indult Párizsban, mely szintén szakított a merev hagyományokkal, ha nem is annyira határozottan, mint az Arc-en-Ciel.[33] Ráadásul különvált Blattnertől két magyar, Detre és Abel is. E sok apró társulat szorosan együttműködött, egymás színházaiban léptek fel, közös produkciókat hoztak létre, számos kiállítást és fesztivált rendeztek együttesen. Blattner az együttműködés egyik fő szervezője volt.[34]

1934-től 1940-ig tartott az Arc-en-Ciel legtermékenyebb és legsikeresebb korszaka. Ebben az érett szakaszban a játékos, végletesen formabontó kis darabok mellé komolyabb hangvételű, nagyobb lélegzetű szöveges misztériumjátékok sora csatlakozott, melyek az új megoldásokat erősebben ötvözték a hagyományosakkal. Ehhez a klasszikusabb stílushoz dolgozta át Blattner hazai alsó-oldalsó zsinóros mozgatású figuráit, s hozta létre billentyűs bábjait. Nagy, 70 centis vázszerkezetek voltak ezek, melyeket a játékosok a derekukra erősítve hordoztak a paraván mögött. Derékban hajlíthatóak, vállban forgathatóak voltak, a fejet és a végtagokat pedig billentyűkkel mozgatta alulról a játékos. A bonyolult szerkezeteket több előadásban is fel lehetett használni, mivel a ruha, a kezek és a fej cserélhetőek voltak.

Míg a billentyűs bábok a szöveges szerepeket „alakították", a zenés pantomimekhez továbbra is a marionetteket alkalmazták, mert Blattner szerint erre ezek voltak a legalkalmasabbak táncos, lebegő mozgásukkal.

A misztériumjátékok sorát az *Ádám misztérium* (1934) nyitotta meg, melyet Pierre Albert-Birot írt, egy 12. századi eredeti játék alapján. Albert-Birot az avantgárd írókat szervező SIC című lap szerkesztője volt, s — mondhatnánk — ennek megfelelően a hagyományossal szemben a bábszínházat tartotta ideális színháznak, számos bábdarabot is írt. Az Ádám billentyűs figurái ünnepélyesek, pazarul öltöztetettek voltak, enyhén stilizált vonásaikkal félúton helyezkedtek el a korábbi évek konstrukciós és a hagyományos, babaszerű marionettek között. Az Úristen a középko-

13. A kezek. *A. Tóth Sándor commedia dell'arte figurái Pierre Albert-Birot bábjátékához, 1931*

14. Az Arc-en-Ciel társulata az Ádám misztérium *billentyűs bábuival. Bal szélen a zongoránál Abel Frigyes. Bábok balról jobbra: Úristen (alatta a keze), Lucifer (Blattner kezében), Éva, Ádám, 1934*

ri szobrokat idéző merev arcú, óriási báb volt, világító, színeit változtató, szembogár nélküli szemekkel. Szelídebb és „élőbb" szép fejek készültek az első emberpár figurájához. Hasonló volt az *Aucassin és Nicolette* (1935), ez az egyórás, élő kórusmuzsikával kísért produkció és a *Szép aranyhajú lány* (1935).

E misztériumjátékok közül a legfontosabb *Az ember tragédiája* volt, amit a nevezetes 1937-es párizsi Művészeti

15. Ádám misztérium. *Blattner Géza billentyűs bábui: Úristen, Éva, Ádám, 1934*

és Technikai Világkiállításon mutattak be. A bábos pavilonban tizenkét külföldi és tíz francia együttes szerepelt. „Soha és sehol nem hívtak össze ennyi társulatot. Soha és sehol nem tanúsították ennyire világosan ennek a művészetnek az újjászületését" — emlékezett vissza a bábozással is foglalkozó nagy rendező, Gaston Baty 1968-ban.[35] A fő meglepetést most is az Arc-en-Ciel okozta.

Az ember tragédiájának bábszínre vitelét az egykori alkotótárs és barát, Németh Antal tanácsolta. Németh nyolc alkalommal rendezte meg a művet, és ebből háromszor külföldön, de lemez-, rádió- és filmváltozatot is készített. Szent meggyőződése volt, hogy a Tragédia képviselheti idegenben legméltóbban a magyar kultúrát.[36] A bábváltozat gondolata kézenfekvő volt. A Tragédiát éppen az teszi különösen alkalmassá a bábszínpadra, ami a színészeknek a gondot okozza: elvontsága, lírai, allegorikus jellege. Az ördög—ember konfliktussal témájában is a tradicionális bábjátékok közé illeszkedik, az álmok sora pedig szintén a hagyományosnál „emeltebb", kevésbé realista bábszínpadra rendeli. A darabot Walleshausen fordította és rövidítette le egyórásra a bábok számára.

A produkcióhoz Blattner mozgósította a magyar művészeket, de még a párizsi magyar iparosokat és technikusokat is — vagy harmincan dolgoztak együtt.

A bábváltozat alapelgondolása Blattnertől származott. Két színpadot helyezett egymás fölé, a felsőn az álmok, az alsón a keretjáték képei játszódtak. Ennek megfelelően a három főszereplő kétféleképpen szerepelt, az álmon kívül mind kiszolgáltatott, „felülről manipulált" marionettek,

míg a felső színpad szereplői billentyűs bábok voltak. Az álomképek díszleteit egy hatalmas sorskerékre erősítették, s — a történelmi körforgás képzetét erősítve — minden változáskor továbbfordult a kerék.

A szép, finoman stilizált Ádám, Éva és Lucifer bábukat Csáky József készítette, a különböző színeket pedig felosztották egymás között a művészek.

Az álomhoz a nagy színpad történelmiképeskönyv- hagyományával szakítva, a korokra csak jelzésszerűen utaló, esetenként absztrakt tervek készültek. Különösen érdekes Beöthy István falansztere, mely hideg, monoton, geometrikus világával, ide-oda mozgatható (?) gépalkatrészeivel, egyforma, arctalan, görnyedt manóival egy kiégett, embertelen gépkorszak „antifuturista" ábrázolása. Hasonlóan eredeti Kolozsváry tépett szélű foltokból és egyenes vonalakból felépített athéni köztere, Kiss Vilma kemény élű háromszögekkel, gúlákkal hűtött eszkimó díszlete, Prinner Antal konstruktivista űrháttere vagy A. Tóth Sándor piramisfestményeket idéző vázlatai az egyiptomi színhez. [Sajnos nem maradt kép Juhász Jenő (London), Rajk István (Párizs), Fried Tivadar (Prága), Olcsay-Kiss Zoltán (Bizánc) díszleteiről.] A kísérőzenét Harsányi Tibor szerezte. A nagyszabású közös produkció a Világkiállítás aranyérmét nyerte el.

Nagy sikerrel játszották ugyanott a *Thanatos, az utazót* is, mely szintén a misztériumjátékok sorába illeszkedett, igaz, humora és technikája eltért azokétól. Adrianus Michael de Jong kortárs holland szerző műve a Tragédiához hasonlóan a Faust családjához tartozott: a Halál egy lelket szeretne megszerezni, s a földön bolyongva figyeli az embereket, akiknek kétségbeesése eközben egyre csak nő, hiszen, a Halál nem üzemelvén, egyszerűen életben maradnak. A pánik csak akkor szűnik meg, amikor a végén újra meg lehet halni. A bábfejek olyan maszkok voltak, melyeknek hátsó, lapos felét fekete anyag fedte, s így hirtelen megfordítva „eltűntek" a szintén fekete háttér előtt. Ezzel a technikával minden eddiginél jobban sikerült álomszerű jelenéssé légiesíteni a látványt. Fontos szerepük volt a nagy, kifejező kezeknek is, melyeket Koffán Károly faragott.

E műfajban az utolsó a *Szűz Mária misztérium* volt, melyet 1938-ban mutattak be nagy sikerrel. Henri Heraut a középkori játékot, az eredeti szellemének megfelelően, kortárs környezetbe helyezte, sok kedves humorral. A napi problémákról panaszkodó fiatalok, József és Mária sorra

16. Blattner Walleshausen Zsigmond „Nyomor"-maszkjával, 1934

fogadják a betlehemi polgármestertől kezdve a mérnökön, halászon, paraszton, péken, divatszabón keresztül egészen a Marseillaise hangjaira hivatalosan érkező háromkirályokig a csodálókat. A középkori képeket idéző díszletet Blattner, az enyhén stilizált, nagyon kedves és kifejező, szépen öltöztetett pálcás bábokat pedig Hildegarde Weber svájci

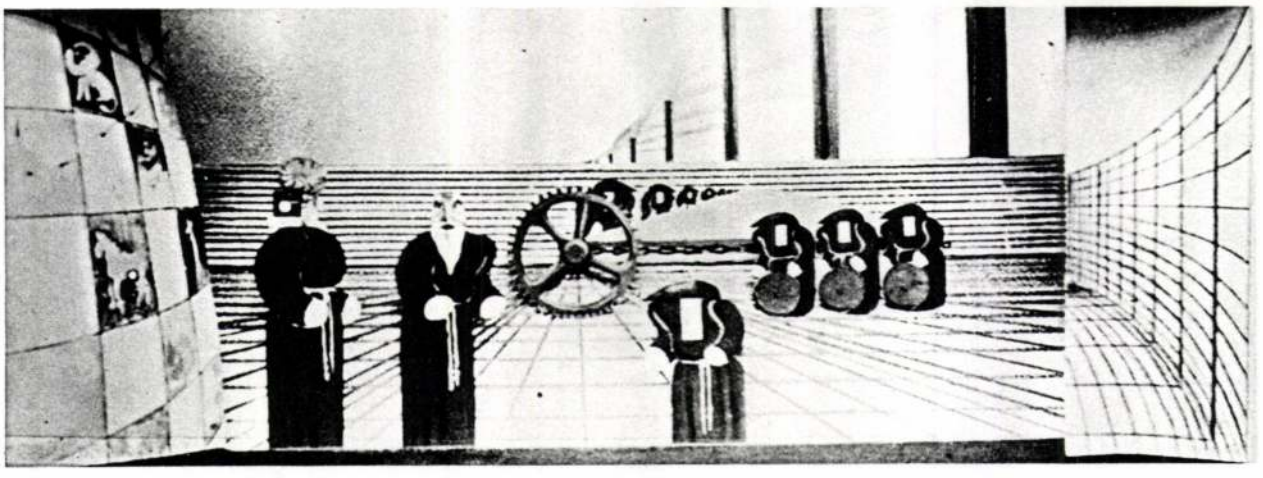

17. Beöthy István terve Az ember tragédiája *Falanszter-képéhez, 1937*

18. Hildegarde Weber pálcás bábui a Szűz Mária misztériumhoz. *A paraszt, a halász és a pásztor a betlehemi jászolhoz járul.*

képzőművésznő készítette, kiérdemelte velük a kritika őszinte lelkesedését.

Ehhez az alsó mozgatású, középkori ihletésű sorozathoz két nagy sikerű, komolyabb hangvételű marionettdarab kapcsolódott. Az egyiket egy francia bábossal közösen készítette. A *Betolakodó* (1936) Maeterlinck hideglelős históriája volt, melyben a halál fokozatosan, de feltartóztathatatlanul benyomul egy békés család otthonába — természetesen holdfényes éjaszaka —, s csak a vak nagyapa észleli. A kísérőzenét a Hatok egyike, Durey komponálta és játszotta zongorán. Az előadás az egykori néző visszaemlékezése szerint „bábjáték szempontjából zseniális volt".[37]

A *Magyar legenda* (1934) című mesét — mely az „Egyszer egy királyfi" kezdetű népballada feldolgozása volt — Magyarországot idéző díszlettel és bábokkal adták elő. E borongós hangvételű játék utolsó jelenetében tűnt föl a nevezetessé váló maszkbábu, a hazai állapotokat allegorizáló *Nyomor*. „Az Arc-en-Ciel fő sikere egy idős asszony maszkja, a Nyomor, mely egyetlen szó nélkül állandóan változtatta ábrázatát, hol szemből, hol félprofilból vagy profilból látszott, miközben szája és szemei fájdalmas kifejezést kölcsönözve mozogtak; ez a csodálatos famaszk Walleshausen Zsigmond munkája volt" — írta egy kritikus.[38] (Több kézikönyvben a Nyomor képe képviseli az együttest.)

Eközben a korábbi időszak humoros pantomimjei sem tűntek el a műsorból. Különösen nagy sikerű szám volt az Alexandre Arnoux balettlibrettójára és Alexandre Tansman zenéjére készült kis néma játék, a *Sextour* (1935). A kétértelmű cím egy hangszerek alkotta szerelmi hatszöget takart, a furulya kisasszony kegyeiért versengett a többi hangszer. A groteszk bábukat ezüst zsinórok mozgatták, melyek fényesen csillogtak a fekete háttér előtt, hatásosan hangsúlyozva a „manipulált bábu — érzelmek hajtotta ember" metaforát.

Abel Frigyes és Blattner közös alkotása volt a *Satiété des Nations* (1934) című darab, melynek címe szójáték, két betű megváltoztatásával lett a „nemzetek kongresszusából" „nemzetek csömöre". Számos nemzet figurája lépett itt fel egy-egy Abel-szerezte és -énekelte saját nyelvű kis dalocskára: a holland mint sajt, a francia mint szónokló kakas és így tovább. Miközben gyors táncaikat ropták, hirtelen hol oldalról, hol szemből voltak láthatóak, ugyanis ezek az alulról mozgatott figurák függőleges tengelyük mentén nyíltak-csukódtak, mint egy ajtó. Nem hiányoztak a kesztyűs bábos számok sem, Abel egyedül írt, mozgatott és énekelt bravúros ének- és táncduettjei az Arc-en-Ciel színpadáról indultak sikeres útjukra.[39]

19. Jelenet a Sextour *című játékból, Blattner marionettjeivel. Balról: a Hegedű, a Cselló, a Furulya, a Zongora, a Trombita és a Nagydob, 1935*

IV. Háború és újrakezdés. 1940—1958

Amikor 1940-ben a németek támadása miatt Blattnernek el kellett hagynia Párizst, az 1929-cel kezdődő pezsgő, izgalmas alkotó korszaknak vége szakadt. Blattner persze nem az az ember volt, akit egy világháború eltéríthet a bábszínháztól. Játszott már menekülés közben, aztán Valencay-ben, ahol végül is letelepedtek, s szerte a déli szabad zónában, menekülteknek és gyerekeknek, mezőn, csűrben és padláson. De a párizsi nézők és munkatársak hiányoztak, s az új körülményekhez alkalmazkodni kellett. A műsorba népszerűbb mesék és vígjátékok kerültek, a technikában pedig az ezekhez illő, és az alkalmi partnerek által is könnyebben mozgatható kesztyűs és pálcás bábuk kerültek előtérbe. Jellemző darabja volt ezeknek az éveknek *Professzor Ersatz* (1944). Ez több kis pantomimből állt össze, melyekben a címszereplő „találmányai", különböző háborús pótlékok (pótkávé, pótcukor stb.) táncoltak, köztük a szeretet és megegyezés pótléka, a gyűlölet is. A pálcás figurákat — stílszerűen és kénytelenségből — mindenféle limlomból, fellelhető kacatokból állította össze, olyan sikeresen, hogy a Professzor figura ma is a müncheni bábmúzeum egyik kiállítási tárgya.

20. Professzor Ersatz. Blattner Pálcás figurája, 1944 (M. M. S.)

21. Blattner Géza az ötvenes években

1945 után már nem lehetett a bábozást ott folytatni, ahol 1940-ben abbamaradt. A háború elragadta legközvetlenebb munkatársát, feleségét, s szétszórta a magyar emigrációt, melynek sajátosan két háború közötti összetartása éltette ezt a kis színházat. Blattner új feleségét is bevonta a bábjátékba, s kettesben néha bemutattak egy-egy új darabot — a háborút követő tizenhárom évben összesen hetet —, ám később ezek is elmaradtak. Ezzel az Arc-en-Ciel 1958-ban beszüntette tevékenységét, vezetője pedig kilenc év múlva bekövetkező haláláig újra a vászonhoz tért vissza. De talán nem független Blattner Géza tevékenységétől, hogy a háború utáni modern bábjátszás egyik központja éppen Párizs lesz, ahol egykori tanítványai és csodálói az általa megkezdett úton léptek tovább a bábszínház sajátos nyelvének megteremtése felé.

Lőrinc László

1 *P. Gueguen:* Actualités poétiques. Les Nouvelles Litteraires 1931. április 4.

2 Például: *Paul Fournel:* Les Marionettes. Paris 1982, 99.; Encyclopaedia Brittannica 1962. 18. kötet 775 A III. kép; Encyclopedie de la Pléiade, Histoire des Spectacles. Paris 1965, 1465, 1484.; Puppets and Puppetry. London 1958, 17, 20.

3 *Bil Baird:* L'art des marionettes. Trad. J. Fournier-Pargoire. Paris 1967, 189.

4 A bábos fellendülésről összefoglalóan lásd *Székely György:* Bábuk, árnyak. Budapest 1972.

5 *Balázs Béla:* Aréna és bábszínház között. Auróra, 1911.; *Kosztolányi Dezső:* Bábok. In: *K. D.:* Színház. Budapest 1978, II. 799—801.; *Karinthy Frigyes:* Teatro dei Piccoli. In: Címszavak a Nagy Enciklopédiához. Budapest 1980, I. 536.

6 *Rónai Dénes:* A képszerű film. Mozgófénykép Híradó 1913. 34. sz. Lásd még: *Nemeskürty István:* A mozgóképtől a filmművészetig. Budapest 1961, 41, 129.

7 Blattner Géza 1893. február 10-én született Debrecenben. Itt Toroczkay Oszvald tanítványa, majd 1910 és 14 között Hollósynál tanul Münchenben, ezen kívül az ottani Iparművészeti Akadémián és Debschitz iparművészeti magániskolájában. 1914-től katona, az 1917-es margitszigeti Hadikiállításon játszik először bábokkal Hincz Károly vásári bábossal és Rónaival.

8 *Rabinovszky Máriusz:* A KUT kiállítása. Nyugat 1927. május 1.

9 Daumier-hez hasonlítja: *N.(émeth) A.(ntal):* Blattner Géza kiállítása. Magyarság 1924. január 6. Festészetéről: *Módy György:* Blattner Géza. In: *M. Gy.:* Képzőművészeti írások. Debrecen 1978.

10 Wayang játékok. Műsorfüzet. Magyar Színházi Intézet, Bábgyűjtemény (A továbbiakban: MSZI BGY)

11 Blattner munkatársainak kutatásához az MTA Képzőművészeti Adattárának dokumentumait használtam. *Walleshausen* könyvei: Lula (1918), Senkiember János (1928), Budapesti képeskönyv (1928), Este (1932).

12 Lásd 11. jegyzet.

13 Blattner magyarországi tevékenységéről lásd *Németh Antal:* Művészi bábjátéktörekvések hazánkban. In: A bábjátszás Magyarországon. Budapest 1955.; *Lőrinc L.:* Blattner G. magyarországi tevékenysége. MSZI BGY. Legfontosabb itthoni darabjai: Balázs Béla: A fekete korsó, Uő.: A halász és a hold ezüstje; Ismeretlen flamand szerző — Kosztolányi Dezső: A lovag meg a kegyese; Walleshausen Rolla: Egyszer volt; Mohácsi Jenő: A bűvös hordó; Komor András: Pasiphae; Németh Antal: Argirus; Fazekas Mihály—Nógrády László: Ludas Matyi; Róna László: Faust.

14 *A. Tóth Sándor* párizsi visszaemlékezései. MSZI BGY. A. Tóth gazdag művészi hagyatékát részben fia, Tóth Gábor Sándor őrzi, egy majdani méltó kiállítás és feldolgozás reményében. Bábos hagyatéka: MSZI BGY.

15 *Lucien Hervé:* Kolos Vary. Parisien Hongrois 1984 n° 2. (Szerk. *Kádár József*). L. még: *Molnár Gábor:* Beszélgetés Kolozsváry Zsigmonddal. Látóhatár 1966, 3-4.

16 *Jean-Paul Crespelle:* Montparnasse. Ford. Gyáros Erzsébet. Budapest 1988, 111.

17 Blattner franciaországi tevékenységéről: *B. G.:* Hogyan indult el... (Visszaemlékezés) MSZI BGY., *A. Gervais:* G. Blattner. In: *A. G.:* Marionettes et marionettistes de France. Paris 1947, 131—142. (A kiváló szakkönyv valamennyi francia bábos közül messze Blattnerre szenteli a legtöbb figyelmet.) *Frederic O'Brady* (Abel Frigyes) cikkei és levelei. MSZI BGY. L. még: 14. jegyzet.

18 Idézi számos kritika, lásd pl. 19. jegyzet.

19 *Maurice Raynal:* Guignol ce met à la page. Intransigeant 1929. október 29.

20 Les marionettes. Le Journal 1929. október 29.

21 A *Halász*-t Blattner először valószínűleg 1917-ben játszotta Hincz Károlyhoz betársulva, majd bizonyosan előadta 1919-ben. Szintén 1929-ben mutatta be Madzsar Alice tánccsoportja is Palasovszky Ödön rendezésében, tánc-árnyjátékként, Kozma József zenéjére. Ez utóbbi Párizsban Blattnerékkal is együtt dolgozott a harmincas években.

22 Lásd 17. jegyzet. Teschnerről: *Székely György:* Bábuk, árnyak. Budapest 1972.

23 Ilyen volt Wassilieff Világító fejek című darabja, melyben színváltoztató maszkok szerepeltek, Balázs Béla A fekete korsó c. árnyjátékának felújítása Blattner figuráival, Kolozsváry Frigyes vására és Wassilieff Érotic mystere című darabjai.

24 Például: *Jean-Loup Temporal:* Du temps passé. Unima France 1979. N° 64. vagy *Frederic O'Brady:* Souvenir. Uo. N° 80.

25 *O. P.:* Les marionettes ressuscités. Candide 1934. november 1.

26 Ilyen humoros kis darabok voltak: Olcsay-Kiss: Ainsi font, font (1933), Blattner: Marienne és a libái (1930), A. Tóth Sándor: Becsületbeli ügy (1930) és Fakatonák parádéja (1934), valamint a Blattner marionettjeivel előadott „A könnyű ember" című Balázs Béla-darab (1930).

27 *Germaine Maillet:* Les marionettes. Bulletin du Comité du Folk-Lore Champenois 1932. március.

28 *Koffán Károly* visszaemlékezése. Beszélgetés Csorba Gézával. Magyar Nemzeti Galéria, Adattár 21668/1983.

29 Lásd 11. jegyzet. Filmjének címe: A mennyország gyermekei.

30 Filmjének címe: Megy a juhász szamáron.

31 *Bajomi Lázár Endre:* Magyarok a Montparnasse-on. In: Jean-Paul Crespelle: A Montparnasse. Budapest 1988, 190.

32 *Medgyes László:* Színház — Technika — Iskola. Magyar Művészet 1931, 111—120.

33 A francia együttesekről l. *Gervais* könyvét. (17. jegyzet)

34 Blattner szervezte az 1934-es nagy közös kiállítást az Archive de la Danse-ban, Rolf de Maré, az említett svéd balett vezetőjének támogatásával, valamint a Prizme nevű bábos szervezetet.

35 Idézi *J.-L. Temporal,* 1. 24. jegyzet.

36 *Németh Antal:* Egy emberöltő Az ember tragédiája szolgálatában. In: *N. A.:* Új színházat! Budapest 1988, 443—468.

37 *Frederic O'Brady* levele: MSZI BGY. Társa: Marcel Temporal.

38 *C. Chassé:* Un Congrès de Marionettes. Depèche Brest 1934. december 6.

39 Abel (más néven Frederic O'Brady) darabjaival a háború közben Marseilles-ben, utána Párizsban és az Egyesült Államokban sok sikert aratott, filmre is vették. Lásd még *Gervais,* 17. jegyzet.

A cikk alapjául szolgáló kutatáshoz az Eötvös József Alapítvány adott támogatást.

A képeket a Magyar Színházi Intézet bocsátotta rendelkezésünkre, amit ezúton is köszönünk. Az M. M. S. jelzésű képeken látható bábok a müncheni bábgyűjtemény tulajdonában vannak. Két fej — a 13. képen látható ördögé és az egyik bohócé — a Magyar Színházi Intézet Bábgyűjteményében található, a 17. képen látható rajz szintén. A többi bábu holléte ismeretlen.

LES COULEURS D'UN ARC-EN-CIEL DE JADIS
(LE THÉÂTRE DE MARIONETTES DE GÉZA BLATTNER À PARIS)

Le peintre et montreur de marionettes Géza Blattner (1893—1967) est peu connu en Hongrie, alors que son activité d'animateur de guignol était bien estimée de la critique contemporaine tout comme de la littérature spéciale de la postérité. Le présent écrit a pour but de rendre compte de l'activité du théâtre nommé Arc-en-Ciel de Blattner.

Blattner a commencé les marionettes, sous l'influence de l'essor du guignol au début du siècle, encore en Hongrie (1919—1925), où il travaillait de compagnie avec des spécialistes excellents de théâtre et de film, de même qu'avec des poètes. Son expérience du théâtre d'art nouveau avec des figures planes et des silhouettes, ainsi que ses spectacles de marionettes à fil et de marionettes à gaine plus traditionnels n'attiraient pas un grand public. Il s'est établi à Paris en 1925.

Rassemblant ici autour de soi de nombreux artistes hongrois, il a fait une grosse impression avec le théâtre Arc-en-Ciel au IIe Congrès International de Marionettes tenu en 1929. (Parmi ses collaborateurs étaient entre 1928 et 1958 les artistes hongrois S. Kolos-Vari, A. Prinner, E. Beöthy, J. Csáky, C. Detre et l'artiste russe M. Wassilieff, ainsi que le compositeur de musique J. Kozma et le comédien F. Abel (sous son autre nom: F. O'Brady). Plusieurs parmi eux ont établi des théâtres de marionettes indépendants à Paris. „Nous assisterons là à une rénovation totale de l'art de la marionette. Pour le première fois l'on s'est aperçu que les marionettes pouvaient créer leur art propre et non plus seulement imiter la vie" — a écrit M. Raynal sur leur représentation. On le rappelait ensemble avec Podrecca en 1932 comme l'autre artiste de marionettes qui a la manière de voir la plus moderne dans le monde. Le secrèt de leur succès résidait en effet dans la modernité. Des figures planes inspirées par les tendances cubistes et constructivistes, ainsi que des statuettes statiques entraient en scène et des marionettes pouvant être éclairées par derrière et montées des éléments ressemblant aux pièces détachées „dansaient" avec bravoure et avec beaucoup d'humour. L'action traditionnelle des marionettes, voire même le plus souvent aussi la parole, étaient négligées et le spectacle, ainsi que le mouvement ont été mis au centre des numéros et l'accompagnement de musique a aussi rempli un rôle important. (Sinon dans le style du spectacle, mais dans ce rapport ont-ils suivi Teschner de Vienne. Le cercle de Picasso a déjà créé un monde de spectacles similaire pour le théâtre de ballet — cela exerçait aussi une influence sur les artistes autour de Blattner — mais dans un théâtre de marionettes, cela signifiait tout à fait une nouveauté à Paris). Comme il est à présumer, c'est pour cela que ce sont justement des hongrois qui l'ont établi ici, parce que les peintres hongrois ayant la vue d'avant-garde et „se sélectant" à Paris cherchaient la possibilité de travailler ensemble et en équipe dans cette atmosphère étrangère et il n'y a pas de doute que cela soit assuré pour les artistes avant tout par le théâtre de marionettes; d'autre part il y avait parmi eux, par chance, un artiste de guignol professionnel, autour duquel ils pouvaient se grouper. Le théâtre a complété sans cesse sa série expérimentale de numéros toujours plus récents dans les années postérieures. Bien des oeuvres de marionettes de bravoure et amusantes ont été représentées, dans lesquelles les solutions de guignol absurdes et comiques, ainsi que les mouvements humoristiques ont connu un grand succès.

L'Arc-en-Ciel est devenu un théâtre important au Montparnasse en 1934 et disposait déjà des locaux permanents pour les représentations fréquentées par un public d'habitués. Il a collaboré étroitement avec les petites troupes modernes françaises qui ont été constituées à sa suite. Son style est devenu plus classique et, en outre des pièces courtes expérimentales, des jeux de mystère majeurs inspirés par le Moyen Age paraissaient successivement. Dans ces derniers le texte généralement versifié, ainsi que le dialogue obtient un rôle plus important. Les figures de ces pièces étaient stylisées d'une manière plus modérée et leurs mouvements étaient plus solennels, ce qui était assuré par un type de marionette actionné d'en bas à l'aide des boutons-poussoirs. Ce mécanisme compliqué a été élaboré par Blattner lui-même. Entre-temps la série des jeux de marionettes plus grotesques n'était interrompue non plus.

À l'ouverture de la guerre (1940) Blattner a quitté Paris et, dépris de ses anciens collaborateurs et de son ancien public, il a continué son travail en province, dans une zone libre, dans des mauvaises conditions matérielles. Il a tout de même produit un nombre de numéros ayant une force de suggestion, bien que leur exécution et technique aient été plus simples. Les anciens collègues l'ont abandonné et l'activité de Blattner s'est aussi amoindrie rapidement. Jusqu'à l'an 1958 il n'avait que quelques premières nouvelles, ensuite il est retourné jusqu'à sa mort à la peinture. L'influence exercée par son oeuvre sur l'art de marionette hongrois et français peut être également démontrée.

BLATTNER Gera

Mitt. Ent. 1991. 1-2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Magyar bábművészek utolsó látogatása egy párizsi magyar bábművésznél

Blattner Géza magyar származású párizsi bábművész, az Arc-en-ciel bábszínház alapítója, a Nemzetközi Bábművész Szövetség, az UNIMA disztagja, magyarországi látogatása során, 74 éves korában, váratlanul elhunyt.

Ez év tavaszán Blattner Géza így köszöntötte a párizsi közönséget az Állami Bábszínház előadása előtt: »En negyven éve kezdtem el bábszínházat csinálni Budapesten, de megbuktam, mert nem segített senki. A mai fiataloknak könnyű dolguk van, mert a magyar állam dédelgeti őket. Nézzék meg, hogy az én honfitársaim milyen magasra emelték a bábművészet zászlaját...« — Annál a szónál, hogy »honfitársaim«, elcsuklott a hangja.

*

— Gyere át a szobámba, van még annyi időnk, hogy egy teát megigyunk.

Tudom, hogy Koós Iván nagy teás, nem kell kétszer hívni.

— Látod, ezt a kis főzőt Münchenben, a teát még Bukarestben vettem és most Párizsban isszuk. Egy csésze teában fél Európa — sikereink állomásai.

Elindulunk. Az Odeonnál kell kiszállnunk a metróból, és a Café Dantonban várja Géza bácsi a Bábszínház két tagját: Koós Ivánt és engem.

Már messziről integet. Megiszunk egy kávét, közben megbeszéljük a városnézés tervét. Kevés az idő, sok a látnivaló.

Géza bácsi megáll, kis kecskeszakálla ragyog a napfényben. Ahogy így elnézem, mintha fiatalabb volna, mint este volt. Igen, most megmutatja Párizst, a régi Párizst, ahol bábszínháza volt. Ahol sikere volt és ahol megbukott.

— Erre menjünk — mondja. Régi kapu, ódon, romantikus hangulatú udvar. Megilletődve állunk. Magyar bábszínház Párizsban. Barangolunk a Latin Negyedben. »Academia Raymond Duncan« — olvassuk. Géza bácsi sok érdekeset mesél az öregről, különcködéseiről. Bemegyünk. Három festő kiállítását is hirdetik itt egyszerre. Az asztalnál prospektusok között ül görög tógában az öreg hölgy — Raymond Duncan özvegye. Megnézzük kiállításokat. Nem is az ragad magával, hanem inkább az épület, a története, amit a falak mesélnek. Megnézzük Raymond Duncan nyomdáját, szövőszékét, amelyeket mindmind maga készített és dolgozott rajtuk. Nézem a falon a régi plakátokat: Isadora Duncant hirdetik.

Bemegyünk a kis színháztermébe. Itt táncolt Isadora Duncan, itt tartott előadásokat Raymond Duncan, ebben a teremben játszott Blattner Géza is.

Továbbmegyünk. A Luxembourg-kertben megnézzük Désartis színházát, ez ma az egyetlen állandó bábszínház Párizsban. Sajnos, ilyenkor nincs nyitva. De szerencsénk volt, az ifjú Désartis javítgatott, barkácsolt, igazi bábos módján. Készült a másnapi előadásra.

A Szent Mihály útja 72-ben van egy könyvesbolt, annak a pincéjében játszik egy szicíliai bábjátékos, azt is megnézzük. A könyvesbolt ragyogó, modern, egy kis falépcső romantikus pincébe vezet. Vászonra festett színes plakátok libegnek a huzatban. Rajtuk a műsoron levő lovagdráma jelenetei. A maestro szívesen fogad. Örül, mert azt hiszi, hogy újságírók vagyunk, de még jobban megörül, amikor megmondjuk, hogy bábjátékos kollégák vagyunk. Kézbe vesszük, nézegetjük és fényképezzük a gyönyörű bábukat.

— Most pedig eljöttök hozzám — mondja Blattner Géza.

Metró, autóbusz és máris kint vagyunk a gyönyörű boulogne-i erdőben. Kopott, öreg kerítés, elhanyagolt, régi, emeletes épület, itt lakik Géza bácsi. Megállunk a kertben, ő magyaráz.

— Valamikor ez a nagy ablakos műterem a tetőig ért. Itt született meg az amerikai Szabadság-szobor. Azután Chagall műterme volt a ház. Én tőle vettem át, majd az én bábuim készültek itt. Föstögettem, most pedig lámpaernyőket csinálok.

Bemegyünk a házba — igazi művésztanya. Szívélyes otthon. Minden bútordarabnak, lámpának — mindennek megvan a romantikus históriája.

Géza bácsi mesél, nézegetünk. Végiglapozzuk a régi újságcikkek albumát, a régi képeket.

— Ez itt Hollósy Simon, első mesterem. Itt a müncheni festőiskolában vagyok, ez a kép Munkácson készült Hollósy »festőtáborában«. És ezek a bábos képek. Képek és cikkek az 1937-es Párizsi Világkiállításon tartott Ember tragédiája-előadásról. »Ez a francia nyelvű előadás a magyar irodalomnak is nagy eseménye« — írta az egyik francia lap.

— Most pedig — mondja Géza bácsi, nagy ünnepélyességgel felállva —, amint azt levelemben is ígértem, átadom gyűjteményed részére az első párizsi bábukat. Ezekkel nyitottam itt annak idején az »Arc-en-ciel« Bábszínházat.

Balázs Béla A halász és a hold ezüstje bábjátékának három bábuja kerül elő az egyik szekrényből. A Halász, a Halászné és a Tündér. — Ezeket Huszár Károly faragta fába annak idején. Ezek kerüljenek haza Magyarországra.

Boldogan vettem át a három bábut. — Hazahoztam, eltettem főhelyre.

*

Ha valaki meghal és szépen akarunk beszélni a haláláról, mert nagyon szerettük, azt mondjuk: elment, itthagyott minket. Blattner Géza meghalt, nagyon szerettük és mégse mondhatjuk, hogy elment, itthagyott minket. Blattner Géza eljött, hazajött meghalni. Hazahívta és tegnap magába zárta szülővárosa földje, a debreceni temető.

Óhidy Lehel

a hőség, az élet gépezete.

12

Az élet a Fény utcában rázkódásokkal, hirtelen fékezéssel, motorok zúgásával, örvénylő kiáltással indul. Teherkocsikon, személyautókon, utánfutókon, kézikocsikon, oldalkocsis motorkerékpárokon vagy letakart, nagy fűzfakosarakban érkeznek a nyár érett, sötétlő, vagy halványan derengő színei.

A színek ünnepe, e lármás színek káprázata kezdődik el. A kocsikról sötétzöld görögdinnyét, sárga ananászt, levelek halványzöld köntösébe öltözött csemege kukoricát, piros foltos, piros erezetű őszibarackot, kéklő ringlót, sárgászöld paprikát, enyhe piros paradicsomot, komor zöld uborkát, érett sárga barackot, zöld levelű fehér gyökeret raknak le, s ezek a színek élni, játszani, izzani kezdenek a falécládákban, amint egymásra tornyosulnak.

A levegő már ég-kék. Az ördögök kinyitják az első hőség-szelepet.

Hőség még nincs. A támadó mindössze jelenlétére figyelmeztetett.

Befut a KUKA-kocsi, leugranak hátsó állóhelyükről az ifjú és vén kukalegények, s a fortissimo hangerejével dől és zuhan a kocsikba a hőség előző napjának minden elrothadt levele, szemete, piszka.

A környék megrázkódik. A nap fényes ablakán a vezérördög kitekint, s közénk röpíti első tüzes nyilát. Az ember az égre néz, megérinti hátizennyolc év óta harminc—negyven fokos hőségben dolgozik, Wagner Walkürjéhez hasonlatos tűzvarázsban él, minden műszak alatt egy-két kilót veszít, s naponta nyolc—tíz liter folyadékot iszik. Mit csinál most szegény?!

Hűtőtermek hősei, s a hőség hősei jutnak az eszembe, amint figyelem a Fény utcai piacot. Elszállt a hajnal, teljes a forgalom, minden gőzölög, minden szín lángolva ég.

A levegőben, lángcsóvákat dobálva, seprős boszorkányok

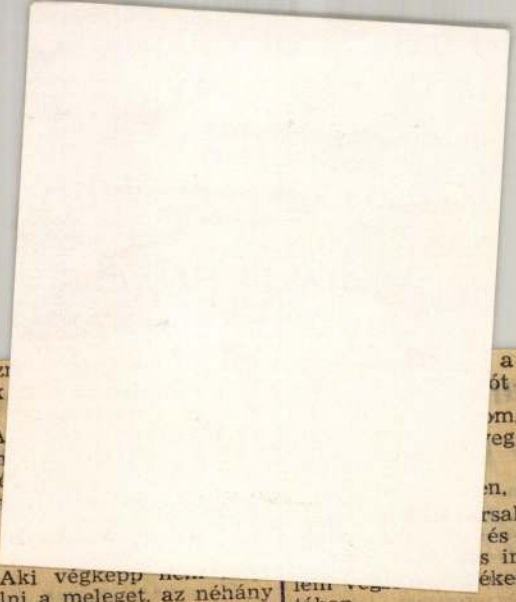

élegezn
hetnek
hátul
van. A
jobban
séfet
terség

— Aki végképp
elviselni a meleget, az néhány percre beáll ide — mondja *Gyulai* Zsuzsa, az étterem egyik vezetője. Fehérre festett ajtót nyit ki és onnan belülről hűvös, enyhe sugárzás csap

a kovászos
ót tesz...
m, ha meg-
eg jeges ás-
n, kérem.
rsalgás a ve-
és a vendég
s iránti türe-
ékeny állapo-
tában.

— De ha nincs ásványvíz, odít a vendég — mondja panaszosan a pincér —, azonnal és megfontolás nélkül ordít, mintha én tehetnék róla. És hát ilyenkor az ember nehezen őrzi meg a türelmét. Nézzen rám, folyik rólam az izzadság. És még az ásványvíz hiányát is az én nyakamba varrják.

Trópusi vidékeken a légkör ilyen állapotában kelnek útjukra az ámokfutók.

A pincér valamivel lassabban mozog a szokásosnál. Tempózik a hőség tapadó sűrűjében. Mert estére még 600 vendéget várnak. És azokkal is kezdeni kell valamit.

Relativitás

A konyha nyüzsgő forgatagában forrón és fűszeresen száll a fövő ételek illata.

"TESLA" HIRADASTECHNIKAI TROSZT TERMÉKEI
MAGNETOFONOK. ZSEBRÁDIÓK A VILÁGSZINVONALON
MAGYARORSZÁGON FORGALOMBA HOZZA A RÁVILL

GALOPPVERSENY
csütörtök du.
háromnegyed 4 órakor

Blattner Géza
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 AUG 28.

ESTI HIRLAP

Paul Valerytől vettük át az aranyérmet

1021

BESZÉLGETÉS A MODERN BÁBJÁTÉK „ATYJÁVAL"

(Cservenka Ferenc felv.)

Hollóssy Simon ... Chagall ... Lenin ... Bartoldi ... Paul Valery ... Obrazcov ... Balázs Béla. Barátok, ismerősök, vagy akikkel valamilyen kapcsolatba került. Szakállas arcú, sovány férfi meséli életének főbb állomásait. Mert a nyomtatott meghívók csak azt árulják el, hogy hazánkba látogatott Blattner Géza, *Párizsban élő festőművész, az európai bábművészet úttörő mestere.*

— Negyven éve élek Párizsban, 1930 óta ugyanabban a műteremlakásban, amit Chagalltól vettem. Korábban Bartoldi, a New York-i szabadságszobor alkotója élt ott. Igaz ugyan, hogy a háború alatt négy évet délen töltöttem, mert náci feketelistárd kerültem a Führert kigúnyoló műsorom miatt.

— Hogy kezdte a bábozást?

— *Festőnek indultam, Hollóssy Simon müncheni iskolájában.* Ott kerültem kapcsolatba a bábosokkal és láttam új kifejezési formát a bábjátékokban. 1919-ben hazajöttem, hat évig igyekeztem meggyökereztetni Magyarországon ezt a műfajt. Sajnos, nem sok sikerrel.

— Az érdeklődés hiánya kényszerítette külföldre?

— *Korántsem. Előadtuk a Ludas Matyit, és sikerünk volt, cikkeztek is róla.* Állandó színházat szerettünk volna, a saját házamat is felajánlottam, mégsem kaptunk rá engedélyt.

— És Párizsban?

— *Sokat dolgoztunk, s rengeteg anyagi áldozatba került az első komoly siker, az 1929-es első nemzetközi bábkongresszus első díja. Balázs Béla: A halász és a hold ezüstje című pantomimjátékát adtuk elő, saját szerkesztésű marionett figurákkal. Azután 1937 szeptemberében Az ember tragédiáját dolgoztuk fel, s az előadás után Paul Valerytől vettük át az aranyérmet.* Kiváló festők, szobrászok, fotósok, etnográfusok segítettek munkánkban, köztük *Maria Vasziljevna, aki Lenin párizsi szállásadója volt.*

— Hogyan látja a magyar bábjátszás helyzetét?

— Ami nekem itt nem sikerült, az sikerült Párizsban, s amit Párizsban sem tudunk elérni, az *ma Magyarországon szinte magától értetődik: állandó színházuk van, megkapnak minden támogatást.* Ismerem az Állami Bábszínház műsorait és a pécsi Bóbitákat, nagyon örülök, hogy mindig új formákkal kísérleteznek. *Szeptember 2-án délután találkozom az Egressy Művelődési Házban a hazai bábosokkal és a társművészekkel, majd 10-e és 25-e között a Bukarestben megtartandó harmadik kongresszuson számolok be a 47 év alatt szerzett tapasztalatokról.*

Papp Zoltán

A korábbi tám
az amerikaiak
vallásuk szerin
sikert értek el.
hogy olyan ter
tottak el bombá
a szabadsághar
val korábban e

Az amerika
pénteken fekete napja volt Vietnamban.

Saigontól 230 kilométerrel délnyugatra *An Xuyen* tartományban felszállás közben lezuhant egy kis szállítógép. Pilótája, négy amerikai katona és egy tiszt életét vesztette. Saigontól 160 kilométerrel délnyugatra a szabadságharcosok lelőttek egy amerikai helikoptert, amelynek négyfőnyi legénységéből kettő megsebesült. A dél-vietnami fővárostól 650 kilométerrel északra egy federítőgépet lőttek le a szabadságharcosok. Az amerikai pilóta és egy dél-vietnami tiszt életét vesztette.

Rusk amerikai külügyminiszter tegnapi sajtóértekezletén elsősorban a vietnami helyzettel foglalkozott. Újságírók kérdéseire válaszolva Rusk — korábbi kijelentéseihez hasonlóan — azt ál-

az olasz
merénylőit

olasz hegyiőrs két katonáját.

Az első világháború után *Ausztriától Olaszországhoz* csatolt, többségében *német-ajkú* vidék problémája hosszú idő óta terheli az olasz—osztrák viszonyt. A terület

autonómiát élvez az Olasz Köztársaságon belül, de sokan nem tartják kielégítőnek az önkormányzat jelenlegi fokát.

Egyes szélsőséges körök — főképpen *Nyugat-Németországból* jövő biztatásra — követelik, hogy a területet csatolják el Olaszországtól.

A csütörtök esti merényletet *Saragat* olasz köztársasági elnök *„mélységesen elszomorító és álnok gyilkosságnak”* nevezte. Klaus osztrák kancellár is üzenetben fejezte ki sajnálkozását a terrorcselekmények felújulá-

London, 1965. augusztus.

Jöttömben, mentemben mindig drukkoltam a *Hampstead cars* nevű autószalon neonfelirata előtt, a *Finchley Road*-on, hogy úgy maradjon, ahogy első nap találtam. Vérbeli pesti „elendrukk” volt ez, a H- és T-betű ugyanis kiégett. „Hazai hangokat” érzékeltem e folytonossági hiányban, s oly jólesett volna — legszebb öröm a káröröm —, ha kintlétem két hete alatt nem javítják meg a betűket. Fájdalom, egy héten belül megjavították!

Szemfényvesztés Stratfordban

Napi bosszúságok, ismerős apróságok olvasása-észlelése közepette még sok más esetben kitapintható a párhuzam. Elmélkedést olvasok például itthon az elmaradt nagyvázsonyi játékokról, s megállít a glosszának az a mondata, hogy művészi színvonaluk amúgy sem volt igazán megfelelő. Nem láttam a nagyvázsonyi lovasjátékokat, de láttam a *jubileumi Shakespeare-kiállítást Stratford upon Avonban* — és enyhén szólva, megdöbbentem. Hátborzongató szemfényvesztés! Angol Park, Elvarázsolt kastély, sejtelmes félhomályban modernista zagyvalékok, halandzsa linkség hátán, papírmasé és kasírozott műanyagparádé! Ez bizony csalás. Shakespeare-ről, a világirodalomban és a világ színháztörténetében elfoglalt helyéről itt semmit nem tudni

1963 OKT 8

1021

NAPLÓ

Negyvenhárom év után, ismét Pécsett

Kifogástalanul beszél magyarul, s ha korát nem tudnám, hatvanévesnek se nézném. Pedig hetvenéves születésnapját bensőségesen ünnepelték meg Párizsban, a Magyar Intézetben. Blattner Géza festő- és bábművész, most, negyvenhárom év után, újra Pécsre látogatott, hogy fáradhatatlan művészi munkásságáról, élményeiről, tapasztalatairól vetítettképes előadást tartson a fejlődő magyar bábosok számára. Odakint szoros kapcsolatot tart fenn a magyar kolónia tagjaival, kinn élő magyar művészekkel. A nálunk is ismert zeneszerzőről, Kozma Józsefről beszél, s O'Brady néven közismert világhírű bábművészről, aki többször fellépett érdekes számaival az amerikai televízióban is, mert Franciaországból emigrálnia kellett egy regénye miatt, melyben „túl élethűen" ábrázolta De Gaullet.

Az idős művész, mikor arról faggattuk, miért ment el Magyarországról, így válaszolt:

— Én már 1919-ben, mikor a katonaságtól leszereltem, kezdtem foglalkozni a bábművészettel és párhuzamosan a festészettel is, hiszen eredetileg festőnek tanultam. Itthon azonban úgy éreztem, hogy nincs fejlődési lehetőség a bábművészet számára, mert a budapesti Városi Színházban mindössze két előadást ért meg az a bábszínmű, amit bemutattunk. Pécsre 1920-ban jöttem, itt akkor Rudnaynak és Csóknak művésztelepe volt, ott tanítottam meg a fiatal művésznövendékeket a bábjátszásra, tartottunk is néhány előadást, de megélni ebből Magyarországon nem lehetett. Párizsban próbáltam szerencsét tehát. Nem volt könnyű, mert nem tudtam még tökéletesen franciául, s eleinte bábpantomimeket adtunk elő, jelentős sikerrel. 1925-től 1939-ig tartott az irodalmi bábművészet fénykora odakinn. A Montparnasse-on 120 személyt befogadó színházam volt, ahol bérletrendszerű előadásokat tartottunk, felnőtteknek, művészeknek, nagy sikerrel. Egy-egy előadás egész hónapig ment, akkor új műsort készítettünk, de a régit is repertoáron tartottuk. Most nézegetem az akkori vendégkönyvemet, Picasso neve is szerepel benne. Misztérium-játékokat, szellemes pantomimeket játszottunk, melyekben a megszemélyesített haláltól, a szerelmi háromszög problémájáig minden benne volt. 1937-ben, a világkiállításon mutattam be Madách franciára fordított „Ember tragédiája"-t, melyért aranyérmet kaptam. A kitüntetést Paul Valéry nyújtotta át, ez életem egyik legszebb emléke.

A mai francia bábművészetről is elmondta véleményét.

— A gépek egyre fejlődő korszaka, de különösen a televízió, olyan konkurrenciát jelent, hogy a bábozás egyre inkább a gyerekeknek marad. Mi is próbáltunk fesztivál jellegű bemutatókat tartani, de anyagilag sehogyse jöttünk ki, így abba kellett hagynunk. Régen volt az, mikor a magyar Balázs Béla és Mohácsi Jenő darabjait fordítottuk franciára és tettük át a modern bábszínpad „nyelvére", akkor kísérletezni is volt kedvünk és lehetőségünk a felnőtt, kritikus közönség előtt. Ma ez nem megy. A híres francia bábcsoportok is anyagi nehézségekkel küszködnek. Talán lesz még ragyogóbb csillaga is a bábosoknak, talán be tud épülni ez a művészet is a televízió műsorába, mint ahogy erre más országokban már megvan a példa.

Két éve a Kultúrkapcsolatok Intézetének kiállítóterében és szülővárosában, Debrecenben ismerhették meg honfitársai az idős művész képeit, most pedig azért jött ismét haza, hogy gazdag élettapasztalatáról, zömében sajátkezűleg diára festett, vetítettképekkel illusztrált előadásban számoljon be. A pécsi előadást a debreceni követi majd, s Budapesten, az Unima (Bábművészek Világszövetsége) magyar tagozatának kongresszusán — melynek díszelnöke — is megtartja gazdag életművéről a kétszeresen művészi beszámolót.

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

a középiskolai
v kidolgozását

tségi vizsgaszabályzat

nak eddiginél hatékonyabb segítése, tevékenységi körük, lehetőségeik pontosabb meghatározása is.

A közoktatási főosztály munkatársai kidolgozzák az oktatási és nevelési kísérletek távlati irányelveit. A pedagógiai kísérletezések „forgatókönyve" azt a célt szolgálja, hogy

az általános és középiskolákban elsősorban olyan nevelési, oktatási kísérletekkel foglalkozzanak, amelyek közelebb viszik a megoldáshoz az iskolareform szabta legfőbb feladatokat.

Az országos pedagógiai intézetben — a legjobb szakemberek közreműködésével — hozzáláttak a középiskolai nevelési terv kimunkálásához.

A tervezet előreláthatólag ez év végére elkészül, s a fontos dokumentumot országos vitára bocsátják.

A végleges középiskolai nevelési tervet a vitában elhang-

Megjegyzések — mérkőzésekről

Lelkes csapatok a megyei
— A belgrádi veresé

Szombaton délután az ijesztően ősziesesben és erős szélviharban küzdött a Tüzér utcai pályán a Helyiipar csapata a Pécsi Vasas csapatával. Mindkét csapatot dicséret illeti az igen kedvezőtlen körülmények között lejátszott mérkőzésen mutatott tervszerű, feltétlenül komoly labdakezelési és taktikai képzettséget igénylő, lapos játékra való törekvés.

RITKÁN LÁTHATÓ

az alsóbb osztályokban az ilyen stílusos, úgynevezett lapos, gurigás játék, még sokkal kedvezőbb körülmények között is.

Az első félidőben a széltől támogatott vasasok támadtak többet, de a vendéglátó Helyiipar ellentámadásai mindig veszélyesek voltak. Egy-egy gyors támadásuk sikerrel is járt, de az ellenfél ugyanilyen gyorsan ki is egyenlített. A szünet után a viharos széllel való birkózásban elfáradtak a csapatok, a játék színvonala esett is, a mérkőzés vége előtt egy távoli jól eltalált lövésből a lelkesebben játszó Helyiipar megszerezte a győzelmet a rutinosabb, jobb képességű játékosokból álló Pécsi Vasas ellen.

A csapatok játékrendszerét vizsgálva, mindkét együttes az úgynevezett 4—2—4-es felállítást játszotta azzal a variációval, hogy a Vasas középhátvédje Becsei, olykor-olykor előretört, de a váltás a helyére tervszerűen minden alkalommal megtörtént.

Vasárnap délelőtt mintha feledtetni szerette volna az időjárás a szombaton még didergő szurkolókkal a mérkőzések viszontagságait, verőfényes napsütéssel lepte meg a reggeli órákban a Postáspályán megrendezett Előre—Lányok mérkőzés résztvevőit. A játék színvonalát összehasonlítva, a sokkal kedvezőtlenebb körülmények között lejátszott szombati mérkőzéssel, stílus és tervszerűség szempontjából nézve gyengébb, a mérkőzés iramát tekintve erősebb volt.

A tavaly még a járási bajnokságban szereplő lánycsóki fiatalok a vidéki csapatokra jellemző lelkesedéssel és erővel küzdöttek, a játékmodorukra az igen kemény és elszánt védekezésből előrevágott labdákkal indított gyors támadások jellemzőek. A Bajáról „importált" Vidra szép góljával meg is szerezték a vezetést a többet támadó Előrével szemben. Sajnos, a kapusuk még az első félidőben súlyosan megsérült, így a mérkőzést tíz emberrel játszották végig dicséretes lelkesedéssel. De a második félidőben a nagy fölényben játszó Előrének sikerült kiegyenlítenie.

A szomszéd pályán a sorsolás szeszélye folytán sorrendben három vasárnap egymásután Pécsett szereplő EVTK csapatát a Pécsi BTC, bár gyengébb teljesítménnyel, biztosan fektette kétvállra. A mérkőzés első félidejében mutatott hazai teljesítményre erősen rányomta a bélyegét a BTC kulcsemberei közül a két összekötő, különösen Hauschi gyengébb játéka. A félidő egyetlen gólját a fiatal, tehetséges Kincsei szerezte szép egyéni teljesítménnyel. A II. félidő bevezető gyors bőrgyári gól után, melyet Győrfi lőtt, az EVTK szemmel láthatóan feladta a küzdelmet. Az erősen esett iramban a jobb egyéni képességekkel rendelkező pécsiek teljesen átvették a játék irányítását és Győrfi újabb góljával sikerült fölényessé tenni és megnyerni a mérkőzést.

Összevetve a BTC viszonylagosan

GYENGÉBB CSAPATJÁTÉKKAL

is biztosan győzte le a háromn pécsi mérkőzés közül a vasárnapin leggyengébb teljesítményt nyújtó erzsébetieket. Különösen a védelmük játszott feltűnően bizonytalanul.

A bőrgyáriak új emberei kezdik megszokni az NB II. légkörét. Szépen fejlődik a fiatal Szekeres. A bólyi Vámosi (Volk) meglepően körültekintően, határozottan látta el feladatát a védelem tengelyében.

Mi is együtt szomorkodtunk a többi

SOK SZÁZEZER LABDARÚGÓ-RAJONGÓVAL EGYÜTT

a tv-t nézve, sajnos a mérkőzés végére szomorkodásunk elkeseredéssé nőtt.

A játékosok kiválogatásával kapcsolatban nem lehet szándékunk senkivel vitába szállni, legfeljebb a fél évet kihagyó balhátvéd Sóvárinak a jobb oldalra

Megyei II. oszt
bajnok

A megyei II. osztályú labdarúgó bajnokság

Blattner Géza

. Bennünket közelről érdeklő mozzanat lesz a magyar marionett-játékok sorozata is, melyben Blattner Géza, a Párizsban élő világhírű bábjáték-rendező a misztérium-játékok szellemében be fogja mutatni az Ember tragédiáját megrövidített francia szöveg-

gel. A magyar iparművészetnek s népművészetnek meg háziiparnak szereplésére a közeljövőben részletesen visszatérünk. N.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1937. 108. l.

(A párizsi kiállítás.)

1021

A múzeumi hónap eseményei

A múzeumi hónap keretében október 9-én, ma délután 5 órai kezdettel a Déri Múzeum előadótermében *dr. Béres András* a múzeum igazgatója tart előadást: Betyárok nyomában címmel.

Köztudomású, hogy nemrégiben több tagú expedíció járt kint a Hortobágyon. Az expedíció vezetője dr. Béres András, a Déri Múzeum igazgatója volt. Céljuk volt, hogy filmszalagra, papírra, kottalapra rögzítsék a változó, fejlődő puszta, a pusztai életforma legjellemzőbb vonásait.

Dr. Béres András ma esti előadása, amelyet vetített képekkel illusztrál, az expedíció tapasztalatait veszi számba, a nagy puszta régi és új életéről ad érdekes, színes képet.

★

A debreceni származású, Párizsban élő *Blattner Géza* festőművész több napos magyarországi tartózkodásra hazánkba érkezett. A művész október 10-én az UNIMA — a nemzetközi bábművészek — konferenciáján tart előadást. Azt megelőzően október 6-án Pécsen tartott előadást, és október 9-én, ma Debrecenbe érkezik. Este 7 órakor a múzeumi hónap rendkívüli rendezvénye keretében előadást tart a debreceni Déri Múzeumban: „Önéletrajz képekben" címmel. A Párizsban élő, debreceni születésű Blattner Géza vetítéssel üvegre festett képeit személyesen mutatja be. Blattner Géza élete minden évéhez festett szimbolikus képeket. A mostani bemutató a debreceni életéveit öleli fel. Ezenkívül több művelődéstörténeti, bábszínházi dokumentumot is bemutat.

A debreceni Déri Múzeum azt tervezi, hogy a 70. életévét jövő nyáron betöltő debreceni származású művész tiszteletére gyűjteményes kiállítást rendez.

Hajdúbihar megyei Népújság
1963 OKT 9
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

1963. évi bajnc
dú-Bihar megy
ja (*Jármi, Kro
Makai*) 2167 k
bajnoki csúcs.

*Férfi kispusk
lövéses fekvő.*
Hajdú-Bihar
(*Gergely, Járm*
1131 körrel.

*Férfi kispuska
összetett, egyéni.*
kör.

Férfi kispuska, 30 lövéses fekvő. Bajnok: Jármi 291 kör. *Kisöbű sportpuska, 90 lövéses összetett.* Bajnok: Papp 847 kör, új megyei csúcs.

Ifjúsági kispuska, 60 lövéses összetett. Bajnok: Papp 555 kör.

Ifjúsági kispuska, 30 lövéses fekvő. 3. Papp 290 kör.

Férfi sportpuska, 60 lövéses fekvő: 2. MHS hajdú-bihari klubja. (Jármi, Makai, Papp, Szilva)

Férfi sportpuska, 40 lövéses fekvő: 2. MHS hajdú-bihari klubja.

Férfi sportpuska, 120 lövéses összetett: 3. MHS hajdú-bihari klubja.

Férfi sportpuska, 40 lövéses álló. 3. MHS hajdú-bihari klubja.

A debreceni sportlövők ál-

Az összevont járási labdarúgó-bajnokság állása

A-csoport

1. S.-udvari	6	5	1	—	19: 8	1
2. Nádudvar	6	5	—	1	22: 7	1
3. P.-ladány	7	4	1	2	15:10	
4. Hosszúhát	7	3	1	3	18:12	
5. H.-szovát	6	3	1	2	15:12	
6. B.-nagybajom	7	3	1	3	11:10	
7. Dobai-puszta	7	3	1	3	10:11	
8. Nagyrábé	6	3	—	3	15:11	
9. Komádi	6	1	4	1	10:10	
10. B.-keresztes	7	2	2	3	9:12	
11. Báránd	6	1	1	4	6:19	
12. B.-böszörmény	5	1	—	4	1:17	
13. Földes	6	—	1	5	4:16	

A Berekböszörmény—Hajdúszovát mérkőzés játékvezetői jelentése nem érkezett be.

SPORTHÍREK

Október 9-én Gáborjánban, a hajdúszoboszlói, a püspökladányi és a debreceni Csokonai gimnáziumban tartanak sportköri vezetőség- és küldöttválasztó közgyűlést.

Teke eredmények. NB II.: BM

Blattner f.

A belső

berendezés egy ágában, a világítótestek és lámpaernyők készítésében szép sikereket ért el Blattner G. Marhahólyagból készült egészen újszerű lámpaernyőit Párizs legelőkelőbb lakberendezőinek kirakatában láthatjuk s lámpaernyőötleteit ma már mindenfelé utánozzák.

Bor Pál: Az új iparművészet Párizsban. Magyar Iparművészet 1928. 19. l.

VASÁRNAP

4

Kath. F. 8. Domonkos
Prot. F. 7. Domonkos

HÉTFŐ

5

Kath. Hav. B.-A.
Prot. Oszvald

KEDD

6

Kath. Úr szin. vált.
Prot. Berta

SZERDA

7

KOPOCSY ANNA:

Bábművészet

Blattner Géza kora és köre

avagy hogyan ne rendezzünk kiállítást

Háromszor néztem meg ugyanazt a kiállítást, de még mindig nem tudom pontosan, hogy mit láttam. Festmények, bábtervek, fényképek sorakoztak a falon, bábok az üvegvitrinekben. Egy dolgot nem tudtunk csak meg, hogy ki, mikor és hol csinálta a kiállított műveket. Sehol egy felirat, mely tájékoztatná a nézőt, hogy kérem, Blattner Géza nem Rév Istvánnal vagy Divéky Józseffel dolgozott együtt Párizsban a Szivárvány színházban, hanem A.Tóth Sándorral vagy Cselényi Walleshausen Zsigmonddal. Néha azonban sikerült hosszas silabizálás után egy-egy művet alkotójával aláírása alapján azonosítani. Ilyenkor a nézőt a megelégedettség boldog érzése töltötte el, mivel sikerült megfejtenie az egyik szót e „rejtvényben", de hol van ez még az egész helyes kitöltésétől! Valószínűleg ez csak nagyon keveseknek sikerül, jószerivel szakmabeli kell hogy legyen az illető.

Szerencsémre én hallottam dr.Tóth Gábor Sándor (fogorvos!) nagyszerű előadását Pápán, apja A. Tóth Sándor művészetéről, s ennek kapcsán Blattner párizsi bábszínházáról is. Blattner Géza és az őt körülvevő alkotók, bábszínházi tevékenységük mellett, elsősorban festők voltak.

Az első hazai művészbábszínházat 1910-ben hozta létre Rónai Dénes fényképész Váci utcai műtermében Orbók Lóránddal közösen. Itt irodalmi darabokat játszottak kesztyűs bábokkal. Ezzel egyidőben ismerkedett meg Blattner Hollósy Simon tanítványaként Münchenben az ottani bábszínházakkal, és maga is elkezdett bábokkal foglalkozni. Blattner Géza először az 1917-es Hadikiállításon játszott együtt Hincz Károly vásári bábossal és Rónai Dénessel. Ezzel kezdődött lényegében a művészi bábjáték története Magyarországon.

A kiállításon a kezdeteket Orbók Lóránd két kesztyűs bábja és egy meghívó — a Vitéz László Színházba — képviselte összesen. Ez persze nem derült ki egyértelműen, mert semmilyen évszám nem segített a nézőnek az eligazodásban. A kiállítás, ha nem tévedek, a második világháború előtti magyar bábszínjátszást a harmincas évekre koncentráltan kívánta volna bemutatni (Orbók, Blattner és társai, Divéky, Rév).

Blattner Géza 1925-ben ment ki Párizsba, ahol létrehozta Szivárványszínházát (Arc-en-Ciel), marionett figurákkal, kesztyűs és billentyűsbábokkal — az utóbbi Blattner találmánya — egyaránt dolgoztak. Legszorosabb munkatársai közé tartozott felesége, Sulyok Helén, Cselényi Walleshausen Zsigmond (festő, grafikus, művészeti író, író és bábos egy személyben), Detre-Dittmann Szilárd (festő, szobrász és bábos, aki önálló bábszínházat is hozott létre Párizsban).

A kiállításon egy-egy alkotásuk képviseli művészetüket, mely beilleszthető a húszas és harmincas évek ún. „dekoratív avantgarde" stílusirányzatába.

1929-ben érkezett A. Tóth Sándor — Blattner sógora — Párizsba, és egyből bekapcsolódott a színház munkájába. Rajtuk kívül még Kolozsváry Zsigmond, Fried Tivadar (festők) dolgoztak együtt Blattnerrel. A kiállításon A. Tóth Sándor tervei és bábui szerepeltek a legnagyobb számban. A harmincas évek elején hazajött, s itthon is folytatta bábos tevékenységét. A „Vak vadász"-nak, melyet nagy sikerrel játszottak Párizsban, vagy a „Fakatonák parádéja" egyik katonájának karikaturisztikus, eltúlzott, s ezáltal karakteres megjelenítése méltóan reprezentáns darabjai a magyar bábjátszás történetének.

Régi hiányt kellett volna pótolni egy jó kiállítással, melynek remek hátteret jelentett volna az UNIMA 17. Nemzetközi Bábfesztivál. Hiszen nemcsak nekünk lenne fontos minél többet megismernünk rejtett értékeinkből, de a külföld számra is nyújthattunk volna valami nem felejthetőt.

Az hiszem, hogy ezzel a hanyag (a Rév István darabjait hirdető vitrinbe felragasztott plakátok leszakadtak), átgondolatlan, félig elkészült kiállítással megint elszalasztottunk egy lehetőséget.

A magyar bábjáték kezdetei — kiállítás a színháztörténeti Intézet Bábgyűjteményéből. Pápa, Somogyi Galéria — Budapest, Fészek Galéria

BUDAI KATALIN:

Rádió

Go on

Rettegtem ettől a héttől, hiszen előre lehetett sejteni: olimpián kívül senki nem foglalkozik semmi mással, miért éppen én lennék kivétel. Tehát minden egyéb, amúgy számba jöhető műsort bekarikáztam ugyan, de tudtam: a tévés közvetítések szünetében a rádióban is csak az atlantai eseményeket fogom követni.

Ésszerű kompromisszumnak látszott végre szombat délelőtt, kabaré, de persze az olimpia jegyében, *Peterdi Pál*lal, aki sport-szakértő és újságíró, sokszor olimpiát látott, még többet nem, de még azokról is írt, mire a személyesen résztvevők hazajöttek, ő már a látottak-hallottak, no meg a fantáziája alapján a könyvet prezentálta, ugyanarról. Egyszóval, akik szeretik jellegzetes fa-hangját, gyermeki lelkesedését, ma már anakronisztikus rajongó optimizmusát, kellemes délelőttre számíthattak, sok sztorival, anekdotával, szilveszteri bejátszással, nosztalgiázó keserédes hangulattal. Így is volt, csak hát a Nagy Dramaturg is működött. A CNN képei a hajnali Olympic Centennial Park-béli robbantást mutatták, s a déli Krónika is, nem sokkal később, már szinte csak erről szólt — az utolsó két percében térhetett csak rá a további, azeri, csecsen és baszk robbantásokra.

Erre úgy sincs szó, akkor sincs, ha mindenki számított erre, olyan világban élünk, mikor a jó hír okoz meglepetést, a Gonosz munkálkodása a megszokott, arra trenírozunk, barlangrajz helyett filmekkel rettentjük és mutatjuk előre a horror diktátumait. Így lesz a bűnözőből médiasztár, cselekedetéből követendő, karrierhez segítő példa.

A rádiós csapat eddig is mintaszerűen teljesített — mindenütt ott volt, mindenkit megtalált a robbantás nélkül is kaotikus, mégis önhitt Atlantában.

A 27-i déli Krónika vérbeli helyszínelő munkává vált: a rádiósok az FBI vezetőjétől kezdve Schmitt Pálig, az amerikai kommentátortól kezdve egy magyar fotósig mindenkit elértek, teljes és hiteles képet adtak a történésekről, a pesti stúdióba már odaért a korábban rögzített anyag, nem idézték valakinek a nyilatkozatát, hanem bevágták az eredeti szöveget, nem sopánkodtak feleslegesen, hanem a legsürgősebb információkat mondták el: hogy minden magyar sértetlen, és a games go on.

Nem akarom azzal a sablonos igazsággal zárni ezt a megbolydult aggyal és lélekkel írott kis dolgozatot, hogy „bajban ismerszik meg az igazi barát" meg ilyesfélék. Ez egyszer a sajtó munkásai pontosan azt tették, amiért oda küldték őket: meghosszabbított szemünk és fülünk voltak — olyasvalamiről, amit jobb lett volna nem tudni, nem látni, nem hallani.

(Elhangzott július 27-én délben, a Kossuth adón)

stáblista utáni szöveg: a filmet a Magyar Mozgókép Alapítvány támogatásával forgalmazzák. A nézőtéren enyhe, július végi rőhögés.

Berkeken belül mindenki előtt tiszta, hogy ezt a filmet nyolcszázezer forintból a Duna Műhely hozta össze, méghozzá az öreg-fiatal producer, Durszt György első

kelly street, aki pech, de éppen az igazgató fia. Hősünk pánikba esik, amit az is mutat, hogy ellopja áldozata lovát. Ezt itt nem bocsátják meg! Három gyilkost is rákűldenek. Devianciájukról talán elég annyit megjegyezni, hogy például az egyik megerőszakolta a szüleit, majd egy nagy kondérban megfőz-

a klimpancer alatt [illegible] velőszerű anyagokat. Ők biztosan élvezni fogják William Blake ólomgolyókkal díszített vadnyugati poézisét. A többieknek ott van Tarantino ABS-sel s légzsákkal felszerelt mozija.

(Jim Jarmusch: Halott ember)

hátradőlve, egyetlen előa[illegible] alapján attól tartok, hogy én mindenkit óva intenék az énekesi pályától. Mindenkit, kivéve a mezzoszoprán Lehőcz Andreát, akinek szintén vannak még fogyatékosságai, magasságai még

nem érez[illegible] az este is az ördögé, az vitathatlanul a rendező érdeme is.

(Kodály-est a Hadtörténeti Múzeum udvarán, július 23-án)

Lepkeháló

KÁROLYI CSABA:

Szent területek

(Gabriel García Márquez: Egy előre bejelentett gyilkosság krónikája)

„A legtöbben azok közül, akik a bűntett megakadályozásáért tehettek volna valamit, de nem tettek, azzal vigasztalták magukat, hogy a becsületbeli ügyek szent területek, ahová csak a dráma hőseinek szabad belépniük." — olvasható ebben a García Márquez-kisregényben, mely az író legjobb művei közül való, s most jelent meg a Magvető szép kivitelezésű életmű-sorozatában.

Olyan bűnügyi történet ez, amelyben nem az a legfontosabb kérdés, ki(k) a gyilkos(ok), és miért ölt(ek), hanem az, hogy miért történt meg a gyilkosság, ha egyszer mindenki tudta már a faluban, hogy tervezik. Miért nem akadályozta meg senki? Miért fogadta el mindenki azt, hogy ennek meg kell lennie?

Ezzel a kérdéssel máris a nagy García Márquez-regények területére kerülünk, arra a területre, ahová csak a dráma hőseinek szabad belépniük.

Ez az elbeszélőművészet egy tőlünk nagyon távoli világot képes számunkra is átélhetővé tenni, mert arra koncentrál, hogy mi abban a világban a sorsszerű. Minden mellékes körülmény furcsa lehet, de az, ahogyan Santiago Nasar az életét bevégzi, mindenki számára érthető és követhető. Elképzelhetünk valamit, ami az antik görög drámákból lehet még ismerős a mai európai magaskultúra számára.

García Márquez könyveit nagyon jó olvasni, mert olyasmit tud, amit a mai regényírók hajlamosak elfelejteni, zárójelbe tenni. Ezekben a könyvekben bizony megfogható történeteket találhatunk az emberi sorsról, a szerelemről és a halálról, rafináltal előadott, ám véresen „naturalista" történeteket. Akár régimódi szerzőnek is mondhatnám írónkat, ha nem látnám, mennyire fondorlatosan szerkeszti meg szövegeit, mennyire szövevényes elbeszélésmódot használ. De hát a régiek nem így csináltak volna? De igen, a nagyok igen. Akkor mégis csak régimódi. Azaz klasszikus máris. Karakteres. Egyszerre a modernen inneni és túli.

Olyan nagy íróról van szó, hogy fölösleges lenne itt méltatni. Munkáiról hatalmas mennyiségű szakirodalom értekezik, és az író nálunk is sikerszerző. Inkább azt jegyzem meg, hogy ezt a kisregényét immár harmadik kiadásban olvashatjuk magyarul, Székács Vera remek fordításában (ő a fordítója többek közt a *Száz év magány* és *A szerelemről és más démonokról* című könyveknek is).

Az *Egy előre bejelentett gyilkosság krónikája* 1981-ben íródott, 1982-ben jelent meg először nálunk, szintén a Magvetőnél, akkor a rakéta regénytár-ban. Azóta a kiadó az ottani második oldalon megtévesztően felírt szerzői nevet is egyértelműsítette. Minden ellenkező híreszteléssel, információval szemben, számos más kiadói és újságcikkbeli közléssel ellentétben ugyanis a *Száz év magány* és a *Szerelem a kolera idején* szerzőjének családneve: García Márquez, keresztneve: Gabriel. Aki tehát szeretné megkeresni kedves szerzőjét a lexikonban, ne csodálkozzon, ha az M betűnél nem találja. A G betűnél keresse!

(Magvető, 1996. 120 oldal, 590 Ft)

Halbauer Ede: Xerox

Biztos eladás!
Ha műtárgyait, ékszereit vagy bármely régiségét értékesíteni akarja forduljon a BÁV Rt. szakértőihez. A *legmagasabb piaci áron* megvásároljuk vagy *magas előleget* fizetünk!
Az aukciós tárgyfelvétel folyamatos!

Szakfelvevőhelyeink:
Ékszer: V. Párisi u. 2. 118-6217
VI. Andrássy u. 43. 342-9143
VII. Thökölyút 14. 322-5014
és valamennyi fővárosi és vidéki ékszerboltban.
Festmény, műtárgy:
V. Bécsi u. 1-3. 117-2548
V. Bécsi u. 3. 118-4403
V. Kossuth L. u. 103. 118-0433
V. Falk Miksa u. 21. 131-0513
V. Semmelweis u. 19. 117-6327
VI. Andrássy út 27. 342-5525
I. Hess A. tér 3. 175-0392
Szőnyeg: V. Ferenciek tere 10. 118-7898

Bútor: Címbejelentés: 217-6307; 218-7898
A beszállítás díjmentes!

BÁV Rt. — az értékek birodalma!

BLATTNER Géza

LŐRINC László: Egy hajdani szivárvány szinei : Blattner Géza párizsi bábszinháza. = Müvészettörténeti Értesitő, 40, 1991, 1-2. 17 - 29. p. ill. F

1945-előtt

Blattner →

1945 előtti szinkár, látvány, nagyba

visnyói r. k. templom középszakaszának építésénél 1769—70 között → Poch János kőművesmesterrel együtt szerepel. (Voit, 1958.)

PEM Dániel lakatos, az egri plébánia halotti anyakönyve szerint 1698. március 17-én, 60 éves korában meghalt és a Szt Mihály temetőben hantolták el. (OL Filmtár, No. A 1255. p. 1037.)

PENZINGER Gáspár egri kőművessegéd, akit Egerben 1752-ben → Valner J. egri kőművesmester segédjeként írnak össze, majd tőle Kassára távozik.

PERCHER Simon egri ács. Egerben 1761-ben írják össze az adózók között.

PERCZ Amadeus Prokop gyöngyösi ács. Gyöngyösön 1825-ben a város I. negyedében és később a II. negyed 4. fertályában lakik.

PERS S. asztalos. Egerben 1830-ban készíti az orsolyák kápolnájának oltárát. (EÁL ÉrsGazd L tvj. 182.)

PERTILI Luigi (Lajos) kőműves. Az egri városi adóösszeírásokban 1785—95 között találkozunk nevével.

PESTYÁN János kőműves. Az egri városi adóösszeírás 1824-ben veszi fel az adózó iparosok jegyzékébe.

PETHŐ István jezsuita építész. 1695-ben érkezik Egerből Lőcsére, hogy átvegye az egri jezsuiták schavniki (Schavnik-vára) birtokát. 1699-ben elkészíti az egri jezsuita rendház és templom terveit három változatban, amelyet Rómában — Bernath Geyer bécsi jezsuita tervével szemben — kivitelre elfogadnak. Ekkor a jezsuita rend egri rektora. (EÁL ÉrsGazd L jezs. H. D. 1687—1772/4.) Nem felel meg a valóságnak tehát, hogy a templomot → Tausch Kristóf tervezte.

PETRIK János egri fazekas. Egerben 1800-ban szerepel az adózók között.

PETRIK Mihály kályhásmester, fazekas. Egerben 1834—45 között szerepel az adózók névjegyzékében. 1839—40-ig a megyeház nyugati szárnyának kiépítésekor foglalkoztatják. (EÁL Heves vm. szdm.)

MDK

Blattner C.

1926-tól tagja az egyesületnek.

UME 3. kiáll. N.Szal. 1931. febr.

Derecske (Hajdú)

R.k.templom tornyát 1865-ben

/A derecskei kath.templom.

BLATTNER GÉZA, Paris.

56. Vitorlások graf.
57. Árusok graf.
58. Kikötő I. graf.
59. Kikötő II. graf.

Nemzeti Szalon

1928
febr.

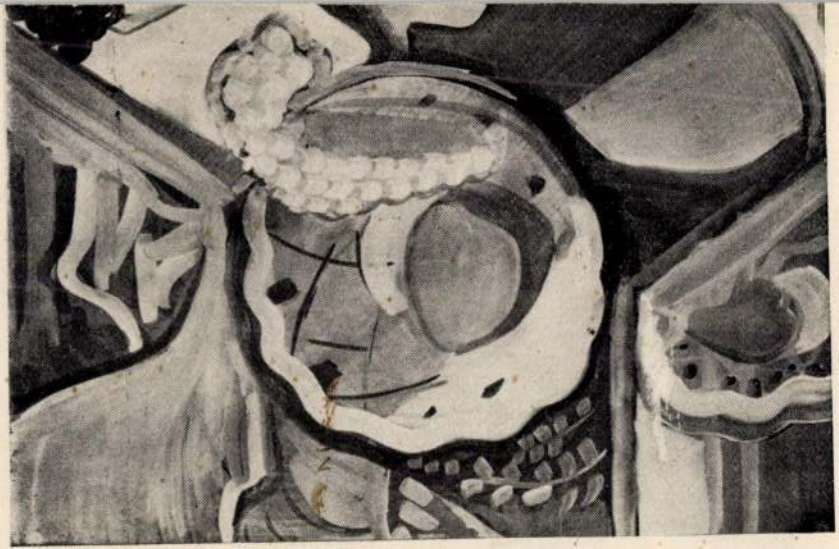

MÓDY György: Képzőművészeti írások. Debrecen, 1978

„Debrecentől Párizsig és vissza"

Beszélgetés Blattner Gézával — Gyűjteményes kiállítása Debrecenben — Búcsúzás

Az 1950-es évek végétől mind meghittebbé váló beszélgetéseink során Holló László többször emlegette Blattner „Gézukát", Párizsban letelepedett fiatalkori festőbarátját. 1960 nyarán egyszer csak meg is jelent Debrecenben egy törékeny alkatú, fáradt, pápaszemes, halk szavú férfi. Kis szakállával, a nagy szemüveg mögül előcsillanó fiatalos, örökké kutató szemével, baszk sapkával a fején olyan volt, mint egy fél évszázaddal ezelőtti elegáns táncmester. Gesztusai színházi rendezőre, finom ujjainak mozgása pedig egy nagyon intellektuális bűvészre vagy illuzionistára emlékeztettek. Blattner Géza volt, aki korát meghazudtolva maga vezette kis kocsiját Budapesttől Debrecenig. Mikor meghallotta, hogy Holló László a nyári tuszkulánumában fest Tiszadobon, azonnal kész volt oda is elmenni. Elmentünk s felejthetetlen másfél órát töltöttünk együtt. Másnap még Debrecenben volt s megragadtam a lehetőségét annak, hogy Debrecen városának egyik — kevesekéhez hasonlítható életpályát befutott — távolra szakadt művészfiát meghallgassam.

*

Messziről, Párizsból jött Debrecenbe — haza. Harmincöt évvel ezelőtt látta utoljára szülővárosát és több mint tíz éve nem volt Magyarországon. Már régen francia állampolgár, de tökéletesen, ízesen beszél magyarul és a szíve megdobban, amikor a látottakról, a tíz év eredményeiről beszél, amiket itthon tapasztalhatott. És ez több annál, hogy nem felejtett el magyarul. A magyar—francia kapcsolatok ápolásának, a két nép barátságának lelkes munkatársa volt s ma is az. Beszélgetésünk közben megelevenedik az eseménygazdag múlt és kibontakozik egy fáradhatatlan művészember jövendő tervezgetése.

Blattner Géza Debrecenben született 1893. február 15-én. Édesapjának a volt Hunyadi utcában lévő üveg-, porcelán- és képkeretező üzletében gyermekként műtárgyak légkörében élt. Megismerkedett az oda bejáró debreceni rajztanárokkal, festőkkel. Diákkorában feltűnt tanárainak különös képessége, hogy nem mindennapi tehetséget eláruló formában humoros, szatirikus rajzokban örökítette meg környezetét. 1910—1914 között Münchenben tanult Hollóssy Simon iskolájában, ahol az új magyar impresszionista festőnemzedék legnagyobb része nevelkedett. Holló Lászlóval barátsága itt született meg s állott ki minden próbát évtizedeken át. Egyidőben elvégezte a Müncheni Állami Iparművészeti Iskolát is. 1920-ban állított ki először a Műcsarnokban mint a pécsi művésztelep tagja. 1922-ben Csók Istvánnal és Rudnay Gyulával együtt állított ki. Első gyűjteményes kiállítását több mint száz művéből 1924-ben rendezte Budapesten, a „Belvedere"-ben. Ugyanennek az évnek áprilisában a budapesti tárlata anyagából rendezte meg első debreceni gyűjteményes kiállítását az akkori Kereskedelmi Társulat dísztermében. Fiatalkori munkásságából csak az egykor, gyűj-

tők tulajdonába került képei maradtak meg, a többi budai lakása romjai alatt pusztult el a háborúban.

Kedvelt festői voltak Van Gogh, Cezanne és Gaugain. Művészi látásmódját már fiatalon az jellemezte, hogy igyekezett az ábrázolt alakokban az egyénit, a jellegzetest, sőt a karikírozhatót megragadni. Ez magyarázza, hogy korán a bábjátszás felé is fordult figyelme. 1919 márciusában két festő társával, Walleshausen Zsigmonddal és Detre Szilárddal megalakítják a „Wayang Bábjátékok" című bábszínpadot Rónay Dénes igazgatásában s a Belvárosi Színházban mutatkoznak be. A kis együttes a proletárforradalom ügye mellé állt és egy — Várnai Zseni által írt prológussal megnyitott — aktuális mondanivalójú bábjátékkal mutatkozott be a dolgozó népből álló közönségnek. 1921-ben „Művészi Bábjátékok" névvel saját igazgatásában két festő társával járta Budapestet és a vidéket, hogy ismertesse a bábjáték lehetőségeit. Ezekben az útkereső években 1919—1924 között vitte színre többek között Balázs Béla két művét: A halász és a hold ezüstje és a Fekete korsó, valamint Róna László Urfaustját, Neogrády László Ludas Matyiját és a Kosztolányi Dezső által feldolgozott bájos óflamand mesejátékot, A lovag és jegyesé-t.

A haladó gondolkodású festő és a kis fabábukon át a társadalmat is megbíráló bábjátékos nem tudott beleilleszkedni az ellenforradalmi rend szellemi miliőjének szűk kereteibe. 1925 szeptemberében kiment Franciaországba. Megélhetése biztosítására Párizsban iparművészeti műhelyt alapított, hiszen a piktúrával való érvényesülés útja egy fiatal számára csak a műkereskedők „támogatásával" nyílott volna meg. Rengeteget dolgozott, festett és Párizsból küldte be képeit a KÚT (Képzőművészek Új Társasága) kiállítására. 1927—1931 között évenként rendszeresen kiállított a Salon des Artistes Indépèndants-ban és a Salon d'Automne-ban. Barátjával, Vértes Marcellel és a többi franciaországi haladó magyar művésszel dolgozott együtt, két kollektív kiállítást is rendeztek. Négyéves előkészítés után visszatért régi szerelméhez, a bábjátékhoz. Francia nyelvű bábjáték műsorával „Theatre de Marionettes Arc-en Ciel" elnevezéssel (Szivárvány Bábszínház) 1929. október 28-án mutatkozott be a párizsi Le Journal színpadán. A műsorban Fried Tódor és Tóth Sándor magyar festőművészek közreműködésével több pantomim került színre, valamint Balázs Béla A halász és a hold ezüstjé-nek francia nyelvű változata. Blattner Géza szakított a tradicionális bábjátékkal és újszerű billentyűs bábuival, különböző anyagokból készített díszleteivel jelentős sikert ért el. Munkássága vetette meg alapját az első, párizsi nemzetközi bábjátékos kongresszusnak.

Nemhiába érdekelte Blattnert mint festőt már fiatalon a sujet, az élet színpadszerű megnyilatkozásainak kompozícióba való tömörítése. Mind képeinek, mind maga komponálta színdarabjainak és pantomimjeinek fő sajátossága a karakterek, az emberi furcsaságok érzékeltetése. 1931—34 között a párizsi Montparnesse-on nyitott kis színháza nagy látogatottságnak örvendett. 1932—33-ban a híres haladó szellemű táncművésznő, Isidora Duncan testvére, Raymond támogatta. 1934 telén a Les Archives Internationales de la Dance mecénása, Rolf de Lare táncmúzeumának összes helyiségeit Blattner Géza rendelkezésére bocsátotta, aki itt nemzetközi találkozót és kiállítást rendezett, melyen a különböző marionett-játékosok csakis táncszámaikkal léptek fel. Blattner itt mutatta be az „Egyszer egy királyfi..." magyar népballadát, Ábel Frigyes magyar színész és zeneszerző kísérőzenéjével. A díszletek, kosztümök tervezésében, kivitelezésében és a zsinóros marionettek mozgatásában ugyancsak egy magyar festőművész házaspár, Kolozsvári Zsigmondék segédkeztek. Az

akkor igen híres Sextuor című pantomim játékot, amelynek zenéjét Alexandr Tansman, orosz zeneszerző komponálta, Blattner Géza vitte sikerre. Párizs a marionettek iránt érdeklődött és így Blattner bábszínháza a Madeleine környékén ütötte fel a sátorfáját, ahol változatos műsorukat hetenként kétszer mutatták be.

Ebben a korszakában Blattner Géza először tett kísérletet arra, hogy vitamegbeszélésekkel egybekötött kép- és szoborkiállításokat rendezzen. Egy forgatható festőállvány előtt ült a közönség és először esett meg, hogy képet vagy szobrot megtapsoltak vagy lehurrogtak. Itt ismertette Anatole Jakovsky műkritikus az Ecole de Paris híres mestereit, az ezek által átengedett képeikkel. Itt mutatta be a közönségnek a magyar Földes Lenke szobrait Maurice Raynal műkritikus.

1937 a hosszú, fáradhatatlan munka gyümölcsét hozta meg. A párizsi világkiállításon Blattner bábszínháza Az ember tragédiáját mutatta be — díszlettervezésében az egész párizsi magyar festőkolónia közreműködött —, valamint Jung belga író Thanatos Le Passager című misztériumjátékát. A „Szivárvány" bábszínház megérdemelten kapta meg a világkiállítás színpadi szekciójának arany érmét, melyet Paul Valéry, a nagynevű költő és esztétikus nyújtott át nekik. A felgyűlt díszletek, színpadi kellékek és az előadások sűrű egymásutánja arra késztette Blattnert, hogy egy nagyobb helyiségben rendezkedjen be. Így nyitotta meg 1940 elején a Prisme elnevezésű kísérleti színpadát. Grimm egyik meséjéből írt nagysikerű pantomimját, a Petit Tailleur-t (A kis szabó) már itt adta elő, Harsányi Tibor kísérőzenéjével. A közvetlen háború előtti korszak egy másik nagy sikere volt Henri Heraut Grand Mur című történelmi szatírája.

Blattner bábszínháza mind aktuálisabb, és kimondottan Hitler-ellenes és antináci darabokat is bemutatott. Amikor a német csapatok elfoglalták Párizst, két nap múlva már kereste a Gestapo. Úgy látszik, az ötödik hadoszlop embereinek annak idején arra is volt ideje, hogy Blattner Géza bábszínházát is meglátogassák és ne felejtkezzenek meg arról, amit ott láttak. A Blattner család azonban házmesterük figyelmeztetésére órák alatt elhagyta Párizst és sikerült is a meg nem szállt zónában, a 250 km-re levő Valençay-ban menedéket találni. Különben a faluban levő gyönyörű reneszánsz kastélyban rejtette el a Louvre kincseit Talleyrand herceg. A kis falu elöljárósága és népe megértéssel és barátsággal fogadta nemcsak a páratlan műremekek őrzőit, de az odavetődött magyar művész családot is. Hatalmas padláslakást bocsátottak rendelkezésükre. Itt Blattner két új színpadot épített és kézre húzható bábukkal és zsinóros marionettekkel három különböző műsort mutatott be. A sors különös szeszélye Valençayba sodorta régi jó barátját, Csáky József szobrászt és leányát, akik a faluból toborzódott amatőr bábosokkal híven szolgálták az ideszakadt Arc-en Ciel jóhírét. A háború azonban tragikus személyes csapás formájában utólérte Blattner Gézát ebben a kis faluban is. Inzulinhiány miatt cukorbeteg felesége meghalt.

A felszabadulás ünnepén a kis együttes Louis Aragon híres alkalmi balladájának színpadi változatát mutatta be. Blattner Valençay-ban újból intenzívebben kezdett festeni és Párizsba való visszatérése előtt kiállítást is rendezett ott festett képeiből. A 3000 lakosú falucska lakosai nemcsak megértették a közéjük sodródott művészembert, aki akkor még „ellenséges állampolgárnak" számított, hanem képvásárlásaikkal azt is bebizonyították, hogy a maguk módján vannak olyan mecénások, mint Talleyrand herceg.

Blattner Géza Párizsba visszatérve szinte a semmiből teremtette újjá bábszínházát. Állandó helyiséget azonban a fokozatosan emelkedő bérek miatt nem bérelhetett. Kísérleti bábszínházának gazdagítását az utóbbi 12 év alatt is sikerrel folytatta és ebben nagy szerepe volt második, szintén magyar származású feleségének is. A seregnyi franciaországi újító szellemű bábjátékos között továbbra is az első helyen maradt. Szaktársai és a közönség is egyformán megbecsülték és több francia, angol, német és olasz nyelvű szakmunka jelent meg munkásságáról. Közben állandóan festett is, elsősorban akvarelleket és nagyszerű grafikai anyagot egy különleges formában, pergamentre rajzolva tussal és bekaparással.

Néhány évvel ezelőtt Boulogne sur Seine-ben telepedett le saját házában, melyet hétvégenként Párizsból kijárva saját és felesége keze munkájával épített. Itt kis kiállítótermet is rendezett be magának, ahol újabb és újabb termését mutatja be. Témáiban helyet kap még a visszaemlékezés Magyarországra, Debrecenre, de elsősorban a francia vidéki tájat szólaltatja meg, az egyszerű emberek munkás, küzdelmes, de békés és szép életét. A parasztokét, halászokét, a vidékről a nagyvárosba munkába járó proletárokét. A kis falu szomszédságában lakott valamikor Van Gogh s a falu polgármestere tréfás-komolyan mondta Blattner Gézának első ott rendezett kiállításakor, hogy most már ők is dicsekedhetnek valakivel, nemcsak a szomszéd helység. A nyarat a Baleári szigetek egy kis falujában, Ibizán tölti, itt különösen sokat fest.

Franciaországi és külföldi sikerei után Blattner Géza, több mint 75 bábdarab szerzője, 40 évi bábjátékos munkásság végére tett pontot, hogy ezentúl időlegesen el-elhanyagolt festészetének szentelje hátralevő életét. Művészi tapasztalatokban gazdagodva így került vissza a festő Blattner a bábjátszáson keresztül újból a piktúrához. Furcsa pályafutás. Tele örömmel és küzdelemmel. Az igazi művész örömével és küzdelmével.

Jövőre — ötvenesztendős érettségi találkozójuk lesz Debrecenben — feleségét és kislányát is szeretné elhozni. Tervei felől érdeklődve elárulja, hogy mutatóba és ajándékba három képét hozta el a Déri Múzeumnak, és nagyon szeretné, ha a télen Debrecenben, pályakezdésének városában mutatkozhatna be gyűjteményes kiállításával.

* * *

Az 1960-ban tervbe vett kiállítás Debrecen megyei Városi Tanács és a Déri Múzeum közös rendezésében valósult meg. Sajnos a művész debreceni gyűjteményes kiállítása megnyitásán személyesen nem tudott jelen lenni. A város és a múzeum vezetőségéhez, valamint a megnyitó közönségéhez intézett levelét e sorok írója olvasta fel. Úgy érzem, nem lesz haszontalan e levelet itt egészében közzétenni, elsősorban azok részére, akik Blattner Géza 1961. február 12—26. között bemutatott tárlatát nem láthatták.

„Hogy mit jelent Debrecenben születni, ott nevelkedni, megérezni, magábaszívni és szerte vinni a széles nagy világba egy kis darab magyar föld színét és zamatját, életem és főleg művészi munkásságom igazolják legjobban.

Már ifjúkoromban érdekelt a mi nagy alföldi városunk sajátos népe, környezete és ennek egyedülálló légkörét kíséreltem képeimben lerögzíteni.

Ezt az atmoszférát kerestem volt a múlt nyáron, amikor 40 évi távollét után pár napra hazalátogattam.

Egy öntudatában erős, mozgalmas várost láttam viszont, ahol ma más formában is visszataláltam azt a múltat, ami 40 évi távollét alatt bennem oly sokszor visszazengett.
Ha nem is láttam viszont a hajdan olyan híres köpködő kaszinót, a fatucskót áruló talyigásokat, a rétesbéles sütőket vagy a gumirádlis 2 fogatút, az emberek gondterhelt vonásai mögött mégis csak felfedeztem az én évődő természetű nyakas debreceni fajtám bizakodó mivoltát.
Elindulásom első éveiben Debrecen volt az én múzsám. Ott ismertem meg rátarti cíviseit, a sok sok szegény igavonóembert, a kis árust, a cigány putri muzsikás lakóit és sok más, azóta tán kiveszett emberfajtát.
Elkerülhetetlen találkozás magával a festői témával, amit ahányan, annyiféle felfogásban festettünk meg és amihez elvitatlanul a hazai milieu adta meg az impulzust.
Később Budapesten, amikor szűkebb hazám neves fia, FAZEKAS MIHÁLY Lúdas Matyiját vittem bábszínpadra, megint csak Debrecen jutott eszembe, mint ahogy sokkal később a nehéz időkben 1942-ben a franciaországi kis faluban, Valençayban a nagy Molière egyik fiatalkori darabját a Medicin Volantját rendezve ugyancsak a mi Fazekas Mihályunk figurái álltak előttem. Bizonyára olvashatta Molière műveit. A korának szellemiségét követte, felhasználván közelebbi kis hazájának problémáit; a maga magyar szemüvegén keresztül formálta meg mondanivalóját.
Attól az időtől kezdve, amikor munkahelyemet Franciaországba tettem át, 1925 óta még sokáig kísértett szülőhazám Hegyeshasú Balogjai, Meszeshátú Kis Istvánjai avagy az az őszeres, aki folyton azt hajtogatta: hogy asszongyom: Kalap van a fejemben és nem sapka, vagy sapka van a fejemen és nem kalap. Bárhol voltam is ez a tűnő emberfajta izgatott.
Akaratlanul Debrecen jutott eszembe, amikor más tájak más embereiben a szülőföld figuráit véltem felfedezni és nem véletlen az, hogy 40 éven át főleg a bábszínház ami érdekelt. Ezt a debreceni jelleget főleg a franciaországi Berry megye parasztjainál találtam meg, akik sok tekintetben hasonlítottak a debreceniekhez. Hisz már Bercsényi híres huszárjai is jártak volt arrafelé és egyesek ottrekedve családot alapítottak. Innen volt az, hogy jól éreztem magam körükben.

A debreceni Déri Múzeumban most rendezett kiállításom alkalmából köszönetemet tolmácsolom mindazoknak a hivatalos személyiségeknek, jóbarátoknak, akik közreműködésükkel lehetővé tették otthoni szereplésemet. Innen a távoli francia földről küldöm haza képekben üzenetemet avval a hozzáfűzéssel, hogy ha távol is esik tőlem a szülői föld, örökké él bennem annak lényege és ezt igyekeztem piktúrámban is érvényesíteni akkor, amikor a hazai földre gondolva ugyanolyan szeretettel festettem azt a tájat vagy azt az emberfajtát, ahol éppen sátorfámat felütöttem, hogy evvel is tanulságát adjam annak a nagy igazságnak, miszerint a művészet, ha a maga egészében egyetemes jellegű is, mégis

csak a különféle milieu-höz fűződő megérzésekből tevődik össze. A nagy művészi kultúrák évezredeken át nemzetekhez, helyi viszonyokhoz igazodtak és miért éppen Debrecen maradna ki az együttesből; mint ahogy voltak és lesznek a világ minden táján művészek és mint jómagam is, akik ragaszkodunk és büszkék vagyunk szűkebb vagy magunk-választotta hazánkhoz, hogy onnan merítsünk minden impulzust művészi alkotásunkhoz.
Most már az utókor kritikusainak lesz a feladata eldönteni azt, hogy annyi évezreden keresztül vajon helyes volt-e a festőnek vagy a szobrásznak ezt az utat követnie vagy inkább az új művészeti áramlatokhoz szegődve teljesen elrugaszkodni a mindent éltető természettől és az ezt tagadó abstrakcio uniformisába süllyedni.
Mindezek után beszéljenek képeim.
Kelt: Boulogne sur Seine
Január 5. 1961.

A Blattner Géza gyűjteményes tárlatán kiállított ötvenkét műből csak kettő származik a művész korai, Franciaországba költözése előtti korszakából. Ezek már bizonyítják eredeti látásmódját és témaválasztását, sőt felvillantják jellegzetes technikáit és színvilágát is. A *Sajókesznyéteni táj* (1925) c. színes tusrajza ilyen szempontból szerves előzménye a későbbi, francia tájakon festett képeinek. Megmutatkoznak rajta Blattner erényei: a gondos kivágás, a kiérlelt kompozíció és az élénk, de harmonikus színvilág. A *Debreceni pásztorok* (1923) hidegtűkarc pedig a szinte konstruktívnak nevezhető szerkesztésre építve, biztos rajztudással állítja elénk a gazdag humorral karikírozott jellemző debreceni figurákat. Az alakok mindegyike egyéni karakter s együtt pedig hiteles miliőt sugallnak. Képe feltehetően önálló tanulmányként készült az 1924. évi budapesti kiállításán nagy sikert aratott *Debreceni vásár* (1923) c. művéhez. Lyka Károly méltán írhatta ekkor Blattnerről: „Érdeklődését nem az előadás csínjára fordítja, hanem arra, hogy jól belelássunk emberei lelkébe".

Blattner 1926-ban egy párizsi kiállításon nem véletlenül aratott nagy feltűnést és kivételes sikert egy debreceni vonatkozású képével. A kép a hetivásárok egyik mozzanatát örökíti meg, — a gyékénykasban ülő vásáros asszonyok áruikat kínálgatják és egymással tereferélnek. Témáiban később is helyet kap a visszaemlékezés Debrecenre, a szülőhazára (*Debreceni fonatoskészítők,* 1935). De talán még lényegesebb az a közvetett mód, ahogyan fiatalkori emlékei visszacsendülnek a francia vidék mindennapi életének ábrázolásában. A debreceni vásárok emlékképe csillan meg a *Hetivásár Mantes*-ben (1933), és *Valençay-i hetivásár* (1941) c. képeiben. A *Szabad konyha* (1940) és a *Valençay-i* faluvége (1941) itthoni hangulatot keltenek — a *Folyóparti halászok* (1942) mögött ott érezzük a művész fiatalkori tiszamenti élményét.

Bár Blattner a leghosszabb ideig Párizsban élt, művészete mégis elsősorban a vidéket szólaltatja meg. A L' Humanité kritikusa már 1929-ben felfigyelt rá, akit idegen származása ellenére a francia proletáriátus és a vidéki kisemberek élete inspirált alkotásokra. A későbbi években is hű maradt ezekhez a témákhoz, tárlata képei közül elég ha a következőket emeljük ki: *Kikötőben* (1926) c. színes ceruzarajza, az ugyanebben az évben festett *Moufftard-i piac* c. akvarellje, a *Halászok* (1936, tusrajz) a *Falusi hentesmester* (1941, vízfestmény) és a *Szénégetők* (1942, vízfestmény). Blattner Géza képeiben sajátos és

1. kép. *Blattner Géza:* Debreceni pásztorok, 1923, hidegtűkarc

szerencsés ötvöződését láthatjuk a debreceni miliő fiatalkori élményanyagának, a minden alföldi festő szemléletére ható tényezőknek és a Franciaországban szerzett benyomásoknak. Tájképei a legjobb bizonyítékai ennek, — *Nantes-i öreg házak* (1929, vízfestmény), *Valençay-i tanya* (1940, vízfestmény).

Figuráinak karikizáló, sokszor groteszkizáló megjelenítési formája sohasem vált nála öncélúvá — az egyszerű emberek életéből vett képeiből a humanista mondanivaló eljut szívünkig a francia könnyedséggel kezelt formán keresztül. (*Gyapjútisztítók,* 1934, *Matracújítók a Szajna parton,* 1936, *Hálóvető,* 1942, *Május 1. a tavon,* 1955).

Kiállított képei egy-két tusrajzot és színes tusrajzot, az egy-egy hidegtűkarcot, vörös krétarajzot és olajfestményt kivéve akvarellek és pergamenrajzok. Itt kell szólnunk Blattner Géza egy sajátos technikai megoldásáról — a pergamenre bekaparással és színes tussal készített rajzairól. Ezek a képek a színezett rézkarc és a színezett fametszet együttes hatását nyújtják és ez a szokatlan eljárás sokszor erőteljesebben adja vissza a művész mondanivalóját, mint ha azt rajzban vagy festményen jelenítette volna meg. Pergamenre festett tusrajzaira 1924. évi gyűjteményes kiállításának egyik kritikusa is felfigyelt s azt írta, hogy azok „a középkori fametszetek primitív erejével hatnak". Most kiállított pergamenrajzai közül mondanivalójában és formájában is különösen sikeres megoldású az 1960-ban készített *Montmartre-i utca* és a *Szajna partján.*

Blattner Géza képei egy sokoldalú, az életet és az embereket alaposan megfigyelő és megjelenítő művész alkotásai, aki az új formai megoldások kere-

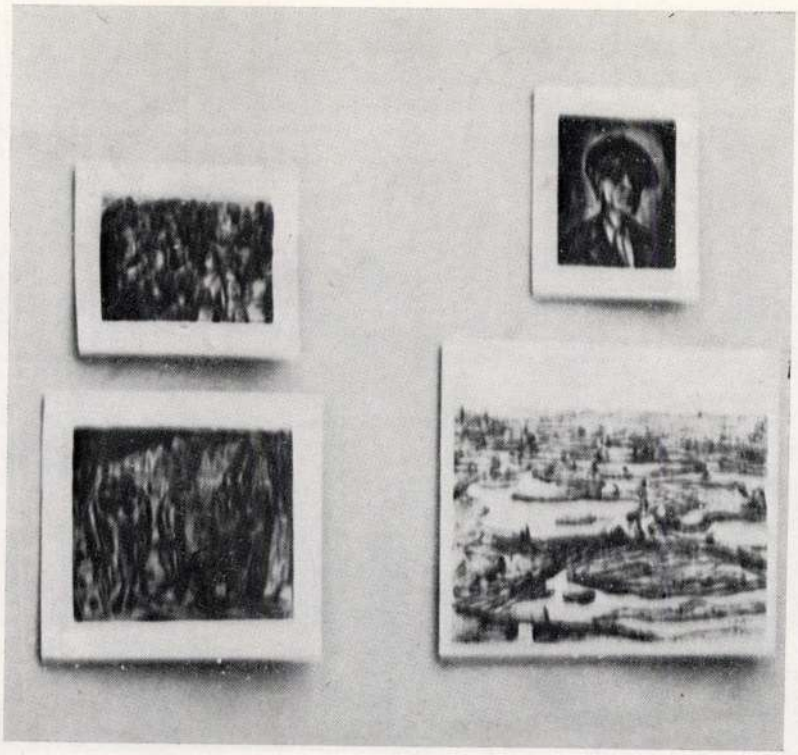

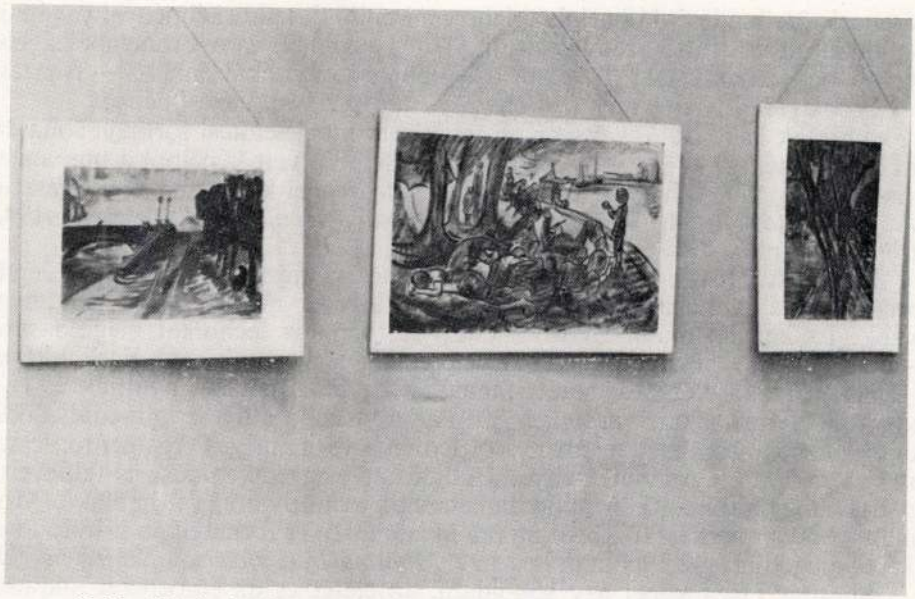

2. kép. Részletek *Blattner Géza* kiállításából, Déri Múzeum, 1961. II. 12—26.

3. kép. *Blattner Géza:* A Szajna híd mellett, 1935, akvarell

sése közben sem téved soha az izmusok dehumanizáló zsákutcájába. Az utóbbi harminc esztendőben is hűséges maradt ahhoz az emberi-festői magatartáshoz, mely 1924. évi budapesti gyűjteményes kiállítása láttán egyik kritikusát a következő — jóslatnak is beillő — mondatokra ihlette: „...őszinte művészet csak a művész termőtalajából nőhet ki, talajtalan próbálkozás ideig-óráig

hozhat sikert, de tartós jövőt jelentő művészet eleven szociális közösség lelki kifejeződése lehet csak." Blattner Géza a magyar tájat, embereket valóságos művészeti termőtalajának érezte s szerencsésen ugyanezt mondhatják el róla kritikusai Franciaországban alkotott művei nyomán is.

* * *

Blattner Géza kiállítása a Déri Múzeumban nagy sikerrel zárult. A tárlat anyagát még ugyanabban az évben, augusztusban a budapesti közönségnek is bemutatták a Műcsarnok és a Kulturális Kapcsolatok Intézete közös rendezésében, az utóbbi intézmény kiállítótermében. A megnyitó ünnepségen részt vett a művész s néhány napot ezen a nyáron újból Debrecenben töltött. A magyar bábosok tisztelettel kapcsolták be tanácsadójukként a látszólag kisméretű térben rendkívül komplex tevékenységet (irodalmi, színjátszási, képzőművészeti és technikai) igénylő bábművészet minden vonatkozásában rendkívüli tapasztalatokkal rendelkező nemzetközi tekintélyű művészt. A következő években kedves és szellemes leveleivel már újonnan szerzett barátait is megkereste Debrecenben és Budapesten.

Régi tervét sikerült megvalósítani 1966-ban. Együtt jött Debrecenbe a leányával, aki magyar nyelvi és irodalmi tudását gyarapította a Nyári Egyetemen. Ekkor kértük fel, hogy a Múzeumbarátok Köre rendezésében tartson előadást életéről, művészetéről. A nagyszámú közönséget — barátok, ismerősök, a képzőművészet és bábművészet iránt érdeklődők — szinte lebilincselte a közel nyolcvan színes és fekete-fehér diapozitív levetítésével, melyet szellemes, önironikus hangvételű fordulatos előadással kísért. Ezekből és szavaiból kibontakozott életútja gyermekkorától az 1960-as évekig. A múzeum vezetőségével megállapodott, hogy 1967-ben — amikor újból elkíséri leányát a Nyári Egyetem idejére — megbeszéljük újabb debreceni kiállítását. Ezen elsősorban az 1961-ben nélkülözött olajfestményeit mutatja majd be. Mi ígéretet tettünk, hogy erre a kiállításra próbáljuk összeszedni a hazai magángyűjtőknél levő korai képeit.

Elérkezett az 1967-es nyár s egyszer csak megjelent Blattner Géza, ugyanolyan fiatalosan, mint hét évvel azelőtt. A hangulatos közös vacsorát követő, késői órákba nyúló beszélgetésből valahogyan az a mind jobban erősödő érzésem maradt meg, hogy a végleges hazatérés gondolatával foglalkozik. Még akkor is, ha második felesége nem követi. Másnap délután éppen csak beugrott hozzám. Jelezte, Hollóékhoz megy vacsorázni s beszélgetni. Hiszen olyan kevés az idő s annyi emléket kell még feleleveníteni, majd a másnap délutánt tölti velünk. Az a másnap délután nem érkezett el. Kedves házigazdájánál, Tóth Sándornénál, a debreceni bábművészet jeles képviselőjénél ebéd után lepihent. Örökre. A sok szenvedéllyel dobogó szív állt meg. A délutáni órákban találták meg szobájában.

A városi tanács által adományozott sírhelyen nyugszik, sírkövét a Magyar Bábművészek Szövetsége állíttatta. Megtért a vándor, haza. Debrecentől Párizsig és vissza.

* * *

Írásom első két része valamivel rövidebb formában megjelent az *Alföld* XI. évf. (1960) 5. szeptember—októberi számában, illetve a művész 1961. február 12—26. között a *Déri Múzeumban rendezett kiállításának katalógusa előszavaként.*

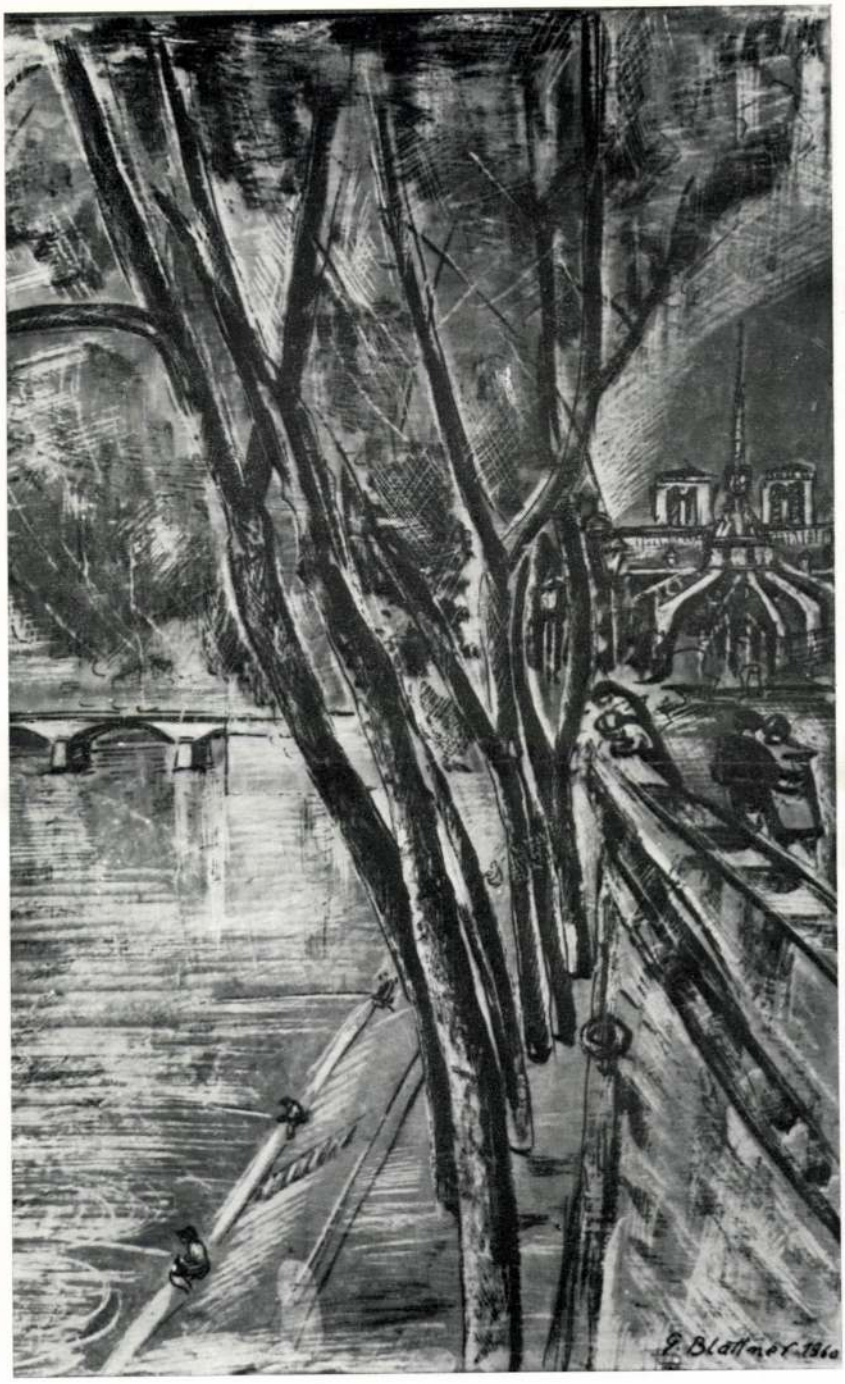

4. kép. *Blattner Géza:* Szajna partján, 1960, pergamenrajz

ÉPÍTÉSZET – BELSŐÉPÍTÉSZET 10.

Fényes Adolf Terem
Budapest, VII. Rákóczi út 30.

-műhelymunka-

1987. V.7 – V.31.

BLAZSEK GYÖNGYVÉR

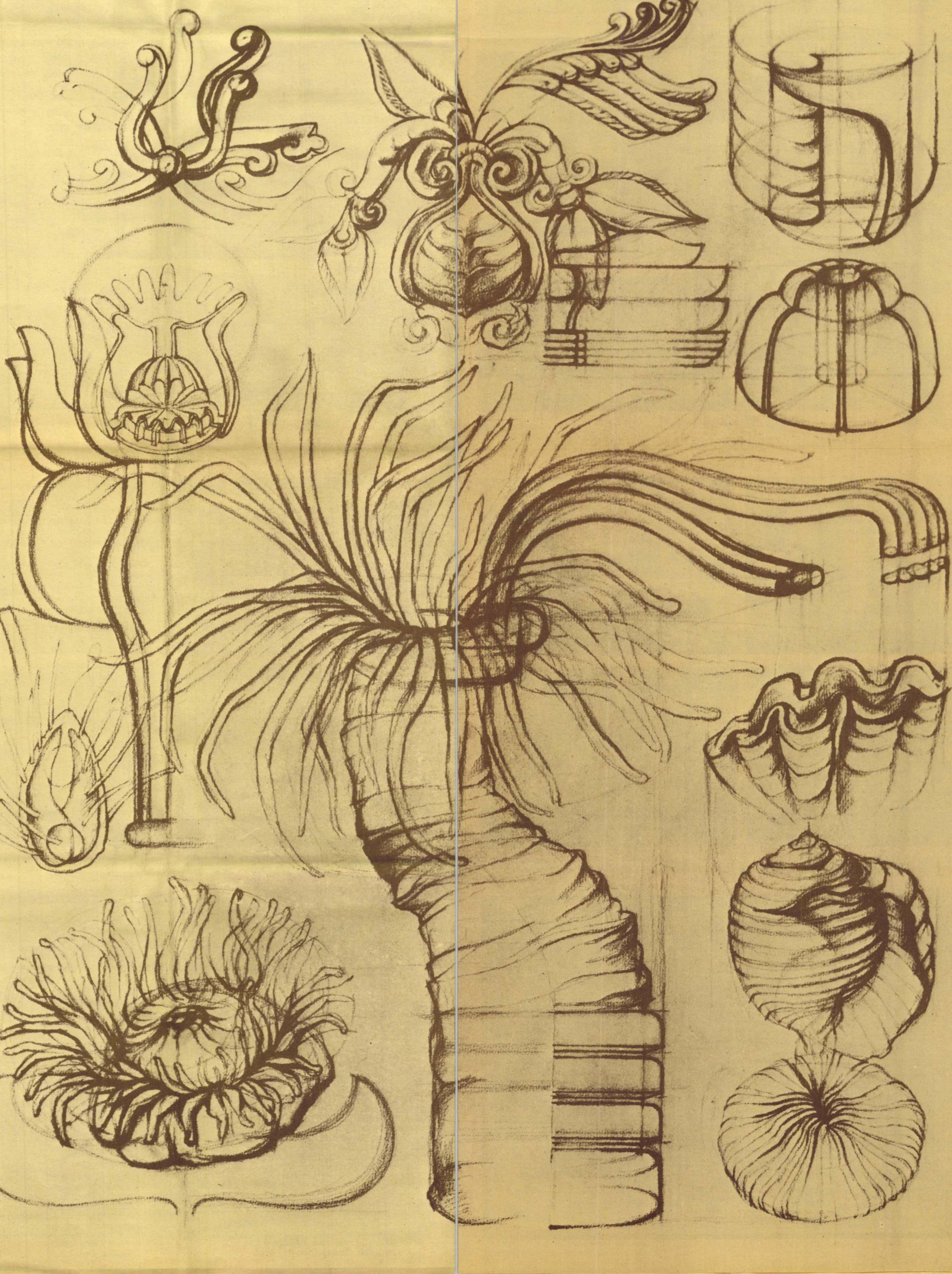

BLAZSEK GYÖNGYVÉR

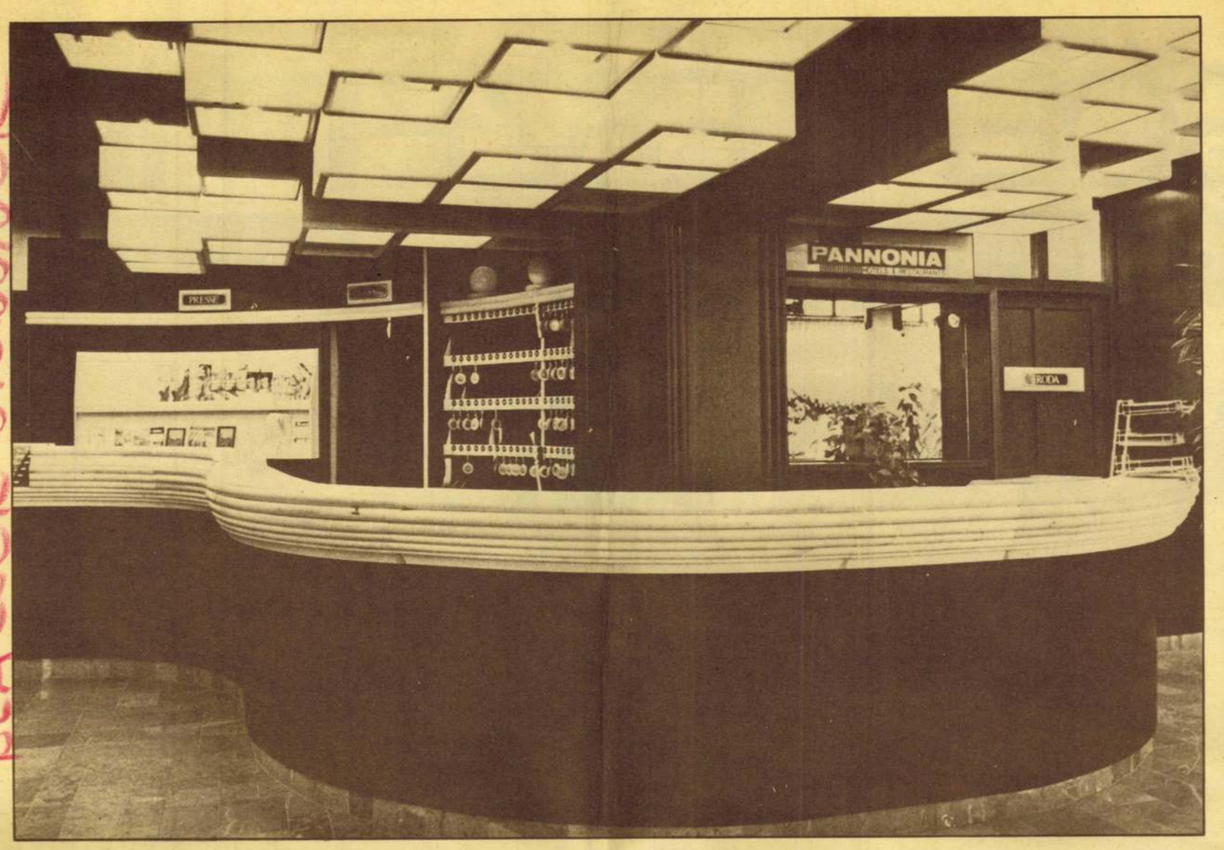

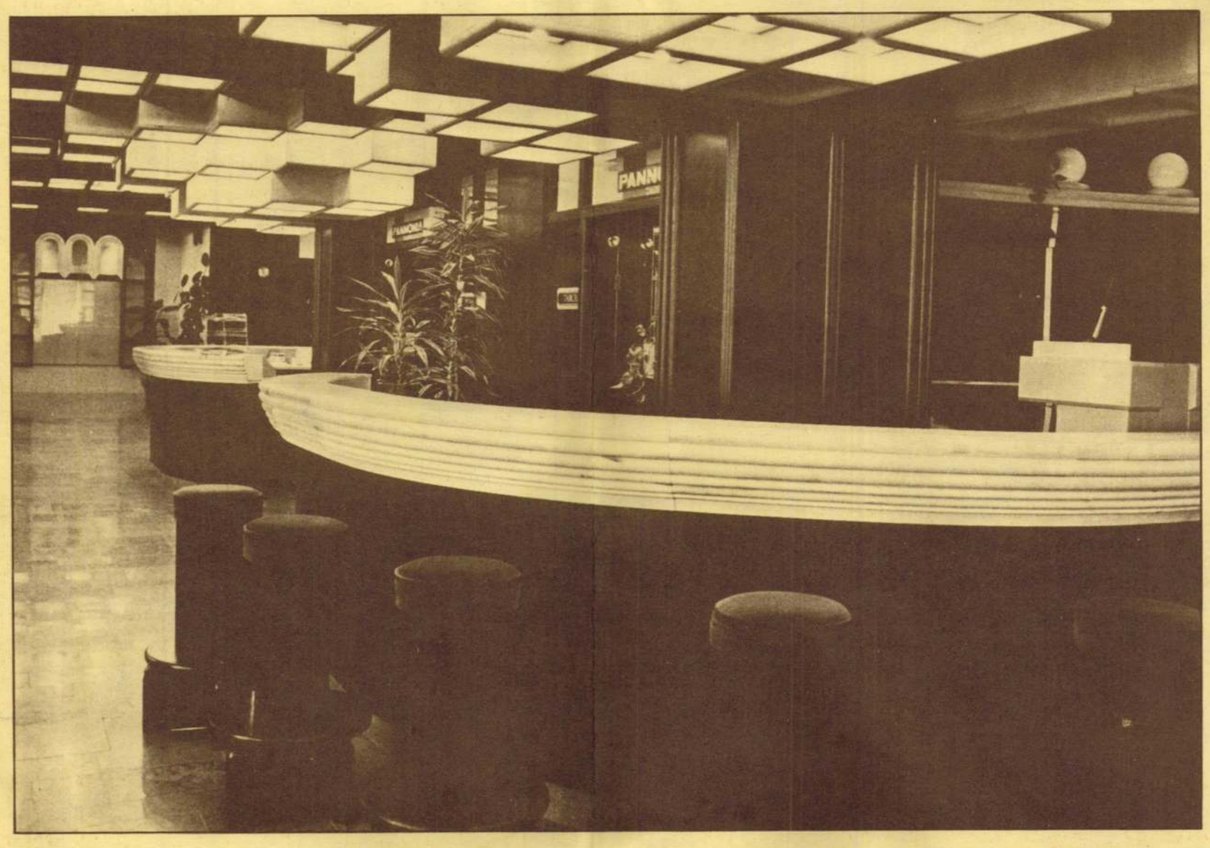

ELŐCSARNOK (I–II)

fotó: Kiss Ferenc

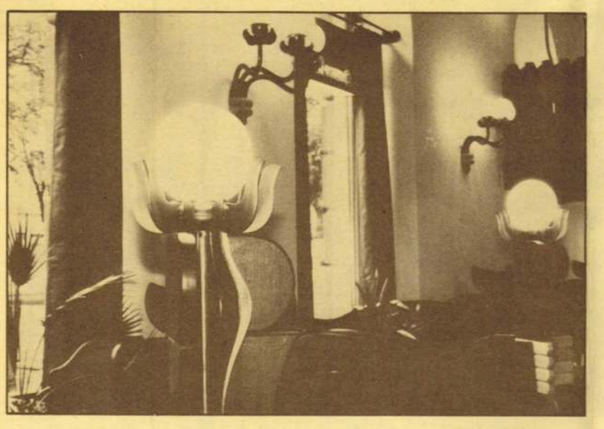

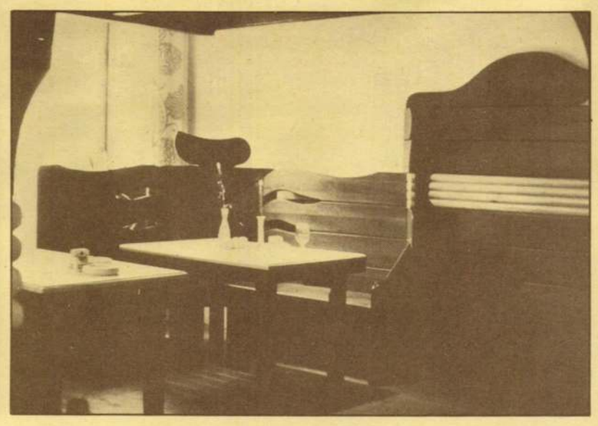

SÖRÖZŐ (I–IV)

fotó: Szamosfalvi Gábor

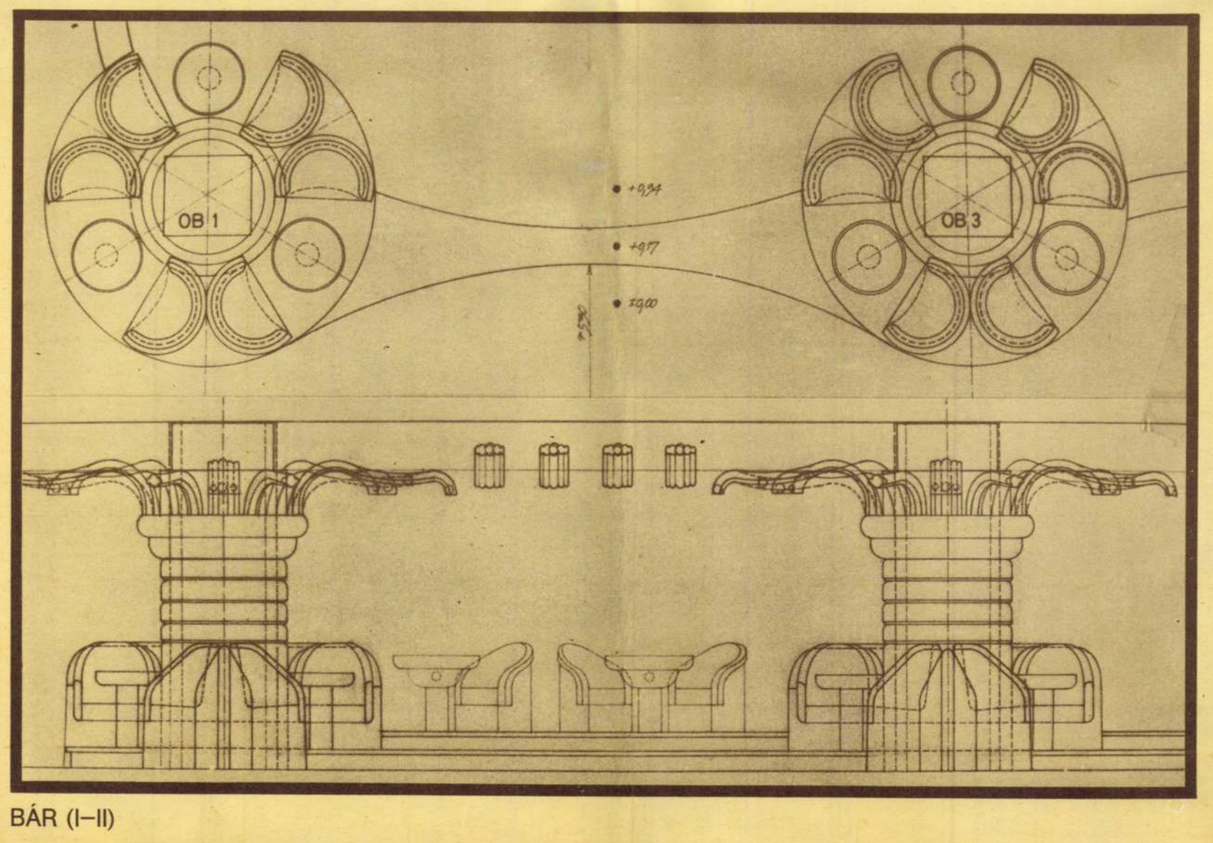

BÁR (I–II)

ÉPÍTÉSZET – BELSŐÉPÍTÉSZET

-műhelymunka-

BLAZSEK GYÖNGYVÉR

fotó: T. Katona László

A MŰCSARNOK KIADVÁNYA
FELELŐS KIADÓ:
NÉRAY KATALIN IGAZGATÓ
A KIÁLLÍTÁS FELELŐSE:
BARANYI JUDIT
KATALÓGUSTERV:
NAGY LÁSZLÓ

MAHIR – ZALAI NYOMDA
ZALAEGERSZEG 87 1344 o

ÁRA: 10,– Ft

1987. V.7–V.31.
Fényes Adolf Terem

10.

VALLOMÁS

Ide születtem. Nagyon messziről jöttem. Ha megengedem, hogy a „fejembe nézz", Te is láthatod a jó öregeket, akik magukkal hordozták évszázadokon keresztül; a templomfedél-készítő ácsokat, a falusi kovácsokat és a huncut, de rendes falusi asszonyokat, kik a tárgyakkal és állatokkal egyaránt beszédes viszonyban voltak. Apám, mint a mesebeli legkisebb fiú, világgá ment, saját erejéből tanult ember lett, keményen nevelt. Anyámtól hinni és tűrni tanultam.
Gyermekkoromban sokat ültem a Tisza partján, a szandai réten az ég alatt és rajzoltam fákat, növényeket, teheneket, emberi arcokat, kezeket, köveket. A művészet vonzásában éltem. Egy összegyűrt papír redőiben szenvedést láttam, a szélfújta papírlap mozgásában a repülve vonagló elvágyódást csodáltam. A zöld palackba zárt fényes folyadékról azt hittem, tenger. Nem szívesen rajzoltam házakat, bútorokat, élettelennek, érzéketlennek tűnő használati tárgyakat. Hosszú utat tettem meg, melynek eredményeként ma már teljesen egyértelmű számomra, hogy a házak, a tárgyak is élnek, éreznek, ők is lények, emberből fakadó testvérek. Még a torzszülöttek, a csúnyák, a szeretet nélkül, csupán buja érdekből és tévedésből nemzettek is.
Szültem egy kislányt és egy kisfiút. Úgy tűnik, hogy a megvalósult munkáim, melyekkel megkínlódtam, melyeknek örülni tudtam, szintén a gyermekeimnek tekinthetők.
– Rajzolni könnyű, de megcsinálni a dolgokat, az a nehéz! – mondják a mesterek.
– Lehet, hogy ez szép lesz, de mennyibe fog ez nekünk kerülni? – kérdezik a megrendelők.
– Praktikus legyen, jól működjön, sokáig tartson és lehetőleg ne kelljen tisztítani! – könyörögnek az üzemeltetők.
– A pénzemért, a csuda vigye el, szeretnék végre valami nekem is tetszőt, hasznosat kapni! – kiált fel a vevő, a vendég. Megvalósítható-e ebben a zavaros értékrendű, rövidtávon használt kereső, csakis önmagára érzékeny világban, hogy újra éljen bennünk, közöttünk a művészet közösségformáló ereje, embert jobbá varázsoló képessége? – kérdezem én Tőletek.
A kérdésre magam igyekezem feleletet adni, és amíg dolgozhatom ezért a látomásért, hiszem azt, hogy megvalósul.

BLAZSEK GYÖNGYVÉR

BLAZSEK Gyöngyvér
Lakcíme: Szolnok, Tarló u. 2. – 5000

TANULMÁNYAI:

1961 Képző- és Iparművészeti Gimnázium, Budapest
1968 Műszaki Egyetem Építészmérnöki Kar
1971 Iparművészeti Főiskola Belsőépítész Szak

MEGVALÓSULT MUNKÁI:

1972–1978 Pécsi Tervező Vállalat Ifjúsági Iroda (Csete György, Deák László, Jankovics Tibor, Kistelegdi István, Oltai Péter építészekkel):
– Zöldségbolt, Pécs (építészet, belsőépítészet)
– Gázbemutató Terem, Pécs (belsőépítészet)
– IBUSZ Iroda, Pécs (belsőépítészet)
– Vasarely Múzeum, Pécs (építészet, belsőépítészet)
– TÁÉV Üdülő, Fadd-Dombori (belsőépítészet)
– Nevelési Központ, Pécs, Központi Épület, Oktatási épületek (belsőépítészet)

1978–1981 Szolnokterv
– Túrkeve lakóépületek (építészet)
– Megyei Számítóközpont, Szolnok (építészet, belsőépítészet)

1981-től szabadfoglalkozású belsőépítész:
– Mecsek Cukrászda felújítás, Pécs (építészet, belsőépítészet)
– Nádor Söröző felújítás, Pécs (építészet, belsőépítészet)
– Hortobágyi Nemzeti Park Nyugati Fogadóház, Fogadótér (belsőépítészet)
– Bírósági Tanácsterem, Szolnok (belsőépítészet)
– Községi Könyvtár, Kunhegyes (belsőépítészet)
– Krematórium Ravatalozók, Debrecen (belsőépítészet)
– Tanácsháza, Abádszalók: Előadóterem, Házasságkötő terem (belsőépítészet)
– Borozó, Tapolca (belsőépítészet)
– Állami Biztosító és IBUSZ Iroda, Keszthely (belsőépítészet)
– SASAD Virág- és Ajándékbolt, Székesfehérvár (belsőépítészet)
– SASAD Virágbolt, Budapest, Lenin krt. 51. (építészet, belsőépítészet)
– Községi Könyvtár, Kenderes (belsőépítészet)
– ÁRKÁD Üzletház, Szolnok (belsőépítészet)

BÚTORKÍSÉRLETEI:

Papírhullámlemez gyermekbútorok, lakásbútorok (OMFB megbízás)
„Csináld magad" lécvázbútor (Népművelési Intézet megbízása)
Bútortervek fafaragóknak (Zalaegerszeg, Művésztelep)
Vesszőből font bútorcsalád (ARTEX pályázat)
„Lénybútorok" bútorpanelből (Kereskedelmi Kamara pályázat)

KIÁLLÍTOTT TÉMA:

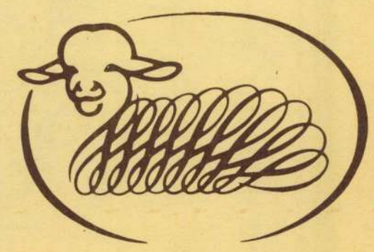

Arany Bárány Szálloda rekonstrukció, 1984–87, Zalaegerszeg (belsőépítészet)
Söröző, Tekepálya, Előcsarnok, Bár
Építész: Pelényi Gyula
Megbízó: Pannónia Vendéglátóipari Vállalat
Kivitelezők: Építőipari Szövetkezet, Szombathely
Építőipari Közös Vállalat, Zalaegerszeg
Textil: Csete Ildikó
Grafika: Deák László

BLAZSEK Gyöngyvér

Fekete György: Ezredvégi tűnődések.
[inlegű] Dp. 1997 9-15.

BLAZSEK GYÖNGYVÉR

A MAGY. IP. MŰV. AZ ELSŐ FORDULÓN

36.o.

n lelki válságomnak - nem látom
n nem híttam ki. Elfogadtam, a mit
ek megfelelően igyekeztem benne

ezt, mert ki tudja, mikor tehetném
, nincsen bennem se keserűség,
mista vagyok és nem bírom elhinni,
g állandóan útrá tudjon lenni a

J Blazsek József

Győr 1856-1862

l.

Yankó Ötvös apródok

14. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

átutalás megírva

Blazsek László

zobrasz

lásd. Ősi Blazsek L.

Urgrosvater und Grosvater.

VVV Kleve!

H: 4

K: 2/3 Bl.

Ø Blazsik Pál

csongrádi Nücs m.

1825

l.

A magyarság nép-
rajza II k. 283 l.

iszternek f. é. október hó 7-én
I. ker. állampénztárhoz intézett

emlékek Orsz. Bizottságához szolgá-
ellenőr - - - - - - - - - - - - - - -
er hó 3-án tartott minisztertanács-
n, Hatszáz /:600:/ Korona
biró beszerzési előleget engedé-
tárt, hogy ezen összeget nevezett-
részletben, és pedig Háromszáz/300/K
; az első részletnek felvétele
~~----------az-első-részletnek~~
letőleg az 1915. évi 14.000. P. H.
megjelölt esetekre nézve megengedett
fizetett összegeket tárcán terhére,
adásként számolja el.

Blázsovich András

lakatos

Budáról, 1834-ben

30 éves, rézmetszők

vasárnapi tanfolya-

ma.

Blázsovich András, lakatos, Budáról, 30 éves korában, 1834-ben a rézmetszők vasárnapi tanfolyamát látogatta.

Lásd Fleischer Bées 32. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

D Blazsovszky Mihály

kőfaragó

1815

Blazsovszky Mihály, kőfaragó,
1815 júl. 26-án iratkozott be.

lása

Fleischer Bécs 32. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IX. Vörös Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Blätterbauer
Bleyer

Blätterbauer

Tivadar

festő (?)

A XIX. sz. első felé-
ben Bajan-

Rapcsányi

267. l.

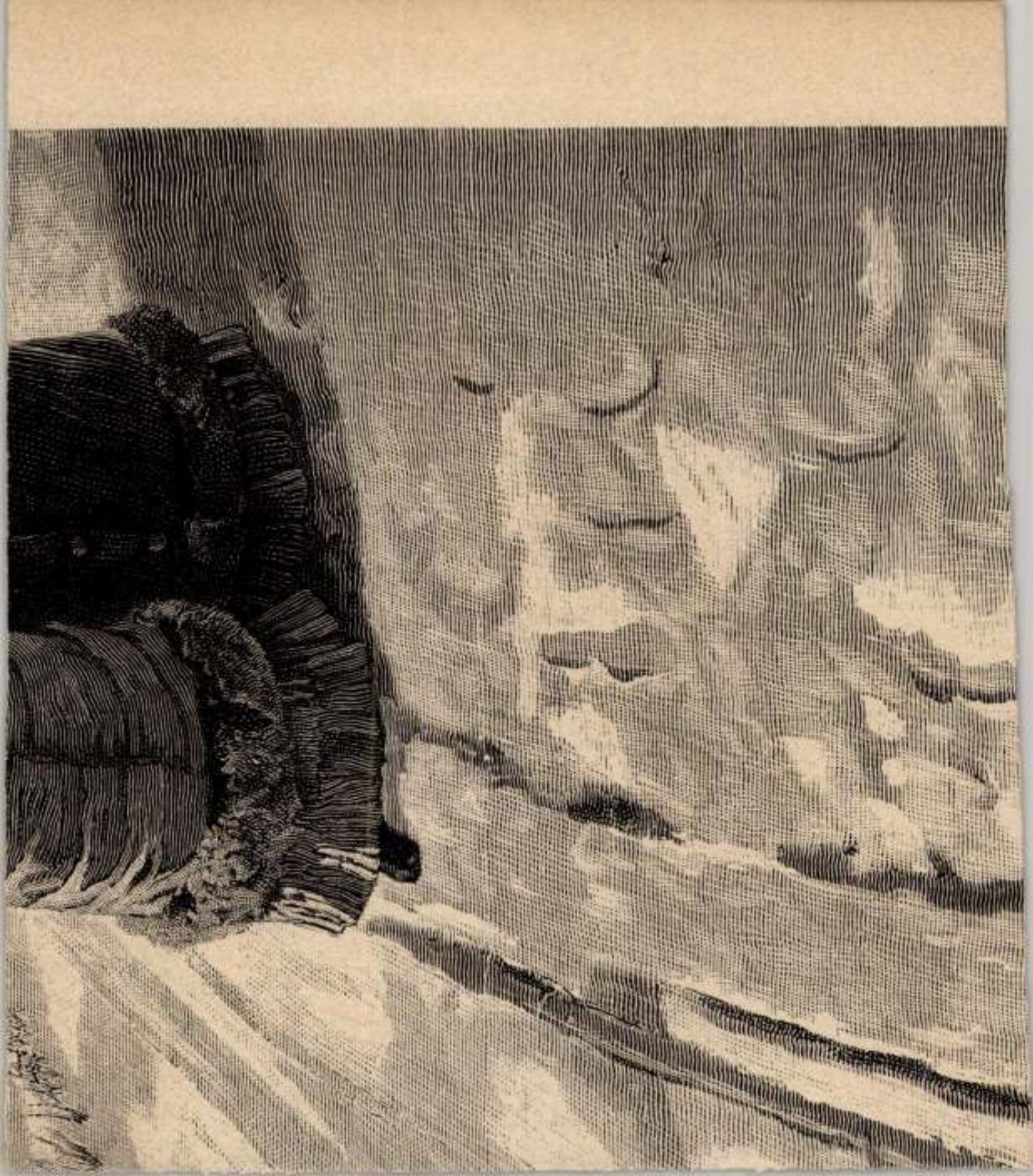

medicina

Blätterbauer

C. Theodor

Lykanemzromantika
62.C.

Blättersbauer Tivadar

1800-ban hal meg Bajuń, fstö, müködése nem ismeretes.

Mistolczy Ferenc. Baja Lipromüvészete a XIX-n-ban, kézirat.
M.D.K. – C-II – 599/1. 25 l.

megírva

(Plech)

Blech, Johann Georg

épitőmester, a Franz Anton Hillebrandt által tervezett átalakító munkálatokat kivitelezte a Féltoronyi és holicsi kastélyokon és a holicsi és magyar óvári templomokon az 1765–75. körti időben. (Csak a magyar vonatkozások kiírva.)

Fleiféltoronyikest 148. l.

152. l.

4

Kath. Ulrik pk.
Prot. Ulrik

CSÜTÖRT.

5

Kath. Zak. sz. Antal
Prot. Enese

A Kir. család tagjaitól
bírtokba vett kastélyokon

PÉNTEK

6

Kath. Izaiás próféta
Prot. Esaiás

SZOMBAT

7

Kath. Cirill. Metód
Prot. Cirill. Metód

27

Izr. 21. S. Pinkhasz 1. P.

Blech (Blech) Johann Georg

könivesmester a kir. család nolgálatában.

Lásd

Hildebrandt F. A

csomagjában

Fleisch Kammer

13. l.

F.		E	
T	K	T	K.
23000	23000		
14500	4500		
6000		6000	
13000	2000	11000	
1500		1500	
	22000		22000
58000	500		

Bloch, Johann Georg

XVIII. n.

Läsd

Arch. Ert. 1932-33

189-l-

~~Alt-tajkép~~ ~~1835. böl~~ ~~(V. 42.~~

M.D.K.

Blechel János Gáspár ötvösmester

fehérmegyei származásu, 1768-1805-ig a budai ötvösök céhében dolgozott

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom. VII. Fasc. 3-4.
271. old.

echel (Blökl, Blochl) János Gáspár Buda. A

ül.: Mór. 1768. XII. 5-én polgárjogot kap. 1777. III. 9. mester. Fia Gás
pesti Kierer Lipót inasa 1815. VII. 15-től, ideje 1813-tól számítva. *Inasa:* 1
I. 9-től 7 évre Aycholz Mihály. 1805-ig kimutatható.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Jungenbuch 1777. III. 9.; Illyefalvy—Pallós; Mihalik: Versuch; Mihalik hagyaték: 92. p.; A. B.: 26. p. Dombi.

Pest-Buda 1977

167

Blecha József (Ukrajna)

kiáll. Ön
Ön Haradilován

lep.

8. Nemzetközi Plein Air
Kárpátalján 1991

Bleckner A./Andreass/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Gurau,Szilézia:Bleckner A.2 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 98.old

Arrabona9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Évkönyve

Bleckner ?,Andrea3,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke:"Bleckner ?,Andrea3,Gurau,Szilézia,1698". 113.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - ~~[illegible]~~ Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrebona,9.-Kantus János Ház.Győr,1967.-A Győri Ház.Évkönyve

Andreas Bleckner, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1697 den 20 Oktober: "Mehr Andreas Bleckner von gurau aus schlesingen ist frembt gesessen den 3 Augusti 1698". 112.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrben a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93-old

Arrabona, 9. - Antus János Ház. Győr, 1967. - A Győri Ház. Évkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

magyar

Bleha János

műkedvelő festő

XIX. sz.

második fele

Lykaköröm

43. C.

IV. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 1994. JANUÁR 15.

HÍRHOZÓ

A XVII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT ÉRTESÍTŐJE

SZAKMAI SEGÍTSÉG

vállalkozási ötletek megvalósításához

Az Életpálya Alapítvány 1993. júliusában jött létre a Shell és az Ezredforduló Alapítvány anyagi támogatásával. Fő célja, hogy a 18–30 éves korosztály arra fogékony tagjainak ingyenes szakmai segítséget nyújtson a vállalkozás, mint önálló munkalehetőség jobb megértéséhez, esetleg megvalósításához.

Az Alapítvány céljai között szerepel a vállalkozási alternatíva népszerűsítése a fiatalok körében; a vállalkozóvá válás útján felmerülő döntések meghozatalához tanácsot adni; szakmai segítséget nyújtani a felmerülő ötletek vállalkozás formájában történő megvalósításához és működtetéséhez, valamint tapasztalatcserére alkalmat adó vetélkedők, találkozók szervezése. Ezt a tevékenységet a Nagy Britanniában igen sikeres, több mint tíz éve működő szervezet, a „Livewire" módszereinek hazai adaptálásával és anyagainak felhasználásával folytatja.

A tanácsadási tevékenység hátterét biztosító hálózat, általános közgazdasági, illetve speciális témakörökben jártas, az üzleti élet ismert személyiségeiből áll. Ők azok, akik anyagi ellenszolgáltatás nélkül, társadalmi munkában vállalták azt, hogy az Alapítványhoz bejelentkező fiataloknak szakmai segítséget nyújtanak ötletük kidolgozásához és üzleti tervük elkészítéséhez.

Azok a fiatalok, akik elkészítik üzleti tervüket, az Életpálya Alapítvány évenként megrendezésre kerülő vetélkedősorozatán vehetnek részt, amelyen szakértőkből álló bizottság bírálja el a benyújtott tervpályázatokat. A vetélkedő helyezettjei értékes pénzdíjakban, valamint egyéb felajánlott támogatásban részesülnek, továbbá publicitáshoz juthatnak, amely hozzájárulhat vállalkozásuk sikeréhez.

Napjainkban egyre nő a pályakezdő munkanélküliek száma, ezért az Alapítvány a felvállalt tevékenységgel kíván valós alternatívát kínálni ezen fiatalok számára, és valamiképpen hozzájárulni a vállalkozási kultúra terjesztésén keresztül a gazdaság fellendüléséhez.

Érdeklődésükre választ kaphatnak és jelentkezni lehet az alábbi címen:

ÉLETPÁLYA ALAPÍTVÁNY
1037 Budapest, Bojtár u. 66. Tel.: 250-2453

ÖRÖM AZ ÜRÖMBEN

Akik az ünnepek előtt utcai árusoknál vásároltak ajándékokat, most bajban vannak, ha az árut szeretnék kicserélni, mert nem tudják hová forduljanak, hisz az árusoknak sok esetben nyoma veszett.

Némi reményt keltett Mester Tibor elnök egy közelmúltban tartott sajtótájékoztatón, ahol beszámolt a Kereskedők, Vállalkozók Budapesti Szervezetének érdekképviseleti tevékenységéről. Itt hangzott el, hogy a szervezet nemcsak a kereskedők és vállalkozók érdekeit védi, hanem a vásárlóknak is segít megtalálni panaszaik orvoslására a járható utat, legyen az garancia, szavatosság, reklamáció stb.

A KVBSZ Székhelye: Bp. VI., Andrássy u. 43., I. em.
Tel.: 142-0981, fax: 122-4657

Pályázati felhívás

A MÁV Rt. Budapesti Üzletigazgatósága a Budapest Keleti pályaudvar – Újszász – Szolnok fővonalon fekvő Rákoskert (Budapest XVII. ker.) vasúti megállóhely jelenleg üzemen kívüli 70 m² alapterületű épületét a hozzá tartozó 1022 m² szabadterülettel együtt kereskedelmi, vendéglátói, szolgáltatói és egyéb körben bérbeadásra meghirdeti.

A részletes feltételeket a Személyfuvarozási Osztálynál lehet átvenni. (Józsa Gyula szolg. csoportvezetőtől Bp. VIII., Kerepesi út 3. II. em. 218. szoba, tel.: 113-8832)

A pályázatra való jelentkezés határideje 1994. január 30. A pályázat benyújtásának helye: MÁV Rt. Üzletigazgatóság Személyfuvarozási Osztály, 1087 Budapest, Kerepesi út 3.

MÁV Rt. Üzletigazgatósága
Budapest

Tisztelt Rákoscsaba-Újtelepiek!

1994-től sűrűbben tartok fogadóórát, melynek helye és ideje is megváltozik. A fogadóórák a **Diadal úti Általános Iskola könyvtárában** lesznek **minden páros hét szerdáján 17⁰⁰–17⁴⁵-ig.** Az első két fogadóóra tehát januárban 12-én illetve 26-án lesz a jelzett helyen és időben. Várom Önöket!

Dr. Révész Szilárd képviselő
(15. választókörzet)

A Dózsa Művelődési Ház

(Budapest XVII., Pesti út 113. Tel.: 158-6511)

programajánlatából

Január

15-én 18–23-ig: Nosztalgia táncest
– egyedülállóknak, pároknak.
Játszik a Coctail zenekar.
Belépődíj: 100,– Ft

17-én 18 óra: Jogi tanácsadás

18-án 16–18-ig: Első lépés sakkiskola

19-én 18–21-ig: Kármel klub – keresztény fiatalok klubja

20-án 15–19-ig: Nyugdíjas klub
„Csendes" csütörtök.
Ismerkedés a zenei műfajokkal.

Jan. 20–febr. 3-ig: Bleier Pál festőművész
és Kutas László szobrász
– éremművész kiállítása

22-én **A Magyar Kultúra Napja**

24-én 11 óra: Kisállattenyésztők Egyesületének összejövetele.

18 óra: Jogi tanácsadás

25-én 14^{30} óra: „Újesztendő, vígságszerző" címmel gyermekműsort ad a Kolompos együttes sok játékkal, tánctanulással.

16–18-ig: Első lépés sakkiskola

18 óra: Kertkedvelők társasága

26-án 10–12-ig: Baba–Mama klub
Tornázzunk! – testreform

18–21-ig: Kármel klub – keresztény fiatalok klubja

27-én 15–19-ig: Nyugdíjas klub
„Táncos" csütörtök.
Játszik: Wagner Ferenc
Belépődíj: 40,– Ft

15–17-ig: Globe Spirit Színpad színészválogatása

28-án 16–18-ig: Természetgyógyászati délutánok kéthetente pénteken. Mérsékelt árakkal várjuk Önöket a következő szolgáltatásokkal: íriszdiagnosztika, talpmasszázs, reiki, fitoterápia, akupresszura.

29-én 18–23-ig: Nosztalgia táncklub
– egyedülállóknak, pároknak
Játszik: a Kristály zenekar
Belépődíj: 150,– Ft

30-án 20 óra: Jazz klub
Játszik a Latin Combo
Belépődíj: 100,– Ft

31-én 18 óra: Jogi tanácsadás

18 óra: Mozgáskorlátozottak klubja. Próbáljuk meg szervezetünk tartalék energiáit felszínre hozni – pszichoenergiás csoportos kezelés.

A Magyar Kultúra Napja programjai:

Kiállítás a kerületi művészek alkotásaiból, ezt követően rövid komolyzenei koncert, összeállítás magyar költők műveiből, majd a Kolompos együttes népzenei műsora következik. A részletes programot plakáton és szórólapon jelentetjük meg.

Rendszeres programok az egészséges életmód jegyében

Minden kedden 10–11 óra: Nyugdíjasok tornája
Részvételi díj: 20,– Ft/óra

Minden kedden és pénteken 17–18 óra:
Testreform hölgyeknek.

Minden szerdán 18–20 óra: ETKA jóga
Részvételi díj: 150,– Ft/alkalom vagy 550,– Ft/hó

Nyelvtanfolyamok

angol, német, francia – különböző szintű felnőtt nyelvtanfolyamok, újabb 40 órás kurzussal indulnak január végétől. Érdeklődni lehet a művelődési házban naponta 9–20 óráig.

Burda varróiskola 2 napos 24 órás új kurzus indul február elején szerdán 17-től 20 óráig. Részvételi díj: 3.600,– Ft/fő

A **Guzsalyos táncegyüttes** 5 éves kortól 20 éves korig várja a zenét, táncot kedvelő gyerekeket, fiatalokat. Jelentkezni lehet hétfőn és csütörtökön 15–18 óra között Ledniczky Péter koreográfusnál.

Már most jelentkezz tavasszal induló **Mountainbike túráinkra,** de csak akkor, ha 12 évesnél idősebb vagy!
I. túrák sík vidéken
II. túrák a budai hegyekben – völgyekben...

Nyáron táborozás!
Jelentkezz a 158-6511 telefonon Szalai Zoltánnál.

MOZI – Napközis mozi és Nosztalgia mozi sorozatunk februárban folytatódik.

Globe-hírek

A Globe Spirit Színpad és Stúdió várja a színjátszáshoz kedvet érző fiatalok jelentkezését. Meghallgatás ideje: 13-án és 27-én 15–17 óráig.

Globe Spirit Színpad próbái:	Globe Stúdió próbái:
szerda 15–20	szombat 13–15
péntek 15–20	szombat 15–17
szombat 17–20	
vasárnap 9–14	

Sík Sándor cserkészcsapat hírei

Cserkészfoglalkozások:	jan. 21. 16–18 óra
	jan. 28. 16–18 óra
Sík Sándor klub:	jan. 21. 18–20 óra
	jan. 28. 18–20 óra

Eszperantó tanfolyam (keddenként):

felnőtteknek 400,– Ft/hó	jan. 18. 16–18 óra
gyerekeknek 200,– Ft/hó	jan. 25. 16-18 óra

Tanfolyamok:

Angol ovi szombat délelőtt
Ovi torna: kedden
Balett: hétfőn
Jazz balett: hétfőn, csütörtökön, szombat délelőtt
Aikido: szerdán, pénteken
Képzőművészeti szakközépiskolás előkészítő: kedden, csütörtökön
Kerámia: csütörtökön
Virágkötő: szerdán, csütörtökön

A

CSEPEL GALÉRIA

szeretettel meghívja

BLEIER PÁL festőművész
kiállításának ünnepélyes megnyitójára
1990. szeptember 20-án (csütörtök) 18 órára

A kiállítást megnyitja:

dr. Pogány Ö. Gábor a Magyar Nemzeti Galéria
ny. főigazgatója

A kiállítást rendezte, a katalógust tervezte:

Molnár József tanár

A kiállítás helye:

XXI., Csepel, Tanácsház tér 3.
Telefon: 1589-516

Megtekinthető:

1990. szeptember 20-tól október 7-ig
keddtől vasárnapig 10–18 óráig
hétfőn zárva

Megközelíthető:

A Boráros térl gyorsvasúton két megálló a Tanácsház térig. Utazási idő a Boráros tértől 10 perc.

F. k.: *Kratzl Béláné*

EUROPRINT

BLEIER PÁL

festőművész

PERUI KÉPEK

Bleier Pálnak alkalma volt hosszabb időt Peruban tölteni, ahol hivatalos gazdasági jellegű elfoglaltsága mellett festőművészi képességeinek is talált lehetőséget az alkotásra. Ebből a termésből válogatott két tucat festmény tanulságos kérdések felvetésére indítja a tárlatlátogatót: a szokatlan környezet milyen megoldást kínál a természetfestőnek, a valóság művészi kifejezésében mi marad az eredeti látványból és mire indítja a különös színek hatása a kép törvényszerűségeire figyelő fantáziát? Bleier Pál kiállításának az anyaga azért érdemel fokozott érdeklődést, mert a látható világból merítő élménypiktúra forrásainak a gazdagságára utal, arra a következtetésre, hogy a szabadban való festés, a pleinair, a benyomások és észleletek változatossága még nagyon sok esélyt tartogat a festőknek újabb és még nem tapasztalt optikai jelenségek felfedezésére, e motívumok nyomán meglepő kolorisztikus sajátságok feldolgozására.

Első rátekintésre ezekben a perui képekben nincs semmi rendkívüli; a tömör és egyúttal mozgalmas festői előadásmód a természetes ábrázolás bevált hagyományaira emlékeztet, úgy, ahogyan azt Bleier Pál is tanulta művészeti tanulmányai folyamán a nagybányaiakon, az alföldieken nevelkedett tanáraitól. Érzékletesen képzetkeltő ecsetkezeléssel idézi a tengerpartot, a homokhegyeket, a sivatagos fennsíkot, talán csak a festék felrakásának kötetlensége jelez valamit a délszaki légkörből, bár ez a spontán traktálás a művész egyéni formanyelvének minősíthető. A távlatok, az arányok azonban mégis csak a helyszíni impressziókat tükrözik, az Andok, a Kordillerák masszív monumentalitása az intim témák hangvételét is befolyásolja, persze, nem annyira a tárgyszerű megjelenítést, mint inkább a művész érzelmi-intellektuális érzékenységét, aki a kis falusi házak között is beszámol valamiként a hazánknál tizennégyszer nagyobb ország – középeurópai ember számára valószínűtlen – természeti-társadalmi adottságairól, létfeltételeiről.

Az átlagosan félnégyzetméter nagyságú festményeknek egyfajta bensőséges atmoszférát kellene árasztaniuk, a kisméretű táblaképektől megszokott közvetlenség jegyében. Bleier Pál művei viszont töprengésre késztetnek, nyugtalanságot keltenek, mert nem felelnek meg az idillikus természetfestés szabványainak. De éppen ez a vonzerejük, pontosabban az, hogy a tradicionális tájpiktúrát másként képviselik, a festő kedélyállapotának, vallomásos felfogásának a szellemében és az ehhez illő stiláris eszközök személyességének az érvényesülésével. A forró égöv viszonyai között készült képektől esetleg élénk színeket, fel-felvillanó káprázatokat várna a műbarát; Bleier Pál főként párát fest, ködbevesző látomást, törpévé zsugorodott városnegyedeket Pucusanában, az óceán partján hullámverte sziklákat, de mindig is a szakmai feladat komolyságával közeledve tennivalóihoz. Munkásságát az újszerű mesterségbeli problémák felvetésének az igénye jellemzi.

Pogány Ö. Gábor

M. D. K.

BLEHEij, Johann kőfaragó
Königsbergből

1776. Alsószelezsény, r. k. Templom, újjáépítésekor a templomajtó oszlopaira, sekrestyeajtóra 46. 51., — forintos árajánlatot ad

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 173. l.

Bleich Emil

wobrazy

1909–10

Ermisk 1930.81 l.

Bleich Emil

a soproni ker. és ipar-
kamarától 300 k
Értimisk 1909/10. 9. 1.

Gorove István:

Terdig, állva s hatnyo
hosszú haja, bajusza, ba
Kiberetvált. Jobb kezével a
lán lógó kardját fogja.
csillagja díszíti. Ingének
kendője aranyrojtos, atilla
mentéjén a gombok éko
tekötő s az öv csatja e
kalpagját látjuk, melye
„Vastagh Gy. után Polgá

Olajfestés vászon
Vastagh Gy. után
Gorove László aja
L. a 13952/94. s
1896. III. 3. az erre

Lonnan 1896. IV. 13-án

51/94.

Bleicher G.J./Grisst Jan/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke származási hely szerint:"Görlitz:
Bleicher G.J." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosművességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri
Múz Évkönyve

Bleicher, Grisst, Jan, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Bleicher, Grisst Jan, Görlitz, 1677, v. 78". 113. old. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - ~~[illegible]~~ Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Xantus János Máz. Győr, 1967. - A Győri Máz. Évkönyve

Grisst Jan bleicher,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő cén legénykönyvéből,1675-től:"Grisst Jan bleicher Vom gerlicz Dischler gesel." 103.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században-Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr.1967.-A Győri Múz. Évkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

BLEICHER, Johann Kályhás
Maria Anna -"-

1769 - kályhákat szállít magyarországi a Brukenthal-palotaban, de ez a munkaj szállított az Esterházyak bécsi palotájaban is és Kőszeli rakonai a festőde kályhát (magyarban)

AH 1996 182.

1987

pl.: történelmi műveltség

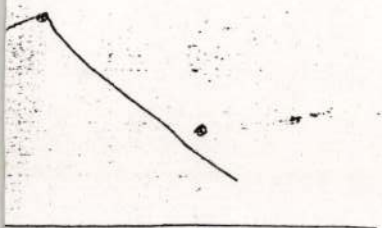

87 88

Bleicher József

Mátyás

Buda XVIII. sz.

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából

X. 174. l.

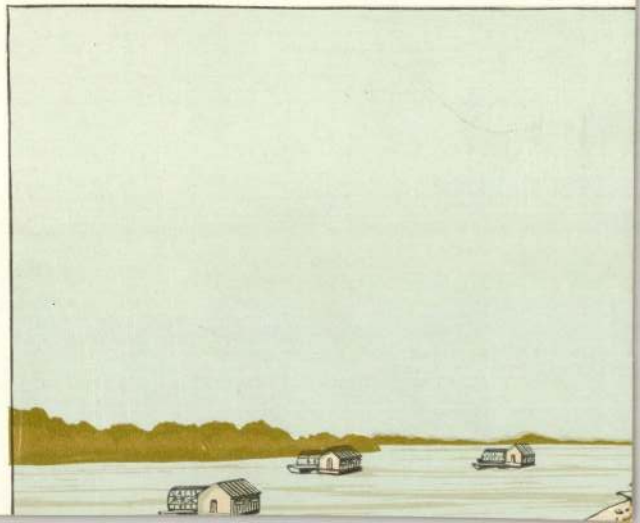

Bleicher Márton MDK

szerepelt a gyár Képzőművészeti Körének kiállitásán.

"Rakodás hajóba" első dijat nyert

Cseke Sándor: Kiállitáson.
Megafon. 1962. nov. 30.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MEGAFON

1962 NOV 2

1962. NOVEMBER 2.

KIÁLLÍTÁSON

Október 26-án, délután 4 órakor a Kábel- és Műanyag Gyár ebédlőjében — néhány kíváncsi jelenlétében — került volna sor, a vasasszakszervezet rendezésében, a XI. kerületi képzőművészeti körök kiállításának megnyitására. De nem került és így Borsos János, a vasas országos kultúrosztályának vezetője nyugodt szívvel hazataxizhatott, anélkül, hogy ünnepélyes mondókáját elmondhatta volna. A rossz szervezés elvette a megnyitó aktualitását.

A nap folyamán több száz dolgozó végignézte már a kiállított képeket.

A kiállítás anyaga a BHG, az EMAG, a Gamma és a Kábel és Műanyag Gyár amatőr képzőművészeinek keze alól került ki. Gyárunk képzőművészeti körének tagjai 6 darab képpel — Baungartner Rezső, Bleicher Márton és Horváth Kálmán alkotásaival — képviselték magukat. A résztvevő 47 darab festmény és rajz hivatásos művészekből összeállított zsüribizottság művészi nívót vizsgáló rostáján ment keresztül.

A kiállítás célja, teret adni a — közönségre, bírálatra vágyó — művészhajlamú embereknek, akik napi 8 óra munka után időt, áldozatot nem sajnálva a festő paletta előtt — dolgoznak tovább.

Egyszerű, de lelkes emberek próbálkozásai ezek a kiállított alkotások. — Bizony nehéz a harc az ecsettel, szénnel, ceruzával. Önmagukat képző gyári munkások küzdelme a színek, vonalak, formák labirintusában, azért, hogy táppillérjei legyenek annak a hídnak, amely a dolgozók és a hivatásos művészek között ível. Nem nagy alkotásokra, a festővilág megváltoztatására törekednek, céljuk a szépérzék, az érzelem felkeltése, a gyönyörködtetés.

A kiállítás néhány képe valóban gyönyörködtet. Bárodi Mihályné (Kábel) Budafoki táj, Debreczeni József (Kábel) Albertfalvi részlet, Baranyai Ferenc (EMAG) Piliscsév, Baungartner Rezső (BHG) Pihenők. Talán a legsikerültebb festmények egyike Bleicher Márton Halászbárkák című olajképe, de megkapóan hiteles a grafikus Debreczeni munkásarcot ábrázoló portréja.

Próbakő és egyben útjelző ez a kiállítás. Az országos amatőr képzőművészek tárlatának próbaköve és a kerület képzőművészeti köreinek útjelzője. Alkalmat ad felmérni a fejlődést, kicserélni a hasznos tapasztalatokat és megtanulni kiállítást rendezni. Az akvarellek, grafikák, védelmi célt szolgáló üveglap alatt a tükröződés miatt szinte láthatatlanok. Kár így megkeseríteni a fáradságos munka gyümölcsének ízét, elrontani egy kiállítás sikerét.

A tárlat 16 és 19 óra között tekinthető meg, s mivel november 10-ig tart, még nem késő a hibát kijavítani.

Cseke Sándor

Közeledik az év vége, s mint ahogy az lenni szokott, e két első összetartozó fogalom ilyenkor nehezebben viselik el egymást. A nagy igyekezetben minden rosszindulat feltételezése nélkül bebecsúszik egy kis kompromisszum, megalkuvás. Nemrégen, még a napi sajtó hasábjain is olvashattuk (Magyar Nemzet, 1962. IX. 9. száma), hogy vannak gyárak, ahol a minőség, jobban mondva a minősítés a naptár szerint alakul, periodikusan, havonta megismétlődve. Hogy hogyan? Talán éppen a frissen vásárolt televízió mondta fel a szolgálatot — valahol odahaza — amit ezekben a napokban csomagoltak be lázas sietséggel. Anélkül, hogy lekicsinyíteném saját bosszúságunkat, itt mégis többről van szó. Egy új gyártmány jó hírét kell megalapoznunk, és mindjárt külföldön.

Nem volt szándékom már a cikk címében megemlíteni, hogy itt a PM—28 felügyeletlen változatú, nagy megbízhatóságú, ipari berendezésről van szó, mivel így a többi gyáregység kollektívája részéről is biztosabbra vehető e sorok elolvasása, de ami a BHG mikrogyáregységben igaz, miért ne lehetne igaz máshol is, hiszen az idő ott is kevés, és a terv teljesítése szintén törvény.

Az M-gyáregységben, az 1962-es termelési évben, az év elejétől a kollektív munka már az „új" szervezés szerint indult be. Ezzel esett egy időbe a „nagy profil" exportbeérése is. Sajnos, bár a belső átalakulás konszolidációja zömmel lejátszódott, s az új gyártásával rendszeresen jelentkező csecsemőbetegségekből ki is gyógyítottuk újszülöttünket, a gyermekbetegség még hátramaradt. Miről is van szó?

Kiszállítást nyert munkánk háromnegyed éven keresztül végzett terméke, az automatizálással még nem rendelkező felügyeletes PM—28 berendezés. A IV. negyedévben azonban már felügyeletlen berendezést kell gyártani. Tehát nem csupán arról van szó, hogy a műszaki normákat teljesíteni tudó berendezést kell tovább gyártani, hanem; új egységekkel kell bővítenünk a már meglevőket és a régiekkel együtt az üzembiztonságot is fokoznunk kell. Ha minőségről beszélünk, e fogalom mögött feltétlenül az üzembiztonságot kell meglátnunk, mert a berendezés szolgáltatásai felett elvitatkozhatunk megrendelőinkkel, vagy akár egymás közt, de vitán felül áll, hogy nem csupán áramot fogyasztó szekrények szállításáról van szó, hanem a magyar hiradástechnikai ipar hírnevét öregbítő, becsülettel elkészített ipari berendezésekről.

De ha a gyártás szempont-

BLEICHER NÁNDOR

Bethida

Középkori és barokk templ.

TKM 612

, *Antal*, Maler, Zeichner,
den 1780er Jahren in Győr.
15.
rországi festészet a XVIII.

űemléki topográfiája, Bd.II,
yéke műemlékei, Bp. ^{2}1956, 496.
Kartenmaler, nachweisbar 1736

kártyafestők adatai, Bp. 1939.
aler, nachweisbar 1751 in Buda,

kártyafestők adatai, Bp. 1939.
, Bildhauer, nachweisbar 1468-

15.
er, Bildhauer, nachweisbar

15.
*E.17.Jh. Rom, tätig in

15.
. 17.Jh., Spalato (Split),

15.
isbar A. 19.Jh. in Dalmatien.]
15.

Bleicher Nándor

cikke: A berhidai templom barokk oltárának restaurálása. - Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 6. - Veszprém, 1967. 411-418. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

87. l.

Bleicher Nándor M.D.K.

Résztvett a berhidai r.k. templom oltárának restaurálásában.

Müemlékvédelem 1966/4. 250. 1.

Bleicher Nándor, restaurátor MDK
[szobrász]

A sárospataki vártemplom
jöltárának restaurálásán
dolgozik.

—: Angyal-restaurálás 2

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. aug. 9.

M.D.K.

Bleicher ~~Károly~~ Nándor

Résztvett a budai kármelita templomból származó oltárok restaurálásában

Műemlékvédelem 1967/1. 58.1.

Bleichert Márton MDK

Villányi uti részlet, ceruza

Műcsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Bleier Edit

A Pannónia Filmstudióban készült rajzfilmsorozatokról és a rajz-filmeket készitő művészek munkájáról számol be Gáll István: "Nagy élmény" cimmel.
Grafikai felkészültségüket értékelve felsorolja a filmek alkotóit: Szoboszlay Péter, Puszta Péter, Gémes József, Lisziák Elek, Bélai István, Bleier Edit és Gyulai Liviusz, akinek neve mellett látható a részletes kritika.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. febr. 12.
XXI. évf. 7. sz. 12-13. lap.

Bleier Edit

rajzfilm-rendező –
„Röglösszés" c. filmjéhez
termelet rendt

Magyar Hirlap, Ábel Péter, hiv
dolgozat a rajz és bábfil-
meret? 968, jul. 6.

Bleier Edit

a Pannónia studióban készülő filmjének (ideiglenes címe: Rögtönzés) alakjait tervezi.

Mint dolgoznak a rajz- és bábfilmesek? (Ábel Péter)
(Irodalom - Művészet

Magyar Hírlap, 1968 július 6 9. l.

Bleier Pál MDK

statikus tervező

Tiszalöki vizlépcső.
Építész tervezők: Nyiri István, Györgely István
Statikus tervező: Bleier Pál
Gépész tervező : Balázs István.

3 repr.

MagyÉp 1945-55.

Bleil Ödön kereskedő MDK

Engedjétek a kisdedeket hozzám,olf.
Mecsekszabolcsi részlet, olf.
Veranda, olf.

Pécsi Képzőm. és Mübarátok Társ. 1933. máj.
Első tehetségkutató kiáll.

Magyar

Bleischinger János

ácsm

Be. 1807.

Szm. Malostitz

(Morvaország)

Tp. Pest

Schneider

221. l.

Törvényhatósági ösztöndíjas:

Dr. Zakariás Sándor (1900, Brassó, róm. kath.), jogi doktor, székesfővárosi segédfogalmazó, Budapest székesfőváros ösztöndíjasa mindkét félévben. Kisebbségi kérdésre vonatkozó tanulmányokat végzett Berlinben és május 20-tól kezdve Stuttgartban. Kutatásai főleg az erdélyi szászok történetére és jelenlegi helyzetére vonatkoztak. A berlini magyar kolónia március 15-iki ünnepén emlékbeszédet mondott.

Tanulmányi segéllyel utaltatott be egy hónapra a kollégiumba turkológiai tanulmányok folytatása céljából *Mészáros Gyula*, a Műemlékek Országos Bizottságának főtitkára, aki ez idő alatt a Vorderasiatisch-Aegyptische Gesellschaftban szakelőadást is tartott.

A felvett *vendégtagok* közül legalább egy félévig dolgoztak a kollégium kötelékében a következők: *Fésös László* alapvizsgázott tanárjelölt az egyetemen német és angol nyelvészeti és irodalmi előadásokat hallgatott, továbbá anyagot gyüjtött Sudermann regényeiről és Priestleyről készülő szakdolgozataihoz. — *Kiss Andor* gépészmérnökhallgató

Ø Bleisner Ernő

vésnök

Bp. IV. Fehérhajó u 5

Nemesfévk 1941

199. l.

Bleissner Ernő

Bleissner Ernő művésznő, IV
Fehérhajó-u. 5. 187-185

Budapest, 1940. szept.

Beszentelték Zichy János gróf holttestét az Egyetemi templomban

A csütörtökön elhúnyt gróf Zichy János valóságos belső titkos tanácsos, volt miniszternek holttestét a Kerepesi-temető halottasházában ravatalozták fel ideiglenesen. A koporsóhoz egész napon át járultak a fővárosi és környékbeli, sőt távolabbi vidékek katolikusai, papok és világiak, a társadalom előkelőségei és az egyszerű nép tagjai egyaránt.

A koporsót hétfőn reggel az Egyetemi-templomba szállították.

9 óra előtt díszruhás rendőrök vontak kordont a templom előtt és irányították a gyalog- és autókon érkező gyászolóközönség forgalmát. Egymásután érkeztek a különféle küldöttségek, egyesületek és intézmények képviselői, ezek közül számosan zászlóik alatt. 9 óra után kezdtek érkezni a közéleti és társadalmi előkelőségek, akikot az Actio Catholica országos szervezési szakosztályának tagjai fogadtak és kalauzoltak helyeikre.

A kormány képviseletében *Szinyei-Merse* Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter, a felsőház képviseletében *Wekerle* Sándor, a képviselőház képviseletében pedig *Törs* Tibor jelent meg a temetésen, bárczi házi *Bárczy* István miniszterelnökségi államtitkár *Kállay* Miklós miniszterelnököt képviselte.

A püspöki kar tagjai közül *Angelo Rotta* pápai nuncius, *Dudás* Miklós, báró *Apor* Vilmos és *Pétery* József megyéspüspökök jelentek meg a gyászszertartáson. Ott volt még *Gericzy* Pál jászóvári prépost-prelátus és *Endrédy* Vendel zirci apát is.

Külön helyen ült a királyi család képviseletében gróf Cziráky József.

Ugyancsak a szentélyben foglalt helyet a főváros képviseletében Szendy Károly polgármester. A titkos tanácsosok közül Eszterházy Móric gróf, Czettler Jenő, Szüllő Géza, Osvald István, Preszly Elemér, továbbá Krudy Ferenc, a képviselőház alelnöke, Miguel Angel de Mogulo spanyol követ és az Actio Catholica országos elnöksége jelentek meg.

A ravatal mellett jobboldalon a család tagjai foglaltak helyet, baloldalon pedig a különféle küldöttségek vezetői, közöttük közéletünk számos előkelősége.

Pontban fél 10 órakor érkezett a gyászszertartást végző *Czapik* Gyula egri érsek, *Szava* János pápai kamarás, érseki irodaigazgató kíséretében. A főpapot a templom kapujában az assistencia fogadta, amelyet *Szabó* Imre pápai kamarás, érsekhelynökségi titkár irányított. A papság kíséretében a szentélybe vonult az érsek és ott felvette a liturgikus ruhákat, majd helyet foglalt a lecke oldalon felállított trónszéken. A papság ezután ismét a templom kápolnájához vonult és ott fogadta *Serédi* Jusztinián bíbornok, hercegprímást, aki *Mátray* Gyula pápai kamarás, hercegprímási titkár kíséretében érkezett. A bíboros egyházfejedelmet a fogadás után a szentély evangéliumi oldalán felállított trónszékéhez vezették és ezután kezdetét vette a főpapi gyászmise.

A gyászmise befejezése után az egri érsek felöltötte a fekete palástot és a ravatalhoz vonulva kíséretével, ott elvégezte a Libera szertartását.

A gyászszertartás befejezése után a koporsót leemelték a katafalkról és a hatlovas gyászhintóhoz vitték, hogy átszállítsák a Nemzeti Múzeumba. A templomban megjelent gyászoló közönség menetben kísérte a halottat. Díszruhás lovasrendőrök után különféle iskolák csoportjai következtek, majd a 60 tagú gyászkórus következett, amely a menet tartama alatt latin egyházi gyászénekeket énekelt. Ezután következett az elhúnyt egyházközségének papsága, amely után következett a gyászkocsi, amelynek két oldalán a Zichy-uradalom vadászai, a fáklyavivők és díszruhás rendőrök haladtak. Közvetlen a koporsó után haladt a gyászoló család és a közelebbi rokonság, utánuk pedig a gyászszertartáson résztvett egyházi és világi előkelőségek, majd a küldöttségek és a tisztelők hosszú sora. A menetet, amely ünnepélyesen haladt óriási embersorfal között a Múzeumhoz, díszruhás lovasrendőrök zárták be.

Összehivták a külügyi bizottságok ülését

A politikai élet érdeklődésének előterében a két ház *külügyi bizottságának* ülése áll. A képviselőház külügyi bizottságát ugyanis január 13-án, *csütörtökön* délelőtt 10 órára, a felsőház külügyi bizottságát pedig ugyanaz nap délután 5 órára ülésre hívták össze. Politikai körökben érthető érdeklődéssel várják a bizottságok ülését, miután azokon *Chyczy* Jenő külügyminiszter részletes tájékoztatót ad az időszerű külpolitikai kérdésekről.

Csütörtökön délelőtt egyébként a felsőház illetékes bizottságai letárgyalják a családbafogadásról és tartásról való gondoskodás előmozdításáról, valamint a nemzeti gazdálkodás rendjét zavaró egyes cselekmények szigorúbb büntetéséről szóló javaslatokat. Ezek a javaslatok, amelyeket a képviselőház már a mult esztendőben letárgyalt és elfogadott, minden valószínűség szerint rövidesen a felsőház plénuma elé kerülnek.

A Magyar Élet Pártjában *csütörtökön este tartják meg az új esztendő első klubnapját*, miután a mult héten a csütörtöki ünnep miatt elmaradt a kormánypárt törvényhozóinak összejövetele.

Négyévi börtönre ítélték emberölésért a 72 éves OTI-nyugbérest

A pestvidéki törvényszék *Csikmák* Lajos dr.-tanácsa ma tárgyalta *Hojka* András 72 éves OTI-nyugbéres bűnügyét, aki ellen az ügyészség szándékos emberölés bűntette miatt emelt vádat. A bűnper vádlottja volt azonkívül *Füzi* Pálné született Fogarasi Ilona 71 éves asszony, akit bűnpártolás miatt ültetett az ügyészség a vádlottak padjára. A vád szerint az öreg nyugbéres állandó civódásban élt a vele egy házban lakó *Szabó* Jánosékkal. Civódtak, perlekedtek napról-napra. A kérdéses napon

Hojka András fejszét ragadott és úgy fejbesujtotta Szabó János 29 éves bányászt, hogy az a helyszínen kiszenvedett.

A vád szerint Füzi Pálnéval, lakótársnőjével együtt a súlyosan sérült Szabót áthúzták a saját lakásába, hogy ezáltal a nyomozás sikerét meghiusítsák.

Hojka András beismerte bűnösségét, *Füzi* Pálné ellenben tagadta, hogy bármi része lett volna a bűncselekményben. Széleskörű bizonyítása eljárás lefolytatása után *Kossuth* György dr. királyi ügyész mondotta el vádbeszédét, majd a védő felszólalása után az elnök kihirdette a törvényszék ítéletét, mely szerint

Hojka Andrást szándékos emberölés bűntette miatt négyévi börtönbüntetésre,

továbbá hatévi hivatali és politikai jogvesztésre ítélte, *Füzi* Pálnét ellenben felmentette. Az ítélet nem jogerős.

SZERETET ÉS SZOCIÁLPOLITIKA

A kecskeméti „Néma bál"-on, amelyet a város társadalma farsangi mulatság helyett szokott megtartani, hogy áldozatát szegényeinek felsegélyezésére lerója, a szeretet erejéről beszélt Antal István nemzetvédelmi propagandaminiszter. A magyar szeretetről, a lélek meleg sugallatáról, amely lehajlik a szegényekhez, a nyomorral küszködőkhöz s elviszi hozzájuk a társadalom tehetőseinek megértését, együttérzését, aktív segítségét. Ez a szeretet a társadalom igazságos érzetével párosulva, az állam törvényeiben és a kormányzat tevékenységében, mint szociálpolitika jut kifejezésre. Antal István miniszter joggal hivatkozott arra, hogy a magyar államhatalom a gyengék, az elesettek, a gondozásra szorulók megvédelmezése terén is mindig megtette a maga kötelességét. Különösen az elmúlt negyedszázad során a szociális fejlődésnek olyan ütemét diktálta ebben az országban, amely elbír minden európai kritikát és minden tárgyilagos összehasonlítást. Ez a szociálpolitikai tevékenység a háború alatt sem szünt meg, mert — amint Antal miniszter mondotta — ha a fegyverek között hallgatniok is kell a múzsáknak, a szeretet, a segítés és kölcsönös támogatás angyalainak nem szabad elnémulniok. Nemcsak azért nem, mert keresztények vagyunk és a szeretet hitünk alapvető parancsa, de azért sem, mert magyarok vagyunk, hazafiak vagyunk és tudjuk azt, hogy minél kevesebb a szegény ember, annál erősebb az ország.

Antal István annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogyha a borzalmas háború után felragyog a béke, világszerte általános lesz az óhaj és a vágyakozás egy olyan viszonylag tökéletes társadalmi, gazdasági és nemzetközi berendezkedés után, amely minden ember számára megteremti a szociális biztonságnak azt a minimumát, ami nélkül nincs emberi méltóság és szabadság. Ebben a törekvésben az első sorban kell haladnia a mi országunknak, nemcsak azért, mert ez a kis ország, amióta megjelent a történelem horizontján, mindig az elsők között volt az emberi haladás vonalában, hanem azért is, mert az ezeréves keserves magyar sors a magyar nép politikai, gazdasági és szociális biztonságának megteremtése tekintetében igen sok teendőt állít majd az elvégzendők vonalába.

Antal miniszter nagyvonalú beszéde újabb bizonysága annak, hogy akik az élen állnak, akik az ország ügyeit irányítják, nemcsak tisztán látják maguk előtt a problémákat, hanem határozottan és céltudatosan haladnak is a megoldás felé. A háború még bizonyára igen súlyos megpróbáltatásokat hoz számunkra, de a magyar nép és vezetői nemcsak töretlenül bíznak a jövendőben, hanem minden erőt megfeszítve akarják is, hogy ez a jövendő minden magyar ember számára szebb és biztonságosabb legyen.

Svédország 300 évvel ezelőtt kötött szerződést Erdély fejedelmével

STOCKHOLM, január 10.

Az Allehanda képekkel díszített hosszabb cikket közöl, amely rámutat arra, hogy éppen e napokban lesz 300 esztendője, hogy Svédország I. Rákóczi György fejedelemsége idején szövetségi szerződést kötött az erdélyi fejedelemséggel.

„Borzalmas hegyiharcokat" jelent a délolasz hadszíntérről a szövetséges főhadiszállás

ALGIR, január 10. (NST)

A szövetséges főhadiszállásra érkezett vasárnapi hadítudósítások „borzalmas hegyiharcokról" számolnak be és azt hangoztatják, hogy *a dél-olasz hadszíntéren a harcok kezdete óta még nem tombolt ilyen elkeseredéssel a küzdelem.* A német csapatok rendkívül erős állásokat foglaltak el Cassionál. Az 5. USA-hadsereg offenzívája a nyugatolaszországi hegyvonulatok vidékén mindössze 16 kilométer széles arcvonalra terjedt ki. A harcok minden terhét a gyalogság viseli, a tüzérség nem tud hozáférkőzni a beépített német állásokhoz.

Légitámadás Róma és Fiume ellen

Milánó, január 10. (NST)

A szombaton Róma ellen végrehajtott légitámadás a Garbatella nevű lakónegyedet sujtotta erősen. Ugyancsak szombaton Fiume ellen is légitámadást hajtottak végre a déli órákban. Mintegy hatvan bombát dobtak le a városra hatezer méter magasságból.

A városi kórházat hat bomba találta és egyik épületet elpusztította. A város környékén a gyujtóbombák sok munkásházat borítottak lángba.

„Az elözönlési hadműveletek napja már ki van tűzve"

LISSZABON, január 10.

Az angol hírszolgálat awshingtoni jelentése szerint James *Forrestal* amerikai tengerészeti államtitkár vasárnap este kijelentette, hogy *az európai és a csendes-óceáni offenziva tervei oly előrehaladott állapotba jutottak, hogy már ki is tűzték az „inváziók" megkezdésének időpontját.*

Az államtitkár ezután a partraszállási hajók gyorsításának szükségességét hangsúlyozva kijelentette, hogy *az 1944. évi támadások sikere az amerikai hajóépítési program keresztülvitelétől függ.* E terv szerint kitűzött időpontra 600.000 hajót kell építeni, köztük kétlaki vontatókat. Eddig mintegy 20.000 partraszállási hajó építését fejezték be és azokat már hareba vetették Európában és a Csendes-óceánon.

A továbbiakban kiemelte, hogy súlyos veszteségekkel kel számolni. Minél több partraszállási hajót építenek az invázió napjáig, annál kisebb lesz a veszteség aránya. (MTI)

Minden eshetőségre jó befektetés a búzakötvény

A békegazdálkodásra való átterést megelőző átmenetgazdálkodási időszakra minden termelő üzemnek gondosan fel kell készülnie. Ennek az időszaknak a tartama pontosan meg nem határozható és azt sem megrövidíteni, sem meghosszabbítani nem áll módunkban. Eltelhetik tehát egy-két esztendő és mi még mindig az átmeneti időszakot éljük és az átmenetgazdálkodás számos szerteágazó problémájának helyes megoldása lesz a kötelességünk: mindenekelőtt az, hogy a munka és a termelés folyamatossága minden körülmények között megmaradjon.

Ennek a folyamatosságnak elengedhetetlen feltétele, hogy minden termelő üzem *alkalmazkodni tudjon az adandó és előre nem látható gazdasági helyzethez.* A termelő üzemeknek, tehát a mezőgazdaságnak is legelsősorban pótolnia kell állatban, eszközökben, gépekben, stb. előállott hiányait, amelyeket a háború okozott a nyersanyagszűke miatt. A gazdának éppen úgy, mint minden termelő üzemnek pénzre, tőkére lesz szüksége. *Ezt a tőkét kell már most megteremteni tervszerű tartalékolással, az üzemterv szerint befektetésre szánt, de most fel nem használható bevételek összegyüjtésével.* Erre annál inkább szükség van, mert kölcsöntőke esetleg nem fog azonnal rendelkezésre állni.

Ezért kell a gazdának az átmenetgazdálkodás idején felhasználásra szánt pénzét olyan módon befektetni, hogy az kamatozzék is és *bármikor folyósítható is legyen.* Erre a célra a legalkalmasabb a búzakötvény. Azt lehetne azonban erre mondani, hogy mi történik, ha a búza ára esni fog? Erre valóban számítani kell, a búzaárak esése azonban a búzakötvény-tulajdonos szempontjából nemcsakhogy közömbös, de talán még előnyös is. Tegyük fel, hogy a búza ára 20 pengőre esik, egy szekérnek az ára pedig 120 pengő lesz, vagyis a gazdának 20 pengős áron hat mázsa búzát kell adni egy szekérért. De nem a búzakötvény-tulajdonosnak, aki csak három mázsa búza-névértékű kötvényt értékesít, *ezért megkapja a 120 pengőt és megveszi a szekeret.* Ha pedig hat mázsa búzaértékű kötvényt értékesít, akkor nemcsak szekeret vesz, hanem még annyi pénze is marad, hogy három mázsa jó vetőmagnak alkalmas búzát szerezzen. A búzakötvényt vásárló gazda tehát a búza árának esése esetén is jól jár.

Reggelire-uzsonnára SALVE tápszer Kicsinek-nagynak!

HIREK

Lengyel képzőművészeti kiállítás

A fővárosban tartózkodó lengyelek között szépszámmal akadnak festőművészek is. Vannak köztük olyanok, akik már házájukban nevet szereztek maguknak, de olyanok is, akikben itt tartózkodásuk idején támadt fel a művészi alkotó kedv és kezdtek hozzá komolyan tudásuk fejlesztéséhez. A fiatal lengyel festőművészeknek a Vilma királyné-út 5. szám alatti Juliana református iskola dísztermében nyilt meg kiállításuk. A benyomás már első pillanatra az, hogy ezek a lengyel festőművészek komolyan veszik hivatásukat, nem műkedvelők állitottak itt ki, hanem olyanok, akik előtt szent feladat a művészet és annak igazságait véreskomolyan veszik.

Meglepő a magyar tájakat lengyel művészek szemein keresztül viszontlátni. Legnagyobb részük stílusában Páris után igazodik, de hivei vannak az olasz modern, klasszicizáló iskolának is. A mindenképpen szinvonalas anyagból emeljük ki a Signac hatását tükröző Sekunda Stanislawnak finom szinharmóniában kicsendülő olajképeit, valamint Niemczuk Ádám elegáns, könnyed, ragyogóan szellemes vízfestményeit, továbbá Wolak József reneszánsz nyugalmú rajzait, az olaszos igazodású Bielska Halina olajpikturáját, továbbá Krzysztalowsky Stanislaw expresszív erejű, tömör, lényegre mutató tájképeit.

T. D.

— Az Ösztöndijtanács elnökségének kinevezése. A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére az Országos Ösztöndijtanács elnökévé a tanács eddigi elnökét, dr. Bakay Lajos egyetemi tanárt és a tanács alelnökévé dr. Heller Farkas egyetemi nyilvános rendes tanárt az 1944—1949. évkörre kinevezte.

— Máramarossziget új polgármestere. A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a belügyminiszter Gyulafalvy Sándor vármegyei másodfőjegyzőt Máramarossziget megyei város polgármesterévé kinevezte.

— Adományok a kormányzóné segélymozgalmára. A Főméltóságú Asszony segélyakciójára a 99.000. sz. postatakarékpénztári csekkszámlán 1944 január 7-én a következő adományok érkeztek: Budapest székesfőváros adománya 55.941 P, Nikotex Rt., Budapest 10.000, dr. Fabinyi Tihamér ny. pénzügyminiszter január havi felajánlott nyugdija 1153.70, dr. Herczeg Ferenc Budapest 200, Szabó Éva Mária Budapest 200, dr. Vajda Ákos Budapest 100, Skót Asztaltársaság Ujpest 47.94, M. Zs.-né takarékbetétje 42.47, Imrei Gyula és Ilona Rákosszentmihály 40, Jóbarátok Asztaltársasága Budapest 40, vitéz Papp Gyula Budapest 25, N. N. Budapest 10 pengő. Kardosné F. Lidia Budapest 20 m női kabátszövet.

— Egyetemi rendkívüli tanári cím adományozása. A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr. Csinády Jenő egyetemi magántanárnak, a Sportorvosi Intézet igazgatójának a tudományos szakirodalom művelése és az egyetemi oktatás terén szerzett érdemei elismeréséül az egyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

— Nagy Sándor lett az új győri református lelkész. Mint ismeretes, Győry Elemér dunántúli református püspök Győrben volt lelkipásztor és püspökké választása után átköltözött az egyházkerület székhelyére, Pápára. Utódává a győri egyházközség Nagy Sándort választotta meg. Az új győri lelkész országosan is ismert ember, mert 25 évvel ezelőtt Toldi Sándor néven diszkoszdobóbajnok volt és szálas alakjára még jól emlékezik a sportpályák közönsége.

Kerékpáros kifutó felvétetik. Iegyiroda József-körut 5.

A TEMPLOM EGERE

Irta: Thury Zsuzsa

A templomtorony csúcsáról egyre lejjebb ereszkedett a kora reggeli napsugár, már a széles kocsiút felé húzódott. A templom kapuja nyitva volt, de még senki sem zavarta a hajnali takarítás meghitt nyugalmát. Az öregasszony letörülgette a port a széksorokról, a mellékoltárhoz került. Finnyás gonddal törülte végig az imazsámolyt, csoszogva közelédett a feszület felé, féltő gyengédséggel simogatta végig a két sebzett, mezitelen lábat. Kifelémenet a jó gazdaasszony telhetetlenségével még egyszer végigszaladt kendőjével a szenteltviztartó oldalán, azután a porrongyot elhelyezte az ajtó melletti fülkében, kis kék lábast és egy szelet kenyeret vett ki onnan, leült a templom lépcsőjére és csendeskén falatozni kezdett. Az utca reggeli forgalma már élénkült, kocsik zörögtek végig a kövezeten és a templomba két asszony érkezett.

Mások is jöttek. Nem igen vették észre a kis, sötét árnyékot, amely ott fakult a kőlépcső aljában. Az öregasszony befejezte reggelijét, kezét összekulcsolta ölében és arról elmélkedett, hogy csendesmise után ismét rendet csinál a templomban. Ezek a korai látogatók többnyire sáros lábbal érkeznek és otthagyják ajkuk nyomát a feszületen. Egyelőre jólesik itt üldögélni, dolgavégzetten. Igy ültek valamikor odahaza, a ház előtti padkán. Fejét mélyen a mellére horgasztotta és akkor sem mozdult, amikor rézpénz kullott az ölébe, odakoccanva a kék lábas oldalához. Megszokta, hogy egyesek pénzt ejtenek a kötényébe. A lánya örül neki. Kora délután szokott beszaladni a templomba, amikor egyedül találja anyját a bolthajtás alatt. Jó lány, bólogatott az öregasszony. Felállt, helyére tette a lábast, kivette a kendőt és hasszasan törülgette az ajtószárnyakat, majd becsoszogott a templomba, térdethajtott és a padok között folytatta halk szöszmötélését.

A toronyban két órát harangoztak és az öregasszony elégedetten ült vissza a lépcsőfokra. Nyugalom volt a templomban és az ő lelkében egyaránt. Az úr meg volt elégedve az ő legkisebb szolgálóleányával. A csendes térség felé kémlelt és meglátta a lányát, aki fiatalemberrel közeledett. A fiatal férfi karjánál fogva unszolta a lányt, az húzódozott. Az öregasszony önvendezőn várakozott. Ilyen korán! És kettesben érkezik . . .

Végre beléptek a kapun. Az öregasszony megmozdult, de a lány nem nézett rá. Ekkor szoknyája belső zsebéből ölébe rakta a rézpénzeket. Ha kijönnek, átadja. Utánuk nézett; ott térdeltek az oltár előtt, csendes imában. A lány felállt, a fiatalember követte. Az öregasszony előrehajolt, szemében kedves mosoly fátyolozódott. A fiatalember ránézett, nevetett, pénzt vett elő.

— Kedves vénasszony, ugye? — mondta a lánynak.

— Ühüm — felelte az, de nem nézett oda. A férfi a rézpénzt a kopott kötényébe ejtette, megfogta a lány karját és lementek a térre.

Az öregasszony sokáig nézett utánuk. Azután felállt és szoknyája alá rejtette a rézgarasokat. Elindult a padok mögött a feszület felé. Arra gondolt, hogy őt is megtagadták, mint urát, gazdáját. Lassan ingatta a fejét, csodálkozóan és értetlenül. Ő, a templom legkisebb szolgálóleánya egyszerre ily meghitt közelségbe került a legnagyobbal! Mély áhítattal térdelt a feszület elé és átkarolta a vérző lábakat. Két lassú, öregesen pergő könny hullt az imazsámolyra. Akkor felegyenesedett, a fülkébe sietett, előhozta a portörlőt. Eltüntette a könnyek helyét és gondosan s alaposan megtörölgette a feszületet, amelyen minden érintés nyomot hagy, ha nem ügyel rá az ember.

— 160.000 PENGŐ ÉRTÉKŰ AKTATÁSKA TÜNT EL AZ ÁRVERÉSI CSARNOKBAN. Rejtélyes lopás ügyében tett feljelentést a főkapitányságon Deutsch Károly vasnagykereskedő. Elmondotta, hogy szombaton a déli órákban a Kinizsi-utcai Árverési Csarnokban volt és aktatáskáját, amelyben nagymennyiségű aranyékszer, brilliáns és értékpapír volt, mintegy 160.000 pengő értékben, mialatt egyik ismerősével beszélgetett, a mellette lévő asztalra tette le. Amikor pár perc mulva a táskáért nyúlt, megdöbbenve vette észre, hogy az nyomtalanul eltűnt. A vasnagykereskedő 5000 pengő jutalmat ajánlott fel annak, aki táskáját visszaszerzi, vagy a tolvaj nyomára vezeti.

— Sub auspiciis gubernatoris doktorráavatás. A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy vitéz Berde Botond a kolozsvári királyi Ferenc József Tudományegyetemen az orvostudományok doktorává „sub auspiciis Gubernatoris" avattassék fel. Az ünnepélyes avatáson képviseletével a vallás- és közoktatásügyi minisztert, akadályoztatása esetén Fáy István államtitkárt bízta meg.

— Halálra gázolt a társasgépkocsi egy aranydiplomás orvost. Dr. Pataky Jenőt, Kolozsvár város nyugalmazott tisztiorvosát, egy társasgépkocsi halálra gázolta. A nyolcvanhat éves orvost a felszabadulás után több, mint 50 éves orvosi működése elismeréséül aranydiplomával tüntették ki. Tragikus halála az egész környéken nagy részvétet keltett.

— Uj főzőtanfolyamok kezdődnek a Népművelési Bizottság rendezésében a GAZMÜVEK VI., Vilmos császár-út 3. sz. alatti mintakonyhájában. **Háborús sütés-főzés a családban.** I. csoport január 11-től február 19-ig minden kedden délelőtt 10—1-ig; II. csoport január 14-től február 18-ig minden pénteken délelőtt 10—1-ig. Tandij 10 pengő, anyagmegtérítés alkalmanként. **Amit még ma is lehet...** főzőelőadás január 13-án, csütörtökön délután 5—7-ig. Napijegy 1.70 pengő, kedvezményesen 1.10 pengő. Anyaghozzájárulás alkalmanként. **Háztartási alkalmazottak főzőtanfolyama** a Lovag-utca 9. sz. alatti polgári leányiskolában, január 12-től február 12-ig, minden szerdán és szombaton délután 5—7-ig. Tandij 10 pengő. Anyagmegtérítés nincs.

— HIZOTT DISZNÓ, MINT NÁSZAJÁNDÉK. A rimaszombati egyesült protestáns gimnáziumban több fiatal kezdő tanár van, akiknél a családalapitás a mai időkben sok nehézséggel jár. Az iskolatanács, hogy segítsen a házasulni kívánókon, elhatározta: minden fiatal pár ajándékba egy hizott disznót kap. Most karácsonykor már két hizott disznó jutott két fiatal párnak.

— Vasúti szerencsétlenség Romániában. Az ókirályságbeli Sihlea állomáson vasúti szerencsétlenség történt. A Sihleára Bukarestből olcsó borvásárlás céljából érkezett vasutasok, amikor vissza akartak utazni Bukarestbe, két vonat közé szorultak. A felszállni akaró vasutasok közül öt embert a befutó gyorsvonat súlyosan megsebesített, egy közülük a kórházbaszállitás közben belehalt sérülésebe.

— Nagy a hideg Spanyolországban. Spanyolországban az időjárás rendkívül hidegre fordult és országszerte erősen havazik. Észak- és Közép-Spanyolország között a hegyek átjáróit annyira befujta a hó, hogy az országúti közlekedés csaknem teljesen szünetel. A Pirenneusokban a hőmérséklet 15 fokra süllyedt a fagypont alá. Leon tartományban a talajt egy méter vastag hótakaró boritja.

— Felrobbant az olajoskanna. A kolozsmegyei Bádok községben Bálint Zsigmond és felesége a község iskolájában olajjal öntötte fel a padlót. Amikor a kályha közelében dolgoztak, az olajoskanna a melegtől felrobbant és a lángok belekaptak Bálintné ruhájába. Az asszonyt harmadfokú égési sebekkel szállitották a kolozsvári klinikára.

— Minden kedden és pénteken délután fél 5 órakor főzőbemutató a GAZMÜVEK VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti bemutató termében a gázkészülékek helyes kezeléséről és a takarékos főzésről. Belépődij nincs, ruhatár, kóstoló dijtalan.

— „A gabona- és terménykereskedelem üzemi kapacitása" címmel vitéz báró *Soóki Berg* Emil, a Gabona- és Terménykereskedők Egyesületének elnöke érdekes cikket írt, amelyben elöljárójként a kereskedelem *tőke- és hitelellátásának kérdését boncolgatja.* Hangsúlyozza, hogy a kereskedelem a jövőben kénytelen lesz maximális hitelét igénybevenni és már az évad legelején vásárlásokra felhasználni a kötött gazdálkodás következtében, ezért a jövő évad alapvető feladata a megfelelő Zhitellehetőségek megteremtése. Gondoskodni kell továbbá arról is, hogy a kereskedelem részére kellő mennyiségű lombardképes férőhely álljon rendelkezésre. Hangsúlyozza az elnök, hogy a kereskedői haszonkulcsnak a tőkeforgás lehetőségeihez kell idomulnia, mert a készletgazdálkodás nem engedi meg, hogy a kereskedő tőkéjét a békegazdálkodás megszokott ütemében forgathassa.

— Feketén vásárolt — két hónapra ítélték. Vörösmarti Sándor cipészsegéd iparengedély nélkül lakásán cipőket készitett és javitási munkálatokat is végzett. A lakásán foganatositott házkutatás alkalmával beismerte, hogy a cipőkészitéshez felhasznált anyagot a feketepiacon vette. Az uzsorabíróság a cipészsegédet kéthónapi fogházra és 100 pengő pénzbüntetésre itélte el. A Tábla a védelem részéről bejelentett semmiségi panaszok elutasitásával az uzsorabíróság itéletét helybenhagyta.

— ELVESZTETTE ÉLELMISZERJEGYEIT. Dr. Tamássy Istvánné, orvosezredes özvegye a Lónyai-utca 47. számú házban lévő lakásából a Zsigmond király-úti gyógyfürdőig vezető útvonalon elvesztette minden élelmiszerjegyét és cipőutalványát. Özvegy dr. Tamássyné arra kéri az élelmiszerjegyek megtalálóját, hogy juttassa vissza lakására, mert nélkülük március végéig nem tud élelmiszerhez jutni.

TALÁLKOZUNK ?! A KECSKEMÉTI SÖRÖZŐBEN KECSKEMÉTI - U. ÉS MAGYAR - UTCA SAROK

— A BIOSz fokozott tevékenysége a búzakötvények elhelyezése körül. Rendkívül értékes megegyezés jött létre a TEBE és a BIOSz között. A megegyezés értelmében az országban működő biztositó magánvállalatok vezér- és főügynökségi irodáiban is lehetővé válik a búzakötvények jegyzése, ami azt jelenti, hogy a megállapodás nyomán a búzakötvény elhelyezésének munkájába *bekapcsolódnak a biztositó vállalatok kültisztviselői, üzletszerzői és helyi képviselői is,* akik biztositás-gazdasági tevékenységük során a legkisebb és legtávolabb fekvő községekbe is eljutnak. A biztositó szakma vidéki hálózatának bekapcsolódásával teljesül a pénzügyminiszter elgondolása, hogy *a búzakötvény-jegyzés lehetővé váljék a falvakban is,* módot adva a lakosságnak az otthon tartott és ezért a nemzetgazdaság szempontjából kihasználatlanul heverő tőkének a gazdasági élet vérkeringésébe való visszatérésére.

Nemzeti Könyvtár legújabb száma:

FORR A VILÁG

Irta: Jankovich Ferenc

A Nemzeti Könyvtár karácsonyi száma rendkívül díszes kivitelben most jelent meg a magyar könyvpiacon. A fiatal írónemzedék egyik legkitűnőbb alakja: Jankovich Ferenc állitotta össze benne a magyar költészet olvasókönyvét. A legrégibb idők verses emlékeitől kezdődően egészen napjaink költőinek örök értékű lirai alkotásáig mind megtalálhatók kötetében. A könyv nagysikerű demonstráció amellett az igazság mellett, hogy mi magyarok a lira népe vagyunk. Történelmünk viharos napjaiban mindig a nemzet poétái voltak azok, akik hitet, bizakodást, reménységet öntöttek az elcsüggedt s reménytelen szivekbe.

Talán nem lett volna népünknek olyan sok szép költeménye és dala, ha az ország felett időnként nem támadtak volna viharfellegek. Ezekben a sötét éjszakákban s viharos időkben mintegy égő fáklya lobogott a magyar költők vers szövétneke. E könyv fényes bizonyitéka annak, hogy nem csak a próza terén, hanem a költészet terén is világraszóló értékeket adott a magyarságnak.

Az ünnepi kettős számot az írók portréjaival Fáy Dezső festőművész illusztrálta. Ára mindössze 80 fillér. Ezt olvassa és ajándékozza minden magyar ember.

Lósport

CIANO NYERTE A JANUÁRI-DIJAT. MARSCHALL RÓBERT VISSZAKAPTA HAJTÁSI ENGEDÉLYÉT. KINOS INCIDENS EGY HAJTÓ KÖRÜL.

Soha nem látott tömegek előtt rendezte a MÜE vasárnapi versenyeit. A januári harmadik versenynapnak kinos szenzációja volt.

A hetedik futam „melegítésénél" Székely Sándor hajtónak nézeteltérése támadt a közönséggel s a nem éppen nagy népszerűségnek örvendő idomár nyomdafestéket nem türő hangokat használt a nézőkkel szemben. Többen a jelen levő hatósági közegekhez fordultak. Székelyt az ügyeletes detektívek igazoltatták s tanuk állítása alapján a botrányos ügynek a biróság előtt lesz folytatása. Reméljük, hogy az igazgatóság is vizsgálatot indít a nem mindennapi ügyben s a magáról megfeledkezett hajtó elnyeri méltó büntetését.

Még egy szenzáció volt vasárnap. Az örökre eltiltott Marschall Róbert visszakapta hajtási engedélyét. A tehetséges fiatal idomár szerdán már saját maga vezényli lovait.

Vasárnap ismét egymást követték a meglepetések, bár az időjárás rendkívül kedvező volt, a futópálya talaja pedig egyenesen kedvezett az ügetőknek. A januári dijban Hádli kivételével az összes nevezettek rajtoltak s nagy meglepetésre az élről induló *Ciano* lesétálta nagyklasszisú ellenfeleit. *Maszár* Iczkó remekelt a nyerő sulkyában. *Ciano szólóban 10:180 pengőt fizetett kiszámú hiveinek.* Sirocco, Dudás és Cirkáló hibát hibára halmoztak. A gépies nemzetközi versenyben *Kovács István brilliáns hajtása után Aprópénz győzött nagy stilusban Bakancsos és Gyertyán ellen. A remek kondícióban levő Peczkás mén a pálya leghasznosabb zabkeresője és még sok örömet fog szerezni népszerű gazdájának.* Az amatőrverseny ismét bumli-verseny volt. Ezt a számot Sirius nyerte Zepperl ellen.

A többi számokban Érces, Domoszlói Bajnok (10:225), Gyöngyös, Gergely és Dárda győztek.

HETI VERSENYNAPTÁR: *Január 13—15—16. Ügető.*

Az ügetőversenypályára 1943-ra szóló összes szabadjegyek vasárnap utoljára voltak érvényesek.

OLCSÓN, JÓ HANGSZER Sternberg RÁKÓCZI-ÚT HATVAN

PERZSA, RÓKA SEAL STB. BUNDÁK nagy választékban, olcsón. Szőrme szűcsné, Erzsébet-krt 26 Második emeleten!

Schenekh János és Blemlhuber György,
ácslegények

Reischl nyugtája szerint a Szt.Fl.kápolna
toronyfedélszerkezetét kifaragták.
Reischl Nöpauerrel együtt 1759 jun.-ban kezd-
te meg az 1752-ben épült ideiglenes jellegü ká-
polna átépitését.

müllerFlóriánKápolna.c/el. 1936. 4o.sz.dolg. 4-84.l.
Müvtört. pés Kerrég. Int.

MDK

Blendinger György festő
nürnbergi festő

arcképe. Festette: Kupetzky János

Lázár Wolfner gyüjt. 115.1.

D Blenck

Pozsony. T. 723.

A középtért a város és vár foglalja el, a háttérben a Dunán túl templomok látszanak, az előtérben pedig az utakat járókelők meg balra haladó lovas és gyalogkatonák élénkitik. Felirata:

PRESBURG in HUNGARY.

alól jobbra: Blenk sc (?)

Rm., mér. a vk. 15.6: 21.2 cm.

Blenkemezői ref.

templom.

Klenodiumok leírása,
rajzai

Debreczeni László 1932

258 – 261. l.

Ø Blenks József

ácsm.

Szm. Salzburg

Tp. Szeged

Schneider

220. P.

Petit 54.

a feltételezhetjük, hogy már ismerte a
az alig pár évtizede nyilvánosságra hozott
e kell látnunk az egész diszités tervező-

Bleps Károly

pesti orgonakészítő mester 1830-ban orgonát
készít az egri Ferencesek templomu számára.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3641

M.D.K.

Bleer Károly, pesti orgonakészítő

az egri ferencesek orgonáját
1830-ban új orgonával cseréli ki.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 314. old.

Ø Blesch Hans

pozornyi festő
XVII. 17

l ásd

Plesch H. al att

P (Bleschy)

Bleselius Jacobus MDK

Az 147o-148o körül készült kassai Mária oltár szt.Katalint és Borbálát ábrázoló tábláján Jacobus Bleselius neve és 1579-es évszám olvasható. Bleselius bizonyára az oltár restaurátora volt.

Az oltárra vonatkozó irodalom.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.342.1.

megjövő

Bleselius Jakab

festő Szlovenszkoban

a XVI. században

Maloval v Košicích,

zejména pro menší

kostely.

Toman 41. l.

Bleselius Jakab

restaurator

1579

l.

Wick Kassa tört

339. l.

sz csapat szervező bizottsága.
5. sz. — Telefon: 86—4—85.

legalább hozzá, hogy minden
idei Világjamboree-ra!

sszonyunk!

sz a magyar cserkészmozgalomnak.
mborre, magyarországi megrendezése rend-
t minden magyar cserkész csapat elé.
i is kiszeretnék venni ebből a munkából
mely parancsolja, hogy az élen járó csa-
Jamborre megrendezésében, másfelől pedig
álkozó lelki értékeiből, minél gazdagabban

óbarátok áldozatkészsége és a magunk be-
ettünk, — hogy anyagiak hijján, egyetlen
on ebből a nagy munkából.

Bleselius Jakab

festő

l. 1579-80

Wickkassaidóm

305. l - 306 l

Bleselius Jakab

festő

lásd

z Gereczevajztár

195 h. 592. sz.

L: EL HAKIM I.-II.

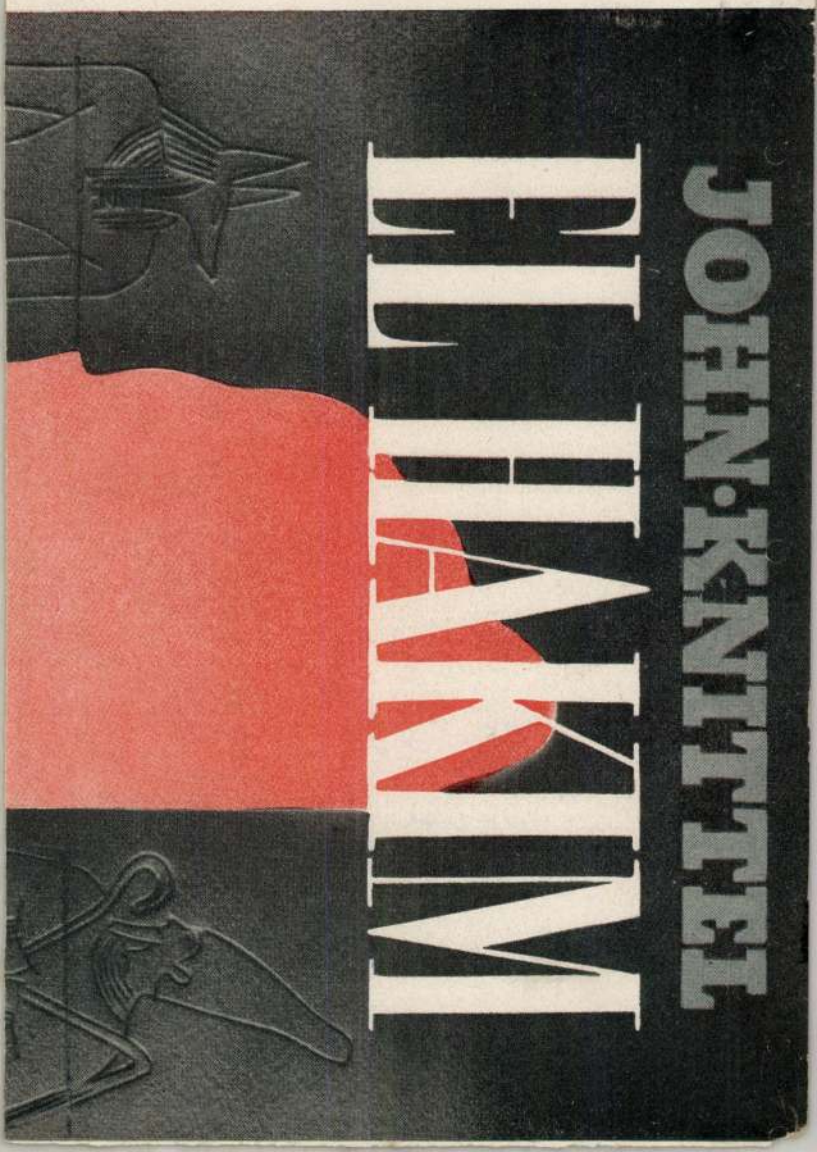

Bleselius Jakab

festö

Kassai templom egy

festmeinyen 1579.

irod

Ormvárl

59. l.

		14	1 duplum
		1	
		21	
		18	
		5	
		3	+1+1 duplum
		23	
		5	
		9	
		26	

Blaselius, Jacobus

festő

1585-ben kifesti a Kassai székesegyház nyugati kápolnáját.

wód

Kasszék 10. l.

auf den Phänotypus des gleichen Organs" címen a „Zeitschrift für induktive Abstammungslehre" fogja közölni. Dolgozott a Landwirtschaftliche Hochschule örökléstani intézetében is Hertwig Paula professzor mellett. Itt a fogfejlődés és egy szőrtelenséget előidéző gén összefüggését vizsgálta egereken. E vizsgálatokat még nem zárta le.

Fazekas I. Gyula (1902, Szeged, róm. kath.), orvosdoktor, szegedi egyetemi tanársegéd (prof. Jankovics), ösztöndíjas a második félévben. Az egyetem törvényszéki orvostani intézetében dolgozott Müller-Hess professzor vezetése mellett. Kutatta az ammóniákmérgezésnek az agyvelőben okozott szövettani hatását, e téren elért eredményeit „Histologische Veränderungen des Zentralnervensystems bei experimentellen Ammoniak-Vergiftungen" címen a Deutsche Zeitschrift für gerichtliche Medizin fogja közölni. Az ammóniákmérgezésnek zsírvérűséget okozó hatását dr. Wagnerrel közösen vizsgálta. Erről beszámoló közös dolgozatuk ugyanott fog megjelenni „Untersuchungen über den Fettgehalt des Blutes nach experimentellen Ammoniak-Vergiftungen" címen. Ugyancsak Wagnerrel közösen kutatták különböző mérgezés hatását az emberi vér zsírtartalmának és savbázis-egyensúlyának változására. E munkát még nem zárták le. Tanulmányozta a Wildmark-féle mikrokémiai véralkohol-meghatározó eljárást, melynek német intézetekben való alkalmazását ismertetni fogja. Tanulmányutat tett

és kőfaragó

Bleselius Jakab, festő. A XVI. század végén alighanem Kassán élt. A kassai szent Erzsébet templom Mária halála oltárának egyik szárnyán vörös festékkel így van megörökítve a neve: »Jaco. Bleselius 1579.« Ugyancsak a kassai szent Erzsébet templomban az énekesek karzatának ajtóbélletéről előkerült kövön neve az 1580-as évszámmal fordult elő.

Gerecze Péter dr.: A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Budapest, 1906. 76. h. — *Mihalik József:* A kassai szent Erzsébet templom. Első rész. Budapest, 1912. 61. l. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 32. l. — *Ormós Zsigmond:* Vázlatos rajz a művészetről. *Történelmi és Régészeti Értesítő.* (Temesvár.) 1876. II. 59. l.

szt.

+ Szt. Katalin + átrazoló

+ képén

+ U.o. a Szt Borbála képére nevét cinober festékkel írta. F B.e képeknek csupán restaurátora lehetett. A dóm helyreállításánál a királylepcső legfelső részen egy kövön bevése nevét 1580-as évszámmal federtek fel, ~~ami~~ ez arra vall, hogy a felzett cóben a templom épületén kőfaragó munkát is végzett

F Monthogy a korábban készültek.

Bleszner Ágoston

Gyesti fafuvó hangszer
kiszitő

l. Ezredéveskiáll

IB 19. l.

935 ОКТ
LKb

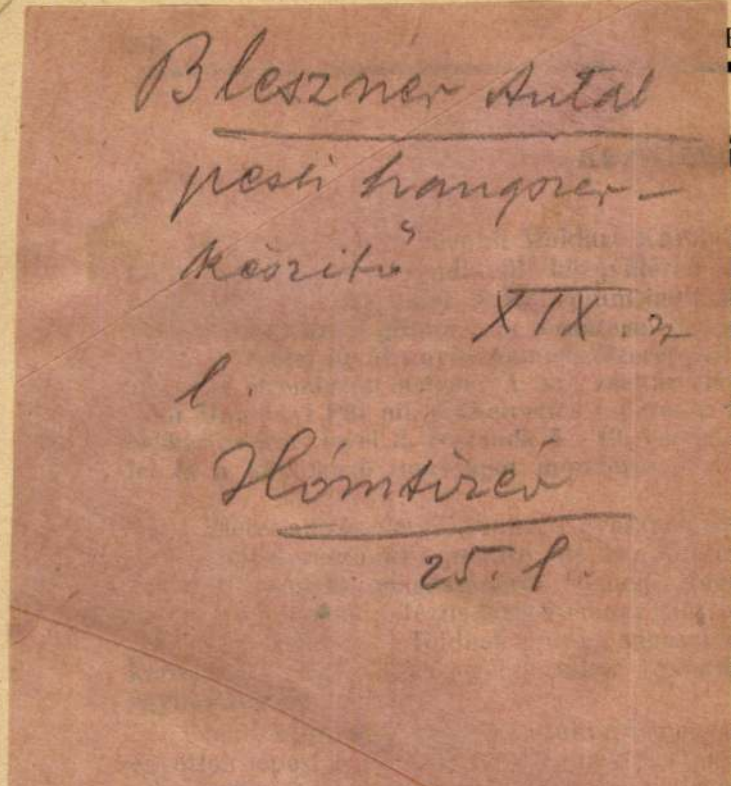

megírva

Blesner Antal (Ágoston?)

Bleszner Antal
pesti hangszer-
készítő
XIX. sz
l.
Hómtörév
25. l.

ECEN

ink

püspö
ldozo
i mur
gyűlte
és k
neklé
Filipp
olvas

omor
t me
y Ist
d haj
ásod
kozás

eszür
en, m
tossá
k jór

ied v
lekbe
időben és örökkévalóságban. Nem ezé a veszen
világé, hanem egyedül a Tied, Ki nekünk Éde
atyánkká levél a Jézus Krisztusban s minket éd
gyermekeiddé fogadtál a mi Megváltónkban. K
nyörgünk, fogadj is el bennünket szent népedne

ám. Debrecen, 1938 augusztus 15.

ÁNS LAP

ÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

minden hó 15-én. = Előfizetési ár 1 évre 6 pengő.
arékpénztári csekkszámla: 43,916.

N ÜNNEPE

KÖSZÖNTÉS.

ıepév ez a mostani számunkra. Mintha kürtök zengése
hangzik a hivogatás hónapok óta, s ez a tiszta zengésű
ıbe. Nem állja útját országhatár. Nem akadály előtte
hallatára mindenütt megdobban a magyar szív.
'obogását halljuk, mint ünnepi visszhangot, a hivogató
itt lehetne! — és mégis itt lesz, egy sem fog hiányozni.
z mind-mind velünk lesz s mi érezni fogjuk csalhatat

O Blesing

1770

l.

Eperjesy 1929

116.l.

Tk. 294

II
599

294. *János vajda.* Mellig, kissé jobbra fordult, de szembe néz, tojásdad medaillonban. Haja és hosszú bajusza fekete, szemöldöke és szeme barna, szakálla leberetvált. Atillája sötétkék, lehajtott széles prémgallérú mentéje zöld, kettős csokorra kötött mentekötője piros szalag. Felirata alól: »*Virtus nihil aliud*« és a kép körül: »*Joannes Transilvaniae Vaivoda Sigismundi Poloniae Regis Filius Aō. 1139*«.

Vászon, méretei 18 : 14·6 cm. — Át. Képt. 150 (14). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

MDK

Elesner Antal

budapesti hangszerkészitő

Varju 1929. 77 l.

mdk.

Bleur Ödön budapesti mernök

építi meg a diákteri fiú-nevelő intézetet. Ezt az intézetet később a Gyermekvédő liga szerzi meg.

Hunyady Ferenc Cegléd 1870-től napjamig
" 1931.

BLERS Károly pesti orgonakészitő. Az egri ferencesek orgonáját 1830-ban uj orgonával cseréli ki.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből., Voit.

BLESCH JÁNOS, asztalosmester

Pesti asztalosmester 1828-ban. Terézvárosi lakós. Helyrajzi szám 328.-Segédek száma --. Összeirási szám 863. 44.old.

BATARI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉVKÖNYVEI, XIII. 1971. Népmüv.Propaganda Iroda,Bp.1971

Blescsók Ferencné

Berzsenyi Társaság dunántuli őszi tárlatán Szombathelyen szerepelt.

PH. 929. X. 16.

Bleszety Pavle
festő

MDL

Elhagyott kapu és Elfelejtett
fal szerepel a tarlaton.

Mészáros Fülöp: Lombori képzőművészeti csoport.
Művészet, 1968. április - 39 lap.

Bleszner August

může: „Fuvola"; 50. p. reprodukció.

Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969.

Bleszner August

műve: „Tivola"; 45. sz. reprodukció,

Nemzeti Múzeum.

Gábry György: Régi hangszerek,

Budapest, 1969.

Blepzner August

pesti hongszerkézitő mester; XIX sz. eleje; műve: „Fuvola" 1 billentyűs. mérete: 58 cm

Gábry György: Régi hongszerek, Budapest, 1969.

281

AUGUST BLESZNER, hangszerkészitő

.. Pesti Hangszerkészitők céh könyvében szerepel.
"MEISTERBUCH/1836", 6.lap. 1806.máj.19. 194.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti Hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

AUGUST BLESZNER, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/.179 lap,63-on német szöveg, 3 irástipus.a/.Kalligrafált"gestorben ist...";sir,kereszt szomorú-füz.1836-1845.-b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.-c/.Lent adat,halálozás"vékony"tintával.1845-1870.-1856 után ceruza bejegyzések.6.jegyz "6.lap.AUGUST/Bleszner/HOLZBLASINSTRUMENTENMACHER/den 19t:May/1806/Alatta a 3.sz.irással:/gestorben den 1854". 195.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

Blessner August

hangszerkészítő mester; XIX század
első fele; műve: „Fuvola"; puszpán-
fából készült, tagjait szarugyűrűk tart-
ják.

Gábry György: Régi hangszerek,
Budapest, 1969.

281

KARL BLESZNER, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836/1867-ig/, 179 lap, 83-on német szöveg 3 irástipus.a/.Kalligrafált"gestorben ist..."sir, kereszt szomorúfüz.1836-1845.b/.Lent halálozási dátum tintával 1845-1870.c/.Lent adat, halálozás"vékony"tintával, 1846-1870.-1856 után ceruza bejegyzések. 6.jegyz 30.lap.KARL/Bleszner/Holz-Blas/Instrumentenmacher/den 5ten J.ner 1840./Alatta a 2.sz.irással:/Carl Bleszner gestorben den 24.sept9 865.". 198.old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti Hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193.old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy.Nemz.Múz.Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

Bletska József

repr. Hortobágy

temp. 40 × 50

Hortobágyi Alkotótábor

1992

Debrecen

megvan

Blettel Ferenc

pesti ötvös

Talpás tál 1835.

Fővárosi Múzeum

Irul

~~Római Kulcs~~ V. 242.

megisva

Blettel József

ötv.

l.

Kőmagyötvj

511. 4.

Blettel Josef

Ötvös

1803. Pest.

Adr. 1803. 187 fl.

Rath Paul:

Adressbuch

~~Beszterczebányai Borbála oltár~~

~~Konzerválása X. 20, 22, 32,~~

Blettel József

pesti ötvös

1132. UTI SÓ- ÉS PAPRIKATARTÓ. Ezüst. Pest, Blettel József. 1815 körül . . . . . 12.—

Árverési Körlevél

1938. 4. vk. 14.

536. KORSÓ majolikával, nepiesen festett díszítéssel . . . 40

Morena 6

516. NAGY KEREK TÁL porcellánból, kékkel festett dísszel. Bécs, XVIII. század vége 12

517. NAGY KEREK TÁL porcellánból, kékkel festett dísszel. Meissen. (Csorba) 10

518. CSÉSZE 12 darab, hozzá 10 CSÉSZEALJ, porcellánból, kékkel festett dísszel. Herend 60

519. KANNA ÉS 3 CSÉSZE ALJÁVAL porcellánból, kékkel festett dísszel. Herend 20

520. KANNA FEDŐVEL, porcellán, kékkel festett dísszel. Gieshübel, 1820 körül. 2 darab 12

521. UZSONNAKÉSZLET porcellánból, kékkel festett dísszel, áttört peremmel. Meissen. (2 tál és 12 tányér) 75

522. OVÁLIS KOSÁR porcellánból, kékkel festett dísszel. Meissen. 2 darab 35

523. HAT CSÉSZE ALJÁVAL ÉS EGY CUKORTARTÓ ALJÁVAL. Porcellán, kékkel festett dísszel. Meissen . . 30

524. KANNA FEDŐVEL ÉS 3 CSÉSZE ALJÁVAL. Porcellán, kékkel festett dísszel. Meissen 20

Blettel József
pesti ötvös

Árverési Közlöny
1938. 3. rk. sz.

Uti sóés paprikatartó,
ezüst. Pest 1815 körül.

Antik bútorok

stíls
Na
Bied
Bud

Árverési

Az árverés napja	Festmények, rajzok, metszetek	Szobrok, plakettek	Kelet	Ezüstök
1938 március 22	710–37631	—	31589–45929	290 4
„ „ 23	37634–45208	—	45930–58191	44 5
24	45209–		58192–	541

Blettel (Plettl) József

ötvös Pest

1785 avattár mesterré a pesti ötvös céhben

l.

Budapest Régiségei

XII 296. l.

Nagy L. A pesti ötvös-tárgyak jelzése –

Blettel József

Ötvös Pest

Körnagyötvj. 80. l.

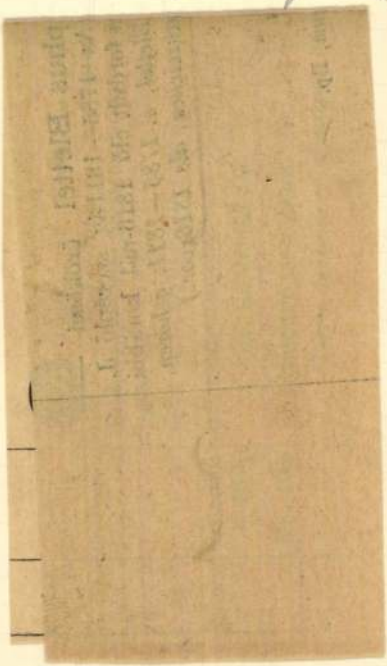

T. 1458.

lvett látképen a balra fekvő
létrákkal. A jobbra lévő Buda
egyike elsülyedt, mig Ó-Budán
ztény csapatok és stáraik lát-
jtó csolnak megy a THONAV FLVS-

T OFEN VND PEST WIE ES VON DEN
NNO 1602.

vegnek pedig kezdete A. Die Statt Pest
ger.

5.9 : 25.9 cm.

596.

Bletteb József

pesti ötvös

Fogadalmi ajándékok

1810 körül

Váci hétkápolna

Jmt

~~Római zárszerkezet V. 42~~

Blettel József
pesti ötvös

86. UTI SÓ- ÉS PAPRIKATARTÓ. Ezüst. Pest, Blettel József, 1815 körül. . . . . 25.—

Pest város ötvösségét ezüsttárgyak egész sora tünteti fel. *Blettel* József ritkán szereplő mestertől ovális fűszerszelencét lá-

— 11 —

tunk az 1815. kör. évek valamelyikéből,

Árverési Közlöny
1937. 7. rk. a.

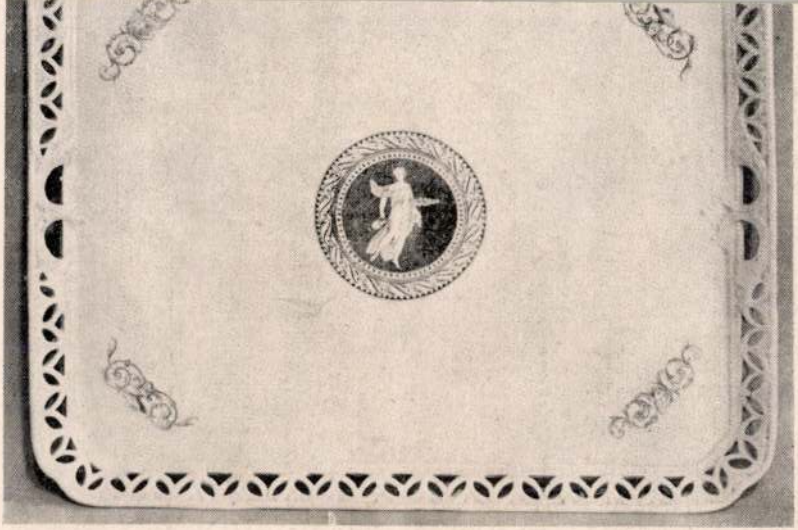

1169.

Blettl József

ötvös Pest 1810-

l.

Almásy-Teleki V. 1941

945. n.

Talpas kávéskanna
ezüst, fafüllel
Pest 1810 körül

König Karls-Halle im neuen Landesgewerbemuseum zu

Blettl (Plettl, Blätl) József Pest-Buda 1977 Pest

1772-től említik. 1777. szeptember 29-én szabadult. 1781-ben költözött Pestre. 1787. május 23-tól kapott pesti polgárjogot, előtte valószínűleg Egerben működött. 1803-ban a Schlangengasse 365. sz. házban van műhelye. 1815-ben már nem élt, műhelyét özvegye vezeti. *Inasa:* Nigl József, 1772. szeptember 17. (Győrött); 1787. XII. 12. Bergauer György 5 évre; 1806. X. 8. Starzer Antal 5 évre; 1809. III. 5. fia János és Ferenc.

Művei:

235

115

„K“
198

Cukorszóró, J. B. monogramos
1787—1792
Bp. Tört. M.

120

„O“
202

Fedeles kanna, „I. S.” monogram
1806—1810
Bp. Tört. M.

121

Sótartó, „V. V.” monogrammal
1806—1810
Bp. Tört. M.

121

Paprikatartó, „V. V.” monogrammal
1806—1810
Bp. Tört. M.

121

„P“
203

Sótartó, „ME” monogrammal
1816 körül
Bp. Tört. M.

---

q
204

Evőeszköz
1936-ban özv. Szirányiné tulajdona
Lappang

163

Szelence, ezüst
Iparm. M.

Irodalom:
Bp. Tört. M. Haupt-Protocol 1785. XII. 4.; BFL PL. a. m. Nº 663; Dombi; Jankó: Ötvösapródok; Adressbuch 1815; Kőszeghy; A. B.: 24a.; 25. p.; Földes.

Bolló (Polló) Menyhért Pest. Ar.

Szül.: 1787. Bártfa. Mester 1842. X. 23. 1842—1860-ig Pesten aranyműves. 1845. VI. 27-én kapott polgárjogot. Műhelye 1852-ben a Schlangengasse 419. sz. házban volt.

Művei:

BOLLO 236	Aranykígyós gyűrű. Egykor Eisenstätter Ödön birtokában volt. Lappang

Irodalom:
BFL IX/14. Meisterbuch: 1842. X. 23.; Horváth H.: I. 250. p.; Wegweiser: 1852.; Kőszeghy; Illyefalvi—Pallós; A. B.: 13a. p.

Boskovits Simon Pest. Ar.

Említve: 1864-ben.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.

Brosch Antal Pest. Ar.

Említve a XIX. század 50-es, 60-as éveiben.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 250. p.

BLETTL (Plettl, Blätl) Jozef pertiotvas

(1787, 1815)

MÉrt. 1995 118.

Bleul Peter Paul

d.

Glaser Karlsruhe

123.

ci 593-2

~~Keresztély Emő, bayreuthi gróf azerk.~~

III. 34.

Bleuer A.
órás

Der Ungar 1844. júl. 2.
hirdetés

Kalmán

Anzeigen.

Wege des löbl. Pesther Comitats vollzogenen Pfändung, und der über gesetzliches Ansuchen der Partheien durch den Herrn Vicegespan laut Bescheides vom 23. November sub Nr. 2691 und 2692 angeordnete Lizitation in der im Pesther Comitate auf der Adacser Puszta gelegenen Meierei des Herrn Paul v. Geréby eine Anzahl Sprungwidder, Zug- und Mastochsen, unausgedroschene Kornfrucht, in 400 Pesther Metzen Kornsaat, ausgetretenes Stroh und eine bedeutende Quantität Heu und mehrere Pflüge auf dem Lizitationswege an den Meistbietenden veräußert werden,

Ladislaus v. Ujváry,
Stuhlrichter des löbl. Pesther Comitat.

Lizitation.

Es werden in Folge eines wechselgerichtlichen Schlußes den 14. Dezember l. J. verschiedene Hauseinrichtungen und Küchengeräthschaften in der Josephstadt, Hollundergasse Nr. 1010 gegen gleich baare Bezahlung lizitando verkauft. — Pesth, den 7. Dezember 1842.

A. Bleuer, Uhrmacher,

in der Dorotheagasse Nr. 17, empfiehlt sich einem pl. t. verehrungswürdigen Publicum in Reparatur und Verfertigung neuer Uhren jeder Gattung. Seine durch mehrjährigen Aufenthalt in Wien erworbenen Kenntnisse berechtigen ihn sich zu schmeicheln, daß er ein pl. t. verehrtes Publicum zur höchsten Zufriedenheit befriedigen werde.

Bitte an edle Menschenfreunde!

Eine seit längerer Zeit unglückliche Familie, welche durch die letzte Donauüberschwemmung all ihr Habe eingebüßt, nun aber neuerdings durch immerwährende Krankheiten sehr zurückgekommen, nimmt ihre Zuflucht vertrauungsvoll zu den hohen Adel und hochherzigen Bewohnern von Pesth und Ofen mit der innigsten Bitte durch hilfreiche Unterstützung ihrer dringenden Noth abzuhelfen.

Anton Fauser,
Pfarrer in der Christinenstadt.

Ignaz v. Simonchich,
Pfarrer in der Leopoldstadt.

Johann Wohldram,
Pfarrer in der Theresienstadt.

Unterricht in der englischen und italienischen Sprache.

Ein geborner Engländer, welcher gut deutsch spricht, und durch einen längern Aufenthalt in Italien sich auch diese Srache vollkommen eigen machte, wünscht in obigen Sprachen noch einige freie Stunden zu besetzen. Derselbe ist bereit auch Mehreren zusammen in einer der beiden Sprachen gegen billiges Honorar Unterricht zu ertheilen. Das Nähere in der Expedition dieses Blattes

Die neu etablirte

der

Glatz &

zum Seidenwurm, in der Waiznergasse, gräfl. Nakó'schen Hause in Pesth, empfiehlt ihr st

angefangenen und vollendeten Damen

die nicht nur durch zweckmäßige Eleganz und billige Preise jedem Bedarf entsprechen, sonder verwenden sind — Zugleich erlaubt sich die obige Niederlage, zur allgemeinen Kenntniß z chenmeister und Cartonage-Arbeiter in Stand gesetzt ist, derlei Stickereien und Handarbeite

Auch dürfte beachtenswerth sein die neu angekommene Partie der so stark gesu

Berliner S

n jeder Schattirung, Qualität und Quantität nebst andern derlei Artikeln, die zu den bill

Galanterie- und Nürnbergerwaaren,

besonders Reise- und Jagd-Requisiten, Toilett-Gegenstände, Blumen-Etagen von Bronce und Holz, Pfeifen-Stellagen, Tabak- und Cigarrenbehälter, Draperie-Verzierungen, Kamin-Requisiten, Lichtschirme zu 20 kr., Pfeif- und Heber-Caffeemaschinen nebst Parfumerien, Hand- und Rasierseifen empfiehlt

C. D. WALKO, „zur Stadt Nürnberg"

Waiznergasse, im Hause zum grossen Christoph in Pesth,

Auch befindet sich daselbst die Niederlage der k. k. pr. Papiertapeten aus der Fabrik aqsq Joann Klobasser in Wien.

Die Niederlage

der neuesten Erfindung

einer k. k. ausschl. pr.

Haarwuchs-Kraft-Pomade

Bleuer A.
orá.

Der Ungar 1844. júl. 10.
hirdetés

Kalmár

Ø Bleur Ödön

budapest épitész

1913-ban tervezte és épitette a cegledi Deák-teri fiú nevelőintézet épületet (utóbb Surányi Hadiárva Otthon)

Kolofont

153. l.

56380 szám.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának, f évi április hó 4-én 230 sz.a.kelt felterjesztésére, tudomása és az érdekelt cég értesitése végett azzal a megjegyzéssel adom ki, hogy mert a gyulafehérvári székesegyház helyreállitási költségei is csak kölcsönpénzből lesznek fedezhetők, Hollenzer féle fényképfelvételek összesen 5087 koronát kitevő költsé géből 2104 koronával az emlitett székesegy

Bley Lajós

szül. Brassó,

XVIII. sz.

Bley Lajos, katonatiszt fia, Brassóban született, 1744 febr. 6-án iratkozott be.

lása

Fleischer Béla 32 l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

1633. ZSEBÓRA, arany, zománcos hátlapján szerelmespár. Jelezve: *Ferrière à Geneve.* Genf, 1780 körül. 250.—

1634. NŐI ZSEBÓRA, arany, gyémántsorral, hátlapján zománcos női mellkép. Jelezve: *Isaac Soret et Fils.* Francia, 1765 k. 200.—

1635. ZSEBÓRA, ezüst, tokján trébelve Mózes a tizparancsolati táblával, zománcos számlappal. Jelezve: *Simson, London.* Angol, XVIII. század közepe. 25.—

1636. ZSEBÓRA, ezüst, ütő- és zenélő szerkezettel. Svájc, 1820 körül. 15.—

1637. ARANYGYŰRŰ, neobarok díszitéssel, méregtartó rekesszel. 45.—

1638. ZSEBÓRA, 18 karátos arany, kettős tokban, trébelt barok díszitéssel. Jelezve: *Delle, London.* Angol, XVIII század. Kb. 42 gr. 550.—

1639. FÉRFI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, ütő- és zenélőszerkezettel, hátlapján vésett rajz. Svájc, 1800 körül. Kb. 30 gr. 540.—

1640. FÉRFI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, áttört számlapján harangot ütő két alak. Francia, 1800 körül. Kb. 18 gr. 350.—

1641. FÉRFI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, zománcos számlappal. Jelezve: *Joh. Renzler, Vienne.* Bécs, 1800 körül. Kb. 15 gr. 220.—

1642. NŐI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, fekete alapon virágdíszszel. Jelezve: *L. Duchéne et fils.* Genf, 1820 k. Kb. 11 gr. 150.—

1643. FÉRFI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, trébelt páros jelenettel. Belső lapján vésett rajzu erotikus jelenet. Osztrák, XVIII. század második fele. Kb. 18 gr. 280.—

1644. NŐI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, zománcdísszel. Jelezve: *Ageroi à Paris.* Francia, XVIII. század vége. Kb. 20 gr. 200.—

1645. ZSEBÓRA, 18 karátos arany, hármas számlappal. Jelezve: *Le Roi & Fils.* Páris, XVIII. század vége. Kb. 20 gr. 250.—

1646. NŐI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, gyöngysorral, számlapján szines, hátlapján en camaien zománckép; Diana alakjával. Jelezve: *Coulin & Amy Bry.* Genf, 1800 k. Kb. 6 gr. 180.—

1647. NŐI FORMAÓRA, 18 karátos arany, kagylóalak, vörös-kék zománccal. Svájc, 1825 körül. Kb. 11 gr. 200.—

1648. NŐI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, peremén gyöngysor, guillocheirozott hátlappal. Francia, 1800 körül. Kb. 10 gr. 150.—

1649. NŐI ZSEBÓRA, 18 karátos arany, trois couleur-díszitéssel és kis zománcképpel. Jelezve: *Lepine.* Páris, 1770 körül. Kb. 23 gr. 180.—

1616. ÁLLÓ KERETÓRA, öntöttvas, levélkoszorus diszitéssel, üveg számlappal. Német, 1830—1840. 15.—

1617. SZELENCEALAKU ÓRA, sárgaréz, japán számokkal. 20.—

1618. DOBALAKU ÓRA, sárgaréz, vésett diszitéssel. Német, XVIII. század. 20.—

1619. DOBALAKU ÓRA, sárgaréz, ezüst számlappal. Jelezve: JOHAN HONER IN BECHIN. Német, 1700 körül. 20.—

1620. ÁLLÓ ÓRA, ezüstözött bronz, fekete fatalapzaton, üvegburával. Bécs, neobarok. 200.—

1621. ASZTALI ÓRA, hatszögü, sárgaréz, vésett számlappal. Jelezve: *Johann Kandl.* Német, 1700 körül. 50.—

1622. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, delfines állványon dobalaku óratok. Francia, empire. 150.—

1623. KONZOLOS SZEKRÉNYÓRA, Boulle-berakással, rokokó stilusu bronzveretekkel. Jelezve: MARTENOT A PARIS. Francia, Louis Philippe. 400.—

1624. FALI KARTUSÓRA, sárgaréz, trébelt kerettel. Német, XVIII. század. 30.—

1625. FALI KARTELL-ÓRA, faragott és aranyozott fa, akantuszleveles és gyümölcsös diszitéssel (helyenként ragasztott). Jelezve: *Kaspar Hartmann in Wien.* Bécs, 1800 körül. 120.—

1626. ZSEBÓRA, békateknővel boritott ezüst tokban. A belső tok barok diszitésü, allegorikus nőalakkal. Jelezve: *Anton Kornman.* Német, XVIII. század. 35.—

1627. ÁLLÓ ÓRA, négyszögü, bronzveretes fatalapzaton két sellő által tartott dobalaku óratok, számlapján kalapáló és köszörülő amorette. Magyar, empire. 75.—

1628. ÁLLÓ ÓRA, aranyozott bronz, dobalaku tokja két női hermán nyugszik, tetején fekvő nőalak. Jelezve: *Rettich in Wien.* Empire. 50.—

1629. FÉRFI ZSEBÓRA, arany, ütőszerkezettel. Jelezve: *Andreas Bleyer in Ofen.* Buda, 1800 körül. 80.—

1630. ZSEBÓRA, ezüst és arany, két számlappal. Jelezve: *Joseph Buchegger.* Német, XVIII. század. 40.—

1631. NAGY UTAZÓ-ÓRA, kigyóbőrrel boritott ezüst tokban. Jelezve: *Julien le Roy a Paris.* Francia, XVIII. század eleje. 120.—

1632. FÉRFI ZSEBÓRA, arany, ütőszerkezettel, számlapján két, harangot ütő alak. Jelezve: *Breguet & Fils.* Páris, 1800 körül. 200.—

Almásy Teleki II. 1939.

		Kikiáltási ár pengőben
2695.	*Dohányzókészlet* madárjávorfából, berakott díszítéssel. 5 drb	20
2696.	*Ékszerdoboz* rézből, domború díszítéssel	20
2697.	*Utióra* ütő- és ébresztőszerkezettel. Tokban	80
2698.	*Kanna* ónból	9
2699.	*Írókészlet* madárjávorfából, berakott díszítéssel. 5 drb	15
2700.	*Szenteltvíztartó* ónból, feszülettel. XVIII. sz.	25
2701.	*Árnykép*, keretben	8
2702.	*Női képmás.* Miniatűr	18
2703.	*Csengő tálcával*, alpakkából	12
2704.	*Szivardoboz*, barna, fekete és aranylakk, négy oldalról kinyitható	14
2705.	*Cukortartó*, alpakkából	14
2706.	*Cukortartó.* Platted	16
2707.	*Piperekészlet.* Platted. 7 darab	42
2708.	*Gyertyatartó*, alpakkából. Egy pár	12
2709.	*Falióra ütőszerkezettel*, festett látképpel	45
2710.	*Labdaverő*, vászonvédővel	16
2711.	*Labdaverő*, vászonvédővel	12
2712.	*Labdaverő*	20
2713.	*Labdaverő*	18
2714.	*Labdaverő*	22
2715.	*Labdaverő.* Doherty	22
2716.	*Bonbontartó* elefántcsontból	8
2717.	*Állóóra* fatokban, ütőszerkezettel. Készítette: Andreas Bleier in Ofen. XVIII. század vége	30
2718.	*Ovális tálca.* Christofle, ezüst	20
2719.	*Ovális tálca.* Christofle, ezüst	20
2720.	*Írókészlet* ónixból. 5 darab	25
2721.	*Kis állóóra* üvegbúrával	32
2722.	*Kanna*, berndorfi, alpakkából	9
2723.	*Kanna*, berndorfi, alpakkából	9
2724.	*Madonna szobrocska* fából, színezve, a XIV. század modorában. Ház-oromról. XVIII. század. (Zelli-Mária)	7
2725.	*Madonna szobrocska.* Színes fafaragvány ház-oromról. XVIII. század	5
2726.	*Kanna* alpakkából	7
2727.	*Falikar* nikkelezett rézből. 2 darab	12
2728.	*Teafőző.* Platted	16
2729.	*Hamutartó* márványból, bronz szobrocskával, elefántcsont betéttel	55
2730.	*Tojástartó.* Platted	12
2731.	*Kanna* ónból. 2 darab	16
2732.	*Doboz*, barna és aranylakk. Japán	6
2733.	*Állóóra* alabástrom oszlopokkal. 1820 körül	80
2734.	*Állóóra* fémből, üvegbúrával	50
2735.	*Ruff, Nő pálmaággal.* Bronz	28
2736.	*Rokka.* Készítette: Borsodi István, Pápán, 1822.	40
2737.	*Kis szekrényke*, barna lakk. Japán	20
2738.	*Liszt Ferenc halottas maszkja.* Gipsz	6
2739.	*Beethoven halottas maszkja.* Gipsz	6
2740.	*Cukorszóró* alpakkából	8
2741.	*Burnótszelence* masszából, ezüst- és rézberakással. 1850 körül. Hibás	4
2742.	*Kawalky L., Női képmás.* Vízfestmény	18

Árverési Közlöny
1929. jun. 4. sz.

		Kikiáltási ár pengőben
2743.	*Szivarállvány* fényezett fából	10
2744.	*Burnótszelence* masszából, kőmozaikkal díszítve . .	2
2745.	*Rubinstein A.*, Vázácska rézből, domború díszítéssel. 2 darab	17
2746.	*Manikürkészlet*, bőrrel átvont tokban	24
2747.	*Budha szobor* fémből	18
2748.	*Kowaltzevsky*, Lantozó puttó. Bronz	45
2749.	*Kis ékszerdoboz*, gyöngyházból	8
2750.	*Táncosnő*. Bronz, ónixtalapzaton	12
2751.	*Tányér* ónból. 3 darab. Kettő augsburgi, egy almi bélyeggel. XVIII. század	25
2752.	*Álló villanylámpa* bronzból, elefántcsont berakással	50
2753.	*Állóóra* faragott és aranyozott fatokban, XVI. Lajos ízlésben. XVIII. század vége	50
2754.	*Hamutartó* márványból, bronz szobrocskával . . .	14
2755.	*Gyümölcskosár* alpakkából, csiszolt üvegbetéttel . .	10
2756.	*Doboz* fémberakással	15
2757.	*Ismeretlen festő*, Női képmás. Miniatür	16
2758.	*Ismeretlen festő*, Női képmás. Miniatür	16
2759.	*Ismeretlen festő*, Női képmás. Miniatür	12
2760.	*Pohár* ónból	15
2761.	*Pohár* ónból	12
2762.	*Tömjéntartó* ónból, hattyú alakjában	18
2763.	*Állóóra*, aranyozott bronzból	80
2764.	*Ékszerdoboz*, kis kommód alakjában, Bulle-modorú finom berakással	45
2765.	*Rokokó nő*. Gobelinhímzésű kép, bronzkeretben . .	8
2766.	*Serleg alpakkából, fedővel*, domború díszítéssel. 1850 körül	25
2767.	*Ismeretlen festő*, Női képmás. Miniatür	15
2768.	*Ernyőnyél* elefántcsontból	25
2769.	*Teáskanna fedővel*, ezüstözött vörösréz	18
2770.	*Kanna*, ezüstözött vörösréz	12
2771.	*Állóóra*, aranyozott faállványon, régi zenélőszerkezettel. Üvegbúrával. 1830 körül	140
2772.	*Hamutál*, márványból, bronzkakassal	14
2773.	*Hamutál*, márványból, bronz táncosnővel	14
2774.	*Hamutál* márványból, bronz sassal	50
2775.	*Levélnehezék*, faragott fa- és elefántcsont . . .	14
2776.	*Korsó* bronzból, antik ízlésben	28
2777.	*Gyermekfej*, márvány	18
2778.	*Falióra* ütőszerkezettel. Festett látképpel. Biedermeier	35
2779.	*Falióra*, aranyozott és festett fatokban, utólag beszerelt zenélőszerkezettel. Hibás	30
2780.	*Pachim G.*, Dante és Beatrice. Szobor, műmárványból	30
2781.	*Kandalóber* bronzból, Niké alakjával, részben aranyozva. Empire. Egy pár	400
	(Illusztrálva a X. táblán.)	
2782.	*Gyertyatartó*, templomi, aranyozott fa. Barok. Egy pár	40
2783.	*Ismeretlen festő*, Női képmás. Miniatür	16
2784.	*Gyümölcsállvány*, ezüstözött vörösréz. Platted . .	35
2785.	*Ismeretlen festő*, Női képmás. Miniatür	18
2786.	*Füstölő* bronzból	14
2787.	*Állóóra* réztokban, orsós szerkezettel. Empire . . .	12
2788.	*A gyermek Jézus*. Polyonkép, keretben	10

Bleyer András

órás Buda

nekrológra 1780 Eöml

irod

"

Csányi Lőrkorát

100. l.

Bleyer András, órás-
mester. kb. 1780-1800.
Között Budán. E kiváló
mesterről, akinek neve
még a budai polgarok könyvé-
ben sem szerepel, mindez-
ideig szemelyi adatok nem
kerültek felszínre. Késöi
munkái ~~empire~~ XVI. fajos stilück.
Egyebekkel Két figurális és gazdag lomb-
diszü hársfából fara-
gott és aranyozott szép álló
~~[illegible]~~ órája a Fővarosi Tört
Muzeumban van. van. ~~Ki-~~
~~váló~~ Elsőrendü segéderök-
kel dolgozott. Az emlitett
két óra szobrász munkája a
~~fafaragása~~
korabeli fafaragás remeke.

Am. 17-ten Okt. 1947. I.

Der Kaufmann und der Seemann.
(Übersetzung.)

Ein Kaufmann fragen jemanden einen Seemann, sein Vater was für eines Todes ist gestorbt. „Bei einem Schiffbruch hab dem ersticket in das Meer", antwortete der Seemann. Im Meer um-kommen auch mein

Bpesti aukcióhon szerepelt
egy állóórája (fatokban,
ütőszerezettel, XVIII. sz.),
faliórája (faragott fa czüs-
tözve, lebegősas sat/követ-
fürerrel 1780 k.) — arany
férfizseborája (ütőszer-
rezettel 1800 k.). A Pritz-
tól Bonek tulajdonított
órakép egy † pesti mester
munkája és későbbi.

† hatonlóneni

27.го февраля.
1950.

V.

(Мейо) Мы были на
(Перевод) маче.

После обеда дети собера-
лись на лугу. Пионеры
сидели на траве, многа
пионерок сидели на скаме-
ках и одеялах. Футболи

О ы

Bleyer András

órás.

Lay Bpesti iparmüvkiáll

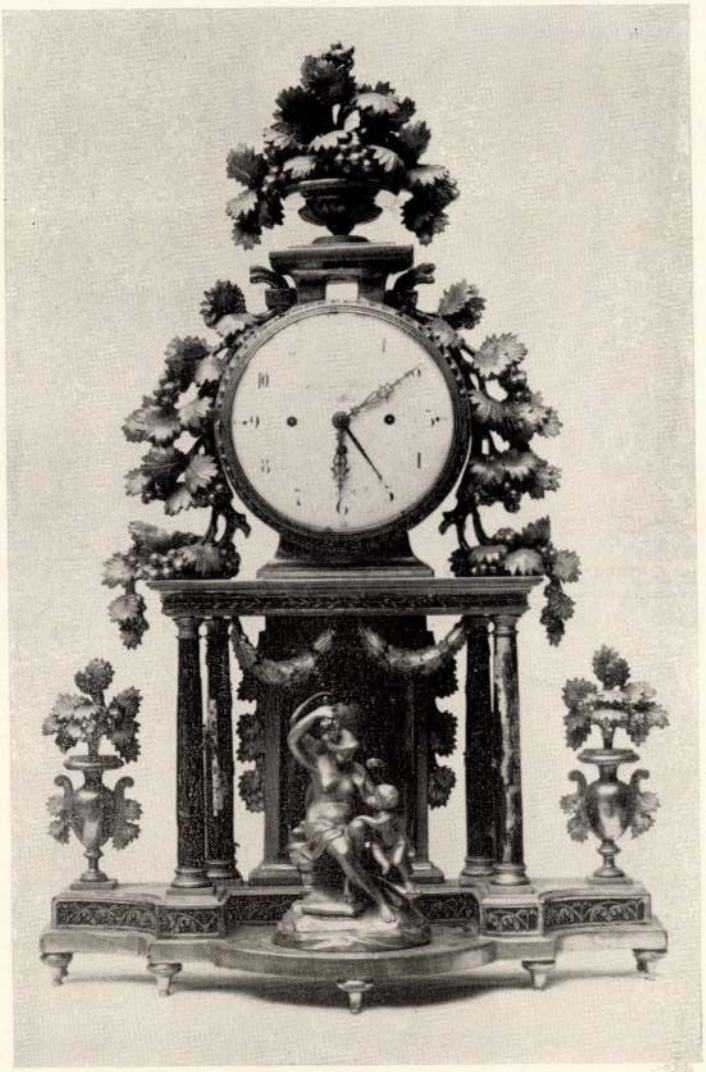

221.

219. **ÁLLÓÓRA**, aranyozott hársfa, faragott díszítéssel, négylábon nyugvó talapzatának kiugró sarkain rozetták, a kartusalakú óraházon fönt címer. Jelezve: Andre Bleyer in Ofen.
M. 74·5 cm. XVIII. sz. v.
Kiállítja: a Fővárosi Múzeum.

220. **ÁLLÓÓRA**, aranyozott hársfa, faragott díszítéssel. Négy gomblábon nyugvó, elől legömbölyített sarkú talapzatában kis fiókkal. Rajta elől férfi és női alak, mögöttük a kartusalakú, gazdag díszítésű óraház emelkedik. Jelezve: Anton Waeber Budae. M. 72 cm. XVIII. sz. v.
Kiállítja: a Fővárosi Múzeum.

221. **ÁLLÓÓRA**, faragott és aranyozott hársfa. Hullámos talapzatán középütt gyermekével játszó anya, kétoldalt 1—1 virágváza, hátul tükör. Négy oszlopon nyugvó felső lapján venyigeindával övezett óradob. Jelezve: Andreas Bleyer in Ofen. M. 78 cm. XVIII. sz. v.
Kiállítja: a Fővárosi Múzeum.
Illusztrálva a X. táblán.

222. **FALI ÓRA**, aranyozott hársfa. Kartusalakú, akantuszleveles és virágfüzéres óraház, fent virágkosárral. Számlapján jelzés: Matheus Schwarz in Ofen.

IV. ÓRÁK

(215—245. sz.)

215. **SZEKRÉNYÓRA.** Tokja aranylécekkel díszített fekete fa. Tetején négy láng, közepén rozettás és koszorús bronz fogó. Előlapján festett porcellánlapocska tájképes jelenettel.
Mag. 60·5, sz. 30 cm.
Pest, 1790 körül. Kiffler Ferenc műve.
Kiállítja: Strasser Herbert.

Bleyer, Andre

órás Buda XVIII. 17

lárt

Lay Bpestiparmürkiáll

46. l.

Bleyer Antal

budai órás

Louis XVI. óra

Repr.

Magyar Iparművészet

1915. 36. l.

pontosan teljesitik, mély tisztelettel
dt részleteket pótolni, a jövőben pe-
en külön felszólitás bevárása nélkül,

g bátrak vagyunk alant, nb. számlája-
ni.

n sorainkat megértéssel és jóindulat-
őszinte nagyrabecsülésünk kifejezése
készen

teljes tisztelettel:

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda
[illegible]
Budapest IV. [illegible] Lajos-utca 18.
Telefon: Aut. 89-5-40.

Bleyer András

budai órás XVIII. sz. vége

Álló óra faragott és aranyozott harsfatokban.

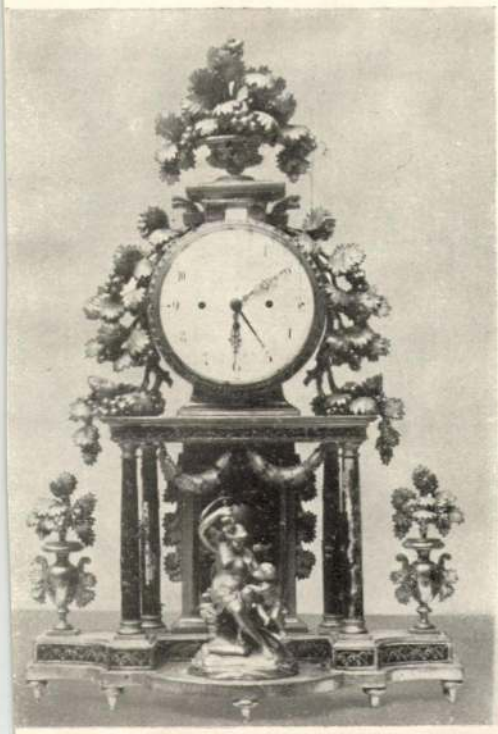

Iparmüvészeti Múzeum régi

Pest. buda kiállításáról

MAGYAR IPARMÜVESZET

1935. 165. l.

Bleyer András

órás Buda

l. Pritz 36. l.

37. l

Többszor

ESZTERGOMI KERESKEDELMI ÉS
IPARBANK

Méltóságos és főtisztelendő
Nagyságos

„Asztalosok" Dr. Leopold
pre

Mellékelve van szerencsénk
lezárt kivonatát megküldeni és köz
P 971 egyenleg mutatk
Kérjük, hogy azt, valamint
helyességüket az idezárt nyomtatv
veskedjék.

Ajánlott.

zott faragványok nem ritkán külön felerősített darabok.

Kartus alakra faragott és aranyozott faliórát találunk az Iparművészeti Múzeum tulajdonában. Akantuszlevelek és szőlőfüzérek díszítik. 1780 körül készült. Jelzése nics.

A század végén készült a 23. képen ábrázolt óra (Iparművészeti Múzeum). Felépítése hármas tagozottságot mutat. A tok négyszögalakú, a felső és alsó levélcsokros díszeket párkányzatok választják el tőle. Az oldalt kiugró párkány szélein ismét faragott levélcsokrok díszlenek. A felső párkány alatt, az óratest hasábos nyúlványán csigás

mával bemutatott órája azt bizonyítja, hogy a zopf-stílust Budán még a XIX. század elején is kedvelték. A katalógus (220. sz.) ugyan a XVIII. század végére keltezte, ennek azonban ellene mond a Fővárosi Múzeumban őrzött céhkönyv[18] feljegyzése, amely szrint Weber Antalt 1811-ben vették fel a céhbe, illetve a mesterek közé.

Az óra késői eredetére vall egész felépítése is (28. kép.) A szerkezeti felépítés sokkal zártabb, hiányzanak a korábbi példányoknál elmaradhatatlan oszlopok. Az óra tokját a vele szorosan egybeépített pillér tartja. A növényi díszítések alkalmazása csiszoltabb, pihentebb ízlést tanusít. A szobor, illetve szobrok a középről a szélekre kerültek, a vázák helyére. A talapzat középső kiugrása ezáltal feleslegessé vált és elmaradt. Helyette alacsony fiók mélyed a talapzat frontális síkjába, melyről a körülfutó arabeszkek is hiányoznak. Jelzése: Anton Waeber Budae.

Ugyancsak Weber Antal budai műhelyéből került ki egy üvegajtós, fatokú állóóra, sárgaréz számlappal. (A Fővárosi Múzeum tulajdonában.)

A XIX. század elejétől Wenneck Károly soproni mester műhelyéből is ismerünk zopf-stílusú órát. (29. kép.) A könnyed, kerek lábakon nyugvó, háromszorosan tagozott talapzat négy karcsú dór oszlopot és öt pillért hord. Az utóbbiak közül a középsőt szélesebb és ülő nőt ábrázoló dombormű ékesíti. Az oszlopok és pillérek együttesen tartják az óradobot, melynek felső részén külön széles talapzaton dúsan és finoman faragott allegorikus alakok állnak. Az egész aranyozott, kivéve az oszlopokat és a párkányon, valamint a talapzaton alkalmazott díszítések alapját, melyek kékeszöld színben csillognak. Jelzése: Karl Wenneck in Edenburg. Az oszlopok karcsú arányai és a felesleges sallangok mellőzése különösen kiemelik a hasonló darabok közül. (Tulajdonosa: dr. Pekovits Artur, Sopron.)

Az osztrák és német óraiparban francia hatás alatt létrejött

A zopf-stílus legkiválóbb mestere a század végén Budán élő Bleyer András. Óráira jellemző a lombozatok parókaformában való felrakása. Alakokat is alkalmaz, s ezeket rendszerint függőleges tengelybe, az előtérbe helyezi. Hogy helyet nyerjen, a talapzatot középen lágyan megtöri és előre ugratja.

A túlhajtott díszítettség ellenére is összhang csendül ki a 25. képen látható órából (Fővárosi Múzeum). Tulajdonképeni gerince a négy dór oszloptól hordott és a gerendapárkányt megszakító dobalakú óratest, a tetejére helyezett, kétlépcsős talapzatra állított,

Pritz 36, 37. l.

szőlőskosarat tartó ruhátlan fiúcskával. A többi dísz szervetlenül, de szerencsés ízléssel kapcsolódik az építészetből kölcsönzött elemekhez. A kétoldalt szimmetrikusan felfutó szőlővenyigék a gerendapárkánytól indulnak ki és parókaformában, sátorként borulnak össze a fiú szobrocskája fölött. Az előtérbe helyezett puttonyos férfi és a szőlőt hordóban kavargató gyermek még önkényesebben alkalmazott díszítőelemek, szerepük az óra előtti tér kitöltése. Faragásuk figyelemreméltó. A sarokra helyezett virággal telt vázák alkalmazása a fentiek következménye és szükségszerű. A talapzat függőleges síkján végigfutó, arnyozott ólomból készült ritmikusan ismétlődő friz (szárnyas oroszlánok?) a bécsi iskolára emlékeztet. Az előtérben elhelyezett szobor vagy szobrok mögött tükör alkalmazása igen gyakori más oszlopos órákon is. Az egész óra aranyozott, anyaga harsfa. Jelzése: „Andreas Bleyer in Ofen".

Részleteiben finomabban kidolgozott és felépítésében némi változásokat mutató, ugyancsak Bleyertől származó példányt állított ki a Fővárosi Múzeum 1935-ben. (A régi Buda és Pest iparművészetének kiállítása. Leíró lajstrom X. tábla.) (26. kép.)

Az óradob itt nem szakítja meg az úgyancsak négy oszlopon nyugvó gerendát, hanem annak párkányára helyezve külön talapzaton áll. A zártabban felfutó szőlővenyigék a csúcsban elhelyezett alacsonyabb vázából lecsüngő szőlőlevelekkel majdnem összeérnek, ezáltal a konturoknak ismét parókaforma alakulása áll elő. A gerendáról lecsüngő lombfonatok alatt igen finoman faragott faszobor áll; ruhátlan nőalak, mely könnyed mozdulattal felemelt jobbkarjával szőlőfürtöt tart. Baljával térdére támaszkodó szintén ruhátlan fiacskáját öleli magához. Az ismeretlen faszobrásznak bizonyára egyik legkiválóbb faragása.

Bleyer Andrástól az említetteken kívül még három darab található a Fővárosi Múzeum tulajdonában, két önálló és egy szekrény alakú (ó-német) óra.

Bleyer András

órás

l.

Pritz 43. l.

ár rom ügyek

ányi Ügyigazgatóságának Kérbesélve

" "

inatat Pápa

ányi kir. Ügyigazgatóságának

Faliórák.

Az állóórák mellett a faliórák egy egészen sajátos típusával is találkozunk. Az ismertnevű budai mester, Bleyer András késői műve lehet a 37. képen ábrázolt falióra. Tetején feketére festett fából faragott szárnyait széttáró sas ül, vagy karmaival tartja az órát, csőrével drapériát tart, mely kétoldalt bő redőkkel boríja be az óra tokját. A naturálisan faragott sas szárnyainak iránya negyvenöt fokban hajlik a vízszinteshez, ugyanezt az irányt követi a drapéria alsó pontjait összekötő képzelt egyenes. A vízszintestől ily módon való asszimet-

rikus eltérés fokozott élénkséget, mozgalmasságot visz az egyszerű kompozicióba, ami azonnal feltünik az eddig tárgyalt, majdnem mindig derékszögű idomokhoz ragaszkodó formákkal összehasonlítva. Jelzése: Andreas Bleyer in Ofen. (Dévény Andor Budapesti gyüjteményében.)

A fenti leírás csaknem teljesen ráillik az 1936-i soproni órakiállításon szrepelt egyik órára (38. kép.), mely csak részben fekete, részben aranyozott. Egyszeri rátekintésre a két óra aznosnak tűnik fel, mégis vannak különbségek, melyek kizárják a sablón szerinti készítést. Ilyenek: Bleyer óráján a sas szárnyai megnyúltabbak, a jobb szárny és az óra között feltünő hézag van, amit nem találunk meg a Sopronban kiállított órán. Bleyer órájának drapériája fekete és sima, míg a másik óráé alul aranyozott rojtokban végződik. A részletek felsorolt eltérései ellenére is tagadhatlan az elgondolás azonossága.

Mindkét megoldásnál bécsi hatás érezhető. Bécsi falióráknál sokszor előfordul az empire sas ilyen beállítása, illetve önálló kidomborítása, valamint a drapéria hasonló alkalmazása.[20])

A bécsi óramúzeum egyik faragott állóórája fekvő sas szétterjesztett szányán nyugszik s a zárdíszül alkalmazott amorettől kiindulva drapéria hullik a tok két oldalára. (1810 körül készült darab.)

Az empire órák hazai elterjedtségére vall a fennmaradt példányok nagy száma,

illeti meg. A császár az 1698 december 11-én kiadott [illegible]

Bleyer András óráó Buda

Pritz 42,43.C.

A bécsi iskola hatása talán a legerősebben érezhető a 36. képen feltüntetett órán. Felül zárt, U-alakra képzett testen nyugszik az óradob. Két túlzottan erős oroszlánlábból indul ki jobbról és balról a virágfüzéres veret és az ovális nyíláson látható sugaras Diana-fejet

19) A hasonló felépítésű órák Európaszerte elterjedt voltát igazolja a würzburgi érseki palota sárga fogadótermében lévő óra, mleynek összhatása a fentiekkel csaknem azonos. Lásd: Ferdinand Luthmer: Sammlung Innenräumen, Möbel und Geräthen im Louis-Seize und Empire-Stil. Frankfurt a. M. 1897. 18. és 24. tábla.

misét és az Oltáriszentség kitételével zenés Te-Deumot. Az utcákat földíszítik és oszlopokat állítanak fel a hitnek és a »Sacra Lega« hármas eszményének: Isten, császár és haza fogalmának szimbolizálására. Fölállítják Budavára tornyát, mely azután programmszerűen összedűl. A terekre állítják ki a három év óta visszafoglalt magyar várak és városok képeit, amelyek fölött a kétfejű sas lebeg. Egy másik képen ugyancsak a császári sas van ábrázolva, amint karmai közé ragadja a félholdat. A körülhordozott diadaljelvények után hurcolják a láncravert budai vezér szobrát, amely kiváló szobormű, »di bellissima manufactura«. Bilincsekbeverten jelenik meg a sátán is, kinek birodalma immár megdőlt. Mikor beállt az est, az ünnepet tüzijátékok élénkítik. Kigyúlnak a transzparensek: egyiken a nagyvezír szobra előtt ez a fölirat áll: »Buda e gia presa, e di Visir son fatto, Primo . . . e perpetuo matto.« Nápolyba szeptember 11-én délután 3 órakor érkezett meg Buda bevételének örömhíre. Az alkirály épp a San Giuseppe templomban volt. Itt is, mint két másik templomban, mindjárt Te-Deumot tartottak és Nápoly két héten át ünnepelte Buda visszafoglalását. Nápoly ünnepségeit írja le az ugyanott nyomtatott »Distinta relatione«.[206]) A nápolyi illuminációkról két egykorú rézkarcunk maradt fenn; mindkettő az említett relációban. Az egyiken Budát jelképező építmény van. Az építményt

Bleyer András

ōrás

Pest

l. Pritz

45.1

ökséget, hogy az 1938. december hó
bai István főiskolai képesitésü ideig-
kiutalása iránt, a M.Kir.Közp. Illet-
tézkedtem.

február hó 14-én.

miniszter rendeletéből:

Pusztai Fáncz

[illegible] osztálytanácsos.

A 43. képen ábrázolt képóra jelzése: Bleyer Pesten. (Koncz Gyula budapesti műhelyében javítás alatt fényképeztük.) Az ara-

nyozott keretben korcsmahelyiség belseje látszik, toborzójelenettel, vagy még inkább kortesjelenettel. Utóbbi mellett szól a kép rusztikus humora. A háttérben levő 50 AKÓ feliratú hordó tetején lábait lóbáló alak ül, balra az előtérben az asztal alatt fetrengő férfi iszik. Az előtér közepén felemelt karú férfi szónokol, jobbra az ajtóban másik alak emeli magasra a poharát. A változatos színek mindig sötét tónusokban maradnak, az aprólékosan festett kép naturalista igyekezetet mutat.

Bleyer András

budai órás.

Nem szerepel a polgárok könyvében.

XVIII. sz. eleje.

wod

Pritz. 53. l.

1273. Velenczei mester.
A XVI. századból.

Sforza Pallavicini

van ábrázolva

Térdig, kissé balr
~~rázolva~~. Kinyujtott jobb
baljával pedig kardjának
vid haja ősz, bajusza és
döke és szeme barna. Öltö
rany~~ezett~~ diszitésű vért
és szük nadrág. Előtte, ~~m~~
~~köti le figyelmünket. A~~ h
irata fölül jobbra ~~ot~~ ot so
COPIAR. SER[I]. DOM[I] VENET. GE

balról emblemas

Vászon, méretei 136
Nemes Marczell aján
— Leltároztatott 1910

2

Bleyer András

kendai ötvös

XVIII. sz. vége

zopf stílű ötvösei

Prütz

VI. tábla 25 és 26. sz

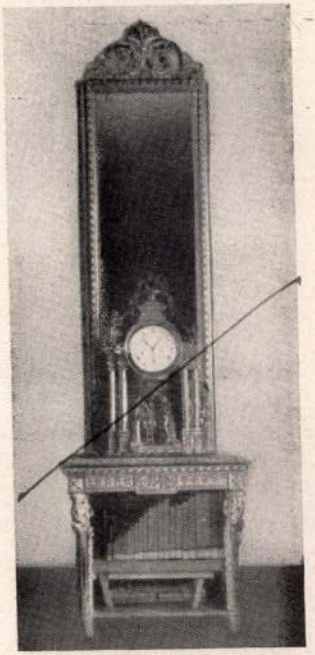

24

25

26

Bleyer András

budai órás

Empire falióra

Pritz

IX. tábla

37. n.

37

Táncok és *Arcképek*, *Kossuth*, Kodály: *Hári János szvit* stb.), karművek (Kodály *Psalmus Hungaricus*-a, amely 1940 tavaszán a firenzei »Maggio musicale« egyik legnagyobb sikere volt) és kisebb kompozíciók tömérdekszer szerepelnek a külföldi hangversenytermekben és a legkülönbözőbb rádióállomások műsorán. Akkor, amikor Erdély, a magyar műzene régi virágzásának paradicsoma idegen uralom alatt nehezebben tudta teljesíteni régi feladatait, mintegy az egész Európa vette át a Báthoriak és Bethlenek szerepét a magyar muzsikával szemben.

Lassabban tör utat magának a magyar daljáték. Talán azért is, mert nagy operáink tárgya annyira magyar, hogy az ének sűrű fátyolán nem szűrődik át hiánytalanul a sajátos szellem fénye: nehéz első hallásra felfogni Bánk bán vagy Hunyadi László teljes tragikumát. De ugyanaz az út, amely az orosz opera európai sikeréhez vezetett, itt is rendelkezésre áll: a zene nagy és mély szépsége, amit nem korlátoz az a tény sem, hogy

Bleyer András

órás

Pritz J.: Régi m.

órák.

Szépmüvèszet

1944. 321. l. (Kerényi)

322. l.

323 l.

MDK

Bleyer Antal budai órásmester

órája a székesfővárosi múzeumban van. Repr.

Magyar Iparművészet, 1915. 36.1.

MDA

Felül: a 10 KV gyüjtő sínterem, középütt a leágazás a 10/30 KV transzformátor cellákhoz

kon sárga, vörös, zöld vonalhálózat rajzolódik elénk s gombnyomásra megváltozik... S mindebbe mély zúgás hangzik bele: az óriás transzformátorok örökös egyenletes, változatlan búgása s néha, nagynéha az olajkapcsolókat indító rugóknak éles kemény csattanása. Egy egészen mai ízű térkompozició ez, amelyet a korral élő művész tud csak teljesen átélvezni...
De ami a legfontosabb, mindez nem külön akart, hanem a feladatból magából szigorúan adódó. A tervező mindezt nem gondolta el előre, hanem azáltal érte el, hogy legmesszebbmenően beleélte magát a feladat sajátos követelményeibe s azoknak átértékeléséből formált: munkájával elősegítvén a cél által megkövetelteknek minél tökéletesebb valóra váltását. S éppen ezért sikerült művészi hatásokat elérni — épp az önmegtartóztatásból, a feladatból nem folyó „díszítések" csábításának való ellenállásából lett az igazán tárgyilagos megoldásból művészi megoldás.

A....f

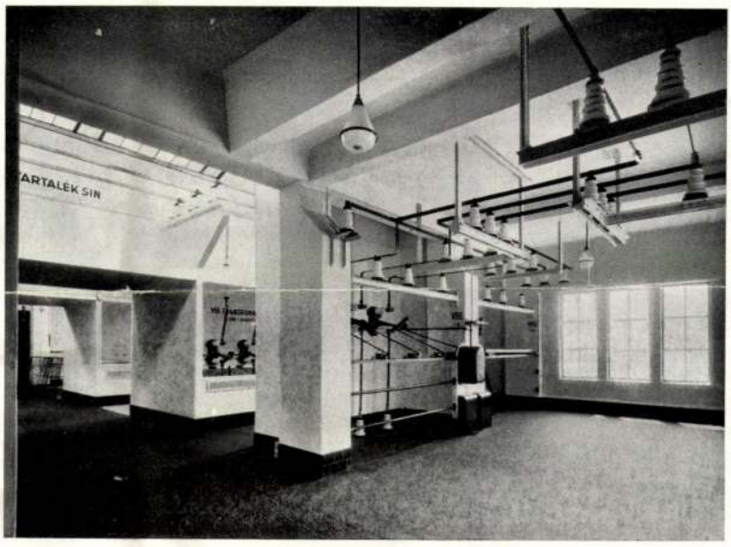

Fotók: Magyar Filmiroda, Pedagógiai Filmgyár, Seidner, Bánó és Kozelka

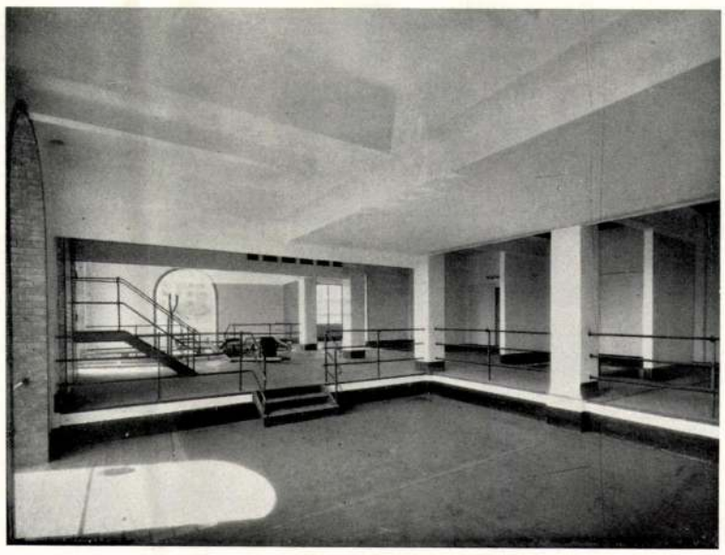

A külső olajkapcsolók robbanótere az árkádsor mögött, a II. derítőmedence felett
Unten: Explosionsraum der Ölschalter

Tér és Forma
1934. 11. 7.

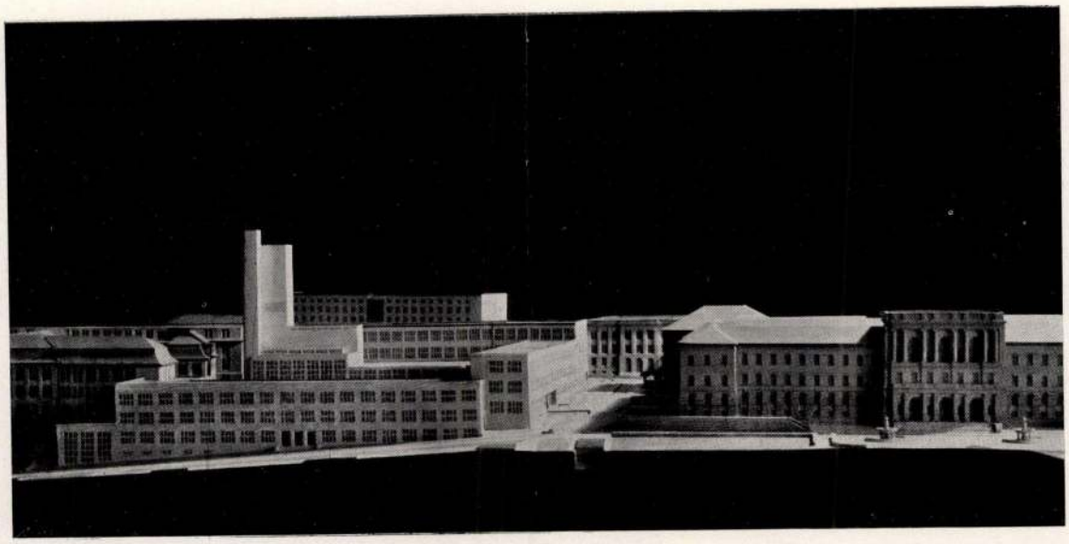

A zürichi műegyetem új építkezése

Tervező: Prof. Otto Rudolf Salvisberg, munkatárs Max Meier, statikus és Dipl. Ing. P. E. Soutter

A zürichi műegyetem 1897-ben épült géplaboratóriuma és a gépészeti fakultás épülete elavult. A rizalitos, allegórikus portálú, az akkori kor ízlésének megfelelően renaissance mezbe bujtatott épülete a megnövekedett számú és igényű diákság befogadására szűknek bizonyult és donjon-szerű víztornya sem felelt meg a technika mai követelményeinek. Több előadóteremre volt szükség és a modern gépészmérnökök kiképzéséhez okvetlenül szükséges új gépeket a kicsire szabott gépteremben elhelyezni nem lehetett. 40 év alatt nagyot fejlődött a technika, új tartalommal látta el ezt a világhírű gépészeti kutatóintézetet, amelynek kibővítését, újjáépítését elhatározták. És az épületnek új, a tartalommal harmonizáló külsőre volt szüksége, amely ne akarja a firenzei palotákat utánozni, ne akarjon egyebet hirdetni, mint azt, hogy ebben az épületben korszerű keretben komoly fiatalemberek tanulni és dolgozni akarnak.

A feladat nem volt egyszerű, mert a tervező építész fantáziáját nemcsak az előre meghatározott 10,180.000 svájci frank szorította a realitások keretei közé, hanem a súlyos problémáknak még egész sorozata is. A régi iskolaépületet éppen gazdasági szempontból meg kellett tartani, átépíteni és kibővíteni. És ehhez az épülethez szerves egészként hatalmas, több periódusban épülő gépcsarnokot, a távfűtési központot és egyéb intézeteket kellett kapcsolni. Ezeknek az épületeknek bele kellett illeniök az egyetemi intézetek csoportjába, amelyek együtt a városkoronát alkotják. Ennek a nehéz építészeti

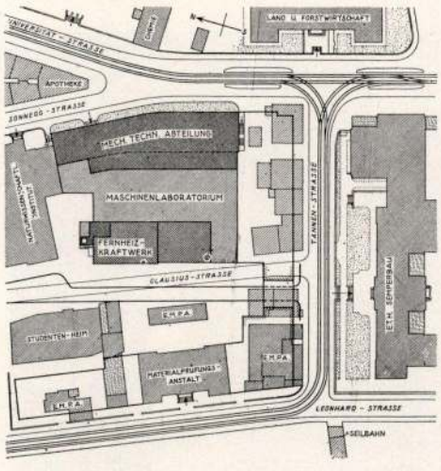

Helszínrajz és alaprajz

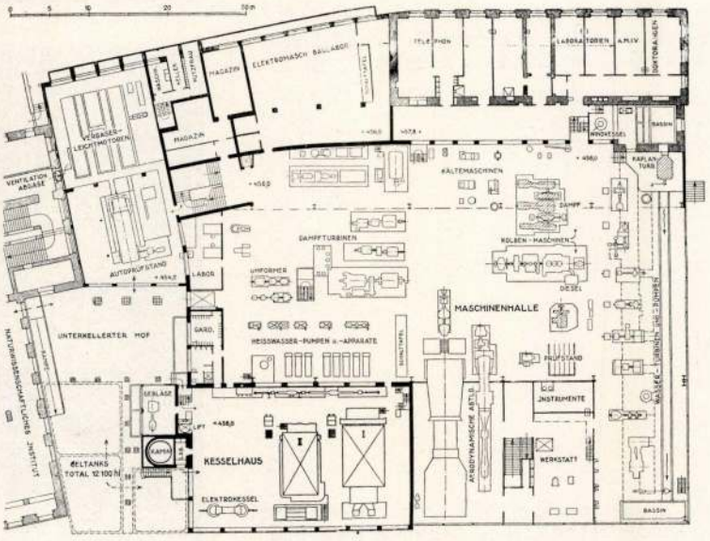

Der Neubau der E. T. H. Zürich. — Arch.: Prof. O. Salvisberg. — Mitarbeiter: M. Meier, P. E. Soutter

Az új épületszárny utcai homlokzata

feladatnak a megoldásához egész emberre volt szükség és így esett a választás Otto Rudolf Salvisberg professzorra, erre az európai hírű építészre és pedagógusra, aki Berlint és a svájci városokat a modern építészet tökéletes műveivel gazdagította. És Salvisberg professzor tökéletes munkát végzett.

Az egyetemi épületek hosszú sorban a Zürich-hegy oldalán állnak. Ennek a sornak a közepét a műegyetem központi épülete, amelyet Semper, korának egyik legnagyobb építésze tervezett, foglalja el. Ettől balra áll a tudományegyetem, amelynek hatalmas, barokkos tetejű könyvtártornya hasonló vertikális hangsúlyt követel szimmetrikusan a Semper-féle épülettől jobbra is. Ez az új toronyszerű épület a távfűtési központ kéménnyel összekapcsolt hűtőtornya, amely a modern építészet füstölő szimbolikus oltáraként a többi egyetemi épülettel együtt a lehető legharmonikusabban és leghatásosabban alkotja a városkoronát.

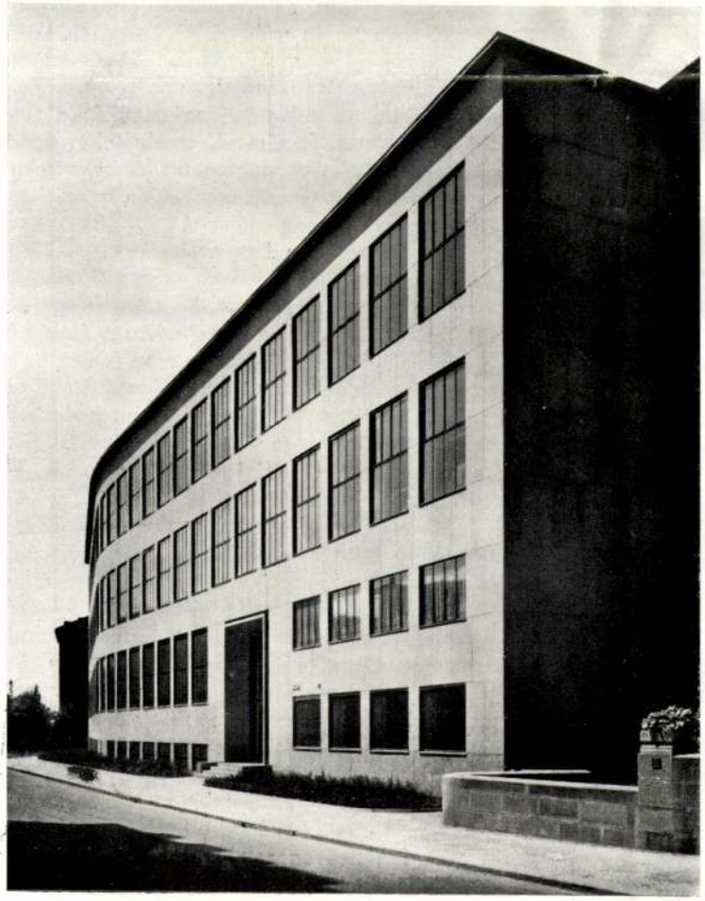

A gépészeti fakultás régi épületének renaissance fasszádja eltűnt, de eltűnt a vártoronyszerű víztartó is és a manzardtető. Az ablakok megnagyobbodtak, levegő és napfény özönlik az előadó- és rajztermekbe. És csak az épület utcaszabta gyenge hajlása jelzi azt, ahol az új épület csatlakozik a régihez és csak az ablakközti pillérjeinek karcsúsága mutatja, hogy itt nem terméskővel foltozott (amit cement hozzáadásával kellett most megjavítani) téglából, hanem vasbetonból van a konstrukció.

Beépült a telek 82%-a.

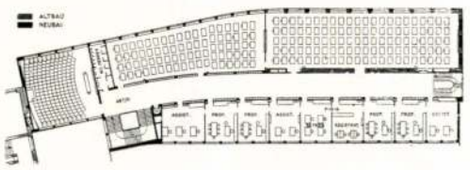

Alaprajz

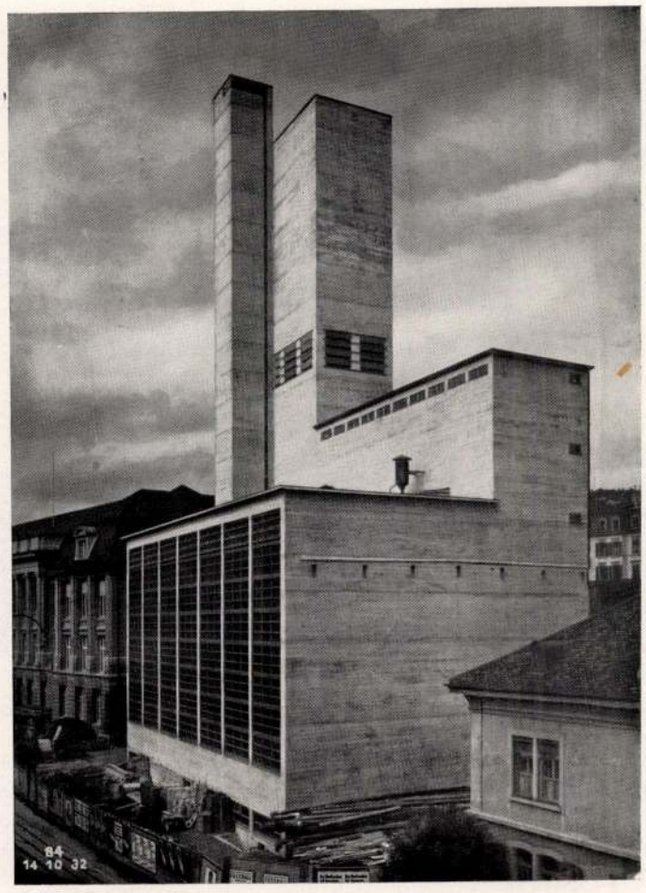

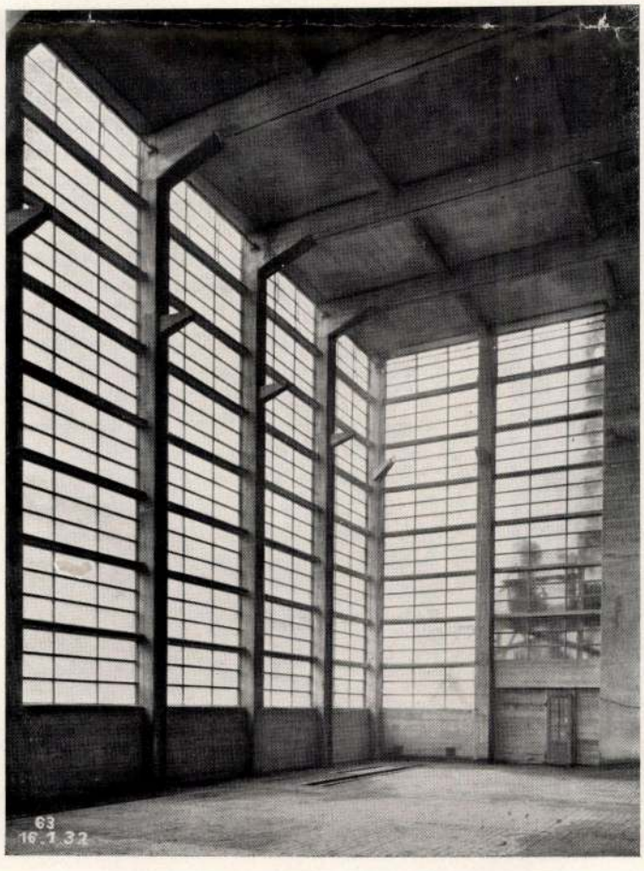

Az új kazánház külseje és belseje

Az iskolaépület háromemeletes, kétemeletes pincéje és hatalmas tetőkertje van, amely a tetőfelépítményben elhelyezett frissítőhelyiséggel együtt a diákság pihenőjéül szolgál. A bejárat a nagyforgalmú Universitätsstrasseből a mellékutcába került. Mert így a bejárat nem konkurrál a műegyetem Semper-féle központi épületének bejáratával, másrészt a diákok be- és kiözönlése nem zavarja meg a főútvonal forgalmát sem. Ez az elrendezés eredményezte azt is, hogy emeletenként 3—3 tantermet lehetett elhelyezni. Az épület homlokzatát részben a vakolatnál tartósabb műkőlapok fedik (amelyeknek hátlapjára még a gyárban szigetelő parafalapokat erősítenek), részben pedig nyersbeton képezi.

Az előcsarnok falait fényezett, világoskékben játszó fehér táblák borítják. Két-két ámpolnaszerű fémlámpa világítja meg a tükörszerűen síma mennyezetet. Már a szélfogóban szembetűnik a belépőnek a lépcsőházban felállított propelleres repülőgépmótor: a gépépítők szimboluma.

Az előcsarnok és főlépcsőház lépcsője „freitragend" (szabadontartó) vasbeton fokokból van, amelyeket nagy klinkertáblák fednek be. Az égetett agyag több árnyalatú barnás színe érdekes ellentétben áll az anticorodal karfával és a fekete keménygumi „handlauf"-fal. A barna, fekete, világoskék és fémszínű lépcső könnyedén fut fel a halvány sárgás színárnyalatú lépcsőházban, amelyet betonba (a műhelyben) üvegezett hatalmas ablakok világítanak meg. Emeli a lépcsőház a maga egyszerűségében is pompás hatását a mennyezeten szabadon felfüggesztett és a földszintig lelógó kettős fémcső, amely talán éppen azért, mert nem akar megcsodált lámpa-műremek lenni, hanem megelégszik egyszerűen azzal, hogy este kellemes, tompa fénnyel világítsa meg a lépcsőházat, páratlan benyomást kelt. A városi műszaki hivatal (Baupolizei) még egy második lépcsőnek felállítását kívánta. Ez a melléklépcső a régi épület tulsó felében van elhelyezve és miután az épületet ebben az irányban meg fogják hosszabbítani, egy hegesztett acélpléhszerkezetet választottak, amelyet később a maga egészében tovább lehet majd tolni. A melléklépcsőt fémkeretekbe foglalt üvegfal világítja meg. A két lépcsőt 4.50 méteres folyosó köti össze, amelyből délkelet felé 3 emeleten keresztül a rajz- és előadótermek, valamint a toalettek, míg délnyugat felé 2 emeleten keresztül a tanárok és asszisztensek szobái nyílnak. A lépcsőház és a folyosók falait halvány vöröses színű olajfestésű Stramin borítja. A betonpillérek a falakban teljesen beépített ruhatári szekrények elhelyezését engedik meg. Ezeknek a szekrényeknek befelé tolható ajtajuk van és csoportonként szellőztetőkéményeken keresztül szellőződnek. A földszinti és pincefolyosók a gépcsarnok üvegbeton tetején keresztül kapnak közvetett világítást. Ezekről a folyosókról szilárdan beüvegezett kristály ablaktáblákon keresztül, kényelmes padokról lehet a gépcsar-

Az új kazánház szellőző kürtője

nokba betekinteni. Két kiállítási terem csatlakozik a folyosóhoz. Minden ajtónak körülfutó gumiszallaggal ellátott acélpléh „zarge"-ja van. Az ajtó becsukásakor rugónyomásra automatikusan gumisín nyomódik a padlóra és meggátolja a huzatot. Minden ablak egyszerű üvegezésű vasablak. Újítás ezeken az ablakokon az a konstrukció, amely mechanikus kapcsolással 30°-os szög alatt nyitja az ablakszárnyakat és így huzatmentes szellőztetést hoz létre. Az előadótermekben ez az ablak a szellőztetést a mechanikus elsötétítés (vetítésekkor) ideje alatt is megengedi. A termek falait az ajtók magasságáig síma „sperrholz"-táblák fedik, az előadótermekben tölgy-, a tanárok szobájában „esche"-furnérral. Ezáltal minden teremben a falra képek és rajzok könnyen akaszthatók fel.

A 4 előadóteremben amfiteátrumszerű elrendezésben összesen 609 csűbútorülőhely van. Az 5 méter hosszú tábla mögött, amelyet villamossággal lehet feltolni, vetítési felület van. Minden apparátus elsüllyeszthető. A mennyezeteken és falakon Acousti-Cellotex táblák vannak, amelyek megakadályozzák a visszhangot. A padlókat parafalinoleum borítja.

Az előbb említett termeken kívül a földszinten 4 szobás házmesterlakás van, házmester-páhollyal. Azonkívül a távfűtési központ irodahelyiségei, a doktorálok laboratóriuma, könyvtárszoba, ülésterem, műegyetemi telefonközpont (15 fővonal, 4—600 intern szám) szintén ebben az épületben nyert elhelyezést. 14 teremnek temperaturáját távtermométerek segítségével egy központból szabályozzák. Az épületnek különböző szisztemájú laposteteje van.

A gépcsarnok 64 × 30 m alapterületű és 11 m magas. 6 darab egyenként 22.40 méteres teljesen hegesztett vastartó hidalja át. A csarnokot járható üvegbetontető egyformán megvilágítja. Egy 10 tonnás teherbíróképességű villamosdaru szállítja a gépeket. A gépeknek tervszerűtlen, mintha véletlen történt, elszórt felállítása annak a körülménynek tudható be, hogy a gépcsarnok elsősorban a bemutatás és kísérlet céljait szolgálja. Érdekes, hogy a régi gépcsarnok háromfokú gőzgépe és egy 4-ütemű Diesel-mótorja, valamint egy Kaplan-turbinája az építkezés egész ideje alatt működésben volt. És ezáltal nagyon megnehezítette az építkezést.

Kísérleti gépcsarnok

A gépcsarnokhoz csatlakozik a két pince-emelet mélységű elektrolaboratórium.
A csarnok tetejét nyáron permetezőgép hűti le, ezenkívül tökéletes szellőztetőkészülék is gondoskodik arról, hogy nyáron a nagy melegben is kellemes legyen az ottartózkodás.
Az építkezések harmadik fázisában most készül el a csarnokkal térben és üzemileg is összefüggő aerodinamikai, hidraulikai és textilgép-intézetek is. A nagy szélcsatornában repülőgépmodelleket próbálnak ki, a hidraulikai osztály 38.50 méteres kísérleti csatornát, gyüjtőmedencét fog kapni. A hidraulikai osztállyal szoros kapcsolatban, a régi épületrész pincéjében egy nagy szélkazánt helyeztek el, amely a lebontott víztornyot helyettesíti.
A „leichtmotoren" (Vergasermotoren) laboratórium, amely a fakultás egy önálló intézete, az épület többi részével lépcsőösszeköttetésben áll. Miután ebben az intézetben az autó- és repülőgépmótorok kipróbálásánál nagy zaj és sok gáz fejlődik, különösen nagy gondot kellett fordítani arra, hogy ez az intézet a többieket munkájukban ne zavarja. Ezért a vizsgáló terem falait és mennyezetét Acousti-Cellotex burkolattal látták el, a mennyezetre ezenkívül hangfelfogó „haarfilzmatte"-val bevont lécrostély is került. A kipufogó gázokat egy megnyugtató kamrába vezetik, ahonnan a tető felett kiengedik azokat. Természetesen tökéletes szellőztető készülékek gondoskodnak az elhasznált levegő kicseréléséről.
A távfűtési központ volt az épületcsoport első épülete. Az épület nagyrésze vasbetonból van. A kazánház két fala teljesen betonba ágyazott üveg, míg a másik két massziv falba csővezetékek és mérőeszközök kerültek. A padlót sötétre égetett svájci klinker borítja. Az összes lépcsőket fénytátengedő „Wema" alkotja. A szellőztetést és ködtelenítést a kazánház feletti szellőztető felépítmény látja el. E célból a földszintről automatikusan nyithatóak a könnyüsége miatt anticorodalból készült ablakok. A pincében helyezték el az elosztó csőhálózatot, „Kesselspeisewasser-pumpákat", rezervoárokat, segédgépeket, salaktalanító és raktárhelyiségeket. A közlekedési udvar alatt és a második pincében vannak a villamossági „anlage"-k, amelyek lépcsőkön jól megközelíthetőek. A szennyvízcsatorna kereken 12 méter mélységben van a Clausius strasse szintje alatt. Két automatikus pumpa szállítja a szennyvizet a városi csatornahálózatba.
A kazánház majdnem az SSB, a svájci szövetségi vasutak alagútja fölé került és így a fűtőanyagutánpótlás megoldására kitűnő alkalom adódott azáltal, hogy egy 33 m mély és 1.70 m átmérőjü aknát ástak, amely egy 15 méteres alagúton keresztül összeköttetésben áll a vasút alagútjával. Így a szenet közvetlenül a vasútikocsiból légnyomással szivattyúzzák a kazánházba. A személy-

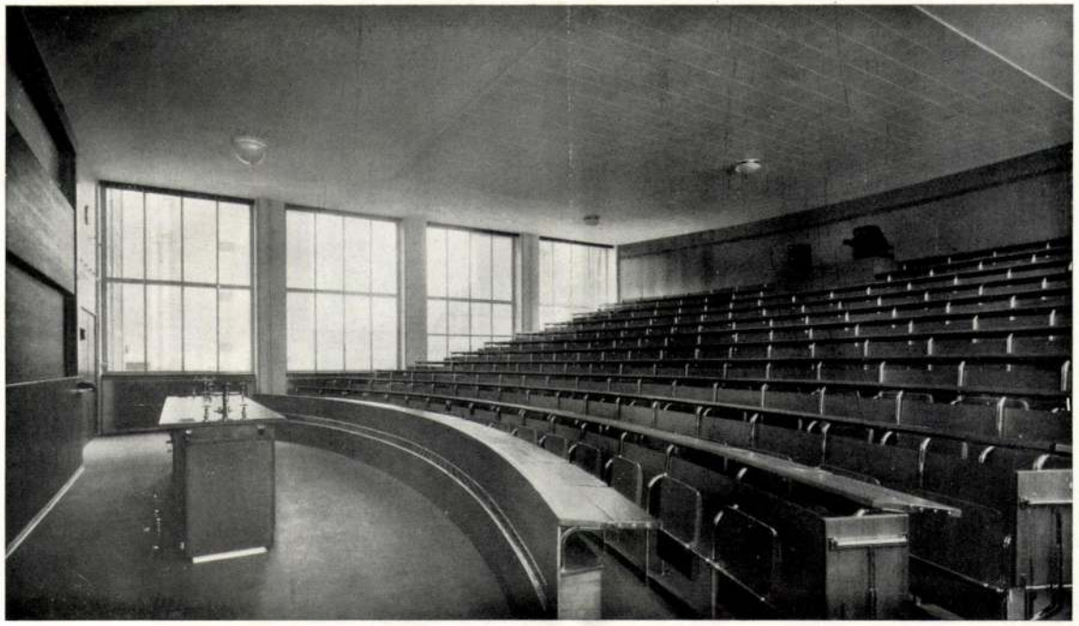

forgalmat a kb. 67 méteres függőleges távon egy másodpercenként 3.50 m-t megtevő felvonó 20 másodperc alatt bonyolítja le. A fűtés céljából az olajkészleteket egy 10 m mély pincében raktározták be. 5 darab kétemeletes vasbetontartóban összesen 12.100 hl fűtőolaj helyezhető el. Ezeket a vasbetontartókat az olaj káros hatása ellen belülről üvegtéglákkal védik.

A kémény 63 méter magas és tiszta keresztmetszete [illegible] vasbetonból épült és belülről tűzálló burkolatot kapott chamottból, kieselgur hőszigeteléssel. A burkolat terhét vízszintes merevítők viszik át a kémény falára. A kémény teljes terhelése 1000 tonna.

A nedvesség ellen az alapozás betonjának köbméterébe 9 kg Sika-keveréket tettek. A többi épületrészek pincefalai Sika-habarcsot és kőpakolást (Steinpackung) kaptak. Az alapozás különös granulometrikus betonból ké-

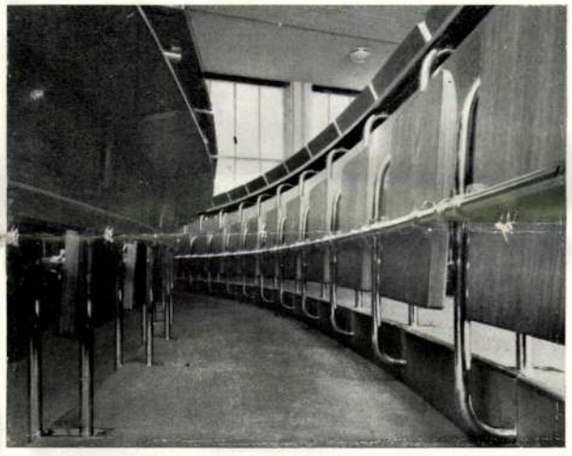

Fenn: nagy előadóterem. Lenn: társalgó a legfelső emeleten

Tanári szoba

Rajzterem-folyosó

szült, amelynek köbméterébe 400 kg speciális cementet kevertek. A kéményben fejlődő füstgázok maximális hőmérséklete 250°, ennek következtében a kéményen 40° hőmérséklet különbséget kellett figyelembe venni. Ezeknek tudományos megfigyelésére a kémény egész magasságában arányosan elosztva 5 pyrometert helyeztek el. A kémény mellett, de ezzel összefüggésben, lépcsőház épült, amelyen a kémény plattformja könnyen elérhető. A hűtőben a gépek hűtővizét kb. 20°-kal lehűtik. A kémény és hűtőmű együtt szerves egészet alkot és monumentális szimboluma a távfűtési központnak.

A hűtőtorony alsó részén 140 m³ ürtartalmú víztartó van, amelynek feneke, tekintettel az erősen korlátozott szerkezeti magasságra, kazetta födémszerű kiképzést nyert. A hűtőtorony ablakainak betonzsalui gyárilag készültek és az épületen szerelték azokat a bordázatba. A hűtőtorony felső részének kettős fala van, nehogy a víz keresztül szivárogjon. Ezáltal elejét vették annak, hogy az épület külső falán vizes foltok keletkezzenek. A belső falnak statikai szerepe nincsen, a két fal közé átszivárgott vizet levezetik.

A hűtőtornyot igen alacsony hőmérséklet (sokszor — 10°) mellett kellett betonozni, ezért a kavicsos homokot a keverés előtt különleges szerkezetű lemezeken felmelegítették, az épület belsejét kokszkályhákkal fűtötték, úgy hogy ennek az igen alacsony hőmérsékletnek ellenére a beton mégis 20—30° meleg volt.

A gépészeti fakultás épülete a távfűtési központtal és a gépcsarnokkal együtt is csak egy részét képezi annak a nagyszerű városépítészeti feladatnak, amelyet a műegyetemek átépítése jelent. Prof. Salvisberg műtermében már készülnek a tervek és már áll a hatalmas modell, amely áttekinthető képét nyujtja az egész műegyetemi városnak.

Bleyer György
cand. arch. e. t. h., Zürich.

Bleyer György

cikkei: Otthonosság és urbanisztikai környezet – Korunk, 1968. 12. 1767-1733. l.

Az építéneti tér lényegéről. – Ép. és Közl. ~~és~~ tud. Közl. 1968. 3-4. n. 525-526. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. – Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149-182. l.

152. l.

BLEYER GYÖRGY

(Dicţionar român— de fizică). Feltárta Ci- tatásait a marosvásár- leleki-tékában (Iordan- 1958), s a román folyóiratokban szá- vonatkozásra mu- A magyar tannyelvű számára román tan- szerkesztett.

Béla: *B. G.* NyIrK

Ernő (Gyergyószent- jan. 2.) — köz- Szülővárosában felsőbb tanulmá- resti Ştefan Gheor- kolán s a Közgaz- nyi Akadémián vé- pályáját az tajaként kezdte, főszerkesztő- majd a Falvak Dol- szerkesztőségi főtit- az Előre rovat- állami tisztvise- riumi főtisztvi- kérdésekkel falusi témájú jegyzetei jelennek írásait A Hét füzete: *Fény a* 1950). Ateista *ünnepek*, tások, Vécsey népszerűsítő

Bakó Ervin,

Blénessy Károly — **Hasznos Könyvtár;* **mezőgazdasági szakirodalom*

Bleyer György (Temesvár, 1907. jan. 21. — 1970. aug. 18., Düsseldorf) — építészettörténész. Középiskolát szülővárosában végzett, műépítészeti tanulmányait Stuttgartban és Zürichben folytatta, ahol mint diák a német kommunista mozgalomban vett részt, s Gaál Gábor révén kapcsolatba került Moholy Nagy Lászlóval. Előbb Temesvárt nyitott magán tervezőirodát, majd 1950-től bukaresti tervezőintézeteknél dolgozott. Városrendészeti és művészettörténeti cikkeivel a Korunkban már a 30-as években jelentkezett, gyakorlati munkapályáján felgyűlt tapasztalatait azonban csak a 60-as években kezdte szaktanulmányokba foglalni. Temesvárról írt urbanisztikai monográfiája kéziratban maradt, Gyulafehérvárról készített építészettörténeti jegyzeteiből egy részlet jelent meg (Korunk 1968/11), kéziratban maradt Ada-Kaleh monográfiája is. A brassói várrendszer kialakulásáról és fejlődéséről szóló tanulmányát hat folytatásban közölte az Új Idő (1969). *Az ötvenéves Bauhaus* c. tanulmánya (Korunk 1969/5) történeti visszapillantásában kitért a Korunk és a Bauhaus-mozgalom közvetlen kapcsolatára. Munkái: *Locuinţele oamenilor muncii de-alungul timpurilor* (1957); *Az építészeti tér lényegéről* (Bp. 1969).

RMIL I.

Blomberg Carla, írói nevén *Czegei* (Gardánfalva, 1907. ápr. 19.) — író. A két világháború között a Pásztortűz, Ellenzék, Keleti Újság közölte verseit és prózai írásait. A KZST tagja. *Bözsi* c. ifjúsági regényét (egy őz története) Vásárhelyi Z. Emil rajzaival az ESZC adta ki (Kv. 1939). Szamosújvárt él.

Bliaznów-i
Block

Bliaznów-i oltár festője

a jánosréti mester követőjének tűnik

Radocsay Dénes: A gopánváraljai (Gopanvarolea) festett famennyezet lengyel rokonsága. MTA II. Tám.-tört. Tud. Ost. Közl. II. tört. l. sz. (1951). 61. l. lábj.

M. D. K.

BLIEMBL, Franz szobrász

született Kismartonban

1682-ben Bécsben házasodott

Aggházy: Barokk szobrászat... Pth. 1959.

I. 174. l.

Blh vára

Balog és Bugyik
falva közti varrom
Gömörm

csak szöveg van!

Janota I.
58–64. l.

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

BUCZKÓ GYÖRGY

KULTÚRA – MH-POSTA

2002. október 1., kedd

Magyar Hírlap

A pártatlan üveg szólásszabadsága

Buczkó György szoborkiállítása ironikus fricskát ad a politikának

Buczkó Györgyöt a szakma a világ húsz legjobb üvegművésze közé sorolja. Számos elismerést kapott itthon és külföldön, technológiai eljárásokat talált fel, kísérletező kedve mégis mindig új utakra viszi. Az Üvegpiramis Galériában kiállított legfrissebb szobrai, azaz „üvegzsebei" az átláthatóság követelményének kifigurázásával adnak fricskát a politikának.

Rénes Judit

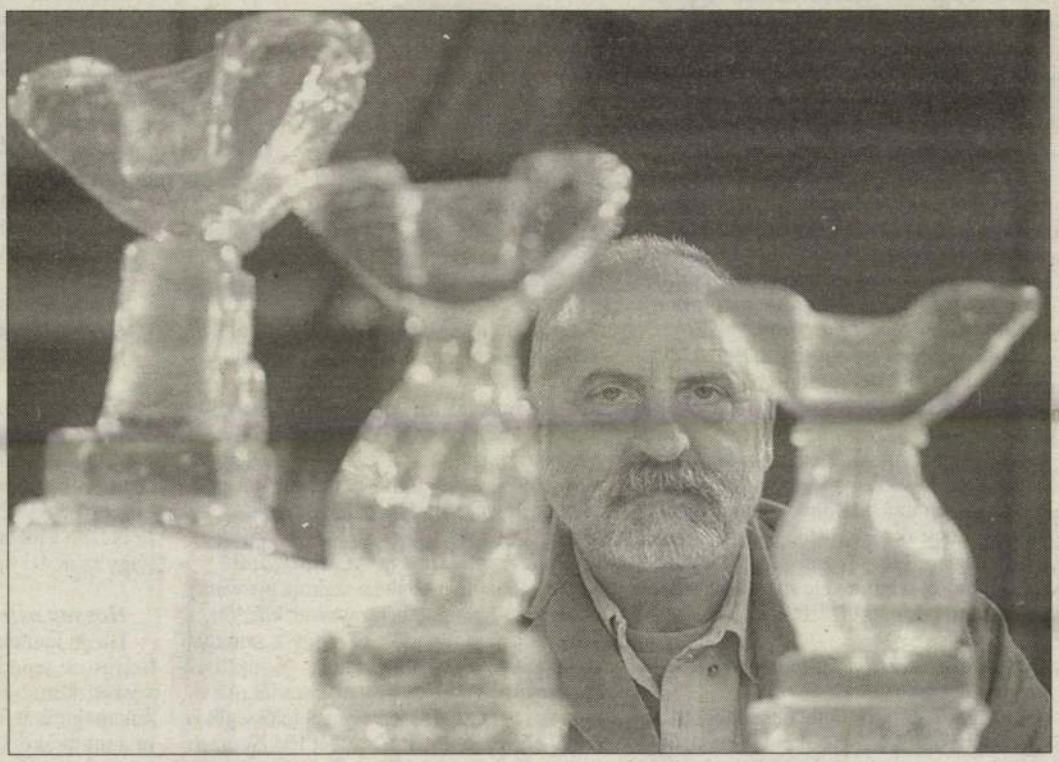

Buczkó György szerint nem szólás-, hanem megszólásszabadság van Fotó: Dezső Tamás

Az „élő glassikus" Buczkó Györgynek – aki egy évtizede ezzel a névvel alapított művészcsoportot – a kisujjában van a mestersége. Üveggyárak tervezőjeként szerzett tapasztalatait ötvözi autonóm világképpel és műfaji változatossággal. Brüsszelben a Duna stilizált fodrait öntötte formába, a MOM Parkban gigantikus szobra áll, Japánban többször nyert díjat alkotásaival. Távol-keleti népsze rűsége nem véletlen, hiszen anyagalakító virtuozitása a felület mögött rejlő lényeg keresésével és letisztult jelrendszerrel párosul. Az izgatja, hogyan lehet másként az áttetsző vagy éppen homályos üveg mögé látni. Akármibe fog, a konstruktőr precizitásával fegyelmezi meg túláradó fizikai-szellemi energiáit. Ezúttal az üvegzseb-koncepció ihlette meg, bár a morális és büntetőjogi tisztaság agyonhangoztatott követelménye csak ürügyet szolgáltatott legfrissebb művészi kalandjához.

„Most úgy viselkedem, mintha az olvasói levelek rovatban visszajelzést adnék a politikának" – tudatja szándékát az alkotó, akinek az üvegei bevallottan nem jólneveltek. Szókimondó, pártatlan, képmutatásmentes művek, azaz fejlett karakterű, önálló glassikus teremtmények. A néző szemébe kacsintanak, sőt nevetnek, hogy görbe tükröt (üveget) tartsanak a politikacsinálóknak és a hatalom közönségének. Hiú hiszékenységünknek, kisded játszmáinknak és eltitkolt hiányosságainknak. „A kiállítást bal- és jobboldali közszereplők egyaránt megtekintették, de egyikük sem tudta eldönteni, melyikük zsebére megy itt a játék. A valódi üzenet az, hogy a politika húzódjon vissza, engedjen teret a művészetnek, vagy ahogy régen a Ki mit tud?-ban mondták, cseréljen helyet az üvegessel" – mondja Buczkó György. Néhány nap alatt sikerült anyagba dermesztenie pajzán kritikáját, amelyben fellelhető a derűs elnézés. Száz szobrához közhelyek és szólások szatirikus parafrázisait biggyesztette hozzá, hogy mondanivalója még plasztikusabb legyen. A címek önmagukért beszélnek: A zsebesnek áll..., Ha megszavazzuk se lehet kivenni, Zsebellenző, Zsebpiszok, Átvilágtalan, Az én zsebem az én váram, Jobb sorsra érdemes bal zseb, ...mondom bal..., amit ha megfordítunk, az eredeti pólus átcsap önmaga ellentétébe. A vázába szorított Kezelhető szellemet egy kék rózsa testesíti meg, míg a Balsors-zseb önpusztító módon belecsapódik egy üvegfalba. A groteszk jegyében kocka alapú stampedlis pohárból ihatnak a „téglák", noha nagy részüket már elhordták az érdeklődők.

A glassikus teremtmények annyifélék, ahányan vannak: gömbölydedek és szögletesek, geometrikusak és amorfak, alakjukat eltolt síkok és rejtélyes lyukak határozzák meg. Vaskosan finomak, archaikusan maiak, némán beszédesek. Annyira képlékenyek, hogy a teknő, a jégtömb, a bölcső vagy a kúp is részükké válik, sőt többüknek fallosza van. Jellemük szerint pimaszak, okosak és bővérűek, hiszen összetalálkozik bennük az erotika, a költségvetés és a népi bölcsesség. Ugyanakkor rejtőzködő alkatúak: minél tovább bámulják őket, annál többet tárnak fel magukból, de az igazi élményhez meg is kell érinteni őket. Teremtőjük úgy látja, ma nem szólás-, hanem megszólásszabadság van, ezért művészként fenntartja a jogot, hogy üvegben is kimondhassa, amit gondol. Buczkó György lenyűgözően szabadszájú munkái október 15-éig láthatók a Nádor utcai Üvegpiramis Galériában.

Jordán Tamás politikai és szakmai előítéletektől mentes művészeti központtá alakíta

„Az első számú színház lenne a Ner

Éjfélkor járt le a Nemzeti Színház vezérigazgatói posztjára kiírt pályázat határideje. Lapzártánkig két pályázat érkezett a kulturális tárcához. Jordán Tamás, a Merlin Színház igazgatója egyike azoknak, akik indultak a versenyben. Most kezdődő sorozatunkban elsőként őt kérdeztük elképzeléseiről.

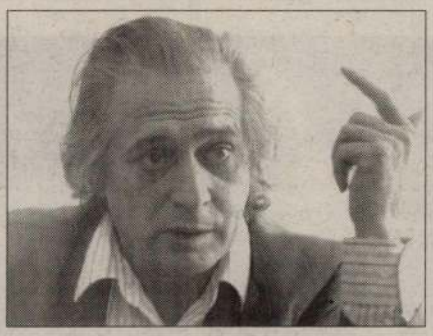

Jordán Tamás saját állandó társulattal képzeli el a színház jövőjét Fotó: MH-archív

Korábban nyilvánosan is kritizálta a Nemzeti Színház Duna-parti építését, aztán a nyári Pécsi Színházi Találkozón már csak legyintett a Nemzetivel kapcsolatos újabb botrányokra. Miért pályázott mégis a Nemzeti igazgatói posztjára?

Éppen a Pécsi Színházi Találkozó idejére esett Huszti Péter lemondása a Nemzeti éléről. A fesztiválon több kolléga odajött hozzám, hogy mivel engem konszenzusos személynek tartanak, biztattak, ha kiírnak pályázatot, azon vegyek részt. Görgey Gábor miniszter egy telefonbeszélgetésben kifejezte, hogy ő is szeretné, ha pályáznék. Feltételezem, Görgey másokat is biztatott a részvételre, tehát a vele folytatott beszélgetést nem tekintem ígéretnek.

A miniszter az ön üzenetrögzítőjén nem hagyott üzenetet?

Görgey Gábor üzenetet nem hagyott. Telefonon beszéltünk, egyébként jólesett, hogy magas fórumon is úgy gondolják, érdemes elindulnom a versenyen. Aztán elkezdett bennem motoszkálni, végül is, miért ne próbálhatnám meg, talán a pályám megkoronázása is lehetne. Hiszen tizenegy éve vezetem a Merlin Színházat, több színházi fesztivált szerveztem.

Mennyire motiválta abban, hogy pályázott, a Merlin Színház bizonytalan helyzete?

Kétségtelen, hogy a Merlin helyzete bizonytalan, de egy ilyen horderejű döntést ez nem motiválhat.

Amikor a Nemzeti Erzsébet téri helyszínét megváltoztatták, s elkezdődött a Duna-parti építkezés, a sorozatos botrányokkal kapcsolatban a színházi szakma hallgatott. Ebben nem érzi magát felelősnek?

Ha terhel is valamiféle felelősség, akkor azt nem akarom megkerülni. De itt arról volt szó, hogy a színházi szakma nem tudta eldönteni, hol húzódik a határ a politikai és a szakmai kérdések között. Továbbra sem tudom a választ, hogy ha a politikai akarat úgy kívánja, hogy egy színház helyszínét megváltoztatja, a szakma abba beleszólhat-e.

Csak ezen múlt a hosszú hallgatás?

Be kell látni, a színházi szakma gyávának bizonyult. Kompetenciazavarral küzdött, s aztán a dolog úgy dőlt el, hogy a szakmai szervezetek úgy határoztak: a Nemzetivel kapcsolatban jobb csendben maradni. Az viszont nyomaszt, és személyes felelősséget is érzek ebben, hogy az Erzsébet téri Nemzeti igazgatói posztjára kiírt pályázat győztesének, Bálint Andrásnak sem a politika, sem a szakma nem adott elégtételt. „Beleült a hintába", aztán méltatlanul elbántak vele.

A Siklós Mária által tervezett épületről nem pozitív a véleménye. Személyes tapasztalatai után megváltozott az álláspontja?

A Nemzeti épülete nem olyan lett, amilyen az álmaimban szerepelt. Bán Ferenc Erzsébet téri terve olyan volt. A Siklós Mária által tervezett épület nekem nem tetszik, de hát ízlés kérdése. Nagyobb gond, hogy ha a közönség belép a színházba, egy gazdag kivitelezésű, túl elegáns, majdnem giccses térbe érkezik, ahol egy idő után feszengeni kezd.

A pályázatában szerepel, hogy ezen szeretne változtatni?

Igen. Otthonosabbá szeretném tenni a közönségforgalmi részeket, de ezzel csínján szeretnék bánni, hiszen egy pályázó nem követelhet. Minden ilyen átalakítás komoly anyagi terhekkel járna, de a későbbiekben tovább lehetne erről a kérdésről tárgyalni.

Korábban többen a szakmai elitből – Zsámbéki Gábor, Ascher Tamás, Babarczy László – elhárították az előző igazgató, Schwajda György megkeresését. Ön az említettek közül szinte mindenkivel jó viszonyban van. Próbálta őket meggyőzni, hogy közreműködjenek a Nemzeti Színház munkájában?

Mindegyikükkel személyesen beszéltem. Szorítanak értem. És bár egy kicsit óvtak a feladattól, de nem beszéltek le.

Tehát ők sem önnel, sem külön nem akartak pályázni?

Nem, mert, ez az épület nem érdekli őket.

Viszont Balikó Tamás, a Pécsi Nemzeti Színház igazgatója szerepel a pályázatban.

Balikóra valóban számítok. Azt ígérte, segíteni fog nekem, szükségem van olyan emberre, aki vezetői tapasztalatokkal rendelkezik, s jól ismeri, miként működik egy nagy színházi üzem.

Hogyan osztanák meg a munkát?

Ha én lennék az igazgató, ő az igazgatóhelyettesi teendőket látná el. Mivel a művészeti kérdésekben kompetensnek érezzük magunkat, nem akarjuk kettéválasztani a munkakörünket.

Hírlik, Görgey egyik bizalmi embere, a mostani megbízott vezérigazgató, Bosnyák Miklós is csatlakozott a pályázatához.

Igen, ő lenne a színház ügyvezetője. Számítok azokra a tapasztalataira, amelyeket az elmúlt hónapokban mint megbízott igazgató szerzett a Nemzetiben.

Erre mondhatják sokan, hogy ön biztosra megy, hiszen nem elég, hogy Görgey is biztatta, még az általa kinevezett megbízott vezetőt is bevonja a pályázatába.

Aki akar, bármit mondhat, én nem kértem volna fel Bosnyák Miklóst, ha nem éreznék bizalmat iránta.

Bosnyákot többen támadták amiatt, hogy nem tudott megegyezni két, az eredetileg a Lear királyban szereplő színésznővel, Törőcsik Marival és Ráckevei Annával. Mi erről a véleménye?

Szívesen mondanék véleményt, ha láttam volna a szóban forgó szerződéseket. De csak mendemondákat hallottam róluk.

rom stúd
magyar d
berek kö
performa
nánk a sz
tó egy gy
tárgyalol
szánt elő
A pá
névsora,
arról, hc
tett Ner
Ascher
László,
Péter, C
Ádám, I
csai Pál,
József, S
nos, Val
nak tart
kát is a
megyesz
koncert
Terveze
mal felh
zőket a
különvo
táron tú
rendezv
Színházl
Gondol
tőverser
melynek
nanszíro
kortárs
Évente
pályázat
díjat adr
nének fo
Szerz
Igen.
meglévő
jelen ese
gyomány
dező mil
és kikkel
sort néz
gyon erő
tot, kine
lyem és
ról elég l
ni. Mive
nész van

M. D. K.

BLIM. kőfaragó
Becsben

1750 – 1756. Temesvár, Nep. Szt. János-
emlékművet 1189,– forintért szállit-
ja Wasserburger Ferenc szintén lécsi
kőfaragóval együtt

Agghárg: Barokk nobránat... Bp. 1959.
I. 174. l.

Megírva

Blüm

Kőfarago, temesvári

lás 1
2

B. Adattár II. 615. l. 5. t.

A MUZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK
ORSZÁGOS
FŐFELÜGYELŐSÉGE.
BUDAPEST, VIII., FŐHERCZEG SÁNDOR-UTCZA 13.

48.sz.

Tekintetes

RÖSS

Hivatkozással M
m.kir. miniszteri tanácso
megküldöm a nagyméltóságu
hoz intézett és 1913.évi

Blim, bécsi kőfaragó. A temesvári Nepomuki szent Jánosról nevezett vallásos társulat 1750-ben a bánsági adminisztráczió útján nála és Wasserburger ugyancsak bécsi kőfaragónál 1189 forintért megrendelte Nepomuki szent János kőszobrát. A szobrot Bécsben faragták és készen vitték le Temesvárra, ahol a városháza előtt felállítván, 1756 máj. 23-án szentelték fel. E szobor jelenleg Temesvárott a belvárosi Balázs-téren áll. A három oldalú oszlopon fenn szűz Mária alakja látható, oldalán Nepomuki szent János térdeplő alakjával. A talapzat három oldalán dombor-művekben, márványlapokon a szent életének három kiváló jelenete van megörökítve: a császárné gyónása, Nepomuki szent János Venczel császár előtt és a szentnek a prágai hídról a Moldvába való dobatása. A talapzat felett, az oszlop aljában Boromaeo Károly, szent Sebestyén és szent Rókus életnagyságú szobrai állanak.

Berkeszi István dr.: Temesvári művészek. Temesvár, 1910. 104. l. — *Borovszky Samu dr.:* Magyarország vármegyéi és városai. Temesvár. Budapest, é. n. 241. l. — *Gozsdu Elek:* A temesvári rokokó Madonna. *Temesvári Hírlap.* 1913 márcz. 23.

1756. állítottár fel.
utóbb
rre került.
márvány

1750. máj. 4.

Blim Steinmetzmeister

(Nep. Szt Bános nobra 1189 kötért Wasserburgerrel közösen.)

Baróti, Adattár V–IX. 615.

Blim

Herzog

MDK

Blim bécsi kőfaragó

~~Kmetsvári~~ temesvári
pozsonyi Immaculata és Nep.Szt.János emlék 1753-56.

Vita Aggházy Mária a Barokk Szobrászat Magyarországon c. kandidátusi értekezéséről. Aggházy Mária válasza Művért 1957.VI.évf.4.sz.317.l.

1/. MDK

Wasserburger és Blim „bécsi szobrászok.

készitették a temesvári rokoko Madonna szobrot 1756-
Az alapzatot domborművek diszitik. Az egyik dombormü a
a jelenetet ábrázolja, amikot a királyné gyón Nepomuki
János püspöknek. Az udvaroncok leselkednek.

Gozsdu Elek: A temesvári rokoko Madonna.
Temesvári Hirlap/. 1913.márc. 23. U.536.

2/.

Wasserburger és Blim.bécsi szobrászok.

A dombormü másik jelenete: mikor a gyónás titkának elárulását követeli a király. A harmadik: mikor Nep.Jánost a hidról a Moldva folyóba dobják. - A szobor középrészén Nep.Jánossal együtt négy szent áll és fölöttük felhökön néhány angyal.

Gozsdu Elek: A temesvári rokoko Madonna.
Temesvári Hirlap. 1913. márc.23. U. 536.

Elisabetha Blini
Habán név

1665–1680 körött

Román János: A Habánok Sárospatakon
Sárospatak, 1959.

27.

MDK

Blint János és Alszer Menyhért

Könyvkötők

1634. ben Könyvkötő-mesterek Kassán.

– Kassai Könyvkötők

Grafikai Szemle 1910 évf 6 sz. 181.

Plastika

~~[illegible]~~ Báthory Kristof sir emléke Block Vil-
mostól Gy-fehérvár, 1584.

Herzog J. Ujabb adatok Bethlen Gábor és Károlyi
Zsuzsanna sir emlékéről.
Szárados 1922-23.
539. l.

Bloch és Pollak könyomdatulajdonosok M.D.K.

mük. az 1860-as években

1. A 13 vértanu küzül Kiss Ernő, Lázár Vilmos, Dessewffi Aristid és Schweidel József 1849.okt.6-án reggel fél hat órakor az aradi várszánchan golyó által történt kivégzése.

Gerszi: A magy. kőrajz. 1960 130

Bloch akadémiai festő M.D.K.

Cégtábla apja szegedi szatócsboltjának. / III.
Napoleon a vegyeskereskedés tárgyaiból összeállított arcképe/

Bálint Sándor: Pálánk
A Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962. 153.1.
Szeged, 1962.

.

MDK

Bloch Alfréd épitész

Epitő Ipar, 1909. jul. 11. 254 l.

MDK

Bloch Alfréd é.m.

Épitő Ipar 17.sz. 191o. ápr. 24. 184 l.

MDX

MDK

Bloch Alfréd, bp.-i épitész

nyerte el az elsö dijat, de megosztva Fejér és Ritter bp.i épitészekkel.
Jeligéje:Misrach II.

A ozikozói izr. templom tervpályázata.
Vállalkozók Közlönye. Bp. 1907.jun.12. 6.l.

M. D. K

BLOCH és

Holitscher építész

Budakeszi u. 24. sz. villa kibővítése

1940-ben

Budapest műemlékei II. köt. 1962. 539. l.

MDK

Bloch építész

Magánép. Épitő Ipar 19o9. márc. 7. 94. l.

MDK

Bloch (építész)

Az ő és Stimm, miskolci tervezők, pályanyertes műve szerint bővítették ki a miskolci Korona-szállót.

– Ls.: Miskolc rohamos fejlődése. Városi Szemle, Bp. 1927. 730. l.

MDK

Stimm és Bloch ép.mérnökök.
Miskolc.

néhány grandiozus épitkezési tervrajzzal excellálnak.

Vidéki csentrumok.- Hét magyar város képkiállitása Miskolcon.
Képzömüvészet. 1929. 21.sz. 150.l.

MDK

Bloch és Holitscher

A salgótarjáni részvénytársaság palotájának építésénél a föld-, kőműves-, és elhelyezőmunkákat Bloch és Holitscher végezte.

Wellisch Alfréd: A salgótarjáni részvénytársaság palotája.

Magyar Építőművészet, 1907. 11.sz. 14.lap

megirva

Bloch, Alfréd

mnépisen

mut, 1873 körül

lásd

Gulyás Magyar Irók

III. 537. h.

MDK

Bloch

Alkotásaival Miskolc városát képviselte az 1930. febr.-ban Békéscsabán rend. városközi tárlaton.

Cikk: Városközi kiáll. Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.l.

BLOCH ALFRÉD és STIMM LAJOS, építészek

Miskolcon a két világháború között fővárosi tervek szerint néhány létesitmény épültcsak.Az épületek többségét helyi tervezők alkották,akik közül emlitésre méltó Bloch Alfréd és Stimm Lajos.is. 191.old.

ifj.HORVÁTH BÉLA: A miskolci városkép változása 189.old

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

„Napról-napra feszültebbé válik az UNO légköre“

Szó sincs róla, hogy a magyar parlamentáris rendszer veszélyben volna — állapítja meg az angol szabadelvű párt lapja

Zilliacus munkáspárti képviselő, a Kelet-Európában járt alsóházi küldöttség vezetője tegnap este újabb részleteket mondott el *Sztálinnal* folytatott beszélgetésükről. A szovjet kormányfő a többi között *erélyesen visszautasította azt a beállítást, mintha Varsóban újjáélesztették volna a Kominternt.* Ostobaság lenne visszaforgatni a történelem kerekét, mondotta *Sztálin* és *utopisztikusnak minősítette a kommunista pártok központi irányításának gondolatát.* A továbbiakban rámutatott, hogy *a Kominform megalakítása semmit sem változtat a Szovjetunió politikáján*, végezetül pedig leszögezte, hogy *a Szovjetunió tud várni és hogy nem fél az izolációtól.*

A latinamerikai államok

és a Szovjetunió közötti kapcsolatokban a brazil-szovjet és chilei-szovjet diplomáciai viszony megszakítása óta nem következett be újabb fejlemény. Brazíliában és Chilében is megkezdődött a belső küzdelem a kommunisták ellen. *Chilében tegnap 200 kommunistát tartóztattak le.*

Moszkvában igen erélyeshangú közleményben bélyegezték meg a brazil kormány döntését, amely »*idegen befolyás eredményeképpen következett be, tekintet nélkül a brazil nép igazi akaratára.*« Ami Dél-Amerika és Kelet-Európa viszonyának további alakulását illeti: Rióban nem tartják valószínűtlennek, hogy a diplomáciai szakítás a szovjet befolyási övezet többi országára is kiterjesztik.

A szovjet-iráni viszony

tegnap igen veszélyes szakaszába lépett. Az iráni parlament, miután meghallgatta *Ghavam* miniszterelnöknek a szovjet csapatok Iránban tartózkodása idején létrejött szovjet-iráni kőolajegyezménnyel kapcsolatos beszámolóját, *102 szavazattal 2 ellenében elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely lényegében elveti az egyezményt és új tárgyalásokat javasol a Szovjetunióval.*

Lake Successban

tovább folyik a küzdelem a két tábor között. A Szovjetunió és Csehszlovákia máris megkezdte a »kisközgyűlés« előkészítésére hivatott albizottság munkájának bojkottálását, amire *Shawcross* brit delegátusnak az volt a válasza, hogy »*a szláv nemzetek úgy viselkednek, mint a szeszélyes iskolásleányok*«. Ugyancsak *Shawcross* egy sajtóértekezleten kijelentette, hogy »*a szócsaták hevében egyre gyakrabban kicsúszó durvaságok napról-napra feszültebbé teszik az UNO légkörét*«.

Visinszki

a politikai bizottság tegnapi ülésén beterjesztette a háborús uszítás elfojtására vonatkozó szovjet javaslatot. Javaslatának megindokolása során *háborús készülődéssel vádolta meg az USA-t.* Éles hangon támadta *Churchillt*, aki szerinte két tömbre akarja osztani a világot, *Byrnes* könyvét »*ócskavasnak*« és háborúra való felhívásnak bélyegezte és uszítónak minősítette *Bullit* volt nagykövetet, *Forrestal* nemzetvédelmi és *Harriman* kereskedelmi minisztert is. Az utóbbi *Visinszki* szerint »*agresszív akciót sürgetett az USA részéről annak megakadályozására, nehogy a Szovjetunió elnyelje a világot*«.

Visinszki felszólalása után *Evatt* (Ausztrália) felszólított minden kormányt, *tegyen fokozottabb lépéseket mindenfajta háborús propaganda ellen.* Bírálta a szovjet politikát és védelmébe vette *Churchillt*, valamint *Byrnest. Byrnest* — mondotta — *körülbelül annyira jogosult háborús uszítónak nevezni, mint Hitlert a béke angyalának.*

A Manchester Guardian

a magyar belpolitikai helyzetről szóló nagy cikkében megállapítja, hogy a magyarországi választásokon legalább a szavazatok négy százalékához, *200.000 szavazathoz férhet kétség*, de a pártok választási módszerei következtében a parlamentben és a kormányban *ez a négy százalék sokkal erősebben érezteti hatását a koalíció javára* Magyarországon sokan úgy vélekednek, hogy a jelenlegi parlament nem fog megérni egy teljes évet, *szó sincs azonban arról, hogy a parlamenti rendszer veszélyben van.* n. gy.

Megöltek és kiraboltak egy borügynököt a debreceni vonaton

Debrecen, október 23. (A Világ tudósítójának telefonjelentése.) Rejtélyes gyilkosság ügyében indított ma vizsgálatot a debreceni rendőrség bűnügyi osztálya.

Az elmult éjszaka Budapestről Debrecenbe érkezett személyvonat egyik másodosztályu fülkéjében az utasok vették észre, hogy az ablak melletti ülésen 50 év körüli férfi fekszik, félig a földre csúszva, élettelenül. Megállapították, hogy az illető Törökszentmiklós és Debrecen között halt meg. Iratai szerint **Burger** Sándor 52 éves törökszentmiklósi borügynök volt, üzleti ügyben utazott Nyiregyházára.

Megtalálták pénztárcáját, 170 forinttal s értéktárgyait. Az a gyanu, hogy a dúsgazdag kereskedelmi ügynök *jóval több pénzzel* kelt útra. Gyanus külsérelmi nyomokat is találtak nyakán, ezek valószínüleg *fojtogatásból* eredtek. Az utasok feltevése az, hogy a kereskedelmi ügynök *rablógyilkosság* áldozata lett, megfojtották és kifosztották. Pénztárcáját 170 forinttal, valamint gyűrűjét és óráját a tettes azért hagyta meg áldozatánál, hogy ezzel elterelje a figyelmet a gyilkosságról.

Burger Sándor holttestét a debreceni pályaudvarról a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

240 magyar utas nem tud hazarepülni Palesztinából

A palesztinai zavaros közállapotok miatt 240 magyar származású telavivi lakos készül haza.

Már repülőgépeket is béreltek, útjuk elé azonban több akadály tornyosult. Az előkészületi idő alatt egyikmásik útlevél érvényessége lejárt és mivel Palesztinában nincs magyar követség és konzulátus, a kairói svéd konzulátus útján kértek beutazási engedélyt.

A kérelmek előbb Stockholmba jutnak s csak hosszabb idő után a külügyminisztériumba. Hátráltatja a hazautazást az is, hogy a repülőgépeknek el kell kerülniök Görögországot, s Olaszország felé kell útjukat venni. Olaszország azonban egyelőre a palesztinai átutazóknak nem ad vizumot.

A hazakészülő magyar származású palesztinaiak most abban bíznak, hogy a magyar külügyi szervek sietnek segítségükre.

Ma érkezett távirat szerint eddig csak huszonkétten biztosították hazautazásukat. November első felében repülnek Magyarországra.

Az angol bajnokságban vezető Arsenal Magyarországon

Az Ujpest Perényi és Kubala megszerzéséről tárgyal

A labdarúgósportban tegnap szenzációs tárgyalások kezdődtek egyesületi vonalon. London jelentkezett és felajánlotta az *Arsenal* vendégjátékát 1948 május második felében.

Erről *Nagy* Sándor, a szövetség ügyvezető elnöke ma a következőket mondja nekünk:

— Az Arsenal 12 mérkőzését sorozatosan megnyerte. Tudjuk, mit jelent ez az angol bajnokságban. A scapat májusra befejezi bajnoki mérkőzéseinek sorát és körútra indul. Ugyanekkor túrára indul a Chelsea és az angol válogatott is. Az angolok Prágában Csehszlovákia ellen játszanak, majd Olaszországba utaznak.

A brit kormány hajlandó a labdarúgó csapatainak európai túrája alkalmából felfüggeszteni a valutakiviteli korlátozásokat, azzal a feltétellel, hogy ezek a csapatok hazahozzák a mérkőzések becsületének felét.

A Labdarúgó Szövetségben úgy döntöttek, hogy az Arsenalt meghívják Magyarországra. A vezető angol csapat két mérkőzést játszik Budapesten.

Arról értesülünk, hogy az Ujpest tárgyalásokat kezdett Araddal és Pozsonnyal játékosok megszerzése érdekében.

Araddal *Perényi Pecsovszky* átvételéről tárgyalnak. Perényi a háborús években a Nagyváradi Atlétikai Clubban játszott és magyar válogatott is volt.

Pozsonytól *Kubalának*, a Ferencváros volt kitűnő csatárjátékosának átadását kérik. A válasz az volt, hogy Kubala szívesen játszana az Ujpestben.

A PDP bejelentette petíciójának visszavonását

A választási bíróság *Major* Ákos elnöklésével csütörtökön folytatta tanácskozásait. A tárgyalás elején *Kelemen* Sándor, a PDP megbízásából bejelentette a választási bíróságnak, hogy *a párt a tizenhat választókerület ellen beadott petícióját visszavonja.*

Ezután a választási bíróság a *Pfeiffer-párt békési mandátumai ellen beadott petíciót* kezdte tárgyalni.

A petíciós tárgyalás lapunk zártakor még tart.

Üzlettelen a tőzsde

A csütörtöki értékpiacon csupán egy-két papír iránt mutatkozott érdeklődés. Nyitó árfolyamok: Ganz 3.6 (áru), Tröszt 9 (áru), Kőszén 58—60 (kötés), Cukor 76 (pénz), Salgó 4.9 (áru), 1914-es fővárosi kötvény 500—515, 1927-es fővárosi kötvény 1100 (pénz), népszövetségi fontkötvény 250 (pénz).

LISZT FERENC születésnapján a Zeneakadémián pályázati hangversenyt rendeztek a fiatalok számára. A Liszt Ferenc Társaság pénzdíjakat nyert ki. Az első csoportban Vásáry Tamás harmadik akadémista győzött, Rajna Tamás negyedik akadémista a második díjat nyerte. A második csoportban megosztották az első díja Szendrey Imre első tanárképzős növendék és Bodonyi Anikó első művészképzős között, míg a második díj Fülep Tamásnak jutott.

A folyosóról

A Ház pirosszőnyeges folyosóján örömmel vették tudomásul a honatyák, hogy *Szeder* Ferenc háznagy egyik legfontosabb kötelességének a zavartalan fűtés biztosítását tartja. Árad is a kellemes meleg a központi fűtőtestekből.

Pesta László miniszterelnökségi államtitkár mosolyogva mondja egy népes csoport közepén:

— Szeder Feri bácsi azért füttet már, mert nem akarja, hogy a képviselők meghülj enek.

Meghallja ezt Szeder is.

— Hát apátok helyett nekem kell itt apának lenni — mondja — a gyerekekre pedig vigyázni kell...

*

— A Polgári Demokrata Párt százszázalékos franciabarát párt — jegyzi meg a büffében Bölöni György.

— Hogy hogy? — kérdezik tőle többen is.

— Mind a három képviselője, Kabakovits, Supka és Vészy belépett a franciabarát képviselők csoportjába...

*

Ofner Alfréd szomorúan ül a büffében. Az egyik pincér megkérdezi:

— Mi baj van elnök úr?

— Zsengellér elmegy az Ujpestből, nincs megfelelő balösszekötőnk helyette.

— Elmegyek én az Ujpestbe balösszekötőnek — szól közbe *Pásztor* Tamás

— Nálunk — jegyzi meg *Ofner* dr. — egy pfeifferis a képviselő legfeljebb — jobbszélső lehet.

*

Veres Pétert nagy örömmel üdvözlik a különböző pártbeli képviselők. Szerdán született meg negyedik unokája. *Jócsik* Lajos meg is kérdezi tőle:

— Mi lesz az unokádból?... Katona!?

— Ha van emberi szabadakarat, akkor nem hinném... — válaszolta a honvédelmi miniszter.

*

Bartha Albert ny. honvédelmi miniszter is megjelent a Ház folyosóján. Izgatottan tárgyalt több képviselővel. Hamarosan híre futott, hogy *Bartha* pártot akar alakítani. Sőt, már indulni is akar az új párttal a községi választásokon. *Pártay* Tivadar is meghallotta a hírt és csak ennyit mondott:

— Szép, szép. De mikor lesznek a községi választások...

*

Pfeiffer Zoltán állandóan siet. Szerdán a nagy sietségben leszakadt a kabátjáról egy gomb. Akivel csak találkozott a folyosón, attól tűt és cérnát kért. Megszólította *Kabakovits* Józsefet is.

— Jóskám, nincs egy kis cérnád?

Kabakovits máris veszi elő belső zsebéből a tűt és a cérnát. Sőt a csüngő cérnaszálat is leszakítja *Pfeiffer* kabátjáról, mire az keserűen jegyzi meg:

— Ez volt az utolsó szál a PDP és köztünk. És ezt is elszakítod... f. j.

Fogas végállomásnál
GOLFSZÁLLÓ
központi fűtés, melegvíz. Telefon: 361-929

Újjáépítve MEGNYILT SEBESTA Császárfürdő étterme
Remek vacsorák! Polgári árak! Halk cigánymuzsika!

1 nap alatt fest tisztít
COLOR Deák Ferenc-u. 4. (Vigadó épület)
Küldönc szolgálat

FEUER fest, tisztít garantáltan szárazon Tricoletinben ha kell egy nap alatt is VI., Bajnok-u. 12. Tel 127—110

MA DISZNÓTOR a Lacikonyhában Kazinczy-utca 7

A PERZSASZŐNYEG BIZALMI CIKK
SZAHAK AVANESIAN 30 éves cég
Vétel. Eladás. Mosás. Javítás. Bizományi árut átvesz
BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 14—16.

Gulliv Ernest Kalandjai

A PISZLICSÁROK FÖLDJÉN

— De hát akkor miért hoznak rendeleteket? — kérdeztem csodálkozva.

— Már mondottam: százezer ember él a rendeletek szerkesztéséből és kiragasztásából. Megdolgoznak a fizetésükért. Itt senki sem eheti ingyen az állam kenyerét. És azért azt sem lehet mondani, — folytatta Manno rövid gondolkozás után — hogy a rendeletek hatástalanok. Itt van például az árvalányhaj esete.

— Árvalányhaj? Hát az micsoda?

— Én sem tudom pontosan. Valami paréjféle fű. Ha nincs elég eső, vagy túlsok az eső, akkor sok terem belőle. Pár évvel ezelőtt egyszer óriási nagy árvalányhajtermésünk volt. Úgyszólván más sem termett az országban, csak árvalányhaj. Kalapdísznek nagyon szép ez a fű, de már annyit exportáltunk belőle, hogy a világ minden kalapján árvalányhaj díszlik. A terméstehát nem lehetett eladni. Nagy válság fenyegette a mezőgazdaságot. Mit tett erre a duzzasztásügyi minisztérium?

— Kíváncsian várom...

— Rendeletet adott ki, hogy senki sem tarthat lakásán öt kilónál több árvalányhajat.

— De miért nem? — vetettem közbe.

— Várjon csak, mindjárt megtudja. Erre a lakosság azonnal vásárolni kezdte az árvalányhajatt. A szegények mázsaszámra, a gazdagok vagóntételben vették. Minden szekrény, minden pince, minden padlás megtelt árvalányhajjal. Zsákokban, ládákban állt a rengeteg árvalányhaj.

— És mit csináltak vele? — kérdeztem.

— Semmit. Lassan elrothadt. De a mezőgazdaság válsága megoldódott. Néhány hét alatt sikerült az egész terméstértékesíteni.

Őszintén szólva nem egészen értettem ezt a piszlicsári leleményességet. Közelebb léptem a falhoz és olvasni kezdtem az egyik rendeletet. Később szószerint lejegyeztem. Ime:

»A kormánynak a földrengés által rongált házak kímélhetése, illetve az egyéni biztonság fokozhatása tárgyában kiadott 14.522/D. M. számú rendeletével, továbbá a végrehajtás mikéntjének megállapítására kibocsátott 198.567/d. ü./II. pszc. számú magyarázó rendeletével, illetve a magyarázó rendelet 87/b. paragrafusában kifejtett megállapítások magyarázatául szolgáló 43.892 sz. közleményével szabályozott háztetőköni közlekedhetés kódekszének 23/a, b. c. d., valamint 46/c. f. g. k. és 135—a. g. t. u. z. pontjai által érintett négylábú, hangjukat nyávogásszerűen hallató élőlények személyi jogainak ebbeli korlátozásait tartalmazó jogszabályai az alább felsorolt §§§-ok kivételével hatályon kívül helyeztetnek, azzal a fenntartással, hogy a 86.459/1868./B. Ü. J. sz. rendeletnek a 197.542/1899/CGH rendeletben szabályozott mikénti végrehajtása tekintetében továbbra is az 1904. évi CCCLVVVIIII. tc. vonatkozó §§§ ai irányadók, különös figyelemmel a négylábú háziállatok 1,874.921/1906. sz. rendeletre, mely nevezett lények személyi jogai tekintetében az 1959/MDCC. sz. rendeletet hívta fel, azzal a megszorítással, hogy a rendelet végrehajtásának ellenőrzésére az 1987. évi CCVII. tc.kel életrehívott Közlekedésbiztonsági Ellenőrzés Közlekedését Előmozdító Állami Géperejű Fuvarozó Társaság szervezetét az újabb rendelkezések nem érintik, hacsak...«

Kábultan abbahagytam az olvasást.

— Érti ezt, Manno?

— Nem én — hangzott a válasz. — De éppen itt jön egy barátom, aki tagozatfőnök a duzzasztásügyi minisztériumban. Ő majd megmagyarázza.

Miután bemutatkoztunk, feltettem a kérdést a fiatal, alig húszéves főnöknek. Nyomban, nagy készséggel válaszolt:

— Ez a rendelet, kedves kutató uram, azt jelenti, hogy ezentúl ismét járhatnak a macskák a háztetőkön.

— Ha ez ilyen egyszerű, — kérdeztem — akkor miért nem ez áll a hirdetményen? Igy, piszlicsárul:

(Folytatása következik.)

9-es autobusz

A *Világ* tegnap közölte, hogy november 16-án a Beszkárt új autobuszjáratokat akar indítani. A főváros közlekedési bizottsága a Beszkárt előterjesztését *elfogadta*. A fogaskerekű viteldíjainak csökkentésére vonatkozó javaslatot elvetették, csak a dolgozók és tanulók hetijegyeinek árát szállítják le a fogason. *Gallner* tanácsnok bejelentette: tervbevették a *9-es* autobuszjárat megindítását a XII. kerületi előjáróságtól az OTI székházig. Mihelyt az Ausztriában lévő autobuszokat a Beszkárt visszakapja, a *20-as* autobus vonalát meghosszabbítják az ujpesti városházáig. *Haypál* Béla (PDP) sürgette az autobuszviteldíjak leszállítását és kérte, hogy a 9-es villamosnak újból legyen a Lánchíd mindkét oldalán megállója.

Ugetőeredmények

I. *Little Fellow* (6) nyer a kényelmesen hajtott *Fáni* (2) és *Lightning* (6) ellen. II. *Nagyszél* (5/10). *Derwis* (2½), *Mr. Hugh* (4) a sorrend. III. *Fortuna* (6/10) nyer, *Repülő* (p) a befutó. IV. A fogadásokban elhanyagolt *Bob* (10) könnyen veri a favorit *Mádyt* (7/10) és *Csárdás T.*-t (4). V. A megbízhatatlannak vált *Siralmas* (2½) küzdelem után megelőzi *Hannibált* (4) és *Véletlent* (1½). V. futam 2. rész: *Avanti II.* (2½) lefiniselí *Csongort* (5/10). Harmadik *Herkules* (6). VI. *Legenda* (12) a nyerő a nem igen igyekvő *Zsivány* (p) és *Gyöngyvirág* (10) ellen. VI. futam 2. rész: *Joli* (5), *Bujdosó* (1¼), *Derűre-ború* (4) a befutás. VII. *Céda II.* (16) nyer. *Anikó* (2) és *Geoffrey* (3) a helyezettek. VIII. A nagy favorit *Honvágy* (5/10) könnyen nyeri a versenyt *Rendes* (1½) és *Hajnalka* (4) ellen.

—o—

Magyar hajtó sikere Dániában

A Kapenhágában versenylóvásárláson időző magyar bizottság egyik tagját, a sampion-hajtó *Marschall* Józsefet felkérték, hogy hajtson egy rakoncátlan ügetőt. A Marschall által hajtott ló 5 mp-es javulással megnyerte a versenyt. A dán lapok az esetről mint rendkívül érdekes eseményről számolnak be.

Dolgozó nő lehet ápolt, lehet szép. Kozmetika Fried Piroska, Teréz-krt 54.

Teljes heti rádióműsort közöl a »VILÁG« szombat délutáni megjelenő számában.

Kis Riviera Udvaros György virágosboltja V. Szt István-krt 5. T: 123-882. (X)

Kislányom!

meg ne tudjam, hogy ruháidat máshol festeted vagy tisztíttatod, mint HEX-NERNÉL, Báthory-utca 5.

Árpád

Rádiójavításban

fogalom Kemény mester, Szondi-u. 9

Jászi Oszkár

élete egyik legnagyobb elismerésének tartja azokat a sorokat, melyekkel Ady egy versciklust ajánlott neki: »Szeresse e verseket, ha tudja és szereti másoknál jobban, Jászi Oszkár vezérem és testvérem.« Az igazi nagy emberek örökifjú hívő tekintetével érkezett haza a Cleveland melletti Oberlinből, ahol huszonegy évóta egyetemi tanár. Jászi Oszkár a századeleji progresszív nemzedék egyik legkimagaslóbb, világviszonylatban is jelentékeny alakja. Két évtizeden át a Nyugat haladó eszméi a Jászi által alapított »XX. század« című folyóiraton keresztül jutottak el a Duna völgyébe. Ezek az eszmék azután az októberi forradalomban öltöttek testet. A Kossuth-i dunai konföderáció gondolatát is magáévá tette Jászi professzor. Tudományos működése könyvtárnyi. »A Habsburg monarchia összeomlása« cím ámunkája Amerikában tankönyv. Oberlinban, az öte er lakosú kerivárosában, ahol a lakosság háromnegyedrésze egyetemi hallgató, angolul ír és tanít. De magyarul ma is olyan finoman ízes tájszólással beszél, mintha nem éine majdnem három évtizede az Óceánon túl. (d.)

Aubrey Pankey vendégszereplése. Pénteken este 10 órakor lép fel Aubrey *Pankey*, a Budapesten szereplő világhírű néger operaénekes a Fészek Klubban. A kiváló énekest a budapesti színészek kérték fel a vendégszereplésre, hogy módjuk legyen meghallgatni kitűnő kollégájukat.

Sába királynője megérkezett Kaliforniából

Hét szereplő közül négy mondott le az Operában

Viharos »Sába királynője« volt tegnap az Operaháznak. Bár még nincs itt a tél, máris járványszerűen léptek fel a dalszínházban a hűléses megbetegedések és tegnap hét szereplő közül nem kevesebb, mint négy mondott le.

Műsorváltozásra azonban mégsem került sor, a színház az estét a legnagyobb szerencsével úszta meg.

A legnagyobb meglepetésre

befutott az utolsó pillanatban Némethy Ella,

akiről úgy tudta mindenki, hogy Amerikában van. Némethy Ella már több, mint féléve Los Angelesben élt lányánál és miután a Metropolitanban szerepeket kínáltak neki, habozott, hogy visszatérjen-e. Végül úgy döntött, hogy visszajön.

Amikor a Sába királynőjének bevonulási indulója felhangzott, a zenekari tagok is a legnagyobb meglepetéssel és csodálkozással látták, hogy *Némethy Ella »vonul be«*. Jó is volt, hogy fellebbentette fátyolát, *Salamon* a főpap, *Asszád* és a többiek előtt, mert így legalább a színháziak és a közönség is tájékozódott arról, hogy *nem Palánkay Klári, hanem Némethy Ella a »világszép királynő«*.

A nehéz mezoszoprán-szerepet Némethy Ella a tőle megszokott nagy biztonsággal látta el. A lemondott *Farkas* Sándor helyett *Jámbor* ugrott be Salamon szerepére. Jámbornak kiválóan »feksziks ez a szerep. *Reményi* helyén a fiatal *Galsay* jól megállta helyét, míg Szulamith *Laczkó* Mária volt, akit dicséret illet vállalkozásáért, mert előző nap Aidát énekelte.

Az operairodalom egyik legnehezebb tenorszerepében *Halmos* János ma is példát mutat mindenkinek. *Kálmán* Oszkár nemes, ószövetségi figurája és *Raskó* Magda Asztarótja figyelemreméltóak. Komor jól hozza ki a Goldmark-zene pompázatos keleti szépségeit.

A keszthelyi *Goldmark* Károly éppen mot ötven éve vezényelte a Sába királynője századik előadását.

Somogyi Vilmos

Ezt hallottuk...

RÉTHI AURÉL egyetemi magántanárnak, a nagytudású és neves orr-, torok-, gégegyógyásznak és agysebésznek a köztársaság elnöke a kultuszminiszter előterjesztésére tudományos működésének elismeréséül az egyetemi rendkívüli tanári címet adományozta.

●

A NÉPI TÁNCMŰVÉSZETNEK új kora virrad fel: megalakul a Népi Táncművészeti Kollégium. Az új kollégium tagjait most verbuválják azzal, hogy a Színművészeti Akadémia rendkívüli hallgatói lesznek egyben és négy év elvégzése után állami oklevelet kapnak. A népi kollégiumok országos szövetsége most felvételt hirdet a népi táncművészeti kollégiumba.

●

SALAMON BÉLÁRÓL hallottuk a következő történetet:

A kitűnő komikus nem érezte jól magát, felkeresett egy ismert orvost. Az orvos a vizsgálat után egyáltalán nem osztotta Salamon aggodalmait és meg akarta nyugtatni őt.

— Ha sok ilyen betegem volna, éhen halnék — jegyezte meg a doktor, mire Salamon áradatlanul megkérdezte:

— Honnan tudja doktor úr, hogy nem fogok fizetni?

●

A BÉCSI SZIMFÓNIKUSOK budapesti szereplése során baleset történt: kigyulladt az a hotel, amelyben a vendégeket elszállásolták.

A tető égett. A bécsiek levonultak a hallba, nagy élvezettel vacsoráztak. Spornyelven szólva »dupla Nelsonnal« álltak neki a hatalmas bécsiszeletnek. Valaki megkérdezte: nem nyugtalankodnak-e a tűz miatt? A bécsieknek arcizma sem rezdült:

— Ha a második emeletre ér a tűz, úgyis szól a pincér — mondották és nyugodtan tovább vacsoráztak.

●

A »MOSZKVA UJJÁÉPITÉSE« című nagyszabású moszkvai kiállításnak új részlete nyílt meg: bemutatják a 800. évforduló alkalmából a szovjet fővárosnak küldött ajándékokat. Remek golelinek, pompás szőnyegek, festmények, dísztárgyak, szobrok sorakoznak a hatalmas teremben.

A Magyar Tudományos Akadémián 27-én, hétfőn d. u. öt órakor tartja székfoglalóját Környey István l. tag, a központi idegrendszer elváltozásairól beszél.

Az építőanyagok legmagasabb kereskedői eladási árának megállapításáról rendeletet bocsátott ki az iparügyi miniszter.

Zenekari Mozart-est lesz november 1-én 8 órakor a Zeneakadémiában a *Rádió Szimfónikus Zenekarával* Vezényel: *Polgár Tibor*. Közreműködik *Székely Mihály* és *Garay György*. Műsoron: Varázsfuvola-nyitány, Szabadkőműves gyász-zene, A-dur hegedűverseny K. 219., Sarastro két áriája a Varázsfuvolából és a g-moll szimfónia. Jegyek Rózsavölgyinél és a Zeneakadémia portásánál kaphatók. (X)

Dr. Székely Jenő a maga és **Zsuzsi** leánya nevében fájdalommal jelenti, hogy felejthetetlen drága feleségének

dr. Székely Jenőné
Elkán Ida

szíve okt. 22-én megszűnt dobogni.

Temetése okt. 24-én, pénteken déli 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Csurikánk, örökké velünk maradsz!

Cserei Józsefné úgy a maga, mint gyermekei **Éva** és **András**, veje **István**, kicsi unokája **Ákoska**, nővére **Bözsi**, sógorai **Jancsi**, **Sándor**, sógornője **Kató**, unokahúga **Gréti** és családja nevében összetört szívvel jelenti, hogy **Apukájuk**

Cserei József

munkás és becsületes élete 62. évében örökre eltávozott tőlük.

Temetése október 24-én, pénteken 1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Nyugodjék békében!

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy drága Főnöknőnk **mindannyiunk édesanyja**

dr. Székely Jenőné

váratlanul elhúnyt. Beteg szíve nem birta el a közelmultban rája szakadó súlyos terheket és megszűnt dobogni.

Szíve, arany lelke, jósága, munkabírása emberfeletti volt.

Az igazságos Isten adjon Néki örök nyugodalmat.

Emléke örökké élni fog.

King cukrászda összes alkalmazottai

A Böröndös és Bőrdíszműves Kisiparosok Beszerző, Termelő és Értékesítő Szövetkezete mély gyásszal jelenti

Cserei József

alapító elnökének

elhúnytát.

Temetése pénteken, e hó 24-én 1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Fáradhatatlan szorgalmú kartársunk emlékét hálás kegyelettel őrizzük meg.

Özv. Bloch Alfrédné szül. Rex Katalin felesége és Ujhelyi Ágnes unokája, fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy férje, illetve Nagyapja

Bloch Alfréd

építészmérnök

74 éves korában okt. 21-én elhunyt. Temetése okt. 24-én délelőtt 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

1947 74 1873

MDK

Bloch

építész

Építő Ipar, 1909, 7.sz. 62 l.

Bloch építész M.D.K.

1928-ban Stimm-el együtt a régi miskolci iskola (ma múzeum) építészetének bővítési tervét elkészíti. A terv nem valósult meg.

MDK

Bloch és Stimm, építészek.

Bérház Miskolcon. Kép és alaprajz.
293.l.

Tér és Forma. 1934. 10.sz.

Bloch Alfréd

mühiptéz

Miskolc

Emlitve

Halm Leszik

264. l.

125 –

125. Boccati, Giovanni (Pestó"
1420 körül – 1480 körül): Madonna a
kis Jézussal. Fa, tempera, 60 x 42 cm.

Restaurálta 1934-ben Nikáry Lajos

Masslaghy-cédula nyomai a
hátoldalon

Bloch Alfred

épitész, Miskolc

l.

Vállalat

490. l.

Bloch Alfréd

épitész Bpest.

Nőd

Magyar Pályázatok

1906. 12. sz. (A nagy-
váradi Központi
Takarékpénztár pálya-
tervei, műszaki rajz-
okkal.)

Olyat nem nyert

Bloch Alfréd

ép. Bpest

ind

~~Mucsonok 1900~~

M. Ép. Tanuvesek

1911. 12. sz. 25–29

l.

pot. kotetre

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

yezem:

agy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Bloch Alfred

gj. Bopert

Wód

Magyar Épilőművészet

1911. 4 sz. 17 l. (Budapest, Csengery utcai beltag)

postkotetre

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Bloch Alfréd

építész.

Szül. Bécs 1873.

Oklevelet nyert 1895.

Műegyetem 4. l.

Levelük jele:

Levelük kelte:

Tárgy:

F mh.
1947
okt 21.
Bpesten

Bloch Alfréd épitett;

z. 1873. Becsben, F A Bpesti
mincgyetemen tanult, hol
1895. épitésmérnöki oklevelet
szerett. ~~1906. Bpesten lett~~
~~önálló, s a fővárosban az~~
~~több bérházat épitett.~~
~~Tanulmányai végeztével~~
Berlinben Seehringer~~nél~~ (minkázi terveznél)
Becsben ~~Schoer~~ Schön Jó-
zsef~~nél~~, Bpesten Petz Sam-
~~nél~~ irodájában dolgozott
1906. Bpesten lett önálló,
~~s A~~ fővárosban ~~több bér-~~
~~házat tervemagyrabási~~
~~bérházat~~ ~~tervezett~~ és épi-
~~tett~~ terverte és épitette
a Kollerich gyarat és
igazgatósági épületet

Ernstán

1910 körül igazgatója lett
a Hazai Gyárépítő vall. Rt-nek
Szekentette a
Hazai Gyárépítő c. gyár
épitési szakkapot.
(1910-11.)

Okt. 22, 1948.

I.

Kinek a fia ez a fiú? Ő a szülei fia vagyok. Kinek a leánya ez a leány? Ő az apjának és az anyjának a leánya. Tamás szüleinek egyetlen gyermeke. Tamás nagybátyjának gyermekei az ő unoka testvérei. Nekem is van három unoka

a Richter gyógyszerárugyárat és ~~nagyatádi növő~~ ~~gyárat~~ több nagyobbszabású beépítést, továbbá a nagyatádi növőgyárat, illetőleg egy raktárhelyet. 1920 Stimmi Lajos épületével társult és Miskolcon telepedett meg, ahol ~~Rich~~ során ~~raktárépületet~~ ~~Lajt~~ ők tervezték ~~és~~ ~~épületet~~ a Kereskedők és Iparosok Központi Szövetkezet, ~~épületet~~, a Magyar Olaj- Bank házát, több városi bérházat, a Korona-Gallodaházat, ~~a~~ ~~Rimaszombati~~ ~~Rimaszombat~~ ~~Rimaszombat~~ ~~Rimaszombat

1949. pkt. 20.

I.

В лесу́.
(Диктáнт.)

Ли́за и Пётр шли лéсом
Они́ шли в пионéрский
лáгирь. Впереди́ шёл
Пётр, а сзади́ шла Ли́за
Чесавой стоял и

iskolájút és internátusát s/
~~stb.~~ Terveztek továbbá az
irgalmas nőverek tapolcai
ugyanolyát, a hejőcsabai
iskolát, a Tapolca-Fürdő Rt.
szállodáját G. Tapolcán stb.
Szamos pályázaton vettek
részt. I. díjat nyertek a
miskolci Korona-szálló pályá-
zatán, a miskolci gazda-
kör házának, és a miskol-
ci Soltész N. Kálmán utcai
varosi beírházak pályázatán. A
zalacgerszegi Károly-
templom ~~serv~~ pályáza-
tán pályanúvik dicsé-
retben részesült. 1928
máj. épitészeti terveikkel részt
vettek a miskolci Levay József

I. Közművelődési a miskolci vilatelepen
egyesület kiállításán. tobb villát.

MDK

Bloch Alfréd

A nagyváradi közp. takptár pályatervei. Magyar Pályázatok IV. lo. Müvészet 1907. 71.l.

MDK

Bloch Alfréd

A magyarázati körök. Különös tekintettel. Magyar
Polgárjogok IV. Io. Művészet 1907. Pl.I.

Bloch Alfréd

l. Gerecz erajztár

281. h.

1895. Munkácsy

Férfi-tanulmány.

Derékig

Mellig ~~[illegible]~~, ~~és~~ jobbra ford
botján nyugtatja, baljával,
ba merülten néz maga
haja kissé borzas és arcza
szürke és ~~[illegible]~~ szürjének lehajt
Kácsy." ~~[illegible]~~ A ~~a~~ „S
mögött álló innenső ala

Fa, méretei 40·4 : 3
Ára 4500 Kr.

Vétetett az 1900: VII. 5-én
(414/900), Metőleg 1900: XI. 28
leirattal. F — A vételár Kifizet
tára. — Elszámóltatott 1900.
elfogadtatott 1901: I. 4-én a 204
1901: I. 5-én Rossi F. ke

Sz. N. 840,

Losonc. (Rendőrlaktanya Losonc város tanácsa julius 17-é tartott a Kisfalu városrészben emelend laktanya épitésére 8990 k 04 f elői Ajánlatot a következő losonci vállalkoz Dávid Zsigmond és Kovács M felülfizetéssel, Nógrádi János az mellett, Fekete István 8%, Maros 9·1% engedéssel.

Az ajánlatokat javaslattétel végett

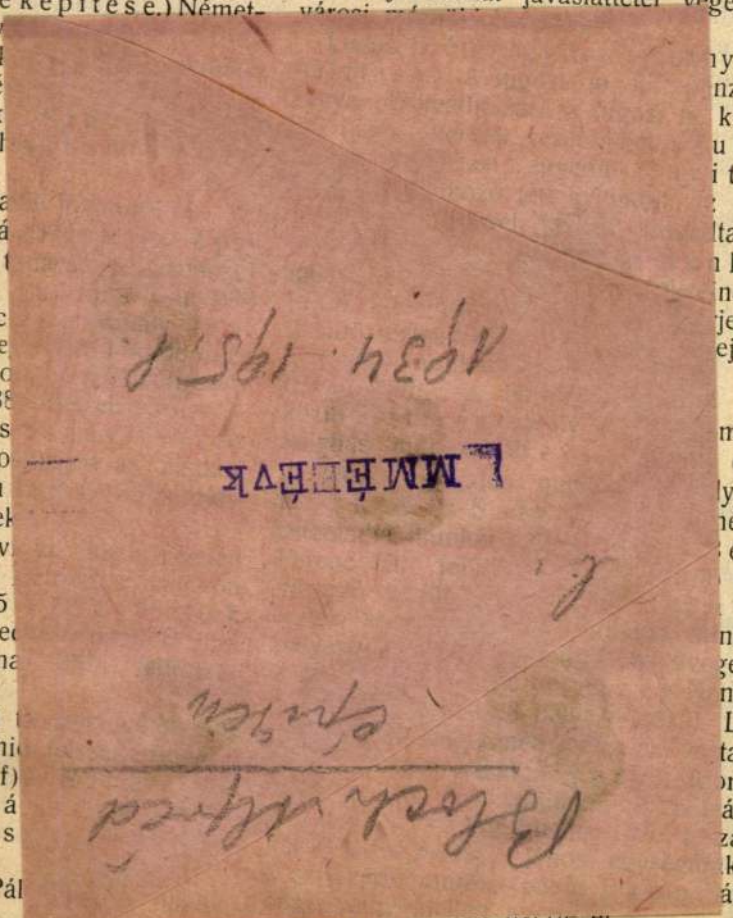

Nagykanizsa. (Fedanyag szállit

ajánlati ürlapok és boritékok dij-
egszerezhetők.
(F a e l a d á s.) Az orsovai m. kir.
irodájában s z e p t e m b e r 13-án
akor az ogradinai m. kir. erdőgond-
A" gazdasági osztályának II. vágás-
91·2 holdas 1910—1916 évi vágásai
ának holdanként 452 k kikiáltási ár
elével való eladása iránt versenytár-
tartatni. Bánatpénz 10000 kor. Az
szerződési feltételek a m. kir. föld-
i ministerium erdészeti I/B. főosz-
(Budapest V, Zoltán-utca III. 11.)
z orsovai m. kir. erdőhivataltól és
dőgondnokságtól megszerezhetők. Az
egyéb kérdésekben is felvilágositást ad.
omlyó. (É l e l m e z é s.) A szilágysom-
ir. földmives iskola tanulóinak élel-
kötött szerződés október 1-én lejár az
zgatósága az élelmezésre uj pályázatot
lyázni szándékozók felhivatnak, hogy
bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat
z t u s 20-ig nyujtsák be. Részletes
az iskola igazgatóságától megtud-

szerelés 6 hét, mindkét
tás 5 hó, szerelés 8 hét,
é s g é p g y á r db.-ként 3
szerelés 6 hét, két korong
litás 6—7 hó, szerelés 6-
32.350 k, szállitás 6—7—
hét, N i c h o l s o n gyá
szállitás 7½, 8½ és 7 h
mind a három korong
33.000 k, szállitás 6, 7½
6—6 hét, ab nyugati pály
34.600 k val, szállitás 8,
2—2 hó, ab Józsefvár
o s z t r á k m a g y a r á
s a s á g db.-ként 38.000
szerelés 4 hét, az érseku
37.600 k, szállitás 1) 5
6 hó és 4 hét, az érsekuj
á 37.000 k, szállitás
7 hó, szerelés 4—4 hét,
kor-val, szállitás 5—6—
hét, 5 forditó korongnál
5—6—7—8 és 9 hó, sz
Az ajánlatok döntés a
Budapest. (V á r ó c
T ö r ö k b á l i n t á l l
budapest-jobbparti üzle
17 én versenytárgyalást t
állóhelyen létesitendő
ezzel kapcsolatos veranc
tettek: M é s z á r o s C
tén 22.141 k 08 f, cseré
94 f, B e r é n y i ig
17.000 k, C h a l u p l
21.350 k, illetve 21.000
(Komárom) 16.000 k, il
Döntés nem történt.
Budapest. (V a s s z e
t á s a.) A tan. II. ü
16-án árlejtést tartott
séges csatornázási és
szállitására. Ajánlatot t
120 db csatornatisztitó

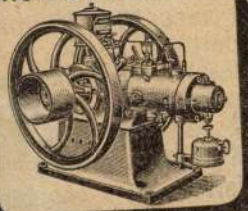

ANKA FÉLE
AJ MOTOROK
KOMOBILOK.
KÖLTSÉGEK·
1½-2 fillér
T és LÓERŐNKÉNT.-NINCS ROBBANÓ-
ESZÉLY!-MINDEN PÉNZÜGYŐRI
ŐRZÉS ÉS ENGEDÉLY NÉLKÜL.
ANKA és TÁRSA BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 76.
HONI GYÁRTMÁNY!

BLOC André

Kompozíció mártalan
34,5 x 23,2 x 24,3 cm

XX. Századi Művészet
Szépműv. Múz. 1975.

BLOC André

Kompozíció tep.

XX. századi művészet
Szépműv. Múz. 1975.

BENJAMIN BLOCK, festő

Nadasdy Ferenc partolta a művészeket. Benjamin Block
német festő készitette a Nemz. Muz. tört. Képcsarnokaban
őrzött Nadasdy -portrék egyrészét, és a loretto-i szervi t
ta templom öt oltarképét. Nadasdy 1659-ben italiai tanul
manyutra küldte. 247.old. 229.jegy

KÓTH MELINDA: A szarvári vár épitéstörténete 19?.old

SAVARIA. A Vas megyei Múzeumok Értesitője, 1966-1970.
4.sz. Szombathely, 1972

Benjamin Block

Nádasdy Ferenc országbíró-kipnása
(repro)

Brestyánszky Ilona: München magyar múzeum ére.
Nák Lapja, 1977. november 19 – 16. lap.

Benjamin Block, festő

Nádasdy Ferenc mecenása volt a művészeknek. Képsorozat rendelései, képei, sth. mutatják ezt. Itáliai tanúlmány útra küldte Benjámin Block fiatal festőt is. 13.old

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

MDK

Bloch Alfréd, ép. mérn.
sz. 1873.

Miskolc, Hunaydi-u.4.

A Kamara uj tagjai.
MMÉE Közl. 1925.XI.1. 237.l.

BLOCH BENJAMIN (1631-1690)

Nádasdy Ferencet és Nádasdy Ferencné Esterházy Júliát ábrázoló olajfestményeit említik a Sárvár történelmének iko-nagráfiája cím alatt

Kardos József: Sárvár és a sárváriak a magyar képzőművészetben I. rész

Vasi Szemle 1983. 4.

ADK

Bloch Gyula festő

Szegedi festő az adott korban. Csak a nevét ismerjük.

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.

Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. 8. évf. 4. sz. 276. l.

MDK

Bloch Gyula, müvész

Pósa Lajos:Gyermekversek.Szeged.1886.

Bloch után Pollák Zsigmond készitett fametszetek.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója,Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv.Közl. 1936. 5.rk. sz.melléklete. 63.l.

megjöv

Bloch Gyula

jelentéktelen festő az
1850-es években Szegeden

Ujházy Ferenc feljegyz-
szépm. Mür.
Magy. Mür. Adattár

Kolozsvári ötvösök V. 14.

Bloch Gyula
festő
Szegedről, 1862-ben
19 éves

Bloch Gyula, festő, Szegedről, 19 éves korában, 1862 nov.-ben iratkozott be és 1864 nov.-ig a festészeti szakosztály növendéke volt.

lásd
Fleischer Béla 32. l.

1862
19

1843
62

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Bloch Gyula

szegedi festő

C.

Lykanemzromantika

116 l.

Bloch Gy

l.

Mag NM Cent

8 j. l.

MDK

Bloch Imre, sz. 1895, okl.épitész, Bp.

a Kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MN és ÉE, 1924. nov. 3o.
149-15o l.

Bloch István, festö

Szent István. Pasztell.

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934. aug.

Katal.

Ø Bloch Ignác

építész.

Szül. Budapest. 1895.

Oklevelet nyert 1920.

Műegyetem 4. é.

Levelük jele:

Levelük kelte:

Tárgy:

AMON ANTAL

Szilágyi Ignác
bádogos, légszes
Budapest, VIII. k

yi kőművesmesterrel köti meg Pusztaföldvár
zség előljárósága.

árlejtést tartott a
állami elemi iskol
zsef é
f, D
762 k
454 k
zsef é
munka
emes
k é p
l i u s
gelőira
ás épi
l e r
zsef
a (D
áre
(Csák
s) ba
s kivi
ester
ek.
elem
kir.
én ta
alvai
072 k
Pályá
k) 84
k h e
i áll.
a

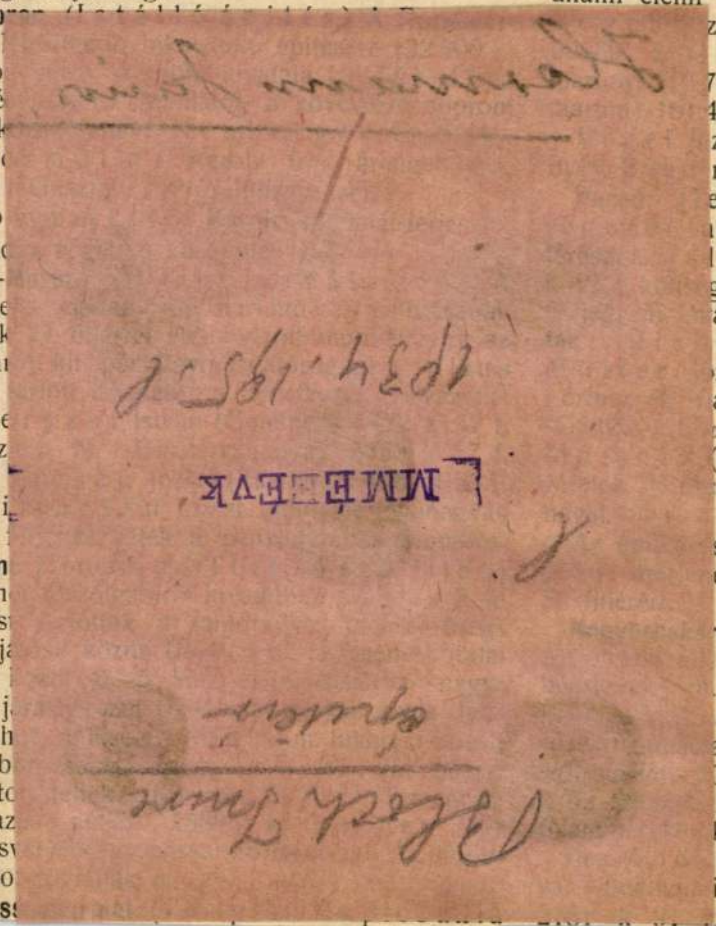

granitto és mozaikbeton,
ramitlap, mozaiklap és á la mett-
Betoncsatornázások, gép és fal-
yosó- és lépcső-szerkezetek Ce-
ék, szökőkutak és vízmedencék.
rajzok díjtalanul készíttetnek.

BUDAPEST,
VII.,
Ilka-utca 34. sz.

sok ered-

.

atok.

ditó korongok
ési- és pályafentar-
17-én árlejtést tar-
y és Püspökladány
donyforditó korong
M. kir. állami
rongokra db.-ként
szerelés 8 hét, két
én ugyanazon ár
hó, a másodiknál
3 db. korongra
is 9 hó, 10 hó és
4 forditókorongra
hó, 10 hó, 11 hó
5 db.-nál ugyan-
), 11, 12, 13 hó,
apest—Józsefváros,
ozsény és Püspök-
a db.-ként 35 800
$^1/_2$ hó, szerelés $1^1/_2$
, Budapesti
dhárom állomásra
; 6 hó, szerelés 4
t 30.500 k, szálli-
hó, ab Budapest—
ár Puj állomásra
szerelés 6 hét,

csatornarácsra 21·30 k, 300 db. 32/32 cm.-
közönséges kis csatornarácsra 21·30 k, 300 p
faveremrácsra 21·30 k, 50 db. faveremrá
keretre 50 k, 100 db. favédő kosárra 50
mm.-kénti egységáron, összesen 20947 k 70
Herz Jenő (Miskolc) előbbi sorrendben 20·
k. 20·30 k, 20·50 k, 21 k, 50 k, 60 k, egysé
áron, összesen 20645 k 70 f. Krammer
20·25 k, 20·25 k, 20·25 k, 20·25 k, 48 k, 48
egységáron, összesen 19935 k 75 f, Ulri
B. J. 22 k, 22 k, 22 k, 22 k, 50 k, 46
egységáron, összesen 21451 k. Hirsch
Frank 21 k, 21·10 k, 21·20 k, 21 k, 56
57 k egységáron, összesen 21027 k, Oe
Antal 20·50 k, 20·50 k, 20·50 k, 20·50 k,
k, 48 k egységáron, összesen 20155 k 50
lérrel, a faveremrács keretekre alternativ aj
lattal szögvasakból 9 k db.-kénti egységár
összesen 450 k, Hasenörl Ede csa
csatornázási vasszerelvényekre és pedig fe
lappal ellátott csatornatisztitó aknakeretre 21
k. közönséges nagy csatornarácsra 21·95
közönséges kis csatornarácsra 21·95 k egys
áron, összesen 11392 k 05 fillérrel.

A bizottság Krammer J. ajánlatát javas
elfogadásra a tanácsnak, de bemutatja Oe
Antal ajánlatát is.

Budapest. (Gépház, kazánház, kémé
szénraktár, kutak és szivócs
csatorna épitése.) A kispesti áll
munkástelep vizellátása céljából a Cse
szigeten épitendő gépház, kazánház, kém
szénraktár, valamint 3 vertikális kut és

Bloch Imre

epitén

l.

Bud Epitők

II. Erk. 235. l.

Ad 374/1938.

A Müemlékek Országos

1938-1939 évi költségveté

anegirva

Bloch István

festő

l.

Művész-Élet

1933. 10-11. sz.

7. l.

Önarckép repr.

u. o. 9. l.

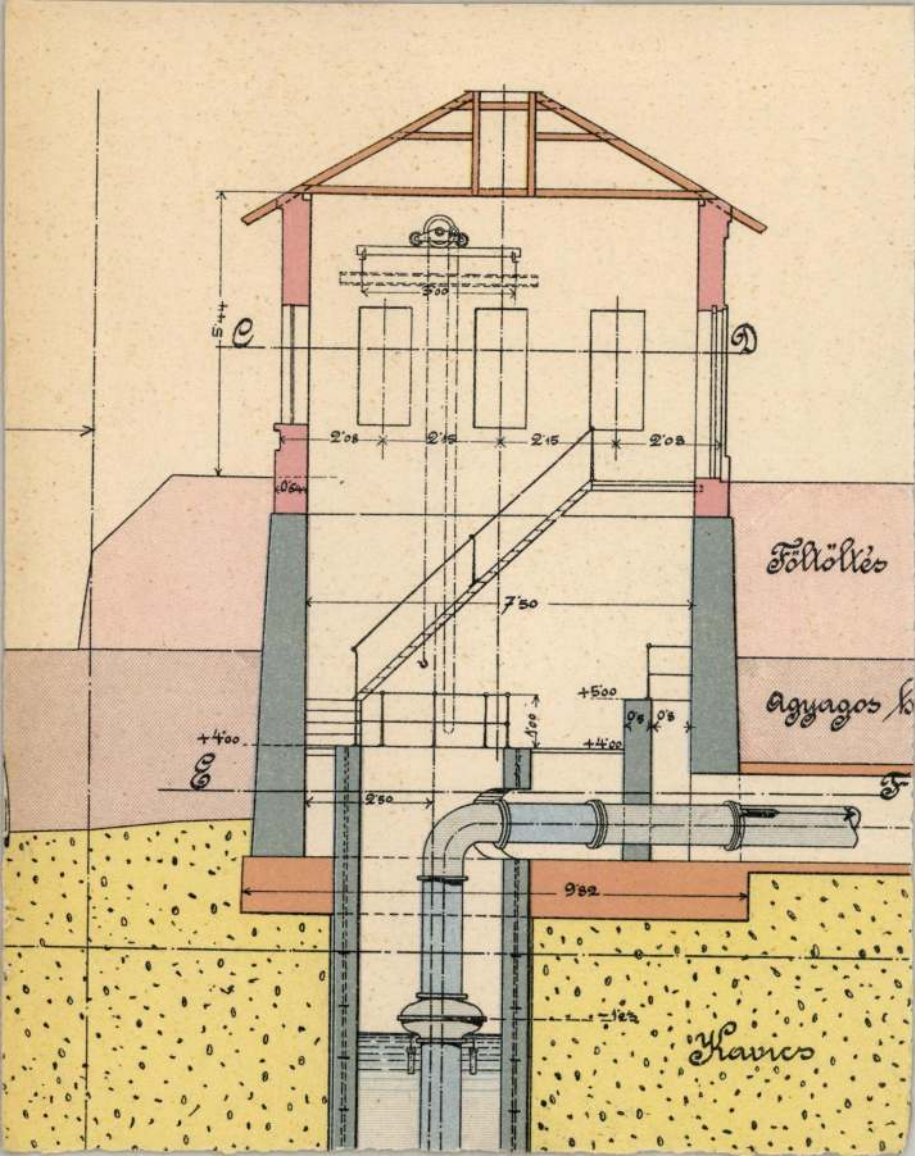

5'44
C
D
3'00
2'08
2'15
2'15
2'08
0'64
Föltöltés
7'50
+5'00
0'8
0'8
Agyagos
+4'00
1'00
+4'00
E
F
2'50
9'82
-1'23
Kavics

< Bloch István >

festő

l.

< > festőművészete.
(Album 12 lapból,
szöveg nélkül)
H. é. é. n.

Könyvtárunkban

23475/1941.

szám.

BUDAPEST 941 FEB. 12 N 3 AC 5 AC

A Müemlékek Orsz.Bizottsága t.Elnökségének,

Budapest.IX.Hőgyes Endre-u

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva

Bloch István festő

valószínűleg autodidakta.

Szül. 1913 k. 1933. képei-
ből újpesten gyűjt kiállí-
tást rendezett. 12 képé-
nek reprodukcióját „B. I.
festőművészete" címen
önállófüzetben adta ki. Az Uj
Szalon 1934. aug. tárlatán
Szent István c. ~~panteljéd~~
~~állítottát ki~~. szerepelt.

A képek címe: Egi igazság-
szolgáltatás, Gyászmenet, Ré-
mület, Fegyencházadás, Bábel
Gázháború, Tűzhanyó
Diktátor, Agitátor, Földi igaz-
ságszolgáltatás, Önarckép,
Légiháború

mit Odachers Glass, nach Osten
floh, dann dass er war immer an der
Spitze des Heeres. Aber er denke
nicht, dass Hildebrand am
Leben sei. Jetzt Hildebrand
wollte Hadubrand einen Goldring
schenken. Aber Hadubrand
dachte, dass ihm Hildebrand aus
Schlauheit (will) wollte (ihm)
(geben) das Schenk geben. Weil
das sagten ihm die Seelente, dass

Bloch István rajzolo

Valaki: Igazságot . . .!

Kórus: Nincs! . . . Nincs valóság és nincs valótlanság. Csak ráeröltetés van . . . és az orkán. . . De látszat az van!!

Valaki: A halál . . .?

Kórus: A világosság előtti sötétség, az ölelés utáni tompultság. A tömjénillat elpárolgása. Híd a semmi és a minden között . . . A beteljesedés . . .!

Valaki: És miért . . . miért mindez . . .?

Kórus: Mert a tölgy sorsa, hogy megirigyelve a magasságot az égbe törjön. De az orkán a gyöngét magával ragadja. . . Odadobja az árnak . . . az viszi, viszi . . . Hová, merre . . .? A semmiből a semmibe . . . Az orkán hivatása: rombolni és építeni!

Valaki: De mikor épít . . .?

Kórus: Amikor rombol . . . .!

* Szász Károly „Pánik" c. sajtó alatt levő könyvéből.

A brutális ember

Írta: SEGESDY LÁSZLÓ

I.

— Ez az utolsó szava, Bessy? — kérdezte Jack és arcán nem titkolható szomorú kifejezés jelentkezett.

— Ez! — mondta a lány határozottan. — Sajnálom magát, kedves Jack, de higyje el, nem tehetek másképp. Sokat gondolkodtam ezen a dolgon és arra a meggyőződésre jutottam, hogy mi nem illünk össze, nem valók vagyunk egymáshoz.

— De miért nem? — nyöszörögte Jack és kétségbeesve tette össze hatalmas kezeit. — Könyörgöm, mondja meg, honnan veszi ezt a megállapítását? Hisz nem ma ismerjük egymást, hosszú hónapok múltak el barátságunk ideje alatt s fölteszem, hogy ennyi idő elég volt magának ahhoz, hogy engem teljesen megismerjen.

— Éppen azért — legyintett a lány s ideges mozdulattal gyújtott rá egy könnyű cigarettára. — Éppen azért jutottam erre a meggyőződésre, mert ismeretségünk ideje alatt nagyon is alkalmam nyílt magát tanulmányozni.

A boxbajnok hatalmas termete összerezzent.

— Ezért? . . .

— Igen — szólt nyomatékkal Bessy. — Kétségen felül megállapítottam, hogy maga, a foglalkozásánál fogva, egy brutális ember, aki aligha fogja tudni értékelni a gyengébb nem kívánságait a házaséleten keresztül.

— De Bessy! . . .

— Igen, igen, csak hagyja végigmondani a mondókámat. Kiismertem magát tökéletesen és félreérthetetlenül. Maga boxol. Versenyző. Állandó izgalomban él, tehát az egyéniségét sem tudja kivonni a környezet brutális hatásai alól. De ez még nem volna baj. A főbaj az, hogy ebből él. Profi. Kénytelen verekedni, hogy meg tudjon élni belőle. Ez aztán már nagyon sulyos hiba. Hogy akar megnősülni, hogy akar családot alapítani ilyen foglalkozással? Ezt képtelenségnek tartom. Maga a házasélet egyszerű örömeit s a feleség gyöngédségeit, figyelmességeit sohasem fogja tudni értékelni. Mindig versenyző marad, aki ököllel, brutalizmussal keresi meg a kenyerét, tehát tekintélyt is csak az öklén keresztül szerezhet. És ez az, amitől félek. Érti most már?

A nagy darab ember összecsuklott, mintha orvvul egy tiltott ütést kapott volna.

— Bessy! . . . — nyögte. — Ne beszéljen így velem. Igaz, hogy a maga szemszögéből nézve elriasztó a foglalkozásom, de tudnia kell, hogy nem vagyok rossz ember. Nem vagyok brutális, mint ahogy megállapítja, ez csupán a látszat, mely ellenem szól. De magának nem szabad felületesen ítélnie, ha rólam van szó.

A lány komoly pillantást vetett az elérzékenyülő fiúra.

— Ez a véleményem nem alapszik felületességen. Téved, Jack, ha ezt hiszi. Alaposan meggondoltam ezt a dolgot, mielőtt arra az elhatározásra jutottam, hogy magával is közlöm. Sajnálom, mert tudom, hogy alapjában véve nem rossz fiú, de — sajnos — a körülményei helytelen irányban befolyásolják az egyéniségét. Ez a baj és ezért nem vehetem komolyan a maga közeledését.

Jack, a többszörös bajnok, a nagy meccsek hőse úgy érezte, hogy ezt a játékot már nem birja tovább. Egyszerre harcképtelen lett és alig birt feltápászkodni. Pedig össze sem esett.

csallóközi Farkas Lőrinc: Hazatérő mosónők

A Kamaraszínház új szezonja

A Kamaraszínház erősen készül az új szezónra. A belső tatarozás munkái néhány nap mulva véget érnek. *Varga S.*, a színház új gazdasági igazgatója kora reggeltől késő estig személyesen felügyel a munkálatokra. A színpad is teljesen átalakul. Modern világítási berendezésekről, teljesen új horizontról gondoskodtak.

A munkálatokkal párhuzamosan készítik elő az őszi műsort. *Alapi* Nándor és *Mocsányi* László foglalkoznak a színház művészi programjával. Az évadot *Orbók* Attila végtelenül mulatságos, kedves vígjátékával nyitják meg. Utána minden valószínűség szerint a szenzációnak szánt: *Miklós* Jenő „Csizma" c. darabja következik.

A szerződtetések már ugyancsak folyamatban vannak.

A Nemzeti Szinház is dolgozik

Az igazgatósági irodákban a kánikulában is folyik a munka. *Csathó* Kálmán, *Bálint* Lajos és *Galamb* Sándor mindennap szorgalmasan bejárnak hivatalukba. *Mészáros* Sándor igazgatósági titkár most tölti szabadságát. *Voinovich* Géza kormánybiztos e hónap végén végleg átveszi hivatalát.

Fontos tájékoztató t. Előfizetőink számára!

Küzdelmes kezdet után a **második évfolyam vége felé** *közeledünk. Ugy véljük az eddigi nehéz, alapvető munka után elérkezett az ideje, hogy* **lapunk további fejlesztését** *célirányosan előrevigyük. Ezt egyrészt olymódon kivánjuk elérni, hogy* **„kevesebbet, de jobbat" elvét követve, havonta csak egy számot** *jelentetünk meg, másfelöl pedig törekedni fogunk t. előfizetőink részéről megnyilatkozó óhajok megvalósitásának a lehetőség szerint mindinkább nagyobb teret engedni.*

Eme programunk bevezetését szolgálja a jelenlegi cimlapunkon történt változás is. Célunk ezt a változást ebben a formában állandósitani, vagyis minden lapszámunk **cimlapján képet fogunk hozni.** *Lapunk külső megjelenésének változtatása mellett annak szellemi tartalmát is elmélyíteni kivánjuk, hogy az t. Előfizetőink igényét mindinkább kielégitse.*

Meg kell emlitenünk egyszersmint, hogy az egész évre lerótt előfizetési dijnak az a része, amelyért t. Előfizetőink, a példányszámok két számról egy számra való csökkentése következtében lapot nem kapnak az előfizetés megujitásánál **t. Előfizetőink javára beszámittatnak.**

A KIADÓHIVATAL.

A „Művész Élet"

szerkesztősége és kiadóhivatala augusztus 15-étől

II. Olasz Fasor 43/b.

Bűn és büntetés*

Írta: SZÁSZ KÁROLY

Kórus: Valakit megint elsodort az ár, mint óriás tölgyet a tomboló orkán. Egyetlen elsuhanásával kicsavarta, beledobta a forgatagba és most viszi. . .

Valaki: Viszi az ár . . . Hová . . . ?

Kórus: A semmiből, a semmibe. . . Túl a ködön, túl a napsugáron, túl a mindenen, a semmin, túl az érzésen, az érzéstelenségen, az örök sötétségbe . . . vagy az örök világosságba. . .?

Valaki: Miért . . . ? miért . . .?

Kórus: Pálcát tört felette az igazság . . . Fejére olvasta a bűnt s most elbukott.

Valaki: De . . . bátha ártatlan volt!

Kórus: Ártatlan . . . A tölgyfa nem tudja bizonyítani ártatlanságát. Terebélyesre nő . . . a vihar útjában találja . . . kicsavarja! . . . Te is én is tölgyfának érezzük magunkat. Az égnek szegjük homlokunkat és női, terebélyesedni akarunk . . ., néha tovább, mint lehet . . . Aztán jön a vihar . . . beléakaszkodik titkon növelt lombjainkba . . . tép . . . cibál . . . és ha nem vagy erősebb, tövestől kicsavar . . .!

Valaki: De . . .?!

Kórus: Az igazság nem lát a lelkekbe . . . Kérdez és te felelsz . . . Figyeli a remegésed, keresztülnéz falakon, visszanéz a multba, előrelát a jövőbe, csak egy ajtó van előtte zárva: a lélek kapuja.

Valaki: És nem lázad föl ellene a kiutat kereső ember. . .?

Kórus: Tiltakozás a tölgy utolsó remegése. Az öntudatra ébredés a faderék megroppanása. Akkor már késő . . . Az orkán belekapaszkodik a kinövésekbe . . . A tölgy kényszerűen meghajtja derekát . . . Ez az élet rendje!

Valaki: Mi az élet. . .?

Kórus: Üstökös: ragyogva feltűnik, hogy a sötétségbe vesszen. Jajszó: aminek remegését elnyeli a puszta. Hieroglif: aminek titkát sok ezerév pora fedte és fedi!

Bloch István rajza. Szász Károly „Pánik" című könyvének fedőlapja.

Művész-Élet
1933. 12—13. 4.

M.D.K.

BLOCH István

1931-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

BLOCH István

M.D.K.

1931-ben Nagybányán a Szépművészeti Főiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

Benjamin Block, festő

Arcképfestő. Nádasdy és felesége mellett Esterházy Pál portréját is megfestette. 22.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old.

Műv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp.

BLOCK JÁNOS H,vésnök

A nagybányai vereteken a Patrona Hungariae egész alak
ban jelenik meg a Mittermayer Lipót és Ös erreicher Pé-
ter jegyzet viselőkön,valamint Block János H.évszámnél
küli vésetein. 1694-től a megyertallérosokra 1/4 jelzést
vernek. 7./97./ old.

HARSÁNYI PÁL: Magyar tallérveretek 1.99./.old

AZ ÉREM, V. évf. BP. 1927. jan-jun

MDK

Bloch Károly

Az Üdvözitő életéből. Bpest.
é.n. 23 rézmetszetü mülap.

Dr.Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója,Bp.1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv.Közl. 1936. 5.rk. sz.melléklete.

Ø Bloch Kornélia

szül. Szegeden 1879 aug 12

1896/97 I. é. vajz tjel.

1897/98. I. II. é " "

~~Dubez Péterné, özv. II. 85~~

1903 VII. 28.

~~Budapest~~

Miniszterhez. ~~Felterjesztés~~ Jelentés a néprajzi és őrzéseti tanfolyamról. (414/903)

Utolyásáról

Bloch Kornélia

4 polg. 2 ipar.

10 hónap, jeles ered.

Tomán György Kálmán

Iparrajziskola 1896

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bloch Kornélia

4 polg. 1. iparrajz

10 hónap, jó sedm.

tanár György Kálmán

Iparrajziskola 1895

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Bloch Kornélia

1896/97 – 1899/900 és
1895/96 I., 1900/1 II –
1905/6 I. a Deák Ebner
féle festőiskola növen-
déke

Ferkészőmfőiskrik

1932-33 69 cl.

MDK

Bloch Leo

Vállalkozők Közl. 1909. máj. 26. 2 l.

MDK

Bloch Leo és Holitscher Robert
épitészek

99836. Lederer Artur, VIII.Akacfa u. 50.

Magánépitési engedélyek.Budapesten.-Váll.közl.1906.V.2

Bloch Leo és Molitscher Robert. MDK
epiteszek.
99836. Lederer Artur.VII.akacfa u.50.

Magánepitési engedelyek.Budapesten.-Vàli.közl.1906.v.23.

Bloch Leó, 2

M.D.K.

Rerrich Bélával és Sándy Gyulával - Pecz Samu lelkes tanítványaival - együttesen közreműködött a Szilágyi Dersö-téri Pecz-emlék-kut létrehozásában.

Magyar Vilmos: Pecz Samu emlékezete

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1829. 63. köt. 270. old. ábra: 275. old.

Bloch Leó

Alpár Ignác Társaság megalakulása. Magyarság, 1936. márc. 1.

MDK

Bloch Leó építész

M. Építőmesterek...szövetkezete. Építő Ipar, 19o9. nov.14 428. l.

Bloch Leó, építész

M.D.K.

Holiteres Róberttel közösen készített terve a pápai, ref. főgimnáziumi pályázatán második díjat nyert.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XV évf.
febr. 13. sz. 3 old.

MDK

Bloch Leó

Vállalkozók Közlönye 1908. dec. 30. 8.l.

MDK

Bloch Leó, építész ill. ép. mester

az ipartestület által munkavezetőknek rendezett II. szaktanfolyam 1907 nov. 11.-én kezdődik és 1908. febr. 16.-án fejeződik be. Előadók közé fentnevezett tartozik.

Fővárosi hirek.- Epitöipari szaktanfolyam.
Vállalkozók Közlönye. Bp. 1907. okt. 9. 8.l.

a torokgáz még tisztítatlan, nagymennyiségű szálló porral tele s a gázt csak a tüzelőtérben hozták a levegővel összeköttetésbe s így a robbanásokat elkerülendő, segéd-rostélytüzelést kellett fenntartani. A hatásfok természetesen igen rossz volt, egyrészt a kazánfajta következtében is, de nem ismerték még akkor a szállópor lefúvató-berendezéseket sem s végül a gáz elégetése is nagy levegőfelesleggel ment végbe a rostélytűz fenntarthatása végett. Különben is a hatásfok nem játszott nagy szerepet, mert a sok fölös gázzal úgy sem tudtak akkor még mit kezdeni s valójában a torokgázmennyiség változó volta miatt ma sem vetnek még erre kellő súlyt. A kazántípusok fejlődésével a gáztüzelés is lépést tartott s előbb a levegőgázkeverőkamrák jelentek meg, amelyek a segédtüzelést feleslegessé tették, majd a háború előtt megindult a gázlángzók kifejlődése is, amelyeknek egyik akkoriban legjobban elterjedt alakja a *Terbeck*-féle lángzó volt. Azóta a gázlángzók száma légió, a kazán hatásfoka felülmúlja már a 90%-ot s a levegőfelesleg egyes lángzószerkezeteknél leszállt 6%-ra. A gáztüzelésű gőzkazánok között ma már az összes kazántípusokat megtaláljuk, a lángcsöves kazánoktól kezdve a meredek vízcsöves kazánokig.

Hosszú ideig megelégedtek azzal, hogy a rendes gőzkazánféleségekhez egyszerűen adaptálták a gáztüzelést, míg végre lassan utat tört magának a gáztüzelés speciális volta s ma már az e sajátságos követelményeknek megfelelő gőzkazánrendszerek is kialakulóban vannak. Ezeknek legjellegzetesebb tulajdonságuk az, hogy tűzterük vagy egészen kicsi, vagy pedig, mint a felületi égésűeknél, teljesen hiányzik is. A füstgázsebesség a rendes kazánféleségekében jelentkezőhöz képest jóval nagyobb, s így minden egyéb előnyük mellett még e réven is jobb hőátadási képességük. A léghevítésnek előttünk, vaskohászok előtt régóta ismert nagy jelentősége sem tudott a rostélytüzeléseknél kifejlődhetni, ez azonban a gáztüzelésnél teljes egészében érvényre juttatható s ezzel ma már nemcsak az elérhető legjobb hatásfokot tudjuk a gáztüzelésű gőzkazán javára biztosíthatni, hanem az óránként és négyzetméterenként fejlesztett gőz mennyiségét is állandó üzemben 55—60 *kg*-on tarthatjuk. A felületi égésű kazánokra példát a Schnabel—Bone-féle kazán ad, amely a kísérletek szerint 93%-on felüli hatásfokkal dolgozik, de valójában még nem tekinthető egészen megoldottnak, mert a 2000°-ot megközelítő hőmérsékletek miatt nincs olyan tűzálló anyag, amely itt huzamosabb ideig megfelelhetne.

Helyesebb megoldásnak látszik az Angliában kialakult Spencer—Bonnecourt-féle soktűzcsöves kazán, amely a lokomotívkazánok minden előnyét egyesíti magában azok hátrányai nélkül. Tájékozásul ezek értékére egy edinburghi papírgyári telepen végzett egyhetes kísérlet végeredménye szolgáljon, ahol a Lymn-rendszerű gázfejlesztő-telep gázosítási hatásfoka 76·6%, a gőzkazánoké (40°-os tápvíz mellett) 88·8% volt és így a kettő összhatásfoka gyanánt 68%-ot kapunk. Megjegyezni kívánom, hogy a kazán léghevítővel nem volt ellátva. Emellett 1 *t* szén 78 *kg* kátrányt 11 *P*, 40 *kg* kénsavas ammóniát 13 *P* értékben, vagyis 24 *P* értékű melléktermény adott, míg a mintegy 6300 *Kal*-s szén ára csak 19·5 *P* volt. Íme tehát kedvező esetben a szén áránál többet ér a belőle kihozható melléktermények értéke.

Londonban szereztem azt az értesülést is, hogy a világhírű Babcock—Wilcox cég is mostanában szerezte meg egyik speciális gáztüzelésű gőzkazán szabadalmát, amelynek veleje a fentinek felelne meg.

Lássuk már mostan, hogyan alakulna a gáztüzelésű gőzkazántelep Bánhidán, ha ily speciális kazánokat választunk. Minthogy a kazánok teljesítőképessége kb. kétszerakkora, mint a rostéllyal dolgozóké, a tervezett tíz darab helyett elegendő volna csupán hat kazánt felállítani. Ugyanekkor a kazánház építési költsége nem ezzel a 40%-kal lenne olcsóbb, hanem lényegesen nagyobb százalékkal, mert a kazánok egyszerűbb kivitele folytán az elfoglalt alapterület is lényegesen csökkenne, de meg a salakeltávolítás hiányozván, az egész kazán alatti építkezés is megtakarítható volna. Mindezek következtében a gáztüzeléses megoldás (gáztelep és gőzkazán együtt) valószínűleg olcsóbb is lenne, mint a rostélytüzelés egymaga. A gáztüzelés egyéb előnyeit pedig azt hiszem feleslegesen itt újból elsorolnom, mert azt a különböző cikkekben már elég bőven kifejtették.

Végezetül szükségesnek tartok pár szót a vasgyárak generátortelepeinek kérdéséről is elmondani. Végtelen örvendetes tudomásul szolgál, hogy vasgyáraink vezetősége, már régebben felismerve a melléktermények jelentőségét, azok kitermelését a legkomolyabb formában igyekszik megvalósítani, amit eddig az hátráltatott legjobban, hogy a Martin-kemencék üzeme kátránymentes gázzal csak nehezen volt fenntartható. Minthogy azonban e téren is jelentősebb újítások várhatók, remélhetőleg rövidesen meg fog valósulhatni az a terv, amelyet mérnökminiszterünk is a legjobban elősegíteni kíván, hogy vasgyáraink is legyenek segítségére a magyar kátránytermelés megteremtésének. Ezzel egyben megszűnne az a lehetetlen helyzet is, hogy kátrányos utakat azért nem tudunk építeni, mert Magyarország nem termel annyi kátrányt, amennyi e cél elérésére szükséges volna. Két legnagyobb vasgyárunk, Ózd és Diósgyőr együttes kátránytermelése mintegy 14.000 *t*-t tehetne ki, ami a dunántúli erőmű 22.000 *t*-jával együtt a kátrány desztillációján túl a krakkolási eljárás alkalmazását is gazdaságosan keresztülvihetővé tenné. Ez egyúttal kisebb üzemeket is animálna gázgenerátorok beépítésére, mert a kátrány elhelyezése belföldön biztosítva lenne.

(Beszámoló angliai tanulmányútjáról.)

Vitéz Gálocsy Zsigmond.

Válasz Böhm Woldemár úrnak, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye 1927. évi 39. és 40. számában megjelent *Néhány szó a Süss Nándor Rt. 32 katalógusszámú nagy szintező műszeréről* című közleményére.

Böhm Woldemár úr a fenti Közlönyben felhívja figyelmünket, hogy a hazai gyártmányú mérnöki műszereknek szaklapokban való ismertetését és azok szakszerű bírálatát eddig meglehetősen nélkülöznie kellett. Örömmel fogadjuk Böhm Woldemár úr eme kezdeményezését és a jövőben magunk is hozzájárulunk ahhoz, hogy ezen a téren szakszerű cikkekkel az elmulasztottakat pótoljuk.

A 32-es műszerre tett megjegyzéseit szintén örömmel olvastuk, mert mint a cikkíró nagyon helyesen megjegyezte, ez a kritika a műszert gyártó cégnek éppen annyira előnyére van, mint a műszert használó mérnöki társadalomnak. Minél tá-

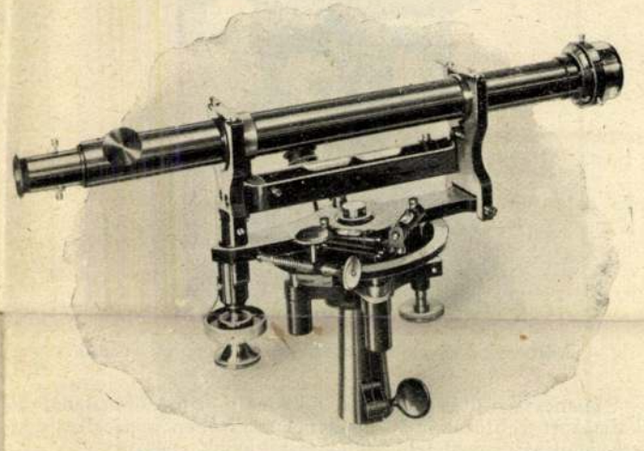

1. ábra. Régi Stampfer-rendszerű szintezőműszer.

gabb teret engedünk ennek a kritikának, annál inkább fog kiforrni az a típus, amely minden igényt ki fog elégíteni. Ami a kérdéses fentemlített műszertípust illeti, talán éppen kritika hiányában, eddig hozzánk reklamáció nem érkezett. Igaz ugyan, hogy a műszerek elárusítása kapcsán a mérnök-társadalommal a legközvetlenebb nexusban vagyunk és mint-hogy éppen ebből a típusból igen nagy mennyiséget hoztunk már forgalomba, alkalmunk lett volna a műszerek eladásánál ily kritikát hallani. Készséggel elfogadjuk a cikkíró abbeli megjegyzését, hogy neki egy külső munkálatnál függőre és a hozzátartozó horogra lett volna szüksége, azonban ennek hiányát legyen szabad a következőkben megokolni.

A megokolás szemlélhetőbbé tételére két Stampfer-rendszerű műszertípust mutatunk be. Az egyik műszertípus, amelyet régebben gyártottunk, sőt amit külföldön, különösen Starke & Kammerer és a többi cégek még ma is gyártanak, egy 25—30 éves típus. (1. ábra.) E Stampfer-rendszerű műszerek közös tulajdonsága, hogy tányéros állvány helyett csapos állvánnyal bírnak, amit a szintezésnél oly sűrűn előforduló felállások gyorsítása tesz indokolttá. A csapos állvány és a tányéros állvány közötti különbséget kiküszöbölő tárcsára azonban az állótengely függőlegessé tételénél fenti műszertípusnál okvetlenül szükség lévén, a konstrukcióból eredő tányért az előállító cégek logikusan osztással látták el, abból a gondolatból indulva ki, hogy ezáltal a műszerrel a beszintezett részletpontokat egyúttal közelítő módon vízszintes értelemben is be lehessen mérni.

A pontraállást illetően azonban, ahol már a függőre is szükség van, olyan szintező műszer, amelyet csapos állványra használnak, melynél tehát a csap esetleg ferde helyzete miatt a függőzsinór nem képezheti az állótengely folytatását és a műszer az állványon el nem tolható, tehát pontosan a pont fölé nem is állítható, azonkívül ahol a távcső nem emelhető annyira, hogy vele a magasabban fekvő pontok is beirányoz-

hatók volnának, nem nevezhető és nem is használható szögmérő műszernek, még akkor sem, ha annak köre történetesen osztással van ellátva. Ezért nevezzük is ezt a műszert szintező műszernek és nem egyetemes szintező műszernek, mint ahogy Böhm Woldemár úr tévesen elnevezi.

Bárha ezt a hiányt eddig még senki sem reklamálta, készséggel adunk helyt a cikkíró reklamációjának és ezeket a műszereinket a jövőben horoggal és függővel fogjuk ellátni.

Hogy mennyire szem előtt tartjuk a modern műszergyártás fejlődését, azt a második ábrán szemléltetett 32-es műszerünkkel kívánjuk bizonyítani, amely átmeneti típusa a legközelebb piacra kerülő tányéros állványon használható szintező műszernek. Ennél az átmeneti típusnál a következő változtatásokat foganatosítottuk. Rövid, rendeltetésének semmiképen meg nem felelő tányéros tengely helyett hosszú, szolid kivitelű kúpos tengelyt alkalmaztunk, a műszer méreteit és a súlyt a lehetőség szerint csökkentettük, a távcsövet jobb optikai lencsékkel láttuk el.

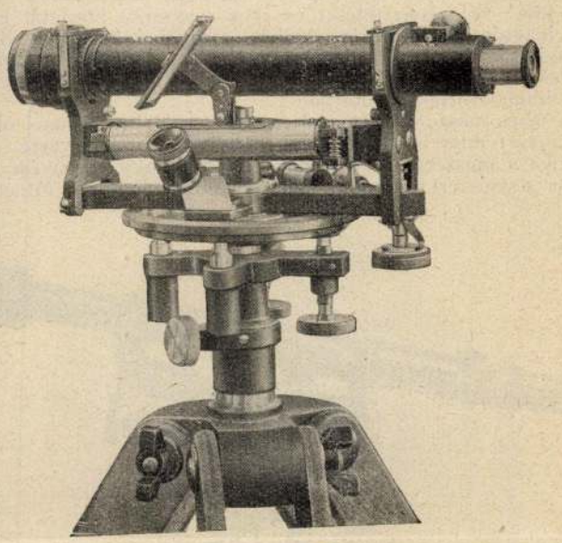

2. ábra. 32-es árjegyzékszámú szintezőműszerünk.

Ugyancsak újítás éppen a reklamált szintezőlibellánál alkalmazott vetítőtükör is, amelynél a jövőben a parallaxis kiküszöbölésére megfelelő átalakítást fogunk végezni.

A műszer behelyezésénél említett bűvészfogás még eddig senkinél nem okozott nehézséget, sőt a műszer behelyezésének praktikusságát többen elismerték. Bennünket a megoldásnál az a szempont vezetett, hogy a műszer minél kisebb szekrényben és minél kisebb súlyban kerüljön a forgalomba. Hogy azonban ezen a téren se legyen kifogásolnivaló, a jövőben a behelyezés fényképét a szekrényben mellékelni fogjuk.

Különös nyomatékkal kell azonban kitérnünk arra a megjegyzésre, hogy a gyári igazítás nem lenne a legnagyobb gondossággal végrehajtva. A műszer beállítását évtizedes gyakorlattal és a legmegbízhatóbb embereinkkel végeztetjük és mielőtt bármely műszer üzemünket elhagyná, kettős revíziónak vetjük alá. Gyárunk szabályozóberendezése oly tökéletes, hogy azt a külföldi gyárak is több ízben vették mintául. Viszont sajnálattal kellett tapasztalnunk, hogy a mérnöki műszereket sokszor nem kezelik azzal a gondossággal, amelyet az ilyen műszerek megkívánnak, vagy pedig előfordul az is, hogy a műszer valamelyik libellájának esetleges elállítódását a műszer nem kellő kiigazításának rovására írják. Egyébként épp oly örömmel üdvözlünk mindenkit, aki üzemünkben a műszerek szabályozásának tökéletességéről akar meggyőződni, mint amilyen örömmel vesszük bárkinek errevonatkozó szakszerű és objektív kritikáját.

Süss Nándor, preciziós mechanikai és optikai intézet rt.

Szakirodalom.

Könyvismertetések, bírálatok.

Rovatvezető: Dr. LÓSY-SCHMIDT EDE egyleti könyvtárnok.

(Az ismertetésre szánt könyveket lehetőleg két példányban, úgyszintén az ismertető kéziratokat is szíveskedjenek a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Könyvtára, illetőleg a rovatvezető címére: IV. Reáltanoda-u. 13—15. sz. II. em küldeni.)

A budapesti építőmesterek ipartestületének első évkönyve. Szerkesztik: *Bloch Leó* építőmester, ipartestületi alelnök és *Fridrich F. Géza* ipartestületi főjegyző. Budapest, 1927. 16°, 201 l. Az Ipartestület kiadása. Szent László-nyomda nyomása.

Még abban az időben, mikor ez az ipartestület az általa célul kitűzött kulturális feladatának alapjait tette le, a boldog emlékű *Jakabffy Ferenc* volt ipartestületi elnök által életrehívott *Évkönyv*nek tizennégy kötete jelent meg. Azonban a reánkszakadt világháború szerencsétlen következményei folytán a szellemi, gazdasági és társadalmi viszonyok hazánkban oly mértékben romlottak le, hogy a többi között az Építőmesterek Ipartestülete is kényszerítve volt megindított kultúrmunkáját a körülmények nyomasztó hatása alatt beszüntetni.

Ha ez a munka az elmondottak folytán rövid ideig szünetelni is volt kénytelen, a szünet az építőmesterekben a kari érdekek iránt tartozó kötelességérzetét mégsem olthatta ki és ezért engedve most az erkölcsi parancs intő szavának és leküzdve minden nehézséget, folytatja azt a munkát, melyet a már említett áldatlan viszonyok miatt abbahagyni volt kénytelen.

Az itt most előrebocsátottak alapján jelentjük, hogy a *Budapesti Építőmesterek Ipartestülete* most adta ki Bloch Leó építőmester, ipartestületi alelnök és Fridrich Géza ipartestületi főjegyző szerkesztésében megjelent első évkönyvét.

Az előző évek történetéből ismeretes, hogy az Építőmesterek Ipartestülete abban az időszakban, mikor még építőmesterek, kőmívesmesterek, kőfaragómesterek és ácsmesterek ipartestülete volt, a már említett 14 darab, sok érdekes anyagot felölelő évkönyvet adott ki, mely eddig a felsorolt valamennyi munkanembeli érdekeltség ügyeit szolgálta. Most az új székház felavatásának ünnepe és az Építőmesterek Ipartestülete fennállásának negyvenéves évfordulója alkalmából a testület a már első ízben megindított kiadványoknak új ciklusát bocsátja tagjai és a nagyközönség rendelkezésére, melynek I. kötete a most megjelent *Évkönyv*. Előszavát a testület mai elnöke, *Alpár Ignác* építész és építőmester írta, kinek jólsikerült fényképe is díszíti, a tipográfiailag is igen szép kiállítású kötetet.

A most ismertetett évkönyv elsősorban szakipari tájékoztató. Közli a testület vezetőségének, a piaci árakat tudató bizottságnak, *az iparűzér ellenőröknek*, a békéltetőbizottságnak és végül az építőmesteri vizsgálóbizottságnak a névsorát. Tömör összeállításban adja leírását az ipartestület negyvenéves történetének Fridrich főjegyző tollából és az új ipartestületi székház leírását Bloch Leó tollából. Mindkét közlemény érdekes, szép és tanulságos illusztrációkat tartalmaz.

Felsorolja e kötet a régi építőipari alkalmazottak névsorát, akik kitartó és hű szolgálatukkal kiérdemelték, hogy névsoruk az évkönyvben nyilvánosság elé kerüljön. Bloch Leó még egy tanulmányt is írt *„A vegyes falazatok szilárdsága"* címen, melyen kívül az Évkönyv tartalmazza még az építkezések adómentességének, az ipartestület alapszabályainak és ügykezelésének, a magasépítkezési munkák vállalati feltételeinek, az építőipari házilagos (regie) munkák elszámolásának, az építési engedélyek, mérnöki és műszaki eljárások díjszabásainak és a székesfővárosi iparostanonciskolák helyi felügyeletéről szóló szabályrendeletnek az ismertetését, illetve szövegét.

Ezt a bő tartalmat az ipartestületi tagoknak, valamint azok kültagjainak a névsora egészíti ki és hozzá van fűzve a vasgerenda- és gömbvastáblázatok anyagának ismertetése is.

A 207 oldalt tartalmazó Évkönyv a Budapesti Építőmesterek Ipartestületében, IV. ker., Irányi-utca 17. sz. a. kapható. Ára 8 pengő. *Pirovits Aladár.*

Egyleti közlemények.

A Magyar Villamos Művek Országos Szövetségének közgyűlése. A Magyar Villamos Művek Országos Szövetsége *Stark Lipót* vezérigazgató elnöklete mellett e héten tartotta ez évi rendes közgyűlését a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet székházában. A három napra terjedő országos gyűlés, melyen magát a hazai villamos művek legnagyobb része képvi-

színen készülnek a betonblokkok 84 × 21 × 21 *cm* vagy 42 × 21 × 21 *cm* nagyságban, tömören vagy üregesen, amint a terv megkívánja. A mondottakból látható, hogy a különböző szilárdságú pillérek vagy falazatok részére szükségelt blokkok a cement keverő arányának megváltoztatásával szintén a helyszínen állíthatók elő. A blokkokat portlandcement-habarcsba rakják és a hézagokat kikenik. Az ilyen fal a téglafalnál sokkal rövidebb idő alatt létesíthető (1 m^3 falazathoz 25 darab betonblokk, viszont 296 darab fali tégla szükséges). A fal belső síkja elé 5—8 *cm*-re rossz hővezetőt, egy 3—5 *cm* vastag rabitzfalat lehet húzni, ha a hőmérséklet megkívánja (2. ábra: *A—D*).

(Vége köv.)

VEGYESEK.

A Nemzetgyűlés f. hó 16-án ült össze első ízben. A sajnosan megcsonkított országhoz képest ugyancsak megcsonkított számmal: a régi 444 képviselő helyett csak 165 jelenhetett meg. Bár a választáskor kiadott jelszók közt a *munkát*, amely sanyarú sorsra jutott hazánk újjá építésében a legnagyobb, talán az *egyetlen* tényező lesz, amely nélkül eredmény, siker lehetetlen, minden programm erősen hangoztatta: mégis a munka, az építés, a termelés, a gyakorlati élet emberei, a *technikusok* közül csak igen kevés jutott be a törvényalkotók közé. Csak *hatot* ismerünk eddig: *Ereky* Károlyt, *Friedrich* Istvánt, *Herrman* Miksát, dr. *Lipták* Pált, *Rökk* Ivánt és *Taszler* Bélát, akik bizony a sok gazda és több rendű egyházi férfiú közt alig érvényesülhetnek. Így volt ez különben a „régi" időben is, de még sem ily aránytalanul. Különben még abban reménykedhetünk, hogy a sok új név közül idővel még több *kartárs* neve bontakozik ki és hogy a még ezután foganatosítandó választásokkal, a helyzet és az állapot tisztázódása révén az *illetékesek* sietnek ezt a hiányt pótolni és az arányszámot a *közügy* érdekében megjavítani.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben f. hó 16-án *Müller* Félix francia nyelven fölolvasott az építő szerkezetek fejlődéséről. Az értekezést jövőre tüzetesen ismertetjük. Az ülés elnöke *Nagy* Virgil volt, jegyzője pedig K. *Császár* Ferenc.

A mű- és középítési szakosztályok nevével körülbelül 2 év óta nem találkoztunk, amióta t. i. a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet 1918. ápr. 21-iki közgyűlése a két szakosztály szétválásába beleegyezett. Ezt a — megfölebbezett határozatot azonban — mint értesülünk — a felsőbb hatóság nem vette tudomásul, ennélfogva ezentúl a két testvér szakosztály újra együtt fog dolgozni. Az első együttes ülés holnap, hétfőn lesz, amint a lapunk homlokán olvasható „Meghívó" is jelenti. A két év óta megbénult munkálkodás bizonyára dús sikert fog gyümölcsözni.

Az építkezések könnyebbítése érdekében az osztrák mérnök- és építész-egyesület m. é. május 7-iki ülésén ezeket a javaslatokat állapította meg: 1. Az engedmények bizonyos időre szólnak, hogy a rendkívüli nagy lakásszükséglet lehető rövid időn kielégíthető legyen; ezek a könnyítések az épület egyes részleteire is vonatkozhatnak. — 2. Ez az időszak legfölebb 30 év lehet, de ez vizsgálat alapján az utolsó évben felével meghosszabbítható. — 3. Ily építkezés városban vagy falun különálló, vagy zártsorú épületsorban az emeletek számára való tekintet nélkül szabad, közérdekből azonban — főleg tűzbiztosság vagy az egészségügy szempontjából — minden biztosítékot meg kell szerezni. — 4. Tűzveszedelem elől a lakók könnyen menekülhessenek; minden lakott helyiségnek legyen legalább egy, a szabadba nyíló ablaka; a földszinti padló legalább 15 *cm*-rel magasabb legyen a környező talajnál; mélyebben fekvő helyiségekben lakni nem szabad; szobák belső magassága legalább 2·30 *m*. Az ily épületeknek közös tűzfaluk is lehet. A főlépcsőház legfölebb három emeletsorú, a lakások közt levő folyosók legalább 1·0 *m* szélesek. Magasabb épületekben a két alsó emeletsor lépcsője legalább 1·20 *m* széles; a lépcsőfokok 18 *cm* magasak és 26 *cm* keskenyek lehetnek. — 5. A falak vastagsága és a födémek teherbirása a lakók biztosságát ne kockáztassa; a külső falak, ajtók és ablakok az időjárás ellen egészségi tekintetben a lakókat kellően megóvja minden kár és sérelemtől. A lakott belső falakat be kell vakolni, hacsak a lakhatóságot más mód nem biztosítja; a falba szögeket is be lehessen verni. A tűz- és füstvezető nyilások a tüzet és füstöt kellően elvezessék. Ha tűzbiztos födémek vannak, a fölső töltés mellőzhető; a födémet szabad a födélszerkezettel összekapcsolni; ezt a födémet azonban csak akkor szabad a födélszerkezet tartójául használni, ha az időjárás ellen védve van. A lépcsők anyaga fa csak akkor lehet, ha tölgyfa, vagy ha az alsó felét és a teherbiró részét benádazzuk, vakoljuk, vagy tűz ellen másként védjük. — 6. A külső falak legalább rövid ideig ellenállhassanak a tűznek, továbbá az alakváltozásnak, a levegő, víz, meleg és hidegnek, és ne legyen bennük oly anyag, mely betegségek csiráinak kedveznének.

A megesonkittatni tervezett Magyarország a legtöbb iparágban 80—90 százalékot vesztene, igen sok iparág pedig a maga teljességében esnék Magyarország új határain kívül. Az 1913-iki ipari termelést figyelembe véve, az ipari termelésben a következő veszteség érne bennünket:

Vas- és acélgyártás	60%	Bőrgyártás	53%
Vas- és acélöntés	66%	Sörte-, szőr- és tollipar	41%
Gépgyártás	10%	Pamutipar	73%
Zománcedénygyártás	86%	Lenipar	53%
Kések, ollók és sebészeti eszközök gyártása	94%	Kenderipar	48%
Arany- és ezüstárú gyártása	86%	Gyapjúipar	90%
Gipszgyártás	100%	Papirosanyag- és papirosgyártás	99%
Magnezitgyártás	100%	Malomipar	39%
Tűzálló agyagárú gyártása	57%	Cukorgyártás	56%
Üveggyártás	68%	Dohánygyártás	55%
Fűrésztelepek	90%	Szeszgyártás	55%
Magpergetők és cserőrlő malmok	80%	Keményítőgyártás	60%
Hajlított fabútorok és kocsialkotórészek gyártása	98%	Gyufagyártás	58%
Botgyártás	81%	Falepárolás	100%
Csont-, gyöngyházárú- és fésűgyártás	100%	Csontszén- és műtrágyagyártás	47%
		Sörgyártás	30%

Elveszítenők összes sóbányáinkat, szénbányáink 30%-át, összes ásványi fűtőanyagkészletünk 65%-át.

HIVATALOS.

AZ ÉPITŐMESTERI KÉPZETTSÉG MEGVIZSGÁLÁSÁRA SZERVEZETT BIZOTTSAG

Gyulai Bernát építőmesternek (Paks) febr. 6-án letett szakvizsgálat alapján az építőmesteri képesítő bizonyítványt kiadta.

MAGYAR ÉPITŐMESTEREK EGYESÜLETE.

A választmány ülése febr. 19-én. Elnök *Ziegler* Géza, előadó *Hoffmann* Dezső. A népes ülés az adminisztrációnális napirend letárgyalása után a rendes közgyűlés előkészítésében az alapszabályok esetleges módosítása dolgában bizottságot alakított, melynek tagjai: *Báthory* István, *Dávid* Károly, *Kondor* Márton, *Mann* Mór, *Szuchy* János és a tisztikar.

BUDAPESTI ÉPITŐ-, KŐMŰVES-, KŐFARAGÓ- ÉS ÁCSMESTEREK IPARTESTÜLETE.

Az elnökség ülése febr. 12-én. Elnök *Bloch* Leo, jegyző *Fridrich* F. Géza. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után tudomásul vették a januáriusi pénztári forgalomról szóló jelentést, valamint az okt.-dec. havi számadásokat átvizsgált bizottság jelentését, végre az 1919. évi eredménymérleget. — Déry F. alpolgármester értesítette az ipartestületet, hogy a kisipari hitelakció újból megindult. — Az Ipartestületek Orsz. Szövetségének az *iparostanoncok hétköznapi oktatása* dolgában tett kérdésére kijelenti az elnökség, hogy a tanoncoknak a munka befejezése után való oktatását tartja szükségesnek, a rajzoktatást pedig heti 3 napon 5 és 7 óra közt abban az esetben, ha a vasárnapi oktatást eltörlik. — Az *állásfa-készletek* mentesítése dolgában *Rotthauser* József tudatja, hogy Bíró Zoltán min. tanácsos kijelentette, hogy az okvetetlenül bejelentendő készleteket min-

den esetben mentesíti a lefoglalás elől, mert a bányák szükségletét sikerült biztosítani. Az elüljáróság ebben a dologban újabb tájékozódást kér a kormánybiztosságtól. — Az erdélyi menekültek javára eddig körülbelül 2000 k. folyt be. A gyüjtést folytatják.

Németh Vilmos kérdést intéz az *építőmesterek kiválása*, illetőleg *külön ipartestület* alakításáról szállongó hirekről; a külön válást károsnak, sőt lehetetlenségnek tartja, de szükségtelen is, mert a múlt évi rendkívüli közgyülés óta az elüljáróság tárgyalásain a rend biztosítva volt. Az elnök jelenti, hogy az elüljáróság kívánsága folytán az iparhatósági biztossal eljárt a szervező bizottságnál, hogy az építőmesterek még egy kísérletet engedjenek meg a békés együttműködés megkísérlése szempontjából, de nem tudott eredményt elérni, mert amidőn az értekezletet a szervező bizottság megtartotta, akkor már több mint 200 építőmester aláírása volt együtt a külön ipartestület alakítására. Az építőmesterek szervező bizottsága a külön ipartestület felállítása iránt az illetékes hatósághoz a kérvényt már beadta. E fölvilágosítás után *Szeile* János előadta, hogy a kőművesmesterek már az előző elüljárósági üléseken garanciát vállaltak a békés működés biztosítására. Ennek dacára az építőmesterek elhárították maguktól a felajánlott békejobbat. Szerinte a kiválással nem fogjuk megoldani azokat a szakkérdéseket, amelyek az építő ipar fejlődését és az építő iparosok gazdasági érdekeinek biztosítását vannak hivatva szolgálni. *Fazekas* László javasolja, hogy az elüljáróság a kiválási törekvést ítélje el és minden rendelkezésére álló eszközzel akadályozza meg. *Rácz* György szerint az építőmesterek szándékának az eredménye állandó harcot és súrlódást fog előidézni. *Dancs* László szerint a kiválást már nem lehet megakadályozni. Fontos azonban, hogy a folyamat sürgősen menjen végbe. Dr. *Kálmán* László iparhatósági biztos ismerteti azokat az okokat, amelyek a kiválásnak a lökést megadták. A személyi okokat az építőmesterek nem tekintették; tárgyi okok tették szükségessé a mozgalom megvalósítását. Ugyanis az ipartestület megalakításakor Budapesten az építő iparosok kevesen voltak, ezért az adminisztráció gazdaságossága tette kívánatossá, hogy közös ipartestület létesüljön. Ebben a vegyes ipartestületben azonban az évtizedek folyamán az egyes szakmai érdekeltségek gazdasági érdekei egymással ellentétbe kerültek. A kisiparossággal szemben állnak az építőmesterek, akiknek a legnagyobb kvalifikációjuk van, a kőműves iparosság pedig képesítésénél fogva a legalsó helyet foglalja el. A kisiparosság érdekei közel azonosak a munkásság gazdasági érdekeivel és ezért most, amidőn úgy az építőmesterek, mint a kisiparosság száma tekintélyes, a gazdasági érdekek tovább közösen már nem intézhetők el. Másik tárgyi ok volt az ipartestület vezetésében beállott változás. Az építőmesterek egészségtelennek látták azt, hogy a vezetésben a kisebb szellemi képességű elemek ugyanolyan mértékben vegyenek részt, mint a magasabb képzettségűek. Ő maga, aki tárgyilagos szemlélője a dolgoknak, szintén arra a meggyőződésre jutott, hogy az ipartestület ketté választása úgy az építőmesterekre, mint a kőművesmesterekre csak előnyös hatással lehet, mert a szétválás folytán az egyes szakmák hatékonyabban fogják érdekeiket megvédelmezni. A megmaradó ipartestület jövedelmei elégségesek lesznek az adminisztratív költségek fedezésére, mert a jelenlegi ipartestületnek az építőmesterek adtak nagyobb munkát. A kiválás 2—3 hét alatt befejeződik. *Kaiser* Hugó sérelmesnek tartja, hogy a kiválás mozgalma az elüljáróság megkerülésével indult meg, anélkül, hogy az elüljáróság határozott volna, kívánja-e a szétválást, vagy sem. A tárgyi okok a közös ipartestület fönntartása mellett szólanak, mert az építő ipar egységes ipar és így a gazdasági érdekeket csakis egyesülve, közös erővel lehet megóvni. *Bloch* Leó elismeri, hogy az ipartestület működésében egy idő óta stagnálás állott be, de ez az ipartestület kebelében keletkezett különbözeteknek és a tisztázatlan helyzetnek a következménye. Amidőn az alelnöki tisztséget vállalta, azt abban a reményben tette, hogy sikerülni fog az ellentéteket elsimítani, de ez meghiusult. Megállapítja, hogy a kőművesmesterek az utóbbi időben minden lépést megtettek, hogy az ellentéteket kiegyenlítsék, de eredmény nélkül. *Németh* Vilmos Fazekas indítványát kiegészíteni kéri oly módon, hogy az elüljáróság a hatóság felvilágosítására bizottságot küldjön ki, amely felhívja a figyelmet arra, hogy az építő- és kőművesmesteri szakma egységes és szétválaszthatatlan. *Schaffer* Ferenc, *Rácz* György, *Hoffmann* Dezső felszólalásai után az elüljáróság határozatilag kimondotta, hogy a kiválásra való törekvést elítéli, s utasítja az elüljáróságot, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel, tehát küldöttség útján is akadályozza meg a kiválás keresztülvitelét. *Hoffmann* Dezső azt javasolja, hogy az építőmesterek a küldöttségben ne vegyenek részt. *Sramó* Lajos alelnök kijelentette, hogy az ácsok e kérdésben semlegességet tanúsítanak, s egyelőre nem vesznek részt a küldöttségben. Ezek után *Németh* Vilmos és *Fazekas* László vállalkoztak arra, hogy a határozati javaslat értelmében a hatóságokat a különválás ügyében kellően tájékoztassák.

Kondor és Feledi
visegrád-mátyáshegyi **kőbánya-vállalata.**
Budapest, V. Gizella-tér 3. szám. (8—1)

Sorg Antal
gőztégla- s műhabarcsgyára, ács-, asztalos-, lakatostelep. **Budapest, X. Gergely-utca 8. szám.**

A szombathelyi Zita gyermekkórházban raktáron lévő **teljesen uj, felvasalt és festett zsaluállomány** eladatik.
A zsalu darabszáma 191.
Megtekinthetők naponta a gondnoki hivatal közbejöttével.
Árakra nézve irásbeli ajánlatot kér
Szombathely, 1920. február 7.
(6—1) **A gyermekkórház igazgatósága.**

Nyilvános árlejtési hirdetmény.
Az Országos lakásépitési miniszteri biztosság **1920. február 28-iki lejárattal** ezennel árlejtést hirdet a Budapest, I. lenkeuti volt katonai baraktelepnek szükséglakásokká leendő átalakitásakor felmerülő **vízvezeték és csatornázás szerelő munkálataira.**
A munkálatokra vonatkozó ajánlati és költségvetési ürlapok az Országos lakásépitési miniszteri biztosság hivatalos helyiségében ivenkint 1 koronáért (Budapest, I. Tárnok-utca 2., V. em.) naponta délelőtt 10 és 12 óra között átvehetők. Ugyanott a vállalati átalános és részletes feltételek, valamint a jóváhagyott tervek is megtekinthetők.
Budapest, 1920. évi februárius hó 12-én.
A kereskedelemügyi ministerium.
(7—1) **Országos lakásépitési ministeri biztosság.**

Nyilvános árlejtési hirdetmény.
Az **újpesti** volt katonai vonatszertár telepén lévő épületekben elhelyezett **lakások,** valamint a **külső telep villanyvilágitási munkálatainak** vállalatba adása céljából nyilvános versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlatok beadásának határideje **1920. évi március hó 5-ike.**
A versenytárgyalásra vonatkozó részletes árlejtési hirdetmény, az ajánlati és költségvetési ürlapok ivenkint 1 koronáért az Országos Lakásépitési Ministeri Biztosság hivatalos helyiségében naponta délelőtt 10 és 12 óra között átvehetők.
Ugyanott a vállalati átalános és részletes föltételek, valamint a jóváhagyott tervek és a szerződési minta is megtekinthető.
Budapest, 1920. évi februárius hó 17-én.
Kereskedelemügyi Ministerium.
(9—1) **Országos Lakásépitési Ministeri Biztosság.**

Kiadó: a laptulajdonosok képviseletében GERSTER KÁLMAN. "Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. Budapest, IX. Üllői-út 25.

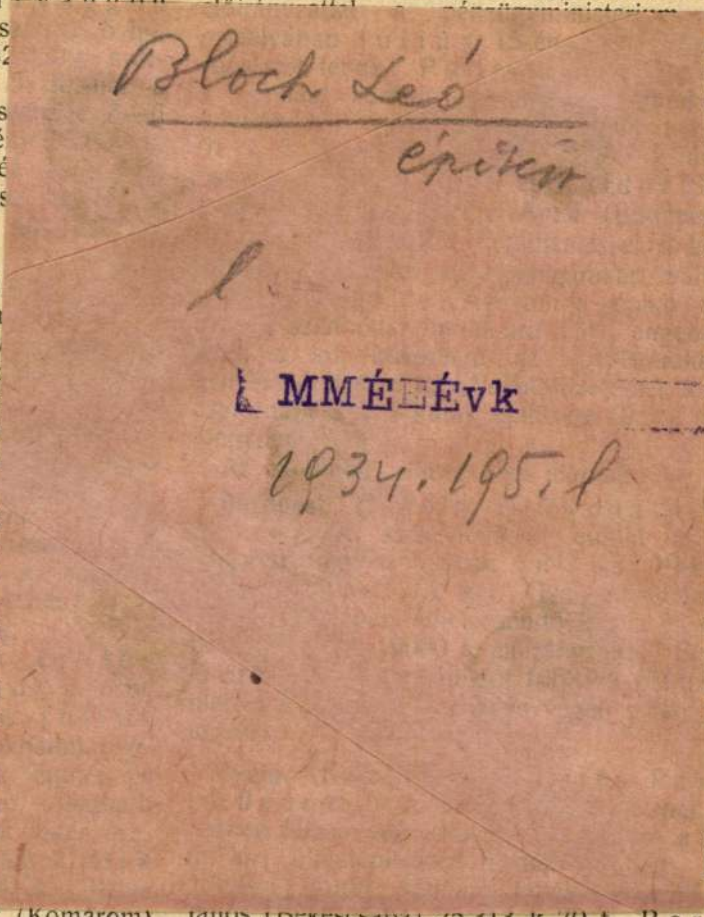

Bloch Leó

épitész

l.

MMÉ Évk

1934.195.l

Károly (Komárom) oldoghy Gyula 15·350 k-val.

ények szálli- ályban julius folyó évben szük- si vasszerelvények Schlick gyár keretre fedőlappal közönséges nagy

János (Békéscsaba) 25.313 k 70 f, Barto Vencel és Baginyi Sándor (Szarvas) 22.3 k 12 f, Libor József (H.-M.-Vásárhel 20.451 k 65 f, Hajdu György és Törö Lajos (Orosháza) 35.743 k 74 f, Jávorcsi Antal (Tótkomlós) 25.685 k 70 f, Pfaff Istv (Gyula) 26.285 k 11 f, Jávorcsik Dénes (Orosháza) 24.197 k 83 fillérrel. Oláh Lajos gyomai vállalkozó ajánlata figy lembe nem vétetett.

A szerződést

sagyarmati m. kir. államépitészeti hivatal
i u s 14-én árlejtést tartott. A következők
ztak: D á v i d Zsigmond és K r e c s á n
ly (Losonc) 9908 k 06 f, ifj. Z á m p o r i
or (Losonc) 9576 k 96 f, S z e g ő Lajos
Gyarmat) 9182 k 64 fillérrel.
z e g ő Lajos nyerte el a munkát.

csgyulafalva. (T é g l a j á r d á k l é t e s i t é s e.)
gyulafalva község előljárósága j u l i u s
n árlejtést tartott a község összes járdáinak
burkolattal leendő ellátására. Ajánlatot
k: D o h n a l Ferenc (Kula) fuvarral 10
távolságról 3·80 k, fuvar nélkül 3·18 k,
r n h a r d t Károly (Zombor) 4·20 k, illetve
k, F r a n c z Károly (Kula) 3·75 k, illetve
k, S z i l b e r h o r n Ádám (Óverbász)
k, illetve 3·05 k, W e l k e r és S c h u-
c h e r (Kossuthfalva) 3 k, illetve 2·57 k,
el fektetve 5 k 85 f, R ó t h Ferenc (Kula)
r nélkül 4 k-val 125 cm. széles folyó ölen-

e l k e r Antal és S c h u m a c h e r
s ajánlatát fogadták el.

zil. [Sopron m.] (J e g y z ő i l a k é p i t é s e.)
zili jegyzőháznak részbeni felépitésére 10557
3 f előirányzattal Szil község előljárósága
i u s 4-én árlejtést tartott. Ajánlatot tettek:
e i s c h m a n n Adolf (Csorna) 9365 k,
r e n c s é r Géza (Garta) 9290 k, R a d i c s
ef (Szany) 9079 k, N o v á k Dénes (Csorna)
3 k, P u l m a n I. Iván (Csorna) 9780 k,
s z á r o s György (Szany) 9818 k, S z a-
d i t s István (Garta 9818 k, ifj. B i r i n g e r
ót (Kapuvár) 9765 k, N é m e t h János
puvár) 9818 k-val.
R a d i t s József ajánlatát fogadták el.

polyság. (I s k o l a é p i t é s.) A kóspallagi
elemi iskola épitésére (23,400 k) az ipoly-
i m. kir államépitészeti hivatal j u l i u s
én árlejtést tartott. Egyedül E g g e n h o f f e r
ert ipolysági vállalkozó tett ajánlatot 32,000
al, melyet jóváhagyás végett felterjesztettek

zett helyreállitására
hivatal részéről j u l
árlejtés ajánlattevők
volt.

Pacsa. [Zala m.]
A pacsai járási főszo
14-én árlejtést tarto
sához az 1910—191
anyag szállitására.
maradt, mivel ajánl

Németujvár. (Á t e
ujvárott a főszolgabi
árlejtést tartottak a
uton létesitendő át
irányzattal. Ajánlato
(Buzgóhegy) 2000
(Nád) 2087 k-val.
K r a u s z Mihál

Nagybánya. (G a
t é s e.) Nagybánya
ismétlő iskola épité
tott árlejtés alapján
bányai vállalkozót
árban. Pályázott még
mári vállalkozó 51.1

Trencsén. (H i d
alábbi munkálatokna
hivatalban Trencsén
tést tartottak. Ajánla
a nagybicscse—
Nagybicscse község
épitendő közuti hid
Pál (Nagybicscse)
s á n s z k y Korné
téssel;
a nagybicscse—
km. szakaszán levő
megujitására (7762
(Nagybicscse) 1%,
(Zsolna) 0·5%,
(Bobot) 0·6% áren
Mindkét hidra R
ták el.

Szentes (M á z s

Bloch Leo és Holitscher Róbert

építészek

erényi Ullmann Gyula

építész tervei szerint

kivitelezték az alábbi

templom 1900. évi

restaurálását.

Parczel József

Az óbudai izraelita

templom restau-

rálásának tört-

Bp. 1901. II. l.

megirva

Bloch Leó
építész

Szerkesztette a budapesti építőmesterek, kőmives-, kőfaragó- és ácsmesterek ipartestületének 1915, 1916. 1917, 1918. évi évkönyvét

Bloch Leo: Építési anyagok értékelése a falazatszilárdság alapján
Budapesti Építőmesterek, Kőmives-, Kőfaragó- és Ácsmesterek Ipartestülete XII. Évkönyv. Bp. -1916.
45 — 48. l.

Bloch Leo

építész

Pecz Samu irodájában dolgozott.

L. Pecz önéletrajzát.

ir Miniszterium S zámvevőségétől.

Gyula v. b. tt. Úrnak
bizottsága elnökének

Budapest.

ugusztus hó 18'án 558 sz. a.
szerencsém Möller István

<Bloch Leó>

szerkesztette az
Építő Munkavezetők
Könyvtárát
1913-tól (?) vagy
1914-től.
Az utóbbi évben
már ő szerkesztette
k sorozatban ő írta=
<> Hordképességi szá-
mítások. Bp. 1908

Budapest 5. Póstafiók 118.

34675-34673-36955 szám.

Műemlékek Orsz. Bizottsága Elnökségének

Hivatalból
szolgálati ügyben.
Díj átalányozva

< Bloch Leó >

cikke

< > Hogyan épitenek Amerikában? – Budapesti Épitö-mesterek, Kőmüves-, Kőfaragó-, Ács-mesterek Ipartestülete. X. Évkönyv 1914. 156 és kv. ll.

-09-

-18.századi építési korszakából, midőn
.dezést és belső diszitést is kapott, ép
:, készittetők/ nevei maradtak fenn, mint
'szi élet szervezete ugyanis lényegében
.. Festők, faragók és kisebb munkát
:ében dolgoztak, alávetve magukat a meg-
ıost sem volt névtelen, csak nem a kivi-
:ját, hanem a rendelő donátor képét vagy
is láthatjuk az épittető cimerét, ol-
-kápolnában lévő régi Mária oltáron ott
:stye fogadalmi képeinek mindegyikén meg-
ıevét, de hiába keressük a festők szigna-

1896-1904.évi helyreállitás annál gazda-
irányitója
:emi ~~vezetője~~ Schulek Frigyes volt, aki
tések /főkapu ivmezője/ és a neoromán
gen alaposan ellenőrizte és átjavitotta.
és a munka vezetője Gyalus László volt.
uj berendezést is, ~~amelyeknek finomabb~~
gezte a finomabb szobrászi munkát /iv-
mellékhajókban álló Szent Anna és Ne-

Bloch Leo

Holitscher Róberttel
közös építési irodája
volt. F Bpesten több bér-
házat építettek.

F Az óbudai vzr. temlom
1900-1-iki restaurálását
Ullmann Gyula tervei
szerint kivitelezték

Melnöke volt az Alpár
Ignác Tanasságnak

музыки. Ленин тоже
принять участие в
субботнике. Он хотел подал
пример своему народу.

Н: 5
К: 4

Bloch Leo, építész, sz.

1869. Bpesten. A Bpesti
műegyetemen 1891. szerzett
építészi oklevelet. Ezután egy
ideig Pecz Samu irodájában
dolgozott. 1895 megszerezte
ez. építőmesteri képesítést is.
1913–36. tarsszerkesztője
volt a Bpesti Építőmeste-
rek ~~[illegible]~~. Ipartestüle-
lete évkönyvének, mely-
be számos szakcikket ír.

Egyik alelnöke volt a
Bpesti Építőmesterek
Ipartestületének.

Ugyanesak B. szerkesztette
1914. től az Epitő Munka-
vezetők Kompitárát.

dass die Soldaten heimkehren würden.
die Einwohner kamen ihnen
entgegen, und es freute sich, wer
den Vater, den Gatten oder den
Bruder wiedersah. Lenore fand
ihren Wilhelm unter den Zurück-
kehrenden nicht, obzwar sie ihn
überall suchte.

<Bloch Leó>

1913-tól?
1914-ben már fenti szerkesztette a Budapesti Építőmesterek, Kőmives-Kőfarago- és Ácsmesterek Ipartestületének Évkönyvét.

Ugyanott 1909-ben (V. évkönyv) megjelent cikke:
<> A terhelés áthordása. 35 és kv. U.

szám

1947

Műemlékek Országos

Pest-Pilis-Solt

Tekintetes Al

HIVATALBÓL

ügy portó

< Bloch Leó >
Likke

< > Gyorsított eljárás a téglaszilárdság meghatározására bauxitcementel -
Bud Építőm. V. Évk
Bp - 1934. 354 - 357. h

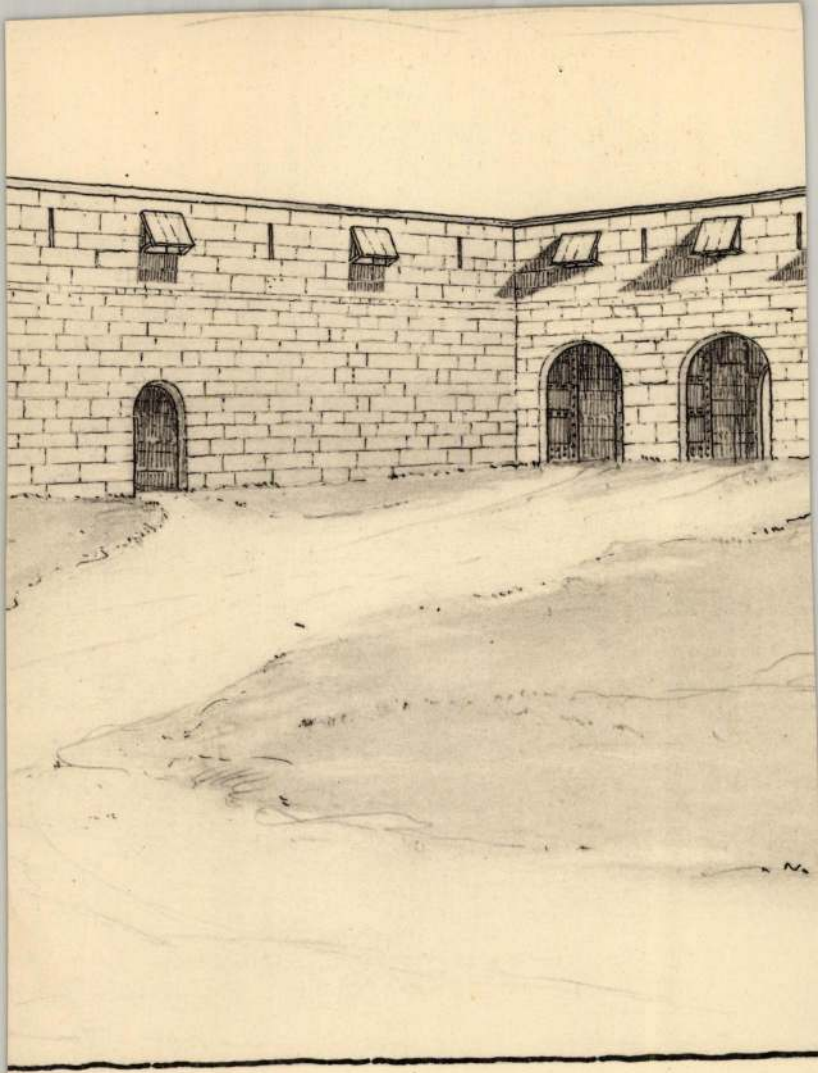

<Bloch Leó>

cikkei

<> A Budapesti Építőmesterek Ipartestületének új székháza
Budapesti Építőmesterek Ipartestülete. I. Évkönyv. Bp. 1927.

<> Vegyes falazatok szilárdsága. U.o.

(Bloch Leó)
cikke

(1) A pillértégla
falazati kísérletek
az építőmester szem-
pontjából. Budapesti
Építőmesterek Ipar-
testülete. III. Évkönyv.
Bp. 1931. 105. és kv. l.

Bloch Leó az 1930.
évben alelnöke
volt az ipartestület-
nek.

Block Leó

építész

egy ideig Pecz Samu

irodájában dolgozott.

Pecz önéletrajza

Bloch Leo
budapesti épitész
1925.

wód
=
Zoltdebrkistempl
10-l.

Orekup Pol

Nyiradony.

BUDAPEST
49 XII 10 14

Bloch Leó

építész.

Szül. Budapest 1869.

Oklevelet nyert 1891.

Műegyetem 4. l.

Bloch Leó

okl. építészmérnök,
építőmester.
szül. Bpest 1869

l.

Gulyás Magyar Irók

III. 540 l.

Bloch Leó

építész

l.

Bud Építőm

II. Erk. 235. l.

Ad 374/1938.

A Miemlékek Országos

1938-1939 évi költségvet

Bloch Leo

építőmester, orb. építési
és munkavezető tanfolyamainak vezetője, az
Építőmunkavezetők Könyvtára
és az Építőmesterek
Évkönyve szerkesztője
Bloch és Holitscher cég
társtulajdonosa.
L. Budapest.

Építőmesterek Évk.
X. (1914)
346 l.

~~Bronzkori temető, verseczi VII. 164~~

MDK

Bloch Mór

A Halászbástya és a Gellérthegy az uj bélyegeken.
Nemzeti Ujság 1927. jul. 21. 13.l.

Bloch Nelly (Kornelia)

mit. Haged 1879 aug/2

1897/98 II vendeglät

1898/99. I-II. " "

1899/900 I-II. " "

Tiberius V. 253.

BLOCH PÉTER, építészmérnök

Celldömölk városközpontjának általános rendezési tervére a VASITERV házi pályázatot hirdetett 1967. aug. 19-én. A VASITERV házi pályázatának összefoglaló értékelésének kiadására 1967. okt. hó-án került sor. -III. díjat kapott Fazekas Péter és Bloch Péter csökkentett összegben, 2300 forintot. -328. old. 24. jegyzet, 340. old

HENKELMAST JÁNOS: Celldömölk új központja 323. old

VASI SZEMLE, XXVII. évf. 1973. 3. sz. Szombathely

BLOCH PÉTER, építészmérnök

Celldömölk városközpontjának általános rendezési tervére a VASITERV házi pályázatot hirdetett 1967.aug.19-én.A III.díjat nyert tervet Fazekas Péter és Bloch Péter munkáját a túlhajtott gazdaságosságra törekvés jellemezte,ez mintegy megkötötte a pályázók fantáziáját.
4.ábra, 328.old.

HECKENAST JÁNOS: Celldömölk új központja 323.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

BOCH PÉTER, építészmérnök

Celldömölk városközpontjának általános rendezési tervére a VASTERV lázi pályázatot hirdetett 1967. aug. 19.-én. 4. ábra.-A III. dijat nyert Fazekas Péter és Bloch Péter pályamunkájának beépitési terve vette át leginkább a részletes beépitési terv elemeit. A központot környezetéből kiragadva kezelte. Fekete repr.

HEGEDÜSNÉ JÁNOS: Celldömölk új központja 323.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 3.sz. Szombathely

Blocs Péter

Tanácsi irodaház, Szombathely, Gábor Andor utca. Épitész Szilágyi István, statikusok Blocs Péter, Németh Károly, belsőépitész Sellyei Gábor. - Ism.

Magy.Ép.Műv. 1972. 6. sz.

44-45.1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 OKT 2

A JÖVŐ MÉRNÖKE

Bloch Richard

Két

1021

BLOCH RICHÁRD RAJZA

ma

Sulik

Túlsá
a dom
földet
a vér felmosható
sőt iható

Még
a jajgatás meg a füst is
amíg a szennyezettség
már nem veszélyes

A naponta megnyilatkozó
szabadságot
hogy a visszavonhatatlan
magától
visszavonódik
hogy a tettek
az állandóság
edényébe gyűlnek
visszahullik
akármint köpjünk felfelé

Uram adj tiszta szemet
a csodálkozásra
mielőtt szabott időnk
megnyílni készül.

szülék intelmező szája
vérnek útját megcsomózó
kórházak jaj-citerája
csitrik vihogása érik
lebabázott komolysággá
csillag kondul vízcsepp
moccan
bamba hajtás felnő ággá
kotlós szavak anyaszájhoz
mérlegekbe súlyok gyűlnek
olajozott melegektől
párnás ujjak végig hűlnek
déli szél jön gumitalpa
kockakőbe belebotlik
térde szikra-csontja roppan
leguggol a kicsi fűnek
déli szél jön meleg talpán
birtokaim összesűlnek
eltűnődő idegekben
tompult kések foka koccan

sziszegéssé csorbul a vers
amit a világra hoztam

Déri János:

Variációk

I

Kedvesem
Nekem

Bloch Richard

Rajzai (repr.)

A Jövő Mérnöke, Bp. 1970. ápr. 25

Block, Benjamin
német arcképfestő MDK

Az Eszterházíaknak és Nádasdyaknak dolgozott.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 360.o.

Block Benjamin festő

a német mester Nádasdy Ferenc szolgálatában állt.

A magyarországi művészet története.I.
Bpest,1961.II.kiadás. 406.1.

Benjamin BLOCK (1631-1690)

lübecki származású festő három érig állt Nádasdy Ferenc szolgálatában és az általa pártfogolt templomokba barokk oltárképeket és fóuri archépeket festett.

Aggházy Mária Magyarországi barokk művészet, Bp. 1960., TIT József t. szabadegyetemének előadásai 42.

megírva

Block Benjamin
festő

Gróf Nádasdy Ferenc-
né gróf Esterházy Anna
Julia (1630–1669) arché-
pe. Készült 1644 febr. 6-után
eskuvője alkalmából

Repr. Hinsen
Magyar Művelődéstört
III. 382, 662. l.

Teljesen hasonló öltö-
zetben van ábrázolva
gróf Esterházy Istvánné
Thurzó Erzsébet (férjhez-
ment 1638-ban). Mind a
két kép az Esterházyak
fraknói várában. Varju vé-
lemenye szerint mind a
kettő Bloch Benjamin munve

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet köznap	Magyar Nemzet vasárnap	Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Ujság	Sztár			
70	200	135!			30	40			

Kelt .....

Központi Hirlapiroda
könyv, folyóirat és hirlapterjesztő
vállalat.
Székesfehérvár, Boldogasszony-tér 19.

Block Benjamin

festő

Szül. 1631 Lübeckben

+ 1690 - Regensburgban

A bécsi udvar Ecdvelt festője volt, 1684-ben Lipót királytól nemességet kapott.

Herceg Esterházy Pál ifjukori arcképe 1655-ből.

Az Esterházy hercegek fraknói várában. Fenti műve

Repr.

Magyar Művelődéstort

III. k. 373, 647. l.

Varju E. Block-nak írja nálam Bloch.

Lexikonomban Láod a kép latin nővezinek korrekcióját.

II.9

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Ujság	Sztár	1941, 36 számú Film Szinház Irod		
köznap	vasárnap								
70	140	110	90	30	15	20	1		

Kelt Bolnok, 1942 II/7

GURA ÉS WIGAND
SZOLNOK

aláírás.

Block Benjamin

festő

magyarországi mun-
hodése –

Laid okv.

Pigler Andor

Bogdány Jakab

Bp. 1941, 6 l.

B. 34. 52.

SZÜKSÉGHIDAK SZÁMITÁSI TÁBLÁZATAI

ÖSSZEÁLLITOTTA:
NAGEL JÁNOS
MÉRNÖK.

SZEGED, 1932.

Block Benjamin

B. Morszagon oltár-
és egyéb képeket festett.
Győr szamára készített
és Szent István vérfanuk
megkönyvezését ábrázoló
művét gróf Nádasdy
Ferenc 1300 frttal díjazta.
Ugyanez a főúr az
Olaszországba távozó
művészmet ajánló
levelet adott. Az arc-
képfestés terén eddig
egyetlen nevjelzéstet
Mátott műve a fiatal
Esterházy Tall! a ké-
sőbbi mártott abrázolja
1655-ből Frakmóvárá-
van

Pigler 6-7 f.l.

1949. окт. 20.

I.

В лесу́.

(Дикта́нт.)

Ли́за и Пётр жили ле́сом. Они
Ла́герь жили в Пионе́рский-(Ла́серв.)
Впреди́ жиёл Пётр, а сза́ди жила
ст стоя́л Ли́за. Часово́й (стоя́л) у де́рево.
Пионе́р-часово́й закрича́л на

Bloch Benjamin, festő; szül. 1631-ben Lübeckben. Korán Olaszországba került s Rómában, Nápolyban és Velenczében folytatta tanulmányait. Innen visszatérve, a XVII. század közepén hazánkban is megfordult, s 1655 körül úgylátszik rövid ideig a herczeg Esterházy család szolgálatában állott. 1655-ben megfestette herczeg Esterházy Pál arczképét, mely a későbbi nádort 20 éves korában életnagyságban ábrázolja. A 217 cm. magas és 108 cm. széles kép bal felső részén a következő felirat van:

I LMVS : D : COM : PAVLVS : ESTER AS : DE / FRAKNO : COM : SOPR : SVP : COM : SAC : PRÆS : / PAPA : SVP : CAP : ÆT : SVæ : 20 : Ao . M : D : C = LV :

A kép jelzése: Benjamin Bloch fecit Anno 1655. A festmény herczeg Esterházy Pál tulajdona s jelenleg a fraknói várban őrzik.

Bloch utóbb Nürnbergben dolgozott s végül Regensburgban telepedett le, hol 1690-ben halt meg.

Nagler, G. K.: Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1835. I. 532. l. — *Szendrei János dr.:* Hadtörténelmi emlékek. Budapest, 1896. 734—736. l. (képpel).

Block Benjamin, l. *Bloch B.*

(Blok, Blockh)

Block Benjamin,

német festő; sz. Lübeckben 1631.

mh. 1690 Regensburgban.

Már jó hírű ~~arcké~~pfestő volt, mikor 1659. Olaszország-ban járt, hol VII. Sándor pápa stöbb olasz előkelőség képmását megfestette. Nehány évvel később Morszá-gon dolgozott. Győr számá-ra készítette Szt. István vértanu megkövezését ábrázoló olsárképét, melyért gr. Nádasdy Ferenc 1300 frtot fizetett. 1655. festette a fiatal Esterházy Pál-nak a későbbi nádor ~~arcképét~~, egész alakú életnagyságú arcképét, melynek jelzése. Benjamin Block fecit Anno 1655. A képet a

Verbesserung.

Leonore.

(Übersetzung.)

Leonore's Bräutigam zog in den Krieg. Einmal hatte Leonore schlechte Träume, aber sie wußte nicht, ob jene die Untreue oder den Tod ihres Bräutigams

den 13ten Apr
1948.

frakuói várban örzik.
B. a bécsi udvar kedvelt festője volt, ari I Lipót császár és m. király és nejének ~~képmá-~~ ~~sait~~ valamint 560 főuri személy- ~~vek~~ életlű képmásának megfestésére ~~nem~~ 1684. nemességet kapott.

Block, Benjamin

lübecki németországi festő és Nádasdy F. kapcsolatát részletesen 3 képének reprodukciójával kapcsolatban

Rózsa György: Nádasdy Ferenc és a művészet. - Művtört.Ért. 1970.3.sz. 185-202. l.

190 - 191. l.

BLOCK, Benjamin

Nádasdy Ferenc udvari festője, talán
lefestette Rákóczi Lászlót is (1655 május)

ld. erről Kovács Sándor Iván recenzióját
Rákóczi László naplójának kiadásáról
- Holmi, III. évf. 7. sz. 1991. 916.p.

en, amikor apjától küldött bányá-
a hires sóbányáit. Jelentős esemény
számára Szaniszló vértanú-püspök
1253-ban, amelyért a hercegi pár

9-ben halt meg hosszas betegség után.
ferences apácák, a klarisszák ru-
mélyes vagyonát szétosztotta a sze-
évvel előtte megözvegyült húgával
ndeci kolostorba, melyet férje meg
támogattak. Itt szegődött a Szegény-
A nővérek 1284-ben perjelnővé, elől-

BLOCK, Benjamin festő

Benjamin Block: Esterházy Pál képmása, 1655. Kismarton (Eisenstadt), Esterházy kastély

Miként a vezekényi tál művészeinél, Esterházy Pál Nádasdy Ferenc révén kerülhetett kapcsolatba az arcképfestő *Benjamin Blockkal* is. Ő festi meg 1655-ben Esterházy első igazán reprezentatív arcképét, amelyen az ifjú grófot egészalakosan, jellegzetes magyar viseletben — dolmányban, bő, hímzett ujjú magyar ingben, süvegben, kardosan — örökítették meg. Esterházy képmásán az ábrázolt beállítása az európai udvari portré legjobb hagyományait követi, s innen származik, s válik egy életforma, egy magasabb társadalmi rang kifejezőjévé oldalán a különleges fajtájú, hatalmas vadászkutya szerepeltetése is.[11] (5. kép)

11 *Benjamin Block* egészalakos Esterházy portréjáról *Garas Klára:* Magyarországi festészet a XVII. században. Budapest 1953, 86. Nádasdy Ferenchez fűződő kapcsolatáról s a Nádasdyról és feleségéről, Esterházy Anna Júliáról festett képmásáról *Rózsa György:* Nádasdy Ferenc és a képzőművészet. Halálának háromszázadik évfordulójára. Művészettörténeti Értesítő XIX. 1970, 190—191. *Block* 1666 körül ismét lefestette Esterházy Pált, ekkor készült portréjáról lásd *Buzási Enikő:* Régi magyar arcképek — Alte ungarische Bildnisse. Kiállításkatalógus, Tata—Szombathely 1988, 31—32.

Galavics Művtört.Ért. 1988 3-4 140-141.p

brokátba öltözött, ötvösművű csatokkal és láncokkal feldíszített, bodorított parókájú idős férfi váltotta fel.[41] S a változás nem pusztán a viselet változásának, hanem a magyar arisztokrácia életvitelében, kultúrájában bekövetkezett változásnak a kifejezője is. Ez a képmás korai jelzés arról a folyamatról, amelyben az udvarhű magyar arisztokrácia a Habsburg-birodalmi arisztokrácia világához kívánt közeledni, s habitusában, megjelenésében, szokásrendszerében a velük való rokonságot akarta hangsúlyozni. S akik azután a 18. században erre az útra léptek, azok megszűntek a *magyar* kultúra hordozói és éltetői lenni, s többnyire kivonultak a politika, a Magyarország sorsát felelősséggel vállaló politika küzdőteréről is. (Legfogékonyabb képviselőit majd csak a reformkor időszaka hozza vissza, s ott is elsősorban a politika terénumára.) Esterházy Pál maga nem ezen az úton járt, de fiai — úgy tűnik — már ebben a szellemben nevelkedtek.[42] Esterházy Pál még a 17. század közepén kapta azokat a meghatározó impulzusokat, amelyek személyiségét meghatározták. S noha korának viharos évtizedei, váratlan politikai fordulatok nemegyszer késztették meghátrálásra vagy akár megalkuvásra, mégis — s ezt az általa készíttetett műalkotások is egyértelműen jelzik — az akkor kialakított és felvállalt társadalmi és kulturális értékrendhez valamilyen módon mindvégig ragaszkodott. Így amikor 1713-ban, két évvel a Rákóczi-szabadságharc bukása után, meghalt, vele annak a barokk mecénásrétegnek *utolsó* hazai képviselője távozott el, amelynek művészetpártolása még a 17. század közepének feszült politikai légkörében formálódott, s akik a képzőművészetet politikai vagy társadalmi törekvéseikkel *közvetlenül* is összekapcsolni igyekeztek.[43] A kismartoni ferencesek-nél fölállított és metszetben is ránk maradt castrum doloris ebben a szellemben búcsúztatta Esterházy Pált, s az oszlopos gyászemelvény képi megoldásaiban, a török hadi trófeák, a hercegi kalap, a magyar címer, különböző szentek és erények szobrai révén személyiségének, társadalmi rangjának leglényegesebb vonásai is megjelentek.[44] (32. kép)

A vázlat, amelyet Esterházy Pál művészetpártolásának elemzésével szerettem volna elkészíteni, okkal minősíthető elnagyoltnak. Sok mindenről nem beszéltem. Például a nevezetes kincstárról, amelynek értékelése speciális vizsgálati szempontokat kíván,[45] vagy a fraknói vár és a kismartoni kastély festményeiről és berendezéséről,[46] amelyet csak részben ismerek, vagy akár az Esterházy Pál által állíttatott oltárok és szobrok együtteséről, amelyet ő maga foglalt jegyzékbe.[47] S a sor még tovább folytatható. Ám így is arra törekedtem, hogy a mecénás Esterházy Pál pályaképének fő vonásait, változásait, legjellemzőbb jegyeit felmutathassam. Hogy az így kapott összkép tán kevesebbet tükröz azokból az ellentmondásokból, kételyekből és kudarcokból, amelyeket a politikai pályán, társadalmi rangban, s gazdagságban oly magasra emelkedett Esterházy Pál átélt? Bizonyosan így van. Mégis vallom, hogy a bemutatott műalkotások egyként tanúi annak, hogy Esterházy Pál számára a művészet valahol mindig *menedéket* is jelentett. S életének szinte mindegyik szakaszában rátalált azokra a művészeti kifejezési formákra, amelyekre elképzeléseit, mondanivalóját bátran rábízhatta. Mecénási érzékenységének, a képzőművészet erejébe vetett hite töretlenségének éppen ez a *folyamatosság* egyik fő bizonyítéka.

Galavics Géza

E portrék nagy része a fantázia szülötte volt. Ezeket a nádor Petrus nevű udvari festője rajzolta, kisebb részük pedig a családi ősgaléria képmásait követi. Így az a metszet is, amely a sorozatban magát a megrendelőt, Esterházy Pált ábrázolja (31. kép). *„Önportré"* ez abban az értelemben, hogy Esterházy nyilván maga választotta meg, hogyan kíván 1700 táján képmásán megjelenni. S aligha véletlen, hogy portréja a közel fél évszázaddal korábbi *Benjamin Block* portrét (5. kép) követi. Ugyanaz az elrendezés, ugyanaz az alakbeállítás, s még az udvari portrén az előkelőséget sugalló vadászkutya szerepeltetése is. Csak éppen a kucsmát, bőszájú úrihímzéses inget, hagyományos magyar öltözetet viselő fiatal nemest egy

Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
meghívja Önt a

BLOCK-CSOPORT
Dóró Sándor, Katona Zoltán, Nagy Árpád Pika,
Nayg István, Palkó Tibor, Sebestyén Zoltán

„LÁTHATÓ, VAGY LÁTHATATLAN"
című kiállítására

2004. október 7-én, csütörtökön 18 órára

Megnyitja:
Mélyi József
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
2004. október 7-től november 7-ig
hétfő kivételével 10-18 óra között

Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum, Templom tér
1037 Budapest, Kiscelli utca 108.
Megközelíthető a Kolosy térről a 165-ös autóbusszal.
tel./fax: 388-7817 • e-mail: fovarosikeptar@mail.btm.hu
http: //www.btmfk.iif.hu/

Fk.: dr. Bodó Sándor a BTM főigazgatója

DÍJ HITELEZVE
Budapest Pf. 4.
1250

Fotó: Dóró

BLOKK CSOPORT

ld. Hajdú István cikk

Beszélő 1991. dec. 7. 43. p.

A *Blokk*-csoport *(Sebestyén Zoltán, Nagy István, Katona Zoltán, Palkó Tibor)* installációja a pince terét feszíti szét könnyeden, japánosan, és némiképp *Székely Vera* valamikor Pesten is látott, szárnyaló textiljeinek emlékét idézve, bár bizonyos, tökben, kukorikában materializálódó bőbeszédűségtől sem men-

Körültekintés néhány külföédi
1898, Heilser

e der österreichischen Re-
Herber

des ungarischen Ausgleichs.

ges Handelsbeziehung
d Amerika. Wien, 1906,

andel und seine Technik in
, Mohr

A MAGYARORSZÁGI FRANCIA INTÉZET
tisztelettel meghívja Önt

BLOCK CSOPORT

(Katona Zoltán, Nagy István, Palkó Tibor, Sebestyén Zoltán)

" KÍVŰL - BELŰL "

című installációjának megnyitójára
1993.március 16-án 18.30 órakor.
(Budapest I., Fő u.17)

Megnyitó beszédet mond
STURCZ János
Művészettörténész

BLOCK Csoport

A kiállítás TALAJI LARMA és a BLOCK CSOPORT performance-előadásával zárul március 30-án este 18 órakor.

DRUCK - ÁLLAMI

Mme LADANYI Ildiko
UJ MÜVESZET

BUDAPEST
Báthori u.10

1054

BLOCK
CSOPORT

GÖDÖLLŐI GALÉRIA
KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓ
1992. május 29-én 18 óra

BANGÓCS GÁBOR
KATONA ZOLTÁN
NAYG ISTVÁN
PALKÓ TIBOR
SEBESTYÉN ZOLTÁN

Megnyitja:
STURCZ JÁNOS
művészettörténész

Nyitva: június 21-ig

BLOCK CSOPORT

BLOCK, Benjamin fertő

Burián Emilő: Két lép a fraknói Esterházy-gyűjteményből: Esterházy Orsolya portréja Benjamin Blockról és Esterházy Pál mint Szent Imre.
= MÉrt 1995 269–279. ll

BLOCK Benjamin festő

Burári Enikő: Szenői kiegészítés
Benjamin Block fraknói Esterházy-
portréinak kölcsebe. = MÉA. 1997/1-2. 104. és ill

7. = Miskolci Herman Ottó Múzeum
4-165. .i.Majoros László:;

kségben. = Műemlékvédelem, 33

ó a Műemléki Albizottságok -
tságok XIII. Országos
5. augusztus 26-29. + A Műemléki
Társadalmi Bizottságok XIII.
atározata. = Műemlékvédelem, 29
lára:;

léki Albizottságok XII. Országos
= Szabolcs-Szatmári Szemle, 18,
Péter:;

nferencia (15.) (1988)
SAY István: Évezredek építészeti
Műemléki Konferencia köszöntése.
9) 146-148. ill. E .i.Balsay

ető sorok egy konferenciához
együttesek védelme c.
kvédelem, 21 (1977) 66.

BLOCK CSOPORT

installációja - Gallery by Night, 1992. 03. 23.

sek helyett az illetékesek olyan
int *Hoffmann* Edithnek, a Szép-
gjelent Szinyei-monográfiája.[24]
olvasónak. Ha valaki nem isme-
kori könyvkultúránk emlékeiről,
bibliofilekről szóló alapvető ta-
tudomást szerezhetett sokoldalú
épművészeti Múzeumban rende-
Petrovics Elek mellett javarészt az
k tudományos rendezése kifogás-
urópai színvonalra emelte. Azok
ő eddig ismeretlen szerzőjű sok-
eresség ről, készültségéről, széles
rulják biztos ösztönét is. Neve a
i, mint itthon.
ték meg. Az Akadémián hallot-
ól, Szinyei ifjúkori és ismeretlen
észítő lépés az összefoglaláshoz.

BLOCK Csoport

Keserű Katalin: Szimuláció.
A Block Csoport Vicillitára. = Új Mûv.
1998/6. 34-35. ll.

Vigodó 6. 1998.

ar Építőművészet, 78, 1987, 1. 53-54.

munkásságom rövid összefoglalása. =
ill.{tm "Timon Kálmán 1394:"}{tm

letműve. = Dunakanyar, 23, 1987, 4. 60-

csési Sándor festészetéről. = Művészet,

. Miklós 1395:"}{tm "Nagy Imre 1395:"}

. = Magyar Építőművészet, 78, 1987, 2.
"Vedres György 1396:"}

agdolna fotókiállítása. Budapest,
iszló = Fotóművészet, 30, 1987, 3. 34-35,
"}{tm "Zay László 1397:"}

ekkel Kőbánya városközpontjában.

BLOCK

KATONA ZOLTÁN
NAYG ISTVÁN
PALKÓ TIBOR
SEBESTYÉN ZOLTÁN

Block csoport

A Műcsarnok meghívja Önt
a BLOCK CSOPORT kiállítására

Megnyitja:
HEINZ WIDAUER
művészettörténész (Bécs)

1994. november 11-én, $18.^{00}$ órakor

Műcsarnok,
KIÁLLÍTÁSI CSARNOK
Budapest, XIV., Olof Palme sétány 1.

Megtekinthető: december 4-ig

Hétfő kivételével: 10–18 óráig

A megnyitót támogatja a
TÖRLEY

CSALÁN ÚJSÁG

A PÓSTELEKI KASTÉLYTIOGLALOK KIADVÁNYA

A jó sajtóért felállítvány tanakodásával, a szebb... 1993. augusztus 26–27–28. Békéscsaba (Póstelek).

Csípős a kedves...

Na nem a szeretetre, a drágára, az egyetlenre gondolok, hanem arra a bizonyosra: néhányunk pihent agyának szüleményére a Csalánleves Fesztiválra.

Azt kell mondanom, édes, cukorpofi rajongóinknak és az ellennek, bár míly nehezen is, de az idén is összejön. Ismét megtartjuk a természet és a művészet majdhogy nem perverz ölelkezését. Már megint, harmadszorra is mementóra buzdítva a munkásőrség egykori, elszánt baszottaktív tagjait, akik „életveszélyelhárítás" címén még romosabbá tették az 1906-1909 között *Sidok Viktor* tervei szerint neobarokk stílusban gróf *Széchenyi Antal* és gróf *Wenckheim Krisztina* részére, a háborút is túlélő..., egykori impozáns kastélyt. Amit az Átkosban kiadott egyik ismertető szerint a „népharag" pusztított el. Ma pufujkás stílusban várja látogatóit.

Nemrég Gerlán jártam, sajnos már tudom hol fogjuk megrendezni a Csalánleves 4-et. Rohadt gazdag lehet ez a megye, mert olyan épületeket is mint az *Ybl Miklós* tervei szerint 1854-1860 készített romantikus koraeklektikus stílusú gerlai kastély, – amelyben nemrég még tanítottak – hagynak pusztulni, tönkremenni.

Na majd jövőre, ha addig senki sem állítja meg az épület pusztulását, mi majd rendezünk oda egy jó kis nemzetközi, radikális, progresszív kortárs művészeti fesztivált. Kihívjuk az újságokat, a tévét, a rádiót, a mosógépet, a centrifugát, a porszívót és a kombinált NDK turmixgépet, s felhívjuk figyelmüket e szent médiának a természet visszaalakító erejére. A pusztulásból adódó új élettér, új vegetációk, féllegális illemhelyek, új művészek, új szemléletének már szinte unott vágyára, s azt mondjuk azoknak akiknek szól: *Basszátok meg, miért nem tesztek, amikor még tehetnétek!*

Na elég ebből a szívet tépő turbócsiga zagyvalékból. Tudják meg mire számíthatnak, ha eljönnek, s ha nem akkor is: 1993. augusztus 26-27-28-án (Békéscsaba és Gyula között, félúton, bent) a Csalánleves 3 Nemzetközi Művészeti megnyilvánuláson a Pósteleki kastélyrom-ban-ba-be.

Program (minden nap 10-től a segg tudja meddig): kiállítás, performance, akció, hangköltészeti bemutató, kastélyballett, ivi-evi-büfi-hányi, szerelem, gyerek, buldogság. És természetesen koncertek.

Folytatás a 4. oldalon.

Csalán dalok és áriák néma előadása

Képzeljük el, hogy az örökkévalóság terében összezárnak három embert. A figurák suta közeledései, groteszk kellemkedései, esetleg agresszív tusakodása után minden visszatérne az eredeti állapotába: ordító magány törne a szereplőkre. Rendkívüli képzelőerő esetén azt is feltételezhetjük, hogy zenét produkálnának, így az emberi szó mágiája összebilincselné a három alakot. Nem történet játszódna le előttünk, hanem elveszettnek hitt esztatikus, varázslatos és ősi emberi tudatrétegek újrafelfedezése nyújtana élményt. A kérdés már csak az lenne, hogy a nézők mennyire résztvevők is egyben. Ugyanis kis idő elteltével a három fő énekegyüttest alapítva a professzionális középszer divatos, eredetiséget nélkülöző művészeti együttese lenne. A közfelfogás modern és posztmodern skatulyába helyezné a jellegzetesen kelet-közép-európai tradicionalizmussal megáldott csapatot. Jelentkeznének – bebocsájtást kérve – új emberi alakok: ők némasággal, beszédes gesztusokkal és mozdulat-töredékekkel mondanák el véleményüket a világ eddig létezett valóságáról. A hangos összeférhetetlenség szinpadias felmutatásával egy olyan alapmagatartást szemléltetnének, amely visszaadná az elveszettnek hitt álmokat.

Korunk művészetének talán legérdekesebb jellemzője a hitetlenség. Nem az eszményeket vetik el művelői, csak azt fejezik ki különféle módokon, hogy az emberiség eljutott „fejlődésének" arra a fokára, amikor hagyományainak minden eleme kétségessé vált számára. Tamáskodók népesítik be a gondolkodás és a művészetek világát. Kiáltoznak, hogy kezdődjék már a látványosság, készítsük a szólamokat! Kezüket dörzsölik, hogy többé nem lesz olyan művész, aki bűneinkre, mulasztásainkra, gyengeségeinkre figyelmeztet. Remélik, hogy nem lesz több olyan alkotó, aki hangosan azt vágja a szemünkbe: jaj nektek, farizeusok! Szeretjük embertársainkat, humánusan bánunk el a természettel? Már két ízben tette fel költői kérdését Pósteleken egy maroknyi alkotócsoport. Nem kell a figyelmeztetés, nem vagyunk kíváncsiak az elvetet magor sorsára, majd csak történik velük valami? A lényeg: el kell tüntetnünk élő lelkiismeretünket, hogy magunkra maradjunk jól megszokott – természet és emberromboló – vétkeinkkel, s belesüllyedjünk a hétköznapok egymásutánságába, langyosságába, tétnélküliségébe.

Ki fog bennünket könnytelenül is megsiratni?

Isten szabad pósteleki, ege alatt kitágul a tér és évtizedek serénykedő, fürgén körbejáró, romboló erejű hátterében ott készülődik a győzedelmes megtisztulás. Ha néhány napra is, de helyreáll a beszélőviszonyon kívül a barátság a természet és az ember között. Éppen azért van a művészek artisztikus demonstrálása, hogy a szenvedő természet figyelmeztetését mások is felfogják. Pilinszky János megragadó hitelességgel vall erről:

„Ahogy a semmi kisimítja az agónia árkait,
miként a vidék a hófúvás után,
lecsillapul, hazatalál,
valahogy úgy alakul, rendeződik
fokról-fokra ember és Isten
pusztulás és születés párbeszéde."
(Fokról-fokra)

A párbeszéd harmadszor is – ha kell százszor is, ezerszer is – újra kezdődik: belépünk a pósteleki ajtón, megszólítjuk egymást; nézd eljöttem, magamhoz ölellek, hogy megerősítsük egymást! Bízzunk benne, egyetemes lesz a ihletetség, a siker igazolja az önmagunkról alkotott képet: racionálisak vagyunk. Manapság még a misztikumot is nagyon ésszerű módon közelítjük. Csak bele ne haljunk ebbe a nagy okoskodásba. Cs. Tóth János

Váradi Zoltán fotója

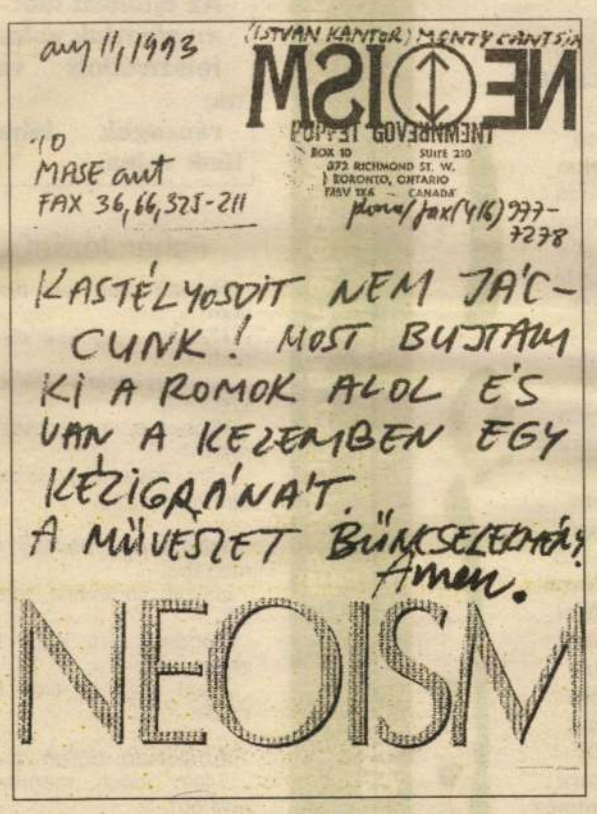

Nyemcsok Éva:

holnap kitakarítom a boldogság utolsó pihéit is kisöpröm még egyszer poharamba töltöm a tegnap estét és ülök a bánatos ég alatt miközben a szívemből kiszállingóznak a madarak fehér és szürke tollukat hullatják lassú eső hull kövér cseppek és közhelyek az ablakon lombsusogásban valami dallam felhőként gomolyog körül az áhított gyerekkor az elmúlt évek repkényként körbefonják a testem csuklómon kék virágok nyílnak hajamban lepkék mint amikor álmomban kicsi vagyok vagy csak fölém nő a világ világban eső és papír és vaniliaillat csukom nyitom könyvimet állok fényben árnyékban szeretettelenül peng a függönyök között a szél élesen valaki azon az ágon hintázik és elsiratom könnyeimet régi szerelmeimnek párnáján bogarak álmok még egy utolsót ha tudnék káromkodni kettévágja felettem feszülő egünk egy repülő zuhanok kérsz még egy kis csalánlevest kedves

már megint ugyan azok a rajzok, ugyan azok a vonalak, ugyan olyan formájú betűk, ugyan az a rutinmozdulat a gyufától a cigarettáig. már megint eső, már megint ordító magány, a magány kiláttalansága és lét az összes nem egyeztethető ének tudat hasadásában. már megint a bizonyosság érzése, hogy bolond vagyok, és ezt a gondolatot már megint nem kíséri kétség, csak a tátongó űr.

Hát, BMZ, Nyemcsok Éva elmegy, de előbb lefénymásolja magát, hogy több(en) legyen.

Gubis Mihály:
Durva forgácsot
Bencének
a Műteremből

Gubis Mihály installációja

Kántor Zsolt: Csalánzselé

- allargando -

a humuszpajzsot benőtte már a légszomj
kis ( )...-vá züllött a kánonszervíz
a himnuszgyár becsukott csak a kerítés feszül
a felpuffadt légtéren. ballon száll - lila luft
a gondolatok elhagyták a tájat
Pneuma halott

csend van torkig érő hó
kékre festett vasszobrok meredeznek a hegyoldalon
tűlevelű robotok (lángoló metronómok)

az egyik gránát szakasztott törpefenyő
feljajdulsz ha hozzáányúlsz ( )....
a zongora a tó közepén lebeg
nagy rózsa-
szín vitorlákkal a piros-kék klaviatúrán
szőke rézhajú lányrobot szörfözik körülötte
leüt egy hangot a pianinón és fölrobban a sziget
a tölgyfa is vasból öntött szobor
számítógép növeszti drót-ágaira a leveleket
higany ömlik szét az ideákon (ábrándokon)
gurul a Nemlét mint sok-sok lenikkelezett pormacska
mindenütt angyalhaj láva rézdrót
lampionok tükörpaloták színjátszó üvegtestek
álom-szerű gépezetek vasdobozok csapágyak
fogaskerekek. az ész szisszen fel amikor eszébe jut
önmaga léte (nemléte) a díszletek között nincs érzet
se hús se virágba boruló aranyeső. a rügyeket
egy Jósnő vagdossa szünetelen az Ima-fákról

Üszenzibilis radarról vasbütyköket
az égen is csak peckek szidolozott kallantyúk
szerszámok (megtérések) közben vasvulva pulzál
a vulkán közepén vasreszeléket potyogtat
kohóisten ölébe és minden boldog (élettelen)
Zárlat: aa %%% O,l sok bort!!
(Epilógus most nincs mert prae sem volt)

KÁNTOR ZSOLT

Nagy Zopán,

Meditáció

Kávéscsészében aludtam,
Körülöttem sárga ló vágtatott,
a tengerbe körmöket szórtam,
a víz kaotikusan kavargott.

Tudtam: ez akaratátvitel.
Tudtam: ez hormonzavar.

Paták hullottak a mélybe,
szárnyak vesztek a sötétbe.

A parton szültek meg,
a ló porcelánhengert ellett,
úsznom kell,
nem mondhatok ellent!

BÁT

Intrikusok, önös érdekek építőköveit rakók, egzisztenciális előnyöket hajszolók, válogatás nélküli eszközöket felhasználók kívánják magukat hivatalossá tenni. Trófeák és üres címek eléréséért mit meg nem tesznek! Lassan ott tartunk, hogy országosan és helyileg is rühes farkastörvények fognak uralkodni. Az egészséges farkasok küzdenek, a rühesek FERTŐZNEK!

Szabadok vagyunk, viszont ezáltal kívülállók. „Bajkeverők". Jól van. Vállaljuk!

Megalakítjuk a Bajkeverők Általános Társaságát, a BÁT!"

Gubis Mihály, Békéscsaba, 1991. december 6.

Barlangrajz

Bátai Sándor, Kaposvár

Kiss Ottó:

Alternatív

Nézd, gerlice rebben a domb tetején!
No, ki teríti ki elébb, te vagy én?

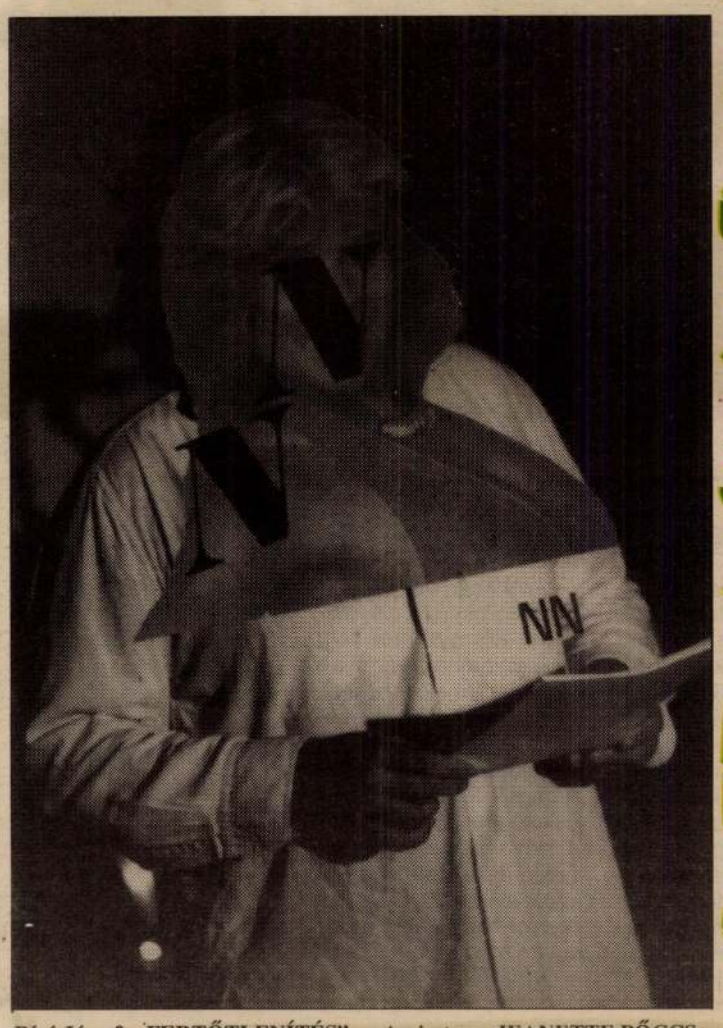

Bíró József: „FERTŐTLENÍTÉS" Aszisztens: JEANETTE PŐCCS

Bíró JÓZSEF: BETŰKIÁRUSÍTÁS

(– sejtés –)
– Erdély Miklós emlékének –

„És félreteszem, félre én
A padlásra hordom fel rettegéseim."
(E. M. –: FESZESEBB ...)

etétállatotéváéhozhasonlócsordultigalmával
régnemlátottgusztacsomagolópapírrarajzolna
drágánmegfizetettszabatosgyorsulásasugárzó
érzékelhetőenmagánhasználatravédtelenalkat
levélnahezéknyipipájáragyújtvánhuncutlesés
youngsihgalambszívéreaggatottangyalsággale
miként éltavagybeleszeretnivalónhővitázvaél
ibolyaszínzongoraversenyekfeszítikálmaegét
karszalagosfelhőkkergetikfertőzőbonckésalá
lóhúsédesnyerslelkekettanítkéstnyelnifriss
órarendekfolytonosnincseicsonkvanjaihelyén
semmiberévedőszerelmesekbársonyszobrátnézi

lavámlagitludroscólnosahzohéávétotallátete
anlozjararrípapólogamoscatzsugttotálmengér
ózrágusasálusroygsotabazsttetezifgemnágárd
taklaneletdévartalánzsahnágamneőtehlekézré
séseltucnuhnávtjúygarájápipiynkézehenlével
elaggáslaygnattotaggaerévizsbmalaghisgnuoy
léavzátivőhnólavinterezselebygavatlétnékim
tégeamlákitízsefkeynesrevarognoznízsaylobi
álasékcnobőzőtrefkitegrekkőhlefsogalazsrak
ssirfinleyntséktínattekeklelsreynsedésúhól
néylehiajnavknosciescnínsonotylofkederaró
izéntárbozsynosrábkesemlerezsődevérebimmes

közelaműközelőközeledőtávolodótávolodóöeeő

Kiss Ottó:

És akkor az égen ellebegett egy dudikutya.

Kalmár Zsolt

Cseppben a tenger
Az eltöltött időt megihattuk volna;
felszívódott volna;
részegek lehettünk volna.

Fehér József:

Nyilván meg kell tanulnom
Nyilván meg kell tanulnom
az egyértelmű versbeszédet itt.
(Ebben ez a szecessziós resti
sem zavarhat.) Hessentem zajait.

Miként egy bárlány önmagába,
pállott sörömhöz fordulok.
Vágányzáróra ideje közeleg-:
majd segítnek örök ferdülők.

Ez állandó, időtlen várás.
Tilos most magamba hullnom.
(Az egyértelmű versbeszédet itt
nyilván meg kell tanulnom.)

Kiss Ottó:

A galantina motívum

Álmomban egy színes táj közepén darabka kenyér várta az arra tévedő vándort. Ha ott járnál, tégy mellé sót..

Hallom, csendben vagy, léptem be a szállodai szobába, mert Lisa nővére már ott volt, elmaszatolta szemén a nagy szomorúságot, a papírzsebkendőkkel együtt leesett az az asztal alá. Megöleltük magunkat, s ő is megölelt, hisz messzi országból jött haza, s én is messzi országból jöttem. Lisa nővére sokat körülményeskedett a székkel, azt mondta, odaragasztották, mint annak idején Gedeon hátára a gitteket, aztán, hogy nem tudtam én sem arrébb tenni a széket, a heverőre ültünk mind a ketten. Szegény még nem egészen tudta, hogy mi volt; elég sötét volt már, estefelé, Lisa meg fésülködött, azt álmodta, rágyújtott a cigarettára, mert közben meg elaludt, és tényleg rá volt gyújtva, kifuthatott volna a konyhába, visszatérhetett volna dallal a szájában, de nem mozdult, sosem zavarta a füst, minden, a haja is teljesen leégett, mert annyira megijedt, vagy kit tudja. A szeme is kifordult, mintha nem is lett volna az üregben soha, a szesz felborulva, az egész üveg whisky, az gyulladhatott össze, mondta a tűzoltó, mert odaértem éppen, tizenhét év után, hogy lássam Gedeont meg Lisát annyi idők távolából. Persze nem mondtam Lisa nővérének semmit, úgyis megtudja majd, mennyire, legalább ne tőlem. Lisa nővére öntött a poharának, lassan beszélt, Lisa kicsi volt, emlékezik, kezdetben kicsi volt, mint fűben az apró magvak, négy lába volt még egyévesen is, később meg ha előre dőlt, nem esett hanyatt soha. Lisa nővéréből rosszul hullottak a szavak, húsz éve nem volt itthon, közben zenélős fogkrém is lett ott meg nagy technikai fejlődés. Amikor Lisa rossz gyerek volt, mondta Lisa nővére, bekente az orrát filctollal a házmesternek, mert az valami nagy ablaküveget hozott, és nem tudta közben letenni, de hajtotta a vágy, csak eltört a lába lefelé a lépcsőn, mert csúszott, de Lisa gyorsan haladt fölfelé, hamar összevékonyodott és megmagasodott a növésben, akár a meszelő nyele, olyan szép volt, meg bársonyos a bőre, a fiúk jártak utána, mint a pinty. Akkor találkoztak a Gedeonnal is az utcán, Lisa se látott még addig soha Gedeont, miért mész át azzal a böhönd vagy böhönddel a zebrán, kérdezte Lisa, mert vasárnap volt, vagy hétfő, és vasárnap vagy hétfőn mindig kérdezett, dalolni, felelte könnyedén Gedeon, mert éppen szembe jött, s mert nem böhönd vagy böhönddel volt a kezében, hanem pontosan egy hatalmas gitártok, tele tavasszal, szerelemmel meg érzelmes indulókkal. Azok voltak a szép idők, mondta Lisa nővére, amikor együtt laktak hárman, nem ám most ott kinn, csak feleslegeskednek a sok színvonallal, hiába lőtték el a Vernét is meg azt a trombitást, na, Armstrongot a Holdra, ezek csak játszódnak, mint a Bástya moziban a pattogatott krumpli, érzelmük meg teljesen nincs. De amikor régen Lisa festeni kezdett az olajra, hát Gedeon minden áldott nap megnézte, meg én is, mondta Lisa nővére, és Gedeon jól készen lett, mert azt felelte Lisának, amikor Lisa befejezte a képet, azt felelte neki komolyan, hogy jó, és Lisa arca örömmel lett teli, Gedeon meg várt, aztán hozzárakott halkan egy kifogást, csak a szemöldöke, mintha..., mondta Gedeon, erre Lisa kergetni kezdte a nyújtófával Gedeont a keretbe, mert tájképet festett, de hamar abbahagyta, megállt és nevetett, és hirtelen Gedeon is fogócskázta Lisát, és azt kiáltozta, hogy akkor is az enyém leszel, Lisa, akkor is az enyém leszel, ha leejted magad a negyedikről, ilyet kiáltozott szaladtában, én meg egyre fakadoztam a kacajtól, mondta Lisa nővére, hogy akkor is az enyém leszel, mert nekem gurulós lábam van, s legurulóslábasozom gyorsan a lépcsőn, és elkaplak, mielőtt bevernéd a fejed a csatornarácsba. Ó, azok voltak a szép idők, sóhajtott Lisa nővére, amikor Moszkva ellenezte, hogy Gedeon hallgatja a Szabad Európát, az olvasó meg beolvasta, hogy az oroszoknál hétvégére szombat és vasárnap várható, s a TASZSZ vagy mi nyomban megcáfolta a hírt, ez akkor tájt volt, mondta Lisa nővére, amikor együtt aludtak mind a hárman, és reggel hatalmas csattanásra ébredtek, mi az kérdezte Lisa, Gedeon meg kinézett az abalkon, legyintett, és azt mondta, semmi, csak leesett az első hó. S hogy Gedeon mindig húzta Lisa nővérét, amikor az szökni készült a határon, húzta, hogy jó lesz, meg minden, menő nyugati cuccai lesznek a Gedeonnak, mert Lisa nővére majd beküldözgeti az országba, lesz neki franciakulcs az oldalán meg a fején svájcisapka, és ezen jót derültek. De azon a télen Lisa ráfázott és lépcsőhuruta lett, azt látnod kellett volna, mondta Lisa nővére, az volt a féltő gondoskodás, ahogy a Gedeon ápolta Lisát, igazi érzékeket vallott ki a Gedeonból, és amikor este az a férfi molesztázott Lisával, hát Gedeon akkorát ütött a homlokára, hogy az ember tagnak az összes foga kiesett, még szerencse, hogy meg voltak számozva, mondta később Gedeon, szelíden. S hogy most nincs biztosítás meg semmi pénz, ő, Lisa nővére, nem akajra, hogy Gedeon kalapját a földön hordva álljon, hogy eresz alatt húzódozzon, amikor esik, orra nyergén a víz meg lovagozzon lefelé, de nem tud segíteni, a repülőt csak megvette visszafelé, bár nem egy kánon ott se az élet, szegény Lisa, tudja ő, már egész kis galantinája volt Gedeonnal a szeretetben, és akkor tessék, mi van. Teljesen besötétedett, mondta Lisa nővére szomorúan, de a kapcsolóval hirtelen megcsinálta a látást, hogy tudja mesélni a sztorit, amikor Lisa egy ízben leselkedett kifelé a kertbe, Gedeon meg aludt, hasán egy gólyamadár állott, és a gólyamadár nézte Lisát, hogy közeledik-e vagy még mindig padlót súrol, akkor érkezett ő, Lisa nővére, barkákat hozott a vázának, mert barkákban lakik a szeretet, mondta Lisa egyszer Gedeonnak, amikor Gedeon adott a születése napjára három szál barkát Lisának. Lisa nővére ekkor nekem is öntött, azt mondta, már barkák sincsenek, hát igyak vele, s beletemette könyökét az arcába, de nem sírt, hahogott, furcsa hahogással, hogy amikor megszökni készült a határon, Lisa ellenezte, szárnyakat itt is növeszthet az ember, de ő, Lisa nővére, traplikolt és sóhajtotta a szabadságot, azt mondta, eltűnnek a rácsok az ablakokról, ám Lisa szerint messzi tűnnek az ablakok is, s tényleg, mondta Lisa nővére, Lisának lett igaza. És megint öntött Lisa nővére, azt kérdezte, kiket írok én meg minek, hány menet van az én agyamon, ezt írjam meg, ha olyan nagyra vagyok, kiborult teljesen, láttam, kiborult fenékig, mint a tejfel, ilyet azelőtt sose mondott. Nagyokat értettem Lisa nővérének lelkéből, galantinákat írok én, mondtam, hogy van-e, mert ott, ahol élek, abban az országban, hát tudja meg, ott se minden arany vagy mifene. Ám ekkor megint öntött Lisa nővére, s megnyugodva mondta, hogy ne haragudjak, amiért eldőlt az agya, tulajdonképpen ő elégedett a sorsával, a férje valami cirkuszos, de két lábbal áll a fején, jellemezve olyan, mint egy mosolygó harckocsi, s ha ő, Lisa nővére úgy akarja, homlokon kiszökdel a konyhába kávéért vagy akár. Ekkor kopogást hallottunk a szállodaajtón, Lisa nővére felállt, hogy ráengedje Gedeont a szobára, s amint Gedeon betalált, hát ismét megöleltük magunkat, s Gedeon is megölelte magát szomorúan, mert szomorú volt, Lisa nővére meg mászkálni kezdett a ruhák környékén, hogy induljunk a halottas házba. Szegény még nem egészen tudta, hogy mit vegyen fel, meg is kérdezte Gedeont, hogy milyen az idő odakint, nem tudom, nem látszik attól a hülye nagy ködtől, felelte durván Gedeon, s mi csendben lettünk sokáig, csak amikor a lépcsőn mentünk lassan lefelé, Lisa nővére akkor kérdezte Gedeont, de csak halkan, hogy ne legyen megint felháborodása, óvatosan kérdezte Lisa nővére, hogy mi lesz holnap a halotti ebéd, de Gedeon nem válaszolt, csupán néhány lépcsőfokkal lejjebb, jön az árvíz, mondta a pihenőben, jön az árvíz, idézte riadt tekintettel Petőfit, pedig akkor még csak patakokban folyt arcáról a könny.

ACTION "ahogy én szeretlek nem szeret úgy senki"

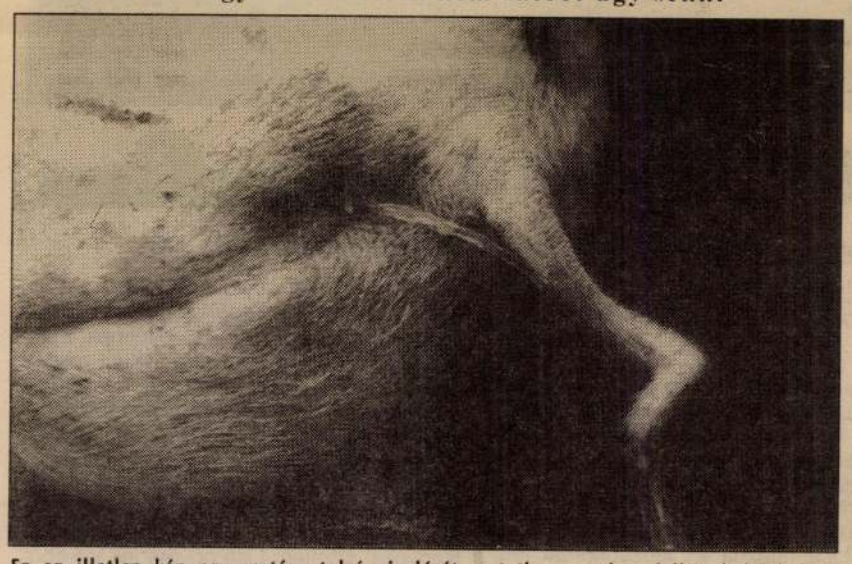

Ez az illetlen kép egy sertés utolsó vizelését mutatja , amelyet lelkének kilehelése közben követte el.Jó étvágyat a húsevőknek!

Csípős a kedves...

FOLYTATÁS AZ ELSŐ OLDALRÓL

Meghívott művészek: Bíró József, Győrffy Sándor, FMS-Block csoport, Csáky M. Caliban, Vörös András, Kiss Ottó, Kiss Árpád, Mester Béla, Bátai Sándor, Kalapos László, Szokolai Balázs, Dr. Máriás Béla és Badadada, Fehér József, Kántor Zsolt, Boldog Gusztáv, Darabos Edit, Diószegi Eszter, Világosi M. Attila, Gábriel Anett, Gubis Mihály, Penyaska László, Kovács István, Vágréti János, Cseh Marcel Gábor Cékla, Ladik Katalin, Nyemcsok Éva, Balázs Erzsébet, Hajdú István László, Keing József, A három szlovákok, Monty Cantsin, Kónya-Ütő Rt., BMZ, Toró Attila, Veres Szabolcs, Vadonat Bolhás Lorrie, Aknay János, Bereznai Péter, Marosán Ferike.

Koncert Menü: 26-án; Igaz TudÓsok, Tankcsapda, JFjÚ GÁrdisták, Hivatlan Vendégek, Majoros Gyula, Leukémia, Végtermék; 27-én: Metanoia, Talaji LÁrma, Prosectura, Trottel, Ward, Intuíció, Variola; 28-án: Andersen, Abigél, Kündü, Sturm und Drang, Mask, Brenda's Brain.

A rendezvény eszmei támogatója és védelmezője a BÁT (Bajkeverők Általános Társasága), Minisztérium, Anti-kulturális Bizottsága Békéscsaba. Kanalat, hálózsákot, WC-papírt, gumióvszert, sárkányfüvet hozzatok!

A rendezőség élni kíván az első éjszaka jogával és a pallosjoggal. És hol marad a szerelem? Kívánjuk mindenkinek a legnagyobbat...!

Ha minden igaz (ami korán sem biztos) Békéscsabáról és Gyuláról külön buszok indulnak Póstelekre. Ha nem, marad a stopp, a bringa, a gyaloghintó, a sárkányrepülő és a budhizmus. **BMZ**

FOTÓ: VILÁGOSI M. ATTILA

Herczeg Tamás,

Szerelmesvers

Sarjadó fű
Csendes téli este
A strandról hazatérő shamponszagú lányok is
Az elmúlás hangulatát
Ontják
Már alig hiszem, hogy Te keresel
Ha cseng a telefon
Halott emléked
(Hiszen nem akarsz engem)
Halott szerelmem
Örök emlékét idézi

Kiss Ottó

Bon

Amikor feléltük utolsó tartalékainkat is,
a legemberibb ember jó példát mutatott:
kavicsokat kezdett hajítani, opál és sárga köveket,
gyönyörűen, akár egy szivárvány íve.
Okos szövetség, jutottunk a következtetéshez,
s egymás kezét biztatva messzi röpítettük
apró reményeinket.
Negyvenedik napja ömlött már fentről a kenyér,
mi mégis szerényen ültük a tort,
éhínségünk temetését. E nap emlékezetes,
a legemberibb embert végérvényesen
ekkor zártuk szívünkbe:
morzsát terített egy tisztás közepén,
önfeledten szórta – s mi követtük őt.
Galambok jöttek, hálásak, vidáman csipegetők.
Ám rövid idő múltán megfordíthatatlan rend
bontakozott ki: gömbölyű, pihés
tetemek lepték a tájat.
A halk szófoszlányokból döbbenten próbáltam
összeilleszteni az okot. A begyükben megpuffadt
morzsák miatt fulladtak halomra, mondották többen.
A boncolásnál azonban csak kavicsokat találtunk.
Opál és sárga köveket. S egy csőrbe-torokba
friss olajág is szorult.
A legemberibb ember szomorú szemmel tekintett körbe,
majd így szólt: ők voltak a madarak.
Később, amikor már százötven napja
hullt a kenyéreső, ezt többen elismételték.
De mintha a győztes kissé visszafogott fölényével

Fehér József:

VADHús

A szabadság nem akar jönni, de már
nélküle is elvagyok, mint féreg
a dióban. Őrizgetem magam
polcon, mocsokban, mohos tekercseken.

Elszigetleten itt Kőszigeten
holló helyett varjú mondja: kár és kár.
Ötven a szalonna, s míg vonat suhan,
az olaszrizlinget szemelgetem.

én mint magamnak vadidegen elem
élő előítélet hús- és szarzsák
házam falán a bolondgomba

kakasszék az őrület alján
egyedüli pornográfia
ha a csontokat meg kelletik adni

Diószegi Eszter

Pillanatnyi életérzés

Buja hegyek örvényein vágtat velem az
élet gyorsvonata
az első megállónál ki kellene szállnom,
nincs miért tovább utaznom...
Sápadt, aszott arcú emberek integetnek
felém a peronon,
fonnyadozó ajkaik hívogatnak, megsárgult
fogaikat vicsorgatják rám.
Kiszállok... Eltűnök a jajongó, hisztérikus
tömegben,
poggyászomat szorongatva bojongok
a csatornabűzt lehelő, kihalt utcákon
a magány mázsás kövei lassan szétnyomják
lelkemet.
Egyedül vagyok...

Gubis Mihály:

Befőtt képek

Tartósított
Megecetesedett
Túlérett
Bedöglött
Kesere(dett)
Penészes gond.
Aszalt, mint az egyhetes terv

Kiss Ottó:
Az írás, mint annyi minden, felfogás kérdése.

Diószegi Eszter

Öröm

Ma, az utcán megáldott egy asszony
ujjával keresztet rajzolt homlokomra
testemet forróság járta át, ahogy néztem a
ráncos szempárt.
Miféle öröm ez mely búkál bennem?
Miféle ártatlan öröm?
Egyhangú hétköznapok kincsetérő pillanatai,
melyek tovább forgatják életem gépezetét.
A szürkének hitt álmok színessé válnak,
az elveszettnek hitt dolgok újra élnek.
Kézfogásod nem csupán egy elcsépelt gesztus
Miféle öröm ez?

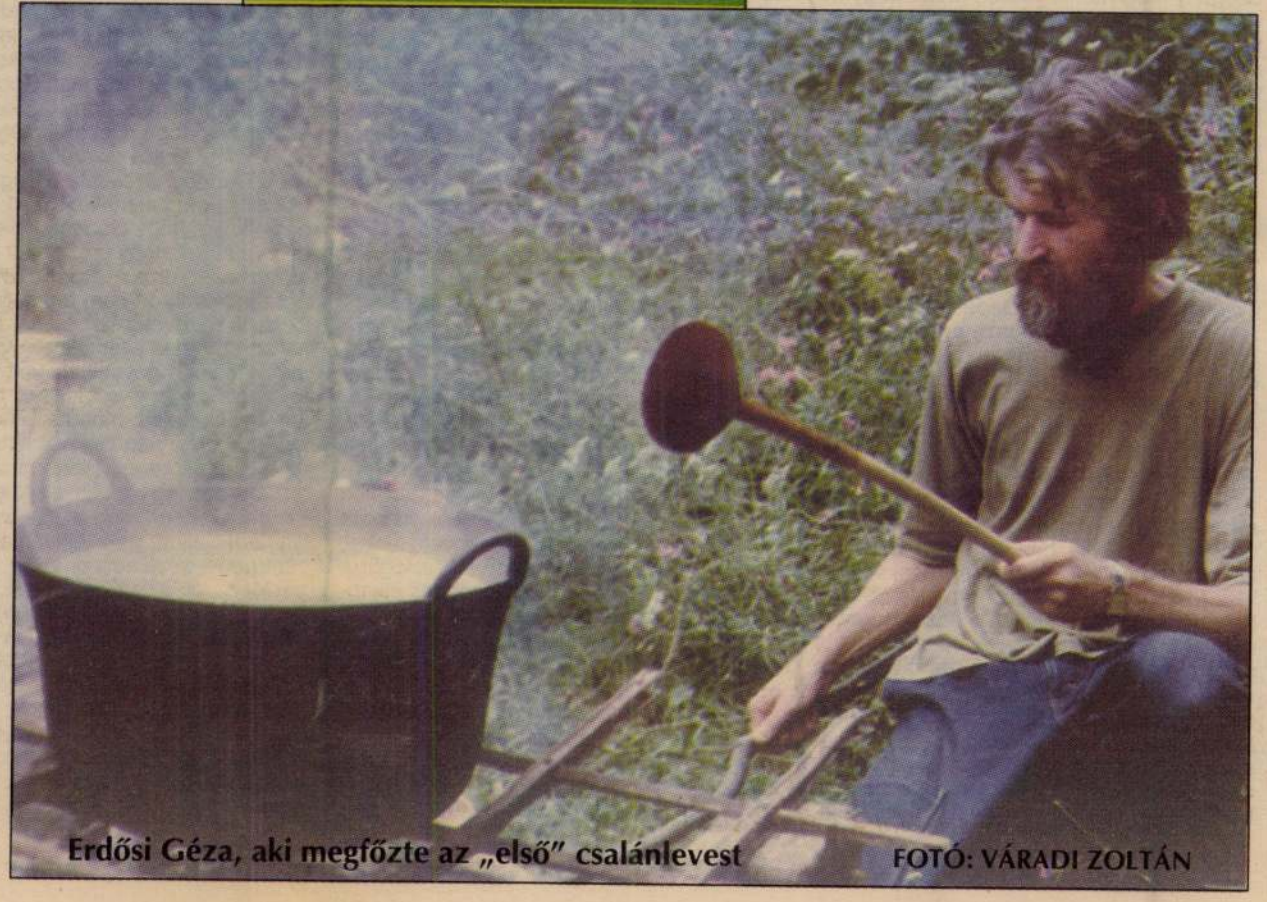

Erdősi Géza, aki megfőzte az „első" csalánlevest FOTÓ: VÁRADI ZOLTÁN

Sík Toma:

A kommunizmus (állami kapitalizmus) meghalt!
Megmaradt a Kapitalizmus és az állam!
Az emberek kik aggódnak a világjuk iránt, előre néznek várva a kapitalizmus és az állam halálát, aktivitásuk közben: *Kommúnában élve – együtt az emberi társadalommal elszakadva a szisztémától* szabad kommúnák mozgalma akárhol

Kalmár Zsolt,

Filozófia
Ha az ember
mindent elveszít;
mikor már nincs tét;
Visszakapja önmagát –
lappangó ISTENÉT.

Jázmin Áron

FŐ TÉR

Hogy a múlt ne legyen darabban:
pálinkával agyonütöm magam.
Ha a Fő térre bolondnak visznek
kalodámon majd galambok basznak.

Itt zsíros csönd, bundás indulatok,
akár hőségben kikötött barmok.
Csősz riad, tolvaj lábában zárkés
hull a vasárnapi diózörgés.

Koranyári áhitatt a kosznak
megint rorátéra harangoznak.

Kalmár Zsolt,

Kritikus pont
Az éjszaka érzetei
jegyzőkönyvön kívül
magunkba mondva
elhatalmasodtak.
Értem az üvöltést!

Herczeg Tamás,

Senkiföldjén
elalvástól ébredésig
részegségtől józanságig
búcsúzástól találkáig
magánytól a barátságig
gyűlölettől szerelemig
válástól a házasságig
üléstől a kézfogásig
lemondástól reménységig
mert
haláltól a születésig
nyer új értelmet életem

Kiss Ottó

Mint hal a vízben
(Mese a gonosz Kishorgászról)

Bluggy!, mondotta a zöldezüst víztükör, amint Kishorgász belépottyantotta az úszót. A műanyag tálat félig merítette vízzel, gondosan elhelyezte a pázsiton, és melléült. A nádas mellett jó,nyilatkozott elégedetten,s nagyokat hunyorított a billegő parafamütyür irányába.

Pénteki kenyérgalacsni, közölte unottan Halmama a csodálkozó halfiúkkal. Megyek, nézek valami frissebbet, várjatok türelemmel!

Kapás van, állapította meg Kishorgász, amint a kíváncsi halfiúk böködni kezdték a horgot. Így ni, örvendett visszafogottan Kishorgász, s a legkisebbiket finoman beletette a tálba. Később, ahogyan illik, a másik kettőt is.

Már megint elúszkáltak, tért vissza Halmama bosszúsan. No, 'iszen, majd előkerülnek, ha megéheznek, nyugtatgatta magát, azután két szívmelengetőt sandított a galacsni felé, s hopp, egy villanás, s már be is kapta.

Be szép is vagy, artikulált hevesen Kishorgász, amint Halmama megcsillant a vízben. Gyere ide, mondotta biztatóan, s azzal őt is belecsusszantotta a tálba.

No végre, megvagytok, örvendezett Halmama, amikor megpillantotta csemetéit. Ha mindig elúszkáltok, meglátjátok, egyszer eljön a gonosz Kishorgász, s mindnyájótokat elvisz.

És akkor Halmama mesélni kezdett a gonosz Kishorgászról...

Kovács István performance közben (Transylvánia, 1993)

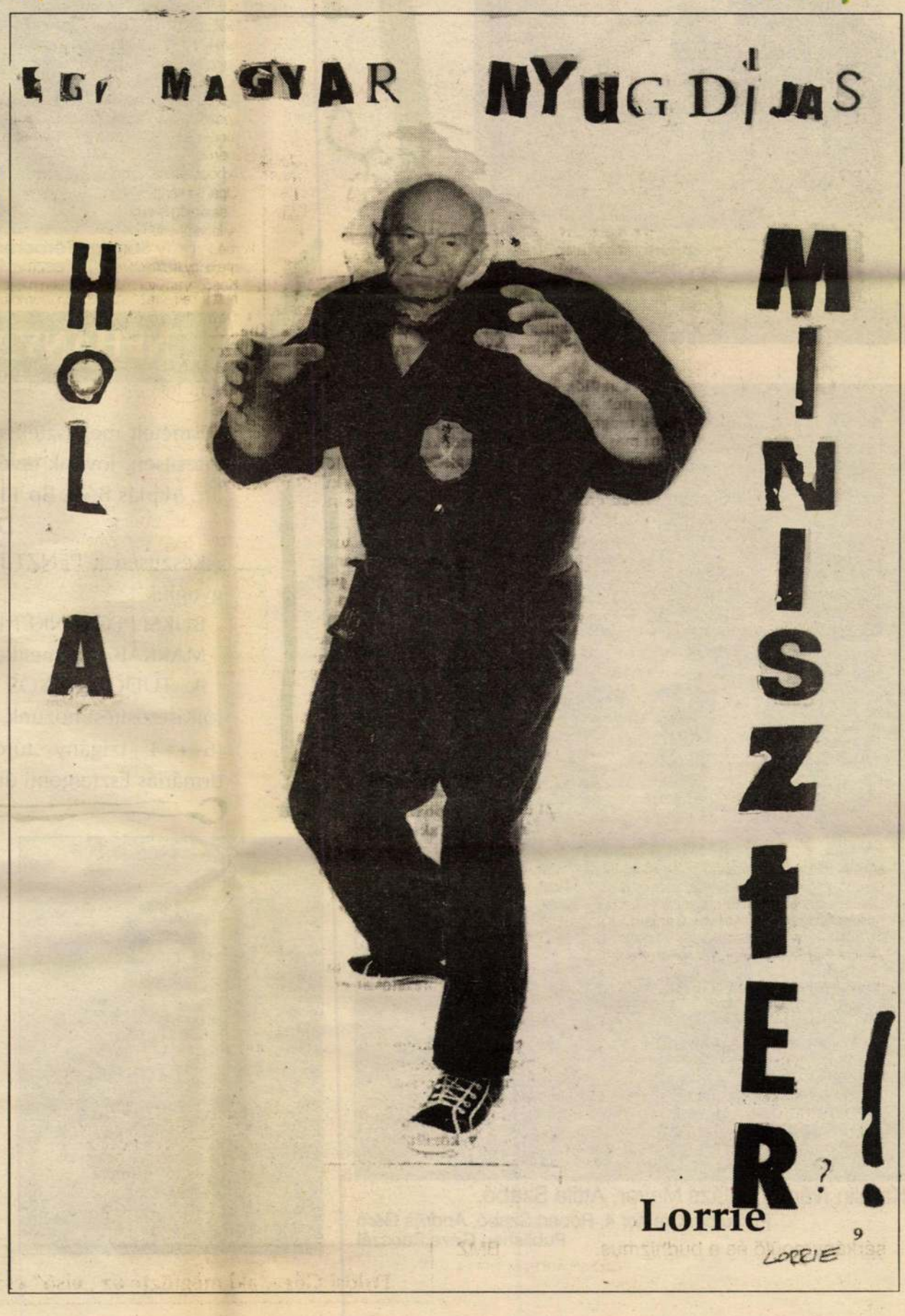

NÉHÁNY VISSZAJE-LENTKEZÉS

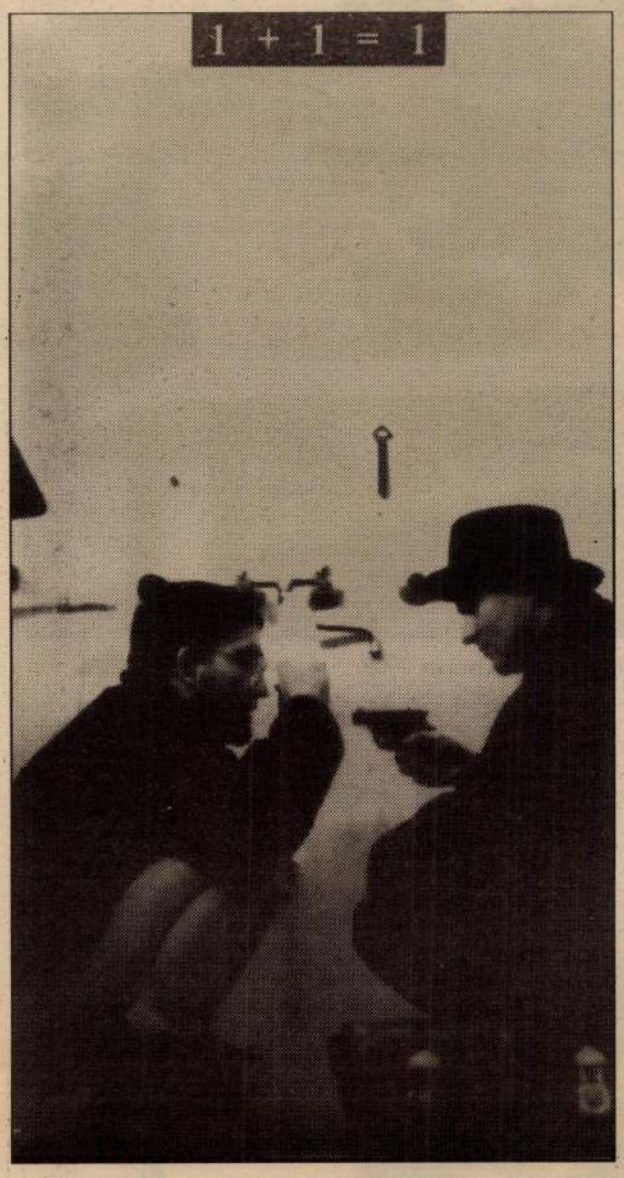

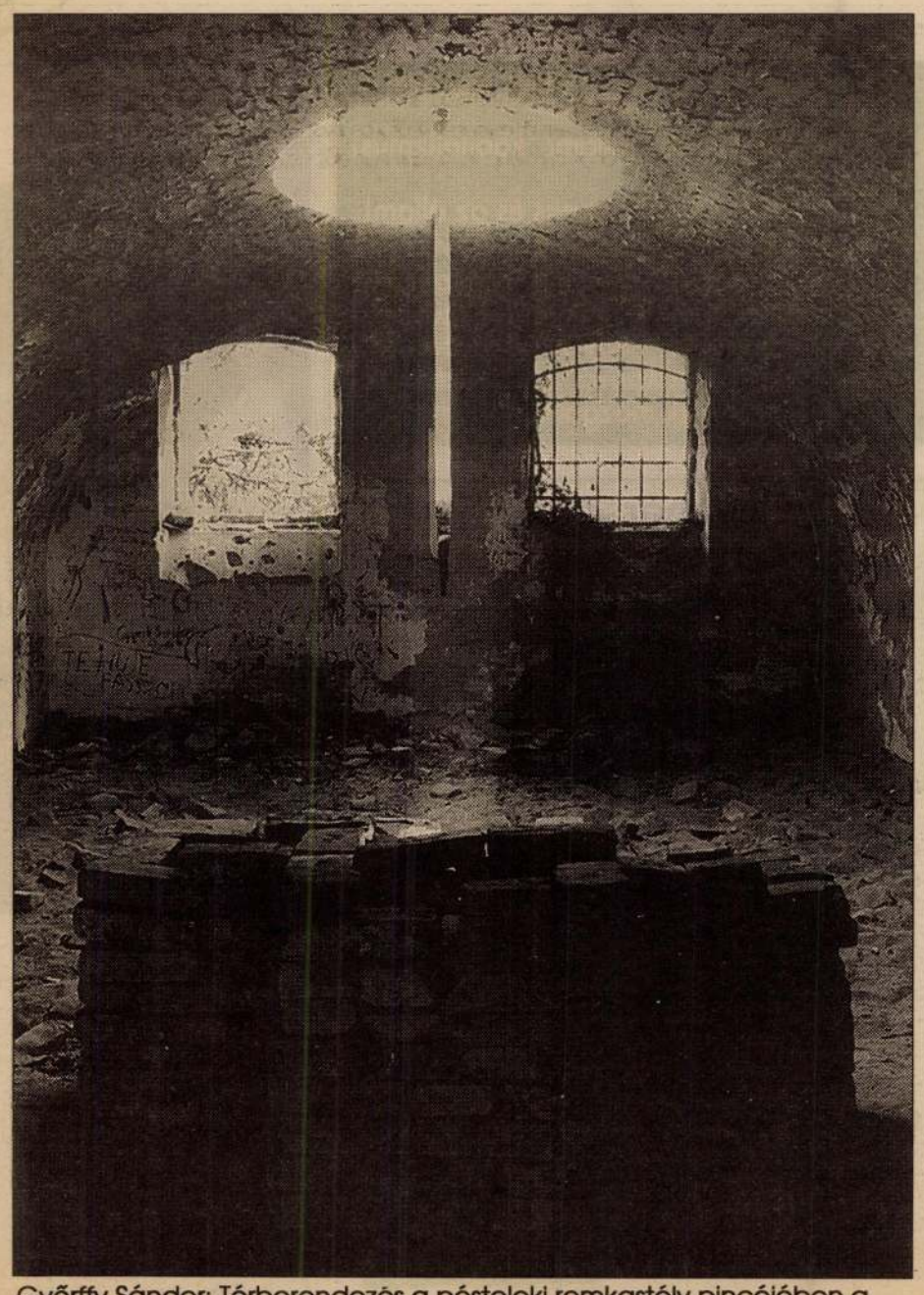

Győrffy Sándor: Térberendezés a pósteleki romkastély pincéjében a „Csalánleves 2" fesztiválon 1992. augusztus 8x8x4 méter

Alex Bernát

NÉHÁNY VISSZAJELENTKEZÉS

Tisztelt Baji doktor Úr!

Ismételt megtiszteltetés jelentkezése, további részletekről kérem értesítsen. Jövünk tevélni, oszt szétbaszunk mindent. Üdvözlettel: Dr. Máriás Béla, Bp 1143 Ilka u. 44; 12-11-995

Drága Rizlinges Druszám!

Készítsed a PÉNZT-PINÁT PÁLINKÁT mert GYövünk és összegyugjuk

BUKSI PECSEINKET EGYMÁS MARKÁBA (német(kelet))

A TUDOMÁNYOS ADADÉMIÁNAK CSAK A „(26todika a jó)Kiserősítést hozunk, de kell az ALAPERŐSÍTÉS ÉS 2 MIKRAFON (6+++4 tzigány túrópicsájú gringyó) jelentkezz violám+++ drmáriás Esztergomi út 30. III. 9. Bp. XIII.

Katalin Iványi, Balázs Mayer, Attila Szabó.

Photo by: Creator 4, Róbert Szabó, András Gerő

Publisher: Géza Pánczél

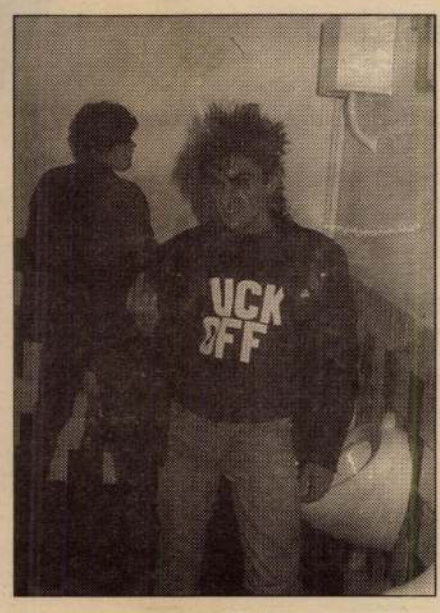

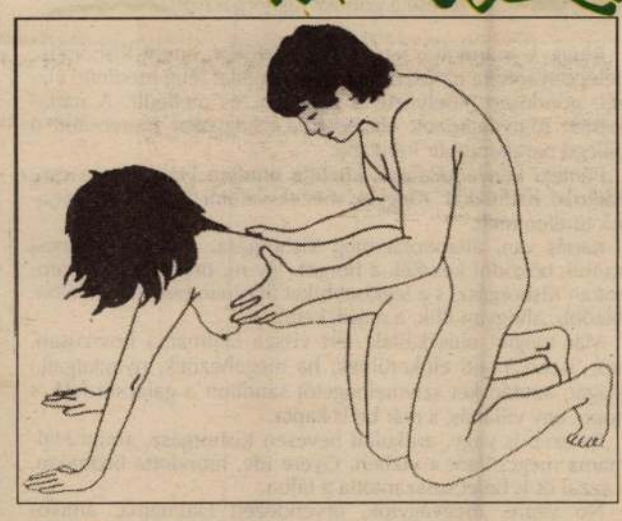

Vörös András:

szeretnék részt venni az aktusban

Hanzó Ildikó: Rendtartás

bámulja a vizet, a piszkosat. eszébe ötlik minden csúfság, amit mondott és tett. a sok hazugság, amelyből igazat hámozni lehetetlen. gyűlöli magát. tudja, már nemcsak kívülről csúnya. tudja, ő nem szeretheti magát, csak mások által érezheti ezt. tudja, soha többé nem élhet tisztán önmaga előtt. csak az asszony, a szeretet mentheti meg. az asszonyt pedig módszeresen piszkálja. tudja, miért asszociált a piszkos vízről erre. de nem önti ki. piszkálja az asszonyt. tudja, az ő szerepe nem őszinte. igazán sohasem mer őszinte lenni, ilyenné tette a nevelés. de ez most nem mentség. a víz piszkos. ki kéne önteni, de erre őt nem tanították meg. szóval, van aki legalább őszinte szerepet játszik mindig. az asszony például. mindig azt, amelyik éppen kell. erre nem mindenki képes. ő például biztosan nem. neki mindig tagadnia kellett az őszinteséget, mert azt előtte büntették. ugye akkor mást kellett kitalálni. a szakáll álarc. mód van rá, hogy borotválkozás után átalakulj, persze erre nincs legtöbbször szükség. de a víz csak piszkos. most leül, gépel. persze csak álmában, mert közben elaludt. nincs ereje. gyakran. szóval gépel. legépeli az összes betűt, mégis értelmetlen a szöveg. kigépeli magából az összes – persze nem hiteles – érzést. és közben horkol, sóhajtozik. a fényre föriad. az asszony megírta helyette? és jobban? nem ez igazságtalanság, hogy míg ő aludt ez lopás.

nem szeretheti magát, mert ismeri. mi értelme volna önmagát így önmaga előtt becsapni. a víz piszkos, de nem önti ki. ma sem.

Részlet Ütő Gusztáv és Kónya Réka, Földrajzóra című performanceából (Póstelek 1992.)
FOTÓ: BOLDOG GUSZTÁV

Hahó itt a ...

FOTÓ: VILÁGOSI M. ATTILA

Nagy Zopán, Utolsó unalom

Vörös kopoltyúk asztalon hattyúk vörös
gömbök tigris homlok dühöngő
óceán fehér pókok fejközepe kígyónak
álarc ördög meleg balkeze csúszómászó
lelkek füstölgő hold angyal karmai
zöld patak sodrása pávián vigyor
ólom fellegeken olvadt sasgyomor
bronzhegy barlang vékonybél láng
gyönyör torz sikoly három fej
tűsarok északisarok sarkantyú
kukkoló Küklopsz vérszem lábfej
függöny.
Vonagló gerinc denevér vér sejt
agg turista egy futurista
képlékeny trappista sajt szél
szakadék.
Végső légnyomás átlátás villámló űr.
Vörös felhő a homlokod
aki voltál nem lehetsz
aki lehetnél az nem vagy
drótháló üvegszilánk gyöngyfüzér
megtermékenyült gyermek hangfonat
rubin élénk szempár zöldsügér
mosoly gumiburokban vad indulat
alkony.
Válaszod párzó mamutbőgés
gyémánt teáskanna nincs visszaút oduban
petéző vöröshangya a sors
hömpölyög emlékeidben lepedő vízesés
lemázolt földgolyó szósz álombanál álom.
Végső látomás szárnyalás lélegző űr.

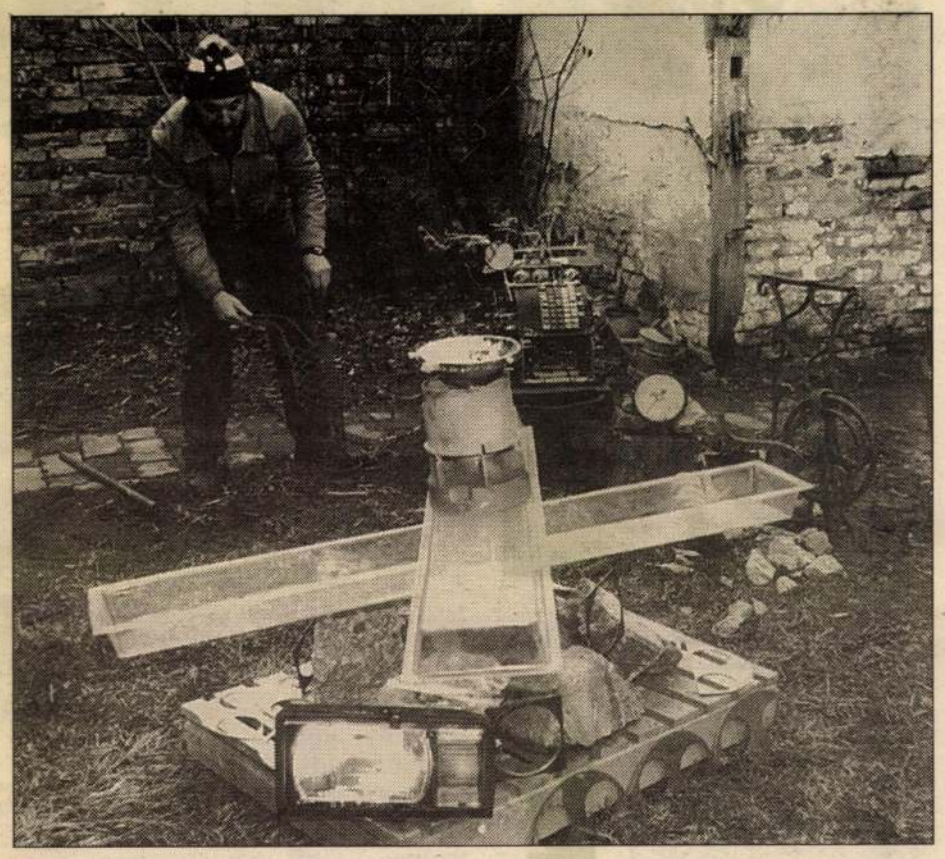

Penya, konstruálás közben FOTÓ: VILÁGOSI M. ATTILA

Erdei-Szabó István: Napjaim

Napok borostyánkőben; kockacsöndben kiméve mérhetetlenül. Napok üvegházban, bedeszkázva a múlt időbe. Napok álmok nélküli égbolt alatt; szakadékba zuhant emlékekkel terhesen.

Napok „képernyő-kalandokkal fölcicomázva"; az idő alagútjában botladozva, örökös télben fagyoskodva. Napok a kéziogás, a simogatás erejétől, melegétől mérföldekre. Számüzetésben. Napok a kereszt árnyékában, a fájdalom, a szenvedés, az egyetemes csönd barlangjában.

Megnevezhetetlen és eltörölhetetlen napok az emlékezet sétányain. Napsugaras, örömben fürdő napok. Kikezdhetetlenek. Sérthetetlenek. Sebezhetetlenek. Aranyalmás-napok. Orgona-napok. Akác illatú-napok. Akácmézízű-napok. Rózsalugas-napok. Szőlőszemeken elheverő, világ lustája-napok.

Napok, amelyek emlékének ízeit nemcsak a nyelvemen, a bőrömön, de a sejtjeimben, a zsigereimben őrzöm. Napok, amelyek bezárják képzeletem ajtaját s őrzik a kulcsot. Napok, amelyek váratlanul és remegtetőn nyitják rám az ajtót az időporban s próbálják elűzni a közöny homoksivatagját vagy legalábbis valami oázist találni.

Napok a naptárban: kiméve. Napok az emlékezet birodalmában: kimozdíthatatlanul. Napok az álmaimban: kibeszélhetetlenek. Napok fázósan összebújva az emlékekkel, állapotokkal, állapottöredékekkel, álomtörmelékekkel. Napok homlokom ráncaiban, kibetűzhetetlen üzenettel a jövőnek; hétpecsétes titok alatt. Napok megfejthetetlenül.

Diószegi Eszter rajza

Eljöttem közétek...
FOTÓ: VÁRADI ZOLTÁN

MASK

Az 1991-ben, Óbudán más, ismert Underground csapatok zenészeiből alakult, Mask nevet viselő együttesünk a test mögött lévő valóról, a lélekről és annak tévelygéseiről tudósít, látomásszerű szövegekkel és szorongásokkal teli lendületes zenével. A zenekar jelenleg éppen stúdióban tanyázik, és készíti első lemeznyi anyagát. A szeptember közepére elkészülő anyag iránt már több kiadó is érdeklődést tanúsít. A zenekar szeptember 1-jétől indul országos turnéra, amelynek négy-öt állomásain vendégként a Berlini Blane zenekar is részt vesz. A zenekar tagjai: Gábrieli Richár – ének, gitár; Jerabek Csaba – bass; Geletey György – dob Lakatos György – billentyű.

Leukémia

A Leukémia olyan, mint egy groteszk színdarab. „A bohóc" „A csábhinta" „Kalapácsok" „Hinár". E fejezetcímek az első CD-jükről talán képet adnak arról a hallatlanul dinamikus, friss és újszerű produkcióról, amit a Leukémia nyújt élőben és lemezen egyaránt... S ha a sajtó és a közönség egyszerre hasonlítgatja őket a Mettalicahoz, a Voivodhoz, a Slayerhez vagy éppen a Trottelhez, nos ez azért van mert igazából semmire sem hasonlít... Meghökkentően új szín a rockzenében.

Gyere egyél velem csalánlevest!

Köszönet a szponzoroknak

- Hetes Kft.
- Zsibrita ELEKTROHÁZ
- Békési és Fia
- Juhász Sándorné, üveges
- Zwack Unikum
- Veszely csárda
- Nissan Autószalon
- Miniplaszt Kft.
- Primat Kft.
- Mac Line, Szeged
- Napi Délkelet, Békéscsaba
- Denbinder Bt., Békéscsaba
- Elitőr Kft., Békéscsaba
- R-Video Studio Bt., Békés
- Kazamata P. R. Kft.
- Bagoly vendéglő, Békés
- Dánfoki Szabadidő Központ
- Békés Megyei Narancs Alapítvány
- Békés Város Közművelődéséért Alapítvány
- Dása
- Fiatal Művészek stúdiója, Budapest
- D. Varga László vállalkozó, Békés
- Minya Gábor, sírköves, Békés
- Simon-Fiala Kereskedés, Békés

Ez a Csalánújság, amit összehoztunk MI. Cuppanós tevecsók a Napi Délkelet és a Dembinder BT gazdáinak, amiért lehetőséget adtak e lap kiadására. Egyébként gyertek ki Póstelekre (vagy legyenek szívesek kijönni), mert ott nagyon jó lesz...

Ökomenikus tanácskozást tartottak néhány éve Assisiben, melynek témája – súlyos veszélybe került élőhelyünk – a Föld védelme volt. A résztvevők megegyeztek mindenfajta földi élet tiszteletében, fogyasztói társadalmunk mielőbbi megreformálásában. Azok a művészek, akik 1991-ben az első Csalánleves megnyilvánulást szervezték, nem jártak ugyan Szent Ferenc városában, de az „assisi folyamat" helyi papjai. A pósteleki kastélyromnál tartott első eseménysor már művészi lehetőségek sokaságát mutatta fel figyelmeztetésül: az ember lényegéhez kell, hogy tartozzon, méltóságából következik, hogy törődik magával és törődik az utána következő nemzedékkel. Ez egy olyan esztétikai kérdés, ami az emberi szabadságot nem korlátozza, hanem értelmezi. Ezt az analizálást elkezdték a képzőművészek is, s úgy tűnik, következetesen folytatják, bár édenkerti állapotok még aligha várhatók. Az előző Csalánleves kinyilatkoztatást egy olyan kezdeményezés követte Békéscsabán, mint a kelet-európai kultúrbörze. Nemzetközi résztvevők sora vett birtokba egy elhagyott üzemcsarnokot a megyeszékhelyen. E maroknyi művész szellemi törekvése, szisztematikus munkálkodása a befogadói, értelmezői horizont szélesítését szolgálja. A vizuális kultúrában itthon létező normarendszert, konkrét művészi akciókkal, az adott szituációra építő műalkotástípussal eddig nem létező dimenziókat megnyitva újraépítik. Radikalizmusuk, érzékenységük bármennyire is provokatív, tapinthatóan környezeti tudatunk és humanitásunk van fókuszálva általa. A nagy görög filozófus, Herakleitosz úgy vélekedett, akik alszanak, azoknak meg van a maguk külön álma, akik pedig ébren vannak, azoknak közös az álmuk. Ennek szellemében magukba néznek az alternatív alkotók, de a közös értékek fontosak számukra. Az egymáshoz több szálon kapcsolódó kollektíva kreatív célok kutatásával, a tág kontextusból szegmenseket mutat fel. Mindezt mélységes áhítattal, már-már megszállottsággal teszik. A valódi humánum eme alkotócsoportnál azt jelenti, hogy nem veszítik el személyes érzékeiket és kapcsolataikat embertársaikkal.

A Csalánleves II. korszerűségét jelzi, hogy a közreműködő alkotók abszolúte tisztában vannak napjaink problémáival. Nem környezetvédelmi ügyekről van szó csupán, hanem arról, mennyire ismerjük és uraljuk a XX. század tudományos technikáját. A technika, a természet és a művészet összeegyeztetése – a mágiából kivált időszak óta – izgatja az alkotókat. Közismert a homeosztázis jelenség, melynek következtében a szervezet automatikusan alkalmazkodik fizikai egyensúlya megőrzése érdekében. A túlzott hatások azonban kikezdhetik ezt a hajlékonyságot, ezt veszik figyelembe az alkotók nagyléptékű akciókkal, demonstrációkkal. Az ő ambícióikat az motiválja, hogyan lehet kreativitással, a művészet erejét latba vetve, olyan területeket aktivizálni, amelyek mindennapi életünk, a civil élet monotóniáját az egyéni szenzibilitás belső tartalékait mozgósítva kooperációra késztetnek bennünket.

A Pósteleki érkezők már az első este szembesülhettek az elidegenítés televíziós mechanizmusának értelmetlenségével. A *BLOCK* csoport megérkezve a helyszínre, az ott működő televíziót eltakarta testével. A nézők nem értették a jelzést, mindaddig, amíg három tüzet nem raktak a csoport tagjai. Egyesítették a tüzeket, kikapcsolták a tévéket és működésbe lépett az Adáshibából ismert effektus: beszélgetni kezdtek a jelenlévők. Másnap Vizes blokk címen még bemutattak egy akciósort, de a Csalánleves II. alaphangulatát az előző este történései határozták meg. A XX. századi művészet és közönség szemét bezárták a világ számtalan aspektusa előtt, így elfelejtettük a teljesség és az egység, az érthető és az érzékelhető együttmunkálkodásának kutatását. Erre figyelmeztet *Gubis Mihály*, aki a kastélyrom egyik mélye-

BLOCK Csoport

dését felhasználva rajzolta falra amőba emberének körvonalait, majd középpontjába ült e térnek. A vízhordó asszonyok vállravetett rúdjának pózában, de a keresztrefeszítés érzetét keltve csuklóját fákhoz kötöztette. Ezután a jelenlevőket a rúd két végén függő csalánnal csapdosta, simogatta. Végül ecsettel a falra írta: HIÁNY.

Baji Miklós Zoltán azon túl, hogy mintegy vezénylő sámánja a művészeti megnyilvánulásoknak, maga is performancet prezentált. Az emberi élet sok területén meglévő hármas egységre komponálta cselekvéseit. Térben és időben is jelentkezett ez a törekvés, mert az épület szintjeit és a napszakokat is ennek megfelelően építette be előadás-kompozíciójába. Az áldoztatás című etűdök a kenyér elemeinek a lisztnek és a víznek szakrális boncolgatását idézték. A befejező „stációban" három üvegtáblára vizet fújt, majd kimúlt halat helyezett a felületre, s az egészet liszttel szórta be, de női asszisztensére is jutott mindkét anyagból. Visszamászott az induláshoz használt létrára, ahol az esti fényben glória rajzolódott a feje köré. A hátramaradt objekt faktúráját a víz fixálta és az így kialakult tárgyegyüttes Claudel drámájában Jeanne d'Arc végszavát juttatta eszünkbe: „Nincsen hatalmasabb, mint a szeretet". Ugyancsak hármas egység jegyében mutatta be Kastélyballettjét *Gábriel Anett*. *Tóró Attila* indigóba csomagolt és kibontott tükrök, valamint egy Föld-térkép kontextusát használva mutatta be Határok című performancét. *Barta Sándor* földközeli teatralitással mutatta be Evangélium címet viselő akcióját. *Veres Szabolcs* Előétel a csalánleves után c. produkciója végén megkínálta az egybegyülteket a föld-csalán-óra-víz elegyből, majd befalazta az „időt". *Diószegi Eszter* textilbábut ültetett a környező fák egyikére. *Győrffy Sándor* vertikális motívumokat hozott létre fényeffekt alkalmazásával. *Darabos Edit* a pincében papírkompozíciót állított össze. *Penyaska László* a térszervezés kérdéseit kutató alkotást jelenített meg a kastélyban. Ezúttal is részt vettek irodalmárok az eseményen: *Kántor Zsolt, Fehér József* és *Kalmár Zsolt*. *Váradi Zoltán* fotói az elmúlt évi csalánleves történéseit idézték fel. *Boldog Gusztáv* pedig Kovács István és BMZ Angyalcsinálók című attrakciójának fotóit helyezte el a falakon. *Aknay János* meleg háromszög formákat mutatott be vászonképein. *Vincze Ottó* a konstruktív hagyományokat tovább folytató képpel jelentkezett. *Schéner Mihály* Unicornis nevű fémbogara ebben a természeti környezetben adekvát teret talált magának. *Majoros Gyula* Nyolcadik utas a gémeskutas c. népi jellegű akcióval képviselte magát.

Nagyhatású performancet mutatott be az Erdélyből érkezett *Ütő Gusztáv* és *Kónya Réka*. A Földrajzóra c. eseménysor a kastély falmaradványán kezdődött, de a lényegi történések a füvön játszódtak le. *Ütő* fölé kazlat emelt asszisztense, majd eltávolította a szénát. Az alkotó meztelen alakja bukkant elő őskori, zsugorított temetkezési testhelyzetben, a bőrén pedig erdélyi településnevek magyar felirata volt látható. A mellette lévő kútból „átváltozva" (felöltözve) jött elő és kártyázni kezdett partnerével a fekete-fehér igen-nem lapokkal. A történelem irracionális fintorát bemutató előadás egy Erdélyben élő alkotópár avatott felfogásában került publikum elé így.

Az auditív művészet megjelent képviselői színvonalas produkciókat vonultattak fel. A *Békés Banda* már az elmúlt évi összejövetelen is jelen volt. Az alternatív zenekarok közül a *Madapur* még kevésbé, az *Andersen* együttes nemzetközi csapata pedig már jól ismert a Music Televízióból. *Csoh Marcell Gábor* és *Malesik Miklós* groteszk éneke derűs felüdülést jelentett. *Kopasz Tamás* Vér c. hangköltészeti bemutatója még a performencek előtt teremtett beleélési lehetőséget a többnapos megnyilvánuláshoz.

Az elvetett csalánmag tehát megsokszorozottan kelt ki, sőt virágzott újra. A fogyasztói társadalom normákat alkot, de nem törődik az ökológiai törvények huszadik század előtt is létezett struktúrájával. Remélhetőleg közel a deus ex machina, az isteni beavatkozás ideje, mindenesetre ha most lenne a világ vége, a pósteleki alkotók és a részt vevő közönség már értékes segédpontokkal jelentkezhetnének: a (zöld?) Paradicsomba.

Cs. Tóth János

BLOCK CS·P·RT

A MŰCSARNOK TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT A

FÉM JELZÉS

KÖSZÖNTŐ
GÖNCZ ÁRPÁD
A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE

MEGNYITJA
BEKE LÁSZLÓ
A MŰCSARNOK FŐIGAZGATÓJA

PERFORMANCE
BERNAR VENET

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
1999. MÁJUS 30-ÁIG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL
NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

BERNAR VENET

THE MŰCSARNOK / KUNSTHALLE BUDAPEST
REQUESTS THE PLEASURE OF YOUR COMPANY
TO THE OPENING OF THE

METAL SIGNAL
INTERNATIONAL EXHIBITION OF SCULPTURES

ON 8TH APRIL 1999, THURSDAY AT 6 P.M.

GREETING BY **ÁRPÁD GÖNCZ**
PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF HUNGARY

OPENING SPEECH BY **LÁSZLÓ BEKE**
GENERAL DIRECTOR OF MŰCSARNOK / KUNSTHALLE

PERFORMANCE: **BERNAR VENET**

MŰCSARNOK / KUNSTHALLE, BUDAPEST, HŐSÖK TERE
THE EXHIBITION IS OPEN UNTIL 30TH MAY, EXCEPT ON MONDAYS DAILY FROM 10 A.M. TO 6 P.M.

NEMZETKÖZI SZOBRÁSZATI KIÁLLÍTÁS
MEGNYITÁSÁRA
1999. ÁPRILIS 8-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN 18 ÓRÁRA

BLOCK CSOPORT, MARIAPIA BORGNINI,
GISELA VON BRUCHHAUSEN, DRABIK ISTVÁN,
FARKAS ÁDÁM, FEHÉR LÁSZLÓ, URS JAEGGI,
DONALD JUDD, WALTER KAITNA, KOPASZ TAMÁS,
SOL LEWITT, MÓDER REZSŐ, GERHARDT MOSWITZER,
OROSZ PÉTER, **ROBERT SCHAD**, SOÓS TAMÁS,
SZANYI PÉTER, SZILÁRD KLÁRA, TROMBITÁS TAMÁS,
YENGIBARIAN MAMIKON

FÉM JELZÉS

METAL SIGNAL

NEMZETKÖZI SZOBRÁSZATI KIÁLLÍTÁS · INTERNATIONAL EXHIBITION OF SCULPTURES

A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓI · SPONSORS OF THE EXHIBITION

ÁB-AEGON, ARMÉNIA NÉPE KULTURÁLIS EGYESÜLET, DÉMÁSZ RT., DUNAFERR RT.,
EWALD STASTNY, K.N.O.T.E.N., BERNDORF, AUSZTRIA, FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT,
FRANCIA INTÉZET, LUDWIG ALAPÍTVÁNY, NAGYKŐRÖS ÖNKORMÁNYZATA,
ORSZÁGOS ÖRMÉNY ÖNKORMÁNYZAT, SZUREX INTERNATIONAL

MŰCSARNOK
KUNSTHALLE

PROGRAMOK

FÉM JELZÉS

május 1.

19.30h: ~~Block csoport~~ – performance Közreműködik: Krupa Sándor és Várszegi Tibor

20.00h: **Paranoise – koncert** Programozott és rögtönzött zajtangó a torzulás kapujában.
Árvai György – analóg szintetizátor, sampler, sequencer Walter Hollinetz – szoprán és tenor szaxofon, elektronika
~~Kopasz Tamás~~ – elektromos gitár Márkos Albert – cselló

május 14.

18.30h: **Block csoport** – performance Közreműködik: Krupa Sándor és Várszegi Tibor

19.00h: ~~Móder Rezső~~ „Horváth, Kocsa, Dr. Szabó József, Szőnyi, Dr. Sándor Péter beszélgetnek Szent István királlyal a Vasgyárban" – *Időzenetengelyek II.*

Fémzenei performance – Mozgásszínház három tételben
I. Sáry László (zeneszerző): Acélszobrok zene II.
II. Móder Rezső: Utazások – beszélgetések időzenetengelyekben
III. XXIII. századi zene
Közreműködik: Dr. Váray László (zenész), Galgóczy György (képzőművész), Rosta Csaba (építész) és a Vasas Táncegyüttes (műv. vez.: Rácz Attila)
Támogató: DUNAFERR

május 21.

19.00h: **Duo ENDORFINE** (Berlin)
– tánc-performance ~~Robert Schad~~ szobrai közt –
Előadják: Fine Kwiatkowski (táncművész),
Wolfgang Schliemann (zenész)
Támogató: Goethe Intézet

Műcsarnok, Budapest, Hősök tere – Telefon: 343-7401

BLOCK CSOPORT

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM

tisztelettel meghívja Önt

a

BLOCK CSOPORT

(Bangócs Gábor, Katona Zoltán, Kopasz Tamás, Nayg István, Palkó Tibor, Sebestyén Zoltán)

kiállítására

Megnyitja:

Sturcz János művészettörténész

1992. augusztus 9-én, vasárnap 17 órakor

A kiállítás megtekinthető:

SZENTENDREI KÉPTÁR

Szentendre, Fő tér 2-5.

1992. augusztus 9–től szeptember 20-ig

29. kedd

FILM

AMI MÉG JÖN
MI LESZ HOLNAP címmel az Örökmozgó sci-fi sorozatában a múlt héten szerepelt William Cameron Menzies 1936-os mozija, amely H. G. Wells forgatókönyvéből készült. A régi film fantasztikus díszlete, az űrháború látványvilága Korda Vince tehetségét dicséri.
Duna Tv, 18.15

A B 92 STUDIÓ MUNKÁIBÓL
A szerb független videoműhely tagjai folyamatosan nyomon követik kamerájukkal a térség történéseit. (Tudjuk, van mit rögzíteni arrafelé ezekben az időkben.) Most újra láthatjuk a múlt hónapban nagy érdeklődést keltő TITO A SZERBEK KÖZÖTT című filmet, portrét Milosevicről és Vuk Draskovicról. A rendezők Zelimir Zilnik, Janko Baljak és Vladimir Slavica
Örökmozgó, 18.30
(Bp. VII., Erzsébet krt. 39.)

MARTHA
A DEFA-dokumentumfilmek sorában ma Jürgen Böttcher 1975-ben forgatott munkája látható.
Goethe Intézet, 18 h
(Bp. VI., Andrássy út 24.)

RÁDIÓ

TITKOS TÖRTÉNELEM – 3. rész: AZ ÁTTELEPÍTÉSI KORMÁNYBIZTOSSÁG KÖZLEMÉNYEI 1947–1948
Ha nem is fehér foltja történelmünknek a magyarok kényszerattelepítése Csehszlovákiából, de nem közismert, és tíz–tizenkét éve még szamizdattéma volt. Az illegális Beszélőben jelent meg talán először erről hiteles beszámoló. Most a rádió irattárából előkerült (kerített) dokumentumok engednek betekintést az akkori helyzetbe.
Kossuth, 22.30

BUDAPESTI BESZÉLGETÉS ARTHUR RUBINSTEINNEL – 1966-BAN
Szerencsésnek mondhatja magát, aki személyesen hallgathatta a nagyok közül is az egyik legnagyobb zongoraművészt majd harminc éve itt. De mi is azok vagyunk, hogy a rádió(technika) jóvoltából hozzáférhetünk az akkori beszélgetéshez.
Bartók, 23.05

TELEVÍZIÓ

HÁY GYULA – SZÜLETETT 1900-BAN – Posztumusz portréfilm
Sajnos sokan vannak, akik ma már nem ismerik ezt a nevet. Holott nem érdemli. Azonos című önéletrajzi könyve élvezetes, időnként hátborzongató – szubjektív történelemkönyv. Háy nemcsak világhírű író, de a század hiteles tanúja is.
Tv2, 20 h

30. szerda

FILM

KÉT FÉLIDŐ A POKOLBAN

A Fábri Zoltán életműsorozatában vetített mű 1961-ben készült Bacsó Péter forgatókönyve alapján, akiről az ellenségei sem állíthatják, hogy nincs érzéke a jó sztorikhoz: ebben a történetben a foglyok és az őrök csapata áll ki egymással egy „barátságos" mérkőzésre. Nemcsak a felállás, a tét is különleges...
Duna Tv, 21.15

HALOTT OSZTÁLY
Előző számunkban kiemelten ajánlottuk a nagy lengyel színházrendező munkásságát bemutató programokat, melyek sorában akkor is az Andrzej Wajda rögzítette előadás televízióbeli vetítése számíthat a legtöbb nézőre, ha csak az éjszakai órákban tudtak neki időt szakítani. Tadeusz Kantor előadása előtt Eörsi István, a darab első magyar méltatója és Király Nina színháztörténész beszélget.
Tv1, 22.50

ÉS MÉG

SZÓVÁLTÁS
az ötéves Holmi című folyóiratról. Az esten Bajor Andor, Baka István, Bodor Ádám, Csukás István, Kántor Péter, Kányádi Sándor, Kornis Mihály, Lator László, Mándy Iván, Nádasdy Ádám, Orbán Ottó, Petri György, Rába György, Rakovszky Zsuzsa, Szántó Piroska, Székely János, Tandori Dezső, Vas István, Várady Szabolcs munkái hangzanak el, részint az írók, részint színészek előadásában. Házigazda: Réz Pál.
Radnóti Színház, 19 h
(Bp. VI., Nagymező u. 11.)

LIGET AKADÉMIA
A GRASSROOTS GYÖKEREI – AZ ANARCHIZMUS IDŐSZERŰSÉGE.
Bozóki András előadása
Egyetemi Színpad, 18 h
(Bp. V., Szerb u. 21–23.)

MERLIN KLUB

BBS Celine – Hedi Bäbler filmje
és Csókolom koncert (22 h)
(Bp. V., Gerlóczy u. 4.)

A BLOCK-CSOPORT KIÁLLÍTÁSA

Katona Zoltán, Nayg István, Palkó Tibor és Sebestyén Zoltán műveihez nehéz út vezet. Több száz farönk áll az ablakok előtt és fekszik a padlón a Műcsarnok Kiállítási Csarnokának első termében. Más nincs is ott, a figyelmet az óvatos áthaladás köti le.
Elég megtekintenünk a nagyméretű alkotásokat a belső termekben, hogy megértsük, a művészeket nem csupán a barátság és a rokon érdeklődés szervezte csoporttá: a kiállítás közös gondolkodás és munka eredménye. Színházi előadáshoz hasonlatos, a téma a legbelső én, az igazi világ keresése, melyet ki-ki a maga megközelítésében „ad elő", a többiekkel összhangban.
Palkó Tibor a DE LEHET címet adta próbababák szétszedett, szétfűrészelt testrészeiből készült művének. A csípők, törzsek, kezek, lábak szabályosan, egymástól egyenlő távolságra elhelyezve egy egész falat megtöltenek, az üreges testek némelyikében zsír vagy tollpihe van. Teljes a némileg viszolyogtató, groteszk hatás.
Katona Zoltán IMÁ-ja három egymás fölötti, azonos tónusú részből áll, melyek nem érnek össze. Egy függőleges, füstként felszálló, folyóként leereszkedő vonal azonban végigvonul a képeken, mintha átugorna a szakadásokon, hogy kapcsolatot teremtsen a különböző szintek, valóságok között. A homorú-domború felület érdes, akárcsak másik festményén a színeiben legalábbis oldottabb és játékosabb MAKK ÉS NARANCS-on.
Sebestyén Zoltán is két munkáját mutatja be, az „ITT VAGY?..." (2X NEM) dobozok sokasága, melyek óriási téglalappá állnak össze a falon. Kétféle doboz van, alig különböznek, anyaguk fa és indigópapír. Kis színházak, kis hörtönök, kis életek. TESTOSZLOP-a karcsú és magas, vázát egymásra illesztett rönkök alkotják, melyekbe téglák ágyazódnak; kicsi, elmosódott polaroidképeket fog közre némelyik.
Nayg István HÁRMAS ÖNARCKÉP-e a legbelső teremben található. Három kép egymás mellett, szimmetrikusan elrendezve. A két szélső felülete sima, közepükön egy kis kiugró rész egy-egy profilból fényképezett portrét takar, csak oldalról láthatók. Befelé, a középső kép felé néz mindkét profil, amely ugyanolyan szürke, mint a szélsők, ám felülete érdes, rögös, mint egy sebé. Szemérmes ez a mű, s az egész kiállítás szemérmes. Fölfed egy keveset – és vár, hogy mi is közeledjünk. Vállalja a gyengeséget, a fájdalmakat, de csak azok láthatják meg, akik maguk is részt vesznek az alkotásban. Nem kereskedelmi művészet ez (a művek méreteik miatt is csak múzeumokban férnek el), nem a látható szépség iránti igényünket elégítik ki, többet adnak az alkotók: társukká fogadnak, csak velünk, nézőkkel lehet teljes a mű.
A bejáratnál figyelmeztetés a látogatóknak: mindenki csak a saját felelősségére nézheti meg a kiállítást, és a rönkök remélhetőleg senkit sem riasztanak vissza. Én is ezt remélem.

SZARKA ZOLTÁN ■■■

Műcsarnok, Kiállítási Csarnok, december 4-ig
(Bp. XIV., Olof Palme sétány 1.)

Emblematikus Törekvések I. (Katona, Nagy, Palkó, Sebestyén)

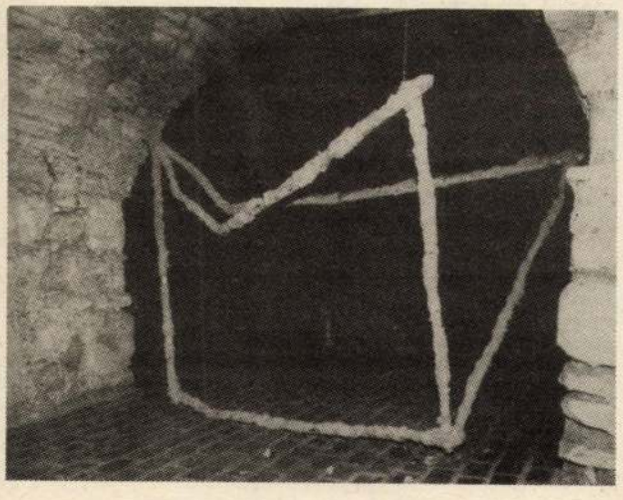

BLOCK- csoport

1. csütörtök

FILM

ALLONSANFAN
A Taviani fivérek filmje a XIX. század eleji Olaszországban játszódik. Hőse, Fulvio (Marcello Mastroianni) börtönbe kerül forradalmi nézetei miatt, és kiszabadulása után szeretné magát távol tartani a politikától. A régi társak ráveszik, hogy újra közéjük álljon, de Fulvio már nem a régi, elveszítette a hitét, gyenge ember lett belőle.
Duna Tv, 21.15

SZÍNHÁZ

LEVÉL NŐVÉREMNEK 2.
„...amikor kiálltak a színpadra, s elkezdtek énekelni, egymástól átvéve az énekhangokat és a szavakat, akkor emlékszem az érzésre, egyszerűen megszédültem. Önfeledt lettem... s észrevettem utána ezt a közönségen is. Évekig töprengtem utána ezen, úgy éreztem, hogy itt valami többnek kell lennie azon kívül, hogy ők milyen kvalitásos zenészek. Itt a felállásban kell valami ősi leleménynek lenni... Két ember kiáll, azt állítva önmagukról, hogy ők egy személy... levelet ír a nővérének. A nővérről tudjuk, hogy a férfiember életében más nő, mint a többi. Megtestesíti a férfi női részét. A jobbik részét.... Tehát a két ember, aki egy ember, személyesen megszólítja a lelkének a jobbik felét. Ez őskép" – vallott Bereményi Géza az 1976-os, első LEVÉL NŐVÉREMNEK-ről Fodor Sándornak (CSEH TAMÁS, interjúregény)
Katona, 19 h (szombaton is)
(Bp. V., Petőfi S. u. 6.)

MERLIN KLUB

18 h: A Győri Műhely kulturális folyóirat estje
22 h: TELEreVÍZIÓ – a Vákuum Tv társulatának műsora
(Bp. V., Gerlóczy u. 4.)

ZENE

TAKÁCS ZOLTÁN (HEGEDŰ) ÉS MARGIT RAHKONEN (ZONGORA) ESTJE
Műsoron Beethoven, Liszt és Respighi művei
Magyar Rádió márványterme, 18 h
(Bp. VIII., Pollack M. tér 8.)

LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Tanárok és diákok rendhagyó hangversenye: a zeneirodalom harangzenéit szólaltatják meg Barbertől Honeggerig, Kurtágtól Wagnerig, hangfelvételről pedig templomok harangjait hallgathatjuk.
Zeneakadémia, kisterem, 19.30
(Bp. VI., Liszt F. tér 8.)

IV. Európa Filmhét

1994. december 1–8.

Művész mozi

CHAPLIN TEREM

december 1.
20 h: Milko Mancevski: ESŐ ELŐTT (macedón–angol)

december 2.
18 h: Hans-Ulrich Schlumpf: PINGVINEK KONGRESSZUSA (svájci dokumentumjáték)
20 h: Ken Loach: KATICABOGÁR, KATICABOGÁR (angol)

december 3.
18 h: Milko Mancevski: ESŐ ELŐTT (macedón–angol)
20 h: Teresa Villaverde: KÉT FIVÉR, EGY NŐVÉR (portugál)

december 4.
17 h: Alain Resnais: SMOKING
19.45 NO SMOKING (francia

december 5.
18 h: Christian Lindblad: RIPA NEKIVÁG AZ ÉJSZAKÁNAK (finn)
20 h: Nicolae Márgineau: NÉZZ ELŐRE HARAGGAL (román)

december 6.
18 h: Dusan Klein: ANGYALI SZEMEK (cseh)
20 h: Michael Haneke: BENNY VIDEÓJA (osztrák)

december 7.
18 h: Hans Günther Pflaum: NEMCSAK AZT AKAROM, HOGY SZERESSETEK (német dokumentumfilm Fassbinderről)
20 h: Jan Jakub Kolski: JÁNOS, A VÍZÖNTŐ (lengyel)

december 8.
18 h: Ronald Eichhorn: A MADÁRTOLLAKON TÚL (német)
20 h: Krzysztof Kieslowski: HÁROM SZÍN: PIROS (francia–lengyel)

HUSZÁRIK TEREM

Derek Jarman-retrospektív

december 1.
20 h: SEBASTIANE

december 2.
18 h: JUBILEE
20 h: ANGLIA ALKONYA

december 3.
18 h: A VIHAR
20 h: CARAVAGGIO

december 4.
18 h: SLOANE SQUARE
A NAP ÁRNYÉKÁBAN
T. G. PSZICHIKAI RALLYJE A MENNYBEN
KALÓZSZALAG
AZ ÁLOMGÉP
20 h: BLUE
HÁT ÍGY VAGYUNK, JOHN

december 5.
18 h: HÁBORÚS REKVIEM
20 h: OKTÓBERT ELKÉPZELVE
ANGYALI PÁRBESZÉD

december 6.
18 h: SEBASTIANE
Hát így vagyunk, John
20 h: JUBILEE

december 7.
18 h: A KERT
20 h: SLOANE SQUARE
A NAP ÁRNYÉKÁBAN
T. G. PSZICHIKAI RALLYJE A MENNYBEN
KALÓZSZALAG
AZ ÁLOMGÉP

december 8.
18 h: WITTGENSTEIN
19 h: HÁT ÍGY VAGYUNK, JOHN
20 h: II. EDWARD

Éjszakai jazzklub

Miles Davis AT CARNEGIE HALL és Gerald Albright LIVE AT BIRDLAND WEST
A legendás trombitás 1961. május 19-én a New York-i Carnegie Hallban emlékezetes koncertet adott, melyen együttese és Gil Evans 21 tagú zenekara kísérte. Olyan, ma már klasszikusnak számító témákat játszottak, mint saját kompozíciói, a SO WHAT és a NO BLUES vagy Sonny Rollins OLEO-ja. Az örökzöldek közül Rodgers-Hart SPRING IS HERE-je és Churchill SOMEDAY MY PRINCE WILL COME-ja hangzik el.
A mostani nemzedékhez tartozó amerikai szaxofonos, Gerald Albright – akit eddig főleg pop-jazz lemezei kapcsán ismerhettünk – 1991-ben a Los Angeles-i Birdland Westben egy „tiszta jazz" estet szentelt ideálja, az akkor épp 15 éve halott Cannonball Adderley emlékének. Az ismertebb muzsikusok közül hallhatjuk a zongorista Joe Sample-t, Patrice Rushent és Onaje Allen Gumbst, a szaxofonos Eddie Harrist és Kirk Whalumot, a bőgős Tony Dumast és a dobos Harvey Masont.
(Szerkesztő: Maloschik Róbert)
December 1., csütörtök, Bartók rádió, 0.05–2.00

BLOCK, Georg, pozsonyi ovztalosmester

G. B., Tischlermeister, 2 éves lánya meghalt. (1813, II. Gött, 207 l)

—

u. az, 59 éves felesége meghalt. (1840, 265 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Bloch Gyula, festő

Szegedi portrétfestő volt XIX. sz. eleje
184. old.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőmüvészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum, ~~xx~~ Évkönyve. Szeged, 1956. Szegedi Nyomda Váll. 1956

megírva

Block József

éremrésö

L.

Szendrey-Szentiványi

214. l.

magiria

Blockh János Henrik

1707 – 1712 között
éremvérő a kőrmöci
pénzverdében

Gohl Ö, Numizmatikai
Közl. 1915. 18. l.

Blockh (Black), Johann Heinrich

Münzeisenschneider zu Kremnitz seit 1707, gestorben vor dem 13. October 1712. Schüler des Daniel Warou.

Katmünzen IV. 1213. l.

Bloch József Konrad

+ 1713. Mint érmész Nagykónyán
működött; egy tallérja ismeretes.
Jegye: „ICB".

Huszár Alajos: Monnaies de Hongrie.
Budapest, 1963

541

331

JOSEF CONRAD BLOCK, vésnök

Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása: CB monogramm. /1700-1702/.-Josef Conrad Block vésnök. Nagybányán. 63.old.

DR. HUSZÁR LAJOS: Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása 63.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
--------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

JOSEF CONRAD BLOCK, vésnök

Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása:
CB.-/1685/.-Josef Conrad Block vésnök Nyagabányán.
63.old.

DR. HUSZÁR LAJOS: Ujkori pénzeink verdejegyeinek
feloldása 63.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
--------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

JOSEF CONRAD BLOCK, vésnök

Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása:
ICB /1698-1703/.= Josef Conrad Block./Nagybányán/
64-old-

DR. HUSZÁR LAJOS: Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása 63.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

JOSEF CONRAD BLOCK, vésnök

Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása:
IC -B /1698-1705/ = Josef Conrad Block/Nagybányán/
64.old.

DR. HUSZÁR LAJOS: Ujkori pénzeink verdejegyeinek feloldása 63.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIX. 1963. 25.sz. Bp.

Block Kristóf (nobrás) M.D.K.

. mechelni származású, akivel Báthory István díszes síremlékét emeltette Gyulafehérvárott festővérnek, Kristófnak.

B. Gyürky Margit: A Báthoryak nyirbátori temploma. Bp. 1943. dissz. 7.old.

Block, Kristóf von dem

mechelni nobráz
1584.

d.

Heklermagyarokk

8. l

Elírt név
Heklernél

Tenti azonos
Block Wilhelm-
nnel.

A SZENTENDREI FERENCZY MÚZEUM

tisztelettel meghívja Önt

a

BLOCK CSOPORT

(Bangócs Gábor, Katona Zoltán, Kopasz Tamás, Nayg István,
Palkó Tibor, Sebestyén Zoltán)

kiállítására

Megnyitja:

Sturcz János művészettörténész

1992. augusztus 9-én, vasárnap 17 órakor

A kiállítás megtekinthető:

SZENTENDREI KÉPTÁR

Szentendre, Fő tér 2-5.

1992. augusztus 9–től szeptember 20-ig

BLOCK Péter épitész

PÓSFAI János: Ondódi varázslat : Templomot épitett a fiatal müvészmő. = Uj Magyarország, 1992. dec 30. 5.

Az uj templom tervezője

lati elvek útján folytattam, s egyszersmind azoka
zetek legjelesebb műveit tárgyaló, a művészetökn
hoz fogtam; – Csakhogy reményem lehetne e m
írni kezdém, kiadhatására! – Második megjegyzés
s itt P. úrnak igaza van, ha ebbeli taglalásomat az el
zük a helyet, s mondjuk ki nézeteimet még egysze
dottam, ti. *„A szép mint igen igen homályos fog*
változó, nem gyakorlati, és alanyi soha és sehol a
lenben számtalanszor a művészeket, a kritikát, és
igenis a könyv egészéhez tartozik, mert ennek célj
hanem a szépről nézeteket azért emeltem ki leginkább
teszik, a szépet említjük leginkább, anélkül, hogy t
szónak a művészetből kiküszöböltetésére indító o
nem egyedül az, hogy arról az emberek fogalma mi
hanem midőn érintettem, hogy a szépet értelmezn
hogy valaha sikerüljön, azt akartam megmutatni,
és jövőre sem létezhetik, s így ebből tudományo
fejtegetém, hogy az embereknek minden korban é
a szépről, azt akarám bizonyítani, hogy *e szót gyak*
neveztek, mindig valami más volt, p. o. meghatáro
vagy a mesterkélt szelleme műben érzékítve, ezek
zavarodás kikerülésével tulajdon nevökkel lehete

megiron

Wilhelm von dem

Block ~~Vilmos~~

mechelni szobrász XVII.
+ 1628. jan. 21. Danzig 7

Báthory Kristóf siremlike, melyet bátyja, István lengyel király emeltetett neki (a gyulafehérvári székesegyházban?)

K. C. Újabb adatok Bethlen Gábor siremlikéről. MMÉE Közl. 1923. 3-4. 7. 3. l.

Felix Hollenberg-Stuttga

Block, Wilhelm von dem

+ 1628 jan. 21.

Danzigban

Mus. Mecheln ben.

a XVI. n. körpe tajan

lives reind stobart

1583-84.

~~IV.~~ II.

den 10ten Nov. 1948.

Hildebrand und Hadubrand.

Einmal begegneten sich als Kämpfe Hildebrand und Hadubrand. Hildebrand war der ältere und lebenserfahrenere. Er wollte erkennen dass Hadubrand von welchem Geschlecht ist. Der Sohn sagte, dass seine Mut

Miko Muvtört.Ért. 1988 3-4

BLOCKE, William van den

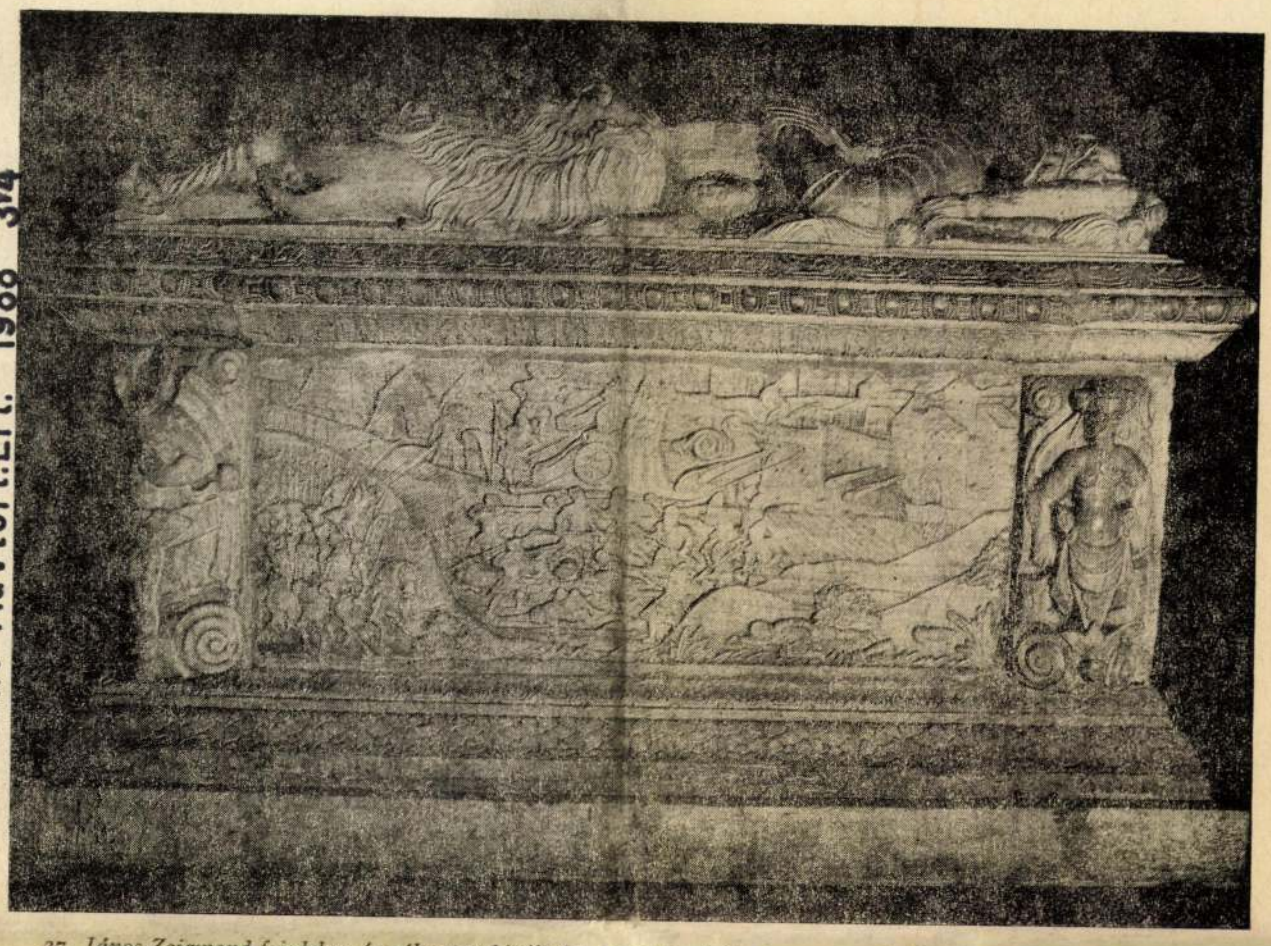

27. János Zsigmond fejedelem és választott király (+ 1571) tumbája, 1571—1576. (Gyulafehérvár, székesegyház)

Ha ennek a Plutarkhosz-kötetnek egyelőre nem sikerült a nyomára akadni, a krakkói műhely további munkáira magában Krakkóban igen. A győri folio-méretű könyvek kötésével vág egybe egy 1587-ben nyomtatott *Missale Varmiense* (az Egyetem superexlibrisével)[54] s egy Stanislaus Hosius összes műveit tartalmazó kötet kötése (Stanislaus Socolovius superexlibrisével);[55] a győri quarto-méretű pergamen kötésekkel pedig egy Krakkóban őrzött Warsewicius-kötet.[56] Ugyanezen szerszámok lenyomatai más művek kötéstábláin is föltűnnek: egy 1413-ban írott Szent Jeromos-kódex [57] kötésének egyik görgetője azonos az I. 8. 7. jelzetű győri s a krakkói Warsewicius-kötet görgetőjével,[58] a Szent Jeromos-kódex angyalfejes saroklemeze pedig annak a Catalogus Gloriae Mundi (Frankfurt 1579)[59] háttáblájának saroklemezével azonos, amelynek arabeszkes középlemeze viszont a budapesti Egyetemi Könyvtár Heidenstein-kötetének előtábláján látható ovális medálionnal azonos rajzolatú (méretük azonban eltér egymástól). A sor tovább bővíthető. A krakkói Biblioteka Jagiellońskában található kötések jó részét Anna Lewicka-Kamińska gyűjtötte össze s a mestert mint a 16. század nyolcvanas-kilencvenes éveiben a Łazar-nyomda számára dolgozó könyvkötőt határozta meg.[60] A kör tovább tágítható: biztosan ez a műhely dolgozott Báthory István királynak s számára nemcsak Lengyelországban, hanem külföldön megjelent műveket is bekötött. A címeres superexlibrisek alapján úgy látszik, hogy megrendelőinek köre egészen széles volt. S még egy dolog feltűnő: ennek a műhelynek a motívumai igen erősen hatottak a litván késő reneszánsz könyvkötő művészetre.[61]

A Báthoryak könyvtáraiból ránk maradt kötetek még mai, erősen roncsolt állapotukban is sokat őriznek hajdani reprezentatív pompájukból. Különösen színezésük volt rendkívül erőteljes hatású. A győri Platón- és Thesaurus-kötetek bőre hideg, világosbarna, aranynyomással, metszésük sötétvörös, oromszegőjük kék-sárga. Szalagjuk, amivel össze lehetett kötni őket, zöld. A sárospataki Heidenstein-kötet poncolt aranymetszéssel díszített, oromszegője vörös és kék. A pergamenkötések színhatása más, kevésbé kontrasztos: színezetlen pergamen arany-nyomással, díszítetlen aranymetszés, oromszegőjük kék-sárga, fehér-sárga, vörös-sárga; a legdíszesebb Warsewicius-kötet mára kifakult kötőszalagjai eredetileg bíborvörösek voltak.

Az *introligatori curiae* munkái szép számban kerülhettek Erdélybe, ha elég szűk körhöz is. Ezek a szellősen komponált, választékos színezésű kötések igen elütnek a korabeli erdélyi könyvkötésektől, amelyeken ekkoriban leginkább a német reneszánsz görgetős könyvkötések zsúfolt stílusa divatozott. A kolozsvári Heltai-nyomda mellett működő könyvkötő-műhelyben kötött Homéros-(1570-es évszámmal)[62] és Mikropresbytikon-kötetet,[63] vagy Székesfejérváry András kincstári számvevő Brassóban kötött *Autores Historiae Ecclesiasticae*-kötete jellemző példái ennek a stílusnak.[64] Sajnos a korszak erdélyi kötéstörténete egyáltalán nincs földolgozva, s így összehasonlító anyagunk igen csekély. Mégis meg kell kockáztatnunk azt a föltevést, hogy az Erdélybe jutott krakkói királyi könyvkötések nem gyakoroltak különösebb hatást a korabeli erdélyi kötésdivatra: itt-létük megvillanó színfolt csupán az erdélyi késő reneszánsz tarkaságában, s az is — mint annyi más — hamar elenyészett a zűrzavaros századfordulón.

Báthory István humanista műveltségéről, irodalom- (főképp a történetírás) pártolásáról, a Gyulafehérvárt

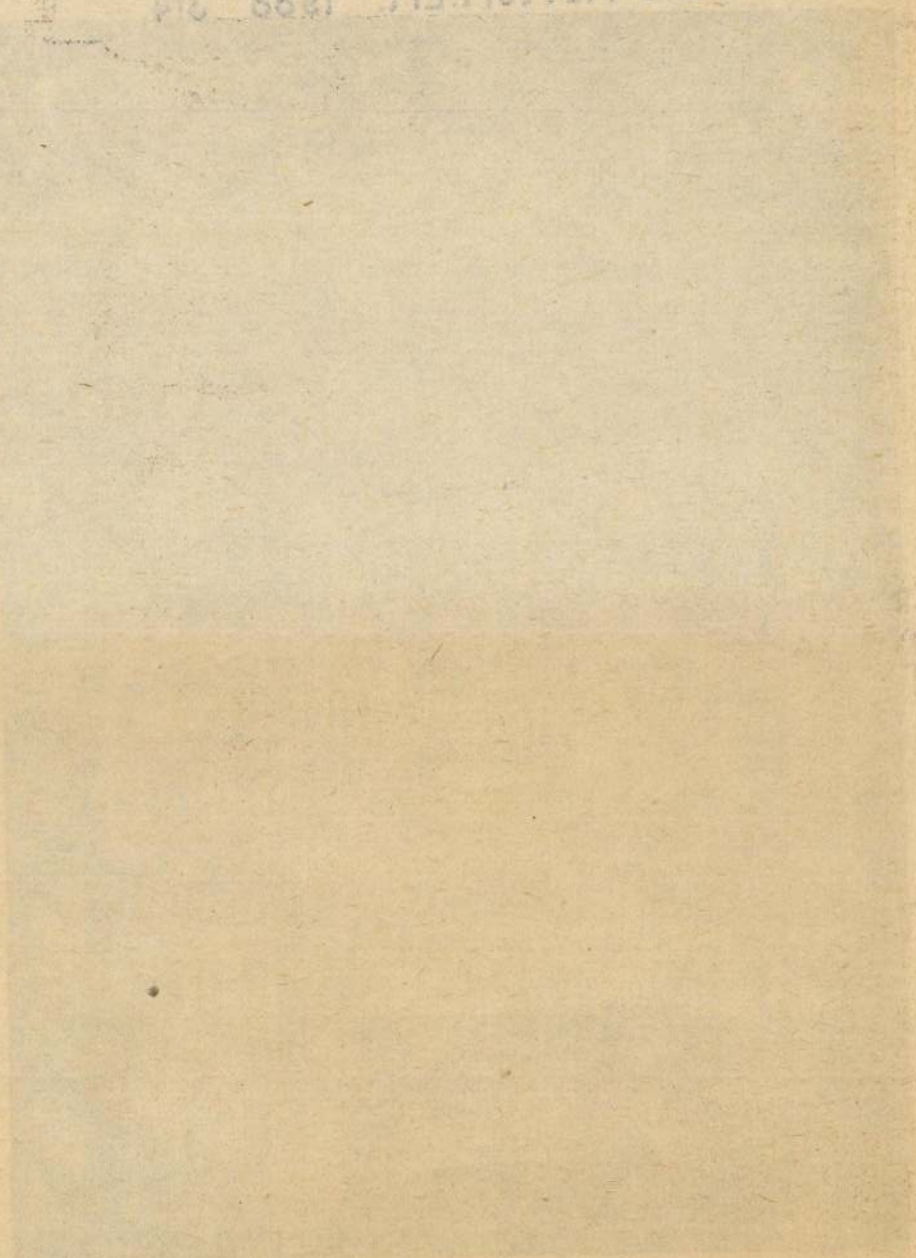

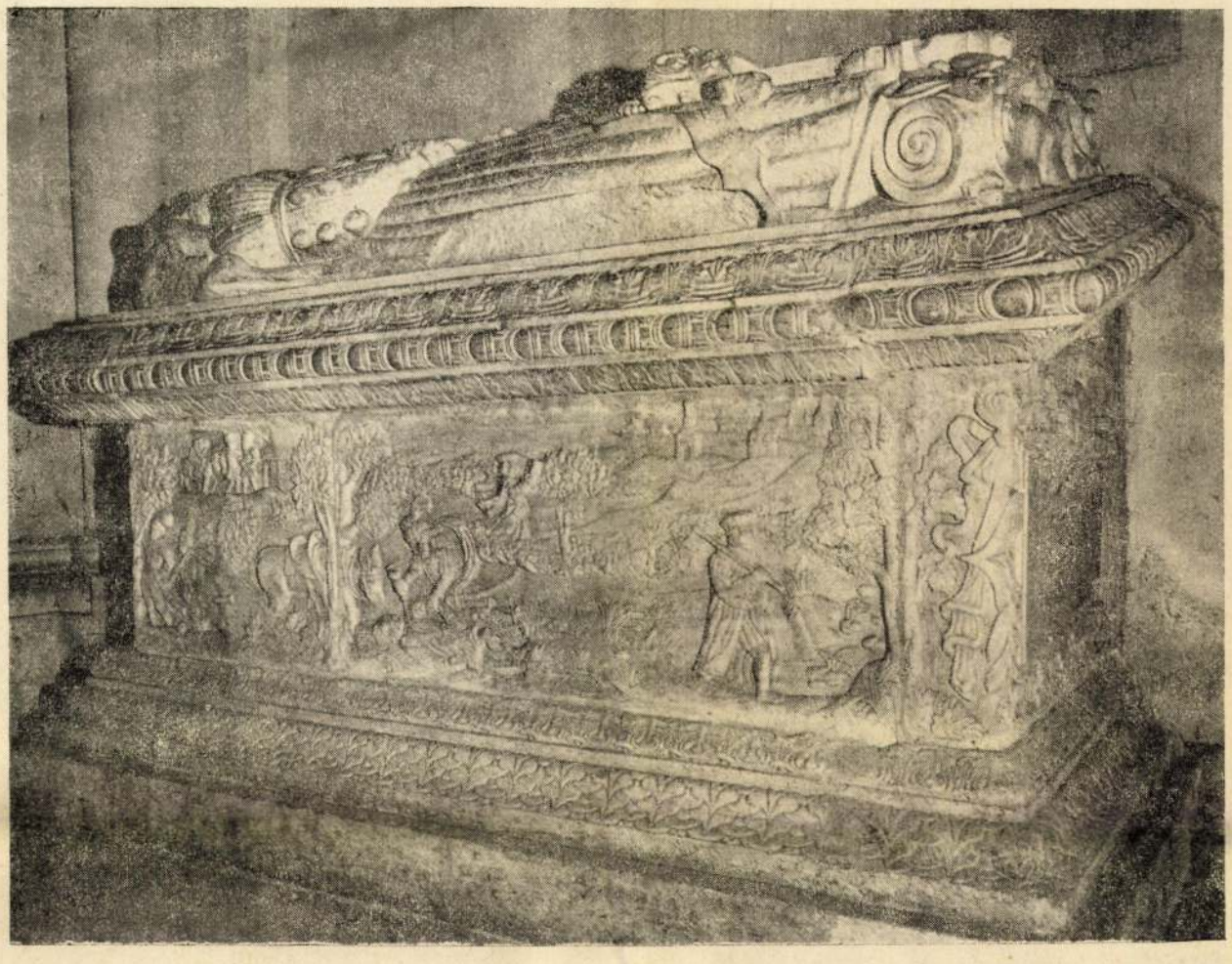

28. Izabella királyné (+ 1559) tumbája, 1571—1576. (Gyulafehérvár, székesegyház)

majd később Lengyelországban udvarába gyűlő humanista körről és a fejedelem s király szenvedélyes könyvszeretetéről eddig is sokat tudtunk, számtalan adatunk volt rá — de ennek a szenvedélyes könyvszeretetnek csupán egyik oldala volt fontos a kutatók számára: a tartalom, a belbecs.[65] Nagy gondot fordított azonban a király könyveinek külső megjelenésére is. S amint bibliofiliájának csak egyik oldala volt a tartalom, a külső megjelenés mellett, akként a könyvkötés is csak egyik része volt az általa pártolt vagy személyéhez kapcsolódó könyvművészet egészének. A köteteket ugyanis gyakran díszítették metszetek: ornamentális díszek, iniciálék s figurálisok is — s ez a metszetanyag mindenüvé eljutott, ahová a könyv. S nem csupán királyi kegyből vagy figyelmességből. Ez a tény más művészeti műfajok — így az uralkodói portré — szempontjából sem hanyagolható el.

IV.

1581. május 27-én meghalt Báthory Kristóf erdélyi fejedelem, Báthory István bátyja.[66] A hír némi késedelemmel juthatott csak el Lengyelországba; Vilnában június 16-án tartották az ünnepélyes gyászistentiszteletet.[67] Bátyja temetésére István király is be akart menni Erdélybe, de háborúskodása keleten hosszan húzódott s végül csak képviselője volt ott 1583 Virágvasárnapján, amikor Báthory Kristóf földi maradványait örök nyugalomra helyezték Gyulafehérvárott, a volt domonkos, ekkor már a jezsuitáknak átadott régi gótikus templomban.[68] Castrum dolorisának és a temetési szertartásnak vázlatos leírása több változatban is ránk maradt.[69]

Elhunyt bátyjának a lengyel király nem sokkal utóbb díszes síremléket is állíttatott a jezsuita templomban; a monumentumot azonban nem Erdélyben, hanem Danckában,[70] az akkor már ott működő németalföldi szobrász, Willem van den Blocke műhelyében rendelte meg.[71] Az emlékmű faragása 1583 elejére fejeződhetett be; a kész elemek szállítása Danckából Gyulafehérvárra a következő év elején is tartott. 1583 első felében szállításra 1500 forintot adtak ki a királyi udvar számadáskönyvei szerint,[72] november 28-án Opatowiecben volt az anyag, majd télen, a fagyott utakon átszállították a Kárpátokon: december 31-én már Tasnádon voltak.[73] A kész faragványokkal együtt utaztak a mesterek is, hogy az emlékművet összeállítsák a helyszínen.[74] 1584. június 18-án Blocke arról ír a danckai tanácsnak, hogy a síremléket már föl is állította.[75] A következő évben, 1585-ben a síremléket elkerítő díszes vasrácsozat is eljutott a vasművességéről messze földön híres Danckából Gyulafehérvárra, szintén Báthory István megrendelésére.[76] A mű néhány évtizedig sértetlenül állt a Báthory-templomban; valószínűleg nem érték súlyosabb károk a századforduló véres zűrzavarában sem s csak 1622 után sérült meg alaposabban.[77] Maga a templom a jezsuiták száműzése után még egy ideig katolikus templomként fungált, de valószínűleg már az 1630-as évek végétől s főképp az 1658. évi tatárdúlást követően évtizedekig romosan állt,[78] s csak 1693 után állíthatták helyre a gyulafehérvári katolikusok.[79] A síremlék ekkorra már teljesen, vagy csaknem teljesen elpusztul-

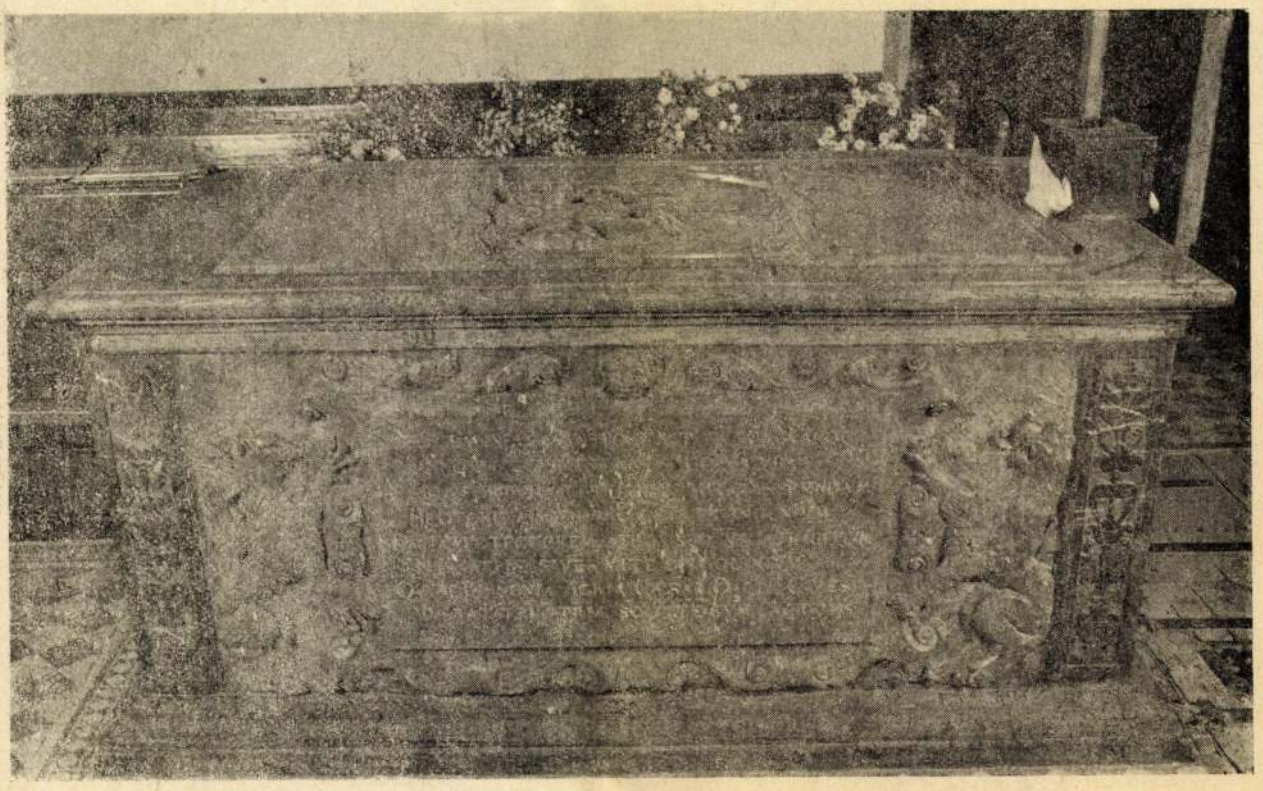

29. Rákóczi Zsigmond fejedelem tumbája, 1618. (Szerencs, református templom)

hatott: Franciscus Fasching, a Kolozsvárt tanító jezsuita 1743-ban már nem említi a templom leírásakor,[80] Bethlen Farkas ugyan közli a feliratát, leírást azonban nem ad róla s így több, mint valószínű, hogy szövegközlése nem autopszián, hanem korábbi följegyzésen (talán Gyulafy Lestárén) alapul.[81] A Báthory-templom a jezsuita-rend föloszlatása (1773) után, 1783-tól kezdve katonai ruhatárként funkcionált;[82] 1890-ben bontották le, hogy helyére építhessék a katolikus főgimnázium épületét.[83] A síremléknek ekkor még — állítólag — megvoltak bizonyos darabjai. Veress Endre úgy tudta, hogy töredékeit végül levitték a gimnázium épületének pincéjébe.[84] Ezeket — úgy tetszik — nem látta senki;[85] a síremléknek sem ábrázolása, sem használható leírása e pillanatban nem ismeretes.[86]

A monumentum mestere, Willem von den Blocke Mechelnben (Antwerpentől délre) született s Németalföldről került a Baltikum keleti felébe, valószínűleg 1568-ban, amikor a németalföldi manierista szobrászat egyik jelentős mestere, Cornelis Floris és műhelye Albert porosz herceg (a Német Lovagrend utolsó nagymestere s egyben szekularizálója) síremlékét kezdte készíteni Königsbergben.[87] Egy évtizeddel később, 1578 és 1582 között Blocke önállóan készíti el ugyanott a porosz uralkodóház egyik tagjának, a helytartó György Frigyes őrgróf feleségének, Erzsébetnek a síremlékét, Cornelis Floris művét követve mintaként.[88] Közvetlenül ez után kapja a megrendelést a lengyel királytól Báthory Kristóf erdélyi fejedelem monumentumára (1582—1584). Időrendben következő ismert műve Christoffer von Dohna dán hadvezér († 1584) síremléke Odensében (Dániában),[89] s ugyanő készíti később Vasa III. János svéd király († 1592) síremlékét is Uppsalában.[90] A Danckában megtelepedett művész az 1580-as évek második felétől sorozatban készíti Nagy-Lengyelország-szerte is a

30. Báthory András és Báthory Boldizsár síremléke, Willem van den Blocke, 1598. (Barczewo Warmińskie, ferences templom)

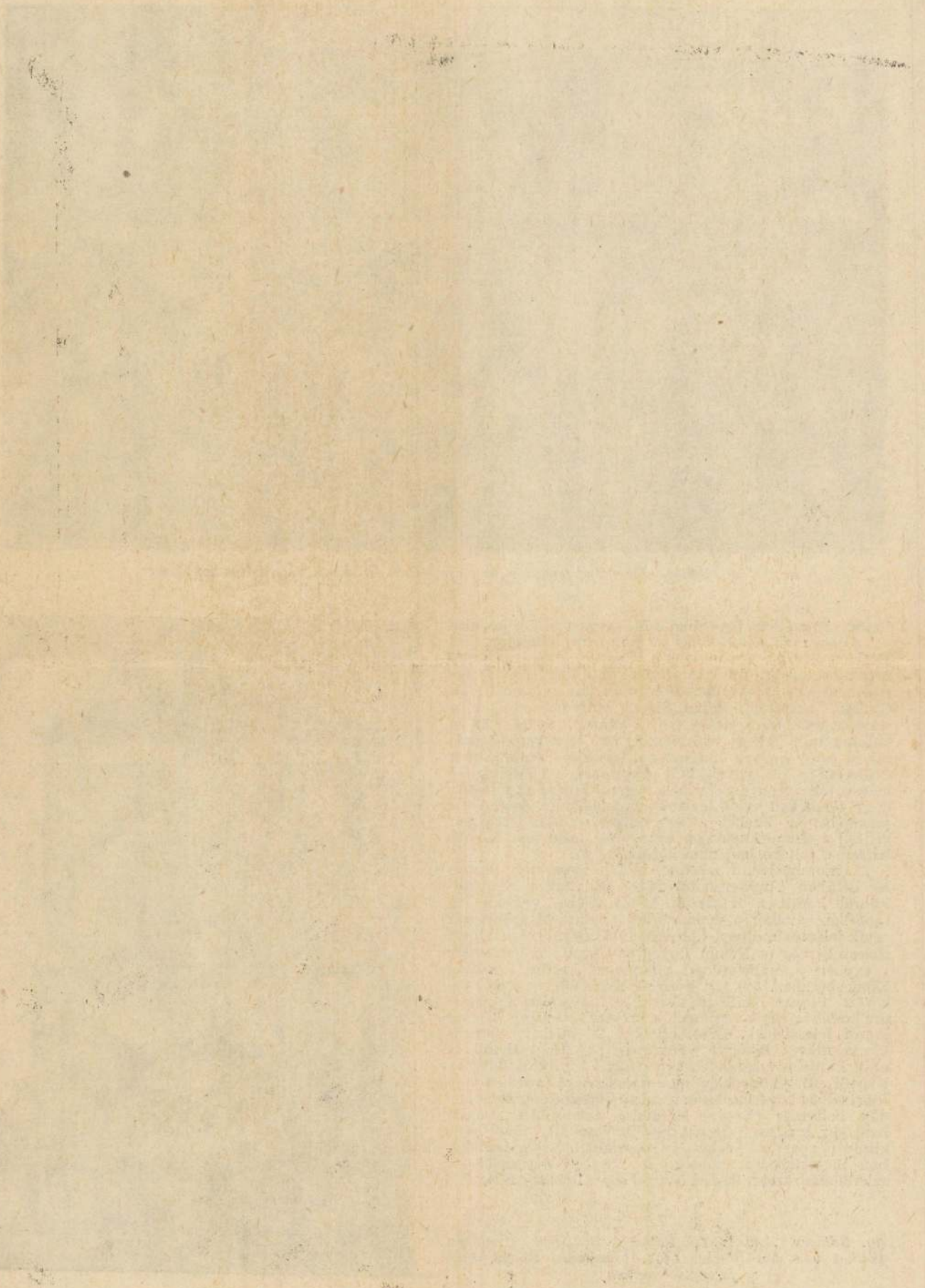

síremlékeket, haláláig, 1628-ig. Már a század végétől fiával, Abraham van den Blocke-kal dolgozott együtt; kettejük s a szintén Németalföldről származó, mechelni születésű építész, Antonius van Opbergen működése fémjelzi a danckai késő reneszánsznak az északi manierizmushoz igazodó stílusát.[91] Willem van den Blocke síremlékeinek kompozíciós rendje, de főképp a dekorativ részletek Németalföldön, Cornelis Floris művészetében gyökereznek elsősorban. Síremlékfiguráinak egyik típusa, a könyökére dűlve alvó, fekvő alakos, jelesül, a lengyel reneszánsz hagyományából került hozzá; a másik — Lengyelországban szintén elterjedt — típus, a térdelő alakos, a Németalföldről.[92] Báthory Kristóf monumentuma is ebbe a sorba illeszkedhetett bele: a falisíremlék kompozíciója, ornamentális díszítményei az északi manierizmus formavilágát idézhették; a figura típusát illetőleg azonban csak találgathatjuk: térdelő vagy fekvő szobor idézte-e föl az elhunyt erdélyi fejedelem alakját. Lech Krzyżanowski, Blocke monográfusa abból indult ki (valamiféle eszmei rekonstrukció kísérleteképp), hogy Báthory István király végrendeletében úgy hagyatkozott: saját síremlékét testvére, Kristóf monumentumának mintájára kívánja elkészíttetni.[93] A krakkói síremléket azonban nem Blocke, hanem a firenzei származású szobrász, a lengyel manierizmus meghatározó egyénisége, Santi Gucci készítette el, 1594—1595-ben;[94] a végrendelet citált helye sem annyira a figura, mint inkább a síremlék típusára (falisíremlék) vonatkozhatott. Willem van den Blocke-kal később is kapcsolatban álltak magyarok: Báthory István krakkói erdélyi kancellárja, a Lengyelországban letelepedett Berzeviczy Márton lisnowi síremlékét,[95] vagy Báthory András warmiai püspök, bíboros (a későbbi erdélyi fejedelem) és testvére, Báthory Boldizsár kettős síremlékét Barczewóban szintén ő készítette.[96] Berzeviczy Mártoné fekvő alakos, a barczewói síremlék egyesíti a két típust: András térdel, Boldizsár alszik.

31. I. Rákóczi György vagy Rákóczi Zsigmond és Ferenc síremlékének csonka architektonikus kerete a gyulafehérvári székesegyházban (1649—52, vagy 1652—1655)

Valószínűleg nem Báthory István király krakkói síremlékén keresztül vezet az út a Kristóf gyulafehérvári monumentumához. Ebből a szempontból sokkal fontosabbak a későbbi fejedelmi emlékművek. Hasonló igényű reprezentatív fejedelmi síremlék nem is készült több Erdélyben Bethlen Gábor haláláig; csupán rövid ideig látszott úgy, 1599-ben, hogy Báthory Boldizsárnak, [†1594], Báthory András bíboros testvérének is hasonló síremléket emelnek. András bíboros még Erdélybe jövetele előtt, 1598-ban monumentális kettős síremléket állíttatott testvérének és magának Willem és Abraham den Blocke-kal, az általa támogatott barczewói ferences templomban.[97] Fejedelemsége kezdetétől, 1599 márciusától, foglalkozhatott azzal a gondolattal, hogy a törvényes eljárás mellőzésével kivégzett Boldizsárt méltóképpen eltemetteti, most már a gyulafehérvári székesegyházban, s ehhez az ünnepélyes szertartáshoz készíttette azt a hatalmas castrum dolorist, amire meggyilkolása után (1599. október 31.) őt magát ravatalozták fel.[98] Végül — az írásos források szerint — a bíborost abba a sírba temették, amit öccse földi maradványainak szánt;[99] ez azonban aligha volt díszes emlékmű, mert ennek emelésére már nem maradt idő. Amint Báthory Kristóf fejedelem temetésekor, most, Boldizsár tervezett újbóli temetése idején sem volt készen a végleges síremlék; hogy elkészüljön (egyáltalán megrendeljék) az kellett volna, hogy a bíboros fejedelemsége békében eltartson hosszú évekig. Az erdélyi fejedelmek közül Bethlen Gáborig csak Bocskay István kapott síremléket a gyulafehérvári székesegyházban, 1607-ben, de erről alig tudunk valamit; alkalmasint egyszerű tumba lehetett.[100] A többször lemondott, határozatlan Báthory Zsigmond fejedelem végül idegenben halt meg (Prága, 1613) s ott is temették el;[101] az 1608-ban lemondott Rákóczi Zsigmond tumbája Szerencsen áll;[102] utódját, az 1613-ban meggyilkolt Báthory Gábor fejedelmet Nyírbátorban temették el, a református templomban. (Síremlékéről semmit sem tudunk.)[103]

Csak Bethlen Gábor országlásának idején merül föl újra az Erdélyben szokatlan formájú, reprezentatív fejedelmi síremlék igénye a gyulafehérvári udvarban: 1622-ben, a fejedelem első felesége, Károlyi Zsuzsánna halálakor.[104] Bethlen Gábor ekkor Báthory Kristóf monumentumát vette példaképül. Először egy bizonyos eperjesi kőfaragónak akarta megmutatni a Báthory-templomban álló emlékművet, hogy az annak mintájára készítse el.[105] Ez nagyon fontos váltást jelez: a fejedelem feleségének síremlékét nem Izabella királyné gyulafehérvári tumbájának mintájára képzelik el (ahogy az Erdély első asszonyának kijárna), hanem, szokatlan módon, emeletes fali síremléket akarnak emelni néki. A tervezett mű akkor nem készült el, s Bethlen végrendeletében hatalmas összeget hagyott a két síremlékre (ekkor már a sajátjára is):[106] ezeket unokaöccse és a fejedelmi székben majdan utódja, Bethlen István csináltatta meg, de nem Eperjesen, nem is Erdélyben, hanem Krakkóban, a comói származású szobrász, Antonio da Castello műhelyében (1632—1634) — onnét szállították át készen —

A szűk középmezőt az első és negyedik keret görgetői töltik ki, alul az évszám: 1570. A háttábla díszítése azonos az előtábláéval. A gerinc díszítetlen; a bordák között festett betűk: H—O—M—E. A kötet rossz állapotban van.

Irodalom: *Jenei Ferenc:* Dávid Ferenc és Heltai Gáspár ismeretlen munkái. Irodalomtörténeti Közlemények 57 (1953) 207. (vö.: RMNy 216, 219, 220.); *Vásárhelyi Judit* i. m. 123, 241. (nem közli az évszámot)

63 *MIKPOΠΡΕΣΒΥΤΙΚΟΝ* Basileae: apud Henricum Petri 550. (662 + [4] lap, 322×230×45 mm) Győr, Székesegyházi, Könyvtár, jelzete: XX. b. 22.

Kötése (egykor kasírozott papírtáblán) barna bőr, vaknyomással; geri cén 4 borda; oromszegője kék és fehér; metszése díszítetlen. Az előtáblát négyféle görgető díszíti: az első keretben Salvator-görgető (Salvator — EGO LVX MVNDI — Paulus — PAVLVS DG — Moses — LEX ET PRO — Johannes *1560* — ECCE AGNVS —); a másodikban Justitia-görgető (IVSTITIA — CHARITAS — FIDES — SPES —, címerekkel váltakozva: Szászország — jobbra tekintő kiterjesztett szárnyú sas — jobbra forduló ágaskodó oroszlán — két keresztbe tett kivont pallos); a harmadikban: JVDIT — IAEL *1547* — DEBORA — EVA —. A középmezőben négy függőleges sorban lombdíszes-medalionos görgető. Háttábláján díszítése azonos az előtábláéval. Gerince díszítetlen. A kötet rendkívül rossz állapotban van.

Irodalom: *Jenei Ferenc* i. m. 207. (vö.: RMNy 216, 219, 220.); *Vásárhelyi Judit* i. m. 242.

64 Autores Historiae Ecclesiasticae Basileae: Frobenius, 1554.) 00 lap, 326×230×98 mm) Győr, Székesegyházi Könyvtár, jelzete: XX. b. 16.

Kötése fatáblás barna (?) bőr, ezüst- és vaknyomással (?); gerincén négy borda; oromszegője bíbor és zöld; metszése díszítetlen; két szíjazott rézkapoccsal zárult (az alsó ma is megvan). A kötéstábla felülete szinte teljesen elpusztult, motívumainak jó része szinte teljesen kivehetetlen. Az előtáblát kétféle görgető díszíti: az első keretben Salvator-görgető (?), a másodikban Charitas-görgető; középütt kivehetetlen ábra. A háttábla felépítése és díszítése azonos, itt azonban középütt világosan felismerhető Brassó város ezüst nyomású címere: szétterülő gyökérzetű fatörzs fölött lebegő nyitott korona (75×43 mm).

Irodalom: *Vásárhelyi Judit* i. m. 241. (nem említi Brassó címerét).

65 *Veress Endre:* A történetíró Báthory István király, in: Erdélyi Múzeum 38 (1933) 377—412.; *Papp Márta:* Brutus J. Mihály és Báthory István magyar humanisták. Budapest 1940.; *Csorba Tibor:* A humanista Báthory István. Budapest 1943.; *Ritoókné Szalay Ágnes:* A Balassi Menyhárt árultatásáról szóló komédiáról. Budapest 1967. (kézirat) (Köszönöm Ritoókné Szalay Ágnesnek, hogy kiadatlan doktori disszertációját elolvashattam.)

66 Gyulafy Lestár följegyzései. Kiad. *Szabó Károly*, Budapest 1881, 18.

67 A gyászistentisztelet részletes leírása (lengyel nyelven) fennmaradt; lásd: Magyar élet Lengyelországban, gyűjtötte *Veress Endre*, Budapest, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára, Kézirattár, Ms. 478/I, fol. 204—205.

68 A gyulafehérvári Báthory-templomra vonatkozó történeti adatokat *Balogh Jolán* gyűjtötte össze: Kolozsvári kőfaragó műhelyek, XVI. század. Budapest 1985, 269—271, 215. kép. Fotók a templomról és rendházról: Jézus Társasága évkönyveinek jelentése a Báthoryak korabe erdélyi ügyekről (1579—1613). Kiad. *Veress Endre*, Budapest—Veszprém 1921, a 36. lap után.

69 *Bethlen, Wolffgangus de:* Historia de rebus Transsylvanicis, tom. II, Cibinii ²1782, 458—462.; *Kultsár István:* Krónika. Pest 1805, 47—50.; Báthory Kristóf temettetésének rendje. Vasárnapi Újság (1864) 48.; Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei şi Ţării-Româneşti, vol. II. Ed. *Veress, Andrei*, Bucureşti 1930, 242—246.

70 Rationes curiae Stephani Báthory regis Poloniae historiam Hungariae et Transilvaniae illustrantes, 1576—1586. Ed. *Veress, Andreas*, Budapest 1918, 211.

71 Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei şi Ţării-Româneşti, vol. II. Ed. *Veress, Andrei*, Bucureşti 1930, 475.

72 Rationes Curiae Stephani Báthory regis Poloniae historiam Hungariae et Transilvaniae illustrantes, 1576—1586. Ed. *Veress, Andreas*, Budapest 1918, 187.

73 I. m. 200—201.

74 I. m. 197, 200—201.

73 Willem van den Blocke Dancka város tanácsának (Dancka, 1584. június 18.)

„Soll Euer Ehrbarem Radt ich unterdienstlichen nicht vorhalten, demnach Ihrer Kön. Mt. ich in Anfertigunge ihres gottseligen Herrn Brudern, Fürsten weilandt in Siebenbürgen *Epitaphii* undt *Begränuss* ein zeitlang gedienet undt immer nach endtlicher Vollendunge desselbigen Werks aus Siebenbürgen, da ich es auch aufgesetzt, an die Kön. Mt. wiederumb mit genugsamer Kundschaft meyner Vorrichtunge kommen, undt von hochgedachter Kön. Mt. allergnädigst abgefertiget bin worden, als habe ich nach solchem abgerichteten Werke undt genädigster Abfertigunge dieser Löblichen Stadt undt E. Ehrb. Radt meine geringe, idoch getrewe Dienste nach dem Vermögen, dass mir der Allerhöchste in meyner Kunst undt Handtnahrunge mitgetheilet, anzutragen, undt unterdienstlichen zu praesentiren nicht unterlassen wollen, mit dem Erpitten, da. E. Ehrb. Radt solche meine Dienste beheglichen, ich mich nicht allein aller Billigkeit, Gehorsams undt Underthänigkeit, sondern auch ich Vorrichtunge meiner Handarbeit dermassen vorhalten, dass solchs E. Erb. Radt zue günstigem Gefallen undt Ehren gereichen undt gelangen soll, etc.

Euerem Ehrbaren Radte etc.

Dienstwilliger
Wilhelm Block Steinhawer

(Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei şi Ţării-Româneşti, vol. II. Ed. *Andrei Veress*, Bucureşti 1930, 304.)

76 Báthory István király levélváltása az erdélyi kormánnyal (1581—1585). Kiad. *Veress Endre*, Budapest 1948, 237.

77 Lásd erről a 96. jegyzetet!

78 Tractatus inter catholicos et acatholicos regni Transylv. initi. Replica catholicorum. — keltezetlen irat, valószínűleg a 18. század elejéről.

„. . . Az Bátori Templomhazis semmi kőzi nem vólt az kálvinistáknak, soha egj nap sem birták, hanem per divastationem tartar(orum) et per iniuriam temporum állott pusztán hetven három esztendeig az Baglyok huhogtak benne akkoris megcsalta B. M. [Bethlen Miklós?] eő Felségét, mintha magokét adták vólna. ergó pro templo Bátoreo non sumus obligati, redijt ad Dominum, quod fuit ante suum." Budapest, Egyetemi Könyvtár, Kézirattár, Collectio Hevenesiana, tom. XXVI, p. 176.

79 *Balogh Jolán:* Kolozsvári kőfaragó műhelyek, XVI. század. Budapest 1985, 271.

80 *Fasching, Franciscus:* Nova Dacia. Claudiopoli 1743, 57—58.

81 *Bethlen, Wolffgangus de:* Historia de rebus Transsilvanicis II. Cibinii 1782. (ed. sec.), 475—476. — A síremlék föliratát itt Gyulafy Lestár kéziratából (Szamosközy István gyűjteményéből) közlöm. betűhiven (őrzési helyét és jelzetét lásd a szöveg alatt!). Kiadta ugyan Szabó Károly is, (Gyulafy Lestár följegyzései, Budapest 1881, 50.), de szövegkiadásában nem jelezte a rövidítések föloldását. Kőbevésett feliratnál ez igen fontos. A föliratnak a Gyulafyénál későbbi másolatát őrzi még Budapesten az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattára (Epistolarum Turcicum, jelzete: Fol. Hung. 934. fol. 3*r*—4*r*), eltérő sorvégződésekkel és központozással s van még egy 18. századi másolata is, Fejérváry Károly sírfelirat-gyűjteményében (ugyanott őrzik, jelzete: Oct. Lat., 171. fol. 7*r*—8*r*).

A felirat:

D O. M.

Christophorus Bathorij de Somlijo, Sthnj filius, Stephano Fratri, in Regem pollonie creato in principatu transsiluanie succedens, Magna Animj Moderatione prouintie prefuit, pietati studuit, pacem coluit, foelices fratris Regis contra Moscum conatus, opibus inuit, Amans patrie Bonarum parens litterarū, Mansuetus, patiens, Justus, atq, Munificus fuit, Cumq, continua Articularium Morborum molestia premeretur, ob amissam etiam paucis ante mensibus Charissimā coniugem, et tenellam Natam, Graui Animj Angore occupatus, postq, ex Comitijs Colosuariensibus, ubi Sigismundum filium unicum, optima(*) spei puerum, Nonum agentem Aetatis Annū, Mirifico omniū ordinum consensu successorem Nominauit, Albam Juliam Aeger redijsset paucis post diebus, Jnualescentibus cum lethalj febre doloribus, Animam Deo perpetuis quamdiu hiscere potuit precibus, pie commendans reddidit

Vixit Annos Lj
Prouintie prefuit An: V Mens: II Dies XXIII
Obijt Albe Julie An: M.D.LXXXI XXVII.
Die Mensis Maij

(*) utóbb javítva : pessima Budapest, Egyetemi Könyvtár, Kézirattár, jelzete: Litterae et Epistolae Originales, Miscellanea, nr. 612.

82 *Kőváry László:* Erdély régiségei és történelmi emlékei. Kolozsvár 1892, 306—307.

83 Giovanni Argenti jelentései magyar ügyekről, 1603—1623. Gyűjtötte és sajtó alá rendezte *Veress Endre*, Szeged 1983, XXII.

84 Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei şi Ţării-Româneşti II. Ed. *Veress, Andrei*, Bucureşti 1930, 243/2.; Giovanni Argenti jelentései . . . i.m. i.h.

85 *Veress Endre* valószínűleg Josephus de Quadner és Ignatius Haan 18. századi síremlékeivel tévesztette össze a Báthory Kristófét; a két barokk sírkő *tényleg* a gimnázium pincéjébe került. (Budapest) Országos Műemléki Felügyelőség, Fotótár, ltsz.: 16.565. és 14.527.,

86 *Veress Endre* ugyan „négy gyönyörű evangélista szobor"-ról is tud, a síremléken (Giovanni Argenti jelentései magyar ügyekről, 1603—1623. Gyűjtötte és sajtó alá rendezte *Veress Endre*, Szeged 1983, XXII.), de értesülését, sajnos, nem indokolja semmivel. Ugyanott azt is írja, hogy a síremléket 1601 nyarán „a Basta hadában szolgáló szerb Rácz György fékezhetetlen hajdúi szétrombolták" — ez azonban így semmiképp nem állhat, hisz ha tényleg szétrombolták volna 1601-ben, akkor Bethlen Gábor 1622. május 15-én aligha akarta volna mintául állítani az elé az eperjesi kőfaragó elé, akivel felesége, Károlyi Zsuzsánna síremlékét szerette volna elkészíttetni.

(*Szilágyi Sándor:* Jelentés a gyulafehérvári káptalan országos levéltárában tett kutatásokról. Budapest 1880, 19—20.) Vö. még az előző jegyzettel is!

87 *Krzyżanowski, Lech:* Plastyka nagrobna Wilhelma van den Blocke. Biuletyn Historii Sztuki 20 (1958) 2—2.

88 *Krzyżanowski, Lech:* i.m. 2—2.

89 *Krzyżanowski, Lech:* i.m. 2—2.; Dansk Biografisk Leksikon 6, København 1935, 42.; Danmarks Historie 6. Szerk. *John Danstrup, Hal Koch.* København 1963, 306, 413, 434, 439, 451.; Dansk Biografisk Leksikon 3. København 1979, 657—658.

90 *Krzyżanowski, Lech:* i.m. 2—2.

91 *Kozakiewicz, Stefan, Kozakiewiczowa, Helena:* A reneszánsz Lengyelországban. Budapest—Varsó 1978, 217—218.

92 *Krzyżanowski, Lech:* Gdańskie nagrobki Kosów i Bahrów. Biuletyn Historii Sztuki 30 (1968) 445—462.; *Kozakiewicz, Stefan, Kozakiewiczowa, Helena:* i.m. 217—218, 237.; *Białostocki, Jan:* The Art of the Eastern Europe, Oxford 1976, 81, 83.

93 *Krzyżanowski, Lech:* Plastyka nagrobna Wilhelma van den Blocke, in: Biuletyn Hisztorii Sztuki 20 (1958) 289.; — a végrendelet: Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király levelezése II. Kiad. *Veress Endre,* Kolozsvár 1944, 300.

94 *Fischinger, Andrzej:* Santi Gucci. Architekt i rzeźbiarz królewski XVI. wieku. Kraków 1969, 38—44.; *Białostocki, Jan:* The Art of the Renaissance in Eastern Europe, Oxford 1976, 58.

95 *Veress Endre:* Berzeviczy Márton (1538—1596). Budapest 1911, 207—208, 222., képe a 198. lap után (hibás rekonstrukció); *Krzyżanowski, Lech:* Plastyka nagrobna Wilhelma van den Blocke. Biuletyn Historii Sztuki 20 (1958) 289., 7. kép

96 *Veress Endre:* Lengyelországi adalékok hazánk s főleg Erdély XVI—XVIII. századi történetéhez. Budapest 1896, 43—46., képpel (Értekezések a történelmi tudományok köréből, Budapest 1897, XVI. kötet, 527—530.); *Krzyżanowski, Lech:* i.m. 290—291., 10, 11, 12, 14, 19, 20. képek; *Kozakiewicz, Stefan, Kozakiewiczowa, Helena:* A reneszánsz Lengyelországban, Budapest—Varsó 1978, 218, 237., 246. kép; *Dávid Katalin, Kovács Endre:* A barátság ezer éve, Budapest—Varsó ²1978, 107. kép

97 Lásd az előző jegyzetet!

98 Szamosközy István történeti maradványai II. Kiad. *Szilágyi Sándor,* Budapest 1876, 279—280.

99 *Veress Endre:* A Hunyadiak síremlékei és Castaldo. In: Magyarország műemlékei I, szerk. *Forster Gyula,* Budapest 1905, 108/1. és 2.; valamint: *Balogh Jolán:* Kolozsvári kőfaragó műhelyek, XVI. század. Budapest 1985, 306.

100 *Isthvanffi, Nicolaus:* Historiarum de rebus Vngaricis libri XXXIV. Viennae 1758, 520. b, 521.a.; *Szilárdi János* Siralmas magyar krónikája. Kiad. *Szakály Ferenc,* Budapest 1980, 305.; *Bethlen, Wolffgangus de:* Historia de rebus Transsilvanicis VI. Ed. Josephus Benkö, Cibinii 1793, 494—495.; *Entz Géza:* A gyulafehérvári székesegyház. Budapest 1958, 141, 213.

101 *Szilárdi János* Siralmas magyar krónikája. Kiad. *Szakály Ferenc,* Budapest 1980, 85.; *M. M.:* Báthory *Zsigmond.* Vasárnapi Újság 4 (1857) 249.; Báthory Zsigmond sírirata Prágában. Vasárnapi Újság 4 (1857) 352. (a — kevéssé ismert — sírirat, eszerint: D. O. M. 1600 — obiit 13. Lector! Disce, quibus fortunae ictibus pateat humana majestas. Sigismundum Bathorium Transsilvaniae Principem exstinctum tegit Boema terra. Huc a solio arreotum, immitis fortuna dejecit, caruisset sepulchro, qui sederat in solio, nisi famuli fides etiam in tempestate inconcussa stetisset. Cum lacrymis posuit 12. mart. 1629. Georgius Nemes de Váradgia Transilvanus, Principi Optimo in utraque fortuna a cubiculis. — Megjegyzendő, hogy Báthory Gábor fejedelmet [†1613] is csak 1628 szeptember 18-án temettette el, nagy pompával, Bethlen Gábor fejedelem, a nyírbátori református templomban. *[Szalárdi János* i.m. 90.])

102 *Gerecze Péter:* A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. In: Magyarország műemlékei II, szerk. *Forster Gyula,* Budapest 1906, col. 1059.; *Genthon István:* Magyarország művészeti emlékei II, Duna—Tisza köze, Tiszántúl, Felsővidék. Budapest 1960, 274.

103 *Szalárdi János* Siralmas magyar krónikája, kiad. *Szakály Ferenc,* Budapest 1980, 90.; *Beniczky Gáspár* naplója 1707—1710. In: Rákóczi Tár, kiad. *Thaly Kálmán,* I. kötet, Budapest 1866, 93—94. — 1708-ban már nem írja le, nincs meg.; *Leffler Béla:* A nyírbátori református templom. Budapest 1916, 4, 6, 23.; *Entz Géza, Szalontai Barnabás:* Nyírbátor. Budapest ²1978, 34. (Lásd még a 92. jegyzetet is!)

104 *Szilágyi Sándor:* Jelentés a gyulafehérvári káptalan levéltárában tett kutatásokról. Budapest 1880, 19—20. (Értekezések a történelmi tudományok köréből, Budapest 1892, IX. kötet, III. sz.)

105 Uo.

106 *Koncz József:* Bethlen Gábor végrendelete. Erdélyi Hiradó 2 (1872)